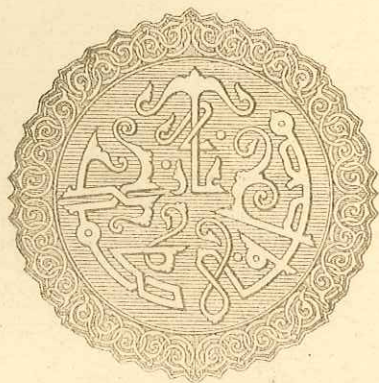
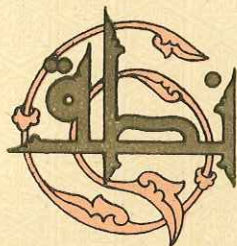

طريقه

انقره

١٩٢٧

۱۳۳۵ سنه سی مایسنک ۱۹ نجی کونی صامسونه چیقدیم . وضعیت

و منظره عمومی :

ثمانلی دولتنک داخل بولندینی غروب ، حرب عمومیده مغلوب اولمش ، عثمانلی اردوسی هر طرفده زده لشمش ، شرائطی آغیر ، بر متارکه نامه امضالانمش . بویوک حربک اوزون سنه لری ظرفنده ، ملت پورغون فقیر بر حالده . ملت و مملکتی حرب عمومی به سوق ایدنلر ، کندی حیاتلری اندیشه سنه دوشه رک ، مملکتدن فرار ایتشلر . سلطنت و خلافت موقعی اشغال ایدن وحیدالدین ، متردی ، شخصنی ویالکیز تختنی تأمین ایده بیله جکنی تخیل ایتدیکی دنی تدبیرلر آراشدیرمقده . داماد فرید پاشانک ریاستنده کی قابینه حاجز ، حیثیتسز ، جبین ، بالکیز پادشاهک اراده سنه تابع و اونکله برابر شخصلری وقایه ایده بیله جک هر هانکی بروضعیه راضی .

اردونک آلدن اسلحه و جیخانه سی آلمش و آلمقده ...

ائتلاف دولنلری ، متارکه احکامنه رعایته لزوم کورمیورلر . برر وسیله ایله ، ائتلاف دونامالری و عسکرلری استانبولده . آطنه ولایتی ، فرانسزلر ؛ اورفه ، مرعش ، عینتاب ، انکیزلر طرفندن اشغال ایدلمش . آنطالیه وقونیه ده ، ایتالیان قطعات عسکریه سی ؛ مرزيفون و صامسونده انکیز عسکرلری بولونیور . هر طرفده ، اجنبی ضابط و مأمورلری و خصوصی آدملری فعالیتده . نهایت ، مبدأ کلام قبول ایتدیگمز تاریخدن درت کون اول ، ۱۵ مایس ۳۳۵ ده ائتلاف دولنلریک موافقیته یونان اردوسی از میره اخراج ایدیلیور .

بوندن بشقه ، مملكتك هر طرفنده ، عناصر خريستيانيه خفي ، جلي ، خصوصي امل
ومقصدلرينك تايمين استحصالنه ، دولتک بر آن اول ، چوکمسنه صرف مساعي ايدیورلر .
بالاخره الده ايدیلن موثوق معلومات ووثائق ايله تايد ايتدی ، که استانبول روم بطریقخانه سنده
تشکیل ایدن « ماوری میرا » هیئت ، [وثیقه : ۱] ولایتلر داخلنده چتەر تشکیل واداره
ایتمک ، متینغلر و پروپاگاندا لر یادی ر مقله مشغول . یونان صلیب احرری ، رسمی مهاجرین قومیسونی ؛
« ماوری میرا » هیئتک تسهیل مساعیسنه خادم . « ماوری میرا » هیئت طرفندن اداره اولنان
روم مکتبلرینک ایزجی تشکیلاتلری ، یکریمی یاشنی متجاوز کنجلرده داخل اولوق اوزره هر
برده اکمال اولونیور .

ارمنی بطریقی (زاوه) افندی ده ، « ماوری میرا » هیئتله هم فکر اوله رق چالیشیور .
ارمنی حاضرلنی ده تماماً روم حاضرلنی کی ایلرلیور .

طربرزون ، صامسون و بوتون قره دکز ساحلرینده تشکیل ایتیش واستانبولده کی مرکز .
مربوط « پونتوس جمعیتی » سهولتله وموفقیتله چالیشیور . [وثیقه : ۲]

§ وضعیت دهشت ووخامتی قارشوسنده ، هر یرده ، هر منطقه ده برطاقم ذوات طرفندن
مقابل خلاص چاره لری دوشونولمکه باشلامش ایدی . بودوشونجه ايله آلنان تشبثات ، برطاقم
تشکلر دوغوردی . مثلاً : ادرنه وحوالیسینده « تراکیا پاشا ایلی » عنوانیه بر جمعیت واردی .
شرقه ؛ [وثیقه : ۳] ارضرومده والیزیزده [وثیقه : ۴] مرکز عمومیس استانبولده
اولوق اوزره « ولایات شرقیه مدافعه حقوق ملیه » جمعیتی تشکیل ایدلمشدی . طبریزونده « محافظه
حقوق » نامنده بر جمعیت موجود اولدینی کی در سعادته ده ، طبرزون وحوالیسی عدم مرکزیت
جمعیتی ، واردی . بو جمعیت مرکزینک کوندردیکی مرخصلاره ، اوف قضاسیله لازستان لواسی
داخلنده شعبه لر آچیلمشدی . [وثیقه : ۵] و [وثیقه : ۶]

ازمیرک اشغال اولنه جفته دائر مایسک اون اوچندن بری فعلی اماره لر کورن ازمیرده بعض
کنج وطنپرورلر ، آبک و نجی کیجه سی ، بوالیم وضعیت حقنده مداوله افکار ایشلر وامر واقع
حاله کلدیکنه شبهه قالمیان یونان اشغالک الحاقله نتیجه لنسنه مانع اولوق اساسنده متفق قالمشلر
و « رد الحاق » پرنسپینی اورته یه آتمشلردر . عینی کیجه ده بومقصدک تشمیلنی تأمین ایچون ازمیرده
یهودی ماشاطلقنه طوپلانه بیلن خلق طرفندن برمینغ پایلمشسه ده ایتسی کون صباحلین یونان
عسکرلرینک ریختیمده کورولسیله بوتشبت امید ایدیلن درجه ده تأمین مقصد ایدمه مشدر .
§ بوجعیتلرک مقصد تشکللری وهدف سیاسیلری حقنده مختصراً اعطای معلومات ابلک
موافق اولور مطالعه سنده یم .

« تراکیا پاشا ایلی » جمعیتک رؤساسندن بعضیلرله ده استانبولده ایکن کوروشمش ایدم .

عثمانی دولتینک اضمحلانی چوق قوتلی بر احتمال داخلنده کوریورلردی . وطن عثمانینک انقسامه اوغرایه جفی تهلکسی قارشیسینده ، تراکیایی ، ممکن اولورسه غربی تراکیایی ده ربط ایدهرک ، برکل اوله رق اسلام و تورک جامعه سی حالنده قورتارمنی دوشونیورلردی . فقط بومقصدک تأمین ایچون اوزمان وارد خاطرلری اولان یکانه چاره انکلتیره نک ، بومکن اولمازسه فرانسه نک معاونتی تأمین ایتمک ایدی . بومقصدله بعض اجنبی رجال ایله تماس وملاقاتلرده آرامشلردی . هدفلرینک بر « تراکیا جمهوریتی » تشکیلی اولدینی آکلاشیلیوردی .

« ولایات شرقیه مدافعه حقوق ملیه » جمعیتینک مقصد تشکیلی ده ؛ [نظامنامه لرینک ایکنجی ماده سی] شرق ولایتلرنده متمکن بالمله عنصرلرک دینی و سیاسی حقلرینک سربستی انکشافی تأمین ایدهرک اسباب مشروعه یه تشبث ایتمک ، مذکور ولایتلر اهالی اسلامیه سنک تاریخی و ملی حقلرینی ، عندالحاجه ، عالم مدنیت حضورنده مدافعه ایلمک ؛ شرق ولایتلرنده واقع اولان مظالم وجنایانک اسباب وعواملی وفاعل ومسببلی حقلنده بیطرفانه تحقیقات اجراسیله مجرملرک مسارعه تجزیه لرینی طلب ایتمک ؛ عناصر بیننده کی سوء تفهیمک ازاله سی ایله کافی السابق روابط حسنه نک تأییدینه غیرت ایتمک ، حال حربک ولایات شرقیه ده تولید ایتدیکی خرابی وسفالتی ، حکومت نرندده تشبثانده بولمق صورتیله ، ممکن مرتبه ، چاره ساز اولمقدن عبارت ایدی .

استانبولده کی مرکز اداره لرندن ویرلمش اولان بودیره کتیف داخلنده ، ارضروم شعبه سی ، ولایات شرقیه ده تورکک حقوقی محافظه ایله برابر تهجیر انناسنده یاپیلان سوء معاملانده ملتک قطعاً مدخلدار بولمادیغنی وارمنی اموالینک روس استیلاسنه قدر محافظه ایدلدیکنی ، بوکا مقابل مسلمانلرک پک غدارانه حرکاته معروض قالدیغنی وحتی خلاف امر تهجیردن آلیقونیلان بعض ارمنیلرک حامیلرینه قارشى روا کوردکلری معاملاتی ، مدلل وثأقله عالم مدنیتیه عرض وابلاغه وولایات شرقیه قارشى دیکیلن انظار احتراصی حکمسز براقق ایچون چالیشمغه قرار ویریور . (ارضروم شعبه سنک بیاننامه سی)

— ولایات شرقیه مدافعه حقوق ملیه جمعیتینک ایلمک ارضروم شعبه سنی تشکیل ایدن ذوات ، ولایات شرقیه ده یاپیلان پروپاگاندار وبونلرک هدفلری ، تورکک — کوردک — ارمنیلک مسائلنی ؛ علمی ، فنی ، و تاریخی نقطه نظرلردن ، تدقیق وتبع ایتدکدن صوکره ، مستقبل مساعیلرینی شواوچ نقطه ده تثبیت ایدیورلر : [ارضروم شعبه سنک مطبوع راپوری]

۱) قطعاً مهاجرت ایتمک .

۲) درحال علمی ، اقتصادی ، دینی تشکیلات یایمق .

۳) تجاوزه معروض قاله جق ولایات شرقیه نک هرهانکی بروجاغنی مدافعه ده برلشمک .

§ ولایات شرقیه مدافعه حقوق ملیه جمعیتینک استانبولده کی مرکز اداره سنک مدنی وعلمی

وسائطه تأمين مقصد ايديله بيله چكى حقنده فضله نيكيين اولديني آ كلاشيلور. في الحقيقه بوبوله صرف مساعيدن كرى دورميور. ولايات شرقيه ده مسلمان عناصرك حقوقني مدافعه ايجون (Le Pays) نامنده فرانسزجه برغزته نشر ايديور. حادثات غزته سنك امتيازني درعهده ايديور. برطرفنده استانبولده كي دول مؤتافه ممثلارينه وائتلاف دولتلى باش وكيلارينه مخرطه ويريور. آوروبايه برهيت اعزامنه تشبث ايديور [وثيقه : ۷]

§ بوايضاحادن سهولته آ كلاشيله جفنى ظن ايدرم ، كه ولايات شرقيه مدافعه حقوق مليه جمعيتي وجوده كثرين مهم سبب وانديشه، ولايات شرقيه نك ارمستانه ويرلسي احتمالي اوليور. بواحتمالك تحققي ده ؛ شرق ولايتلى نفوسنده ارمينلرك حائز اكثريت كوسترلمسنة وتاريخي حقوق نقطه نظرندن مقدم تلقى ايتديرلمسنة چالیشانلرك ، علمي وتاريخي وثائقه جهان افكار عموميه سنى اغفاله موفقيتنده وبرده مسلمان اهلينك ارمينلرى قتل عام ايدر وحشيلر اولديني افتراسنك حقيقت شكنده قبولي حالنده اوله بيله چكى فرضيه سى حاكم اوليور. بناء عليه جمعيت، عيني اسباب ووسائطه مجهز اوله رق حقوق مليه وتاريخيه ي مدافعه چالشيور .

قره دكزه ساحل اولان منطقه لرده ده ، بروم پونتوس حكومتى وجوده كتيريله چكى قورقوسى واردى. اسلام اهالى ي، روملرك بوندوروغى آلتنده براقيوب، حق بقا وموجوديتلريني محافظه غايه سيلاه ، طرز ونده ده بعض ذوات آريجه بر جمعيت تشكيل ايلشاردى .

مر كزى استانبولده اولان طرزون وحواليسى عدم مركزيت جمعيتك مقصد وهدف سياسيسى ، اسمندن مستبان اولمقده در . هر حالده مركزدن آيرلق غايه سنى تعقيب ايديور .

§ وجوده كلكه باشلايان بوتشكلاردن بشقه، ملكت داخلنده دها بر طاقم تشبثلر وتشكللرده وقوعه لكشدى . از جمله ديار بكر ، [وثيقه : ۸ و ۹] بتليس، العزيز ولايتلرنده، استانبولدن اداره اولنان كورد تعالى جمعيتي واردى . بوجمعيتك مقصدى، اجنبى تحت حمايه سنده ، بر كورد حكومتى وجوده كتيرمكدى .

قونيه وحواليسنده ، استانبولدن اداره اولنان، تعالى اسلام جمعيتي تشكيلنه چالشييلوردى . ممالكيتك هان هر طرفنده ائتلاف وحرريت ، صلح وسلامت جمعيتلرى ده واردى .

§ استانبولده ، مختلف مقصدلرله خفى وعانى اولوق اوزرده ده ، بر طاقم فرقه ويا جمعيت عنواني آلتنده تشكللر واردى .

استانبولده مهم عد اولنه حق تشبثلردن برى « انكلېز محبلر » جمعيتي ايدى . بو اسمدن ، انكلېزلره محب اولانلرك تشكيل ايتديكي بر جمعيت آ كلاشيلماسين ! بجه ، بوجمعيتي تشكيل ايدنلر ، كندى شخصلريني ومنفعت شخصيه لرني سوده نلر و شخصلريله منفعتلرينك مصونيتي چاره سنى لوئيد جورج حكومتى معرفيله انكلېز حمايه سنى تأميننده آرايانلردر. بوبدبختلرك ، انكلتره

دولتتک ، کل حائده ، برعثمانلی دولتی محافظه وحمایه ایتک املنده اولوب اوله میه جفتی ، بر دفعه
ملاحظه ادوب اتمدک لری حای تأملدر .

بوجعیتہ انتساب ایدنلرک باشنده عثمانلی پادشاهی و خلیفہ روی زمین عنوانی طاشیان وحیدالدین، داماد فرید پاشا، داخلہ نظارتی اشغال ایدن علی کمال، عادل و محمد علی بکر و سعید مثلا بولونیوردی. جمعیتده انکلیز ملتہ منسوب بعض سرگذشتچولرده واردی. مثلا؛ راہب فروکی. ومعاملات واجرا آیدن آکلاشیلدیفنه کورہ، جمعیتک رئیسہ راہب فروایدی.

بوجھتیک ایکی جہہ وماہیتی واردی۔ بری علی جہہ سی ومدنی تشبثا، انکیز حایہ سنی طاب
وتأمنہ معطوف ماہیتی ایدی۔ دیکری خفی جہتی ایدی۔ اصل فعالیت بوجھتہ ایدی۔ مملکت
داخلندہ تشکیلات یاہرق عصیان واختلال چقار مق، شعور ملی فلجہ اوغراتق، اجنبی
مداخلہ سنی تسہیل اتمک کی خائنا تشبثات، جھتیک بوخفی قولی طرفندن اداره ایدلمکده
ایدی۔ سعید منلانک جھتیک علی تشبثاندہ اولدینی کی خفی جھتہدہ اوندن دہا زیادہ (رولور)
اولدینی کوریلہ جکدر۔ بوجھت حقندہ سویلد ککرم، صیراسی کلدکجہ ویرہ جکم ایضاحات
والمحاندہ ارانہ ایدہ جکم وثائقہ دہا واضح آکلاشیلہ جقدر۔

§ استانبولده بر قسım رجال ونسوان ده ؛ خلاص حقیقینک آمریکا مانداسنی طلب وتأمینده اولدیفی قناعتده بولنیورلردی . بوقناعتده بولنانلر فیکرلریده چوق اصرار ایتدیلر ، اصابت مطلقه نك نقطه نظرلرینک ترویجنده اولدیفنی اثباته چوق چالیشدیلر . بوخصوصدهده صیره سی کلنحه بعض ایضاحات وره جکم .

§§ وضعیت عمومی بی تثبیت ایچون اردو جزو ناملرینک، زمه لرده و به حالده اولدیغنی تصریح ایتک ایسترم . آناتولوده ، باشلیجه ، ایکی اردو مفقوشلکی تأسیس اولمشدی . متارکیه داخل اولور اولماز، قطعاتک محارب افرادی ترخیص اولنش ، سلاح وجیبه خانه سی آلدن آلتش، قیمت حربه دن محروم رطاقم قادرولر حالنه کتیرلشدی .

مرکزی ، قونیہ دہ بولان ایکسچی اردو مفتشلیکنہ منسوب قطعانک وضعیتی شویله ایدی :
برفرقه سی (۴۱ نجی فرقه) قونیہ دہ و برفرقه سی (۳۳ نجی فرقه) آفیون قره حصارندہ
بولان اون ایکسچی قول اردو ، قرار کاہیلہ قونیہ دہ بولونیوردی . ازیرده اسیر اولان ۱۷ نجی
قول اردونک ، دکزلیده ، بولان الی یدنجی فرقه سی ده ، بقول اردوبہ الحاق ایدلمشدی .
برفرقه سی (۲۴ نجی فرقه) آنقرده و برفرقه سی (۱۱ نجی فرقه) نیکده ده بولان یکرمنجی
قول اردو ، قرار کاہیلہ آنقرده .

ایز میتده بولنان برنجی فرقه ، استانبولده کی یکر می بشنجی قول اردویه ربط ایدلشدی .
استانبولده اوتنجی قاققاس فرقه سی واردی .

باليگسروبروسه حواليسنده بولنان ، آلتش برنجي والي آلتنجي فرقه لر ، قرارگاهي باند ريمده بولنان استانبوله مربوط اون دردنجي قول اردوي تشکيل ايديورلردی . بو قول اردونك قومانداني مجلسك كشادينه قدر ، مرحوم يوسف عزت پاشا ایدی .

اوچنجي اردو مفتشلكي كه مفتشي بن ايدم ، قرارگاهله صامسونه چيقيش بولونيوردم . دوعربدن دوعري به تحت امرمده ايكي قول اردو بولنه جقدی . بری ؛ مركزي سيواسنده بولنان اوچنجي قول اردو ، « قومانداني برارمده كيتريدكم مير آلاي رافت بك » . بو قول اردويه منسوب بفرقه نك (بشنجي قافقاس فرقه سي) مركزي آماسياده . ديكر فرقه سنك (۱۵ نجی فرقه) مركزي صامسونده ایدی . ديكری ؛ مركزي ارضرومده بولنان اون بشنجي قول اردو ایدی . قومانداني كاظم قره بكر پاشا ایدی . فرقه لرندن برينك (۹ نجی فرقه) مركزي ارضرومده ، قومانداني رشدي بك . ديكرينك (۳۳ نجی فرقه) مركزي طررزونده ایدی . قومانداني قائم مقام خالد بك ایدی . خالد بك ، استانبوله دعوت ايدلمش اولديغندن قوماندان چكيله رك بابوردده اختفا ايتش ، فرقه وكالتله اداره اولونيور ؛ قول اردونك ديكر ايكي فرقه سندن اون ايكنجی فرقه حسن قلعه شرقنده حدودده ؛ اون برنجي فرقه بايزيده بولونيوردي .

دياربكر حواليسنده بولنان ، ايكي فرقه لي ، اون اوچنجي قول اردو ، مستقل ایدی ، استانبوله تابع بولونيوردي . بفرقه سي (۲ نجی فرقه) سررده ؛ ديكر فرقه سي (بشنجي فرقه) ماردينده ایدی . § بنم ، بو ايكي قول اردويه دوعربدن دوعري به امر وقوماندانم جاري اولديغندن فضله بر صلاحيت واردي ، كه مفتشلك منطقه سینه مجاور بولنان قطعات عسكريه به دخي تبليغات يابهيله جكدم . كذلك منطقه مده بولونان ومنطقه مه مجاور بولنان ولاياته تبليغاته بولنهيله جكدم . بوصوليته كوره آنقرمده بولنان يكرمنجي قول اردو وبونك منسوب اولديني مفتشلك ايله و ديار بكرده كي قولي اردو ايله و همان بوتون آناطولو رؤساي مأمورين ملكيه سييله مخبره ومناسبتده بولنهيله جكدم .

بوواسع صلاحيتك ، بي استانبولدن نفی وتبعيد مقصديه آناطولويه كوندرنلر طرفندن ، بكا ناصل توديع ايدلايكي موجب استغرابكنز اوله بيلير ! درحال افاده ايتلمم ، كه بكا بوصوليتي اونلر بيله رك وآ كلايه رق ويرمديلر ، هرچه باد آباد بنم استانبولدن اوزاقلاشمه مي آرزو ايدنلرك ايجاد ايتدكلري سبب « صامسون وحواليسنده كي آسايشسزلكي محلنده كوروب تدبير آلتق ايجون صامسونه قدر كسيمك » ایدی . بن ، بووظيفه نك ايفاسي ، بر مقام وصلاحيت صاحبي اولغه متوقف اولديغني ايلري سوردم . بونده هيچ بر باس كورمديلر . اوناريخده ارکان حرييه عموميه ده بولنان ونم مقصدي بر درجه يه قدر استشمام ايدن ذوات ايله كوروشدم . مفتشلك وظيفه سني بولديلر وصلاحيته متعلق تعليماتي ده ، بن كنندم يازديردم . حتى حرييه ناظري اولان شاكر پاشا بوتعليماني اووقودندن صوكره امضاده ترددايتش ، آ كلاشيلير آ كلاشيلماز برطرزده ، مهريني باصمشدرد .

*
**

و ایضا حاندن سوکره منظره عمومی، دها دار بر چرچیوه داخله
آلهرق، سریع و سهیل بر صورتده، هپ رابر مشاهده ایدلم :
مخاصه دولتر، عثمانلی دولت و مملکتته ماده و معنأ تجاوز
حالنده ؛ احما و تقسیمه قرار ویرمشر . پادشاه و خلیفه اولان ذات ،
حیات و راحتنی قورناره بیله جک چاره دن بشقه بر شیء دوشونبور .
حکومتی ده عینی حالده . فرقنده اولمدینی حالده باشسز قالمش اولان ملت، ظلمت و مهمیت ایچنده
تحلیانه منتظر . فلاکتک دهشت و ثقلتی ادراکه باشلایانلر ، بولندقلری محیط و حس ایده بیلدکلری
تأثیراته کوره چاره خلاص تلقی ایلدکلری تدبیرلره متوسل .. اردو، اسمی وارجسمی یوق بر حالده .
قوماندانلر و ضابطلر ؛ حرب عمومینک بونجه محنت و مشقتلریله یورغون ، وطنک پارچالانمقده
اولدینگی کورمکه دلخون ، کوزلری اوکننده درینلهشن قارا کلک فلاکت اوچورو می کنارنده
دماغلری چاره، چاره خلاص آرامقله مشغول ..

بوراده ، پک مهم اولان ، بر نقطه یی ده قید و ایضاح ایتملیم . ملت وار دو، پادشاه و خلیفه نیک
خیانتندن خبردار اولمدینی کبی اومقامه و اومقامده بولثانه قارشى عصرلرک کؤکشیدردیکی دینی
وععنوی رابطه لرله مطیع و صادق . ملت وار دو چاره خلاص دوشونورکن بوموروث اعتیادک
سوقیله کندندن اول مقام معلای خلافت و سلطنتک خلاص و مصونیتنی دوشونبور . خلیفه
و پادشاهسز خلاصک معناسنی آ کلامق استعدادنده دکل .. بو عقیده به مخالف ، رأى واجتهاد
اظهار ایده جکلرک وای حالته ! در حال دینسز ، وطنسز ، خائن ، مردود اولور ..

دیگر مهم بر نقطه یی ده افاده ایتک لازمدر . چاره خلاص آرارکن ، انکلتزه ، فرانسه ،
ایتالیا کبی دول معظمه یی کوجندیرمه مک اساس کبی تلقی اولتمقده ایدی . بو دولتلردن یالکز
بر یله دخی باشه چیقیلمیه جنی وهمی ، همان بوتون دماغلرده یرایتمشیدی . عثمانلی دولتنک یاننده ،
قوص قوجه آلمانیا ، (آووستریا - مجارستان) وارکن هپسنی بردن مغلوب ایدن ، یرلره سرهن
ائتلاف قوتلری قارشیسنده ، تکرار آنلرله خصومته منجر اوله بیله جک وضعیتلر آلمقندن دها
بیوک منطقسزلق و عقلسزلق اولامازدی .

بوذهنیتده اولان یالکز عوام دکلدی . بالخاصه خواص ده نیان انسانلر بویه دوشونبوردی .
او حالده چاره خلاص آرارکن ایکی شی موضوع بحث اولمیه جقدی . بردفعه ائتلاف دولتلرینه
قارشى وضع خصومت آلتیه جقدی . و پادشاه و خلیفه به جانله باشله مربوط و صادق قالمق شرط
اساسی اوله جقدی .

§ شمدی ، افندیلر ؛ مساعده بیورورسه کز ، سزه بر سؤال صورهم . بو وضعیت و شرائط
قارشیسنده خلاص ایچون ، ناصل بر قرار وارد خاطر اولایلیردی ؟

ایضاح ایتدیکم معلومات و مشاهدات کوره اوچ نوع قرار اورتیه آتیلمشدی .

(۱) نجیسی ؛ انکلتزه همایه سنی طلب ایتمک .

(۲) نجیسی ؛ آمریکا مانداسنی طلب ایتمک .

بویکی نوع قرار صاحبیری ، عثمانلی دولتنک بر کل حالنده محافظه سنی دوشونلردر . عثمانلی ممالکنک مختلف دولتلر بیننده تقسیمندن ایسه کل حالنده بر دولتنک تحت همایه سنده بولندیرمنی ترجیح ایدنلردر .

(۳) نجی قرار ، محلی خلاص چاره لرینه معطوفدر . مثلاً ؛ بعض منطقه لر ، کنیدیلرینک عثمانلی دولتمندن فك ایدیله چکی نظریه سینه قارشی اوندن آیریلهمق تدبیرلرینه توسل ایدیور . بعض منطقه لرده ، عثمانلی دولتنک احواع عثمانلی مملکتلرینک تقسیم اولنه جغنی امرواق قبول ایدهرک کندی باشلرینی قورتارمغه چالیشیورلر .

بو اوچ نوع قرارک اسباب موجبیه سی ویرمش اولدیغم ایضاحات میانده موجوددر .

§ افندیلر ؛ بن ، بو قرارلرک هیچ برنده اصابت کورمدم . چونکه ، بو قرارلرک استناد ایتدیکی بوتون دلیللر ومنطقلر چوروکدی ، اساسسز ایدی . حقیقت حالده ، ایچنده بولندیغمز تاریخده ، عثمانلی دولتنک تملاری چوکمش ، عمری تمام اولمشدی . عثمانلی مملکتلری تماماً پارچه لاشمشدی . اورتده بر آوچ تورکک باریندیغی بر آتا یوردی قالمشدی . صوک مسئله ، بونکده تقسیمنی تأمینله اوغراشیلیمقدن عبارتدی . عثمانلی دولتی ، اونک استقلاللی ، پادشاه ، خلیفه ، حکومت ، بونلر هپسی مدلولی قالماش بر طاقم بی معنا الفاظدن عبارتدی .

نمک و کیمک مصونیتی ایچون کیمدن ونه معاونت طلب اولونمق ایسته نیوردی ؟

او حالده جدی و حقیقی قرار نه اولایلیردی ؟

افندیلر ، بو وضعیت قارشیسنده بر ، تک قرار واردی . اوده حاکمیت ملییه مستند ، بلا قید و شرط مستقل یکی بر تورک دولتی تأسیس ایتمک !

ایشته ، ده ، استانبولدن چیمه دن اول دوشوندیگمز وصامسونده آناتولو طور اقلرینه آیاق باصار باصماز تطبیقاتنه باشلادیغمز قرار ، بو قرار اولمدر .

*

*

و قرارک استناد ایتدیکی اک قوتلی محاکمه ومنطق شو ایدی :
اساس ؛ تورک ملتینک حیثیتی و شرفلی بر ملت اوله رق یشامسیدر .
بو اساس آنحق استقلال تامه مالکیتله تأمین اولنه یلیر . نه قدر زنکین
ومرفه اولورسه اولسون استقلالدن محروم بر ملت ، بشریت متمده
مواجهه سنده اوشاق اولمق موقعندن یوکسک بر معامله یه کسب

لیاقت ایده مز .

اجنبی بر دولتک حمایه و حمایتی قبول ایتک انسانلق اوصافندن محرومیتی ، عجز و مسکتی اعترافندن بشقه برشی دکلدرد. فی الحقیقه بودرک یه دوشمه مش اولانلرک ایستیه رک باشلرینه بر اجنبی افندی کتیرملرینه اصلاً احتمال وریله مز .

حالبوکه تورکک حیثیت و عزت نفس و قابلیتی چوق یوکسک و بیوکدر . بویله بر ملت اسیر یشامقدنسه محو اولسون اولادر !

بناء علیه ، یا استقلال یا اولوم !

ایشته خلاص حقیقی ایسته یئرک پارولاسی بواوله جقدی .

بر آن ایچون ، بو قرارک تطبیقاتنده عدم موفقیته دوچار اولنه جغنی فرض ایدم ! نه اوله جقدی ؟ اسارت !

پکی افندم . دیگر قرارلره مطاوعت حالنده نتیجه بونک عینی دکلیدی !

شو فرق ایله ، که استقلالی ایچون اولومی کوزه آلان ملت ، انسانلق حیثیت و شرفنک ایجابی اولان بوتون فداکارلنی یا یغمله متسلی اولور وبالطبع اسارت زنجیرینی کندی آلیله بویینه کچیرن مسکین ، حیثیتسز بر ملتله نظر آ یار و اغیار نظر ندیده کی موقعی فرقلی اولور .

صوکره ؛ عثمانلی خاندان و سلطنتنک ادامه سنه چالیشمق ، البته ، تورک ملتله قارشی ، اک بئوک فغانی ایشله مکدی . چونکه ملت هر درلو فداکارلنی صرف ایدرک استقلالنی تأمین ایتسده ، سلطنت دوام ایتدیکی تقدیرده ، بواستقلاله مؤمن نظریله باقیلامازدی . آرتق ، وطنله ، ملتله هیچ برعلاقه وجدانیه و فکریه سی قالماش بر سوررو مجانینک ، دولت و ملت استقلال و حیثیتنک محافظی موقعنده بولندیرلسی ناصل تجویز اولنه بیلردی ؟

خلافت وضعیته کانهجه ؛ علم و فنک نورلره مستغرق قیلدینی حقیقی مدنیت طالعنده کولونج تلقی ایدلمکدن بشقه بر موضوعی قالمشیددی ؟

§ کورولیور ، که ویردیکمز قرارک تطبیقاتی تأمین ایچون هنوز ملتک انسیت ایتدیکی مسئلهلره تماس ایتک لازم کلیوردی . عموجه موضوع بحث اولسندده عظیم محدورلر تصور اولنان خصوصلرک موضوع بحث اولسندده ضرورت مطلقه بولونیوردی .

عثمانلی حکومتنه ، عثمانلی پادشاهنه و مسلمینک خلیفه سنه عصیان ایتک و بوتون ملتی واردوبی عصیان ایتدیرمک لازم کلیوردی .

تورک آنا یوردینه و تورکک استقلالنه تجاوز ایدنلر کیملر اولورسه اولسون اولنلره بوتون ملتجه مسلحاً مقابله و اولنلره مجادله ایتک ایجاب ایدیوردی . بو مهم قرارک بوتون ایجابات و ضروریاتی ایلک کوننده اظهار و افاده ایتک ، البته مصیب اوله مزیدی . تطبیقاتی برطاق صفحهلره آیرمق و وقایع و حادثاتدن استفاده ایدرک ملتک حسیات و افکارینی احضار ایتک و قدمه قدمه بورویهرک هدفه واصل اولمغه چالیشمق لازم کلیوردی . نته کیم اولیله اولمشدر . آنجق طقوز

سنهك افعال واجرا آتمز بر سلسله منطقیه ایله مطالعه اولنورسه ، ایلک کوندن ، بو گونه قدر تعقیب ایتدیكمز استقامت عمومیهك ایلک قرارك چیزدیكى خطدن وتوجه ایلدیكى هدفدن اصلا انحراف ایلهمش اولدینی کندیلکندن تبارز ایدر .

بوراده ، ذهنلرده موجود اولسی احتمالی بولنان بعض تردد دوکوملرینك ، چوزولسنی تسهیل ایچون ، بر حقیقتی برابر مشاهده ایتلی یز . تظاهر ایدن ملی مجادله ، خارجی استیلایه قارشى وطنك خلاصنی یکانه هدف عد ایتدیكى حالدو بو ملی مجادلهك موفقیته اقتران ایتدکجه صفحه صفحه بوکونکی دوره قدر اراده ملیه اداره سنك بوتون اساسات واشکافی تحقیق ایتدیرمسی طبیعی وغیر قابل اجتناب بر سیر تاریخی ایدی . بومقدر سیر تاریخی بی عنعنوی اعتیاد ایله ، در حال احتسّاس ایدن خاندان حکمداری ایلک آندن اعتباراً ملی مجادلهك خصم بیامانی اولدی . بومقدر سیر تاریخی بی ایلک آنده بنده مشاهده واحتسّاس ایتدم . فقط نهایت قدر شامل اولان بو احتسّاساتمزی ایلک آنده کاملاً اظهار وافاده ایتدک . مستقبل احتمالات اوزرینه فضله بیانات ، کیریشدیكمز حقیقی ومدادی مجادلهیه ، خیالات ماهیتنی ویره یلیردی ؛ خارجی هملکهك یقین تأثیری قارشوسنده ، متأثر اولانلر آره سنده ، عنعنلرینه وفکری قابلیتینه وروحی حالتلرینه مغیر اولان محتمل تحولاتدن اورکه جکلك ایلک آنده مقاومتلرینی تحریر ایده یلیردی . موفقیت ایچون عملی و آمین یول هر صفحه بی وقتی کلدکجه ، تطبیق ایتدکدی . ملتک انکشاف واعتلاسی ایچون سلامت یولی بوایدی . بنده بویله حرکت ایتدم . آنجق بوعملی و آمین موفقیت یولی ، یقین رفیق مساعیم اوله رق طائمش ذواتدن بعضیلرله آره مزده ، زمان زمان اجتهاداتنه ، معاملاتنه ، اجرا آنده اساسلی وتالی برطاقم اختلافلر ، اغبرارلر وحقی اقترارلرده سببی وایضاحی اولمشدر . ملی مجادلهیه برابر باشلایان یولجیلردن بعضیلری ، ملی حیانتک بوکونکی جمهوریت و جمهوریت قانونلرینه قدر کلن تکاملاتنه ، کندی فکریات وروحیاتک احاطه سی حدودی بیتدکجه بکا مقاومت ومخالفته کچمشلردر . بونقطه لری تنور ایتسکز ایچون ، افکار عمومیهك تنورینه مدار اولمق ایچون ، صره سی کلدکجه ، برر بر اشارت ایتکه چالیشه جغم .

§ بوصوک سوزلریمی خلاصه ایتک لازم کلیرسه ، دییه یلیرم ، که بن ، ملتک وجداننده واستقبالنده احتسّاس ایتدیكم بویوک تکامل استعدادینی ، بر ملی سر کبی وجداننده طاشیه رق پیدرپی ، بوتون هیئت اجتماعیه مزه تطبیق ایتدیرمک مجبوریتنده ایدم .

* *

مدی ، افندیلر ؛ ایلک ایش اولمق اوزره بوتون اردو ایله تماسه کلک لازمدی .

ارضر ومده اون بشنچی قول اردو قوماندانه ۲۱ مایس ۱۳۳۵ یازدیغم بر شیفرده « احوال عمومیه مزك آلمقده اولدینی شکل وخیمدن پک متارومتام اولدیغمی ؛ ملت ومملکته مادیون اولدیغمزك صوک وظیفه

وجدانيه بي يقيندن ، مشترك مساعي ايله ، الكافي ايضا ايتكم ممكن اوله جني قناعتيله بوصوك مأمورتي قبول ايتديكمي؛ بر آن اول ارضرومه كيتكم آرزوسنده بولنديغمي فقط صامسون وحواليسنك وضعيتي و آسايشسزلك يوزندن فنا بر هاقبه دوچار اولمق ماهيتنده بولنديغندن بورالرده بر قاچ كون قالمق ضرورتي اولديغني بيلدير كدن صوكره، بني شمديدن سنوره مدار اوله جني خصوصات وارسه اشعارني» رجا ايتدم. [وثيقه: ۱۰]

في الحقيقة صامسون وحواليسنده روم چتله رينك اسلام اهالي به تجاوزي و ذاتاً واسطه سز براقيلمش اولان حكومت محليه نك اجني مداخلاتي يوزندن هيچ برتدير آلاماسي ، وضعيتي مشكل قيلمشدي .

طانيديغمز و كنديسندن بويوك (نه نه رزي) اميد ايتديكمز بر ذاتك صامسونه متصرف تعيينني تأمين ايجون تشبث آلمقله برابر ، اوچنچي قول اردو قومانداني موقه جانك متصرفي تعيين ايتدم . ممكن اولان تدابير محليه آلتفه وبالخاصه اهالينك وضعيت حقيقيه حقنده سنورينه واوراده بولنان اجني مفرزه وضابطلرندن اجتناب واحترازه محل اولديغني ايضاحه اهميت و يرلدي وهان اوحواليله ملي تشكيلاتنه توسل اولندي .

۲۳ ميس ۳۳۵ ده آقرده بولنان يكرمنجي قول اردو قوماندانه ، « صامسونه كلديكمي و كنديسيله دها صيق تماسده بولمق ايسته ديكمي وازمير حواليسنه دائردها قولايقله آلهيله جكي معلوماتدن خبردار اولمق ايسته ديكمي بيلدير دم . »

بوقول اردونك وضعيتي ايله دها استانبولده ايكن علاقه دار اولمشدم . جنوبدن آقرده حواليسنه شمندوفرله نقلي موضوع بحث ايدى . بونقلياته مانعت ايدلمكده اولديغني آ كلامش اولديغمدن استانبولدن حركتم كونلرنده اركان حرييه عموميه رئيسي اولان جواد باشادن ، قول اردونك شمندوفرله نقلي تأخر ايدرسه قره دن يورويه رك آقرده سوقي رجا ايتمشدم . بوندن طولاني بحث ايتديكم شيفره تلغرافنامه مده « يكرمنجي قول اردو اقسامنك كاملاً آقرده كلمكه موفق اولوب اوليه جفتي صوردم . جانك لواصي حقنده معلومات و برد كدن صوكره برايكي كونه قدر صامسوندن قرار كاهمله ، بر مدت ايجون (حوضه) به كيده جكمي وهر حالده صامسوندن حركتمدن اول بني سنور ايدمك معلوماته انتظار ايلديكمي يازدم . »

يكرمنجي قول اردو قوماندانندن ، اوچ كون صوكره ۲۶ ميس ۳۵ ده آديغم جوابده « ازميردن منتظم معلومات آلامدق رني ، مغنيسانك ده اشغال ايدلديكني تلغراف مأمورلرينك خبر و برديكني ، قول اردونك اركليده بولنان اقسامنك ، كاملاً شمندوفرله نقلنه موفق اوله مدقارندن قره دن يورويشه باشلا دق رني ، فقط ، مسافه نك اوزاقلني سبيله آقرده نه وقت مواصلت ايدمك كنك معلوم بولنديغني بيلدير يوردى . »

قول اردو قومانداني عيني تلغرافنامه سنده « آفيون قره حصارنده بولنان ۲۳ نجي فرقه نك موجودينك بك آز اولديغندن واوراده آلرينه كچن افرادي بوفرقيه كوندركمده اولدقارندن

نحت استادن سوکره ، قسطمونی وقیصری حوالیسنده بعض غل آسایش وقایع حقنده خبرلر
نکله باشلادیغنی ذکر ایدیور ویدرپی معلومات ویره جکنی یازیوردی . » [وثیقه : ۱۱]

۲۷ مایس ۱۳۳۵ تاریخنده ، حوضه دن ، یکرمنجی قول اردو قومانداندن وعینی زمانده ،
بوقول اردونک منسوب اولدیغنی قونیه ده کی اردو مفتش لکندن « آفیون قره حصارنده کی فرقه نک
تقویه سی ایچون هانکی منابعدن استفاده ایدلمکده اولدیغنی ویزید قوته امکان مادی بولنوب
بولنه میه جغنی وبوکونکی احوال ووضیتمزه نظر آ . بوفرقه یه ، ناصل ر وظیفه نک توجیهی
دوشونلیدیکی صوردم . » [وثیقه : ۱۲ و ۱۳]

قول اردو قوماندانی ۲۸ مایس ۳۳۵ ده صوردیغم خصوصاته دائر معلومات ویریورویکریمی
اوجنچی فرقه نک « دشمنک بر اشغالی وضعیتی قارشیسندن موقعی ترک ایتمه جک ودوچار تجاوز
اولورسه ، اهالی محلیه دن آله جقلری تقویه ایله موقعی مدافعه ایده جکدر . » دییوردی .
[وثیقه : ۱۴]

اردو مفتشی ده ۳۰ مایس ۳۳۵ ده ویردیکی جوابده « ۲۳ نجی فرقه نک قره حصارده کی آسایشی
محافظه ایله برابر هر درلو اشغال حادثه سنه هر درلو وساططه مقاومت ایده جکدر . » دییوردی .
بو وساططک حاضر لاقده اولدیغنی وقونیه ده اردویه ظهیر اوله یله جک بر قوت احضارینه چالیشیلدیغنی
آننجی بر اسم وعنوانه مالک اولمادیغنی بیلدیریوردی .

بن ، مفتش لکه یازدیغم تلغرافده ، قونیه ده بر وطن اردوسی تشکیل ایدلمکده اولدیغنه دائر
بعض حوادثلر شایعدر ، بونک ماهیت وتشکیلاتی ندر ، دیمشدم . بویه برسؤال توجیهندن
مقصدم برآزده مدار تشویق وتنبيه اولمق ایدی . مفتش لکک صوک معلوماتی بونک اوزرینه در .
[وثیقه : ۱۵]

قول اردو قوماندانی بواسطیضاحه « قونیه ده وطن اردوسنک تشکیلندن خبردار دکم . »
دیمشدی .

یکرمنجی قول اردو وقونیه ده کی اردو مفتش لکی ایله تماس نتیجه سنده ایدیندیکم معلوماتدن
تیقظ وانتباهی موجب نقطه لری ۱ خیزان ۳۳۵ ده اضر و مده اون بشنجی قول اردو وصامسونده
اوجنچی قول اردو و دیاربکرده اون اوجنچی قول اردو قوماندانلرینه بیلدیردم . [وثیقه : ۱۶]

§ ترا کیده بولنان قوت وقوماندان وضعیتی بیلمیوردم . اون منطقه ایله ده ارتباط تأسیسی لازم
ایدی . بومقصدله ، استانبولده ، ارکان حریره عمومیه رئیس جواد پاشادن ۱۶ خیزان ۳۵ ده ذاتی
شیفره ایله جواد پاشا ایله مفارقم کونی محرم وشخصی بر شیفره قرار لاشدیرمش ایدک ادر نه ده قول
اردو قوماندانک کیم اولدیغنی وجعفر طیار بک زده بولندیغنی صوردم . [وثیقه : ۱۷] جواد
پاشا ۱۷ خیزانده جواب ویردی . « جعفر طیار بکک برنجی قول اردو قوماندانی اوله رق
ادر نه ده بولندیغنی » او کړندم . [وثیقه : ۱۸]

آماسیادن ۱۸ هزاران ۳۳۵ تاریخنده ، ادرنه ده ، برنجی قول اردو قوماندانی جعفر طیار بکه شیفره ایله ویردیکم (دیره کتیف) ده اساسلی اوله رق شو خصوصاتی قید ایتدم . « استقلال ملیمزی بوغان وانقسام وطن تهله کله رینی احضار ایدن دول ائتلافیه نك اجرا آتی و حکومت مرکزیه نك اسیر وعاجز وضعیتی معلوم کزدرد . »

« ملتک مقدراتی بوماهیتده بر حکومته تسلیم ایتک ، انقراضه منقاد اولقدرد . »

« ترا کیا و آناطولو تشکیلات ملیه سنی توحید و صدای ملی نی کور سسله جهانہ دو بوراجق آمین بر محل اولان سیواسده مشترک وقوتلی بر هیئت تشکیلی مقرر د . »

« (ترا کیا - پاشا ایلی جمعیتی) حائز صلاحیت اوله مق اوزره استانبولده بر هیئت بولند بره بیلیر . »
 « بن استانبولده ایکن ترا کیا جمعیتی اعضا سندن بعضیلرله تعاطی افکار ایتش ایدم . شیمدی زمانی کلدی . ایجاب ایدنلرله محرمانه کوروشه رک در حال تشکیلات پایکیز و بنم یانه ده مرخص اوله رق قیمتدار بر ، ایکی ذات کوندریکیز . اونلر کلنجیه قدر ادرنه ولایتک حقوقک مدافعی اولمق اوزره بنی توکیل ایتدکلیسه دائر امضالری تحتنده برویقه بی امضا کزله شیفره دی تلغرافله بیلدیریکیز . »

« غایه استقلالک استحصاله قدر تمامیه ملتله برلکده ، فدا کارانه چالیشه جغمه مقدساتم نامنه یمین ایتدم . آرتق بنم ایچون آناطولودن هیچ بریره کیتمه مک قطعیدر . »

ترا کیا قوه معنویه سنی تقویه مقصدیه بوتعلیماته شو معلوماتی ده درج ایتدم : آناطولوا هالیسی باشند آشاغی یکو وجود بر حاله کتیرلدی . قرارلر ، بلا استثنای تکمیل قوماندایه قیملری و آرقداش لر مزله مشترک اتخاذ ایدیلور . والی و متصرفلرک هان کافه سی بزمه برابر د . آناطولوده کی تشکیلات ملیه قضا و ناحیه لره قدر توسع ایتدی . انکلز حمایه سی آلنده بر مستقل کوردستان تشکیلی حقنده کی پرو پاغاندا و طرفدارانی بر طرف ایدلدی ، کوردلر تورکلرله برلشدی .
 [وثیقه : ۱۹]

»

و تاریخه قدر ، یونان اردوسنک مغنیسا و آیدین جوارلرینی ده اشغال ایلدیکندن خبردار اولدم . فقط ازمیرده و آبدینده بولندقلرینی بیلدیکم قوتلرک نه حالده اولدقلرینه دائر هیچ بر طرفدن هنوز صریح بر معلوماته دسترس اوله میوردم . دوغریدن دوغری به بوقوتلر قوماندانلرینه ده بعضی امرلر یازمشدم . نهایت ۲۹ حزیرانده ، فرقه ۵۶ قوماندانی بکر سامی بکک ایکی کون اولسکی تاریخی بر شیفره تلغرافی آلدیم .

۵۶ نجی فرقه‌یه از میرده حرم بك نامنده بر ذات قوماندا ایدییورمش . بو ذات واز میرده کی
ایکی آلايك بقیة السیوفی ضابطریله برابر همان کافه‌سی اسیر اولمش . یونانلیلر بونلری کمیترله
مدانیه یه نقل ایتشلر . بکر سامی بك بوبقیة السیوفك قومانداسنی درعهده ایتك اوزره کوندرمش .
بکر سامی بك ۲۷ حزیران ۳۳۵ تاریخلی تلغرافنامه سنده ۲۲ حزیران ۳۳۵ تاریخلی ایکی
أمرمی آنجق ۲۷ حزیرانده بروسه یه موصلتنده آله یلدیکنی سویلیور ووردیکی معلومات وایضا حاحده
« مقاصد ملیه یی حیز فعله ایصال ایده جك وسائل کافی بوله مدیغمدن ، فرقه می تنظیم وتنسیقه
موفق اولور سه مدها اینی خدمانك اجراسنی قابل کوردیکمدن ۲۱ حزیران صباحی (قوله) دن
بروسه استقامتنده حرکت مجبور اولدم . مع مافیہ برچوق مواممه رغماً حرکت ملیه نك مملکتك
استخلاصی ایچون الزم اولدیغنی فکری هر طرفه یا یمنه موفق اولدم » دیور ، قناعت واجرا آتمه
قوی ایمانی اولدیغنی یلدریور و بو خصوصده همان تشبثانه باشلادیغنی ؛ چینده بولان ۵۷ نجی
فرقه یه دهه أمر و بر مملکمی و کندیسندهه أمر و بر مکده دوام ایتمی ایستیوردی . [وثیقه : ۲۰]

..

بر هفته قدر ، صامسونده و ۲۵ مایس دن ۱۲ حزیرانه قدر ، حوضده قالدقن صوکره
آماسیه کیندم . بومدت ظرفنده بوتون مملکتده ، ملی تشکیلات وجوده کتیرلسی لزومنی
تعمیماً بالجمله قوماندانلره ورؤسای مأمورین ملکیه یه تبلیغ ایتدم .

شایان دقتدرکه ، از میرك وبونی تعقیباً مغنیسانك و آیدینك اشغالی واجرا اولنان تجاوز و مظالم
حقنده هنوز ملت تنور ایتمه مش و موجودیت ملیه یه ووریلان بوفجیع ضربه یه قارشنی علناً برکونا
تأروشکایت اظهار اولنماشدی . ملتك ، بوحقسنر ضربه قارشوسنده ساکت و حرکتسنر قالدی ،
البته ملتك لهنده تفسیر اولنه مازدی . اونك ایچون ملتی ایقاز ایدوب حرکت کتیرمك لازمدی .
بو مقصدله ۲۸ مایس ۳۳۵ تاریخنده ، والیره و مستقل متصرفلره ؛ ارضرومده اون بشنجی
قول اردو ، آنقردهه یکرمنجی قول اردو و دیاربکرده اون اوچنجی قول اردو قوماندانقلرینه ،
قونیده اردو مفتشلسکینه تعمیماً شویولده تبلیغانده بولندم :

« از میرك ومع الاسف بونی تعقیب ایدن مغنیسا و آیدینك اشغالی ، مستقبل نهلکینی دهه علنی
احساس ایتشدر . تمامیت ملکیه مزك محافظه سی ایچون ، تظاهرات ملیه نك دهه جانلی اوله رق ، اظهار
و ادامه سی لازمدر . حیات واستقلال ملی یی رخنه دار ایدن اشغال والحاق کی حادثلر ، بوتون
ملتی دلخون ایتکده در . تأثرات ضبط اولنه میور . قابل هضم وتحمل اولامیان بواحوالك در حال
ازاله سی ، بوتون مدنی ملتله ، بوبوك دولتلك عدل و تأثیرندن صبرسنر لقله انتظار ، زمیننده
اوکمزده کی هفته ظرفنده و مختلف ولایانه کوره بازار ایتسی باشلابوب چهارشنبه کونی ، مراجعتك

آرقه‌سی آلتق اوزره، بويوك وهيجانلي متينغلر عقديله تظاهرات مليه‌ده بولويسلماسى وبوك تكميل ملحقاته‌ده تشمبلى وبوتون دول معظمه ممثلاريله باب عاليه مؤثر تلغرافلر و يرلسى واجنې اولان يرلرده اجنيلره‌ده تأثير يايماق‌له برابر تظاهرات مليه‌ده آداب وسكونك فوق‌العاده محفوظيتى و خريستان خنقه قارشى برتعرض و نمايش و خصومت كې اطوار آلتامسى الزمدر. ذات عاليه‌رينك بوفكرلر اطرافنده حساس و مؤثر بولنلرى جهتيله ايشك حسن اداره‌سندن و موفقيتدن عاجز لرنده اطمنان نام موجوددر. نتيجه‌سك انبا بيورلسنى رجا ايلرم .

§ ويريديكم بوعليما ت اوزربنه هربرده متينغلر ياييلمغه باشلاندى .

يالكز محدود يرلرده ، بعض توهمات تأثيريله تردد ايدلديكي آكلاشيلمشدر. مثلا : اون بشنجى قول اردو قوماندانك ، طربزون حقه‌ده كوندرديكى ۹ هزار ۳۳۵ تاريخلى شيفره‌دن : [ويشقه : ۲۱]

« متينغ انساننده روملك مناسبتر لكمنه معروض قالدنى وهيج بوقدن بر حادشه چيقمسى دوشونجا سنه بناء متينغه قرار و يرلمش ايكن موقع فعله قونولمدينى متينغ هيئتلك اجتماعنده استراطى ، پوليدينك‌ده حاضر بولندينى » آكلاشيلوردى .

طربزون ؛ قره‌كز ساحلنده ، مهم برمرکز اولديغندن اوراده ، ملي تشبثات و فعاليت خصوصاً صرندە مترددانه حركت و يونانلير عليهنده تظاهرات مليه مذاكراتنه استراطى ، پوليدى افنديلى اشتراك ايتديرمك كې تشبثك عدم جديتنه دلالت ايدەجك كوشكلكلر ، بالطبع استانبول و دشمنلر ايچون پك قيمتلى امارلر تلقى ايديلير .

§ ويريديكم تعليماتده كې نقطه نظرى ، عليده قوللانەجق قدر ، مهارت كوسترنلرده اولدى . مثلا : سينوبه يكي تعيين اولنان بر متصرف ، اوراده پايلان تظاهراتى بالذات تدوير ايديلور و متينغ مقرراتى بالذات يازوب اهالى به امضا ايتديرديكى سويليور و بزه‌ده بر صورتى كوندرييور . وذاك ، زواللى اهالى به ، كورولتو پاطيردى آره‌سندە امضا ايتديرديكى اوزون يازيلرايپنده ، شو سطرلر كيزلەنيوردى : « نوركلر ترقى و تكامل ايدەمدى و آوروپانك اساسات مدنیه‌سنى قبول و تمثّل ايدەمديسه بوده شيمدى به قدر اى برادراره به مظهر اوله‌مه‌سندن ايلرى ككشدر . تورك ملتى ، آتجق كندى پادشاهنك سلطنت و حاكيميتى تحتنده اولق شرطيله آوروپانك نظارت و مراقبه‌سيله تشكيل ايدەجك برادراره ايله يشايه‌بيلير . »

افنديلر ؛ سينوب اهالىسى نامنه‌ائتلاف دولتلى ممثلارينه ويريلن ۳ هزار ۱۳۳۵ تاريخلى بوخطردنك زيرنده كې امضالره كوز كزديرر كن مفتى وكيلى افندينك امضاسنى متعقب كورديكى امضا ، عرض ايتديكم سطرلرى يازان و يازديران روحى بكا كشف ايتديردى . اوامضا ، حریت وائتلاف فرقه‌سى رئيس ثانیسى اولان ذاتك امضاسى ايدى .

§ هر طرفده تظاهرات ياييلمسى ايچون ياپديغم تبليغات تاريخندن اوچ كون صوكره يعنى

۳۱ مایس ۱۳۳۵ تاريخلى حربيه ناظرينك شو تلغرافنى آلدیم :

« انكلتره فوق العاده قوميسرلىكىدىن باب ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ »
اولنان نوطه صورتى عينا روجه زيردر :

بوكونه قدر كلن راپورلردن اوچىچى قول اردو منطقه سنده شقاوت عايدىدن بشقه برشى
اولدىنى معلوم اولغله رابر صوك نوطه ده بيان اولنان احوال حقنده تحقيقات مخصوصه بالا اجرا
نتيجه سنك سرعت اشعارى رجا ايدىرم .

حربه ناظرى

۳۱ - ۵ - ۳۵

سوكت

صورت

۱ — سيواسده كى حال و موقع حاضره و شهر مذ كورده و ياخود بو شهر كى قربنده عظيم
مقدارده تجمع ايتىكده بولنان ارمنى ملتجىلرينك سلامتته متداثر اخيرا اولدقجه داعى انديشه
حوادث آلمش اولدىغى ذات سامى فخيانهلرينه بيلدىر مكله كسب فخر ايدىرم .

۲ — بناء عليه عسكرى قوماندانك دائره مأمورىتى داخلنده بولنان ارمنيلرك حسن
محافظه سى ايله حمايلرى ايجون بالجملة تدابير ممكنه اتخاذ ايتىنى امر و بر كوناقتال و ياخود سوء معامله
وقوعه كلدىكى تقديرده كنديسنك دوعربدن دوعرويه مسئول طويله جغى مشعر بر تلغرافنامه نك
حربه نظارت جليله سنجه مومى ايله قوماندانه عاجلا كشيده سى ضمننده اوامر اعطا بيورولسنى
ذات سامى فخيانهلرندن رجا ايدىرم .

۳ — بوتعليانه مائل تعليماتك مأمورين ملكيه عائده سنه اعطاسنى آريجه رجا ايدىرم .

۴ — داخل مملكتده كى آسايش سزلك حقنده ذات سامى فخيانهلرينك نه درجه محق صورتده
اندیشه ناك بولوندىلر بيلدىكم جهته ذات سامى فخيانهلرينه آريجه اشبو (.....)
مماشات بيوريله جفندن مطمئن .

۵ — موضوع بحث اولان تعليماتك تاريخ اعطاسى حقنده ويريله جك معلوماتك محظوظيت
شاورانه مى موجب اوله جغى بيان ايدىرم .

سيواس والى و كالتندن ۲ حزيران ۳۳۵ تاريخلى آلدىغم بر تلغرافده ده « بكون مير آلاى
« دومانر » امضاسيله آلنان تلغرافنامه ده (عزيزه ده از ميرك اشغالى اوزربنه خريستيانلرك قتل
ايله تهديد ايدلىكى و بوايسه موافق اوليوب سزه وضعيه خبر ويريورم كه بو حاللار متفق عسكرلرى
طرفندن ولايتكزك اشغاله سبب اولور .) مألنده اشعارانده بولونيلمقده در الخ »
دنيلمكده ايدى .

§ حقیقتده ، نه سیواسده داعی اندیشه بر حال واردی ونهده خرسیتیانلرک قتل ایله تهدید ایدلیدیکی واقع ایدی . مسئله ، ملتجه یاپیلمغه باشلانیلان متیغلردن متأثر اولان و بونی امللرینک حصولنه مانع عد ایدن عناصر خرسیتیانیه نك ، اجنبیلرک نظر دقتنی جلب ایچون بالالزام یاپدقلمری اشاعات قیلندن اوله رق قبول ایتک لازمدر . [وثیقه : ۲۲ و ۲۳ و ۲۴] حربیه نظارتنک نوطه صورتی احتوا ایدن تلغرافنه ویردیکم جوابی عیناً عرض ایده جکم .

۳ حریران ۳۳۵

استخبارات

غایت مجله در

۵۵

۵۸

حربیه نظارت جلیله سنه

ج : ۲ حریران ۳۳۵ شیفره :

سیواس وجوارنده اولجه ولتان ارمنیلری وبالا آخره کلن ملتجیلری تدھیش ایده جک هیچ برحادثه اولما مشدر . نه سیواسده ونهده جوارنده داعی اندیشه هیچ بر حال یوقدر . هرکس سا کمانه ایش و کوجلریله مشغولدر . بونی صورت قطعیهده عرض وتامین ایدرم . بناء علیه انکلیز نوطه سنده کی استخبارات منبعنک نه اولدیغی عاجزلرنجه بیلنمک لازمدر . از میرکومغنیسانک اشغالی خبر مؤسفی اوزرینه اهالی اسلامیه جه یاپیلان و عناصر خرسیتیانیه حقتده هیچ بر فکر خصوصت تضمن ایتمین اجتماعلردن بلکهده بعضیلرینک متوحش اولملری وارد خاطردر . ائتلاف دولتلری ملتزمک حقوق واستقلالنه رعایتکار قالدقجه وملت ؛ وطنک تمامی مصوینتندن امین بولندقجه عناصر غیر مسلمنه نك دوچار خشیت اولسنه هیچ بر سبب یوقدر وبوبابده دولته قارشى هر درلو مسئولیتی تعهد بوکا تمامیه امنیت بویورولسنی استرحام ایدرم . نقط استنلال و موجودیت ملیه بی احیا وبقای حیاتی نهلسکجه ایصال ایدن اشغال ، سوء قصد وتعدی کی از میرحوالیسنده کورولمکده اولان فعلیاتک ظهورات ممانله سنه قارشى نه ملتک هیجان وتاثرات وجدانیه سنی ونهده بوکا مستند تظاهرات ملیه بی منع وتوقیف ایچون نفسمده وهیچ کیمنسده قدرت وطاقت کورده میه جکم کی بویوزدن تحذرت ایده جک وقایع وحادثاتک قارشوسنندهده مسئولیت قبول ایده بیله جک نه قوماندان ونهده ملکیه مأموری ونهده حکومت تصور ایدرم .

مصطفی کمال

§ بونوطه صورتیه طرفدن ویریلن جواب صورتی بالعموم قوماندانلره ، والی ومتصرفلره تعمیماً تبلیغ ایدلدى .

— بوتاریخلرده بوتون ملتک انگیز مجلر جمعیتنه اشتراکله انکلتزه مظاهرتک طلب ایدلسی، بوجعیت نامنه، سعید منلا امضاسیله عموم بلدییه ریاستلرینه برتلغرافله بیلدیرلدیکی بوتلغرافک تأثیرینی عتیم براقق ایچون ملتی لزومی کبی تنویر ایتمکله برابر حکومت نزدنده کی تشبثاتم معلومکز اولمشدر. [وثیقه : ۲۵] بوندن بشقه ۲۷ مایس ۳۳۵ تاریخنده (تورکیه - هاواس - رویتر) اسمنده کی آرژانسک، انعقاد ایدن شورای سلطنت حقنده کی تفصیلاتده « هیئت عمومیه نك فکری تورکیه نك دول معظمه دن برینک مظاهرتی تأمین مرکزنده در » حوادثی نشر وتعمیم ایتیمی اوزرینه صدر اعظمه « ملتک استقلال ملی محافظه یه عازم اولدیغنی وبوتون عواقب مشنومه یه قارشى اك صوك فداکارلنی کوزه آلدیردیغنی ووجدان ملی تمثیل ایتمین اخباراتک شایان اندیشه عکسلر تولید ایتدیکنی » یازمقله برابر بوتون ملنی ده بو کیفیتدن ناصل خبردار ایتدیکنی بشقه برمناسبتله بیان ایتشدم.

§ صدر اعظم فرید پاشانک پارسه معلوم اولان دعوتی اوزرینه برنجی تورکیه بیوک ملت مجلسنک ایلك اجتماع کونلرنده بعض بیانانده بولمشدم. بومسئله ده نقطه نظر وصورت حرکتک نه اولدیغنی توضیح مقصدیله شوو وثیقه نی عیناً عرض ایده جکم :

حوضه :

۳-۶-۳۵

شیفره

مجله در

ذاته مخصوصدر

صامسونده اوچنجی قول اردو قوماندانی رأفت بك افندی به
ارضرومده اون بشنجی قول اردو قوماندانی کاظم پاشا حضر تلرینه
جانیک متصرفی حمید بك افندی به
ارضروم والیسی منیر بك افندی به
سیواس والی وکیلی حاکم حسبی افندی حضر تلرینه
قسطنمونی والیسی ابراهیم بك افندی به
آنقرده ده ق ۲۰ قوماندانی علی فؤاد پاشا حضر تلرینه
قونیه ده ییلدیرم قطعاتی مفتشی جمال پاشا حضر تلرینه
دیاربکرده اون اوچنجی قول اردو قوماندان وکیلی جودت بك افندی به
وان والیسی حیدر بك افندی به
فرانسه مثل سیاسیسی موسیو (دوفرانس) ك نزد صدارتپناهی به کلهرك حقوق عثمانیه نی

قونفرانس حضورنده مدافعه ایچون پارسه غزمت ایدیه یله جگړی تبلیغ ایلدیکی داخلیه نظارتک تبلیغات رسمیه سندن و آژانس نشر یاندن آ کلاشیل مشدر . از میر وقعه سی اوزرینه ملتزمک کوستردیکی عصیت ملیه و بوضورتله محافظه استیلایت خصوصنده تظاهر ایدن عزم قطعیسی نتیجه سی اولان بومظهریت شایان شکراندر . فقط بوکا رغماً یونانلیلر از میر ولایتنده اشغالدن منع ایدلش دکلدر . هر حالده ملتک حقوقی مدرک واونی چیکنه تمه مک ایچون یکو جود اوله ورق فدا کارانه حرکتیه میا اولدینی دول ائتلافیه قارشى اظهار واثباته دوام ایدلد کجه دول مشارالیه مک ملتزمه حرمتکار و حقوقنه رعایتکار اوله جغه شبهه یوقدر .

صدر اعظم پاشا حضرتلرینک قونفرانس حضورنده حقوق عثمانیه یی مدافعه ایچون بذل همت بیوره جگړی طبعییدر . آنجق ملتجه قطعاً مدافعه سی مطلوب و ملتزم اولان حقوق بالخاصه ایکی نقطه ده کسب نزاکت ایدر . برنجیسی ؛ علی الاطلاق دولت و ملتک استیلایت نامه سی . ایکنه جیسی ده اجزای اصلیه وطنده اکثرینک اقلیتلره فدا ایدلمه مسیدر . بو خصوصده پارسه مئی حرکت هیئتک اجتهادیه وجدان ملینک طلب قطعیسی آره سندن مطابقت تامه شرطدر . عکس تقدیرده ملت ، غایت مشکل وضعیتده و غیر قابل تلافی امر واقعلر قارشیسندن قاله بیلیر . بواندیشه یی تولید ایدن سبیلر شونلردر : صدر اعظم پاشا حضرتلری مسموع اولان بیاننده برارمنی مختاریتی اساسنی قبول ایتش اولدیغنی بیلیدردی . بونک حدودینی ذکر ایتدی . بوندن ولایات شرقیه اهالیسی بالطبع متأثر واستیضاح کیفیته مجبور اولدی . انعقاد ایتش اولان شورای سلطنتنده همان هیئت عمومیه استقلال ملینک محافظه سنی و مقدرات ملتک برشورای ملی به تودیغنی طلب ایلدیکی حالده یالکنز حکومتک استناد ایلدیکی ائتلاف و حریت فرقه سی نامه رئیسى صادق بکک تحریری افاده سنده انکاترمنک حمایه سی تکلیف اولندی . برارمنستان مختاریت واسعه سنی و دولتک راجنبی حمایه سنی قبول مسائلمده آرزوی ملی ایله حکومت حاضرمنک اجتهادنده مطابقت اولمدیغنی تعین ایدیور . صدر اعظم پاشا حضرتلریله برابرنده حرکت ایدمک اولان هیئتک مدافعه حقوق ملتده تعقیب ایدمک چکی اساسات و پروگرام ملتجه معلوم اولمکجه مارالعرض نقطه لرده اندیشه ناک اولمقدن منع نفس ایدیه مز . بوضورتله ولایات و ملحقاتندکی مدافعه حقوق ملیه ورد الحاق جمعیتلرینک هیئت مثله لری وهنوز تشکیلاتی اکمال ایدلمه مین یرلرده ده بلدییه هیئتلری صدر اعظم پاشا حضرتلرینه و دوغری بدن دوغری به ذات شاهانه به تلفرافنامه لرله مراجعت ایدرک استقلال تام ملینک مصونیتی و حقوق اکثریت ملیه نک محفوظیتی ملتجه شرط اساسی اولدیغنی بیان و بوکا نظراً کیده جک هیئتک مدافعه اساساتی ملته رسماً و علناً ابلاغی طلب اولمیلدر . ملتک بو طرز حرکتیه ؛ کیده جک هیئتک مدافعه سنه چالیشه جنی اساساتک حقیقه ملتک آرزو و طلبی اولدینی دول ائتلافیه جه معلوم اوله جق و بالطبع ده زیاده اهمیتله نظر دفته آنه رق هیئتک وظیفه سنی تسهیل ایلیمه جکدر . مطالعات مسروده نک ایجاب

ایدلره سرعت ایصال وابلانغی وطنمیزك مقدراتی نامنه ذات عالی وطنپروریلرندن خاصة استرحام
ایلرم . بوتلغرافك زمان وصولك اشعار بیورواسنی ده رجا ایدرم .

مصطفی کمال

§ بوتاریخندن بش کون سوکره یعنی ۸ حزیران ۳۳۵ ده استانبوله حربیه ناظری طرفندن
دعوت اولندیغنی و محرم سؤال اوزرینه کیملر طرفندن ونه ایچون طاب ایدلدیکی ، رجا لزدن
برذاتك خبر ویردیکنی وقتیه بالمناصبه وقوع بولان بیانا ندمه افاده ایتشدم . اودات ، ارکان حربیه
عمومیه ریاستی مقامنده بولان جواد پاشا ایدی . بونك اوزرینه ، استانبول ابله وقوع بولش
اولان مخبرانك بر قسمی عمومجه معلوم اولشدر . بو مخبرات ، اضر و مده استعفا ایتدیکم
تاریخه قدر مختلف حربیه ناظرلریله و دوغریدن دوغریه سرای ابله دوام ایتشدر .

آناطولیه داخل اوله لی بر آی اولشدی . بومدت ظرفنده بوتون اردولر اقسامیه تماس
و ارتباط تأمین ایدلش و ملت ممکن اولدینی قدر تنویر ایدیلرک تیقظ و انبیا ه کتیرلش ،
تشکیلات ملیه فکری تعمیمه باشلامشدی . وضعیت عمومیه بی آرتق بر قوماندان صفتیه سوق
و اداره ده دوام اکانی قالمامشدی . وقوع بولان دعوت آمرینه عدم اطاعت و عدم اجابت کوسترلش
اولغله برابر ملی تشکیلات و حرکاتك سوق و تأمیننه دوام ایتکده اولدیغنه کوره شخصاً عاصی
وضعیه کچمش اولدیغنه شبهه ایدیه مزیدی . بوندن بشته و بالخاصه تطبیقنه قرار ویردیکم تشبثات
واجرا آنك اساسلی و شدید اوله جغنی تخمین کوچ دکلدی . بناء علیه تشبثات واجرا آنك
بر آن اول شخصی اولق ماهیتندن چیقارلسی و بوتون ملتك وحدت و تساندینی تأمین و تمثیل
ایده جك بر هیئت نامنه اولسی الزمدی .

بوسبیله ، ۱۸ حزیران ۳۳۵ تاریخنده ترا کیاه ویردیکم (دیره کتیف) ده اشارت ایتدیکم
بر نقطه نك ، تطبیقی زمانی کلمش بولونیوردی . خاطریکزددرکه اونقظه ، آناطولی وروم ایل
تشکیلات ملیه سنی توحید ایدرک ، رمر کزدن تمثیل و اداره ایلک اوزره ، سیواسده عمومی
بر هیئت ملیه طوپلامقدی . بومقصدك تأمین ایچون یاورم جواد عباس بکه ۱۱ حزیران ۳۳۵ کیجه سی
آماسیه ده دیکته ایتدیکم تعمیمك اساس نقطه لری شونلر ایدی :

(۱) — وطنك تمامیتی ، ملتك استقلاللی تهلکه ده در .

۲ — حکومت مرکزیه درعهده ایتدیکی مسئولیتك ایجاباتی ایفا ایدمه مکده در . بو حال
ملتیزی معدوم طایتدیر یور .

۳ — ملتك استقلاللی ینه ملتك عزم و قراری قور تاراج قدر .

۴ — ملتك حال و وضعی درپیش اتمك و صدای حقوقی جهان ایشیتدیرمك ایچون هر درلو
تأثیر و مراقبه دن آزاده بر هیئت ملیه نك وجودی الزمدر .

۵ - آناتولینک بالوجوه الك أمين محلى اولان سيواسده مى برقونغرەنك سريعا انعقادى
تقرر ايتشدر .

۶ - بونك ايچون تكميل ولايتلارك هرلواسندن ملتك اعتماديته مظهر اوچ مرخصك
سرعت ممكنه ايله يتشمك اوزره همان يوله چيقارلمسى الحجاب ايتكمده در .

۷ - هر احتمالە قارشى كيفيتك برسر مى حالنده طوتولسى ومرخصلرك لزوم كوريان
محلرده سياحتلرينك متشكراً اجراسى لازمدر .

۸ - ولايات شرقيه نامه ۱۰ تموزده ارضرومده برقونغرە انعقاد ايده جكدرك . مذكور
تاريخه قدر ولايات سائرە مرخصلردە سيواسه واصل اوله بيليرلسه ارضروم قونغرە سنك
اعضاسى ده سيواس اجتماع عموميسنه داخل اولوق اوزره حركت ايدر . [وثيقه : ۲۶]

§ كورسيورسكز كه بوديكتە ايتديكم خصوص ؛ ذاتاً و برمش و درت كون اول ترا كياه
تبليغ ايتمش اولديغم برقرارك آناتولى يەده تعميماً تبليغه متعلق بولونيور . بوقراك ۲۱ جزيران
۳۳۵ كيجەسى ، قارا كلق براوطهده اتخاذايدلمش مخوف واسرار انكيز يكي برقرار اولديغى ،
ظمنجه سهولتله تقدير بيوريور .

بونقطەنك توضيحى ايچون ، آرزو بيورورسه كز كوچوك برايضاحده بولنيم .
افنديلر ؛ اومسوده ايسته عينا شو كاغلردر . (كوستردرك) درت مادهي احتوا ايدييور ،
محتوياتى بيان ايتدم . نهايتنده بنم امضام واردر . برده وظيفه اعتباريله اركان حربيە رئيس بولنان
مير آلاى كاظم بكك (اليوم از مير واليسى كاظم پاشا) ، اركان حربيەمدن تبليغه مأمور ،
خسرو بكك (اليوم سفير) مقامات عسكريه يه شيفره ايدن ياورم مظفر بكك ومقامات ملكيه يه
شيفره ايدن بر مأمور افندينك امضالارى واردر . بوندن بشقه دها بعض امضال واردر .
بوامضالرك ، بومسوده يه قومى بر حسن طالع وتصادفدر .

دها ، حوضهده بولنديغم سردهده آنقردهده بولنان يكر منجى قول اردو قوماندانى على فؤاد
پاشادن بر شيفره تلغراف آلد . بوتلغراف ؛ « طانيديشكز بر ذات بعض رفقا ايله استابولدن
بورايە كئشدر . صورت حركتلى حقتده نه امر بيورسيورسكز » مانده ايدى . عادتا بر معمايى
آكديران بوتلغراف ، پك زياده مراق واستغرابمى موجب اولدى . موضوع بحث ذاتى طانيورم ،
بندن خط حركت صوريور ، آنقردهده آرقداشم اولان امين بر قوماندانك ياننده ؛ تلغرافده
شيفره در . او حالده نەدن اسمنى شيفره اوله رق دخى يازد بر مقدر اجتناب ايدييور ؟ ! برخيلي
دوشوندم . انتقال ايدركي اولدم ؛ تخمين بيورولور كه معما حليله اشتغاله زمانم مساعد دكلدى .
فقط ، فؤاد پاشايى بقيندن كورمك ، منطقەلرى ، محيطلرى ، دوشونجهلرى حقتده مداولة افكار
ايلك ، نجه پك زياده شاين آرزو ايدى . بومعمالى تلغرافدن ماهم اوله رق كنديسنه شورجاده
بولوندم : « آنقردهده آريديشكزى ، احساس ايتيه جك ترتيبات وتدبير آلدقن صوكره ،

تبدیل نام و قیافت ایدرک بر قاچ کون ایچون سریعاً بکا ملاقی اولکز . استانبولدن کلن
آرقداشلی ده برابر کتیریکز . »

فی الحقیقه فؤاد پاشا ، دیدیکم کی حوضه یه حرکت ایدر . فقط ، بعض مجبر اسبابدن طولای ،
در حال حوضه یی ترک ایدوب آماسیه یه کیتیمکه مجبور اولشدم . فؤاد پاشا ، حوضه یولنده ،
وضعیتی آ کلار و آماسیه یه توجه ایدر . ایشته بوصورتله ۲۱ ده آماسیه ده نزدیده بولونیور .
اسمی شیفرده ذکر اولنمیان ذات ده رؤف بک ایدی .

استانبولی ترک ایتک اوزره ، اقامتگاهمدن اوتوموبیله بینه جکم ائنده رؤف بک نزدیده
کلهشدی . را کب اوله جغم واپورک تعقیب اوله جغنی و استانبولده ایکن توقیف ایتمه دکلرینه کوره
بلکه ده قردد کزده باطیر بله جغمی موثوقاً ایشیتیمش ، اونی خبر ویردی . بن استانبولده قالبوب
توقیف اولنقدنسه باطوب بوغولمنی مرجع کوردیم . و حرکت ایتدم . کندیسینه اول و آخر
استانبولدن چیقمق مجبور بئنده قایرسه بنم یانمه کلکسی سویلدم .

رؤف بک ، فی الحقیقه استانبولدن چیقمق لزومنی حس ایتش و چیقمش . . فقط بنم یانمه
کلدی ، آرقداشی اولان الی آلتینچی فرقه قوماندانی میر آلا ی بکر سامی بکه ملاقی اولمق و از میر
جهه سنه ده یقین بربرده ، ده افعال و ده ائنده لی اوله جغنی فرض ایدرک (باندیرمه -
آق حصار) طریقله مغنیسا حوالیسنه کیتیمش . کیتدیکی یرده ، احوال مغنویه یی بوزوق ،
وضعیتی مهلاک و مدهش کورمش . در حال تبدیل نام ایدرک اورادن اوده مش ، نازللی ،
آفیون قره حصار اوزرندن (عزیزیه - سیوری حصار) طریقله و آرابه ایله ده آقریه فؤاد
پاشانک زدینه کلش و بکا مراجعت ایتش ؛ بک کوزل آما ! اسمنی صاقلامق صورتیله بی ئوزمکده
معنا وارمیدی ؟

دیگر طرفدن ، اوچنچی قول اردو قوماندانم اولوب صاهسون متصرفلغنده بیر اقدیغم رأفت بیکی ،
آرتق سیواسه ، قول اردو مرکزینه کوندرمک ایستیوردیم . بر قاچ دفعه کلکی ایچون امر
ویرمیشدم . ماحقانه چیقمش . امر لرمه جواب دخی آله میوردیم . نهایت اوده ، بالتصادف
او کون کلهشدی .

§ شمدی ، امضا مسئله سنه کالم :

بن ، مسوده نك یکی کلن آرقداشلر طرفندن ده امضالانمسی آرزو ایتدم . او ائنده رؤف
ورأفت بکلر بنم اوطه مده ، فؤاد پاشا دیگر بر اوطه ده بولونیور لر دی .

رؤف بک ، مسافر اولدیغندن بو مسوده به وضع امضا ایچون کندینده بر علاقه و صلاحیت
کورمدیکنی نزاکه افاده ایتدی . بونک بر خاطره تاریخیه اولدیغنی درمیان ایدرک امضا ایتسنی
سویلدم . بونک اوزرینه امضا ایتدی .

رأفت بك ، امضادن استنكاف ایتدی و بویله بر قونفره عقدنده کی مقصد و فائده بی
آ کلایه مدیغنی سویلدی .

§ استانبولدنبری ، برابر کتیردیکم بو آرقداشک - طوتدیغمز بوله نظر آ - آ کلاشیلیمسی
بک بسیط اولان بر مسئله ده ، اظهار ایتدیکی حالت فکریه وحسیه دن متألم اولدم . فؤاد پاشایی
چاغیرتدم . پاشا ، نقطه نظری آ کلا یخه در حال امضا ایتدی . فؤاد پاشایه رأفت بک ترددی
سببنی آ کلایه مدیغنی سویلدم . فؤاد پاشا ، رأفت بکدن ، بر آزجدی ، استیضاحده بولندقدن
صوکره ، رأفت بک مسوده بی آله آلهرق کندینه مخصوص بر اشارت وضع ایتدی . او یله بر
اشارت که ، بونی ، بومسوده ده بولمق بر آز مشکلدور .

[بیورک ! مراق ایدن تدقیق ایده بیلیر .]

افندیلر ؛ لزومسز کی کوریه بیلان بویاضاحات ، متعاقب سنه لره حادثه لره عائد بعض مظالم
نقطه لری تنویره مدار اولور ظنیه در میان ایدلشدور .

§ قونفره ده دعوتی متضمن تعمیم ، مقامات ملکیه و عسکریه یه شیفره اولهرق ویرلدی .
بوندن بشقه استانبولده بولنان بعض ذواته ده کوندرلدی . فقط بو ذواته آریجه برده عمومی
مکتوب یازدم . کندیلرینه مکتوب یازدیغم ذوات شونلردی : عبدالرحمن شرف بک ، رشید
عاکف پاشا ، احمد عزت پاشا ، سید بک ، خالده ادیب خانم ، قره واصف بک ، فرید بک ،
(نافع ناظری ایدی) صلح و سلامت فرقه سی رئیس فرید پاشا (بالاخره حریه ناظری اولدی) ،
جامی بک ، احمد رضا بک .

بو مکتوبده سویلدیکم نقطه لری مختصر آ تکرار ایده جکم :

- (۱) یالکز متینغلر و تظاهرات ، بویوک غایه لری ، هیچ بر وقت قورتاراماز .
- (۲) بونلر ، آنجق سینئه ملتدن بالفعل دوغان قدرت مشترکیه استناد ایدرسه رها کار اولور .
- (۳) ذاتاً آجی اولان وضعیتی مهلاک شکله قویان ، اک مؤثر عامل ، استانبولده کی مخالف
جریانلر و آمال ملیه بی مضر بر شکله انفراده اوغراتان سیاسی و غیر ملی پروپاگاندالردور . بونک
مجازاتنی وطنمزه علیمنده ، بک مبذول بر صورتده کورمکده یز .
- (۴) آرتق استانبول آناطولی یه حاکم دکل تابع اولمق مجبوریتنده در .
- (۵) سزه توجه ایدن فدا کارلق بک بویوکر . [وثیقه : ۲۷]

*
* *

۲۵ جزیرانه قدر آماسیده قالدیم . خاطر لرده در ، که او تاریخلرده داخلیه نظارتنده بولنان علی کمال بك ، بنم عزل ایدلدیکم و آرتق بنمله هیسچ بر معامله رسمیه کیریشمه مک و هیسچ بر مطلوبی اسعاف اتمه مک خصوصنده شیفره ایله بر تعمیم یامشدی .

۲۳ جزیران ۳۳۵ تاریخ و ۸۴ نومرولی اولان بوشیفره محتویاتی ، شایان دقت بر ذهنیتی کوستیر وثیقه اولدینی ایچون عیناً عرض ایده جکم :

داخلیه ناظری علی کمال بك ۲۳-۶-۳۵ تاریخلی
و ۸۴ نومرولی شیفره سنک محلولی صورتیدر .

« مصطفی کمال پاشا بوبوک بر عسکر اولغله برابر سیاست زمانه اودرجه آگاه اولمدینی ایچون ، فرط حمیت و غیرتنه رغماً ، مأموریت جدیده سنده اصلاً موفق اوله مدی . انکلیز مثل فوق العاده سنک طلب و اصرار ایله عزل ایدلدی و ایدلد کدن سوکره یابدقلمری و یازدقلمری ایله ده ب قصورلرینی دها زیاده میدانده اوردی . ردالحاق جمعیتلری کبی قره سی و آیدین حوالیسندده اهالی اسلامیه بی ناحق بره قیردیرمقدن و فقط بو وسیله دن استفاده ایله خلقی خواجه کسمکدن بشقه برایش کورمین آمرسز ، صایغیسز و غیر قانونی تشکیل ایدیلن بعض هیئتلر ایچون اوده نبری چکدیک یی تلغرافنامه لرله ده خطای سیاسی سنی اداره د ، آرتدیردی . مشارالیه ک استانبوله جلی حربیه نظارتنه عائد بر وظیفه در . لکن داخلیه نظارتنک سزه امر قطعیمی آرتق اوزاتک معزول اولدینی یلمک ، کندیسيله هیسچ بر معامله رسمیه کیریشمه مک ، امور حکومته متعلق هیسچ بر مطلوبی اسعاف ایتدیرمه مکدر . بو تعلیمات دائره سنده حرکت ایلمکله نه کبی مسئولیتلرک مندفع اوله جغنی تقدیر پیوره جفکزدن و بو مهم و وخیم دقیقه لرده مأمور ، اهالی ، هر عثمانلی به ترتب ایدن اک بیوک وظیفه ، صلح قونفرانسجه مقدرانمزده دائر قرار ویریلرکن و بش سنه در یابدیغمز جنتلرک حسابلری کورولورکن آرتق علقلمزی باشمزه دوشیردیکمزی کوسترمک ، عاقلانه و مدبرانه حرکتلره امثال ایتک ، فرقه ، مذهب ، عرق اختلافلرینی کوزه تمکسزین هر فردک حیاتی ، مالی ، عرضی صیانتله نظرمدنیتده بومملکتی بر دها لکله مامه مک دکلیدر ؟ »

بو شیفره تعمیمدن ، بن ، آنجق سیواسه موصلات ایتدیکم ۲۷ جزیران ۳۳۵ تاریخنده خبردار اولدم . علی کمال بك ۲۳ جزیران تاریخنده بو تعمیمی ایله دشمنلره و پادشاهه مهم بروظیفه ایفا ایتدکدن سوکره ۲۶ جزیران ۳۳۵ تاریخنده حکومتدن چکیلمشدر . علی کمال بك صدارته ویردیک رسمی استعفانامه دن بشقه ، سرایه کیدوب پادشاهه بالذات ویردیک استعفانامه سی صورتلرینه و شفاهی معروضاته و پادشاهک اوکا ویردیک جوابه چوق سوکره مطلع اولدم .

على كمال بك استعفا نامه لرنده ، بالخاصه پادشاهه اولانده ؛ « بلاد عنايه نك محال مختلفه سنده سرزده ظهور اولان آثار اختلال واغتشاشدن ؛ نائره اختلالك در حال وموضعاً تسكين واطفا واحساسى مقصديه اتخاذ تدابير ، صرف مقامنه عائد ايكن مظهر اولديني التفات واعتماد شاهانه چكه مين بعض رفقاسنك رجوق اعذار واهيه سرديله اختلالك توسيع دائره شمول ايتمنه ، سببیت ويرمكه اولد قلردن » بحث ايتدكن صوكره « مأموريت رسميه دن چكيلمكه برابر صورت خصوصيه ده عرض خدمت و صداقت ايدى جكنى » علاوه ايدىيور وشفا هاده ، « وظيفه رسميه دن تجردى نعم الوسيله عد ايدن خصماسنك تهاجندن قولكزى محافظه بيوريكز » استرحامنده بولونيور . پادشاه ، جواباً « بنى بوسبوتون يالكىز براقيه جكمه أمين . صداقتكز ، بنى ، بويوك اميد ونسليله سوق ايتمشدى . سراى ، هر دقيقه سزه آچيقدر . رفيق بكه تشريك مساعيدن آريلايكىز . » التفاتنده بولونيورلر . [وشقه : ۲۸]

§ صداقتندن پادشاهك بويوك اميد وتسليله قايلديني على كالى ، نظارت مقامنده وحضور شاهانه ده كوردكن صوكره ، اونى ، برده ؛ اصل ، حقيقى وظيفه سى باشنده كورهلم ! جانكز صيقيلمازسه ، سعيد منلاك ، راهب فرويه يازديني مكتوبلردن برى كوزدن كچيرهلم :

« على كمال بكه صوك فلاكتى اوزرينه بيان تائرايتديككزى سويلدم . بوذاقى آلد بولنديرمق لازم ، بوفرستى قاجيرميهلم . برهديه تقديمي ايجون اك مناسب برزماندر . »

« على كمال بك دون اوزانله كوروشمش . مطبوعات مسئله سنده بر آرتانى لارم اولديغنى سويله مش . بر كره لهنه اماله ايديلن ارباب فكر وقلمى ، اولكمنه مخالف برغايه سوق ايتك بزده قولايقله ممكن اولماز . بوتون رسمى مأمورلر حرركات مليه يي شمدريك ايني كوريورلر ديمش . على كمال بك ، تعليماتكزه حرفياً رعايت ايدى جك . زين العابدين بارتيسيله ده تشريك مساعيه چالشيور . خلاصه ، ايشلر بولانديريله جق . »

§ عيني مكتوبك بر حاشيه سى واردر . شمدى اونى ده ، اوقويهلم : « حاشيه : بر قاچ دفعه در سويله مك ايتديكم حاليه اونوتيورم . مصطفى كمال پاشايه و طرفدارلرينه بر آرتى مساعد كورونملى كه كنديسى كمال امنيتله بورايه كله بيلسين . بوايشه فوق العاده اهميت ويريكز . كندى غزته لر مزله طرفدارلق ايدى ميز . »

بو وثائق حقنده صردسى كلنجه ، دهها زياده معلومات ويريتم . شمدريك بوقدرى كافيدر . § على كمال بكك ، آماسيه ده ايكن هنوز خبردار اولديغى عرض ايتديكم ، تعميمي ، مأمورينك وخلقك افكارى حقيقه تشنه سوق ايتمش . هر يره ، اكسيك اولميان منفى روحلى كيمسهر ، در حال عليهمده پروباغاندايه و فعاليت كچمشلر . بويولده كى منفى تظاهراتك وفعلياتك اك مهمى سيواسده حاضر لانغه باشلاتمش .

مساعدہ پیورورسہ کنز ، بونی مختصر آ تصویر ایدہ یم : داخلہ ناظری علی کمال بکک تعمیماً
 ویردیکی امرک تاریخی اولان ۲۳ حزران کونی ، سیواسدہ ، علی غالب بک نامندہ بر ذات ،
 اون قدر رفاقتیلہ حاضر بولونیورمش . بو ذات ، استانبولدن ، معمورۃ العزیز والیسی اولہرق
 کوندرلش اولان ارکان حرب میر آلانی علی غالبدر . کویا ، ولایت مأمورین تالیہسی اولقی
 اوزرہ ، بر طاقم انسانلری دہ ، استانبولدن انتخاب ایتش ، برابرندہ کوتوریور .

علی غالب کذرکاهندہ بولنان ، سیواسدہ توقف ایتش . وظیفہ مخصوصہسی بولندیغنه شہہ
 ایتہمک لازم کلن ، علی غالب ، اورادہ درحال قوتلی طرفدارلر بولش . وظیفہ سنی حسن تطبیق
 ایچون ترتیبات وتداییر آلمغہ باشلامش .

داخلہ نظارتک ، علیہمدہ کی امری کلیر کلز ، فعالیت باشلامش . سیواس سواقلرندہ
 « بنم ؛ خاٹن ، عاصی ، مضر برآدام اولدیغنه دائر » دیوارلرہ یاقہلر یاپیشدیرلش .

کندیسی دہ ، برکون ؛ سیواسدہ والی بولنان رشید پاشا مرحومک زدیئہ کیدہرک ، داخلہ
 نظارتک امرندن بحث ایتدکن صوکرہ ، سیواسہ کیتدیکم تقدیردہ حقمندہ تطبیق ایدہجکی
 معاملہ بی صورمش .

رشید پاشا ؛ نہ یاییلہیلہجکی استیضاح ایتش . علی غالب ، بن سنک یرندہ اولسہم ،
 درحال قوللرینی باغلار توقیف ایدرم وسنکدہ بویلہ یامہک لازمدر دیمش .

رشید پاشا ، بو ایشک بو قدر بسیط اولہجغنه ایٹانہمہمش ، مذاکرہ خیلی اوزامش .
 مذاکرہ اشتراک ایدنلر چوغالمش . . حتی بر قسم اہالی ویریلہجک قراری آ کلامق اوزرہ
 طویلالمش . .

بوکون ، حزرانک ۲۷ نیچی کونیدر . نظرلرمزی ، تکرار تماس ایتک اوزرہ بر آن
 ایچون ، بولوحہدن آیرالم و آماسیہیہ توجیہ ایدہلم .

§ آیک یکریمی بشنجی کونی ، سیواسدہ علیہمدہ بعض مناسبتسز احوال جریانہ باشلادیغندن
 خبردار اولدم . ۴۴ حزران کیجہسی یاورم جواد عباس بکی چاغیردم و یارین صباح قراکلقدہ
 آماسیہدن جنوبہ حرکت ایدہجکزد دیدم . بوحرکتتمزک کیزلی طوتیلہرق حاضرلانیلمسی ایچون
 امر ویردم .

بر طرفندن دہ ، بشنجی فرقہ قوماندانی وارکان حربیہملہ ، محرم اولہرق ، شوو تدبیری
 قرارلاشدردق : بشنجی فرقہ قوماندانی ، فرقہسندن ، کزیدہ ضابط و افراددن مرکب و ممکن
 اولدینی قدر قوتلی بر آتلی پیادہ مفرزہ سنی درحال اوکیجہدن باشلایہرق سرباعاً تشکیل ایدہجکدی .
 بن ، ۲۶ حزران صباحی قراکلقدہ آرتداشلرملہ برابر اوطوموبیل ایلہ توقادہ حرکت ایدہجکدم .
 مفرزہ تشکل ایدر ایتز ، توقاد اوزرندن سیواس استقامتہ سوق اولنہجق و بئملہ ارتباط
 آرایہجقدی . حرکتتمز ، ہیچ بر طرفہ تلغرافلہ بیلدیرلملہجک و ممکن اولدینی قدر آماسیہدہدہ
 افشا اولنہجقدی .

§ ۲۶ ده آماسیه دن حرکت ایتدم . بوقاده واصل اولور اولماز تلغرافخانه بی قونطورول آئنه آلدیره رق بنم مواصلتمک سیواسه وهیچ برطرنه بیلدیرلمه سنی تأمین ایتدم. ۴۶ کیجه سنی اوراده کچیردم ، ۲۷ ده سیواسه حرکت ایتدم . اوطوموبیل ایله توقاددن سیواسه تقریباً آلتی ساعتدر .

سیواس والیسنه ، توقاددن سیواسه حرکت ایتدیکمه دائر آچیق بر تلغراف یازدم . امضاده ، اردو مفتشلیکی عنوانی استعمال ایتشدم .

تلغرافده بالالتزام ساعت حرکتی قید ایتشدم . فقط بوتلغرافک ، حرکتدن آلتی ساعت صوکره چکیله سنی واو زمانه قدر هیچ بر صورتله سیواسه معلومات ویرله سنی تأمین ایدم . جک تدابیری آلدیردم .

شیمدی ، افندیلر ؛ نظرلرمزی تکرار سیواسده ترک ایتدیکمز لوحیه عطف ایدم . علی غالب بك ورشید پاشا آردسنده حقمده تطبیق اولنه جق معامله نك مناقشه سی صحنه سنه .. مناقشه نك حرارتلی برصفحه سنده ، رشید پاشانك آله ، بنم توقاددن چکیلن تلغرافی ، ویررلر . رشید پاشا ، همان علی غالب بکه اوزاتیر . ایشته کندیسسی کلیور ، بیورک ، توقیف ایدك ! در . رشید پاشا ، تلغرافده یازیلی اولان حرکت ساعتی کورونجه همان کندی ساعتی چقاریر ، باقار . . . افندم کلیور دکل . کیش اوله جقدر ، دیه علاوه ایدر .

بونك اوزرینه ، علی غالب ، بن توقیف ایدرم دیدمسه ، بنم ولایم داخلنده اولورسه توقیف ایدرم دیمك ایستدم ، ده نجه ، حال اجتماعده بولنانلری برهیجان قاپلار . . . هپ بردن « هایدی اویله ایسه استقباله کیدم ، « دیهرک اجتماعه ختام ویررلر . . .

آنحقی ، اشراف و متعجزان واهالی وعسکرله پارلاق بر استقبال احضار ایدم بیلیمک ایچون بر آرز زمان قازانق لازم کلدیکنی ؛ حالبوکه حسابجه ، بنم ؛ سیواس شهری مدخلرینه قدر تقرب ایتمش اوله جغمی نظر دفته آله رق بنی ؛ مدخله یاقین اولان زراعت نمونه چقله کندنه ؛ براستراخته اماله ایدم جک چاره دوشونمشلر . والی پاشا قرارگاهک صحیه رئیس اولوب اولجه تشکیلات ایچون ، سیواسه کوندرمش اولدیغم طلیع بکی دعوت وبو وظیفه نك ایفاسنی اوندن رجا ایتمش و ترتیباتی تأمین ایدر ایتز کندیسنك ده بزه ملاقی اوله جغمی سویله مش . . .

فی الحقیقه ، تام نمونه چقله کی جوارنده ، قارشومزه چیقان براوطوموبیلک ایچندن ، طلیع بك کوروندی . اوطوموبیللردن ایندك ، چقله کک حولیسنده اوطوردق . طلیع بك ، حکایه ایتدیکم وضعیتی بر تفصیل ایضاح ایتدکن صوکره ، وظیفه سنك ، بنی بوراده بر آرز مشغول ایتمك اولدیغمی سویله نجه ، در عقب آیاهه قالدیم ، چابوق اوطوموبیللره و سیواسه دیدم !

بونك سببنی افاده ایدیم . او آنده خاطر مه کلن شو ایدی : استقبال مراسمی یاه جغز دیه

طليع بكي اغفال ايتمش اوله بيليرلر و حقيقتده عكسى بر ترتيب ياپمق ايجون زمان قازانق ايستيه -
بيليرلردى . او طوموبيللره بيشمك اوزره ايكن سسيواس طرفندن ديكر براو طوموبيل يانمزه
ياقلاشدى . ايجنده والى پاشا واردى .

رشيد پاشا ، ائندم برقايچ دقيقه ده استراحت بيورولمى ديه سوزده باشلادى . ياريم دقيقه
دخى استراحتنه احتياج يوقدر . در حال حرکت ايده جكز وسن بنم يانمه كل ديدم .

— ائندم ، ديدى ، سزك يانكيزه رؤف بك بيشون ، بن آرقه ده كي او طوموبيلله ده كليرم .
— خير خير ديدم . سز بورايه ..

بوسيط تدبيردن مقصد ، محتاج ايضاح دكلدر .

سيواس شهرينك مدخلنه وصولمزه ، جاده نك ايكي طرفى عظيم برغبله لق ايله دولمش ،
قطعات عسكريه وضع مخصوصنى آلمش بولونيوردى . او طوموبيللردن ايندك . يورويه رك عسكرى
واھالىنى سلاملادم ...

بومنزله ، سيواسك محترم اھاليسنك و سيواسده بولنان قهرمان ضابط و عسكرلر مذك بكا ،
نه قدر مربوط و محبتكار اولديغنى اثبات ايدن جانلى برشاهد ايدى ...

بناء عليه ، دوغرو قول اردو قوماندانلق دائره سنه كيتدم و در عقب معيتيله برابر على غالى
واونك واسطه اجرائيه سي اولديغنى آكلاديغم مفسدلى جلب ايتدردم . اونلره ياپديغم معامله ينى
ايضاح ايدرك ذاتاً ، كافى درجده ده ، يورغونلى موجب اولديغنه شبهه ايتديكم تفرعاتى اوزانلق
ايسته نم .

يالكيز ، بر نقطه ينى ، اشارت ايتمكه اكتفا ايده جكم .

افنديلر ؛ بو على غالب ، كوردىكي سوء معامله دن صوكره ، محرم بياناتى اولديغنى سويليه رك
كيجه يالكيز اوله رق يانمه كلك ايستدى . قبول ايتدم . حركاتك ظواھر بنه اهميت و ير مه مكلكمى
رجايله معموره العزيز ولايتنى قبول ايدرك كلكدن مقصدينك ، بنم نقطه نظر مه خادم اولمق بولنديغنى
و سيواسده توقى ، بكا ملاقى اولوب بالذات تعليمات آلمق ايجون اولديغنى ايضاح و بيك درلودليللره
اثباته چاليشدى و بى صباحه قدر اشغال ايتك صورتيله ، موفق دخى اولديغنى اعتراف ايتلى يم .

*
**

يواستده ، تشكيلات و طرز حرکت حقنده ايجاب ايدنلره تعليمات و يرد كدن
صوكره ، هيچ اويومه دن كچن $\frac{27}{38}$ كيجه سنك صباحنده بر بارام
كونى ، سيواسدن ارضروم استقامتده حرکت ايدلدى .

§ بر هفته لق مشقتلى براو طوموبيل يولچيغندن صوكره ۳ تموز ۳۳۵
كونى اھالينك و عسكرك جدا صميمى تظاهراتى ايجنده ، ارضرومه

مواصلت اولندی . حکومت مرکزیه نك محتمل منفی تبلیغاتی قونطورول و توقیف ایچون بخاره قنالی اولان مهم مرکز زرده تداییر و ترتیبات آلتماسی ایچون عموم قوماندانلره ، ۵ تموز ۳۳۵ تاریخنده أمر ویردم . [وثیقه : ۲۹]

قوماندان ، والی وولایات شرقیه مدافعه حقوق ملیه جمعیتی ارضروم شعبه سیله تماسه کلندی . والی منیر بك ، استانبولجه عزل ایدلشدی . حرکت ایتیموب ارضرومده قلمسی حقنده کی اشعارم اوزربنه هنوز ارضرومده بولونیوردی . بتلیس ولایتندن انفكك ایدوب استانبوله کیتیمک اوزره ارضرومدن کچن مظهر مفید بك ده عینی صورله ارضرومده بکا انتظار ایدیوردی .

بویاکی والی بکلره ، اون بشنجی قول اردو قوماندانی کاظم قره بکر پاشا ورا برنده بولنان رؤف بك ، ایزمیت متصرف سابق ثریا بك و قرارگاهه منسوب ارکان حربیه رئیس کاظم بك وارکان حرب خسرو بك ، دوقنور رفیق بك آرقداشلرمله جدی بر مداوله افکارده بولونمنی مناسب کوردیم . کندیلرینه عمومی و خصوصی وضعیتی و تعقیبی مجبوری اولان خط حرکتی موضوع بحث ایتیم . بو مناسبتله اك غیر مساعد وضعیتلری و عمومی ، شخصی مهالکی ؛ هر احتماله قارشی اختیاری ضروری اولان فداکارلنی ایضاح ایتیم . برده ، ملی غایه ایچون اورتیه آتیلاجقلرك ، بكون احساسنی دوشونن یالکیز سرای ، حکومت واجنیلردر . فقط ، بوتون مملکتك اغفال ایدلمه سنی وعلیه چوریلکسنی ده احتمال داخنده کورمك لازمدر . پیشوا اوله جقلرك ، هر نه اولورسه اولسون ، غایه دن دونمه سنی ، مملکتده بارینه بیله جکلری صوك نقطه ده ، صوك نفسلرینی ویرنجیه قدر ، غایه اوغورنده فداکارلغه دوام ایده جکلرینه ایشك باشنده قرار ویرملری ایجاب ایدر . قلیلرنده بوقوتی حس ایتیمینلرك تشبیه کچمه ملری البته اولادر . زیرا ، بو تقدیرده ، هم کندیلرینی و هم ده ملتی اغفال ایتیمش اولورلر .

برده موضوع بحث وظیفه ، رسمی مقام و اونیفورمه یه صغینه رق آل آلتندن قابل تدویر دکلدیر . بو طرزك بدرجه سی اوله بیلیر . فقط ، آرتق ، اودور کچمشدر . علناً اورتیه چیقماق وملتک حقوقی نامنه یوکسک صدا ایله باغیرمق و بوتون ملتی ، بو صدایه اشتراك ایتدیرمك لازمدر .

بنم ، عزل اولندیغمه و هر درلو عواقبه محکوم بولندیغمه شبهه یوقدر . بنم ایله علناً تشریک مساعی ایتیمک ، عینی عواقبی شمیدین قبول ایتیمکدر . بوندن بشقه ، موضوع بحث ایتدیگمز وضعیتک طلب ایتدیکی آدمک ، دیگر برچوق نقطه نظرلردن دخی ، مطلقاً بنم شخص اوله بیله جکی کبی ، برادما موجود دکلدیر . یالکیز ، هر حالده ، بومملکت اولادندن برینک اورتیه آتیلماسی ضروری اولمشدر . بندن بشقه بر آرقداشی دخی دوشونمک ممکندر . یترکه او آرقداش ، بو کونکی وضعیتک کندیسندن طلب ایتدیکی طرزده حرکت موافقت ایتسون ! دیدیم .

بو بیانات وایضاحندن صوکره ، شمالتدارك قرار ویرمك موافق اوله میه جفتدن بر مدت دوشونمک وخصوصی مداوله افکار ایدمیلیمک ایچون ، مذاکره ختام ویردیگمی ، بیان ایتیم .

§ تکرار اجتماع ایتدیگم زده ؛ ایشک باشنده ، بزم ، دوام ایتهمی و کندیلرینک بکا معین و ظهیر اوله جقارینی بیان ایتدیلر . یالکیز بر آرقداش ، منیر بک ، جدی معذرتنه بناء بر زمان ایچون کندیسینک فعلی وظیفه دن عفوی رجا ایتدی . بن ، شکلا ، وظیفه و عسکر لکدن استعفا ایتدکن صوکره طبق شیمدی به قادار اولدینی کی مافوق قوماندان ایشم کی امر لریک ایفاسی ، موفقیت ایچون ، شرط اساسی اولدینی ذکر ایتدم . بوجهت ، تماماً ، تصویب و تصدیق اولندقدن صوکره اجتماعه نهایت ویرلدی .

افندیلر ؛ استانبولده ، ارکان حربیه عمومیه ریاستی مقامنده ، یکدیگرینه خلف ، سلف اولان جوادوفوزی پاشاردن ، استحضارات صلحیه قومیسوینده چالیشان عصمت بکدن باشلایه رق ارضرومه کلنجیه قدر ، هر یرده تماس و مناسبتده بولندیغم قوماندان ، ضابط و هر درلو رجال و ذوات ایله بوراده ، ارضرومده ، یاپدیغم کی مذاکره لر و آکلاشمه لر یامشدم . بونده کی فائده تقدیر بیوریلور .

*
* *

رضرومه مواصلتمک ایلک کونلرنده ، ارضروم قونغره سنک انعقادینی تامین ایچون اتخاذ تدابیر ایله اشتغاله اهمیت ویرلدی .

افندیلر ؛ ولایات شرقیه مدافعه حقوق ملیه جمعیتک ، ۳ مارت ۳۳۵ تاریخنده ، بر هیئت فعاله وجوده کتیرمک صورتیه تشکل ایشم اولان ارضروم شعبه سی ، طربزون ایله ده آکلاشه رق ۳۳۵ سنه سی

تموزینک اوتجی کونی ارضرومده بر (ولایات شرقیه) قونغره سی عقیدینه تشبث ایتدی . بزم هنوز آماسیه ده بولندیغم تاریخلرده ، حزیران ایچنده ، شرق ولایتینه مرخص کوندرملری ایچون تکلیف و دعوتده بولندی . ولایتلردن مرخص جلی ایچون اوناریچدن اعتباراً ، بزم ارضرومه مواصلتمه قدر واوندن صوکره ده ، بوخصوصده فوق العاده صرف غیرت ایتدی .

فقط ، اوکونلرک شرائطی ایچنده بویله بر مقصدک تأمیننده کی مشکلاتک بوبوککی سهولته تقدیر اولتور . قونغره نك یوم اجتماعی اولان ۱۰ تموز تقرب ایتدیکی حالد ، ولایتلردن ایجاب ایدن مرخصلر انتخاب واعزام اولونموردی .

حالبوک ، بوقونغره نك عقیدینی تأمین ایتک آرتق بک مهم اولمشدی . بوسبيله ، طرفزدنده جدی تشبثات آلتیق ایجاب ایتدی .

ولایتلرک هر برینه علنی اشعاراتده بولمقله برابر ، بر طرفزدنده شیفره تلغرافلره والیرله ، قوماندانلره ایجابی کی تبلیغاتده بولونیلدی . نهایت اون اوچ کون تأخرله مقدار کافی مرخص جلب وجمعنه موفقیت حاصل اولدی .

§ افنديلر ؛ فعاليت مليه اردو منسوبلرينك مظاهرتي وعسكري وملي فعاليتي هم آهنگ قيلمق خصوصى ، مهمدى .

طرز ونده كي فرقه ، وكالتله اداره اولنيوردى . اصل قومانداني خالد بك بابوردده مختفى ايدى . خالد بكي ايكي نقطه نظردن اختفا كاهندن چيقارمق لازمدى . برى واك مهمى ؛ استانبوله دعوتك وبودعوتنه عدم اجابتك قورقوله جق ، اختفا ايديله جك ماهيتده اولديغنى ملته وبالخاصه اردو منسوبلرينه كوستره رك قوه معنويه يي يوكسلىتمك ايجاب ايدىوردى . ديكر سبب ؛ ساحله مهم بر نقطه اولان طرزنونه خارجك بر تسلطى وقوعنده اوراده كي فرقه نك باشنده آتشرين بر قوماندان بولنديرمق موافق ايدى .

بناءً عليه ، خالد بكي ارضرومه جلب ايتديردم ، كنديسنه بالذات تعليمات مخصوصه ويردكدن صوكره ايجابنده ، درحال فرقه سنك باشنه كچمك اوزره ماحقهده بولونمى ايجون آمر ويرديردم . § بز بو ايشلرله مشغول اولوركن ، بر طرفندن ده استانبوله حربه نظارتى مقامنده بولنان فريد پاشانك وبادشاهك ، استانبوله عودتمى تأمين ايجون تمادى ايدن اغفالكار تلغرافلرينده برر صورته جواب ويرمكله ، اضاعه وقته مجبور بولونيوردق .

حربه نظارتى ، استانبوله كل ! ديور . بادشاه ، اولاه تبديل هوا آل ، آناطوليده ، بر رده اوطور ، فقط بر ايشه قاريشما ديه باشلادى . نهايت ايكي سى برلكنده بهمه حال كله ليسك ! ديدى . كله نم ! ديدم . نهايت ۴ تموز ۳۳۵ كيجه سى ، سرايله آچيلان بر تلغراف باشى مخبره سى ائناسنده ، بردنبره ؛ پرده قپاندى ۸۰ حزيناندى ، ۸ تموزه قدر ، بر آيدر دوام ايدن ، اويون ختامه ايردى . استانبول ، نم ، او دقيقهده رسمى مأموريمه ختام ويرمش اولدى ، بنده عيني دقيقهده ۴ تموز ۳۳۵ كيجه سى ساعت ۱۰.۵۰ صوكرده حربه نظارتنه ، ساعت ۱۱ صوكردهده بادشاهه وظيفه مأمورهمله برابر سلك عسكريدن استعفا مى مشعر تلغرافلرى ويرمش اولدم .

كيفيت ؛ طرفدن ، اردولره وملته ابلاغ ايدلدى . بو تاريخدن صوكره رسمى صفت و صلاحيتدن مجرد اوله رق ، يالكىز ملتك شفقت وجوانمردلكنه كووه نرك واونك بيتمز فيض وقدرت منبعندن الهام وقوت آلهرق ، وجداني وظيفه مزه دوام ايتدك ..

بز ، ۴ تموز كيجه سى استانبول ايله تلغراف باشنده قونوشوركن ، بونى باشقه ديكله ينلرك وعلاقه دار اولانلركده بولنديغنى تخمين ايتك كوچ دكلدر .

او تاريخلرده واوندن صوكره كي زمانلرده ، اك خفيف تعبيرله صافدلا سكر بنى مقتضى كياست وتديبر كوسترمكه چاليشمش اولانلر حقننده ، بر فكر ويرمش اولق ايجون ، مساعده بيورورسه كز شو وشيقي عينا اطلاعكزه عرض ايتك ايسترم .

قونیه دن
۹ تموز ۳۳
ساعت
۶

۱۴۰
۱۴۰

اوچنجی اردو مفتشلیکی سر یاورلکنه

تلغراف و پوسته مدیر عمومی رفیق خالدهک ایله قونیه والیسی جمال بک ، ۷ تموز کیجه سی ،
تلغرافله ما کنه باشنده مخبره ایتدیلر . مخبرهک شو صورتله جریان ایتدیکنی خبر آلام .
« مصطفی کمال پاشا حضرتلرینک ایجابنه باقیلدی . استانبوله کتیرله جک . جمال پاشا
حضرتلرینک ده حقنده ، یاپیله جق معامله دردستدر . »
قونیه والیسی ده :

— تشکر ایدرم . دیدیلر . »

مناسب صورتده پاشا حضرتلرینه عرض ایتمکزی رجا ایدرم .

ایکنجی اردو مفتشلیکی شیفره مدیری

مسیح

فی الحقیقه ، قونیه ده بولنان ایکنجی اردو مفتشی جمال پاشانک اون کون مدته مآذوناً
درسعاته کیتدیکندن دزت کون اول خبردار اولمش و متحیر قالمشدم .

جمال پاشا ایله صامسونه چیقدیغمدن اعتباراً ، مقاصد ملیه بی تأمین ایچون تشریک مساعی
صددنده و عسکری ، ملی ترتیبات و تشکیلات خصوصارنده مخبره امتز واردی . کندیسندن ،
امید بخش ، مثبت جوابلر آلمشدم .

بنم ایله ، بو طرزده مناسبته کیرمش اولان بر قوماندانک ، کندی کندینه ، مآذونیت آلوب
استانبوله کیتمه سی کار عاقل اوله موق لازم کلیردی . بوسبيله : ۵ تموز ۳۳۵ تاریخی شیفره
ایله قونیه ده اون ایکنجی قول اردو قوماندانی میر آلاهی صلاح الدین بکه شو ایکی ماده بی یازدم :
« ۱ — جمال پاشانک اون کون مدته درسعاته حرکتک سبب حقیقیسنی واضحاً و سریعاً
اشعار بیورمکزی ،

۲ — ذات عالیکزک هیچ برسبب و صورتله اوراده کی قوانک باشندن انفکا ککز جائز

دكلدر . بوبابده فؤاد پاشا ايله ده مخاره ايدرك اك منفي احتماله قارشى تدابير آلكر الزمدر .
هر كون وضعيتكر حقنده قيصه معلومات ويرمكرى ، رجا ايدرم . »

عنى شيفره نك صورتى عنى تاريخده آنقرده فؤاد پاشابه ده ويردم .

صلاح الدين بكك قونيه دن ٦ تموز تاريخده ، يعنى رفيق خالد بكك قونيه واليسى جمال بككه
تلفراف باشنده قونوشدينى صره ده ، ويرديكى جوابى شيفره تلفرافده « جمال پاشا ، استانبوله
بعض ذوات ايله تماس ايتك وعائله سيله كوروشمك اوزره اون كون مدته وكندى آرزوسيله
مأذوناً درسعاده كيتمشدر . » دنيلمكده ايدى . [وثيقه : ٣٠ ، ٣١ ، ٣٢ ، ٣٣]

جمال پاشا كيتدى ، فقط كلهمدى . كنديسى چوق زمان صوكره على رضا پاشا قاينه سنده
حربه ناظرى كوره جكر .

§ مع التأسف ، بووضعيتك شاهدى اولان وكنديسنه قوتلك يانندن آيرلامسى توصيه اولنان
صلاح الدين بكك ده برمدت صوكره استانبوله كيتديكى خبر آلدق . جمال پاشاك كوسترديكى
بوسوء مثال اوزرينه ٧ تموز ١٣٣٥ تاريخده ، شو عمومى تبليغاتده بولندم :

« ١ — استقلالزى محافظه اوغرنده تشكىل وتعضو ايتش اولان مى قوتلر ، هر درلو
مداخله ونجاوزدن مصوندر . دولت وملتك مقدراتنده ، اراده مليه عامل وحا كمدر . اردو ،
اشبو اراده مليه نك تابع وخادميدر .

٢ — مفتش وقوماندانلر ، هر هانكى بر سبيله ، قوماندان اسقاط ايدلكلى تقدبرده
كنديلرينى استخلاف ايدمك ذوات توحيد مساعى اولنه بيله جك اوصافه مالك بولونورسه
قومانداني توديع فقط منطقه نفوذلرنده قاله رق وظائف مليه لربى ايفايه دوام ايدمك جكردر .
عكسى تقدبرده يعنى برايكنجى از مير وقعه سنه ميدان ويره بيله جك كيمسه لك تعيينى حالنده ،
قوماندا اصلا ترك اولنيه جق وبالعموم مفتش وقوماندانلر طرفندن ، امنیت واعتمادك سلب اولندينى
سرديله ، معامله واقعه رد اولنه جق وقبول ايدليه جكردر .

٣ — مملكتتمزى قولايقله اشغال مقصدينه معطوف اولمق اوزره ائتلاف دولترى طرفندن
واقع تضيقات نتيجه سنده ، حكومت هر هانكى برقطعه وتشكيلات عسكريه ومليه مزى الغايه
أمر ويريرسه ، قبول وتطبيق ايدليه جكردر .

٤ — آمال وغيابه سى استقلال ملينك تأمينه معطوف اولان مدافعه حقوق مليه وردالحاق
جمعيتلرينك وتشبثاتنك ضعف وانحلاله بادی اوله جق هر هانكى برتأثير ومداخله نى اردو ، قطعاً
منع ايدمك جكردر .

٥ — دولت وملتك تأمين استقلالى غايه سنده ، بالجمله مأمورين ملكيه دولت ، مدافعه
حقوق مليه وردالحاق جمعيتلرينك اردوكى مشروع مظاهريدر .

۶ — وطنك هر هانكي بر منطقه سنه ، تعرض وقوعی حالنده ، عموم ملت ، مدافعه حقوقه آماده بولنديغندن بوكي حادثات وقوعنده توحيد اجرا آت ايچون درحال هر طرف بربريني اك سريع صورتده خبردار ايدرك وحدت حركات تأمين اولنه جقدر . »

بوتيليغات آناتولو وروم ايليده بولنان بالعموم اردو وقول اردو قوماندانلرينه وسائر ايجاب ايدنلره تبليغ اولمشدر .

§ بوتيليغات عموميه مزدن ، بش آلتی کون صوکره ، قواقدن ، (ق ۳ قوماندانی رأفت) امضالی ۱۳ تموز ۳۳۵ ده یازش برشيفره تلغراف آلدیم . تلغرافك متى عیناً شودر :

« استانبولدن برانکلیز کمیسیله ، حربیه دائره سی رئیس میر آلا ی صلاح الدین بك ، بنی تبدیل ایتك اوزره کلدی . بنم دخی عینی کمی ایله عودتمی نظارت آمر ایدیور . صلاح الدین بك ، مقصد داخلنده چالیشه جق . وضعیت عمومیه به نظر آ قوماندانی مومی ایله دوری موافق بولدم و حربیه نظارته خطاباً استغفامی ویردم . آریجه تفصیلات ویریم . سیواس استقامتنده حرکت ایدیورم . ۵ نجی فرقه قوماندانی عارف بك واسطه سیله آماسیه به جواب ویریکنز . »

افندیلر ؛ اعتراف ایتلیم ، که بو طرز وطوردن بك ممنون اولدم . رأفت بكك نجمه اولان مشارکت افعالی استانبولجه معلوم . بو افعالی مروج اولان برذات اونی تبدیله وهمده انکلیز کمیسی ایله کلنجه ، درحال ویرلمسی طیبسی اولان حکم ، بوزانك انکلیز نقطه نظارینه خادم اوله بیله جگنه دائر کندیسنه اعتماد ایدلمش اولمیسدر . بو حکم ، برظن مرتبه سنده اولسه دخی ، رأفت بكك قوماندانی تودیعهده استعجال ایتهمه سی ، هیچ اولمازسه بزمده نقطه نظارمزی آلمسی اقتضا ایدردی .

اعتماد ایدوب قوماندانی تودیعه ایتدیکنه کوره ده ، هیچ اولمازسه برمدت اوندن آیرلیوب وضعیت ونقطه نظارمزی تماماً تلقین ایده بیله جك قدر برابر چالیشمی و کندیسینی بزمه ارتباطه قویقدن صوکره اوزاقلاشماسی معقول اولوردی ، مطالعه سنده بولندیم . مع هذا ، آمر واقع قارشیسنده براقیلمش اولدینمه کوره ایکی نقطه ده تسلی آرامقله اکتفایه مجبور ایدم . برنجیسی ؛ رأفت بكك تلغرافی متننده کی « صلاح الدین بك مقصد داخلنده چالیشه جق . » جمله سی ، دیکری ده ؛ رأفت بكك هیچ اولمازسه استانبوله کیتهمه مش اولمسی ایدی .

بو وضعیت اوزرینه ، « قوماندانلرك استانبوله کیتك خصوصنده اك كوچوك برغفلتلرينك بك بهالی اوله جفنی و پروغراهمزی حسن تطبیقه دوام ایده جگمزی » عموم قوماندانلره بیلدیرمك صورته هان نظر دقتلرینی جلب ایتدم . رأفت بکه ده عینی تاریخده (۱۴ تموز ۳۳۵) « صلاح الدین بكك ، قرارلرمزی حسن تطبیق ایله جکی بوراده کی رفقا زردنده بك زیاده تحسسانی موجب وقوت بخش اولمشدر . » جمله سنی ده احتوا ایدن برشيفره تلغراف کشیده ایتدیردم . صلاح الدین بكك کندیسنده عیناً شو تلغرافی چکدیردم :

۱۴ تموز ۳۳۵

آماسیہ دہ بشنجی فرقہ قوماندانلغہ

رأفت بکہدر : زیردہ کی تلغرافنامہ یی موافق کورورسہک صلاح الدین بکہ تودیع وابلغ
وانبا بیوریکز .

(مصطفی کال)

صلاح الدین بک افندیہ : استانبولک محصور محیظندن ، مبارک سینہ ملتہ کلکیز ورفقہای
حمیتکیز ساحۂ عزم ووطنپروریشی تشریفکیز بویوک بر مسرتلہ قارشیلانندی . غایۂ مقدسہ مزک
تحصیلی اوغورندہ سبق ایدہجک غیرت مشترکہدہ جناب حق جملہ مزی ظفریاب ایلیہجکدر .
کوزلریکزدن اوپریم .

(مصطفی کال)

اوچنجی اردو مفتشکی ارکان حربیہ رئیس

میرآلای

ہاظم

§ صلاح الدین بک حقندہ ایلک شبہہ و تردد ، ینہ صلاح الدین بکک « مقصد داخلندہ
چالیشہ جغنی سویلیہرک اعتماد ایدن وہان قوماندایی تسلیم ایدوب سیواس استقامتندہ اوزاقلاشان
رأفت بک طرفندن اظهار ایدلمش اولدی .
رأفت بکک آماسیہ دن یازدینی بر تلغراف ، یالکیز صلاح الدین بک حقندہ ترددی دکل ، دہا
بر قاق نقطہ بہ تعلق ایدن مطالعاتی دہ احتوا ایدیوردی . مساعده بیورورسہ کز عیناً عرض ایدیم :

آماسیہ دن
۳۵-۷-۱۵

مستعجلدر
آسایشہ متعلقدر

۷۱۹

ارضرومدہ ق ۱۵ قوماندانلغہ

مصطفی کال پاشا حضر تلبینہ :

صلاح الدین بکی طانیرسکیز . بردنبہہ اورکمہ مسی لازمدر . اولاکاظم پاشا تبریک وسیلہ سیلہ

ملايم افاده لره كنديسيله مخبريه كيريشمليدر. حميد بك عزلي حقنده هنوز برشي يوق . فقط
 محنده ابقاسي ايچون تشبثانده بولونلدي . عزل اولنورسه بورالرده قاله جفني بك اميد ايتيورم .
 مع مافيه تاثير ياپيورم . بنم عودتم ايچون انكليزلرك ، حكومتى تضيق ايدم جكلى محقق . بن
 وضعيته كوره ايجانبه توسل ايدمرك بورالرده قاله جفم . انكليزلردن و بورادن كچن آمر يقاليدن
 آكلاديفمه كوره كاظم پاشانك وضعيتي دنخي تهلكه ليدر . دائما اعتدالك كوزه تيلمسني و وضعيتك
 آني اداره ايدلمسني تكرار توصيه ايدرم . (رأفت)

فرقه ه قومانداني

عارف

بوتلغرافنامه ده اسمي كچن حميد بك ، صامسون متصرفي بولونيوردى . حميد بك ، صامسونه
 مواصلمتلك ايلك كونلرنده ، رأفت بك ، ماضيده كي حقوق و معارفه سي سبيله ، مقصدمشترك
 داخلنده ، نهايته قدر ، زميله برابر ، فداكارانه چاليشه جق اوصافده بر آرقداش اولديفمه اعتمادى
 بولنديني جهته ، بكا توصيه ابتدكي و بنم صدارته و خصوصى اوله رق اركان حربيه عموميه رئيسي
 جواد پاشابه وقوع بولان اشعاراتمله صامسونه كتيه بيلديكمز ذات ايدى .

بويله برذاتك ، ايركچ ، عزل اولنه جفنه شبه و ارميدى ؟ فقط رأفت بك ، « محنده ابقاسي
 ايچون تشبثانده بولونيلىدى » دييور . هانكي محله ؟ كيملرك نزدنده ؟ كيم تشبثانده بولندى ؟ !
 صوكره ، عزل اولنورسه ، بورالرده قاله جفني بك اميد ايتيورم . مع مافيه تاثير ياپيورم ! دييور ؛
 زويه ، استانبوله مي كيده جك ، ناصل ؟ بوذات بوكونه قدر زميله چاليشميورميدى ؟

بوتلغرافنده ، رأفت بك ، كنديسنك عودتي ايچون انكليزلرك ، حكومتى تضيق ايدم جكلى
 محقق كورييور و وضعيته كوره ايجانبه توسل ايدرك بورالرده قاله جفني سويليور . حالبوكه وضعيت
 معلوم و ياپيله جق شئي بن كنديسنه ۷ تموز ۳۳۵ تاريخلى عمومى تعليماتمه بيلديردم :

(مذكور تعليماتك ايكنجي ماده سي) اوندن بشقه ياپيله جق شى يوقدى .

رأفت بك ، انكليزلردن و بورادن كچن آمر يقاليلردن آكلامش كه « كاظم پاشانك ده وضعيتي
 تهلكه ليدر . » بونه ديمكدر ؟ صلابتلىني ، اك چوق محافظه ايتلمرى لازم كلن آرقداشلىرك ؛
 هر حالده رحمت اوقوميه جق كيمسه لرك سوزلردن تهلكه لرتخيل ايتلمرى و بوني برقناغته سويللمرى
 نهيه دلالت ايدر ؟

رأفت بك ، تلغرافنك صوكنده ، بكاده درس ويرييور . « دائما اعتدالك كوزه تيلمسني »
 و « وضعيتك آني اداره ايدلمسني تكرار توصيه ايدرم » دييور .

بوراده كي ، اعتدال كله سندن ، مقصداك نه اوله بيله جكنك تفسيريني ارباب اذعانه ترك ايدرم .

بكا آني اداره يي توصيه ايدن ذات ، بو توصيه يي ، بنم ويرديكم آمر و تعليماتي حسن تطبيق

ابدوب وظیفه سی باشندن آبرمه دن اول یامش اولسهیدی ، دها صمیمی حرکت ایتش اولوردی ،
ظننهم .

افندیلر؛ حمید بك ، [۱۴ تموز ۳۳۵] تاریخنده صامسوندن بکاشوقیسه تلغرافی یازمشدی :
« عزل اولندیغمی موثوقاً خبر آلام . شو بر ایکی کون ظرفنده ورودینه انتظار ایدیورم .
متعاقباً استانبوله کیده جکمی عرض ایلرم . »

رأفت بکک قوماندانی، ترك ایتش اولمسندن متأثر ایکن عینی کونده ، مهم بر نقطه ده کندیسندن
فداکارانه بر وضعیت مأمول ایتدیکمز دیگر بر آرقاداشکده ، صانکه طبعی شرائط داخلنده
بولونیورمشز کبی ، غیر قابل تفسیر بر ذهنت کوسترمکده اولسنه مطلع اولیورم .

حمید بکه ۱۵ تموز ۳۳۵ تاریخنده ، شویله بر تلغراف یازلدی : « قرداشم حمید بك ، سزك
یریکزه ابراهیم ادهم بکک تعین اولندیغمی خبر آلدق . رأفته یازدم و برلشهرک برارجه داخله
دوغرو کلکیزی رجا ایتدم . بیلیم هانکی ملاحظه امنیت ، سزه استانبوله کیتمک فکربی
تلقین ایدیور . بوندن ماعدا ، بز ، قیمتی آرقداشلمزی ، درسعادتن آناطولی به چکوب
چقارمغه و بو وجهله جدی وطنرورانی محروم آمال ایتهمکه چالیشیرکن ، سز بوحرکتکنزله ،
لااقل محصور بر محیطه کیریورسکنز . بز هیچ جائز کورمدک . رأفته ملاقی اولیکنز . یاسیواس
جوارنده برلکده قالیرسکنز و یاخود مرفهاً بزم نزد مزه کلیرسکنز . جواب قطعی بکلرز .
[وثیقه : ۳۴]

بش کون صوکره [۲۰ تموز ۳۳۵] جانیك متصرفی حمید بکک صامسوندن کلن تلغرافی
شو ایدی : « بیزانسک متزاید رذالتلری قارشیسنده ، مأیوس اولان ملت ، شرقدن بر شعله
امید بکلیر .

بورالر و بوراده کیره اوپله خیالی شکل و وجودلر ویریورلرکه عجبا بر شی واری دیه ،
بنده شبهه لیورم . قیدسز لغمدن اوتانیورم .

فی الحقیقه او یومیورز . برشی یایمق ایستیورز . فقط بوشیئک شکل و نظریاتیه اوغراشدیغمزه ،
اوزون یوللر انتخاب ایتدیکمز قائم . زمانک ، حاکم انتظاره تحملی بو قدر . مملکتک وضعیتی ،
دقیقه دن دقیقه فنا لاشیور . بناء علیه افکارمزی تلخیص ، افعالمزی تسریع اقتضا ایدیور .
بو خصوصه بنم خاطریه کلن شودر :

عینی زمانده هر طرفدن ذات شاهانه به بر تلغراف چکه لم . اون آیدنبری کوزی اوکنده
وعلی الا کثر کندی آرزو وهومی داخلنده جریان ایدن رذالتلر دلاتیه نزهیه سور وکلنمکده
اولدیغی کورن ملتک هر چه باد آباد مقدراتی آله آلمغه قرار ویردیکنی اخطار و قرق سکنز
ساعت ظرفنده ، ملتک اعتمادینی حائز بر قاینه تشکیل و مجلس مؤسساتک دعوتی تحت قراره
آلندیغی تقدیرده ، نه کندیسنی ونه ده حکومتی طایمیدیغمزی علاوه ایدم . بونده هیچ برمشکل
یوق ، عنعنوی بویون قیرمقدن متأثر اولیان ملت ، بز یوریولم ، آرقه مزدن کلسین افندم . »

بش لون اول، عزل اولنديني تقديرده استانبوله كیده جكنی، عرض ایدن جانك متصرفنك بوتلغرافنی، برآز مهورانه یازلمش اولمغله برابر، قرار و فعالیت تلقین ایدر بر ماهیتده بولدیغكزی تخمین ایتك ایسترم .

متصرف بك ، ملتك برشعله امید بكدیكی یرده ، عجباً برشی وارمی دیه شبهه لیور . بزى ، نه یایمق ایستدیكنی بیلمه یین ، شكل ونظریاتله اوغراشان شاشقینلر ظن ایدیور . افكاری تلخیص ، افعالی تسریع ایچون یاپیله حق شیئی ده سویلیور . اكر بوندن صوكره بوتون نقطه نظرلرنده كی عدم اصابتی تبارز ایتدیرن چیركین برفكری اظهار ایتسه یدی ای ایدردی .

افندیلر ؛ تاریخ ، « عنعنوی بویون قیرمقدن متأثر اولیان ملت ؛ بز یوروپه لم ، آرقه مزدن كلسین ! » فیکر واجتهادنده بولنانلرك دوچار اولدقلری عاقبتلر وعقوبتلرله دولودر . اداره آدملرینك ، بالخاصه ملت آدملرینك ، بویله سقیم ومردود ذهنتلرله اصلا قاپیلمه ملری لازمدر . حمید بك ، بوتلغرافنده ، بزم ، رأفت بکله برابر داخله چکیلمسی خصوصنده كی اشعارمزه اصلا تماس ایتمیور .

§§ حمید بكك بوتلغرافنه ۲۱ تموز ۳۳۵ تاریخنده ویردیكمز برجوابده : (انشاءالله) هرشی اوله جقدر . یالکیز ، ملتك اعتمادینی حائز برقایینه تشکیل ایتك ایچون اولا اوقایینه نك استناد ایده بیله جکی برقوتی وجوده کتیرمك لازمدر . اوده ، ولایات شرقیه قونغرهنك واونی متعاقباده ، سیواس عمومی قونغرهنك انعقادیه اولاجقدر . « ديدك .

§ افندیلر ، اوچنچی قول اردویه ، بومناسبتله رأفت وصلاح الدین بکله تکرار تماس ایتك ایجاب ایدیور . وسیله شودر :

انکلیزلر ، سیواسه برطابور کوندره جکلیرنی اشاعه ایتدیلر . هر احتمال قارشى سیواسه کلن مختلف استقامتلر اوزرنده ، تداییر عسکریه آلدیرمق لازم کلدی . بومناسبتله آماسیه ده بولنان بشنچی فرقه قوماندانلغنه ، ۱۸ تموز ۳۳۵ تاریخنده ، ویردیكم برأمر متننده ، هنوز آماسیه ده بولنان رأفت بکله عائدده شو جهلر واردی : « کیفیت حقنده رأفت بك اهمیتله نظر دقتی جلب اولنور . احتمال كه رأفت بك بویله بر وضعیتى نظر دفته آلهرق شیمیديلك آماسیه ده قالمی ده ترجیح ایدر . »

بشنچی فرقه قوماندانك ۱۹ تموز ۳۳۵ ده ویردیكى جوابده ، جالب دقت شو جهلر واردی : « صلاح الدین بك الان صامسونده در . شیمدییه قدر کندیسيله تماس ایده مدیکم کبی هیچ برمخبره جدیه ومهمه جریان ایتهمش اولدیغندن میر مومى اليك فکر وقناعتك نه مرکزده اولدیغنی بیله میورم . »

« فقط - رأفت بك - ایجابنده انکلیزلره مقاومت ایده جك قدر جرأت کوستره میه جكنی احساس ایتشدی . »

د رافت بك ۱۸ تموز ۳۳۵ ده سيواسه حرکت ايتدی . « [وثيقه : ۳۵]

§ بونك اوزرينه رافت بكه شو شيفره يي ويريديم :

۱۹ تموز ۳۳۵

شيفره
ذاته مخصوصدر
عدد
۱۵۱

آماسيه ده بشنچي فرقه قوماندانلغنه

سيواسده اوچنچي اردو صحنه مفتشي مير آلاي ابراهيم طليع بك افندي به

رافت بكه در : صلاح الدين بكه تلغرافي ويريديكز مي ؟ مومي اليه آرقداشمزك قناعت قطعيه لرينك مطلقا تثبيت ايدلسي و چونكه تردد وياخود ايكي جبهه لي اداره كي موجب فلاكت بروصعيته هيچ بروجله تحمل وماشات اولونمامسي ، بروجيئه وطنيه اولديفندن بوخصوصده ، اوت وياخابر طرزنده كنديسندن سوز آلماسي واوكا كوره برقرار ويريلسي الزمدر . سزك براقديفكز نقطه دن باشلامق ، كنديلري ايچون يكانه پروغرامدر . شيمدي به قدر همان برهفته اولديني حالده هيچ برقطي معلومات آلمامسي واستانبولدن آلنان برمعلوماتده مومي اليه حقنده محكم برقناعت كوستريله مسي وحركتندن اول صادق بكه خفي برتماس وخصوصيتندن بحث وشكايت ايدلسي بوتلغرافك يازلمسنة سائقدر . بوني وبونك عواقبي بالخاصه سزك تقدير وحل ايتمكز لازمدر . زيرا هر هانكي برمحفل اهاليده ، سويليه جيكي ياكلش وغيائه مليه به مغاير برك سوزك دخي ، حصوله كتيره جيكي تأثير معكوسي وبونك احداث ايليه جيكي وضعيتي ششمديدن دوشونمك كافيدر . (مصطفى كال)

اوچنچي اردو مفتشكي ارکان حربيه رئيسي

مير آلاي

لاظم

§ يالكز ، بوتلغرافره دكل چوق شيئه جواب اولان رافت بكك بوتلغرافي عينا عرض ايدجكم :

ارضر و مده اوچنجی اردو مفتشلیکی و کیلی کاظم قره بکر پاشا حضر تدرینه

۱ - مصطفی کمال پاشا حضر تدرینه : تاغرافکزی صلاح الدین بکدن آرلدقندن صوکره آلدیغم ایچون کندینه ویره مدم . صلاح الدین بکی هر کس کی سزده بکاعلا طانیرسکزر . متردد طبیعتلی برذات . اون کوندن فضله بومنطقه ده قالمه مق نیتیه کلش . آز قالدی قوماندایی آلمه دن کری قاجه جقدی . کندیسنی تأمین و تطمین ایدرک وظیفه وطنیه سنی خاطر لادم . مملکتی هر حاله سوه و فقط و قسز اجرا آته کله مز . آشایه بوقاری والی رشید پاشا دن بر آزدها ایی . ۱۳ نجی قول اردودن کچن اسلحه دن معلوماتدار اولدینی کبی بو ایشک تسویه سی ایچون استانبولده دخی چالیشمش و موفق اولمش . بورایه انتخابی جواد پاشا طرفندن اولمش . بناء علیه مقصده مضر اوله مز و هیچ بر محفل اهالی ده غایه به مغایر نک بر سوز سویله مز . بالعکس مقصد داخلنده و فقط ساکت بر صورتده چالیشمینی وعدایتدی . صادق بکله مناسبتی حقنده ویریلن معلوماته اینانه میورم . ذاتاً ، آلدیغمز خبرایی توثیق و معین بر پروگرام تنظیم ایتمه دن چالیشمق قوتلرک ضیاعنی موجب اولیور . شرق احوالی حقنده ، بکا ، ویردیککز معلوماتده آلدیغمز مبالغه لی خبرلره قابیلیمه مش اولسه بیدیکز ، احتمالکه بن وضعیتی دها ایی اداره ایدر و قوماندایی ترکه مجبور قالمزدم . رأساً قرار ویره جک انسانلرک ، حقیقی وضعیتی بیللماری لزومنی سزده تقدیر بیورورسکزر . بناء علیه صلاح الدین بکی مقصد سز بر صورتده اور کوتمک و خایر دیدر تمکله نه چیه جق . ذاتاً او قاجقه حاضر . برینه عجبا کیم کله جک . امرلریکزرک قیصه و صریح اولسنی رجا ایدرم . صلاح الدین بک حقنده کی تلغرافکزی لطفاً بر دها او قویکزر . فورطنه ایله باشلاوب سکونت ایله ختام بولان بو تلغرافدن قطعی مقصدکزی چیقاره مدم . مع مافییه بر قاچ کونه قدر صلاح الدین بک صامسوندن عودت ایدیور . کندیسيله کوروشه جکم . هر حاله مومی الیهی موافق بر طرزده مقصد داخلنده اداره ایچون اتخاذ تداییر ایدیورم .

۲ - صامسونه چیقاریلان طابورک ، بوراده کی هندلی مسلمانلری ، دکیشدیرمکله برابر بالخاصه سیواسده بولندیفنی ظن استدکاری ذات عالیترینه قارشیی بر تهدید مقصدیه چیقارلدیفنی ، انکیزلرله تماسده آکلادم . بنی استانبوله کیتیمکه اقناع ایچون ، قواقده بولندیغم زمان برانکیزن بیکباشیسی کلدی . انکیزلره کوستردیکم مقاومتدن استفاده ایدرک و فقط ذات عالیترینی دوچار ضعف ایتمک ایچون بنی آلدیردقلرینی آچیقندن سویله دی . ذات عالیترینک دیکر مسندی

كاظم پاشا ايش، بناء عليه كاظم پاشا، انگليزلك اصرايى موجب اوله جق ظاهرى رسيب و برمه مليدر. فريد پاشانك استعفاى هنكامنده كاظم پاشايى وكالته تعيين ايتمى استانبولده كيلردن بر قسمتك فنا بر مقصدى اولديغنى كوستريور. فقط انگليزلك اصراى قارشيسنده برشى يابه مزلر. كاظم پاشانك وكالته تعيين ده صلاح الدين بكك صادق بك حسابنه بورايه گلديكنه دليلدر.

۳ — بنم استانبوله جلبم ايچون انگليزلك صورت رسميه ده استانبولى تضيق ايتلى بك محتملدر. چونكه بنم ايله انگليزلك آراسنده صورت رسميه ده بر مجرا وار (!) بوتضيق آرتارسه صلاح الدين بكى مشكل بروضعيته بر اقامق ايچون ايزيمى غائب ايده جكم.

۴ — حميد بكك تبديلى شايه سى هنوز تحقيق ايتدى. مومى اليهك محنده ايقاسى ايچون كرك صلاح الدين بك [*] وكر كسه انگليزلر استانبوله مراجعت ايتدير. مومى اليهك تبديلى تشببى داخله نظارتى ايله غوغا ايتمى نتيجه سيدير. صلاح الدين بكك يرينه، قونيه به سداد بكك كلديكى دخى دوغرو دكلدر. هر نه قدر تكميل قوماندانلرك تبديل ايديله جكنى استخبار ايتديكى مومى ايله يازيور سه ده، كاظم پاشانك وكالته تعيينى بونك عكسنى كوستريور.

۵ — سيواس قونفره سى حقنده صدارتدن دوغريجه ولايتلره تبليغ اولنان ۲۰ تموز ۳۳۵ تاريخلى تلغرافنامه يى كورديكى مى؟ قره حصارده كى فرقه قوماندانى بوقونفره به مرخص انتخابى ايچون بورالره بياننامه نشر ايتمش. بو طرز حركتى موافق بوليورميسكز؟ آلمان صلحى و شرقرده كى سكونت، وضعيتك انكشافنه انتظار آ، بزم ده، احتياطكار بولمق لغمزى ايجاب ايتدير ميورمى؟ شخصم حقنده هيچ بر انديشه م اولديغنى آرتق آكلامش سكزدر (!) يالكز، قرار سز و پروغرام سز حركتله مقصدى اخلاص ايد جكمز. يا احتياطكار اوله لم و يا خود همان ايشى آچيفه اورالم. فقط ايكي سندن برينى ياهلم. سيواس قونفره سندن حال حاضرده بر فائده اميد ايد يورميسكز؟ بوكونكى وضعيته نظراً بوقونفره نك سيواس ده و علنى بر طرزده يايلم سنى تهلكى بوليورميسكز؟ جنوب استقامت لردن سيواسه كله جك بر ضربه بالخاصه بو ولايت اها ليسانك قانسزلى سبيله آناطولوي ايكي به آييرير و بك تهلكى اولور. بونك ايچون بو ولايتك، صوك زمانه قدر عادتاً بي طرف كورونمى بك زياده حائز اهميتدر. بوقونفره نك مطلقاً عقدينه لزوم وارسه آلد يفسكز خبرلره نظراً، مرخصلرك ورودى ممكنسه عجبا بونك شرقرده بر محله ده عقدى ده موافق اولزمى؟

۶ — سيواس و آماسيه شهرلى خلقى بك ملوث، قضالرده، كويلرده خلق بونلره نظراً بك چوق ابي. فى مابعد اوكا كوره تنظيم مساعى ايد جكم.

۷ — استانبولدن آلد يغم خبرده بوراده كى حركات مليه نك هيچ بر فرقه و يا خود بر شخصك آمال مخصوصه سنى تظمين مقصديه اولميوب صرف سلامت واستقلال ملينك تأمينى فايه سنه [*] ديكر صلاح الدين بكدر.

معطوف اولدینی حقنده ، طرف عالییرندن ، بریانه نشری صورتیه انکیزلرک تسکینی توصیه اولونیور . بوکا لزوم کورولدیکی حالده ، بن بونک طرف عالییرندن بریانه شکلنده دکل بلکه اضروم قونفره سنک مقررانه ادخالاً نشری موافق اوله جغنی ظن ایدیورم .

۸ -- آژانسلر، مجلس مبعوثان انتخابتدن بحث ایدیورلر . بوخصوصده نه دوشونیورسکزر .
(رأفت) اوچنچی قول اردو ارکان حربیه رئیس

ذکی

§ بوتلغرافه ویردیکمز جوابی ده عیناً ذکر ایتمکه اکتفا ایده جکم .

شېفره

ضابط معرفتله کشیده سی

مجله در

۱۷۱

۳۳۵-۷-۲۳

سیواسده اوچنچی قول اردو ارکان حربیه رئیس ذکی بکه

رأفت بك افندی به :

۱ — صلاح الدین بك حقنده کی تلغرافی بردفعه ده او قومق اوزره آرادم . فقط بولونه میور . خاطر لادیغمه کوره میر مومی الیه حقنده بحث اولنان خصوصات استانبولدن بیلدیرلمشدی . هر آلتان خبری ، آرزو ایدیلدیکی وجهله توثیق ، نادرآ میسر اولور . شرق احوالی حقنده آلدیغمز معلومات ، مبالغه دن عاری اولما قله برابر ، بزه ، یا کلس برخطوه آتدیرمش دکدر ، قناعتمده بم . مقرر اتمزده ، یالکزر شرق حادثاتک تجلیانی اساسنه استنادله اکتفا ایدلمش دکدر . تشکیلات ملیه یه وسعت و عضویت ویرمک ، قونفره لرله آمال ملیه یی تمثیل ایتدیرمک ، اردویی تشکیلات ملیه یه مظاهر بولندیرمق ، مقصد ملینک ضیاعنه میدان ویرمه مک ایچون قوماندا ، سلاح مسائلنده ، معلوم قطعی قراری ویرمک خصوصاننده ، یایدلیقندن بشقه درلو ودها متائی داورانق ، عجباً بو کونکی ثمره یی ویره بیلیرمیدی ؟ هر حالده وضعیت حاضره ، جمله نک ممنونیتی موجب درجه ده در .

۲ — کاظم باشانک وکالته تعینی یک مناسب اولمشدر . انکیزلرک اصرارینی موجب ظاهری برسب ویرمه مکه چالشیور . فقط سلاح مسئله سی و طریزونه اخراجه ممانعت کیفیتنده مسامحه کار داورانه یه جغمز آشکاردر . حالبوکه بوسیلر انکیزلرک البته خوشنه کیتیمه جکدر .

۳ — انکلیزر ، ہم استانبولہ جلم خصوصندہ فوق العادہ اصرار و حکومتی صوک درجہ تصدیق ایتدیلر . حکومت وذات شاهانہ ایله ، ما کمنہ باشندہ ، کونلرجه دوام ایدن مخبر اتدہ ، بوجہت پک آشکار بیلدیرلدی . بو مخبرات ، ملاقاتمزدہ منظور عالیری اوله جقدر . فقط ، مسدکدن استعفا ایدنجه اصرار ختام بولدی . بوکا قیاساً ، ذات عالیکز حقندہ ، استعفادن صوکره بیوک اصرار مأمول ایتیم . مع هذا عکسی تقدیرده دخی ، ایزیکیزی غائب ایتمکدن ایسه ، صلاح الدین بکک مشکل وضعیته کیرمسنی ترجیح ایدرم . بورادہ خالد بک حقندہ ، حکومت وانکلیزر ، کاظم پاشایه چوق اصرار ایتدیلر . کاظم پاشا برشی یاپیلمیه جغنی سویله مکده اصرار صورتیله ، الیوم خالد بک ، غیر رسمی ، فرقه سنه صاحب بولونیور .

۴ — حمید بک ، صوک بر تلغرافیلہ هیمزدن دهاسریع حرکت آرزوسنی اظهار ایدیور . شیمدیلک تعدیل اولندی .

۵ — سیواس قونغرہ سی حقندہ کی تلغرافی هنوز کورمدم . فی الحقیقه بعض یرلرده مثبت وبعض یرلرده منفی افراطکارلق کورولیور . شہسز وضعیته کورہ مشمر حرکاتده بولنہ بیله جک صورتده احتیاطکار حرکت طرفداری ہم . عموم ایچون قطعی و صریح بروغرام ، بوکون انعقادہ باشلایان ارضروم قونغرہ سی مذا کر اتندن چیقہ جقدر .

سیواس قونغرہ سندن پک چوق فائده بکرم . بوکون دکل ، سیواس قونغرہ سی ایلک موضوع بحث اولدینی کون دخی هر طرفدن وبالخاصه جنوبدن برضربه ورودینی اغلب احتمال کوردیکم وبوسیلہ مدافعه تدابیری ضمنندہ رجاده بولندیغم درخاطر بیوریلور . مع هذا ، ارضروم قونغرہ سنک دوام انعقادی اثناسندہ ، سیواسه ورود ایدہ جک مرخصلرک مقدارینه وارضروم قونغرہ سنک یاپه جنی تأثیراتله حادث اوله جق وضعیته کوره دهاعملی وأمین بر صورت دخی دوشونولور .

۶ — تنظیم مساعی خصوصندہ کی نقطه نظر برادریلری پک مصیدر . مع هذا شہر لیلری ده ملی حس وتأثیر آلتندہ طومتقدن خالی قالدنیہ جغنی امید ایدرم .

۷ — حرکات ملیہنک غایه ومقصدی ، قونغرہ معرفتیله تعمیم اولنہ جق بیاننامہ لرله ، تصور بیوردیغکیز وجهله نشر اولنہ جقدر .

۸ — مجلس مبعوثان طویلا تملیدر . فقط استانبولده دکل ، آناطولوده . بوخصوص قونغرہ ده تذکرو بونک اوزرینه تشبث ایدیله جکدر . جمله کوزلریکزدن اوپر ز قردہ شم .

(مصطفی کمال)

اوچنجی اردو مفتشلکی ارکان حربیہ رئیس

میر آلالی

کاظم

فندیلر ؛ عسکرلکدن استعقامی متعاقب ، ارضروم خلقنك بلااستنا و « ولايات شرقیه مدافعه حقوق ملیه » جمعیتك ارضروم شعبه سنك ، حقمده بك بارز برصورتده کوستردکری اعتماد وصمیمیتك ، بنده ، براقدینی اونوتولماز خاطره یی ، بوراده ، علناً ذکر ایتکی بروجیه عد ایدرم .

جمعیتك ارضروم شعبه سنك آلدیغم ۱۰ تموز ۳۳۵ تاریخی تذکره ده ، « جمعیتك باشنه کچمه می وهیئت فعاله ریاستنی قبول ایتهمی تکلیف ایدیورلر و برابر چالیشمق اوزره تعیین وتفریق ایتدکری بش ذاتك اسمارینی بیلدیریورلردی . »

بوش ذات ؛ رائف افندی ، متقاعد بیکباشی سلیمان بك ، متقاعد بیکباشی کاظم بك ، آل یاراق غزنه سی مدیری نجاتی بك ، طورسون بك زاده جواد بك ایدی . بحث ایتدیکم تذکره ده ، رؤف بکده هیئت فعاله ریاست ثانیه لکنه انتخاب ایدلیدیکی بیلدیریلیوردی . [وثیقه : ۳۶]

بوتاریخلرده ، ارضروم شعبه سی هیئت اداره سی رئیس رائف افندی واعضا ؛ حاجی حافظ افندی ، سلیمان بك ، مقصود بك ، مسعود بك ، نجاتی بك ، احمد بك ، کاظم بك وکاتب جواد بك ایدی .

ارضروم شعبه سی ، استانبولده کی مرکز اداره ریاستلرینه ایصاله چالیشدقلى برتلغرافله ، « مرکز عمومی نامه بیان رأى ومطالعه ایلک صلاحیتك ، بکا ویرلیدیكنك تلغرافله اشعارینی » ده رجا ایتدیلر . [وثیقه : ۳۷]

بوندن بشقه ، بزم ، ارضروم قونقره سنه کیرمه مزى تسهیل ایچون ، قونقره یه ارضروم مثلی اوله رق انتخاب ایدلش اولان متقاعد بیکباشی کاظم وطورسون بك زاده جواد بکرمثللکدن استعفا ایتدیلر .

افندیلر ؛ معلوم حاللری ، اولدینی وجهله ارضروم قونقره سی ۳۳۵ سنه سی تموزینك ۲۳ نجی کونی بك متواضع برمکتب سالوننده انعقاد ایتدی . ایلک کونی ، بنی ریاسته انتخاب ایتدیلر . قونقره هیئتی وضعیت وبردرجیه قدر ، نقطه نظر حقنده تنویر ایچون وقوع بولان بیاناتمه :

« تاریخ و حادثاتك سوقیله ، بالفعل ایچنه دوشدیکمز قانلی و قره تهلیکه لری کورمیه جک وبوندن مهیج اولیه جق هیچ بروطنپورک تصور ایدله میه جکنه ، اشارت ایتدم . متارکه احکامنه مخالف اوله رق پاییلان تجاوز واشغاللردن بحث ایتدم .

تاریخك ؛ برملتک وارلغی وحقی هیچ برزمان انکار ایدمه میه جکنی ، بناء علیه ، وطنمز ، ملتمز علیهنده ویریلن حکملرک محقق محکوم افلاس اولدینی سویلدم .

وطن وملتک مقدساتی تخلص وحمایه خصوصنده ، صوك سوزی سویلیه جك وبونك حکمنی
نطیق ایتدیره جك قونك ، بوتون وطنده برالکتریق شبکهسی حالنه کیرمش اولان ملی جریانك،
روح جلادتی اولدیغنی افاده ایتدم .

قوة معنویهك تقویه سنه مدار اولق اوزرده بوتون مظلوم ملتلك مقصد ملیرینه واصل
اولق ایچون - ایچنده بولندیغمز ناریخدهکی - فعالیتلرینه دائر موجود بعض معلوماتی خلاصه ایتدم .
ومقدراته حاکم ، بر اراده ملیهك ، آنجق آناطولون ظهور ایدیه یله جکنی تصریح ایتدم
واراده ملیه یه مستند برشورای ملی تأسیسنی وقوتی اراده ملیه دن آله جق بر حکومتک تشکیلی،
ایلك هدف مساعی اوله رق کوستردم . « وثیقه : ۳۸]

§ افندیلر ؛ ارضروم قونفره سی ۱۴ کون دوام ایتدی . محصله مساعیسی ، تثبیت ایتدیکی
نظامنامه وبونظامنامه محتویانی اعلان ایدن بیاننامه دهکی مندرجاتدن عبارتدر .

بونظامنامه و بیاننامه محتویاتندن ، زمان ومحیطک استلزام ایتدیردیکی بر طاقم نالی وصورى
مطالعات وملاحظات زائده طى اولنه رق تدقیق اولنورسه ، برطاقم اساسلی وشمولی پرنسیپلره
وقرارلره دسترس اولورز .

مساعده ، بیورورسه کز ، بو پرنسیپلرک وقرارلرک بنجه ، دها ، اوزمان ، نلردن عبارت
تلقى ایدلمش اولدیغنی اشارت ایدیم :

(۱) حدود ملیه داخلنده بولنان بالجله اقسام وطن برکلدر . یکدیگرنندن انفکاک قبول ایتمز .
[بیاننامه ، ماده ۶ . نظامنامه ، ماده ۳ ک تفصیلاتی . نظامنامه و بیاننامهك برنجی ماده لری
مطالعه وتدقیق بیورولسون]

(۲) هر درلو اجنبی اشغال ومداخله سنه قارشى و عثمانلی حکومتک انحلالی حالنده ملت
متحداً مدافعه ومقاومت ایده جکدر . [نظامنامه ، ماده ۲ و ۳ ؛ بیاننامه ، ماده ۳]

(۳) وطنك واستقلالک محافظه وتأمیننه حکومت مرکزیه مقتدر اوله مدینى تقدیرده ، تأمین
مقصد ایچون ، بر حکومت موقته تشکل ایده جکدر . بو حکومت هیئتی ، ملی قونفره جه انتخاب
اولنه جقدر . قونفره منعقد دکلسه ، بو انتخابی « هیئت تمثیلیه » یاه جقدر .

[نظامنامه ، ماده ۴ ؛ بیاننامه ، ماده ۴]

(۴) قوای ملیه یی عامل واراده ملیه یی حاکم قیلمق اساسدر . [بیاننامه ، ماده ۳]

(۵) عناصر خرسیتیاییه حاکمیت سیاسییه وموازنه اجتماعیه مزى مخلص امتیاز اعطا اولنه ماز .
[بیاننامه ، ماده ۴]

(۶) ماندا وحمایه قبول اولنه ماز . [بیاننامه ، ماده ۷]

٧) مجلس ملینک در حال اجتماعی و اجرا آت حکومتک مجلسک مراقبه سنه وضعی تأمین ایتمک ایچون چالیشله جقدر . [بیاننامه ، ماده ٨]

§ بو پرنسپلر و بوقرارلر مختلف شکلدرده کورولمشلر سده ، اصلا ماهیت اصلیه لری دکیشدیر مکسزین ، امکان تطبیق بولمشلر در .

افندیلر ، بز ، قونفرده خلاصه استدیکم بو قرارلری و بو پرنسپلری تثبیته چالیشیرکن ، صدراعظم فرید پاشاده آژانسلرله برطاقم بیانات نشر ایدیوردی . بویانانه ، صدراعظمک ، ملتی ژورنالی دینسه سزادر . ٢٣ تموز ١٣٣٥ تاریخلی آژانسله ، صدراعظم دنیا به شونی اعلان ایدیوردی : « آناتولوده اغتشاش ظهور ابتد . قانون اساسی به مخالف اوله رق مجلس مبعوثان نامی آلتنده اجتماعات وقوع بولیور . بو حرکتک ، مأمورین ملکیه وعسکر به طرفدن منعی ایجاب ایدر . » § بوکا قارشی ایجاب ایدن تدابیر آلتندی و مجلس مبعوثانک اجتماعه دعوتی طلب اولندی . [وثیقه : ٣٩]

آگستوسک یدنجی کونی قونفره اجتماعنه ختام ویریرکن ، قونفره هیئته : « اساسلی مقررات اتخاذ اولندیغنی وجهانه ملتزمک موجودیت و برلکنک کوسترلدیکنی » سویلدیم و « تاریخ ، بو قونفره مزی آندر و بویوک بر اثر اوله رق قید ایده جکدر . » دیدم . [وثیقه : ٤٠]

سوزلرمده اصابتسزک اولدیغنی ، زمان و حادثاتک اثبات ایتمش اولدیغنه قانعم ، افندیلر . § ارضروم قونفره سی ، نظامنامه موجبجه بر هیئت تمثیلیه تشکیل ایتشدی . جمعیتلر قانوننه توفیقاً علم و خبر اعطاسی ضمننده ، ارضروم ولایتی مقامنه ویریلن ٢٤ آگستوس ١٣٣٥ تاریخلی بیاننامه ده ، هیئت تمثیلیه اعضاسنک اسم وهویتلری ، شوصورنله مندرجدی :

مصطفی کمال پاشا	سابق اوچنجی اردو مفتشی ، عسکر لکدن مستعفی
رؤف بک	بحریه ناظر اسبقی
رائف افندی	سابق ارضروم مبعوثی
عزت بک	سابق طربزون مبعوثی
ثروت بک	سابق طربزون مبعوثی
شیخ فوزی افندی	ارزنجانده نقشی شیخی
بکر سامی بک	بیروت والی سابقی
سعدالله افندی	سابق بتلیس مبعوثی
حاجی موسی بک	موطکی عشیرت رئیس

[وثیقه : ٤١]

§ افنديلر؛ استطراد قيلندن شوني عرض ايديم كه بوذوات هيچ بروقت بر آريه گلوب برلكده چالشمش دكلردر. بونلردن عزت، ثروت و حاجي موسى بكر و سعدالله افندي هيچ كلمه مشلردر. رائف و شيخ فوزي افنديلر، سيواس قونفره سنه اشتراك ايتمشلر و اوني متعاقب بري ارضرومه، ديكرى ارزنجانه عودت ايدرك بر دها التحاق ايله مشلردر. رؤف بك و سيواس قونفره سنده التحاق ايدن بكر سامى بك استانبولده مجلس مبعوثانه كيدنجيه قدر، برابر بولنمشلردر.

افنديلر؛ خاطره اوله رق كوچوك بر نقطه يده اشارت ايتك ايسترم. بيم، بو ارضروم قونفره سنه اعضا اوله رق كيروب كيرمه مكلكم شايان تأمل كورولش اولديني كي، قونفره يه داخل اولدقدن صوكرده، رئيس اولوب اولمه مقلغم اوزرنده اظهار تردد ايدنر بولنمشدر. بو تردد ايتدكلرينه دها اوزمان شهيم قانامشدى. مثلاً؛ دشمن جاسوسى اولوب هر ناصلسه طربزون ولايتي داخنده يرردن كنديني قونفره يه مرخص تعين ايتديروب كلن عمر فوزي بك و بونك رفقاسي كي. بوذاتك بالاخره خيانتى، طربزونده و اورادن فرار ايتدكدن صوكره استانبولده كي افعال و حركاتيله ثبوت بولنمشدر.

قونفره نك ختامندن ايكي اوچ كون اول ديكر بر مناقشه ده، موضوع بحث اولغه باشلامشدى. بعض صميمي آرقداشلرم، بيم هيئت تمثيليه داخل اوله رق علاني فعاليتي محذوري كوريورلردى. مطالعهرلى شو نقطه لرده خلاصه ايديله بيلير: «ملى تشبثات و فعاليتك بوتون معناسيله ملتدن دوغديغنى، حقيقه مى اولديغنى كوستر مك لازمدر. بو تقديرده تشبثات دها قوتلى اولور و كي مسه نك سوء تفسيرينه و بالخاصه اجنيلرك منفى دوشونجه لرينه محل براقاز. فقط طائمش و بالخصوص حكومت مركزيه و مقام خلافت و سلطنته قارشى عاصى وضعيته دوشمش؛ نقطه هجوم تشكيل ايدن بيم كي بر آدمك، بوتون بو تشبثات مليه نك باشنده بولنديني كورولورسه، فعاليتك مقاصد مليه يه مستند اولمقدن زياده خصوصى املاير استحصالنه معطوف تلقى ايدلسنه امكان اولور. بناء عليه، هيئت تمثيليه، ولايات و مستقل سنجاقلرك سجه چكي ذوات اولميدر. آنحق بو صورته، مى بر قوت كوستريله بيلير.»

§ بو مطالعانه، نه درجه يه قدر اصابت اولوب اولمديغنى آراشديره جق دكم. يالكز بيمده بو مطالعانه مخالف اولان مطالعاتى، استناد ايتديرديكم نقطه لردن بعضيسنى تعداد ايديم: اولاً، بن، بيمه حال قونفره يه داخل اولملى و اوني اداره اتملى ايدم. چونكه، زمان كچيرمكسزين، اراده مليه نك فعاليتيه كچيرلمسنى و ملتك بالذات فعلاً و مسلحاً اتخاذ تدابير باشلاماسنى تأمين ضرورته قانع ايدم. بو اساسلى نقطه لرى، تقدير و تثبيت ايتديره بيلمك ايچون، قونفره ده، تنوير و ارشاد و بالذات اداره صورتيه چالشمه مى الزم كوريوردم. نته كيم اويله اولدى.

ار ضرور قونفره سنك، دها اول ايضاح ايتديكم اساسات ومقراي، هر هانكي برهيئت تمثيله نك تطبيق ايتدريه بيله جكنه بنم امنيتم تعلق ايتديكني، اعتراف ايدرم. نه كيم زمان ووقايع بني تأيد ايتشدري. بوندن بشقه، دها آماسيه ده ايكن تقرر وبوتون ملته وسائط ممكنه ايله تبليغ ايتدريديكم سيواس عومي قونفره سنك عقديني تأمين ايتك، بوتون ملتي ومملكتي يالكيز بر هيئتله تمثيل ايتك، صوكره، يالكيز ولايات شرقيه يي دكل، بالجله أقسام وطنك عيني دقت وحساسيتله مدافعه وخلاصني تأمين چاره لريني بولمغه چاليشمق خصوصلريني، هر هانكي بر هيئتك تأمين ايدريه بيله جكنه قانع اولمديغمي آچيقچه افاده ايتك ضرورتنديم. چونكه، بنده بويله برقناعت موجود اولسيدي، بنم تشبث آلدیغم كونه قدر، تشبثات وفعاليتده بولنانلرك نتاييج مساعيسنه انتظار آستغفا ايتمهك يولني بولوردم. حكومت، پادشاه وخليفيه قارشى عصيانه لزوم كورمزد. بالعكس، بنده بعض ايكي بوزلي وايكي جبهه ليلر كي ظاهر آيك مطنطن ومدبب اولان، او كوك اردومفتشلكني وياور حضرت شهياري صفتي محافظه ده بردوام قاليديم. كرچه، بنم علناً اورته يه آتيلمه مده و بالعموم ملي وعسكري حرركاتك باشنه كچمه مده شهسز محذور واردی. فقط او محذور، عدم موفقيت حالنده هر كسدن اول و هر كسدن زياده اك بويوك عقاب و عذابه دوچار ايدلمكدن بشقه بر شي اولاييلر ميدي؟ حالبوكه بوتون وطنك وقوص قوجه بر ملتك، حيات ومماتي موضوع بحث اولوركن وطنپرورم ديه نلرك كندى عاقبتلريني دوشونمه سته محل وارميدر؟

افنديلر؟ بن، بعض رفقاجه سرد اولنان مطالعات وتوهانه مطاوعت كوسترسه يدم ايكي نقطه نظر دن، بويوك محذورلر تولد ايدجكدى. برنجيسي، مطالعاتمه، مقرراتمه وبوتون هويتمه، اصابتسرك وضعف اولديغني اعتراف ايتك كه بوخصوص، بنم وجداناً درعهده ايتديكم وظيفه نقطه نظر دن غير قابل تلافي بر خطا اولوردي.

افنديلر؛ تاريخ، غير قابل اعتراض بر صورتده اثبات ايتشدركه بويوك مسئله لرده موفقيت ايجون قابليت وقدرتي لايترزول بررئيسك وجودي الزمدر. بوتون رجال دولتك نااميدى وعجز ايجنده... بوتون ملتك باشسز اوله رق ظلمتلر ايجنده قالديني بر صره ده، هر وطنپرورم ديهن بيك بر چشيد ذاتك، بيك بر صورت حركت و اجتهاد كوسترديكى هنگامه لرده استشاره لرله، برچوق خاطرلره و نفوذلره محكوميت لزومه قناعتله سالم و اساسلى وبالخاصه شديد يورومك و اك نهايت چوق مشكل اولان هدفه واصل اولمق ممكنميدر؟ تاريخده، بو طرزده مظهرته نائل اولمش بر هيئت اجتماعيه اراءه اولته بيليرمي؟ ايكننجيسي افنديلر؛ ملت، مملكت، سياست و اردو اداره لريله هيسچ بر علاقه و مناسبتلري و بو خصوصده لياقتلري كورولمه مش و تجربه ايدلمه مش كليشي كوزل ذوات دن، بالفرض ارزنجانلي بر نقشي شينجي و موطيكيلي بر عشيرت رئيسي كي زواليلردنه تشكيل ايتال دن خارج اوليان هر هانكي برهيئت تمثيله يه، موضوع بحث اولان وضعيت و وظيفه براقيله بيليرميدي؟ وبراقيلديني تقديرده، مملكت ومماتي قورتاره جغز، ديديكمز زمان، ملتي و كنديمزي اغفال ايتش اولمق كي بر خطا ارتكاب ايتيه جكميدك؟ بو

ماهیتده بر هیئته، پرده آرقه سندن یار دیم ایدیه بیلجه کی موضوع بحث اولسه ده، بوطرز، شایان امنیت تلقی ایدیه بیلیر میدی ؟

بو سویلدکرمک، اوکونلرده دکسه بیله، آرتق بوکون، جهانجه، غیرقابل رد حقایقندن کورولدیکنه اصلاً شبهه یوقدره. مع مافیه، بن، بوسویلدکری می کچمش کونلره عائد بعض خاطرات و وثائق ایله ده بوراده تأیید ایتدی، نسل آتیک اجتماعی و سیاسی اخلاقیاتی نقطه نظرندن بر وظیفه عدا یدرم.

بو دقیقه یه قدر اولدینی کی بوندن سوکرده تماس ایده جکم وقایع مناسبتیه، بوخصوص، کندیلکندن توضحه باشلايه جقدر.

*
* *

فندیلر؛ ارضروم قونفره سنک ختامنده، فرید پاشادن سوکره حربیه نظارتیه یکی کلدیکی آ کلاشیلان برناظم پاشا امضاسیله ۱۵نجی قول اردو قوماندانلغنه ۳۰ تموز تاریخی شوبله بر امر کلدی :

« مصطفی کمال پاشایله رأفت بک مقررات حکومته مخالف افعال و حرکاتلرندن دولای هان دردستلریله درسعاده اعزاملری باب عالیجه بالتنسب محلی مأمورینه أوامر لازمه ویرلدیکندن قول اردوجه جدی معاونته بولونیلمسی و نتیجه سندن معلومات اعطاسی رجا اولنور . »

بو أمره، قول اردو قوماندانلغی طرفندن لایق اولدینی وجهله جواب ویرلدی و بوجوابی دیگر قوماندانلرده عیناً ویردیره رک نظر دقتلرینی جلب ایتدیردم .

§ قونفره بیانامه سی، داخلده هر طرفه و اجنبی مثللرینه مختلف واسطه لرله ابلاغ اولندی. نظامنامه ده قوماندانلره وسائر شایان اعتماد اولان مقاماته قسم قسم شیمفره ابله ویریلهرک محملرنجه طبع و تکثیر و نشرینک تأمیننه چالیشیلدی. بوخصوص، بالطبع، کونلرجه دوام ایتدی. بومناسبتله، سیواسده اوچنجی قول اردو قوماندانی صلاح الدین بکدن، ۲۲ آغستوس ۳۵ تاریخی آلدیغم بر تلغرافنامه ده، « نظامنامه نك، ایکنجی و دردنچی ماده لرینک انتشارینی محذوری ملاحظه ایتدیکی، برکره ده تدقیق لزومی » بیلدیریلیوردی . [وثیقه : ۴۲]

ایکنجی ماده — متحداً مدافعه و مقاومت اساسنک قبول ایدلیکنه ؛

دردنچی ماده — اداره موقته تشکل ایده بیلجه کنه دائر اولان ماده لررد .

§ بز، ارضرومده، قونفره مقرراتنک هر طرفجه آ کلاشیلیمسنه و متحداً تطبیقاتی تأمین

اسبابه توسل ايدركن ، « قره قول جمعيتك تشكيلات عموميه نظامنامه سى » و « قره قول جمعيتى وظائف عموميه تعليماتنامه سى » ديه مطبوع بر طاقم اوراقك ، بوتون اردويه ، قوماندان ، ضابط ، هر كسه توزيع اولنديغندن خبردار ايدلك .

بوتعليماتنامه يي اوقويان ، بكاك ياقين قوماندانلر دخى ، بوتشبتى شىخصمه عطف ايدرك بر چوق شبهه وترددلره دوشمشلر . بىم ؛ بر طرفدن قونغره لرله علنى وملى مشترك مساعيده بولنور كن ، بر طرفدن ده اسرار انكيز ومدھش بر قوميتيه تشكيلييه اشتغال ايتمكد اولديغم ذھابنه دوشمشلر . فى الحقيقه ، بوتشكيلات وتشبثاتك فاعللرى ، كه استانبولده بولونيورلر مش . تشبثلرينى بىم نام وحسابمه ياقمده ايمشلر .

قره قول جمعيتك تشكيلات عموميه نظامنامه سنه كوره ، مركز عمومى اعضالرى وعددلرى ومحل وطرز اجتماعلرى ، صورت انتخاب وتوظيفلرى صورت مطلقه ده خفى ومكتوم طوتولور . برده ، اك اوافق افشآت ويا قره قول جمعيتنه خطر وتهلكه وحتى تهلكيى داعى بر شبهه كتيرن ، در حال اعدام اولنور .

وظائف عموميه تعليماتنامه سنه ده ، « بر مى اردودن » بحث اولونيور و « بواردونك باش قوماندانى وبوبوك اركان حربيه سى ، اردو وقول اردو وفرقه قوماندانلرى واركان حربيه لرى منتخبا ومنسوب اولوب مكتوم وخفى طوتولور . بولر ، وظيفه لرينى صورت محرمانه ده خفيا ايفا ايدرلر ، « صراحتى اوقونور .

افنديلر ؛ در حال قوماندانلرى ايفاظ وبونظامنامه وتعليماتنامه احكامنى اصلا موقع تطبيقه قويماملرى لازم كلديكنى وتشبثك منبعى تحقيق ايتمكد اولديغى بيلدردم .

سيواسه ، مواسلتمدن سوكره ، اورايه كلن قره واصف بكدن آكلادم ، كه ، بوايشى ياپان كنديسى وبعض رفقاسى ايمش .

هر حالده ، بو طرز حركت دوغرو دكلدى . هر كسى اعدام ايله تهديد ايدرك مجهول برمر كزه ، مجهول بر باش قوماندانه ، مجهول بر طاقم قوماندانلره اطاعته مجبور قيلمغه قالميشمق جوق خطرناك ايدى . فى الحقيقه در حال ، بوتون اردو منسوبلرنده يكديكيره قارشى بر عدم امنيت ونوحش باشلادى . مثلاً ؛ هر هانكى بر قول اردو قوماندانك ؛ بىم قوماندان ايتمكد اولديغم قول اردونك ، عجباً مكتوم وخفى قوماندانى كيمدر ؟ بو كيزلى قوماندان ، عجباً ، نه وقت ونصل قوماندابه وضعيد ايدجك ؟ وعجباً بكا نه معامله ياپاجق ؟ كى بحق بر طاقم نوهمايه قايلىمى مستبعد دكلدى .

سيواسده قره واصف بكه ، كيزلى مركزك ، كيزلى باش قوماندانك وكيزلى بوبوك اركان حربيه نك كيملر اولديغى صورديغم زمان ، هپسى سز وارقداشلريكزدن جوابى ویرمىدى .

بو بوسبتون استغرابی موجب اولمشدی. بوجواب، البته، معقول و منطقی اوله مازدی. چونکه، بکا، اصلاً، بویله بر ترتیب و تشکیلدن کیمسه بحث ایتمش و موافقتی آلمش دکلدی. بوجعیتک بالاخره، خاصه استانبولده محافظه عنوان ایدرک ادامه فعالیتیه چالیشمش اولدینی آکلاشلقدن صوکره، تشکیلنده وبوکا دائر بالضروره بزه ویرلمش اولان معلوماتده، صمیمیت بولنه بیله جکی ادعا اولونه مز.

§ استانبول حکومتی، تشبثات ملییه، ممانعتدن صرف نظر ایتدیرمک، موفقیت ایچون سرعت و سهولتی موجب اوله جفندن، مهمدی. بو ملاحظه ایله، فرید پاشانک بالطبع هیچ برشیته موفق اوله میهرق، عادتاً محقر بر صورتده استانبوله عودتندن استفاده ایدرک، کندیسنه ۱۶ آغستوس ۳۳۵ تاریخنده برشیره تلفراف یازدم. بوتلغرافده باشلیجه شو جهلر واردی:

«موسیو قله مانسونک ذات فخامتپناهیلریه اولان مفصل جوابنامه لری، اخیراً مطالعه کذار چا کرانهم اولدقدن صوکره درسعاده ناصل بر حمله یأس و آلام ایله معاودت بیوردقلرینی تقدیر ایدیورم.

.....

..... تقسیم واحدا قناعتی بوقدر بارز و حیثیتشکن کوسترن برافاده قارشیسنده تیرمه میه جک فردحساس تصورایدیم. جناب حقه بیکرجه همدونایدیم که ملتزم، روخنه کی عزم و جلادته تاریخ حیات و موجودیتی نه توکله، نه ده بویله جلادانه حکملره هیچ بر زمان قوربان ایتیه جکدر.

شمدی پک امینم، که ذات فخامتپناهیلری، بو کونکی وضعیت عمومی بی و منافع صحیحه دولت و ملتی اوچ آی اولکی نظرلرله کورمیورلر.

طقوز آیدنبری ایش باشنه کلن قاینه لرک، دائماً، بربرندن فضاه ضعه اوغرامسی و نهایت مع الاسف آرتق مفلوج بر منزله اینمسی حیثیت عالیه ملییه قارشیسنده جدآ پک حزین اولیور. محققدرکه وطن و ملت مقدراتی ایچون داخلاً و خارجاً مسموع و صاحب کلام اولق مطلقاً اراده ملییه استناد ایله مشروطدر.

حق حیات واستقلال ایچون چالیشان ملتک مقصدنده کی نزاهت وجدیته مقابل حکومت مرکزیه خصم وضعیت آلق جهتی التزام ایدیور. بو طرز حرکت بالطبع موجب اسف عظیمدر. ملتی، حکومت مرکزیه قارشیه، آرزو ایدله یین حرکتلره سائق اوله بیله جک ماهیتده در. فایت صمیمی عرض ایدیم، که ملت، هر درلو اراده سنی ایقاعه مقتدردر. تشبثاتک اوکنه کچه بیله جک هیچ بر قوت موجود دکلدی. حکومت مرکزیه نک منفی تشبثاتی هیچ بر طرفده و هیچ بر کیمسه طرفندن جای تطبیق بولامغه محکومدر. ملت چیزدیکی پروغرام

دائرة سنده غایت قطعی و صریح خطوه لرله مقصدینه یورو مکده در. حکومت مرکزیه نیک شمدی به قدر اولان ممانعتکار تشبثلرینک هیچ بر طرفده هیچ بر تأثیر یاپه مه مقده اولمسیله حقیقت وضعیتک تقدیر بیورلش اوله جغنه شبهه یوقدر .

انکلیزلرک اراؤه ایلدکاری طریقده چاره خلاص آرامق دخی عیشر . و بالنتیجه موجب خسر اندر . مع هذا ، انکلیزلر دخی الک نهایت قوتک ملتده اولدیفنی تقدیر ایدهرک هیچ بر استنادی اولمیان و ملت نامه هیچ بر تعهدده بولنه میان و بولنسه بیله ملتجه مطاع اوله میه جق اولان بر هیئت حکومتله نتیجه لی بر ایشه کیریشمک ممکن اوله میه جغنه قانع اولمشلر در .

.....

بوتون تمیلر شو مرکزده درکه حکومت ، مشروع اولان جریان ملی به قارشی ممانعتکارلقدن فراغتله قوای ملییه استناد و هر درلو تشبثاننده آمال ملییه رهبر اتخاذ ایله سین !

بونک ایچونده ، موجودیت و اراده ملییه تمیل ایدهرک اولان مجلس مبعوثانک الک قیصه بر زمانده انعقادینی تأمین ایله سین !
.....

§ افندیلر ؛ سیواسیده انعقادینی تأمیننه چالیشدیغمز قونفره به هر طرفدن مرخص انتخاب ایتدیرمک و اونلرک سیواسه کلرینی تأمین ایتک ایچون ، دها آماسیده باشلامش اولان مشاعی و مخبرات الا آن دوام ایدیوردی . بوتون قوماندانلر و هر طرفده بر چوق ارباب حمیت فوق العاده صرف همت ایدیورلردی . فقط ، ینه ، هر طرفده منفی و علیهدارانه پرواغاندالر و بالخاصه حکومت مرکزیه نیک مانع تداییری ؛ ایشی مشکلاشدیریوردی .

بعض یلردن ، هم مرخص انتخاب ایتیورلر و همده قوه معنویه نی کسر ایدهرک و هر کسی ناامیدی به سوق ایلهرک جوابلر ویریورلردی . مثلاً ؛ یکر منجی قول اردو قوماندانی نامه ارکان حریه رئیس عمر خالص بکک استانبولدن آلمان معلوماتی محتوی ۹ آغستوس ۳۳۵ تاریخلی شیفیره سنده شوماده لر نظر دقتی جالب کورولدی :

» ۱ — در سعادت مرخص کوندرمیور . اوراده کی اجرا آتی تصویب ایتمکه برابر جرأتکار بروضعیه کیرمکی آرزو ایتمیور .

۲ — در سعادتدن ، مرخص کوندرمک ، امکان خارجنده در . تکلیف اولنان ذوات ، اوراده مشر ، موفقیتی ایش کوره جکله رینه آمین اولمدق لرندن دولایی ، بیوده مصارف ایتهمک و مشاق سفریه به معروض قالمق ایچون حرکت ایتمیورلر . [معلومدرکه ، بعض ذواتی خصوصی مکتوبله ده دعوت ایتشدک .] «

بز، هر طرفدن مرخص انتخاب واعزام ايتديرمك خصوصنده تصادف ايديلن مشكلاتي برطرف ايتمكه چاليشيركن ، ديكر طرفدن ، اك امين اولمق اوزره ، قونغيره محل انعقاد ، انتخاب ايتديكمز ، سيواسدهده ، برتلاش وهيجان باشلادی .

افنديلر ، بوراده ، بالمناصبه عرض ايديم ، كه بن سيواسي حقيقه من كل الوجوه امين عد ايتمش اولمقله برابر ، دها آماسيهده ايكن ، سيواسه كلن بوتون يوللر اوزرنده اوزاقدن ويقيندن احباب ايدن تدابير و ترتيبات عسكريه بي آلديرمغي ده موافق احتياط بولشدم .

سيواسك هيچانه شو صورته اطلاع حاصل اولدی . ۲۰ آغستوس كوني اوكلين ، سيواس واليسي رشيد پاشا طرفندن تلغراف باشه دعوت اولنديغم زمان پاشانك اوزون بر تلغرافي ويريلدوردی . اوتلغراف بودر :

ارضرومده مصطفى كال پاشا حضر تلرينه

اولا تصديعمدن دولاي عفو عاليبرني رجا وعافيت دولتبرني استفسارايدرم . مقصد تصديعي بوجه آتي عرض وايضاح ايدبيورم افندم . ظاهر آ فرانسزلره عائد مؤسسائي تسليم ايتمك ، حقيقتده بورالك احوالي حقنده تدقيقاتده بولمقي اوزره ، جزويت پاپاسلريله برابر استانبولدن اولكي كون سيواسه كلهرك مقام ولايتي زيارت ايدن فرانسز ضابطلرينه اعاده زيارت ايجون دون صباح يانلرينه كيتمشدم . زيارت وملاقاتك ختامنده اوراده حاضر بولنان فرانسز بيكباشيلرندن ژاندارمه مفتشي موسيو (برونو) بر آز خصوصي كوروشمك آرزوسني اظهار ايدهرك بنده كزي ديكر بر اوطيه آلدی . سويلديكي سوزلري عينا نقل ايدبيورم :

مصطفى كال پاشا ايله قونغيره هيئتتك سيواسه كلوب بورادهده برقونغيره پابه جقلريني ايشيتدم . بوني استانبولدن كلن فرانسز ضابطلري سويلديلر . سزكله بو قدر صميمي كوروشور وشخصكزه قارشى بك زياده حرمتلر بسلكن بو مسئله بي بندين كتم ايتمكزه چوق متأثر اولدم ديدى . بنده كزده لازم كلن جوابي ويرهرك كنديسي اقناعه چاليشدهده صوك سوز اولهرق « اكر مصطفى كال پاشا سيواسه كلير وبوراده قونغيره عقدينه تشبث اولنورسه بش اون كون ظرفنده بورالك تحت اشغاله آلمسي مقرر اولديغنه صورت قطعيهده واقفم . سزك شخصكزه قارشى بسليديكم حس حرمت ايجاباتي اولهرق بوني خبر ويريورم . اينانمازسه كز ، امر واقع حالي آلديغنده قناعت ايدرسكز . اول وقت وطنكزك باعث فلاكتي اولانلر ميانه مزده كيرمش اولورسكز » سوزلريني صرف ايتدى . داخله نظارتندن دون آلديغم شفيره تلغرافده بشقه شكلده يازمقله برابر عيني قناعتي ويرهرك زمينده ايدى . يكي كلن فرانسز ضابطلرندن برى دون قول اردو قوماندانيه اوزون اوزادى به كوروشهرك قونغيره

حقنده قوماندان بك افنديك فكرينى آكلامغه چاليشدينى كى بوصباح ده موسيو (رونو)
 بنده كزه كلرك ساعت آلافرانغه اوچده ديكر فرانسز ضابطريله برابر قونغره حقنده كوروشوله جكنى
 وفقط كنديسنك آراده كى صميمته بناء ده اول آبرجه كوروشمك ايستديكنى بيان ايستى .
 برمدت قونوشولقدن صوكره نتيجه اعتباريله شونى ده سويلدى . « بن دوندنبرى بومسئله
 اوزرينه بك چوق اعمال فكر ايتم . نهايت شوكا قرار ويردم كه اكر مصطفى كال پاشا ايله
 قونغره هيئتى سيواس قونغره سنده ائتلاف دولترى عليهنه تحريكاده بولونزلر و آنلر حقنده
 متجاوزانه لسان قوللانمزلسه قونغره نك انعقادنده هيچ بر محذور بوقدر . بالذات بن
 جنرال (فرانشه ده سپهره) به بازار مصطفى كال پاشا حقنده كى توقيف امرينى كرى آلديرير
 وقونغره نك انعقادينه مخالفت اولتامسى حقنده داخليله نظارتندن سزه امر ويرديرير . فقط شو
 شرطله كه سزه بندين هيچ برخصوصى كتم ايتيه جكسكز و صميمى دوستلغمزدن دولاي دائما
 يكديكر مزه قارشى آچيق بر لسان قوللانه جغز . يالكز قونغره نك تاريخ انعقادينى اوكره نك
 لازمدر » ديدى . بنده كزه كنديسنه بوباده قطعى برشى بيلمديكى و اوكرنديكمده كنديسنى
 خبردار ايده جكمى و آره ده كى دوستلغه بناء هيچ برشيئى كتم ايله ميه جكمى سويلدم . بيكباشينك
 اشغال مسئله سنده دونكى قطعيت افاده سنه رغماً بوكونكى ملايمتى سببى نظر عالى دقيقه دانيلرينه
 عرض ايتمكى وجيهه دن و بوباده تفصيلاتى زواندندن عدايدرم . عياناً آكلاشيلوركه بونلرك
 فكرى قونغره نى سيواسده طوپلاتمغه موافق كورونه نك قونغره هيئت كراميله سزى بوراده اجتماع
 ايتديرمك و آل آلتندن تداركانده بولنه رق جمله اخوانى آله كچيرمكن و عيى زمانده اشغال
 مسئله سنى ده امر واقع حاله قويمقدن عبارتدر . دون آقشام داخليله نظارتندن آلدېغم شيفره
 بر تلغراف ده بشقه شكلده يازلمش اولمغله برابر همان عيى زمينده ايدى . ايشته بنده كز
 هر حقيقتى مكتوم طوتولمى استرحاميله افندمزه عرض ايدىيورم . بوندن صوكره خط
 حركتك تعيى سزه هاندر . آنتريقه لى بر تهلكه نك بوقدر متقرب و هادنا آل ايله طوتوله جق
 درجه ده مرئى اولديغنى بيلوب طوروركن كيشندن ذات طاليلرى خبردار ايتمه مكى و بناء عليه
 سيواسده قونغره عقدندن صرف نظر ايدلسنى عرض ايله مكى وجدانه صيغديره مدم . ايشته
 بونك ايچون ذات دولترندن و اوراده بولنان ديكر اخوان كرامدن بك زياده رجا ايدرم كه
 ايكنجى بر قونغره نك بهمه حال عقدينه لزوم قطعى يوقسه ، واز كچيلسون . وار ايسه ، درت
 طرفدن اشغالى بك قولاي اولان سيواسك مركز اجتماع اولسندن صرف نظرله اشغال احتمالى
 بك بعيد اولان ارضرومده و يا خود تنسيب بيوريلورسه ارزنجانده انعقادى اسبابنه توسل بيورولسنى
 سلامت مملكت نامنه استرحام ايدرم . قول اردو قوماندانى صلاح الدين بك افندى ده بوباده كى
 نقطه نظرلرني آبرجه كاظم پاشا حضرتلرى واسطه سيله سزه يازه جقلردر . شمدى يانمده بولنان
 سيواس مبعوث سابقى راسم بك ده ارضروم مبعوث سابقى خواجه رائف افندى حضرتلرينه
 بوباده كى معلومات و مطالعه سنى حاوى بر تلغراف توديع ايده جكدر . بالطبع مطالعه بيوردقندن

صوکره خواجه رائف افندی حضرت تلرینک ایلدیه دن عودتده کندیلرینه لطفاً یوللار سکرز. ایشته افندم
وضعیت بومرکزده در. حمیت مسلمه کزه قارشی فضله تصدیعدن حذر ایدر و امر جوا بیکزه
انتظار ایلرم افندم. ایشته راسم بکک تلغرافی.

رشیمر

§ بو تلغرافه اوراده ویردیکم جوابی عیناً عرض ایدم جکم. ایرتسی کون هیئت تمشلیه
نامنده، عینی مألده، اوزون بر تلغرافله تسکین و تطمینه چالیشلدی. [وثیقه: ۴۳] آریجه
قاضی حسبی افندی بده بالواسطه بر تلغراف ویرلدی. [وثیقه: ۴۴] قول اردو قوماندانه ده
ایجابی کی یازلدی. [وثیقه: ۴۵] راسم بکده مستریخ اولمسی ایچون بالذات یازدم. [وثیقه: ۴۶].

۲۰ آغستوس ۳۵
ساعت: ۱- صوکره

سیواس والیسی رشید پاشا حضرت تلرینه

اعطا بیوردیفکسز معلوماته و مطالعات سامیلرینه خاصه عرض تشکر ایدرم. موسیو
(برونو) ورفقاسنک مقام تهدیدده وقوع بولان افاده لرینی تماماً بلوف اوله رق تلقی ایدرم. سیواس
قونفره سنک انعقادی یکی بر مسئله اولیوب آیلرجه مقدم دنیاچه معلوم اولمش بر تشبثدر.
غریبدرکه استانبولده بولنان صلاحیتدار فرانسز رجال سیاسیه سنکده عاجزلرینه کوندردکاری
خبرلر، آناطولوده ملت طرفندن وقوع بولمقده اولان تشبثاتک پک محق و مشروع اولدینی
و ملتیزک مطالباتی کندیلرینه صریح اوله رق ابلاغ ایدلدیکی تقدیرده حسن قبول و تطبیقی
درعهده ایدم جکلرینه دائر شیمدین تحریری تأمینات ویرمه حاضر اولدقلری مرکزنده در.
موسیو (برونو) نک ایکسجی ملاقاتده تبدیل لسان و کسب ملایمت الیمسی، عاجزلرینی قزانمق
جهتته معطوف اولمقندن مستبعد دکلدر. فرانسزلر طرفندن بیکباشی (برونو) نک دیدیکی کی
بشاون کونده سیواسک اشغالی اوقدر قولای برشی دکلدر. خاطر دولتکزده اولسه کرکدرکه
انکلیزلر بوخصوصده کی تهدیداتنده دهاایلری کیده رک باطومدکی عسکرلرینک صامسونه اخراجنه
قرار ویردیلر حتی محضابنده کزی تهدید ایچون بر طابور دخی چیقاردیلر. فقط بو تشبثه
قارشی، ملتک قوی برعزم وایمان و آتش ایله مقابله ایدم جکی حقیقی کندیلرنجه تحقیق ایتدکن
صوکره هم قرارلرندن صرف نظر ایتمه وهمده صامسونه چیقارمش اولدقلری عسکرلریله برابر
اوراده بولنان طابوری نقل ایتمه مجبور اولمشلردر. سیواس قونفره سنده موضوع بحث اوله جق

خصوصات، ارضروم قونفره سی بیاننامه سی محتویاتندن سهولته استدلال اولنه جغه نظر آ قونفره ده ائتلاف دولتری علیهنده تحریکاتده بولنق کبی مقصدلر قطعیا موجود دکدر . بوراده شونی ده عرض ایدیم که بنده کنز نه فرانسزلرک ونه ده هر هانکی بر دولت اجنیه نك صحابنه تنزل ایدن شخصیتلردن دکلم ، بنم ایچون الکیوک نقطه صیانت ومنبع شفاعت ملتکم سینه سیدر . قونفره نك

لرزم وزمان و محل انعقادی حقنده مؤثر اولق ، بنده کنزک شخصی حکممک پک زیاده فوقنده حائز تأثیر اولان ملت قرارینه تعاق ایدر بر کیفیتدر . یالکنز تخمین بیورلدینی کبی فرانسزلرک، قونفره هیئتک سیواسده طویلنامسنه مروج کورونه رک وبعده هیئت اله کچیرمکه امکان بولسی عاجزلرنجه پک بعیدتو هاندندر . بوتون بو معروضاتی عینا موسیو (برونو) به سوبله مکزده ده هیچ بر محذور کورمیورم وبو مناسبته موسیو (برونو) ورفقاسنه ، ملتزمک محافظه حقوق ومدافعه استقلال ایچون ارضروم قونفره سی بیاننامه سیله بوتون جهان اولدینی کبی کندیلرینک استانبولده کی مثل سیاسیلرینه ده ابلاغ ایلش اولدینی مقررات اساسیه یی تطبیقه ده هیچ بر صورت وسبيله دوچار تردد اولماسنه امکان بولمیدینی بیلدیرلش اولور . موسیو (برونو) بیلمدیرکه فرانسزلرک سیواسی اشغاله قرار ویرملری کندیلرینه پک بهالی به مال اوله بیله جک یکی قوتلرله وچوق پاره لرله یکی بر حربه قرار ویرملرینه متوققدر . بوبله بر قرارک ، ژاندارمه بیکباشیسی موسیو (برونو) ورفقاسی آره سنده تذکر ایدلمسه بیله ، فرانسز ملتجنه مطاع اوله بیله جکنه احتمال ویرله مز .

مبعوث راسم بکک رائف افندی حضرتلرینه اولان تلغرافنامه سنی او قودم . قورقغه محل اولمدیفنک کندیلرینه لطفاً ابلاغی رجا ایدرم .

کرک عاجزلرینه اعطایورمش اولدیغکنز معلومات ومطالعاتی وکرک راسم بکک تلغرافنامه سنی هیئت تمثیلیه عینا تقدیم ایده جکم . بناء علیه سیواس قونفره سی حقنده کی قرارقطعی آنحق هیئت تمثیلیه نك مذاکراتی نتیجه سنده تعین ایده جکدر . بالطبع تقرر ایده جک صورت ذات سامیلرینه عرض اولنه جقدر . یالکنز بوکون ایچون استرحام ، (برونو) نك تهدیداتنک خلقه اشاعه سیله قوه معنویه نك کسرینه ممانعت بیورولمیدر . احترامات مخصوصه مک قبولی وصلاح الدین ورأفت بک افندیلره سلامک تبلیغی استرحام ایدرم محترم پاشا حضرتلری .

مصطفی کمال

(ویریلن جواب اوزرینه رشید پاشادن آلتان ایکنجی تلغرافدر .)

بنده کنز آکلایه بیلدیکم قدرینی افندمزه عرض ایتیمکه وظیفه وجدانیه می ایفا ایتمش اولیورم . ستانبولده کی فرانسز رجالنک نقطه نظرلینی وذات دولترینه قارشی اولان تعهدلرینک نه درجه به

قدر شایان اعتماد اولدیغنی کسدرمه مکده معذورم . هیت مسلمه لرینه نظر آ ووطنک سلامتی موضوع بحث اولدیغنه کوره ایجه دوشونه رک لازم کان خط حرکتک تعیینی ؛ افند مزله قونفره هیئت کرامندن اوراده بولنان ذوات محترمه یه عائددر . امرلر کزی ایفا ایده جکمی عرض ایله احترامات مخصوصه می تقدیم ایدرم افندم .

رسیده

افندیلر ؛ دیاربکر و بتلیس حوالیسنده ، افکاری تنویر مقصدیله ، اورالرده اردو قوماندانی اوله رق بولندیغم صره لرده قسماً شخصاً طاییدیغم برطاقم رؤسایه خصوصی مکتوبلر یازدم ووان ، بایزید جوارلرنده بولنان بعض عشائر رؤسایه ده تماس و ارتباطلر تأمین ایتدم .

[وثیقه ۴۷ ، ۴۸ ، ۴۹ ، ۵۰ ، ۵۱ ، ۵۲ ، ۵۳]

§ نهایت ، افندیلر ؛ آغستوس ایچنده ، هر طرفدن برطاقم مرخصلرک سیواسه متوجه حرکت ایلدکلی و قسماً سیواسه مواصلت ایتکده باشلادقلری آ کلاشیلدی . سیواسه مواصلت ایدن مرخصلر طرفندن سیواسه نه وقت حرکت ایده جکمز استفسار اولنغه باشلاندی .

آرتق ، ارضرومی ترک ایتک لازم کلوردی . فقط شیمدی به قدر ویردیکم معلوماتدن مستبان اولمشدره ، که سیواس قونفره سی ، و شرق و غرب ولایتلرینک و ترا کیانک یعنی بونون مملکتک اتحادینی تأمین غایه سنه معطوف ایدی . بو سببله شرق ولایتلرینک ، بو قونفره ده ، مرخصلری بولنق ایجاب ایدردی . بو ولایتلردن ، سیواس قونفره سی ایچون مرخصلر انتخاب ایتدیرمکه قالقیشمق غیر عملی بر فیکردی . ارضروم قونفره سنی عقد ایدن مرخصلرک سیواسه تحریکلرینه قالقیشمکنده ممکن اوله میه جنی آ کلاشیلوردی . ذاتاً ولایات شرقیه مدافعه حقوقی نامنه محللرندن صلاحیت آلمش اولان بو مرخصلرک ده ا عمومی بر غایه یه متعلق صلاحیتلری ده یوق ایدی . عینی نقطه نظرندن ، ارضروم قونفره سنک سیواس قونفره سنه ولایات شرقیه نامنه بر هیئت مرخصه کوندرمکه صلاحیتی اوله میه جنی ده میدانده ایدی .

یکیدن مرخص انتخاب ایتدیرمکه قالقیشمق نه قدر غیر عملی ایدیسه برطاقم نظریات چرچیوه سی ایچنده ، صیقیشوب قالمق دخی اوقدر غیر عملی ایدی .

اک بسیط و عملی چاره ، « ولایات شرقیه مدافعه حقوق جمعیتی » ، « هیئت تمثیلیه سنی » سیواسه کو توروب ، قونفره یه ادخال ایتکدن عبارت ایدی .

اعضادن موطنکی عشرت رئیسک ، موطنکی داغلرندن چیمقدن متوحش اولدیغنی بالذات بیلیردم . سعرد مبعوثی سعدالله بک اورته ده یوق .

ثروت و عزت بکبر ، قونفره بیتر بیتمز برر معذرتله طرزونه کیتمش بولونیورلر .

ارضرومده رۇف بك و رائف افندى وار . رائف افندى ده بيان معذرت ايدىيور .

يولزده ارزنجانده شيخ فوزى افندى يى بوله ييله جكز .

ثروت وعزت بكلى دعوت ايتدم ، كمديلر . رائف افندى يه بزه رفاقت ايتسى ايچون رجا ايتدك ، قبول ايتدى .

نهایت، هیئت تمثیلیه اعضاسی اوله رق، ارضرومدهن اوچ کشی، ارزنجاندهن برکشی و سیواسده بولدیغمز بکر سامی بکله بش کشی اولدق و سیواس قونفره سنی وجوده کتیرن مرخصلرک وثیقه لرینی تدقیق لزومی حس اولندیغی زمان ، بن ، اوراده شویله بروثیقه یازدم و آلتی هیئت تمثیلیه مهریله مهرله دم .

» هیئت تمثیلیه دن :

مصطفی کمال یاشا

رۇف بك

علمداره رائف افندى

شيخ فوزى افندى

بکر سامی بك

بروجه بالا اسامیسی معروض ذوات، شرقی آناتولی نامنه سیواس قونفره سنده بولمق اوزره ارضروم قونفره سنجه مأمور ایدلشدر .

(مهر)

افندیلر ؛ ارضرومی ترك ایتدیكمز تاریخ ۲۹ آغستوس ۳۳۵ در .

آماسیه دن، ارضرومه کلیرکن، سیواسده کوچك برحکایه یه زمین اولان وقعه خاطرلر کزده در غریبدر ، که ارضرومدهن سیواسه کیدرکن ده بوکا نمائل گوچوك بر وضعیت تماس ایتدك .

ارزنجاندهن غریبه حرکت ایتدیكمز کونك صباحی . ارزنجان بوغازی مدخلنه کلیر کلز، بعض ژاندارمه نفرلرینك و ضابطلرینك ، هیجانلی و متلاشی بر طرزده اوطوموبیللر می توقیف ایتدکلرینی کوردك .

وضعیتی ایضاح ایتدیلر : « درسم کوردلری بوغازی طوتمشدر . تهلكه وار . کچیله مز . »

بر ضابط، مرکز قوت کوندرلرینی یازمش، اوقوت کانتجه، ترتیبات آله جق، هجوم ایده جك، بو اشقیایی طرد ایده جك و یولی آچه جق ایش ...

بك ابی آماء بواشقیانك قوتی نه در . نردسنى نصل طوتمش، نه قدر قوت ونه وقت كله جك؟!

بو معمالر حل ایدیلنجه یه قدر، کری ارزنجانه دونمك و کیم بیلیر نه قدر کونلر بکله مك لازم! بزم ایسه، ایشمز بك عجله ایدی . بن، ارضروم ایله سیواس آره سنده کی مسافه یی معتاد زمانده

قطع ایدوب معین کونده ، سیواسده بولنه مزسم ، شوراده ویا بوراده شو ویا بو سبيله توحش و توقف ایتدیکم ، سیواسده وهر طرفده شایع اولورسه پانیک باشلايه بیلیر، ایشلر آلت اوست اوله بیلیردی .

اوحالده قرار ؟ تهلكی کوزه آلوب یوله دوام ایتك، بشقه چاره مزده یوق ایدی . پالکز اوفاق بر ترتیب آلمی موافق بولدم .

خفیف مترالیوزلره مجهز بولنان ، فداکار آرقداشلر مزدن بر قاجنی - الیوم بر آلاى قوماندانی اولان عثمان بك ، كه طوفان بك ناميله معروف اولمشدر . بونلك باشنده ایدی - بر اوتومویل ايله كندی اوتومویل مزه تقدم ایتدیردك . صاغدن صولدن كله جك، اوزاق مسافه ده کی آتشلره اهمیت ویرلیهرك اوتومویلرلر سریع حرکته شوسه اوزرنده ایلری یورومكه دوام ایده جكلر . اورولان؛ اولن اولورسه ، اونلره مشغول اولنیه جق . تام شوسه اوزرنده ویقیننده ، شوسه یی قاپیان اشقیایه تماس ایدیلرسه ، هپ اوتومویلاردن آتلايه جغز و بونلره هجوم ایدرك یولی آچه جغز و قالانلر تکرار قابل استعمال اوتومویلرله پنهرك سریعاً ایلری اوزاقلا شه رق یوله دوام ایده جكلر ... ایشه ویریلن آمرده بو ایدی ...

§ بو ترتیب وطرز حرکتی ، معقول وامنتیلی کورمه یلر بولنه بیلیر . کرچه بو تاریخلرده العزیز والیسی علی غالب بكك درسده دولاشدینی و بعض تسویلات و ترتیباته چالیشدینی معلوم ایدیه ده ایضاح ایدیم ، كه بن ، اولاً ، حقیقهً بوغازك طوتولدیغنه قانع اولدم . بونی، حكومت مركزیه نك مماشاتكاری اوله یله جكنی تخمین ایتدیکم بعض کیمسلر طرفندن، محضانی، توققه مجبور ایتك ایچون تصنیع ایدلمش، بریلان تلقی ایتدم . ثانیاً، درس کوردلری بوغازی طوتمشلرسه ، بونلك آله یله جكلری ترتیباتك، اوزاق ته لردن یوله آتش ایتكدن عبارت قالسی، بحه، چوق محتمل ایدی .

خلاصه، یورودك، بوغازی كچدك و ۲ ایلول ۳۳۵ كونی سیواسه مواصلت ایتدك . اها لینك، شهرك چوق اوزاقلرندن باشلايان بویوك و بارلاق تظاهراتیله قارشیلاندق .

۳ نجی قول اردو قوماندانی اولان صلاح الدین بك ، سیواسده بولنیوردی . والی پاشا ايله برلكده، قونقره یه كلن مرخصلرك یرلشدیرلمسنده و هیئت تمثیلیه ایچون لیسه بناسنك وقونقره یه مخصوص سالونك احضارنده وهردرلو ترتیبات اخذنده مهمانوازلفه مثال اوله جق صورته فوق العاده چالیشملر دی .

رأفت بك اوراده دكلدی . زرده بولندیغنی ده کیمسه بیلمه یوردی . حالبوكه ، ۷ تموز ۳۳۵ تاریخی تعلیمات مز موجبجه ، كندی منطقه سی اولان ۳ نجی قول اردو منطقه سمندن آیرله مق لازم وبالخاصه تام سیواسده قونقره انعقاد ایده جکی کونلرده اوراده بولنسی موافقدی . مخبره ايله کندیسنك آنقرده اولدینی آكلاشیلدی . آنقرده قول اردو قوماندانی علی فؤاد پاشایه «درحال

وهمه حال سیواسه گوندلرلسنی « امر ایتم . ۷ ایلوله کلدی وهیئت تمثلیه اعضاسی اوله رق طرفدن قونفره هیئته تقدیم اولندی .

افندیلر ؛ بزدن اول کلش اولان مرخصلر، مواصلتمزه انتظاراً ، آرملرنده اجتماعلر یامشلر واحضاری بعض پروژملر قلمه آلمشلر .

مواصلتمزدن سوکرده بعض خصوصی اجتماعلر ومذاکرملر اولمش و بودفعه بعض قرارلرده ویرلش . مساعده ایدرسه کز ، چوق قاراقته ریستیک اولدینی ایچون، بونقطه نی ایضاح ایدهیم: سیواس قونفره سی، ۳۳۵ ایلونک ۴ نجی پخشنبه کونی زوالدن سوکره ساعت ایکیده آچیلدی.

اوکلهدن اول مرخصلر میاننده بولنان واوته دنبری شخصاً طانیدیغم خسرو سامی بک یانمه کلهرک شویله بر معلومات ویردی : « رؤف بک وسائر بعض ذوات ، بکر سامی بکک اوندی خصوصی بر اجتماع عقد ایتمشلر ونی رئیس یامامغه قرار ویرمشلر . « آرقداشلرک بالخاصه رؤف بکک ، بویله بر حر کتنه اصلاً احتمال ویرمدم وخسرو سامی بکه ، اعتراف ایدهیم که ، بر آرز جدی اوله رق ، بویله معناسز سوزلری بکا ایصال ایتمه مسنی اخطار ایتم . ویردیکی خبرک اصلی اولوق امکانی واحتمالی بولندیغنی ، آرقداشلر آراسنده ، سوء تفهمانی موجب سوزلر صرفنک جائز اولمادیغنی ده علاوه ایتم .

افندیلر بن، بوقونفره ده ریاست مسئله سنه اهمیت ویرمیوردم . ریاسته، بلکه مسن بر ذانک کتیرلسی موافق اوله جغنی دوشونیوردم . بومقصدله بعض آرقداشلرک ده نقطه نظری استمزاج ایتم . بومیانده ، قونفره سالونه کیرمزدن اول قوریدورده رؤف بکه تصادف ایتم . « کیمرئیس یاپلم ؟ » دیدم . رؤف بک ، عادتا هیجانی برسسله ، ذاتاً سوبلکه حاضر لاش اولدینی اوآنده حالندن آکلاشیلان بر طورله وکسکین بر لسانله « سن رئیس اولماملیسک ! » دیدی . در حال خسرو سامی بکک ویردیکی معلوماتک صحته ایناندم وبالطبع متأثر اولدم . کرچه ، ارضروم قونفره سننده ده بنم ریاستی محدودلی کورنلر واردی . فقط اونلرک نه ماهیتده انسانلر اولدیغنی ایضاح ایتشدم . بودفعه، اک یقین آرقداشلرک، عینی ذهنیتی اظهار ایتملری بنی دوشونیدردی . رؤف بکه، « آکلادم، بکر سامی بکک اوندی اتخاذ ایتدیکی کز قراری بکا تبلیغ ایدیورسک . » دیدم وجوابه انتظار ایتهدن ، یاندن اوزاقلاشهرق قونفره سالونه کیردم .

قونفره نک کشادنی متعاقب ایلك سوز آلان برذات عالینک ، قونفره ضبطنده عیناً مضبوط اولان شو افاده سنی ایشیتدک .

« — افندم، شمدی طبیعی ریاست مسئله سی موضوع بحث اوله جق . بنده کز ریاستک برر کون ویاخود بر هفته دوام ایتک اوزره منابوه ایله اولمسنی واعضا ویا تمثیل ایدیلن ولایت وسنجا ق اسملرینک باش حرفلری اعتباریله حروف هجا صره سیله احراز ایدلمسنی تکلیف ایدیورم . »

افندیلر ؛ غریب تصادفدر ، که بوتکلیف صاحبک تمثیل ایتدیکی ولایتک اسمی الف ایله باشلادیغی کی اسمکده ایلك حرفی انف ایله باشلابوردی . بن ، صاحب دعوت صقیله برنطق ایراد ایدمرك [وثیقه : ۵۴] ، قونفره بی آچقدن صوکره ، موقه ، مقام ریاستده بولونیوردم .

« — بوندن ایجاب ایدیور ، افندم ؟ » دییه صوردم .

« صاحب تکلیف — بوصورتله ایشک ایچنه شخصیت قاریشمه مش اولهجنی کی خارجه قارشیده مساواته رعایت ایتدی کمزدن حسن تأثیر ایتش اولور . » دیدی .

افندیلر ؛ بن ، وطنک ؛ صاحب تکلیفه برابر ، بوتون ملتک ، هیمزک ناصل برکریوه فلاکت ایچنده بولندیغمزی ، کوز اوکنه کنیرهرك ، چاره خلاص ، اولدیغنه قانع بولندیغم تشبثاتی ، نامتناهی مشکلات وموانعه رغماً ، مادی ، معنوی بوتون موجودیتله ، حیز فعله چیقارمغه چالیشیرکن ، بنم ، الک یقین آرقداشلم ده دونا استانبولدن گلش وبالطبع وضعیتک ایچ یوزینه غیر واقف ، حرمت ایتدیکم اختیار بر ذات لسانیه ، بکا ، شخصیاتدن بحث ایدیورلر .

بو تکلیفی رایه قویدم . اکثریتله رد ایتدیلر ورئیس انتخابی رأی خفی ایله رایه وضع ایتدم . اوچ رأی مستثنا اولق اوزره بی رئیس انتخاب ایتدیلر .

*
* *

یواس قونفره سنک ، روزنامه مذاکراتی ، اضروم قونفره سنک نظامنامه و بیاننامه سی محتویاتی و برده بزم سیواسه مواصلمزدن اول گلش اولان یکریمی بش قدر اعضانک حاضرلادیغی بر مخرطه تشکیل ایدم جکدی .

ایلك كشاد كونی اولان ۴ ایلول كونی ایله بشنبی ، آلتنبی

كونلری ، یعنی اوچ کون ؛

اتحادجی اولدیغمزی تأیید ایچون یمین ایتک لزومیه ویمین فورمولی حاضرلامقله ؛ پادشاهه عریضه یارمقله وقونفره نك كشادی مناسبتیه کلن تلغرافلره جواب ویرمکله وبالخاصه قونفره ؛ سیاستله اشتغال ایدم جکمی ، ایتیه جکمی زمینک مناقشه سیله کچدی . ایچنده بولونیلان مجادله و فعالیت ، سیاستدن بشقه برشی دکل ایکن بوصوک زمین مناقشه شایان حیرت دکلدر ؟

نهایت ، قونفره نك دردنجی کونی اصل مقصده تماس ایتدک وعینی کونده ، اضروم قونفره سی نظامنامه سی محتویاتی مذاکره وهان انتاج ایتدک . بونک سببی ؛ اضروم قونفره سی نظامنامه سننده پایلمسی لازم کلن تعدیلاتی ذاتاً احضار وایجاب ایدنلری تنویر ایتش بولونیوردق .

مع هذا ، پاپلان تعديلات ، بالاخره بعض اعتراضات واختلافاتی و برچوق مخبرات و مناقشاتی موجب اولدینی ایچون ، بوتعدیل اولنان نقطه لرك مهملرینی اشارت ایده جکم :

۱) جمعیتك عنوانی « شرقی آناتولی مدافعه حقوق جمعیتی » ایدی . « آناتولی وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی » اولدی .

۲) « هیئت تمثیلیه ، شرقی آناتولونك هیئت عمومیه سنی تمثیل ایدر » قیدی یرینه « هیئت تمثیلیه وطنك هیئت عمومیه سنی تمثیل ایدر » دیندی . موجود اعضا یه دهه آلتی ذات علاوه اولندی .

۳) « هر درلو اشغال و مداخله یی ، روملق و ارمینك تشکیلی غایه سنه معطوف تلقی ایده جکمزدن متحداً مدافعه و مقاومت اساسی قبول ایدلشددر . » یرینه « هر درلو اشغال و مداخله نك و بالخاصه روملق و ارمینك تشکیلی غایه سنه معطوف حرکاتك ردی خصوصاً صلرنده متحداً مدافعه و مقاومت اساسی قبول ایدلشددر . » دینلدی .

بویکی جمله ده کی فرق ، معنا اعتباریله بالطبع يك بویو کدر . برنجیسنده دول ائتلافیه قارشى خصمانه وضعیت و مقاومت تلفظ اولونمور . ایکنجیسنده بوجهت صراحت کسب ایدیور .

۴) نظامنامه ده ، دردنجی ماده یی تشکیل ایدن مسئله اولدقجه مناقشه یی موجب اولدی ، ماده شو ایدی :

« حکومت عثمانیه رضیق دولی قارشیسندن بورالری (یعنی شرق و لایتربی) ترك واهال ایتمك اضطرارنده بولندینی آ کلاشیلدینی تقدیرده آله حق اداری ، سیاسی ، عسکری وضعیتلرك تعیین و تثبیتی . » یعنی اداره موقته تشکیل ایتمك مسئله سی .

سیواس قونفره سی نظامنامه سنده بو ماده ده کی « بورالری » یرینه « ملکمزك هر هانکی برجزغنی ترك واهال ایتمك ... » صورتنده شامل و عمومی برقید قوندی .

§ بوندن سوکره ۸ ایلول اجتمعنده ؛ بحث ایتدیکم مخرطیه تماس ایدلدی . بو مخرطه ده باشلیجه آمریقا مانداسی مسئله سی موضوع بحث ایدیلیوردی .

اوکونلرده ، استانبولدن کلن بعض ذوات ، آمریقالی میستر (براون) نامنده برده غریبه جی یی سیواسه کتیرمشلردی . بو مسئله حقنده قونفره ده جریان ایدن مذاکراندن بحث ایتمدن اول مسئله حقنده ، هیئت علیه کمزك کافی درجه ده تنورینه مدار اولق اوزره ، اول ، بوزمینه مقدمه اوله حق بعض معلومات عرض ایدیم . بو معلوماتی ، ارضرومدن بری باشلایان بعض مخبراتدن دهه آنی آ کلاشیله جفی ایچون عیناً عرض ایده جکم .

ارضرومده اوچنهی اردو مفتشلسکی ارکان حربیه ریاستنه

۱ — مصطفی کال پاشایه مخصوصدر : بوکون ۲۵ تموز ۱۳۳۵ آقشامی بکر سامی بك افندی آشایهیه مواصلت ایتدیلر . کندیلریله اوزونجه مدت تشرف ایتدم . مصطفی کال پاشایه ورؤف بك افندییه عرض احترامات ایدرلر . مشارالیه ، آئیده کی مطالعه سنی عرض ایتکلکیمی رجا ایتشددر .

۲ — استقلال شایان آرزو وترجیحدر . آنجق استقلال تام طلب ایتدیکمز حالده ملکک مناطق متعددهیه تقسیمی ، قطعی وشبه سزدر . شو حالده ایکی اوچ ولایتنه منحصر قالدحق استقلاله ، تمامیت ملکیه مزی تأمین ایدجک ماندارلک البته مرجحدر . ممالک عثمانیه نك جمله سنه شامل مشروطیتمز و خارجده حق تمثیلز باقی قالدق شرطیله بر مدت معینه ایچون آمریقا مانداترلکینی طلب ایتکی ملتزم ایچون اك نافع بر شکل حل قبول ایدیورم . بوباده آمریقا مثلی ایله کوروشدم . بر قاق شخصک دکل ، بوتون ملتک صداسنی آمریقایه دیورمق لازم کلدیکینی سوبله دی و آئیده کی شرائط دائره سنده ویلسونه ، سناتوییه و آمریقا قونفره سنه مراجعتده بولونیلمسینی درمیان ایلدی :

آ — عادل بر حکومتک تأسیسی .

ب — معارف عمومیه نك نشر وتعمیمی .

ج — حریت ادیان ومذاهبک تأمین .

د — معاهدات خفیه نك الغاسی .

ه — عموم ممالک عثمانیه یی شامل اولق اوزره آمریقا حکومتک مانداترلکمز قبول ایلسی .

۳ — بوندن باشقه قونفره مزك انتخاب ایدجکی بر هیئتی ، آمریقایه بر زرهلی ایله ایصال ایتکی ده ممثل درعهده ایتشددر .

۴ — بکر سامی بك دها برایکی کون بورالرده قالدجفندن هر کونا امر وتعلباتک واسطه حاجزانه مله تبلیغنی وخاصة سیواس قونفره سنک نه زمان اجتماع ایدجکینی و کندیلرینک یوم مذکوره قدر زرده انتظار ایلسی موافق اوله جفنگ اشعار بیورولمسنی استرحام ایلکده اولدینی .
فرقه • قانقاس قوماندان وکیلی

عارف

آماسیهده بشنچی فرقه قوماندانلغنه

۱ — الیوم آماسیهده بولنان والیء اسبق بکر سامی بك افندی یه مخصوصدر : تلغرافنامه عالیلرندن بك مستفید اولدق . حال انعقادده بولنان ولایات شرقیه قونغرہ سی همان هر طرفده مملکتلری خلقنجه حائز تأثیر ونفوذ و صاحب کلام طائمش ذواتدن مرکب بر هیئت مقتدره حائندهدر . بو قونغرہده شمدی یه قدر اولان مذاکرانده دولت و ملتک استقلال تامی مصرأ مدافعه اولنقهدهدر . بناء علیه هنوز بزجدهده شروط وماهیتی مهم بر آمریقا مانداتر لیکنندن قونغرہ یه دوعربدن دوعری یه بحث اولنسی ، بك محذوری اولهجنی جهتله ذات عالیلرینک درسعادتهده حال تماسده بولوندینی ذوات ایله اولان مذاکره یه استناداً زبرده کی نقطه لرك ایضاحیه بزلی سریعأ تنویر بیورمکزی خاصه رجا ایدرز . بوندن اولده رؤسأ درسعادتن بوکا دائر کن معلومات مشکوک کورولدیکی جهتله عینی اساسلر دائره سنده استیضاح قلندیکی کی ۲۱ تموز ۳۳۵ تاریخندهده سیواسده رأفت بك واسطه سیله درسعادتن کن معلومانده عینی مشکوکیت بولندینی جهتله اورادن ده دوعریجه شروط وایضاحات طلب ایدلشدر .

آ (استقلال تام طلب ایدلیدیکی حالده ملکک مناطق متعدده یه تقسیمی قطعی و شبهه سزدر بیوریلور . بوقاعتک منبعی ندر ؟

ب (تمامیت ملکیه دن مقصد ، ملکک تمامیسی می یوقسه حقوق حکمرانییدر ؟

ج (ممالک عثمانیه نك جمله سنه شامل مشروطیتمز و خارجده حق تمشیلمز باقی قالمق شرطیه مانداترلک طلبنی اك نافع بر شکل اوله رق قبول بیور بیورسکز . آنجق مملک در میان ایتدیکنی بیلدیردیکنز مواد ایله بو شکل بر برینه متناقض کورونیور . چونکه مشروطیتمز باقی قالنجه حکومت قوه تشریعیه نك اعتمادینه مظهر و مراقبه سنه تابع بر هیئتدن عبارت اولورکه آرتق بو هیئتک تأسیسنده آمریقانک دخل و تأثیری اوله ماز . شو حالده یا مشروطیت باقیدر ، عادل بر حکومتک تأسیسنی آمریقان طلبه محل یوقدر و یا خود عادل بر حکومتک تأسیسنی آمریقان طلب ایدیلنجه مشروطیتک بقاسی لفظدن عبارت قالیر .

د (معارف عمومیه نك نشر و تعمیمندن مقصد ندر ؟ و هله خاطر مزه کن ، مملکتک هر طرفنده آمریقان مکتبلرینک تأسیسیدر . چونکه ده شمدیدن یالکمز سیواسده یکر می بش

قدر مؤسسه احداث ايتمشلردر كه يالكنز بر دانهسنده بيك بش يوز قدر ارمني طلبه واردر .
 بناء عليه معارف عثمانيه واسلاميه نك نشر و تعميمي ايله بوتشيك صورت امتزاجي فصل اوله جقدر ؟
 هـ) حریت ادیان و مذاهبك تأمینی فقره سی ده مهمدر . بطریقخانه لر امتیازاتی موجود ایکن
 بونك فرق و معناسی ندر ؟

و) مثلك بشنجی ماده اوله رق بحث ایلدیکی عموم ممالك عثمانیه نك حدودلری ندر ؟ یعنی
 قبل الحرب اولان حدود منیدر ؟ اکر بوتعیر ایچنده سوریه و عراق داخل ایسه آناتولولخلقنك
 عربستان نامنه مانداترلك طلبنه حق و صلاحیتی اوله بیلیرمی ؟

ز) حکومت حاضره نك سیاستی ندر ؟ توفیق پاشا نهدن لوندره به کیتدی ؟ آمریقایلیر کی
 انکیزلرلرکده آریجه بر مانداترلك تعقیب ایتدیکی کورولور . فرقلری ندر ؟ حکومت آمریقا
 مانداسنی فصل تلقی ایدیور ؟ یعنی بوکا متایللی ، مستغنی می ؟ آمریقایلیر نهدن ارمنستان مانداترلکنی
 ترك ایتدیور ؟ آمریقایلیر ماندای آلمغه نه درجه به قدر متایل و آرزو کشدر ؟

۲ — سیواس قونفره سنك انعقادی ارضروم قونفره سنك ختامنه معلقدر . بونکله آریجه
 اشتغال ایدلمکده در . ذات سامیلرینك بوکا انتظار آ یا توقادده یا خود آماسیه ده بولغلی موافقدر .
 عرض حرمت ایلرز .

(مصطفی کمال)

آماسیه دن

۳۰-۷-۳۳۵

آسایشه متعلق و مجله در

۹۳

اوچنجی اردو مفتشلیکی ارکان حریبه ریاستنه

۱ — مصطفی کمال پاشایه مخصوصدر : بکرسامی بکدن آلنان جواب بروجه آتی عرض اولنور :
 آ) استقلال تام طلب ایدلیدیکی حالده ملکک مناطق عدیده به تقسیم و بر قاچ ماندایه تابع
 طوتوله جفمز درتئر مجلسنجه مقرر در . بناء عليه بوکا مانع اولقی ایچون بر ماندایي طلب ایتکده
 الك موافق اوله جفتی بیان ایتمشدر .

ب) یالکنز حقوق حکومت موضوع بحث ، تمامی ملکمزك محافظه سی اساسدر .

ج) آمریقادن هر هانکی شکله بر حکومت طلب ایتیه جکزر . آمریقایه عادل بر حکومتی
 تأسیس ایده جکمری تأمین ایده جکزر . قانون اساسیمز احکامی مرعی ، خاندان سلطنتک

هر درلو حقوق حكمرانيه باقى و محفوظ و خارجده هيئت تمثيليه من كجاكان موجود اولقى
شرطلريله آمريقا حكومتك اسباب سعادت وانكشافزه مظاهر اولسنى طلب ايده جكز .
ايسيه جكز مانداترك بوشكلده در .

د) معارف عموميه نك نشر و تعميمندن مقصد آمريقا مكيتلرينك كويلر موزه قدر كيرمسنه
مساعده دهل معارف مليه و اسلاميه مزي نشر و تعميمه صرف اهتمام ايده جكزه كنديلرني
تأمين ايله برابر مظاهر تلرني طلبدر . مانداتركي آمريقا ميسونرلرینه دكل آمريقا حكومته
توديع اتمك ايستيورز .

ه) حريت اديان و مذاهب اساساً احكام دينيه و اسلاميه من مقتضاسننددر . آمريقا افكار
عموميه سى بو حقيقتنه واقف اولدقلى ايچون كنديلرینه بوتأمينانى ويرمك ايسيه يورز . ومثلك
بحث ايتديكى حدود قبل الحرب موجود اولان حدود مزر در . سوريه و اقسام سائر حقه بزم
مانداترك طلبنه صلاحيت من اولوب اولامسى قونفرجه حل ايديله جك بر مسئله در . اساساً سوريه
وعراقده امريقا هيئتلى آراى عموميه مراحعت ايتديلر . سوريه و فلسطينده مستقل برهر ب
حكومتى تأسيسنى طلب ايله برابر آمريقا مانداتركنى ديكرلرینه ترجيح ايلدكلى اظهرايتديلر .

ز) حكومت حاضره هنور تشكلى ايتديكندن سياستى مجهولدر . آنجق اولدى حكومتلك
سياستلى عجز و قواى ائتلافيه نك هر بر آمرينه مامشات ايدى . توفيق پاشا لوندريه كيتمهرك
فريد پاشا ايله عودت ايتشددر . آمريقا ، ارمنستان حكومتى تعين اتمه دن ، دولشان هيئتلىك
راپورلرینه نظراً ، بويوك بر ارمنستان تشككنه ماده امكان موجود اولديفى مركزنده در . مانداترك
حقنده مفصل بر عريضه پوسته ايله تقديم اولمق اوزره در .

۲ — شمدليك طرفكيزدن واقع اولاجق تبليغات انتظار آتوقادده بولنه جفم . آماسيه و توقادده
وقضالرده احباب ايدن تبليغات اجرا ، ايني نتيجهلر وبره جكنى اميد ، ايتكده يم . جمله كزه
احتراماتى تقديم ايدرم افندم .

فرقه • قوماندانى

عارف

ارضروم

۱ آغستوس ۳۵

شيفره

ذاته مخصوصدر .

آماسيه ده بشنچى فرقه قوماندانلغنه

بوتلغرافك همان بكر سامى بك افندي به ايصالى وجوابك مستعجلاً آنمى رجا اولنور :

بکر سامی بک افندی به در :

ج : ۳ - ۷ - ۳۳۵ آمریقا ماندا ترلکی حقنده کی ایضاحات اخیره کزه مطلع اولدق . بو شرائطه کوره اساس اعتباریه قورقوله جق برشی اوله مق لازم . مع هذا دها بر نقطه حقنده کی مطالعه عالیرینی ده آلمق ایستیورز . لهمزده بوقدر شرائط درمیانه مساعد بولنه جق اولان آمریقا حکومتی بو شکله کی ماندا ترلکی قبول ایتمسینه یعنی بوکا قاتلامسینه مقابل آمریقا نامنه نه کی فوائد و منافع تأمین ایتمش اوله جقدر . بونکله کندی حسابلرینه اوله جق غایه نه در ؟ بوباده کی قذاعت واستطلاعات سامیلرله ده تنویر بیورملرینه مسارعة انتظار ایلرز افندم .

مصطفی کمال

اوچنچی اردو مفتشلکی ارکان حربیه ریاستنه

آماسیه

۳ - ۸ - ۳۳۵

بکر سامی بکدن آلتان جواب بروجه آتی عرض اولنور :

مصطفی کمال پاشایه مخصوصدر : آمریقالیرله شمدی به قدر جریان ایدن مذاکرات بالطبع دائماً خصوصی بر شکله واقع اولمش و صرف بر فرضیه دن عبارت بولنش اولدیفنه نظراً ماندا ترلکیرینه طرفین عاقدینه تحمیل ایدیله جک شرائط حقنده تعاطی افکار ایدله مشدر . ممکن اولدیفنی تقدیرده احضاریله سیواس قونفره سنک سرعت کشادی لزومی خلاصه عرض ایلرم .

ارکان حربیه قائممقامی

عارف

مصطفی کمال پاشا حضر تلرینه

محترم افندم .

مملکتک سیاسی وضعیتی اک حاد بر دوره به کلدی . کندمزه بر استقامت تعینی ایچون تورک ملتک زارینی آتوب مثبت بر وضعیت آلمق زمانی ایسه کچمک اوزره بولونیور .

خارجی وضعیت استانبولده شویله کورونیور :

فرانسه ، ایتالیا ، انکلتزه ، تورکیه ده ماندا ترک مسئله سنی آمریقا سناسنه رسماً تکلیف ایتمش اولمقله برابر بوتون قوتلرینی سناتک قبول ایتمه سی ایچون صرف ایدیورلر . تقسیمدن حصه قاچیرمق طبیعی ایشلرینه کلیور .

سوربه ده خسرانه اوغرایان فرانسه، ضررینی تورکیده نلافی ایتک ایستور، ایتالیا ناموسکار بر امپریالیست اولدیغندن محاربه به آنجق آناتولی تقسیمنده پای آلمق ایچون کیردیکنی آچیقدن آچیفه سویلیور. انکلتزه نك اوینی بر آز دها انجهدر.

انکلتزه تورک و حدتی، عصریشمسنی، حقیقی بر استقلال آلمسنی آتی ایچون بیله اولسه ایسته میور. یکی وسائط و فکرله تماماً عصری وقوی بر مسلمان - تورک حکومتی باشند، خلافت ده اولورسه انکلتزه نك مسلمان اسیرلری ایچون بر سوء مثال تشکیل ایدر. تورکیه یی کل حالنده انکلتزه آله بیلسه قفاسنی، قولنی قویاریر، بر قاج سنده صادق بر مستملکه حالته قویار. بوکا ک باشد بالخاصه (قله رقال صنفلر) مملکت مزده چوقدن طرفداردر. فقط بونی فرانسه ایله دوکوشمدهن یاپه یلمک قابل اوله میه جفندن طرفدار اوله مز. فقط تورکیه یی وحدت حالنده محافظه ضروری کورونورسه یعنی تقسیم آنجق بویوک عسکری فداکار لقلرله حصوله کله جکنی آکلارسه لایتیلری صوقامق ایچون آمریکا فکربنه ظهیر و طرفدار اولور. نته کیم انکلیز سیاسی آدملری آره سنده ذاتاً بوفکره تمایل موجود (موریسون) کبی مشهور سبالر آمریقانک تورکیه ده عمومی ماندا آلمسنه طرفدار اولیورلر.

دیگر بر صورت حلده تورکیه یی تراکیادن، ازمیردن، آطنه دن بلکده طربزوندن و مطلق استانبولدن محروم ایتدکدن صوکره اسکی «قاییتو لاسیون» لری وبوغولغه محکوم داخلی حدودی ایله مستقل بر افاق.

بر استانبولده کندنز ایچون بوتون اسکی و یکی تورکیه حدودلری شامل اولوق اوزره موقت بر آمریکا مانداسنی اهون شر اوله رق کوریورز. سیلر مز شونلردر:

۱ - آره مزده هر هانکی شرائط آلتنده خرسیان اقلیتلری قاله جقدر. بونلر هم عثمانی تبعه سی حقوقدن استفاده ایده جکلر، هم ده خارجه بر آوروپا دولته دایانارق شورش چیقاراجکلر. مهادی مداخله به سببیت ویره جکلر، ذاتاً صوری اولان استقلالزدن اقلیتلر نامنه هر سنه پارچه پارچه غائب ایده جکز.

منتظم بر حکومت و عصری بر اداره تأسیسی ایچون بطریقخانه نك سیاسی امتیازلری، اقلیتلرک قوتلی دولتلر واسطه سیله مهادی تهدیدی اورنه دن قالمیلدر. کوچک وضعیف بر تورکیه بونی یاپامیه جقدر.

۲ - بر برینی افنا ایدن، منفعت، خرسزلق و یا خود سرگذشت و شهرت نامنه یشایانلرک حرصی تطمین ایدن حکومت نظریه سی یرینه ملتک رفاه وانکشافنی تأمین؛ خلقی؛ کویلری، محتی و ذهنیتی اله عصری بر خلق حالته قوبه سیله جک بر حکومت نظریه سنه و تطبیقاتنه احتیاجز وار. بونده لازم کلن پاره، اختصاص و قدرته صاحب دکلز. سیاسی استقراضلر سیاسی اسارتی تزید ایدیور. طرفکیرلک، جهالت و چوق قونوشمقدن بشقه مثبت بر نتیجه ورن یکی بر حیات یارانه میورز.

بوگونكى حكومت آدملىرىنى تقدىر ايتىمى بىلە ، خاڭى و خاڭى حكومتى تاسىسىنى منفرد بىلەن
فيلىپىن كىي وحشى بر مملكتى بوگون كندى كندىنى اداره يه قادر عصرى رما كنه حالته قويا
آمريكا ، بو خصوصده چوق ايشمزه كليور . اون بىش يكرمى سنه زحمت چكد كدن صوكره
يكي برتوريكه و هر فردى تحصيل ، ذهني ايله حقيقى استقلالى قفاسنده و جيننده طاشيان برتوريكه يي
آنحوق يكي دنيا نك قابلىتى وجوده كتي ره بيلير .

۳ — خارجى رقابتلىرى و قوتلىرى مملكتىمزدن اوزاقلاشديره بيله چك بر ظهيره احتياجز
وار . بونى آنحوق آروپا خارچنده و آروپادن قوتلى بر آلدە بوله بيليرز .

۴ — بوگونكى آمر واقعا قالمق و سرعتله دعوا مرنى دنيا يه قارشى مدافعه ايدە بيلمك ايجون
لازم كن قوتى حائر بردولتك مظاهرتى ايستمك لازمدر . استىلاجى آروپانك بىك بروساطلى
و ملمون سياستنه قارشى بويله بروكيل صفتيله آمريقايى كندىمزه قازانهرق اورتيه آتە بيلير سهك
شرق مسئله سنى ده ، تورك مسئله سنى ده آتى ايجون كندىمزل حل ايتىش اوله جفز .

بو سبيلردن دولايى سرعتله ايستمه مزل لازم كن آمريقادە طبيعى محذورسز دكلدر . عزت
نفسىمزدن ايجه فداكارلىق ايتك مجبوريتنده بولونيورز . يالكىز بعضى بيليرىنك دوشونديكى كىي
آمريقانك رسمى صفتنده دىي تمايل و طرفيكي رك يوقدر . خرسىيانلره پاره ويره چك ميسيور
قادىنى آمريقاشى ، آمريقانك ادارى ما كنه سنده بر موقع طوتماز . آمريقانك اداره ما كنه سى
دينسز و ملتسزدر . او چوق آهنگدار مختلف جنس و مذهبده آدملىرى چوق امتزاجلى
بر صورتده بر آرادە طوته نك اصولنى بيليور .

آمريقا شرقده مانداتر لكه و آروپاده غائله آلمغه طرفدار دكلدر . فقط اونلر ك عزت نفس
مسئله سى يادقلىرى آروپايه ، اصوللى و ايدە آلريله فائق بر ملت اولق داعيه سنده درلر . بر ملت ،
صميميتله آمريقا ملتته مراجعت ايدرسه آروپايه ، كيردكارى مملكت و ملت ك خيرينه ناصل
بر اداره تاسيسى ايدە بيلدكلرىنى كوسترمك ايسترلر .

رسمى آمريقانك مهم آدملىرى آره سنده له مزه ايجه بر تمايل حصوله كلدى . استانبوله
ارمى دوستى اولهرق كن بر چوق مهم آمريقاليلر ، تورك دوستى و تورك پروپاگاندا جيسى اولهرق
دونديلر .

بو جريانى تمثيل ايدن رسمى و غير رسمى آمريقانك فكري خفى اولهرق شودر : توريكه يي
اولدينى كىي هيچ بر پارچه يه آييرمه مق ، اسكى حدودلارى داخلنده وحدت ايجنده محافظه ايتك
شرطيله عمومى و بر نك ماندا آلمق ايستمه يورلر . سوريه آمريقا قوميسيونى اوراده ايكن عمومى
برقونفره عه دايديرك آمريقايى ايستمه مشدر . آمريقادە سوريه نك بو آرزوسى بك حرارتله قارشىلانمشدر .
رسمى آمريقا بزم طوبرا قلمز اوزرنده ارمنستان يانمغه تمايل كورونميور . اكر ماندا
آلبرلر سه بونون ملتلىرى مساوى شرائط آلتنده بر مملكت اولادى اولهرق تلقى ايدوب آله جقلىرىنى
اك مهم محافلندن خبر آلدەم .

فقط آوروپا مطلق برارمنستان مسئله‌سی پامیق - بالخاصه انکلتزه - ارمنیله تعویضات و برمک ایسته‌یور، آمریکا افکار عمومیه‌سنده ارمنی مظلوملری نامنه بر او یون اوینامغه چالیشیور. آوروپا قورقوسی بزم‌متفکرلری دوشون‌دی‌ری‌یور. رشاد حکمت‌بک کی جایی‌بک کی حتی وحدت ملییه تشکیل ایدن دیپلماتلر مزک، ارمنی مسئله‌سی ایچون ر صورت حل توصیه‌لری وار. رسماً سزه یازی‌یور.

چوق ته‌لکه‌لی آنلر کچیر‌ی‌یور. آنادولوده کی حرکانی دقت و محبتله تعقب ایدن بر آمریکا وار. حکومت وانکلزلر بونک، خرس‌تیانلری اولدوزمک، اتحاد‌جیلری کتیرمک ایچون بر حرکت اولدیغی آمریقایه تلقینه آل برلکیله چالیشیورلر.

هر آن بوملی حرکتی دور دورمق ایچون قوت سوقی متصور، بونک ایچون انکلزلری قان‌دیرمغه چالیشیورلر. ملی حرکت سرعتله و مثبت آرزولرله همان میدانله چیقارسه [و خرس‌تیان دشمنلری کی بر رنکی‌ده اولمازسه] آمریقا‌ده همان ظهیر بولاغنی ینه چوق مهم محافل تأمین ایدیورلر.

سیواس قونقره‌سی انعقاد ایدنجه به قدر آمریکا قوم‌ی‌سیوتی آلیق‌یومغه چالیشیور. حتی قونقره‌یه آمریقالی برغرته‌جی کوندرمک‌ده بلکه موفق اوله‌یله‌جک.

ایشته بوتون بونلر قارشیسنده، دعوا‌مزده ظهیر اوله‌یلمسی ایچون، بوفرست دقیقه‌لرینی غائب ایت‌دن تقسیم و اضمه‌حلال قورقوسی قارشیسنده، کندمزی آمریقایه مراجعه مجبور کوریورم. واصف‌بک قار‌دشمن‌له بو خصوصه‌مشترک اولان نقطه‌لری کندیسی‌ده آریجه‌یازه‌جقدر. تورکیه‌یی عزم و اراده صاحبی کنیش قفالی برایکی کشتی بلکه قورتاره‌بیلر.

سرگذشت وجدال دوری آرتق کچمشدر. آتی انکشاف و وحدت محاربه‌سی آچغه‌مجبور. حدودنده بو قدر چوق اولادی اولن زواللی مملکت‌مزک فکر و تمدن محاربه‌سنده قاچ دانه شهیدی وار؟ بز تورکیه‌نک خیری اولادلرندن یارینک بانیلری اولملرینی ایسته‌یور. رؤف‌بک قار‌دشمن‌له، سزک مشترکاً تمللری بیله چوکن زواللی مملکت‌مز ایچون اوزاقلری کوره‌رک دوشونوب چالیشمک‌زه انتظار ایدیور.

حرمتلری کوندریر، موفقیت‌کزه دعا ایدرم. ملی دعواده جانیه و باشیله چالیشانلر آراسنده ساده برتورک عسکری نواضی ایله سزکله برابر اولدیغی بیان ایدرم.

۱۰ آغستوس ۱۹۱۹

مخاله ادیب

مصطفی کمال پاشایه مخصوصدر : در سعادتده کی فرق مختلفه نك بالاتحاد آمریقا هیئتنه ویرلك اوزره اتحاد ایتدکری مقررات بروجه زیر معروضدر :

۱ — ارمنستان ایچون تورکیه نك شرق حدودی اوزرنده ارمنیلرک ایشنه یارایه جق براراضی پارچه سی ترک ایتمه ولایات شرقیه نك تورکری واوراده ایش باشنده بولونان بویوکری آتیده رفاهنی و سربست انکشافنی دوشونه رک راضی اوله بیله جکری فکرنده اولدقاری ، یالکیز بوفکرلرینی اوراده کی کوردلرله تشریک مساعی ایش اولق و کوردلرکده ارمنیلر ترک اراضی فکرنه قطعاً متایل اولماق دولایسیله اظهار طرفدار اولدقاری حتی اظهار ایتسهر بیله اوراده تورک اکثریتنک شرائط آتیه کندیلرینه — تأمین ایدلدکجه — بوفکرده کوردلردن آیرلیه جقنی ظن ایتدکرینی ؛ شوبله که : اولاً ؛ تورک و کورد اکثریتی و آره لرنده کی اقلیت سائرله نك مسکون اولدینی اراضینک تمامیتی ، ثانیاً ؛ تورک استقلال تامی تأمین ایدلدک و فعلاً تأیید اولنمی ، رابعاً ؛ تورکیه نك عصری تکاملاته مظهر اوله بیلمسی ایچون سربستجه انکشافنه مانع اولان قیودک رفعیه و یلسون پرنسیپلرنده وعد ایدلدیکی وجهله استقلال و حقوقندن اکامین بر طرزده استفاده سنه امکان بخش اولنمی ؛ خامساً ؛ بو خصوصاتده و تورککری تسریع ترقیاتنده آمریقانک بزه مظاهرتی جمعیت اقوامه قارشى تعهد ایتمی .

۲ — تخلیه ایدلدک اراضیدن چیقاریله جق اولان تورک و کوردلرک یکی نقل ایدلدکجه کی اراضیده درحال اسکانی و درحال اراضیلرندن استفاده لرینی تأمین ایتمی ایچون آمریقانک معاونت ایتمی .

۳ — اوجوارده وبالخاصه ارزنجان و سیواس آره سننده متکاثف ارمنیلرکده یکی ارمنستان حدودی داخلنه نقللرینک تأمینى ؛

۴ — ارمنستان نام و حسابنه اوله رق واقع اولنسی محتمل کوردیکمز ترک اراضی کیفیتى مستقل برارمنستان نامنه دکل آنجق بویوک ومدنی بردولنک مانداسی آلتنده انکشاف ایدلدک عصری بردولت نامنه اوله جقدر . چونکه ؛ بویوکنی ارمنستانه اراضی ترک ایتک تورکیه نك باشنه ایکنجی برما کدونیا یامق دیمک اولدینی کی قافقاسیه ایچونده برعامل تشکیل ایتک دیمکدر .

۵ — بوتون بونلر قابل مناقشه بر (تکلیف) ماهیتنده در . بونلرک قطعی ماهیت اکتساب ایتمی آنجق مملکتده کی هیئتله تماس ایتک ممکن اولورسه اورایه آمریقا هیئتندن برذاتک اعزامی آلزمدر .

۶ - واك نہایت مسئلہ نك شكل قانون و مشروعہ ارجاعی ایچون مجلس ملی عثمانیہ
تودیی طبعیدر .

ق ۱۲ قوماندانی

صلح البیه

ارضروم

۲۱-۸-۳۳۵

شیفرہ

ذاتہ مخصوصدر

۳۳۹

ق ۱۲ قوماندانلغنه

ق ۲۰ قوماندانلغنه

(بالکتر ق ۱۲) ج : ۱۳ - ۸ - ۳۳۵ شیفرہ :

در سعادتہ کی فرق مختلفہ نك آمریقا ہیئتنہ ویرلک اوزرہ اتخاذ ایلدکری مقررات بورادہ
هیئت تمثیلیہ مزجہ صوک درجہ شایان تأثر و تأسف کورولدی . چونکہ برنجی مادہ دہ ارمستانہ
ولایات شرقیہ دن اراضی ترکی موضوع بحث اولمقدہ در . حالبوکہ اکثریت قاہرہ تورک و کورد
اولان بو ولایتلردن برقاریش طور اغانک بیلہ ارمیلر حسابنہ قیدینک بوکون ایچون بالعمل ممکن
اولہ میہ جفی شویلہ طورسون، عنصرلر آرمہ سندنہ کی منافرت وحس انتقامک دہشت و شدتی عثمانلی
ارمنیلرینک عودتلیر حالندہ بیلہ ولایتلر داخلندہ متکائف اولہرق اسکانلرینی تہلہ کی
کوسترمکدہ در . بناء علیہ ارباب جرائمدن اولمایان عثمانلی ارمیلرینہ یاسلہ جق اعظمی مساعده ،
شرائط عادلہ و متساویہ دائرہ سندنہ وطنلرینہ عودتہ رضادن بشقہ برشی اولہ میہ جقدر . اوچنجی
مادہ دہ ارزنجان و سیواس آرمہ سندنہ متکائف بر ارمینک تخیلی علمسزلک و وقوفسزلقدن بشقہ
برشی دکلدر . حربدن اول بیلہ بورالرک سکنہ سی قسم اعظمی تورک و قسم قلیلی زازا دنیلن
کوردلردن ویک آزدہ ارمیندن عبارت ایدی . بوکون ایسہ موجودیتندن بحث ایدیلہ جک
مقدار دہ ارمی یوقدر . بناء علیہ بوکی جمیتلر صلاحیتلرینی تقدیر ایللی و برایش یامق ایستلرسہ
هیچ اولمازسہ حربیہ و خارجیہ نظارتلرینک صلح حاضرقلری میانندہ یابدقلری رسمی ایستاتستیق
وغرافیکلرہ اولسون مراجعت زحمتدن قاجینما ملیدر . اشبو تلغرافک عیناً استانبولہ کوندرلسنی
رجا ایدرز .

مصطفی کمال

آسايشه هائدر
۲۰۱۳

آفره دن
۱۴-۸-۳۳۵

اوچنجي اردو مفتشلى ارکان حربه رياسته

۱ — مصطفى كمال پاشايه : در سعادته خطاباً يازمش اولديغى كز صوك جوابلر كز محلنه ايصال ايديلمش وجواب اوله رق مطبوع راپورله احمد رضا بك ، احمد عزت ، جواد ، چوروكصولى محمود پاشالار ، رشاد حكمت ، جامى ، رشيد سعدى بك ، اسعد پاشالار كې پك چوق ذواتك فكرينه موافق اولان قره واصفك يعنى جنكيزك خالده اديب خانمك مطالعه لرې حاورى اوزون مکتوبلر كلدى . بونلر صره ايله خلاصه ايديله رك عرض ايديله چكى كې اصللرى ده سيواسه كوندريله جكدرد . بونلر ك جمله سسندده بر مظاهرتة احتياج مس ايتديكى وبو مظاهرتك آمريقا طرفندن ابفاسى اهون شر اوله رق قبول و تصويب ايدلديكنه دائراسباب موجب بيان ايدلديكده در . مطبوع راپور : جامى ، رؤف احمد ، رشاد حكمت ، رشيد سعدى بك رله خالده خانم ، قره واصف ، اسعد پاشا ، بونون فرقه و جمعيتلر ك افكارى يوقلاندقندن صوكره ، اكثريت عظيمه يه كوره تنظيم ايدلشدر . وقت وارمش . قونغرده بر آن اول ايش كورمك ، آمريقاليلر كيمه دن تبليغات ياپيلمق لازم ايمش . آمريقاليلرى اويلايه رق تاخير حركتلىر نه چالشيلىورمش . قونغره سر عتله قطعى قرار وبره بيليرمى ؟ سؤاليه آمريقاليلر ، طرفدارلغنى ايتما ايدىيورمش . قونغره نك انعقادىنى تعجيل بوپورملرى رجا اولونيور .

ق ۲۰ قوماندانى
على فؤاد

§ بو تلغرافده بحث اولنان اوزون مکتوبلر ، كونلرجه تللارى اشغال ايدن شيفره لرله ويرلدى . يكدىكرينه ذيل اولان اوشيفره لر دن برى ده شو ايدى :

آسايشه هائدر
ذاته مخصوصدر

آفره دن
۱۷ آگستوس ۳۵

۳ نجى اردو مفتشى ارکان حربه رئيسى كاظم بك افندى به

مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه : ۱۶-۷-۳۳۵ و ۸۸۰ نومرولى شيفره نك طقوزنجى ماده سنه ذيلدر : قره واصفك ۱۰ نومرولى ماده حقنده ذيل اولارق ويردىكى معلومات :

۱ — بر مظاهرت شگنده آمريکايه طرفدار اولورسه ق و بونی ولايات شرقیه قونفره سی، ملی قونفره، بر آرزو کبی تلغرافله حکومت مزه یازارسه ویلسونک آمريکا قونفره سنه قارشى کوزل بر نقطه استناد اوله جنی درسعادتده اکثر منوران بوکا طرفدار وبوبله برشی احضار ایدیورلر. اگر آناطولوده یاپار ایسه فائده لی اولور دیورلر. بوبله اولورسه آمريکا نك مانداسندن بالاستفاده دیگر خيثلری چيقارمق وصوکره یالکمزجه آمريقالیلرله قارشولاشمق قابل اولور و اوغراشمقده قولای اولور. برده آمريقالیلر بزى شدتله تقییح ایدیورلر. یعنی حکومتی ترذیل و ملت مزى ده تقییح ایدیورلر. مرخصلرک استانبولدن چیقیشنی پارسه کیدیشنی، مخره لری صوکره دیورلرکه آوروپانک جسارت ایتدیکنی سز قبول ایدیورسکمز. مثلاً؛ آوروپا بویوک ارمنستان یامیور. سزک صدراعظم طوروسدن حدود وبریور. ارمنستان ایستیور. حالبوکه شمدی یه قدر آمريکا قومیسینولرندن هیچ بریسی بیله بوکا ممکن دیمدی. عموم راپورلرله نظر آناطولوده تورکیه ده برارمنستان اولق حتی مختار و محلی اداره لر تأسیس ایتک بیله ممکن دکلدیر. نفوسلری یوق. طوپراقلری یوق. بو اداره مدھش برقوة عسکریه یه استناد ایتدیرلرزه اولماز. ارمنیلرده بو قوت اوله ماز. آمريکا بو لطفی یاهمز. دیگر دولتلرده بوکا تحمل ایده مز. مکرکه اورالینی ضبط ایتسین و (..... صلح) یاپسونلر. بوده قابل دکل. رقابت مانعدر. ایشته درسعادتک حوادثلری. اوراچه تأمل ایدلسون. زمان ایچه دارد. آمريکا قونفره سی همان همان ویلسونی دیکله مک اوزره در.

۲ — درسعادتده بویوک تماسلر وار. آنک ایچون مصطفی کمال پاشا عمومی برأمر ویریری؟ یوقسه درسعادتک قرار و مساعیسنه موافق قالیری؟ مساعیده کی غایه ملتک وحدتی، ملکک تمامیسی استقلال و حاکمیتک تأمینى! اگر مصطفی کمال پاشا بورایه عمومی برأمر ویرمزسه و کندیسی ده سریعاً اورادن آمريکا وانکلز وسائرلریله ارتباط یاهمزسه طبیعی بوراده ده فعالیت دوام ایده جکدر. بلکه مخالف برشی اولور. بوکا نظر دقتی جلب ایدرم. بورولی، سیاستی ده اعلای تدویر ایدر بر [ت غ ط ل ک ه ن]. مصطفی کمال پاشا حرکانه قوتنه استناد ایسه [ب ط ل س ت ن] اونک اقوال و بیانات اطوار و حرکاتیه فعلاً و قولاً تکذیب ایدلمش.

۳ — جولاق حسین صلاح الدین ایکی یوزلی کیدیور. صادق بکک اک کوزده بنده لرندن اولان بوذاتک موقع صاحبی اولمامسی دوشونیلور.

ق ۲۰ قوماندانی

علی فؤاد

§ قره واصف بکه بیلدیرلک اوزره ویریلن جواب شو ایدی :

ارض و مدن

۳۵-۸-۱۹

شیفره

ذاته مخصوصدر . مجله در

۱۵۲

ق ۲۰ قوماندانی علی فؤاد پاشا حضر تدرینه

ج : ۱۷-۸-۳۵ .

۱ — بحث ایدیلان آمریقا ماندا ومظاهرتنك غایت دقتلی اوله رق تحلیلی وغایه ملیه من ايله مقایسه اولنمی بك مهمدر . در سعادته کی زمره مساعینك غایه سی ملتك وحدتی ، ملكك تمامیسی ، استقلال وحا كمیتك تأمیننی نقطه سنده تصویر واره ایدلایكینه كوره آمریقا مانداسنی قبول حالنده بو غایه مصون قاله بیایرمی ؟

۲ — آرزوی ملی به نایع وموافق اولمیان قرار لر هیچ بر زمان ملت نظر نده مطاع اولیه جنی جهتله مقدرات ملیه ووطنیه ووجدان ملی به تر جان اولمقدن عبارت بولنان وظیفه منی حسن ایفا ایچون آرزوی ملینك اجتماع وتعلقنی بکله مه دن هیچ بر مسئله ده صلاحیتدار کور ونمه من جائز دکلدر . بوسبیه منی در که طرفزدن اجانب ايله تماس وارتباطك قونفره نك مقرر اته استناد ایدیره رك ملت نامنه پایلمسنی ترجیح ایتکده یز . له الحمد وطنم زده کی جریان ملینك بك زیاده انكشاف وتعضوی وکسب قوت ایلکده اولسی بزلی دائما بو نقطه به جذب ودعوت ایدیور .

۳ — شوراسی ده نظر دقتده طوتولمیدر که مملکت و ملتك مقدراتی حقنده آمریقا ویا هر هانکی بردولته آ کلاشمغه صلاحیتدار اوله بیله جك بر حکومت آنجق حا کمیت ملیه اساسنی قبول وبر شورای ملینك وجودنی تصویب ايله اوکا استناد ایتکی ترویج ایدن بر حکومتدر . شونقدیر ده حکومت مرکزه نی ترکیب ایده جك ذوانك مطلقا بو اوصافده اولسی مقتضیدر . بزجه اولدینی کبی اوراده کی مساعیکزده بو نقطه نك تأمیننه معظوف اولمیدر .

۴ — قریباً قونفره مقرر اته واقف اوله جقسکز . کوزلر کزدن اوپر ز .

مصطفی کمال

§ برکوچوك معلومات دها ویرهیم . سیواسه کیش اولان ، غزته جی میستر براون ايله بالذات کوروشمکی مناسب کوردم . مخاطبنی سهولته آ کلايان چوق ذکی برکنج .

شمدي ، افنديلر ؛ قونغروده ماندا حقنده ، جريان ايتش اولان مذا كره و مناقشه يي ممكن اولديني قدر جريان ايتديكي كي هيئت عليه كزه ديكتيمكه چاليشه جنم :

بر چوق ذوات سوز آلديلر . كيمسه يه سوز و ير مه دن اول ، مقام رياستدن ، ضبط نامه ده عينا مندرج اولان شو قيصه ملاحظه يي سرد ايتدم : « بو خطر ه محتوياتي حقنده مداوله افكاره باشلامه دن اول بعض نقطه لره نظر دقتكزي جلب ايتك ايسترم . بورا پورده مثلاً ميستر (براون) دن بحث ايدنكده والي بيك كشيك بر عمله اردوسي كتييله جكني سويلديكي ذ كر اولتمده در .

افنديلر ؛ ميستر براون « بن هيچ بر صفت رسميه ايله كوروشميورم ، تماميله خصوصي بر صورتده كوروشميورم . » ديور وحتي آمريقتك ماندا يي قبول ايدم جكني دكل بلكه ايتيه جكني سويليور ! اونك ايجون سوزلري آمريقا نامنه دكل ، كندي نامنه در ؛ مانداك نه اولديني كنديسي ده يلميور ! « ماندا ، سز نه دير سه كز اودر ! » ديور . بو خطر ده مهم اوله رق ماندا مسئله سي واردر . بونك حقنده مداوله افكار ايتزدن اول اون دقيقه استراحت ايدم . » [ساعت ۳،۲۵]

متعاقب جلسه ده — ايلك سوز واصف بك كدر . ديدم . واصف بك اول ، مانداك تعريف حقنده اوزون بيانانده بولندي . ديكر لر نه سوزي بر اقد ي . تكرر سوز آلد ي و « بر كر اساس اعتباريله ماندا يي قبول ايدم ده شرائط حقنده بالا خره كوروشورز . » ديد ي .

اعضادن ماجد بك نامنده بر ذات ؛ — هيئت عموميه جه اصل مذا كره ايديله جك مسئله شيميدن صو كره يال كيز يشايه بيله جكمي يز ، يشايه ميه جقمي يز ، ماندا يي نه شكل و صورتده آ كلا يه رق ماندا تر له نه صور تله كوروشه جكنز ؛ ماندا تر كيم اولاجقدر ؛ اصل مسئله بودر . طر زنده بيانانده بولندي . بن ، مقام رياستدن — « ظن ايدرم بورا پور دن ايكي نقطه نظر تظاهر ايديور : بونلرك برنجيسي ؛ دولتك داخلي و خارجي استقلالندن واز كچه مه سي و ايكنجيسي ده ؛ دولت وملك خارجك تصديقات مضره سه قارش ي بر معاوت و مظاهرت احتياجنده بولنوب بولنامسيدير . اصل تر ددي موجب اولان نقطه بودر . مساعده بيوريلور سه ، بونقطه يي ، تأمل ايجون تكليف انجمنه حواله ايدم . بالا خره حضور عاليه عريض ايدم . هر حاله داخلي و خارجي استقلالنزي غائب ايتك ايسته ميورز . » ديدم . بونك اوزرينه سوز آلان بكر سامي بك « — در عهده ايتديكمز وظيفه غايت آغير و مهمدر ؛ يهوده مناقشانه حصر ايدم جك هيچ بر دقيقه مز يوقدر . بو خطر ه مز ي مذا كره ايدم و سريعاً وقت كچير مكسزين بر قرار اتخاذ ايدم . » ديد ي . بن ، مقام رياستدن ؛ « بو مسئله يي انجمن رئيسي اولق دولاييسيله ايضاح ايدم [بن عيني زمانده تكليف انجمن ي رئيسي ايدم] : بو خطر ه محتوياتي انجمنده اوقوندي و بر چوق مذا كره و مناقشه ايدلد ي ؛ فقط قطعي قرار و بره جك طر زده قناعت تحصيل ايتدي ؛ اولجه هيئت عموميه ده اوقونقمسزين تكليف انجمنه حواله ايدلشدي . بو سبيله بر دفعه ده بوراده اوتونوب هيئت عموميه نك نقطه نظري تعين ايتد كدن صو كره تكرر تكليف انجمنه حواله ايديله رك قطعي قرار ي و يرمك ايسته مشدك . » ديدم .

اسماعیل فاضل پاشا (مرحوم) ده سوز آلہرق شو بیانانده بولندی : « بکر سامی بک فکرینه اشتراک ایدرم ؛ غائب ایدہ جک و قتمز یوقدر ؛ اساساً مسئلہده بسیطالمشدر : تام استقلالی ، یوقسه ماندای قبول ایدہ جکمز ؟ تثبیت ایدہ جکمز قرار بودر . بویله مهم واهم اولان بر مسئلہی تکرار انجمنه واوندن صوکره تکرار هیئت عمومیہ حواله ایله وقت کچیرمیهلم . ایش اوزار . زمانمز قیمتداردر . بوکا بوکون ، یارین ، یاخود او برکون هر حالده هیئت عمومیہده برقرار ویرہلم . انجمنده وقت کچیرمیهلم . چونکہ بک روحلی بر مسئلہدر . »

بونى متعاقب حامی بک سوز آلہرق اسماعیل پاشا حضرتلریله بکر سامی بک افندی بک فکرینه اشتراک ایتدیکنی سویلدکن صوکره « هر حالده بر مظاهرتہ محتاجز و بونک الک ابتدائی دلیلده ، واردات دولتك آنجق بورجرك فائضنه نقابل ایدہ یلمسیدر ! » یوردیلر .

بوندن صوکره ، رائف افندی ماندا علمهنده سوز سویلدی . اسماعیل فاضل پاشا اوکاجواب ویرر طرزده اوزون بیانانده بولندی . اوندن صوکره تکرار بکر سامی بک سوز سویلدی ویدی ، که « - اسماعیل فاضل پاشا حضرتلری بک تمامیلہ اشتراک ایتدیکم بیاناتنه یالکمز برشی علاوه ایدہ جکم : قریم محاربه سنده غالب صفیلہ چیقہرق اشتراک ایتش اولدینمز پارس قونفره سنده کی متفلمر مزک بزہ تحمیل ایتش اولدقلى شرائط معلومه ایله بوشمدی اوقونان خطردهده کی مطالبمز مقایسه ایدیلہ جک اولورسه ، هانکیسنک دهاچوق محل استقلال اولدینی آ کلاشیلر ظن ایدرم ! »

بکر سامی بکدن صوکره حامی بک و حامی بکدن صوکرهده رأفت بک (رأفت پاشا) سوز سویلدیلر . رأفت بک بیاناتی عیناً شو ایدی : « ماندانک استقلالی اخلاص ایتیه جکی محقق ایکن بعض رفقا مز - مستقلی قاله جفز ، یوقسه ماندای می قبول ایدہ جکمز ؟ - طرزنده بر طاقم مطالعہلر درمیان ایدیورلر ! اونک ایچون هرشیدن اول ماندانک نه اولدینی آ کلاشیلریدر . معافیہ ماندادن بحث ایتزدن اولده ، افکاری غیجیقلایان بوراپورده ، بوتعیرک نه صورتله تلقی ایدلش اولدینی آ کلامق لازمدر . فاضل پاشا حضرتلری « استقلالی محافظه شرطیلہ ماندا » یوریورلر . حامی بک افندی طرفندن ماندا حقنده ویرلش اولان خطرہ ایکی قسمه آیریلیور : براسباب موجبہ قسمی وار ، اوندن صوکره برده ماندانک تعریفنه عائد قسم وار ... ماندامسئلہ سنی بونلرده کی نقطه نظرلره کوره محاکمه ایچون اولان بر نقطه یی آ کلامق ایسترم ؛ بو خطرہ محتویاتی هیئت عمومیہده مذاکره وضع ایدلمشیدر ، ایدله مشمیدر ؟ « اسماعیل فاضل پاشا - « سوء تفهیمی موجب اولدیندن بز اوچمز - یعنی فاضل پاشا ، بکر سامی و حامی بکر - بو خطرہ یی استرداد ایدیورز . کائن ایکن عد ایتدک . » دیدی . (بو خطرہ نك مسوده سی ده تبییضیه کندیلرنده قالمشدر .)

ریاستدن — « خطرہ استرداد اولمشدر . » دیدم .

§ خطرہ نك استرداد ایدلش اولسنه رغماً ، سوز آلان رأفت بك ضبطنامه ده بش ، آلی صحیفه یر طوتان بلیغ برنطق ایراد ایتدی . بو نطقدن عیناً ضبطنامه دن آلدیقم بعض جمله لر ، خطیبك مقصدینی ایضاحه کفایت ایده جکدر ، ظن ایدرم !

رأفت بك دیوردی که : « بزم ، آمریکا مانداسنی ترجیح ایتمکدن مقصدمز ، بوتون جمعیتلری اسیر ایدن ، قلملری ، وجدانلری سوندورن انکلیز مانداسندن قورونولق وسا کن وملتلك وجدانلرینه رعایتکار آمریقای قبول ایتمکدر . یوقسه اصل ایش پاره مسئله سی دکلددر .

.....
 لاف اعتباریله ، ماندا ایله استقلال بربرینه مانع شیلر دکلددر ؛ یالکیز ، اکر بز حقیقتده قوتلی اولیه جق اولورسه ق ، ایشته اوزمان ماندانك آلتنده ازیلیز و اوزمان ماندا بزم ایچون محل استقلال اولور . برده ، دیهلم ، که بز خارجی و داخلی بر استقلال تام ایسترز ! فقط ، عجبا کندی باشمزه یابه بیله جکمی بز ؟ یابه میه جقمی بز ؟ اوندن اول ، عجبا بز کندی باشمزه براقه جقلمی ، براقیه جقلمی ؟ بونی دوشونه لم ! شوراسی محققدر ، که بو کون بز انکلتره ، فرانسه ، اینالیا و یونانستان تقسم ایتمک ایسته یورلر ؛ فقط اکر بز بو کون بردولتلك کفالتی آلتنده بر صلح عقد ایده جك اولورسه ق ایلریده ، مساعد شرائط آلتنده بولنور بولمازهان دوزرو کندی فائده مزی تأمین ایدرز . لکن ا کر منفی بر وضعیت حاصل اوله جق اولورسه ، عجبا بوسبوتون زیان ایتش اولیه جقمی بز ؟ !

هر حالده بر آمریقا کفالتی قبول ایتمک مجبور بئنده بز . یکر منجی عصرده بشیوز میلیون لیرابورجی ، خراب برملکتی ، پک منبت اولمان بر طوپراغی و آنجق اون ، اون بش میلیون لیرا وارداتی اولان بر قوم ایچون بر مظاهرهت خارجیه اولمق سزین ادامه حیات ایتمک امکانی اوله مازا ! اکر بوندن سوکرده بوحلمزده قایرو خارجی بر معاونت سایه سننده ترقی ایده میه جك اولورسه ق احتمال ، آتیده یونانستانك بیله تعرضلرینه قارشى کئندمزی مدافعه ایده مه بز ...

الله محافظه بیورسون ، ا کر ، ازمیر یونانستانده قالسه و آرامزده بر محاربه آچیلسه ، دشمنمز ، یونانستاندن واپورلره عسکر کتیره جکی حالده ، عجبا بز اضر و مدن هانکی شمندو فرلره نقلیاتمزی یابه بیله جکز ؟ بناء علیه ، آمریقا مانداسی هرشیدن اول بر کفیل ومظاهر بولق ایچون لازمدر . « خطیب سوزلرینی شو جمله ایله بیتیردی : « ا کر بو معروضاتمله مذاکرات آتیه ایچون بر مقدمه یابه بیله دهسه متشکرم »

§ افندیلر ، بو پارلاق و ماهرانه نطقك ، دیکله ینلرك فکر وقناعتلری اوزرنده یابه بیله جکی ضلالتکار تأثیرك درجه سنی سهولتله تقدیر بیورسکزر . افکار ، بونی تعقیب ایتسی محتمل اولان عینی فکرده کی خطیبلرك نطقلریله بوسبوتون تسمم ایتسنه میدان ویرمه مک وصورت خصوصیه ده

تنوير و ارشاده زمان بوله بيلمك ايچون ، در حال - اون دقيقه استراحت ايدلم افندم ديهرك
جلسه يي تعطيل ايتدم . [ساعت ۵،۳۰ ده]

افنديلر ، بو نطقك صوك جمله لري جالب دقتدر . رافت بك افندي ، يونانيليري ازميرده
موقت تلقى ايدنيور و حال حربده اولديغيمزي قبول ايتنيور . يونانيلير ازميرده قاليرسه و حال حربده
كيرييرسه باشه چيقاميه جغمز قناعتده بولونيور .

§ بوندن صوكراكي جلسه ده بروسه مرخصلرندن احمدنوري بك ، ماداعليهنده اوزون بيانانده
بولندي . حامى بك بوكا دها اوزون بيانانله جواب ويردى و حقيقه پك اوزون اولان ديسقورينك
صوكرينه دوغرو بياناننى شو معلوماتى اعطا ايدرك تائيد ايدنيوردي :

« فقط شمدى بر آزده ايشك قطعى بيلديكم برجهتمندن بحث ايدم جكم . مسئله نك بوصفحه سنده
علاقه دار اولان ذات ايله شخصاً تماس ايتديكمندن سوزلرم تخمينى دكل قطعيدر . استانبولدن
حر كتمدن اول صدر سابق عزت پاشا حضرتلرينى زيارته كيتمشدم ؛ هر حالده بر ماندا احتياجنده
بولنديغيمزه كنديليري ده قانع ايديلر ؛ بنده كزندن ده بو خصوصه كي فكرمى صورديلر ، بنده
دوشونديكرمى عرض ايتدم ؛ بر قاچ كون صوكره بنده كزى چاغيرتوب شومسئله يي ايضاح ايتديلر :
سوريه و آطنه حواليسنده دولاشدقندن صوكره استانبوله كلوب سياسى فرقهلرك نقطه نظرلرينى
استيضاح ايله مشغول اولان آمرىقه تحقيقات هئى اعضاسى ، عزت پاشاني قوناغنده زيارتله آناطولوده كي
تشكيلات مليه نك تورك ملتني تمثيل ايتديكنه قانع اولدقلرينى و پاشاني ده - يعنى عزت پاشاني -
بو ايشك متشيني بيلديكلايى سويله مشلر و : (اكر سز ارضروم و سيواس قونفره لرينه آمرىقان
مانداسنى طلب ايتديره جك اولورسه كز ، آمرىقاده عثمانلى مانداسنى قبول ايدم جكدره) ديمشلر ؛
پاشا ، بوني ، بنده كزه ايضاح ايتدكدن صوكره ، بو ملتك بر حربده دها قدرتي قالماديغندن و هر
حالده بويله بر چاره يه توسل مجبوريتنده بولنديغيمزدن بحث ايتدى و سيواسه كيتديكم زمان اوراده كيلره
بو وضعيتي آكلامقلايى توصيه بيوردى . عزت پاشانك قناعتى ده بو صورته طلب ايديله جك
برماندانك بوزده طقسان احتمال قبولي بولنديني و يالكز بزم ايچون برطاقم شرائط درمياني ضروري
اولديني مركزنده در . حتى پاشا ، آمرىقا ايچون ملتك آرزوسنه استناد ايتمده ، ماندايي قبول
اتمك ممكن اولماديغندن ، قونفره من طرفندن اظهار ايديله جك آرزونك آروپا دولتلرينه قارشى
آمرىقا لهنده بر نقطه استناد اوله جغنى ده سويلدى . بنده كز بو مسئله يي استانبولدن شيفره ايله
ارضرومده رؤف بكه بيلديردم . » . « ماندانك جسمندن زياده اسمنه اعتراض ايدنلر بهوده تلاش
ايدنيورلر ، كله نك اهميتي يوقدر . اهميت ايشك حقيقتنده و ماهيتنده در . ماندا آلتنه كيردك
ديمه لمده ايستلرسه (دولت ابد مدت اولدق !) ديهلم . »

§ بو صوك سوزده جواب ويرنلر مياننده خسرو سامى بك شو صداسى ايشيدلدى . -
« فقط بزم بومساعيدن مقصدمز ، كندمزي مدافعه ايله ملت ابد مدت اولديغيمزي اثبات ايتمكدر ! »

حامى بك ، بوكا بر رجعت ايتما ايدر طرزده جواب ويريركن ، قره واصف بك سوز آلدى

و اوگونكى اجتماعك نهايتنه قدر بيانانده بولندي . واصف بكك اوزون سوزلرينك قيصه سنى ، ضبطنامده عينا مضبوط اولان شو جمله لرله انظارعليه كزه وضع ايديورم : « بوتون دولتلار بى تماماً مستقل بيله راقه جقلىرىنى سويلسه لر ينه مظاهرتة محتاجز . (واصف بك سوزلرينك مباديسنده ماندايه ، مظاهرت ، اسمنى وبره لم ديمشدى .) درتيوز الى بش يوز ميليون ليرا بورجهز وار . بو پاره يى كيمسه كيمسه يه باغشلاماز ؛ بزه بونى اوده ييكىز ديه جكلر ، حالبوكه بزم وارداتىز بونك فائضنه بيله كافى دكلدر . اوزمان مشكل بر وضعيتده قاله جغز ؛ بونك ايچون مستقل يشامغه ؛ وضعت مالىه مز مساعد دكلدر . صوكره ، يانى باشمزه ده ، بى تقسيم ايتكى امل ايدينش حكومتلر وار ؛ اونلرك احتراضاتنه قارشى محو اولورز ! پاره سز ، اردوسز نه يابه بيليرز ؛ اونلر طياره ايله هوا ده اوچيورلر ، بزه نوز قاغنى آرابه سندن قورتولاميورز . اونلرده دنوط ياپيورلر ، بزيلكنلى بر كمى يابه ميورز ؛ بو حاللر ايله بوكون استقلالىزى قورتارسق بيله ينه كونك برنده بى تقسيم ايدرلر . » واصف بك خطابه سنى شو سوزلرله بتييريوردي :

« استانبولده كى آمر يقاليلر (ماندان قورقه ييكىز ، جمعيت اقوام نظامنامه سنده داخلدر) دييورلر ؛ ايشته بوتون بو اسبابه مبنى انكلتري كندمزه دائى دشمن و آمر يقايى دهاون شرعد ايدييورم ؛ اكر تصويب ايدرسه كز بورادن استانبولده كى مثله بر مکتوب ياروب كيزليجه بر هيئت كوندركم ايچون ر طور پيدو ايسته يه بيليرز . »

ايلولك طقوزنجى صالى كونكى اجتماعده ، ماندا مسئله سنه تماس ايدن رؤف بكك مضبوط بيانانى عينا شودر : « بوماندا مسئله سى حقنده شمدى يه قدر كرك مطبوعات و كركسه سائر محافل طرفندن بر چوق سوزلر سويلندي . واقعا هيئت عليه ، مظاهرت خارجيه اساسنى قبول يوردى ايسه ده بو مظاهرتى كي مدن ايستيه جكمز تصريح ايدلدى ؛ آمريكا اولدينى اياما طربقيه آكلاتيليورسه ده بى قناعت مچه دوغريدن دوغرى يه ذ كرنده بر محذور اولاماز . »

بو سوزلردن ، رؤف بكك تلتيسيله ، كرك سيواس قونفره سى هيئتلك و كرك ارضروم قونفره سى هيئتلك تلقيا تى آره سنده برسوء تفهم اولديغنه شبهه يوقدر . رؤف بكك تلتيسنى تفسير ايدن بويانانك ، كرك ارضروم و كرك سيواس قونفره لرى بياننامه لر ينك يدنجى ماده سنده كى طرز تحرير دن نشئت ايتديكنه حكم اولنه بيلير . فى الحقيقه بوماده نك طرز تحرير نده احتمالكه ماندا جيلقده بك ايلرى كيدن و نامنتهاى پروپاگاندا لريله افكار عموميه يى دوچار ضعف ايدنلرى اسكات و بلكه بوندن دها زياته اونلرك مدعالرينه بر جواب اولق اوزره بر نوع خصوصيت واردر . ماده محتويانى منطق دائره سنده تدقيق و مطالعه اولونجه نه ماندا ونده آمر يقانك ماندا ترلكنى طلب فكري موجود اولدينى تحقق ايدر . بو نقطه يى واضحاً ارايه ايچون موضوع بحث ماده يى عينا خاطر لائق ايسترم :

ماده : ۷ — ملتزم ، عصرى غايه لرى تجيل و فنى ، صنايعى و اقتصادى حال و احتياجزى تقدير ايدر . بناء عليه دولت و ملتزمك داخل و خارجى استقلالى و وطنمرك تماميتى محفوظ قالمق

شرطيله آلتنجي ماده ده مصرح حدود داخلنده مليت اساسلرينه رعايتكار و مملكتتمزه قارشى استيلا املې بسله مه بن هر هانكي دولتك فنى ، صناعى ، اقتصادى معاونتنى ممنونيتله قارشيلارز و بوشرايط عادلە و انسانيه يي محتوى بر صلحك ده عاجلا تقررى سلامت بشر و سكون عالم نامنه اخص امال مليه مزدر .

افنديلر ؛ بوماده نك هانكي نقطه سنده ماندا و مانداترك آمريكا اوله جنى فكري واردر ؟ اولسه اولسه « هر هانكي دولتك فنى ، صناعى ، اقتصادى معاونتنى ممنونيتله قارشيلارز » سوزلردن ماندا فكرينه ذاهب اولانلر بولنه بيلير . فقط ماندانك معنا ومدلولى بو اولدينى محققدر . هر زمان وبوكون دنخى بو صراحت دائره سنده وقوعبولاجق معاونتلى مع الممنونيه قارشيلامقده يز وقارشيلارز ، نته كم (آقره - اركللى) و (كلر - ديار بكر) شمندوفرلرينك انشاسى ايچون براسوه چ غروپنك و (قيصرى - سيواس - طورخال) خطرلرينك انشاسى ايچون ده بر بلچيقا غروپنك فنى ، صناعى ، اقتصادى معاونتنى ممنونيتله قبول ايتدك و مثلاً آقره شهرينك وديكر آناطولو شهرلر مزك بر آن اول انشالرنده وعلى العموم ديكر شمندوفر خطرلر مزك ، يوللر مزك ، ليمانلر مزك انشالرى تكليفنده بولنه جق اجنې سرمايه دارانك معاونتلى مع الممنونيه قبول ايدرز . يتركه مملكتتمزه سرمايه كتيره جكلرك دولت و ملت مزك داخلى وخارجى استقلالنى و وطن مزك تماميتنى اخلاله معطوف مضمراتى اولسون . بوماده ده مندرج اولان « مليت اساسلرينه رعايتكار و مملكتتمزه قارشى استيلا املې بسله مه بن هر هانكي دولت » افاده سندن آمريكا دولتى معناسى چقارلمغده محل يوقدر . چونكه بواساسلره رعايتكار دنيا دولتلىرى مياننده يالكرز آمريقاليلر دكلدر . مثلاً اسوه چ دولتى ، بلچيقا دولتى عيى وصفده دولتر دكليدر ؟ بودولتر دن هر هانكي برينك مانداتركلى ده موضوع بحث اوله بيليرمى ؟ برده اكر آمريكا دولته بر ايا ياللق ايسته نسه بىدى « هر هانكي دولتك » رينه « بردولتلك » ويا هيچ اولمازسه ساده جه « دولتلك » كله سيله اكتفا ايدلك لازم كليردى . بناء عليه ماده نك ايضاح ايتديكى شرايط داخلنده فنى ، صناعى ، اقتصادى معاونتك حسن تلقيسى عموم دولتره شامل اولدينى صريحدر .

افنديلر ؛ بوماندا مسئله سى حقنده كى نقطه نظر مك ، - كه بوندن اول جارى وبودقيقه ده هيئت عليه كزك ده اطلاعى داخلنده بولنان بونجه مخبرات ومناقشاتمزله ثابت اولمشدر . - ايلردنبرى كيجه كوندوز برابرده بولنان بر آرقداش طرفندن حالا آ كلاشيلمه مش اولديغنه حكيم ارلنه بيليرمى ؟ اوحالده رؤف بك يا اساساً بنمله هم فكر دكلدى ويا خود هم فكر ايدى ده سيواسده استانبولدن كلنلرله ملاقاتدن صوكره تبديل فكر ايتمش اوليور . بوراسنى كسدير مك بنجه مشكلدر . شمدى بر آزدها رؤف بكى ديكليله ؛ رؤف بك ، شو صورتله سوزينه دوام ايديور :

« متاركه نك بدايتنده آلمانلر صلحى امضا ايتيه جك ظن اولنوركن انكليز مطبوعاتى بعض افشا آتده بولندى ؛ بونك برنجى قسمى آلمانيا نك صلحى امضا ايديه جكنه دائردى . بو تحقيق ايتدى . ايكنجى قسمى ده توركيه نك تقسيمنه دائردى . بو حه داولسون تحقيق ايتدى . بو قسمده قونفرانسك

قراری موجب آنکه قزیل ایرماغک شرق طرفی ارمنستان عدایدله رک آمریقا حمایه سنه ویریلور. بلکه کورجستانله آذربایجانده آمریقایه براقیلر دینیلوردی. قزیل ایرماغک غربنده کی اراضی ده، از میر واستانبول مستثنا اولمق اوزره مخرجی آنطالیه لیمانی اوله رق تورکیه یی تشکیل ایدیلوردی. بوقسمک شمالی، ایتالیا و فرانسز و جنوبی ده انکلیز حمایه و اداره سنه ویریلوردی. از میرک اشغالی بوافشا آنک دوغرولفنی اثباته باشلادی. بناء علیه بوتله که قارشیدنده مملکت مزه قارشی اک بيطرف وضعیتده بولنان آمریقانک مظاهرتی قبوله مجبورز. بن بوقناعتده یم.

رؤف بکک فکرنی آکلامق ایچون بوندن صوکره دها چوق دوام ایدن سوزلرنی دیکله مکه بیلیم که احتیاج قالدیمی؟

افندیلر؛ بک اوزون و مناقشه لی دوام ایدن بوماندامنا کره سی، طرفدارلرنی اسکات ایده جک متوسط برچاره ایله ختام بولدی. همده بوچاره یی تکلیف ایدن نه رؤف بک اولدی: «آمریقاده سنه لردن بری علم مزده یایلمقده اولان منفی پروپاگاندا رک تولید ابتدیی جریان افکاری نصیحیح ایچون هرشیدن اول آمریقا قونفره سندن مملکت مزی ندقیق ایده جک و حقیقتی کوره جک برهیئت دعوت ایتک». بوتکلیف اتفاق آرا ایله قبول اولندی. قونفره دیوان ریاستنک امضالریله بویولده بر مکتوب تسوید اولندیغنی خاطر لایور سه مده بومکتوبک کوندریله بیلوب کوندریله مدیکنی بک ای خاطر لایورم. اساساً بومکتوبه صورت مخصوصه ده اهمیت عطف ایتش دکلام.

افندیلر؛ کوچک بر استطراد یایه یم. وثیقه اوله رق مراجعت استدیکم قونفره ضبط نامه سی دیوان ریاست کاتبلیکنده بولنان آفیون قره حصار مرخصی شگری و مانده لهنده نطقلرنی دیکله دیکمز حامی بکک طرفندن طوتولش و حامی بکک یازیسيله منتظم بر دفتره تبیض اولمشدر.

§ افندیلر؛ قونفره ۱۱ ایلولده ختام بولدی. ۱۲ ایلولده سیواس اهالیسنکده حضور یله آچیق بر جلسه یایله رق بعض نطقلر ایراد ایدلدی. قونفره مذا کراتی اثناسنده مهم اوله رق مجلس مبعوثانک تسریع انتخابی و محل اجتماع زره سی اولمق لازم کله جکی خصوصانه تماس ایدلدی. فقط شمدی ایضاحنه باشلايه جقم مسائل قونفره مذا کراتی قیصه کسمکی ایجاب ایتدیریوردی. بوصوک نقطه لرله بالا خره هیئت تمثیلیه اشتغال ایتدی. ۹ ایلول ۳۳۵ کونی طوپلامش اولان بعض معلومات قونفره یه شو صورته ایضاح ایدلدی: «اسکیشهر و آفیون قره حصارنده کی انکلیز قوتلری تضعیف ایدلدی. جنرال میلن قونیه کلدی. قونیه والیسی جمال بک و آنقره والیسی محی الدین پاشا مخالفته ترمرد ایدیورلر. یکی قسطمونی والیسی علی رضا بکده طبقی جمال بک فصیله سندن بر آدامش. رفقای کرامک بویله وضعیتلر قارشیسندن شدتله حرکت طرفدار ی اولدیغنی بیلدیکمدن سریع و شدید تدابیر اتخاذنی فؤاد پاشادن رجا ایتشدم. فؤاد پاشاده قونفره نک کندیسنه اولان اعتمادینه استناداً قونفره نامه ایجاب ایدن تبلیغات وتشداتده بولمشدر. بو طرز حرکتک هیئت علیه کزجه قبول ایدلسنی رجا ایدیور. فؤاد پاشا، والیره شدید اخطار اتده

بولونیور . منطقه لره امرای عسکر به دن ملی قوماندانلر تعیین ایدیور و بو قوماندانلره ملت نامنه هر نوع صلاحیت بخش ایدلشدور دیور . قونغره تکلیفی قبول ایتدی . بونی متعاقب شو بولده ایضاحانه دوام ایتدم :

« بورایه غالب بك اسمنده بر والی تعیین ایدلش ، کلیورمش ؛ فقط بونك خرپوط والیسی علی غالب بکمی ، یوقسه طربزون والیسی محمد غالب بکمی اولدینی آ کلاشیه مدی . فقط بز بشقه بر معلومانه دسترس اولدق . میستر « نوویل » اسمنده بر انکلیز بیکباشیسی بدرخانیلردن کامران ، جلادت و جیل بکلره برابر معیتنده اون بش قدر کورد آنلیسی اولدینی حالده ملاطیه به کلش و متصرف بدر خانی خلیل بك طرفندن استقبال ایدلشدر . خرپوط والیسی ده ظاهر آ بر پوسته خرسزنی تعقیب بهانه سیله او طومو سیله ملاطیه به کلشدر . بو مقصده بونلره حصن منصور ده کی مفرزده ویرلشدور . مقصدلرینك کوردلری ، کوردستان تشکیلی وعدیه علیه مزه و بزه قارشى سوء قصد اجراسنه سوق ایتك اولدینی آ کلاشیلش و مقابل تدایره ده توسل ایدلشدور . مثلاً والی بی و دیگرلرینی توقیف ایتدیرمك ایسته بورز . ملاطیه متصرفی ده کورد عشارینی ملاطیه به دعوت ایتشدور . بو وضعیت اوزرینه ۱۳ نجی قول اردو منطقه سنده فعالیتیه کیردك . ایجاب ایدن تداییر اتخاذ ایدلشدور . یارین آقشام خرپوطدن سوق ایدیلن بر مفرزه عسکریه ارباب فسادى تشکیل ایده جکدر . بوراده کی قول اردو قوماندانی ده لازم ککن تداییری اتخاذ ایتشدور . ملاطیه و دیگر محله ده لازم ککن امرلر ویرلشدور . »

افندیلر ؛ همان سیواس قونغره سنك بوتون مدت جریانجه سیکیرلره کر کینك ویره جك ماهیتده خبرلر آلمقدن خالی قالمیوردم . آنجیق آلدیغم بوتون معلوماتی اولدینی کبی قونغره هیئتنه عرض ایتکده فائده دن زیاده محذور تصور ایدیوردم . کوردیکیز ، که ، شیمدی ایضاح ایده جکم وجهله ، حقیقه تهلکه لی عد ایدله سیله جك ماهیتده اولان علی غالب مسئله سندن ده بحث ایدرکن احتیاطکار بر لسان قولالمنی ترجیح ایتشدم . بنجه اك مهم مسئله هر نوع مشکلات و مهالکه رغماً سیواس قونغره سنك نتیجه لی مقرراتله مذاکراتی بر آن اول اكمال ایتش اولق و بو مقرراتی مملکتده تطبیقه کیریشمك ایدی . بو آرزوم حصول بولدی . بوتون مملکته شامل ملی تشکیلات نظامنامه سنك و عمومی قونغره بیاننامه سنك درعقب طبیعی ونشر و تعمیمی اسبابنه توسل اولندی . یالکیز مأمولك فوقنده یکی حادثات قارشیسنده قالدیغندن قونغره نك ختام بولش اولسنه رغماً قونغره هیئتک یکی وضعیتلر انکشاف ایدنجیه قدر سیواسده قالمیرینی مناسب کوردوم و ایجاب ایدرسه ده قوتلی فوق العاده بر قونغره عقدی ایچونده استحضار ائده بولندم . علی غالبك فراری اوزرینه قونغره هیئتی سیواسده آلیقویمقدن صرف نظر ایدلیکی کبی ، فرید پاشا قایدنه سنك سقوطی اوزرینه فوق العاده قونغره عقدینه ده احتیاج کورولدی . [وثیقه : ۵۵]

مدی افندیلر ؛ مجادله تاریخم زده مهم بر وقعه تشکیل ابدن علی
غالب مسئله سی حقننده مساعده بیورورسه کز بر آز تفصیلات ویریم :
افندیلر ؛ دها تموز بدایتنده ، ارضرومده بولندیغم زمان جلادت
وکامران عالی اسمنده ایکی شخصک اجندیلر طرفندن ، کیتلی یاره ایله
درسعادتن کوردستانه کوندریله جکی ، بونلرک تسویلات وعلیهده تحریکاته
مأمور اولدقلری و بر ایکی کون ظرفنده حرکت ایتمش ویاخود ایده جکلری استخبار ایدلدی .
بوخبراوزربنه ، بونلرک ، دغدغه سز ترصد ودردستلری لزومنی ۳ تموز تاریخنده دیاربکرده
۱۳ نجی قول اردو قوماندانه و آیرنجه ارکان حربیه رئیس اولان خالد بکه و جانیک متصرفنه
بیلدیردم .

۲۰ آغستوسده ، ۱۳ نجی قول اردو قوماندانه ویردیکم آمرده ، موضوع بحث انسانلرک ،
استانبولدن حرکت ایلدکلرینک بیلدیریکنی وانخاذا اولنه جق تداییر میاننده خاصه ماردین
استاسیوننده صیق بر مراقبه تأسیسینک موافق اوله جغنی یازدم .

سیواس قونفره سنک ایکنجی کونی ، یعنی ۶ ایلول تاریخنده ، « بدرخان عائله سنندن
جلادت وکامران ایله دیاربکرلی جمیل پاشا زاده اکرم نامارنده اوچ شخصک ، رفاقتلرنده ،
وقتیله دیاربکر و لایتنده علیهم زده پرواغاندا یاپان راجنهی ضابطی بولندیخی حالده ، سلاحلی کوردلر
محافظه سننده اوله رق البستان و آرغه اوزرندن ملاطیه به کلدکلری و متصرف ، بلدیبه رئیس طرفلرندن
استقبال ایلدکلری اون اوچنجی قول اردونک اشعارندن آکلاشیلور . » ۱۵ نجی قول اردو
قوماندانی کاظم قره بکر پاشانک اوچنجی قول اردو قوماندانغه بوکا دائر کوندردیکی ۶ ایلول ۳۵
تاریخ و ۵۲۹ نومرولی شیفره سننده ویریلن معلوماتده « اجنهی ضابطنک ، تورک ، کورد و ارمنی
نفوسنی تدقیق ایتک اوزره حکومت مرکزیه نك مساعده سیله دولاشدیغنی سویلدکلری ؛ ملاطیه ده
بولان سواری آلانی ؛ موجودی آز اولدیغندن بونلری توقیفه جسارت ایدم مدیکی ، مع هذا بونلرک
درحال توقیفی ایچون استانبوله مراجعت ایلدیکی اون اوچنجی قول اردودن بیلدیرلمشدر .
بو آدملرک نه مقصد ونه وظیفه ایچون زمرلری کزه جکلری حقننده کی معلوماتی خرپوط والیسندن
صوردم . » دنیلیمکده ایدی . [وثیقه : ۵۶] خرپوط والیسی علی غالب بکدر . بو آدملرک
نه مقصدله کلدکلری ۳ تموز تاریخندنبری معلوم زدر . بش اون مسلح کورده قارشى بر سواری
آلاینک موجودی آز کورلمش ، توقیفنه جسارت ایدیلهمه مش ؛ اصل جالب حیرت اولان
جهت ، بونلرک توقیفی ایچون استانبوله مراجعت ایدلمش اولدیغنی خبریدر !

بو کوچوک و اهمیتسز کی کورونن نقطه لری ؛ اوزمانکی وضعیتی کوروشده شایان دقت ،
تلقی و ذهینت فرقلری کوستردیکی ایچون قید و اشارت ایدیورم .

دیاربکرده ، اون اوچنجی قول اردو قوماندانک طرز حرکتی ، موجب اشتباه کورولدیکنندن ،
دوغریدن دوغری به ، بو قول اردونک ارکان حربیه رئیسنه ، اوچنجی قول اردو قوماندانک

امضاسيله ۷ ايلول ۳۳۵ تاريخنده يازيلان (ذاته مخصوص) شيفرده والى غالب ، ملاطيه متصرفى خليل وكامران وجلادت واكرم بكارله رابر انكلز بيكباشيسنك همه حال توقيف وسواسه سوق ايدللى ايچون ، العزيزده بولنان اون بشنى آلاى قوماندانى الياس بكك بالذات آمرنده آلتمش قدر آتلى واستر سوارك اك كچ اوله رق ۹ ايلولده خر بوطدن ملاطيه به حركتى ايچون - تسريعاً للمصلحه - دوغرىدن دوغرى به تبليغات ياپيلدينى بيلديرلدى و مفرزه نك سرعت حركتنك تأمىنى رجا ايدلدى . ۸ ايلولده ، سيواسدن ده بر او طومويل ايله بعض ضابطان كوندريله جكي معلوماتى و يرلدى . [وثيقه : ۵۷]

ديار بكردن ، ارکان حربيه رئيسنك ۷ ايلول ۳۳۵ تاريخيله بكا كوندرديكى شيفرده «توقيف حقهدهكى آرزويه مطلع اولدم . بو بابده قوماندان بكك آمر ويره جكنى هيچ ظن ايتيورم . چونكه خواص عسكريه لرينه تماماً واقفم . طرفدن وقوع بوله جق تبليغاتى ايسه ، تماماً اجرا ده تردد ايدرلر . بوبابده استانبول ايله مخابره ده يز . بو حاله كوره اجراى ايجابى منوط رأى عالييرلدر . شيفره قلمنك ۳۵۷ نومروسيه عرض ايدلمشدر . » ق ۱۳ ارکان حربيه رئيسى

خاله

العزيزدهكى آلاى قوماندانى الياس بكدن ق ۳ قوماندانك آمرينه جواباً كلن ۸ ايلول تاريخى تلغرافنده « قول اردودن آلايغم آمر اوزرينه حركتم تأخير ايدلمشدر . قول اردونك موافقتى اولمدهن ، بورادن ، حركت ايتمكلكم مناسب اوليه جغندن حركت آمرمك قول اردودن تبليغه دلالت بيوريكز . » دينلمكده ايدى . [وثيقه : ۵۸]

خاله بكه در عقب ويرديكم جواب ، عينا شو ايدى : ۷ ايلول ۳۳۵

« ذوات معلومه نك خباثتى ثابت اولمشدر . حكومت مركزيه بوخباشته مشتركدر . اورادن آمر بكله مك ، دشمنه فرصت ويرمكدرد . بوبابده ، تبليغاتم زده هيچ كيمسه يي ترده سوق ايتيه جك صورتده ، در حال آمر ويرمك ، وقت كچيرمه مك لازمدر . قوماندانك تردد ايدم جكنه احتمال ويريورسه كز ، ذات عاليكز طرفزدن العزيز و ملاطيه دهكى آلاى قوماندانلرينه وقوع بولمش تبليغاتم زك اجراسنى بيلديرىكز . لزوم حقيق وارسه ، قوماندانى مناسب كوردىككز فرقه قوماندانلرندن بريسي درعهده ايتسين ! تأنى زمانى كچمشدر . اجرا آت جوابكزه منتظرز قرده شم . مصطفى كال »

آلاى قوماندانى الياس بكده ، عيني تاريخده ، بالذات شو آمرى ويردم : « ذوات معلومه نك خباثتى تحقق ايتمشدر . استانبولدهكى حكومت مركزيه دخى بونلرك خيانتنده مشتركدر . قول اردو كز

قوماندانك، بوخصوصه استيفان ايتسي وجواب آلهامسي وارد خاطر در. بناء عليه مسئله نك حالي وتأميني ذات عاليكز دن بكارم. جوابكزه منتظرم افندم. ملاطيه ده كي اجرا آتكنزي متعاقب لزوم حاصل اولورسه سيواسده، بزه، التحاق ايدرسكز. مصطفى كمال « شيفره خارجنده كي امضاده ق ۳ ارکان حربيه رئيسي ذكي بكك ایدی .

ملاطيه ده بولنان سواری اون ايكنجي آلاي قومانداتي ده ۸ ايلول كيجه سي، بالذات تلغراف باشنه چاغيرمش و كوروشمكده ايدم. آلاي قومانداني جمال بكدن وضعيت وقوتي حقه ده معلومات آلدیم. كنلرك، برابرلنده كي مسلح كوردلرك « اون بش يكرمي كشي قدر » اولديغي وآلايك ده مركزده « آنجق اوقدر قوتي » بولنديغي سويلدي. بن قوتي كافي كوردم. حتي سواری و طويجي آلايك يالكز ضابطاري كافي كله بيلديدي. يالكز خصوصي وضعيت و حالت روحيه يي آ كلامق ايسته بوردیم.

بونك اوزرينه تلغراف مكالمه سي شويله جريان ايتدي :

« بن — والي غالب بك، انكليز بيكباشيسي وكامران وجلادت واکرم بكارك كافه سنك مدبرانه بر ترتيبه بوكيجه توقيفلرله سيواسه تحريكري الزمدر. وضعيتكز بوني يا بغيه مساعد ميدير؟ سزه بورادن وخر بوطدن معاونت يتيشديرله جكدري.

جمال بك — والي بي ده برابري ؟

بن — بالخاصه ؛ أوت !

جمال بك — عرض ابتدكم وجهله، وضعيت وقوتم بوكا غير مساعددر. كامران، جلادت واکرم بكارك توقيفلري حقه ده ۱۳نجي قول اردو قوماندانيه مخابره جريان ايتدي. نتيجه سنده، شيمديلك توقيفلري، وضعيتك نزاكتي حسييله موافق اوله ميه جني حقه ده آمرده ورود ايتشدري. دیدي .

آرتق، بو ذاتك دها زياده اوزرينه واريله مزدي. « كنديلرينه حس ايتديرمكسزين صيقي ترصداته بولنديريكز. قول اردو كز دن امر كله جكدري. حركت ايدرلرسه، استقامت حركتليريني ونه واسطه ايله حركت ايده جكلريني در حال بيلديريكز. » تعليماتي ويرمكله اكتفا ايتدم. [وثيقه : ۵۹]

۸ ايلول كوني جمال بكدن شيفره ايله « ذوات معلومه نك حالا اوراده اولدقليريني و ترصد ترتيباتك درجه امنيتي » صوردم و « كنديسنه كونده ايكي دفعه راپور ويرمسي » امر ايتدم.

خالد بكه يازديغم تلغرافه ايرتسي كوني (۸ ايلول ۳۳۵) آلدیغم جوابده ؛ العزيزده آلاي قومانداني الياس بكه امر ويرلديكي وبوأمر ك صورتی بيلديريلوردی. [وثيقه : ۶۰]

قول اردو قومانداني جودت بك دخي، الياس بكك ۵۲ استر سوار وايكي متراليوزله ۹ ايلول

صباحی حرکت ابتدائی و ۱۰ ایلول آقشامی ملاطیبه ده بولنه جفنی بیلدردی . ۹ ایلول تاریخی اولان بوشیفره سنده « مخالفتلره دولو بر محیطده دها فضله اجرا آت یاماق خصوصنده کندیسنی معذور کوره جکمی » ده بیان ایدیوردی . [وثیقه : ۶۱]

۹ ایلولده ، الیاس بك مفرزه سندن ماعدا ، عزیزه دن ایکی سواری بلوکی ، سیوه رکدن ملاطیبه ده کی آلایه منسوب بر بلوک دخی ملاطیبه تحریک ایدلدی . [وثیقه : ۶۲، ۶۳، ۶۴]

والی علی غالبک و بدر خایرله ، جمیل پاشا زاده نك پادینی پروا غادا تأثیرنی ازاله ایچون عزیز و درسم حوالیسی ایله علاقه سی اولدینی معلوم اولان و کاخده بولنان خالت بکه (سابق مبعوث) ۹ ایلولده عزیزه حرکت وحیدر بکه تأسیس ارتباط ایتسنی یازدم . [وثیقه : ۶۵] آلیک نهایتنه دوغری واصل اولدی .

وان والیسی بولنان حیدر بك ده عزیز ولایتی درعه ده ایتک اوزره ارضرومدن تحریک ایدلمشدی . حیدر بك اون بشنجی قول اردویه منسوب اولوب بما خانونده بولنان بر سواری آلایه ده ارتباط تأسیس ایدره ك ایجابنده بو آلائی ملاطیبه استقامتنه تحریک ایده جکدی . § اوتومویل ایله بعض ضابطانك ده ملاطیبه سوق ایدیه جکته دائر برقید واردی .

فی الحقیقه ، آرقداشلر مزدن ، رجب زهدی بك ، اوچنجی قول اردو یاوری صفت ظاهریه سیله بندن آلدینی خصوصی تعلیماته ، رفاقتنده بعضیلری اولدینی حالده ۹ ایلولده ، اوتومویل ایله ملاطیبه حرکت ایتدی . مع التأسف ، راكب اولدینی اوتومویل یوللرك بوزوق و چامورلی اولسندن قنغالده قیرلش و تام زماننده ملاطیبه یتیشه مه مشدی . قنغالدن صوکره کاه آرابه و کاه حیوانله کیجه ، کوندوز قطع مسافه ایدرك سیواسدن حرکتك دردنجی کونی بعدالزوال ملاطیبه واصل اوله یلمشدی . رجب زهدی بك و یردیکی راپورلر وضعیتك تنویرینه چوق خادم اولمشدی .

افندیلر ؛ ۱۰ ایلول کونی کچ وقت شو تلغرافی آلدق :

« ذاته مخصوصدر . هیچ دورمایا جقدر .

ملاطیبه دن

۳۳۵-۹-۱۰

سیواسده ق ۳ . ق

مصطفی کمال پاشا حضر تارینه در :

۱ — ۱۰-۹-۳۳۵ ساعت ۲ صوکره ده بلا وقوعات ملاطیبه مواصلت اولمشدر .

۲ — ذوات معلومه نك كافه سی مع الاسف كاخته استقامتمده فرار استدكری، تفصیلاتك متعاقباً
عرض ایدیه جکی معروضدر . آلاى ۱۵ ق . الیاس »
عینی كونده فقط ، الیاس بكك تلغرافندن صوكرده شوتلغرافی آلیورز :

» غایت مجله در .

ملاطیه دن
۱۰-۹-۳۳۵

سیواسده ق ۳ . ق

مصطفی كمال پاشا حضر تلرینه :

۱ — خربوط والیسی ایله ملاطیه متصرفی وانكلیز بیکباشیسی و همپالری اولان معلوم
اشخاص آلاى ۱۵ ك العزیزدن حرکتی و كندیلرینك توقیف ایدیه جکلرینی خبر آلیز آلاماز ،
بو كون علی الصبح فرار ایتمشلدر . بونلرك كاخته ده کی بدر آغا زدینه کیندکری واورادن تدارك
ایده جکلری اكراد ایله بورایی باصمغه كله جکلری مرویدر .
۲ — بونلرك و بدر آغا عشیرتنك فنا لغه جرأت استدکری تقدیرده ، تعقیبات اجرایی حقنده
قول اردودن أمر آلمش ، ایزلری تعقیب ایدلمکده و نتیجه آریجه عرض ایدیه جکلدر .
۳ — آلاى ۱۵ قوماندانی معیننده کی قوتله ، بو كون ساعت ۲ صوكرده ، ملاطیه یه
كلكدکری معروضدر .

سواری آلاى ۱۲ قوماندانی

بیکباشی

جمال

عینی تاریخده یازلمش اولان بوایکی تلغراف ، یان یانه کتیربلرک تدقیق اولنورسه شایان دقت
بعض نقطه لرك نظره چارپه مسنه امکان یوقدر .

سواری آلاى قوماندانی جمال بك، طرفزدن آلدینی تعلیمات وجهله معلوم اشخاصی صیق
وأمین بر صورتده ترصد آلتنده بولندیره جق وكونده ایکی دفعه راپور ویره جکدی .

اشخاص مرقومه ۱۰ ایلول کونی علی الصبح قاجدقیری حالد جمال بك ، بو معلوماتی ،
آنجق ، الیاس بك مفرزه سنك مواصلتندن والیاس بكك راپورندن صوكره بیلدیریور . جمال بك

فراريلرك ، الياس بك مفرزه سنك العزيزدن حركتلىرى خبر آلدىقلىرى سويليور . حالوگه تلغرافخانه جمال بكك تحت ترصدنده ايدى .

صوكره ، فراريلرك اكراد طوپلايوب ملاطيه يي باصه جقلىرىنك مروى اولديغى ده علاوه ايدىيور . بو نقطه لر ، سواری آلاى قوماندانى حقتنده شبهه وترددى جلب ايتمكدن خالى دكلدر . § بالاخره آننان معلوماتدن آكلاشيلىدى ، كه على غالب ورفقاسى ۹ ايلول آقشامى هر شپىدن خبردار ايدلمشدر . على غالب كيجه يي اوقوسوز حكومت دائره سنده كچيرمشدر . ۱۰ ايلولده معيتلرنده بر قاچ ژاندارمه و مسلح كرد اولدينى حالده ، حكومت دائره سنده طوپلانيورلر ، صنديق امينك او طه سنه كيرسيورلر ، صندينى آچيورلر ، برابر آلمق اوزره آلتى بيك ليرا صايوب بر كناره قويورلر و صنديغه وضع ايتك اوزره ده شو سندی يازيورلر :

« مصطفى كال پاشا وعونه سنك تنكيلى مصارفنه قارشولق اولمق اوزره اولبايدهكى امرينه توفيقاً آلتى بيك ليرا آلمشدر . ۱۰ ايلول ۳۳۵ : خليل رامى . على غالب »

الياس بك مفرزه سنك ، ملاطيه يه باقلاشمقده اولدينى آكلاشيلىدى بر صره ده ، سواری آلاى قوماندانى ، ضابطه ره ، متصرفك اوينى هدف كوسترييور . متصرفك اوينى صارييورلر و تلفون تلغرىنى كسيورلر و اوى باصيورلر . بو عمليه نك باشلايدىنى حس ايدن خليل بكك عائله سى ، حكومت دائره سنه خبر ورييور . حكومتده ، باره آمله مشغول اولان والى ، متصرف ورفيقلرى وضعيتدن خبردار اولور اولماز خوف و تلاش ايله هر شيشى اونودوب آيىردقلىرى پاره يي و يازدقلىرى سندی اولدينى كېى براقيورلر و معيتلريله برلكده حاضر بولنان آتلىنه پنهرك همان فرار ايدىيورلر . [وشقه : ۶۶، ۶۷]

سواری آلاى قوماندانك و طوپچى آلاى قوماندانك ؛ والينك كيجه يي حكومت دائره سنده كچيرمكده اولديغى بيلمكلى قبول ايديله من . متصرفدن زياده والينك توقيفى مهم اولدينى ده ميدانده ايدى . بناء عليه ، معلوم اشخاصك فرارنده مسامحه اولدينى محققدر . اك ضعيف تفسيره كوره معلوم اشخاصك معيتلرندهكى بش اون مسلح ژاندارمه و كورد ايله مصادمه دن بويوك فنالق چيغه بيله جكي و همى ملاطيه ده كيلرى - انديرك - تديره سوق ايتمش و مرقوم اشخاصى اور كوته رك قاچيرمه يي ترجيح ايتديرمشدر ، دنيله بيلير .

§ ۱۰ ايلولده الياس بكه ويرديكم تعليماتده باشليجه ذ كر ايتديكم نقطه لر :

« ۱ - فراريلرك سرعته در دستلرى ؛

۲ - كوردلك جريانه اصلا مساعد زمين براقيله مى ؛

۳ - ملاطيه ده متصرفلغك ژاندارمه قوماندانى توفيق بك طرفندن در عهده ايدلمسى ، مناسب و صاحب ناموس و حيث بر ذاتك ده خبر بوطده مقام ولايتى سريعاً اشغال ايتمى ؛

۴ — ملاطيه وخرپوده کی قواى حکومتى تماماً آله آلهرق ملت ووطن عليهنده هيچ بر اجرا آته ميدان ویرلمسى ؟

۵ — فراريلره اويانلرك بلا آمان و مرحت احيا ايديله جكنكك تعميمى و ناموسلى خلقك حقيقتدن خبردار ايدلمسى ؟

۶ — موجوديت مليه مزى تهلكيه صوقه جق اولان اجنبى عسكرينه ده مقابله اولنه جفنك دريش ايدلمسى و ترتيبات و تدابيرينك « اشعاردن عبارت ابدى . [وثيقه : ۶۸]

افنديلر ، فراريلرك ، اطراف وجوار عشائرنن برطاقم كوردلرى طوپلایه بيله جكلرنى وحتى مرعشه بولنان اجنبى قوتلرنن تأمین استفاده ايديله جكلرنى محقق كې قبول ايتك لازمى . اونك ايچون آلمش اولان ترتيباتى و بويشه حصر ايدلمش اولان قوتلرى تقويه ايتك ايحاب ايدىوردى . بومقصدله سيواسدن ، دهاىر استر سوار مفرزه ۹ ايلول آقشامى ملاطيه به سوق ايدلدېكى كې اوچنچى قول اردو ممكن اولدېنى قدر ، قوتلرنى جنوبه اينديره جك ، اون اوچنچى قول اردو تعقيب كيفيتى تأمین ايديه جك و خائنه قبيردايه جق برفرست و یرمه مك ايچون اعظمى تأثيرى كوسترمك لزومنه بناءً نماختونده كى سوارى آلانى ده خرپوط استقامتنه تحريك اولنه جقدى . بوخصوصه ۳ نجى ، ۱۳ نجى و ۱۵ نجى قول اردو قوماندانلرينه ايحابى كې تبليغات و تمنياده بولونيلدى . [وثيقه : ۶۹]

افنديلر ، وريدېكمز ، ديره كشتفار دائره سنده فراريلرى تعقيب ايتديريركن ، برطرفدن ده ، ألزله كچن بعض وئائق كوزدن كچيره لم . بووئائق حادثه يى و على غالب تشبثى و حكومت مركزيه نك ردائتى هر درلو ايضاحاتدن ، دها مكمل برصورنده تبارز ايتديره جكنى ظن ايتديكمدن عيناً مطالعه لرى زائد عد اولماز فكرنده يم .

اولا ، داخله ناظرى عادل بكه حربه ناظرى سليمان شفيق پاشانك مشترك امضالريله ، العزيز واليسى على غالب بكه و يريلن ۳ ايلول ۳۳۵ تاريخلى تعليماتنامه يى اوقويه لم !
بوى متعاقب ، داخله ناظرينك ، سوق اولنه جق قوت و صرف اولنه جق پاره مقدارى حقنده باب عالیدن چكديكى تلغرافنى كورورز :

درمليه

۹۰۶

بالذات حل ايديله جكدز

العزيز واليسى غالب بك افندي به

ج : ۲ ايلول ۳۳۵ نومرو ايكي :

عرض اولنشدر . اراده سنيه سى بوكون صادر اوله جقدر . بناءً عليه كسب قطعيت ايتمشدر .

تعليمات شودر : معلومكز اولديني وجهله ارضرومده قونفره نامى آلتنده بر قاچ كيشى طويلانهرق
 بر طاقم قرارلر اتخاذ ايتديلر . نه طويلانانلرك نه ده اتخاذ ايتدكلرى قرارلرك اساسى اهميتى واردر .
 فقط بو حاللر مملكتجه بر طاقم قيلوقالى موجب اوليور . آوروپايه ايسه يك مبالغه ايله عكس
 ايتديرلمكده اوليور . بناءً على ذلك يك فنا سوء تأثيرات حاصل ايتمكده اوليور . اورتهده شايان
 اهميت هيچ بر قوت ، هيچ بروقه اولديني حالده مجرد بو مبالغات و سوء تأثيراتدن انديشهيه
 دوشن انكيزلرك اخيراً صامسونه ايجه بر قوت چيقارهچقلى استدلالات اوليور . حكومتك ،
 عموم صره سنده طرفكزهده اجرا ايتديكي تبليغات معلومهيه مغاير حركتنه دوام ايتمكده اولورسه
 چيقاريله جق اجنبى قوتلرك سيواسه واورادندها ايلريليهرك برچوق محللرلى اشغال ايتلىرى احتمالى
 بعيد دكلدر . بوايسه ، مملكتك منافعهه بالطبع منافيدر . ارضرومده طويلانان اشخاص معلومك
 قريباً سيواسده اجتماع ايدرك ينه بر قونفره عقد ايتك ايستمكده اولدقلى مخبرات واقعهدن
 آكلاشيليور . بويله بش اون كشينك اوراده طويلانسنندن هيچ برشى چيقيمه جنى حكومتجه
 معلومدر . فقط بونلرى آوروپايه آكلاتمق ممكن دكلدر . ايشه بونك ايجون بونلرك اوراده
 طويلانسنه ميدان ويرمهك ايجاب ايتيور . بونك ايجونده اول بادل سيواسده حكومتك
 اعتماد تامنه مظهر وسلامت مملكتهموافق اولان تبليغاتى حرفياً اجرايه عازم پروالى بولونديرمق لازم
 كلكدهدر . ذات والالرينى آنك ايجون اورايه كونديريورز . كچه سيواسده قونفره عقدايتك
 ايستمكده اولان بر قاچ كيشيه ممانعت ايتك او قدر كوچ برشى دكل ايسهده اوكان
 وأمرا وضابطان وعسكرك بعضيلرى ده بونلره هم فكر اولدقلى آكلاشيلمسنه نظراً حكومتك
 اتخاذ ايدهجكى تدابيرى اللرنندن كلدكي قدر تصيب واشخاص معلومهيه ممكن اولديني قدر التزام
 ايدهجكلرى نظر دقته آلهرق شايان اعتماد برايكى يوز كشينك رفاقنكزده بولنسى تأمين
 موفقيت ايجون مناسب كورولمكدهدر . بنابرین اولجه يازديغم وجهله اورالردهكى كوردلردن
 اعتماد ايديلن يوز ، يوز اللى قدر سوارى يى برلكده آلهرق ونه ايجون اورادن كيدلديكى هيچ
 كيمسه به سزديرلمدن سيواسه هيچ كيمسهك انتظار ايتديكى برزمانده بالوصول والى وقوماندانلنى
 همان أله آلهرق واورادهكى ژاندارمه وعسكرى مقدارلرى جزئى اولملهه برابر حسن اداره
 ايدهجك اولورسه كز قارشىكزده بشقه بر قوت بولنميه جنى جهتهه درحال تأسيس نفوذ ايدرك
 اجتماعه ميدان ويرمهه مش اولهرق واوراده بولنانلر وار ايسه همان دردست ايدوب محفوظاً
 استانبوله كوندره يلهجككز دركادر . بو صورتله احراز اولنه جق نفوذ و اقتدار حكومت ،
 داخلده سرگذشتجويانه حركانده بولنانلرى ييلديره ررق بوكى حركات غير مرضيهك وقوعنه مانع
 اوله جنى كى خارجدهده يك زياده حسن تأثير ايدرك اجنيلرك عسكر چيقارمق واورالرى اشغال
 ايتك خصوصالرندهكى تصورلردن صرفنظر ايتلىرى ايجون حكومتجه بر بمسك قويه مراجعت
 وتثبت تشكيل ايدهجكدر . ذاتاً سيواس معتبران اهاليسندن بعضيلرن موثوقاً تحقيق اولنديني
 وجهله اهالى بو پولتيقه جيلرك تحريكاتندن ، پاره طويلامق ايجون واقع اولان تضديقاتندن يك

زیاده منتفر و بونلرك منى ایچون حکومتیه هر صورتله مظاهرتیه حاضر در . اوراده ژاندارمه یه در حال یازیله حق ایسته نیلدیکی قدر افراد بولنه جنی و بوکا متنفذان طرفندن صورت مخصوصه ده معاونت اولنه جنی اخبار ایدلکده در . بوضورتله مقدار کافی و حکومتیه قویاً مربوط بر ژاندارمه تشکیل ایدلکدن سوکره برلکده کوتوره جککیز سواریلری تطیباً لرینه اعاده ایدرز . ایشته یازیله حق تداییر بوندن عبارتدر . بونك کمال سهولتله و موفقیتله تطبیق مجرد درجه نهایتده التزام مکتومیتیه وابسته در . سیواسه مأموریتکزدن حتی اوچتله کیده جککیزدن افراد عائله کزدن اک امین اولدیغکیز هیچ بر کیمسه یه بیله بحث ایتمیکیز و سیواسه کیرنجیه قدر مقصدی یانکیزده کیلره دخی سز دیرمه ییکیز . بو ، موفقیتک اس الاساسیدر . بوجهتله شمدیلک هر حالده عائله کزی اوراده بر اقره رق اطرافده کی عشائری تقشش ایچون بش اون کون طوره جنکیزی افراد عائله کزه و سائر لرینه بالا فاده هان حرکتله بر کون اول سیواسه بغته واصل اولغه غیرت ایللیسکیز . اورایه و صولکیزده آتیده مندرج تلغرافنامه ایجاب ایدنلره بالتبلیغ والی و قوماندانلی آله آله رق هان ایشه باشلاملیسکیز . بر طرفندنده ماکنه باشنده نظارنه اشعار کیفیت ایتلیسکیز . بوضورتله وضعیت معلوم اولور اولماز سزه ینه ماکنه باشنده طرفندن ایجاب حاله کوره تبلیغات لازمه اجرا اولنه جقدر . بوضورتله ایشه باشلادقن سوکره نه وقت مناسب کورور سه کز عائله کزی و اشیا کزی سیواسه جلب ایده یلیرسکیز . شوقدرکه الیوم اوراده بولنان رشید پاشانک والیلکدن عزل اولندیغی ، رینه دیکرینک کوندربله جکی هر فصلسه شایع اوله رق مشارالیه طرفندن نظارته مراجعت ایدلکیکندن و اسملری معلومکیز اولان کیمسه لرك سیواسده قریباً برلشمک ایستدکلری اشعارات واقعه دن آ کلاشیلدیغندن بهوده بر دقیقه کچیریلیرک بر آن اول حرکت و بر ساعت اول مواصلته غیرت ایتمکیزده مصلحه اهم والزمدر . شواسباب و ملاحظاته کوره نه وقت حرکت ونه قدر مدتده مواصلت ایده بیله جککیزک اشعاری مقتضیدر . سیواسده ابراز ایده جککیز تلغرافنامه شودر : ذات عالیلرینک سیواس والی و قوماندانلغنه تعیینلری مجلس وکلا قرار بیله بالاستیدان شرفصا در اولان اراده سنیة حضرت پادشاهی اقتضاسندن اولدیغندن همان حرکتله بوتلغرافنامه یی سیواسده کی مأمورین ملکیه و عسکریه دن ایجاب ایدنلرینه بالارائه والی و قوماندانلی در عهده ایدرک ایضای وظیفه یه مباشرت و هان اشعار کیفیت ایتلری تبلیغ اولنور . » ۳-۹-۳۳۵ حریبه ناظری داخلیه ناظری

عادل

سلیمانیه منقیه

باب عالدن

۶-ایلول-۳۵

غایت مستعجلدر

ملاطیه ده العزیز والیسی غالب بك افندییه

ج : ۶ ایلول ۳۳۵

اشقیا تعقیب ایچون سوق اولنه جنی قوت مصارفنک ژاندارمه تخصیصاته محسوب مال صند یغندن

ایده جک وجهله تداییر مقتضیه اجرا ایدلشدر . بعونه تعالی مصادمه ده نتیجه موقیت اولدیفنه
اعتماد بیورولسون . یالکیز اشعاراتک جوابلری ومقتضیات تأخیر بیورولمالیدر .

الغریز والیسی

۳۳۵-۹-۹

علی غالب

§ بوتلغرافدن ۹ ایلول کیجه سنی حکومت دائره سنده ، هیجانلر ایچنده صباحه قدر او یقوسز
کچیرن علی غالبک ، ۹ ایلول ۳۵ کونی هنوز قهرمانلغنک اوزرنده و بعونه تعالی مصادمه ده
موقیتدن پر امید اولدینی آ کلاشیلیور .

§ افندیلر ؛ وقعه بووثاقدن خبردار ایدیلن رؤسای مأمورین ملکیده دن ، داخلیه ناظری
عادل بکه قوماندانلردن ده حربیه ناظری سلیمان شفیق پاشایه عدم اعتمادی متضمن تلغرافنامه لر
کشیده سی موافق اوله جنی دوشونولدی . عمومک نظر دقتی جلب اولندی .

سیواس والیسی رشید پاشانک تلغرافنه جواب ورن عادل بکک شو سوزلری نه قدر حیرت
واستغرابه سزادر . عادل بک بحث ایتدیکم تلغرافی شو جمله لره بدتی بیوردی . « البته
اراده سنی جناب خلافتناهی حکم عالیسنه مطاوعت لزومنی تقدیر ایدرسکیز ! » [وثیقه : ۷۰]
§ افندیلر ؛ بالتصادف بو مخبره اشناسنده بنده تلغرافخانه ده بولونیوردم ، بر آراق دایانه مدم ؛
شوتلغرافی تسوید ایدوب چکیلیمک اوزره مأموره ویردم :

۳۳۵-۹-۱۱

داخلیه ناظری عادل بکه

ماتی پادشاهنه معروضاتده بولنقدن منع ایدیورسکیز . آلچقار ، جانلیر ! دشمنلره ملت
علیهنده ترتیبات خائنه ده بولونیورسکیز . ملتک قدرت و اراده سنی تقدیردن عاجز اولدیفکیزه
شبهه ایتیموردیم . فقط وطن و ملت قارشی خائنه و مذبوحانه حرکتده بولنه جغفکیزه اینامق
ایسته میوردیم . عقلکیزی باشکیزه طوبلایک ، غالب بک و همپالری کبی بلهانک اححقجه اولان
موهوم وعدلرینه قاپله رق و میستر نوویل کبی ملتتمز و وطنمز ایچون مضراولان اجنیلره
وجدانکیزی صاهررق ارتکاب ایتدیکمکیز دناشترک ملتجه تطبیق اولنه حق مسئولیتی نظر دقتده
طوتوکیز . کووه ندیککیز اشخاص و قوتک عاقبتی اوکرندیکمکیز زمان کندی عاقبتکیزله
مقایسه بی اونو تمه ییکیز .

مصطفی کمال

§ بالجله قوماندانلرده ، ایجابی گبی مراجعتلرده بولندیلر .

§ ۱۲ ایلوله قدر آلدیغمز راپورلردن فراریلرک ، ۱۱ ایلول کیجهسنی راقهده کچیردکاری و ۱۳ ایلول کیجهسنی ده ، راقه نک یاریم ساعت یاقیننده بر کویده ، بر عشرت رئیسک یاننده کچیره جکلرینک آ کلاشیلدینی بیلدیریوردی . [وثیقه : ۷۱] بومعلومات ، ۲۰ نجی ، ۱۵ نجی و ۱۳ نجی قول اردو قوماندانلرینه بیلدیرلدی . [وثیقه : ۷۲]

۱۱ ایلولده و ۱۳ ایلولده ملاطیه ایله تلغراف باشنده وقوع بولان مخبرات ، هنوز ملاطیهده اوامر و تعلیمات قطعیه آلمش اولان ذواتک ذهنلرینده تشوشه دلالت ایده جک ماهیتده ایدی .

الغزیدن کلن آلائی قوماندانی الیاس بک ، « متصرف بکک کوندردیکی بر آدم مخصوص طرفندن ، والی علی غالب و متصرف خلیل بکلرک بعض شرائطله موقعلرینه عودت ایتک ایسته دکاری » افاده ایلدیش . بناء علیه « سلامت مملکت نامنه بونلرک بو صورتله واقع اولان تکلیفلرینی قبول ایتک موافق اولوب اولمדיنی حقیقده کی امر کزک انتظارینده بولندیغمز معروضدر . » دیمکده ایدی . (۱۱ ایلول) [وثیقه : ۷۳]

بونى تعقیباً ، ۱۳ ایلول کیجهسنی ده ، ینه تلغراف باشنه کلن سواری آلائی قوماندانی جمال و متصرف و کیلی نوفیق و طوپیجی آلائی قوماندانی منیر و ژاندارمه یوزباشیسی فاروق و بیطر بیکباشیسی محمد و الغزیدن کلن آلائی قوماندانی الیاس بکلر نامنه الیاس بک شونلری یازدیردی :
ملاطیه دن الیاس بک : —

شمدی شایان اعتماد اولان ژاندارمه یوزباشیسی فاروق بکدن آلتان معلومات بروجه زردر :
فاروق بک کاخته وجوارنده تعقیبده ایدی . ملاطیه یه بش ساعت مسافده راقه قره سنده کوردلرک اجتماع ایلدکلرینی و الیوم متصرفله رفقاسنک اوراده بولندیغنی ، سیوره که قدر اولان عشائرک پیدرپی محل مذکوره کلکده اولدقلری و درسم عشائرینه واریجه یه قدر کوردلک نامنه دعوت ایلدیککی ، متصرفک فکری ، اولا ملاطیه یه هجوم و کاملاً یغما ایلدکن صوکره بوتون قوتله سیواس استقامتته یورویه جکلرینی ، ملاطیه ده بولنان نورکاری قتل و طرد ایده جکلرینی و درسمیلیرکده عینی زمانده خربوطه یورویه جکلرینی بیلدیریور . چونکه متصرفک ملاطیه دن کیتمه سی کوردلک نامنه کندیلرینه بویوک برذل و حقارت ایمش کی تلقی اولونیورمش . والی ، بویغماً و قتل نفوسه طرفدار و راضی اولمدیغنی فقط متصرفک فکربنده مانع اوله میه جغنی بیلدیرمشدر . ملاطیه یه حرباً کیردکاری زمان کورد باراغی چکیله جکنی و برابرلنده بولنان انکلز بیکباشیسی ده اورفده کی بولنان انکلز فرقه سنک حرکته آماده اولدیغنی بیلدیرمش ایسه ده حاجی بدر آغاده بونی قبول ایتدیککی و عشائرک ملاطیه نک کوردستان و ملاطیه ده کورد باراغی چکیلمه سنه اصرار ایلدکاری دون آقشام والی ملاطیه یه عودت ایتک ایسته مش ایسه ده براقده قلی مبالغه دن طاری اوله رق عرض اولنور . شرطلری زیرده در :

- ۱ — والينك يرينه عودتی ،
 - ۲ — متصرفك كاكان يرنده قالمسی ،
 - ۳ — العزيزدن كلن عسكرك اعادهسی ،
 - ۴ — والينك بوز مسالح كوردله ملاطيه يه كيرديكي زمان سكونتك محافظهسی و سيواس استقامتنه يورومسی ،
 - ۵ — عاشردن آلنان یدی تفنك بررولورك اعادهسی ،
 - ۶ — بوجه بالا معروضاته اراده لری .
- § الياس بكة شونی يازدم :

۱۱ ايلول ۳۳۵

ملاطيه ده الياس بك افندي به

- ۱ — ويرديككيز معلومات هيئتمز جه نظر دقه آلندی . ذات عاليير كزه شرائط درميان ايدن كيملردر ؟ بالطبع بويله برمناسبته كيريشمك قطعياً دوغرو دكلدر . خيانتلری تحقّق ايدن والی ، متصرف و همپالرينك دردستلری و تحريك ايتمهك چاليشد قلری بعض غافل كيمسه لری ارشاد ايتمك موضوع بحثدر . بونك ايچون كال شدنله مقابله ايتمك لازمدر . ۱۳ نجی و ۱۵ نجی و ۱۶ نجی قول اردو قوماندانلری ، بودقيقه ده تلغراف باشنده مشتركا اتخاذ اولنه حق تدابيری قرار لاشدير مقدمه درلر . ممكن اولان قوتلر هر طرفدن تحريك اولمشدر . سكونت وجديتله اوراجه ايجاب ايدن تدابيرك طرف عالييركزدن اتخاذ ايدلمش بولنديغنه امنيتيمز بركالدر . او منطقه ده بولنان باجلمله تلغرافخانه لرك طوتولمسی و متصرف وكيلى توفيق بك برادر مزك حكومت قوتى و نفوذى اعظمى صورنده كوسترمسى نظر دقده طوتولميدر .
- ۲ — بوآنده بوتون آناتولى مرا كزندن ذات شاهانه يه خيانت واقعه عرض ايدلمكده در . اوراجه ده عيى صورته حركت اولتمليدر .
- ۳ — انكليز بيكباشيسنك سوزلری بلوددر . كوردلرك ده ، اجتماعه موفق اولسهر بيله قوه عسكريه قارشيسنده نه درجه يه قدر موفق اوله جقلرينى تقدير بيورورسكز .
- ۴ — بدر آغاي و كهون عشيرتى رؤساسنى و بو حرركات خائنه يه مخالف اولان رؤسايى طرفكزه جلبه توسل بيورولمسی مناسب اولور .

• — حصن منصوردن حرکت ایدن سواری بلوکیله سیوه رڭ و دیاربگردن حرکت ایدن بر
طابورله ارتباطکزی واری ؟ زهرله واردیلر ؟

۱۱ ایلول ۳۳۵

تلفرافخانهده موجود قونفره هیئت نامه

مصطفی کمال

§ کرچه ، قونفره حال اجتماعده و تلفرافخانهده بولونموردی . فقط قوه مغنویه بی تقویه
ایچون قونفره هیئتک علاقه سنی کوسترمکی موافق کوردیکم کبی امضا اوله رق یالکزی « قونفره
هیئت » دییهده عین مآلده آریجه برتلفرافده یازدم . [وثیقه : ۷۴]

بوتلفرافه ذیل اوله رق ، اورفده ، عینتابده ، مرعشده بولنان و جزئی اولان اجنبی قوتلری
بیلدیره رڭ « سزه بر اجنبی فرقه سندن بحث ایدنلرک بیاناتی ، وطن و ملت خائنینک یالانی نقل
ایده رڭ مغنویاتکزی قیرمق آچقلغندن ... » در دیدم . [وثیقه : ۷۵]

الیاس بک اشعاراته ویردیکی جوابده « تعرض حالتده مقاومت شدید ابرازی صورت
قطعیده قرارلاشدیرلمشدر . دیدکدن صوکره ، « آله کی قوت ، ملاطیه بی اوزون مدت برکورد
تعرضه قارشى مدافعه یه کافی دکلدیر . بونک ایچون سرعت ممکنه ایله قوای معاونه سوقنه دلالت
بیورلسی اکیدآمسترحدر . » دیدی [وثیقه : ۷۶]

الیاس بکه ، ایجابنده برشی تبلیغ ایدیله بیلیمک ایچون ، تلفرافخانهده بر ضابط براقه رق ،
مهم اولان ایشنک باشنه کیتمسنى رجا ایتدم . [وثیقه : ۷۷]

الیاس بکدن ۱۲ ایلولده کشیده اولنان برتلفرافنامه بی ، مختلف نقطه نظرلردن ضابطلرمن
و مأمورلرمن ایچون شایان استفاده اوله جنى ملاحظه سیله عیناً عرض ایده جکم :

ملاطیه

۱۲ - ۹ - ۳۳۵

سیواسده ق ۳ قوماندانلغنه

حلبده کی انکلیز اردوسنه منسوب میر آلاى رتبه سنده موسیوپ . پیل اسمنده برانکلیز
ضابطی بوکون ۱۲-۹-۳۳۵ زوالنده ملاطیه به کلمشدر . مقصدی ملاطیه ، خرپوط و دیاربگردن

منطقه لرنده اشراف و مأمورین مملکيه و عسکريه ايله کوروشمک اولديغنی ؛ فراری میسترنوویک وظيفه مأموریتی حقنده عدم معلومات بیان ایتدی و بو خصوصده انکلز حکومتک قطعاً معلوماتی اولديغنی و بویله بر پروباغانداجی ضابطک بورالرده کزمنسی قبول ایده میه جکنی و عشاثر انجریسندن درحال بورایه جلبی انچون کندیسنه امر ویره جکنی سویلدی . اگر مقصد خائانه ايله بورالرده کزدیکنه قناعت حاصل ایدرسه موقوفاً حلبه سوق ایده جکنی علاوه ایتدی و والی غالب بککده کندیسيله کوروشمک اوزره حیاتک محافظه سی خصوصنده کندیسنه تأمینات ویره رک بورایه دعوت ایتسنی طلب ایتدی . بو خصوصده مافوق مقامدن مومی الهک بورایه کله بيله جکی حقنده امر آلمه دن بورایه کلسنک ممکن اوله میه جغنی و بو خصوصده مقاماته مراجعت ایده جکمی ده سویلدم . بو موافقت امرینک سرعت تبلیغنه دلالتی رجا ایتدی . کندیسى معتمد عالی سیاسى ناميله یاد ایدیلیرمش . حکومت مرکزیه کندیسنى طانیرمش . کندیسى بوراده ایکی کون اقامتدن صوکره خرپوطه کیده جکمش . وثیقه سی یوقدر . کندیسى ، محترم برمسافر اولدینی و حقنده احترامات مخصوصه یایله جنى سویلنمشدر . والی به بورایه کتیرتمسنه و بوذاتک خرپوطه دوغری سیاحت یامسنه مساعده ایده لمی ؟ اشعاری . سیواسدن ایکی ضابطک شمدی کلدیکی معروضدر .

آلای ۱۵ قوماندانی

الیاس

§ بوتلغراف محتویانده موضوع بحث خصوصات حقنده طرز حرکتی مشعر نقطه نظرلرمن ، شو صورتله قیصه جه بیلدیرلدى :

سیواس

۳۳۵-۹-۱۲

تل

ضایت عجله در

ملاطیه ده اون بشنجی آلای قوماندانلغنه

ج : ۳۳۵-۹-۱۲ :

۱ — کیم اولورسه اولسون وثیقه سز برانجنى ضابطنک ممالک عثمانیه داخلنده ایشی یوقدر . کندیسنه کمال نزا کتله فقط عسکرجه قطعی بر صورتده کیفیتی ابلاغ وکلدیکی یره همان دونمسنی اخطار ایدیکز . مملکتدن چیقینجیه قدرده اشراف و مأمورین ايله هیچ برسیاسی تماسه کله مسی انچون یانه مقتدر ، مدرک برضابط ترفیق ایدیکز .

۲ — فراری والینک خیانت وطنیه ایله مهم اولدیغنی ، آله کچنجه دردست ایله قانونک
نچه عدالتمه تسلیم ایدیلجکنی ، بوبابده بشقه درلو برشی یایمق امکائی اولدیغنی آریجه ایضاح
ایدرسکز افندم .

مصطفی کمال

§ افندیلر؛ آ لنان تدابیر و ترتیبات وبالخاصه کوستریلن عصیت و شدت سایه سنده ، علی غالب
وخلیل بکلرک اغفاله چالیشدقلمی عشار داغلمش ، ناامید قالان علی غالب اولا اورهیه واورادن
حلبه فرار ایتمشدر . میستر نوویلده نظارت تختنده مرفهاً البستان اوزرندن کیتمشدر . دیگرلری ده
برر صورته فرار ایشلردر . بوصفحاتی ، ده زیاذه ، ایضاحده بر فائده کور میورم . بو خصوصانه
دائر بیانمه لاحقه اوله رق انتشار ایده جک اولان و ثائقک مطالعه سندن حال و آتی ایچون شایان
انتباه نقطه لر استخراج اولنه جغنی امید ایدرم . [وثیقه : ۷۸ ، ۷۹ ، ۸۰ ، ۸۱]

*
* *

فندیلر ؛ علی غالب تشبشک ، پادشاهک و فرید پاشا حکومتک واحانبک
مشترک بر تشبشی اولدیغنه ، عرض ایتدیکم وثائقه مطلع اولدقن صوکره .
شبهه وردد ایدنلر قالماز ، ظن ایدرم . بو خیانتک ، مشترک متشبشلرینه
قارشى ، آنلسی لازم کلن وضعیت صریحدر . آنحق مقابل تشبشه ممکن
اولدینی قدرجهه هومندن صرف نظرایتمک ، او کونک ایجاباتی اولمغه برابر

تشبث قوتی مختلف هدفله توجهدن اجتناباً بر نقطه ده تمرکز ایتدیرمک ، موافق احتیاط ایدی .
زده ، هدف تعرض اوله رق یالکز فرید پاشا قایینه سنی تثبیت ایتدک و پادشاهک ذی مدخل
اولدیغنی بیلمه مز لکدن کلدک . فرید پاشا قایینه سنک ، پادشاهی حقایقندن خبردار ایتیموب اغفال ایتمکه
اولدینی ته زینی طوتدق . پادشاه ، وضعیتن آگاه اولدیغنی تقدیرده در حال کندیسنی اغفال
ایدنلره لایق اولدقلمی معامله نی تطبیق ایده جک نه امنیتمز اولدیغنی ایلری سوردک و حکومتک ثابت
اولان جنایتی اوزرینه کندیسنه اعتمادک انسلابی طبیعی اولدیغندن حقیقت حالی یالکز و آنحق
دوغریدن دوغرییه پادشاهه عرض ایتمکه وضعیتک اصلاحی ممکن اوله جغنی تشبثاتمز ایچون
نقطه عزیمت عد ایتدک . بوملاحظه یه بناء ؛ ایلولک اون برنجی کونی ، پادشاهه خطاباً بر تلغرافنامه
حاضر لاندی ؛ بوتلغرافنامه ده تخمین بیوره جفکمز وجهله زمانک ایجابی اولان برچوق صوری
الفاظ ایچنده [حکومتک بالمحاربه قونغره نی باصمق صورتیه بین الاسلام سفک دمایه تصدی ایتدیکنندن
کوردستانی آیاقلاندیرمق صورتیه وطنی پارچه لاتمق پلاننی پاره مقابلنده تعهد ایتمش اولدقلمی

و نائق ایله تحقیق ایتدیکندن ، حکومتک بوباده واسطه اجرائیه سی اولانلرک خاسراً فراره اجبار ایدلیدی ، دردستلری حالده قانونک نجه اجرا آتیه تودیع اوله جقلری و بوجناتلری ترتیب و داخلیه و حربیه ناظری طرفدن تبلیغ و تطبیق ایتدیرن حکومت مرکزیه ، ملتک اعتماد و امنیتک منسلب اولدینی ذکر ایدلیدن سوکره ، ناموسلی ذواتدن مرکب بر هیئت جدید حکومتک تشکیلی ایله بوجاسوس شبکه سی حقیقه تحقیقات و اجرا آت سریره عادلانه ک اجراسی طلب و بر هیئت عادل حکومتک تأسیسه قدر مرکز حکومتله بوجهله مخبره و مناسبتده بولونمه مغه قرار ویرمش اولان ملتدن ، اردونک آیریلهمیه جغنی ، ذات و قعه یه مطلع و محلنه مجاور اولان قول اردولر قوماندانلری عرضه مجبور اولدق . [دینیوردی . وثیقه : ۸۲]

ایشته بوتلغرافنامه صورتک عموم قول اردولرجه استانبوله چکیلیمی مناسب دوشونولدی .
۱۱ ایلول کونی تلغراف باشنده قول اوردو قوماندانلرینه شو سرویسی ویردم :

« شیمدی بر صورت ویره جکیز . بوضورتک ۳ نجی ، ۱۵ نجی ، ۲۰ نجی ، ۱۳ و ۱۲ نجی قول اردو قوماندانلرینک مشترک امضاسیله چکیلیمی مناسب کوریورز . مطالعه ایتدکن سوکره دیگر قوماندانلرله عینی زمانده چکمک ایچون انتظار بیوریکیز »

صورت

مقام صدارت عظمایه

« شیمدی ، دوغریدن دوغری به باش قوماندان اقدسمز ، خلیفه دیشانمز افندیزمه معروضات مهمده بولنق مجبوریتنده یز . حائل ایقاع ایدله مسنی رجا ایدر ، عکسی تقدیرده تولد ایده جک نتایج وخیمه ک مسؤلیتک صرف ذات فخیانه لرینه راجع قاله جغنی عرض ایدرز . ق ۱۲ ، ق ۱۳ ، ق ۲۰ ، ق ۱۵ ، ق ۳ » وقوع بوله جق معروضات مهمه عرض ایتمش اولدیغم وجهله بادشاهه یازیلان تلغرافنامه محتویاتندن عبارت ایدی .

ایلولک ۱۱ نجی کونی بالخاصه ۱۱ نجی کیجه سی هر طرفده قول اوردو قوماندانلری تلغراف مرکز لرینی اشغال ایدره ک مقرر اولدینی وجهله استانبول ایله مخبره چالیشیوردی . فقط صدراعظم اورته دن غائب اولمش کی ایدی . جواب ویرمیوردی . بزه تلغراف باشنده صدراعظمک تلغرافلری آلوب جواب ویرمی ایچون تضییقاتده بولونیوردق . استانبول مرکزی تلغراف مأمورلریله وقوع بولان اوزون چکیشمه لردن سوکره بر تلغراف مأموری شو سرویسی ویردی :
« صدراعظم پاشایه یازیلان افاده تلفونله سویله نیلیدی . آلتان جوابده : تلغرافنامه مندرجاتی

صدراعظم پاشا حضرت تیرینه عرض اولندی. وقوع بوله جق معروضاتلری اصولی دائره سنده تلغرافله عرض اولونمایدیر. تلغرافنامه لرده اصولی دائره سنده تقدیم ایدیلیر، بیوردقلیری مدیر بك سویایور افندم. « [وثیقه : ۸۳]
 § بونك اوزرینه نصف الیلدن صوكره ساعت ۴ ده شو تلغراف سیواس تلغرافخانه سنه کوندرلدی:

۱۱ - ۹ - ۳۳۵

صدراعظم فرید پاشایه

وطن وملتک حقوق و مقدساتی پایمال وذات حضرت پادشاهینک شرف و حیثیت ملوکانه لیری
 اخلاص ایله تشبثات و حرکات غافلانه کز تحق ایله مشدر. ملتک پادشاهمزدن بشقه هیچ بریکزه
 امنیت قالمشدر. بوسیله حال واستر حاملیری آنجق ذات هایونه عرض ایتمک اضطرارنده درلر.
 هیئتکز غیر مشروع حرکاتک نتایج وخیمه سندن قورقه رق مات ایله پادشاه آره سنده
 حائل اولیور. بوبده کی تمرد کز ده بر ساعت دوام ایدرسه ملت آرتق کنیدیسی هر درلو حرکات
 واجرا آتنده سربست تلقیده معذور کوره جکدر و بوتون وطنک هیئت غیر مشروعه کزله صورت
 قطعیده علاقه وارتباطی قطع ایده جکدر. بو، صوکه اضطرارمزد. بوندن صوکره ملتک آله جنی
 وضعیت بوراده بولنان اجنبی ضابطانی معرفتیه ائتلاف ممثللرینه دخی مفصلاً بیلدیر یله جکدر.
 عمومی قونفره هیئتی

سیواس تلغراف مدیر یته ده عینی زمانده، تلفونله شوأمر ویرلدی :

« قونفره مزدن منتخب بر هیئته تلغرافخانه یه کوندر یله جک بر تلغرافمزدک دوغریدن دوغری یه
 مابین هایونه کشیده سنه استانبولجه ممانعت اولندی بیلدیر یلیور. بر ساعت طرفنده تلغرافک
 کشیده سنه موافقت اولمادی بی تقدیرده استانبولله بوتون آناتولو تلغراف مختبراتی قطعه مجبور
 اوله جغمزی مافوقکزه بیلدیر یکز. (سیواس عمومی قونفره هیئتی) »

§ قول اردو قوماندانلرینه ده آتیده کی عمومی تبلیغ یاپیلدی :

سیواسدن

۱۱ - ۹ - ۳۳۵

ق ۲۰ قوماندانلغنه

» ق ۱۵

» ق ۱۳

» ق ۳

« قونفره نك عتبه ملوکانه یه اولان معروضاتنه درسعادت تلغراف باش مدیر یتنجه ممانعت

ایدلشدر. بر ساعت مهلت ظرفنده مابین هاپونه یول ویرلمزسه تکمیل آناطولینک درسعادتله مخاره
تلغرافیه سی کسیدریله جکی جواباً مذکور مدیریته تبلیغ استدیولشدر. قونفره نك بو مطلب
مشروعنه جواب موافقت آلمدیغندن آن تبلیغدن اعتباراً آنقره، قسطنونی، دیاربکر تلغراف
مرکزلیله سینوبده تلغراف مخبراتنک تعطیل، یعنی قونفره نك اشعارآندن ماعدا هیچ بر تلغراف
درسعادتله کیچیرلمه سی ودرسعادندن قبول اولنامه سی و غربی آناطولو ایله مخاره مزه مانع
اولیه جقسه کیوه بوغازی جهتده کی خطک دخی طوتولسی ویا موقه قطعی واجرا آت نتیجه سنک
اشعار ی رجا اولنور.

بو تعلیماته ممانعت ایده جک تلغراف مأمورلی محللرنده در حال دیوان حربیه ویریلرک حققرنده
اك آغیر جزا تطبیق اولنه جقدر. اشبو تبلیغاتک انفاذی ۲۰ نجی، ۱۵ نجی، ۱۳ و ۳ نجی قول
اردو قوماندانلقرندن رجا ایدلشدر. و سولنک اشعار بیورولسی.
سیواسده عمومی قونفره هیئی «

§ بوتلغراف محتویاتی، متعاقب تلغرافلرله ا کال ایدلدی. [وثیقه: ۸۴، ۸۵]

۱۱ ایلول کیجه سی یاسلمش اولان عمومی تبلیغه ذیل اوله رقدده شو رجاده بولونیلدی:
« بوکیجه نتیجه آلدده ایدیلنجیه قدر بوتون قوماندانلر ورؤسای مأمورین ملکیه وعلاقه دار
هیئتلرک تلغرافخانه لری ترک ائتمه لری رجا اولنور. (عمومی قونفره هیئی) »

§ تلغرافخانه لرده شو اخطارده بولونیلدی:

« لاحقه در: بوتلیغاتک اجرا اولندیخی خبری قونفره هیئتجه معلوم اولدقدن صوکره عینی
وجهله بینمزده مخبراته دوام اولنه جغندن تلغرافخانه لرده آدم بولندیرلسی موجودر.
(قونفره هیئی) »

§ استانبولک، ویریلن بر ساعت مهلت ظرفنده سراه یول ویرمیه جکی آ کلاشلیوردی.
بناء علیه، ۱۲ ایلول ۳۳۵ کونی عموم قوماندانلره وولایاته شو تبلیغ عمومی یاسیلدی:

« بر ساعته قدر، صورتی آتیده مندرج تلغرافنامه عمومی قونفره هیئی طرفندن
صدراعظمه چکیله جکدر. بناء علیه سزده هان بواساس و مآلدیه برر تلغرافنامه کشیده ایدیکر
وهان بیلدیریکز افندم. (عمومی قونفره هیئی) »

§ ساعت بشده صدراعظمه برای معلومات قیدیه ویریلن وعینی زمانده بالعموم قوماندانلره
وولایاته وقوع بولان تبلیغات شوندن عبارت ایدی:

« ۱ — حکومت ملٽڪ سوکيلي پادشاهنه اولان معروضات وارتباطي کسمکده و تحقق ایدن حرکت خائنه سنده دوامده تهر ايدليکنندن ملتده مشروع بر هيئت حکومت رأس کاره کچينجه يه قدر حکومت مرکزیه ايله مناسبات اداره سنی واستانبول ايله هر درلو تلغراف و پوسته مخبرات و مراسلاتي تماماً قطعه قرار ویرمشد. محلي مأمورين ملکيه ، عسکری قوماندانلره متحد آ بو خصوصی تأمین ایده جک و نتیجه يی سیواسده عمومی قونغره هيئنه بيلديره جکدر .

۲ — اشبو تبليغات بالجمله قوماندانلره ورؤسای مأمورين ملکيه يه ویرمشد .

(عمومی قونغره هيئي)

۳۳۵-۹-۱۲

افنديلر ؛ آيک اون ايکينجي کونی حکومت مرکزیه ايله عموميتله مخبره و ارتباط قطع ايدلدي . بعض مستثنا محللر و بو محللره اولان مناقشاتنزي آريجه ايضاح ایده جکم . اوندن اول مساعده بيورورسه کز دها مهم تلقی ايدلسی لازم کان بر مسئله حقنده عرض معلومات ايديم ؛ معلوم عاليديدر ، که فرید پاشا حکومتی مبعوثان انتخابی ايچون صورتا بر أمر ویرمشدی . فقط ايچنده بولنديغمز تاريخه قدر ، يعني آناطولونک استانبولله قطع ارتباط ايتديکی ۱۲ ايلول کونه قدر ، بو أمر تطبيق اولنماشدی . صوک وضعیت اوزرينه اک مهم مسئله نك مبعوثان انتخابی تعجیلاً تأمین ايتک اوله جغنی تقدیر بيورورسکيز . بناء عليه ۱۳ ايلولده در حال بو خصوصه ده اشتغاله باشلانيلدی . [وثيقه : ۸۶] اوزون تفصيلات ویرمکدنسه ذکر ايتديکم تاريخه ویريلن ايلک عمومی تعليماتی عيناً نظر اطلاعکزه وضع ايتکی دها فائده لی عد ایدرم . تبليغات شودر

۲۳۵-۹-۱۳

تل

بالیکسرده ق ۱۴ ، قونیه ده ق ۱۲ ، دیار بکرده ق ۱۳ ، ارضرومده ق ۱۵
آقرده ق ۲۰ ، بروسه ده فرقه ۱۷ ، چینه ده فرقه ۵۸ ، باندیرمه ده فرقه ۶۱
قوماندانقلرينه و فرقه ۶۱ واسطه سیله ادرنه ده ق ۱ ، نیکده ده فرقه ۱۱
قوماندانقلرينه ، ولايتلره ، مستقل سنجاقلره ، بلديه لره
(مدافعه حقوق جمعیتی هيئت مرکزیه لرینه)

حکومت مرکزیه نك اتخاذ و تعقيب ايتمکده اولدينی مسلك ارتجاعکارانه يه ویشامقده اولديغمز

كونلرك مهالك و مخاطرات عظيمه سنه قارشى مدافعه حقوق و محافظه موجوديت ايجون مجلس
ملينك انتخاب و انعقادنى تأمين و تسريع ايتك بوكونك اك مهم وظيفه سيدر .

حکومت مرکزیه ملتی اغفال ایله مبعوثان انتخابانی آیلرجه اجرا ایتمه مش اولدینی کی صوک
زمانده ویردیکی انتخاب آمرینی ده درلو اسباب ایله تعویق و تأخیر ایتمکده در . فرید پاشانک ،
طوروسسک اوتنه سنده کی ولایتزدن فراغت ایتدیکی صلح قونفرانسنه ویردیکی نوطه ایله نابت
و آیدین ولایتده یونانلیلرله تحدید حدوده تشبیه اوراده کی اشغالی آمر واقع حالنده بر الحاق
اوله رق قبول ایتدیکنه دلیل بولنش و اقسام مشغوله سائر مملکت ايجونده بونلره بکزر
غافلانه و خائنه سیاستیه ملک و ملتی اتقسامه اوغراته جنی قویاً ملحوظ و مجلس ملینک انعقادندن
اول صلحنامه یی امضا ایله ملتی بر آمر واقع قارشیسینده بولندیرمق نیتنده اولدینی مأمول بولنش
اولدیغندن عمومی قونفره ، اردویی و ملتی انتباهه دعوتله بروجه آتی خصوصاتک سرعت اجرا سنی
مسائل حیاتیه ملیه دن عد و بیان ایلر :

اولا — انتخابات حاضر لقرینک مرعی قانونده کی اک اصغری مدت ظرفنده اجرا واکالی
ايجون بلدیله و مدافعه حقوق جمعیتلری فعالیت تامه ایله چالشمیلیدر .

ثانیاً — سنجا قلدن چیقاریله حق مبعوثلرک مقدار نفوسنه نظراً عددی همان تثبیت اولنه رق
هیئت تمثیلیه شمیدین بیلدیرلمیلیدر . نامزدلر مسئله سی بالاخره بالخبره حل اولنه جقدر .

ثالثاً — کرک انتخاب حاضر لقری ، کرک انتخاباتک اجرا سنده موجب تأخر اسبابک شمیدین
تأمل ایله رفی و هیچ بر تأخره میدان ویرلمیه رک اصغری مدت ظرفنده انتخاباتک انتاجی .

اشبو قراری منطقه کنزده کی بالجه بلدی و مدافعه حقوق جمعیتلرینه تبلیغ و ایجابنک سرعت
ایفاسنه معاونت بیورمکز رجا اولنور .

هیئت تمثیلیه

§ فرید پاشا حکومتی ، تعنندنه دوام ایدیوردی . معلوم اولدینی وجهله دوشونجه به قدر
دوام ایتدی . مملکتی کونلرجه مرجعسز براقق البته پک بویوک محذورلری داعی اولوردی .
یوسیه بناء ، اولاً مطالعه صورمق اوزره و متعاقباً بعض اعتراضاته باققسزین آمر طرزنده تبلیغ
ایتدی کمز مقرراتی ایلولک ۱۴ کیجه سی شو صورتله تثبیت و تسوید ایتشدم :

« قونفره جه اتخاذی تصور ایدیلن تدابیری حاوی صورت بروجه آتی معروضدر : بوباده کی
نقطه نظر و مطالعه عالیلری آلدقدن صوکره هیئت عمومیجه تذکر اولنه رق موقع تطبیقه
قونه جقدر . ۱۵ - ۹ - ۳۵ زوالنه قدر اشعارینه منتظرز افندم .

— آمال ملیه یی بر صورت خائنه ده تأویل و تفسیر ایله تشبثات و حرکات ملیه مزی

غير مشروع اولق اوزره اعلان ايدن ومقام سلطنت وخلافته قارشى صداقت ابدیه سنی بوئون
وسائط مشروعه وقانونیه ايله تأییده مسارعت استدیکمز حالده پادشاه ايله ملت آره سنده برسد
حائل تشکیل ایدن واهالی بی یکدیگری علیه تسلیح و مقاله یه سوق و تحریک ایلین حکومت
مرکزیه ايله قطع مناسبات اضطرارنده قالان عمومی قونغره هیئتی ، بوجه زیر مقرراتی ذات
عالیرینه تبلیغی وظیفه عد ایلر :

۱ — نام نامی حضرت پادشاهی یه اولارق قوانین موضوعه دائره سنده امور و معاملات
دولت کماکان تدویر و تمشیته دوام اولنه جقدر . بلا تفریق جنس ومذهب اهلینک جان ، مال
وعرضی وهر درلو حقوقی تحت تأمینده بولندیر یله جقدر .

۲ — مأمورین حکومتک وظیفه مودوعه لرینی ملئتک آمال مشروعه سینه توفیقاً اجرا ایللری
طبیعیدر . مع هذا ایفای وظیفه دن استنکاف ایله یئرک معذرتلری استعفا مقامنده قبول اولنه رق
یرلرینه مناسبلری توکیل اولنه جقدر .

۳ — انشای وظیفه ده آمال وجریان ملی خلافنده حرکتلری تظاهر و تحق ایده جکلرک
سلامت دین وملت نامنه بر صورت شدیدده تجزیه لری قطعیدر .

۴ — مأمورین مستغفیه واهالیدن هر کیم اولورسه اولسون مقررات ملییه مخالف حرکات
وتلقینات مفسد تکرارنده بولنانلر دخی شدیداً دوچار مجازات اوله جقدر .

۵ — ملک وماتک سلامت وسعادت ، عدل وحقانیت ، داخل مملکتده امن وآسایشک
تأمینله قابلدر . بوباده ایجاب ایدن هر درلو تدابیرک اتخاذی قول اردو قوماندانلریله والی ومستقل
متصرفلر دن منتظردر .

۶ — ملئتک معروضاتی ذات شاهانه یه عرض وابلغه موفق اولنوبده امن واعتماد ملی بی
حائز بر حکومت مشروعه نک تشکله قدر مرجع مخبرات سیواسده عمومی قونغره هیئت تمثیلیه سی
اوله جقدر .

۷ — اشبو مقررات بالجمله تشکیلات ملییه مراکزیه تودیع واعلان اولنه جقدر .

مصطفی کال

فندیلر ؛ بوصوک عرض استدیکم تبلیغاتن اوزرینه ، قسماً خفیف وفقط
قسماده اولدقجه شدید اعتراضلره ، مقاومتلره وحتی مقابل تشبثلره
وتهدیدلره معروض قالدق . اعتراضات وتنقیدات ، یالکیز صوک تبلیغمن
احکامنه منحصر قالدی . بومناسبتله دها بشقه نقطه لرده شمول پیدا
ایتدی . بوخصوصده هیئت علیه کزه بر فکر مخصوص ویرمش اولق
ایچون بوبولده جریان ایتش اولان مخبراتدن بعضیلرینی قیصهجه عرض ایتمکلمه مساعده کزی
رجا ایدرم .

§ ارزنجان مدافعه حقوق جمعیتی هیئت مرکزیه سنک ۱۴ ایلول ۳۳۵ تاریخی تلغرافنده ؛
مقرراتک تطبیقندن اول ، حکومت مرکزیه قرق سکنز ساعت مهلت اعطاسنک موافق
اوله جنی عموجه قرارگیر اولمشدر . « طرزنده ضررسز بر مطالعه سرد اولونیوردی . [وثیقه : ۸۷]

§ دیاربکردن ۱۳ نجی قول اردو قوماندانی جودت بک ، ۱۴ ایلول ۳۳۵ تاریخی اوزون
شیفره سنده : « مرکز حکومتله بوس بوتون قطع علاقه ایدیلهرک مرجع اخبارات قونفره هیئت
تمثیلیه سی اولورسه ، مخالفلر ، سیاسی بر مقصد تعقیب ایدنلر بوحرکتی خلافت قارشو عسکیان
ایدلش کوستره رک افکاری تعلیط ایده جکلردر . » . « بو وضعیت دوام ایدرسه مأمور وعسکرک
معاشانی واعاشه مصارفانی ایچون منبع وتدیر دوشونولدیمی ؟ » . « حکومت مرکزیه انکلیز
نفوذی آلتنده در . هر درلو اصرار ومساعیه رغماً بشقه درلو حرکت ایده بیله جک بر حکومت
تشکیلنه امکان یوقدر . انکلیزلر ، حکومتک موافقتیله واسع مقیاسده بر اشغال پلانی تطبیق
ایدرسه یکی باشند انکلیزلرله محاربه یه کیریشمکه طرفدار میسکنز ؟ و کیریشلیدیکی تقدیرده موفقیتدن
نه درجه یه قدر آمینسکنز ؟ بوحرکت مصرانه وطنک منافعه موافقمیدر ؟ » [وثیقه : ۸۸]
طرزنده بر طاقم مطالعات وسؤاللری احتوا ایدیوردی .

§ اضرورم هیئت مرکزیه سنک ۱۵ ایلول ۳۳۵ تاریخی تلغرافنده ؛ « تعلیمات مرکز آلتنجی
ماده سنک (یعنی هیئت تمثیلیه نک مرجعیتنه عائد) نظامنامه مزله توفیق ایدلک اوزره هیئت
مرکزیه لردن موافقت استحصالی ایجاب ایدر » دنیلیمکده ایدی .

§ ملاطیهده قوماندان الیاس بک ۱۵ ایلول ۳۳۵ تاریخی تلغرافنده « العزیز ولایتی خلقنک ،
قونفره نک مقصد واملندن خبردار ایدیلهرک هیج اولمازسه بدرجه تنویرلرینه دکن بوخصوصک
تأخیر ایدلمسی تنسیب بیوریلورسه موافق بولدیغمی عرض ایلرم . » مطالعه سی در میان ایدیلیوردی .
[وثیقه : ۸۹]

§ ایچنده بولندیغمز سیواسک مدافعه حقوق جمعیتی هیئت مرکزیه سی ده اوزون برراپورنده
« تبلیغ بیوریلان موادک هیئت مجوعه سنندن مملکتده بر اداره موقته اعلان ایدیله جکی آکلا شیلیمکده در . »
ماده سیله باشلادقدن صوکره « بونک ، جمعیت نظامنامه سنک ماده مخصوصه سنه وهیج بر ماده سنه
استناد ایتک امکانی کوروله مملکده اولدیغنی حقتده » نظر دقتمز جلب ایدیلیور و « ذات
شاهانه یه ابلاغ معروضات ایده بیله جک وسائلی کمال سکون وصمیمیتله وطالتی برشکلده آرامنی »
توصیه ایدیوردی . [وثیقه : ۹۰]

§ هیئت تمثیلیه اعضامزدن بولنوب متعدد دعوت ورجالری مزه رغماً بزه رفاقت ایتمین ،
سیواس قونفره سنده بولنمه مق ایچون معذرتلر ایجاد ایدن ثروت بک « السلام علیکم » خطاب
دیندارانه سیله باشلایان ۱۵ ایلول ۳۳۵ تاریخنده طرزوندن کشیده ایتدیکی آچیق تلغرافنامه سنده ؛
« سیواس قونفره سی بیاننامه سنی بالاخره تبلیغاتکری آلدق . جواباً بیلدیردیکمز مطالعات ،

كاظم پاشا خضر ئارلجە كورلىك آرزو ايدىلىش وكورولمىش . . . «اولا سيواس قونفرەسى»
 عمومى قونفرە شىكلەنە كىرمەش وبرهيت تەمىلىيە وجودە كىتىرمەش اولدىنى آ كلاشيلور ، كە بوجەت
 مقرر اتىزە منافىدر . . . «سيواس قونفرەسى» ، هيت تەمىلىيە مەزىيانە اعضا انتخابە صلاحىتدار
 اولەمىيە جەدى . . . «حکومت مرکزە ايله قطع مخابرات برأمر واقع اولدى . . . «هيت
 تەمىلىيە نك مرجعتى مسئلەسى افكار عمومىە نظرنده پك ناخوش تأثیرلر ياپە جەقدەر . بوجەتدن
 قطعاً صرف نظر بيورماليدەر . . . «سيواس قونفرەسى» ، ارضروم نظامنامە سنى تعديله صلاحىتدار
 دکلەر . بوقونفرە ، ولايات شرقىە هيت تەمىلىيە سەنە تبعيتە مجبور اولە جەدى . ارضروم مقررانى
 حقنە ، اذهان عمومىە نك ، بردورە اهتزاز كچىردىكى بونولردە ، آنك غىرى احكامە شەهلى
 نظرلرله باقە جەقنە شەه بيورمەيگىز . . . «ارضروم قونفرەسى احكامى خارجنە ياپيله جق
 معاملەيە اشتراك ايدەمەيگىز . «پروتستوسيله ختام بوليوردى . [وشىقە : ۹۱]

§ ۱۵ نچى قول اردو قوماندانى كاظم قرەبكر پاشانك ۱۵ ايلول ۱۳۳۵ تاريخندە وقوع بولان
 اشعاراتندە : «سيواس قونفرە سنىك استفساريە جواباً ، طريزون هيئتندن ثروت ، عزت و ذكى
 بلكرك ويرمك ايسىتىدكلىرى جوانى اوقودم . پك يقىندىن طانيدىغم بوزوانە اعتماد و حرمت
 فوق العادەدر . مومى اليهكم مطالعاتنە سائق اولان فكر اصلىي آ كلايورم و طرفدارم . «
 ديدكەن صوكرە تفرعات حقنە كى نقاط نظرىنى سرد ايدىيور وازجەلە «ارضروم قونفرەسى»
 شرقى آناطولولاياتى نامەنەدر . سيواس قونفرەسى ايسە ، عموم ملتى تەمىل ايدىن بوقونفرەدر ، كە
 بوقونفرە نك دە ايرىجە برهيت تەمىلىيە سى اولمق طبعيدەر . آنچى سيواس عمومى قونفرەسى هيت تەمىلىيە سى ،
 شرقى آناطولولاياتى هيت تەمىلىيە سى الغا ايتىش اوليور . بو هيت تەمىلىيە بالطبع هر آن موجوددر .
 يالكىز بو هيت تەمىلىيە دن اولوب اليوم سيواس قونفرەسى هيت تەمىلىيە سەنە داخل اولمش بولنانلر
 وارسە ، بونلرك ، شرقى آنادولولاياتى هيت تەمىلىيە سىندن استعفا ايتىلرغى طلب ايتمك دوغرو
 اولە بىلير . سيواس قونفرەسى ، عموم ملتك منافعتى و شرقى آناطولولاياتى هيت تەمىلىيە سى دە ،
 منحصر آ شرقى آناطولولاياتنك حقوق و منافعتى محافظە ايدەر . . . «هيت تەمىلىيە نك مرجعت
 صلاحيت كىفيتى مسئلە نك روح اساسىنى تشكىل ايتەكەدەر ، كە بو مبحثە شەيدىن استعجال
 ايدەلمەسى خصوصەندە سزكلە تامماً هم فكرم . هيت تەمىلىيە تەكلىفاتندن بردن بشە قدر اولان
 مادەلرینە كەنجە ؛ بونلرك دكل صورولمىنى ، حتى بياننامە حالندە ويا رەتمى شەكلەندە بىلە نشرىنى
 فضلە كورورم . «مطالعە سەندە بولونيوردى . [وشىقە : ۹۲]

رېژونده ثروت بکه يازديغمز جوابي تلغرافله کاظم قره بکر پاشايه
ويرديکمز جوابدن ده بحث ايديم . ثروت بکه يازيلان تلغرافنامه
شوايدى :

طرز زونده ثروت بك افندى به

طرز زون هيئت مركزيه سندن صوريلان مطالعه به هنوز جواب كلدى . بوخصوص آروجه
كاظم پاشا حضر تزلندن ده صورولمشدى . مطالعاتك مزجنه نهدن لزوم كورولديكي بالطبع
آكلاشيله مامشدر . صره ايله وقوع بولان مطالعاتك مزه عيني صره ايله بروجه آتى عرض
جواب ايديورم :

اولا ؛ سيواس قونفره سنك عمومى بر قونفره اوله جنى جهلنك معلومى ايدى . بونك ، سزجه ،
باشقه ماهيته تلقى ايدلكنده اولديغنى شيمدى ايلك دفعه سزدن ايشيديورم . هيئت تمثليه
مسئله سنه كلنجه ، بوهيئت ، اساساً ارضروم قونفره سنك انتخاب وقبول ايتديكي هيئتدر . الان
بنده كزله برابر رؤف بك ، بكرسامى بك ، رائف افندى ، شيخ حاجى فوزى افندى سيواسده
حاضر بولمقده درلر . دهادر دوت اعضاض نقصان اولمقده برابر اكثريت وظيفه سنى ايفا ايتمكده در .
بو جهتك ده ، ذات عاليه نجه بارز بر صورتده معلوم اوله جفته شه مز يوقدر . چونكه سزى ده ،
وضعيتك اهميته بناء دهادر ارضرومده ايكن دعوت ايتش و ديكر رفقاتك برابر كوتوروله چكى
بيلدرلمشدى . سيواس عمومى قونفره سنك ، نظامنامه مزك سكرنجى ماده سى موجبجه بعض اعضا
ايلاه هيئت تمثليه مزى تقويه ايديله چكى برابر موضوع بحث اولش وبونده ده باس كورولممش ،
بالعكس وحدت عموميه يى تمثيل ايجون بو ، لازمه دن عد ايدلمشدى . سيواس عمومى قونفره سنده
بودن بشقه برشى ياپلما مشدر . حكومت مركزيه ايله قطع مخبرات ، مقررات اساسيه مزك
دردنجى ماده سنك خارجنده دكل داخلنده وحتى اومتوياتك استيعاب ايدميه چكى وارد خاطر
اوليان خيانتكارانه اسبابه مستند ماهيته در . اساساً بو امر واقى ياپان بز دكل ، حكومت
مركزيه در . شيفره تلغرافنامه مزك تطبيق محتوياتى بر امر ضروري در . بوندن ، هيچ بر صورته
صرف نظر ايتمكه امكان قالماشدر . بز ، جهت تطبيقه ده رأى موافقتكزى استحصاله نشي بر
وظيفه عد ايتك . موافقت ايدوب اتمه مك سزجه تقدير اولنه جق بر كيفيتدر . يالكز شونى ده
عرض ايدم ، كه بوكون بوتون آناطولووروم ايلي نك متحداً حر كته مجبور اولدينى براستقامتده ،
اقليتك دكل اكثريتك موافقتنه تابع اولمق واقليتلى بوتاليته ارجاع ايتك مجبوريت قطعيه سى
واردر . مرجعيت و صلاحيت مسئله سى حقنده دهادر معقول بر نقطه نظر كز وارسه لطفاً بيلدريكز .

اتخاذی ضروری کورولن بو کونکی طرز حرکت دقتله تدقیق بیوریلورسه تماماً نظامنامه مزه وارضروم قونفره سی مقررات اساسیه سنه مطابقدره بونک خارجه چیقلاخی نقطه یی کوره میورم. بناء علیه ذات عالی کزک کنديکزی خارج براقی ایسته دیککز نظامنامه ومقررات معلومه فوقنده کی اجرا آتک ایضاح بیورلسنی رجا ایدرم . بو کون غیر قابل اجتناب بر حرکت وارسه اوده ؛ حکومت مرکزیه نک مقدرات ملت ومملکتی آلچاقجه انکیزلرک آرزوسنه تودیع وکندی منفعتلرینه قوربان ایتسیدر . بوکا قارشى بوراجه اتخاذ اولنان قراردن بشقه بر قرار اتخاذینه امکان وارسه لطفاً بیلدیریکز .

مصطفی کال

§ کاظم قره بکر پاشایه ده وردیکمز مفصل جوابک مقدماتی عیناً شویله ایدی : « ثروت وعزت بکیرک ، هیئت تمثیلیه نک طرزون هیئت مرکزیه سندن استیضاح ایلدیکی خصوصاته جواباً چکدکلری آچیق تلغرافنامه آلندی . محتویانک ، آچیق اوله رق اشاعه سی محذوردن سالم اولیان بومطالعائی ، هیئت تمثیلیه ، تماماً ثروت وعزت بکیرک شخصی مطالعه لری اوله رق تلقی ایدر. هیئت تمثیلیه ، تعمیماً طلب ایتدیکی مطالعائی ، عزت و ثروت بکیردن دکل ، نظامنامه موجبجه طرزون هیئت مرکزیه سندن طلب ایتشدرد. ثروت وعزت بکیرک نقطه نظرلری حاوی خصوصی تلغرافنامه ایله طرف عالی کزدن هم کنديلرینه وهمده هیئت تمثیلیه به جواب اولق اوزره درمیان بیوریلان مطالعات حقنده ده بوجه آتی ایضاحاته لزوم کورولمشدر :

(آ) اولاً؛ موئی الهمای معلومکز اولان مطالعاته سائق اولان فکر اصلی یی کشف ایتک مع التأسف هیئت تمثیلیه جه ممکن اوله مامشدر .

(ب) نظامنامه نک دردنجی ماده سی محتویاتی ، بر اداره موقه تشکیلی اسباب وشرائطی ایضاح ایدر . حالبوکه معلوم وقایع اخیره اهانتکارانه سببيله اتخاذ ایدلمش وایدلسی لزومی حقنده مطالعه صورولمش اولان تدابیر ، هیچ بر وقت اداره موقه تشکیلی ایتک غایه سنه معطوف دکدر . بناء علیه بوخصوصه دردنجی ماده آردسنده مناسبت آرامغه لزوم یوقدر . تدابیر ، ذات شاهانه به دوغریدن دوغری به غرضحاله یول بولق و مشروع برقابینه نک موقع اقتداره اصعادیی استرحام ایتک مقصدینه معطوفدر .

(ج) سیواسده انعقاد ایدن قونفره ؛ غربی آناتولو مرخصلریله ارضروم قونفره سنک هیئت عمومیه سی، بناء علیه ، عموم شرقی آناتولو ولایاتی نامنه صاحب صلاحیت اولق اوزره ، قونفره نک قرارینه توفیقاً انتخاب ایدیلن بر هیئت مخصوصه بولندیرمقله ، سیواس قونفره سی بالطبع عموم آناتولو وروم ایلی نامنه وبوتون ملتی تمثیل ایتک اوزره عمومی بر قونفره حالی کسب ایتشدرد. اشبو قونفره ، ارضروم قونفره سی مقررات وتشکیلاتی عیناً ، فقط بالطبع تشمیلاً قبول ایلش

وبالنتیجه شرق آناطولو مدافعه حقوق جمعیتی ، آنادولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی عنوان
شاملی آلتنده توسیعاً توحید ایدلمشدر .

نظامنامه‌نک اوجنچی ماده‌سی وقونفرم‌نک مقررات اساسیه‌سی ذاتاً بو غایه عالیه‌نک تأمینتی
أمل قطعی اوله‌رق کوسترمشدر . سیواس عمومی قونفره‌سی ، ارضروم قونفره‌سنده شرق
آناطولو مدافعه حقوق جمعیتی نامنه انتخاب ایلدیکی هیئت تمثیلیه ، تماماً بیان اعتماد ایدره‌ک ،
عیناً آناطولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی ایچون هیئت تمثیلیه اوله‌رق قبول ایله‌مشدر. بوکا نظر آ
سیواس عمومی قونفره‌سنک قرارلری بشقه، ارضروم قونفره‌سنک قرارلری بشقه و شرقی آناطولو
مدافعه حقوق جمعیت‌نک هیئت تمثیلیه‌سی بشقه و آناطولوی روم ایلی مدافعه حقوق جمعیت‌نک هیئت
تمثیلیه‌سی بشقه کبی بشقه‌لقار و آیریلقلر البته موضوع بحث اوله‌مز و بونک موضوع بحث اولسی
شبهه‌سز که پک صمیمی اولان مقصد وحدت و غایه مقدسه‌مز ایچون صوگ درجه مضردر . بو
تقدیرده بربرینی الفا ایدن هیئت تمثیلیه‌لر اولمدینی کبی ، برینه داخل اولنجه، دیکرندن استعفا‌سنی
طلب ایتک دوغرو اوله‌بیله‌جکی اعضالرده موجود دکلدن . بوکون، عموم آناطولو وروم ایلی به
شامل اولان جمعیت‌میزک، سیواسده بولنان یکانه هیئت تمثیلیه‌سی، ارضروم قونفره‌سنده نظامنامه‌نک
مواد مخصوصه‌سنه توفیقاً منتخب طقوز ذاتدن بشنک حضور بیله ایفای وظیفه‌یه دوام ایتکده‌در. «
.... «حقوق و صلاحیتی و منافعی شرقی آناطولو ولایتندن بالطبع هیچ بروجهله آزاو لیان غربی
آناطولونک، محق و مشروع اولان مطالعات و تکالیفی نظر دفته آلمیه‌رق اونلری ، علی‌الاطلاق
تابع وضعیتنده بولندیرمه‌قه قالفیشمق، بزم عقلمیزک بدرلو قبول ایدمه‌دیکی خصوصاً دندرن.
» بوسبیله هیئت تمثیلیه‌مز آلتی اعضا علاوه‌سیله تقویه اولتمشدر . « [وثیقه : ۹۳]

بوندن صوکره‌دها بر چوق ایضاحاتی احتوا ایدن بوتلغرافنامه‌مز ، عیناً طربزون هیئت
مرکزیه‌سنده کشیده ایدلمشدر . [وثیقه : ۹۴]

بومناقشات اوزرنده‌دها برخیلی ایضاح واستیضاحلر اولدی . حتی (مدافعه حقوق هیئتی
طربزون مرکزی) امضای موهومیه‌له دیگر ولایاته‌له‌میزده تلغرافلرده چکیلدیکی کورولدی .
[وثیقه : ۹۵] نهایت اون بش کون صوکره طربزوندن بر تلغرافنامه آلدق . فقط ثروت بکدن
دکل . . عیناً عرض ایدرسیم وضعیت آکلاشیلیر .

« سیواسده هیئت تمثیلیه نامنه مصطفی کمال پاشا حضر تدرینه
صورتی زیرده درج ایدیلن طربزون بلدییه هیئت‌نک تلغرافی در سعادت‌ه‌شیمدی کشیده ایدیلیور .
بر صورتی ۱۵ نجی قول اردو قوماندانلغنه یازدیرلدینی معروضدر .

موقع قوماندانی
علی رضا

۱ تشرین اول ۳۳۵

صورت

« در سعادت صدراعظم فرید پاشا حضر تهرینه

بو کونه قدر آنا طولودن یو کسه له ن فریاد ملی یی طربزون کنديسنه مخصوص وقار و سکینته
بدقیق و تعقیب ابتدی . مملکتک ، بو وضعیت فضله تحملی یو قدر . محبت وطنیه کز وارسه آرتق
ترك موقع ایدیکز پاشا حضر تهری

اعضا	اعضا	اعضا	اعضا	بلدیہ رئیس
مسی	محمد صالح	محمد عونی	احمد	مسین
اعضا	اعضا	اعضا	اعضا	اعضا
	تقی	محمد	محمد	عمل

..

§ کاظم قره بکر پاشا دن ۱۷ ایلول ۳۳۵ تاریخده ، ذاته مخصوص بر شيفره آلام . پک
صمیمی و اخوتکارانه برلسانله یازلمش اولان بوشيفره برایی اخطاری احتوا ایدیوردی . کاظم
قره بکر پاشا : « پاشام ؛ دیور ، سیواسدن کان تبلیغات و تعمیلر ، گاه هیئت تمثیلیه نامنه و گاه
رأسادر . ۱۰ ایلول ۳۳۵ تاریخده ، در سعادتده کی حکومت خطاباً ، رأساً تبلیغات و اخطارات کز
واقع اولمده در . بوکا اعتماد و امنیت بیوریکز که بو طرزده امضا کزله واقع اولان تبلیغات ، سزی
اک زیاده حرمتله سونلر نزدنده بیله ، بویوک بر صمیمیتله و سلامت فکرله تنقید اولونیور
بونک نه قدر مؤثر و عکس العمله سائق اوله جغنی تقدیر بیورور سکز « بناء علیه هیئت تمثیلیه
وقونفره مقرراتی دائماً امضاسز ساده جه هیئت تمثیلیه دیه نشرینی رجا ایدرم . » تلغرافنامه شو
جمله لره ختام بولیوردی . « ذات سامیلرینک هر حالده اورته ده منفرد برشکلده کوروله مسی مقتضای
نفع مملکتدر . اتفاق آرا ایله (بونقطه ده رأیلری طوپلانان ذوات ویا هیأتک کیملر اولدیغنی
هنوز بو کونه قدر اوکره نمک میسر اولمه مشدر .) معروض اولان اشبو رجارلمک حسن تلقی
بیوریه جفندن آمینم ، آلر کزدن اوپرم . » [وثیقه ۹۶]

کاظم قره بکر پاشایی صمیمی اوله رق تردد و تنقیده دوشوردیکنی کوردیکز نقطه لری

ممکن اولدینی قدر بارز اوله رق محاکمه وایضاحه احتیاج درکاردر. اوتارینجده کی حسیات وافکارمک
محصول الهامی اولان مطالعه می بوکونک یکی تأثیراته قایدیرمقدن احتراز آ ، اوتارینجده ویردیکم
جوابی عیناً عرض ایتسکی ترجیح ایدرم :

۱۹ ایلول ۳۳۵

اون بشنجی قول اردو قوماندانی کاظم پاشا حضر تلیسه

ج : محترم قارداشم ؛ درین برصمیمینه مستند اولدیغنه اصلاً شبهه ایتدیکم قناعتکیزی آچیق
بر لسان اخوتله بیلدیرمش اولمکز روابط اخوتمکز ترصینه وقلی ممنونیتکم تجلیسنه بادی
اولشدیر . تصور بیوریلان محاذیری تماماً تقدیر ایدیورم . ۱۰ ایلول تارینجده رأساً حکومته
وقوع بولمش برتبلیغیم یوقدر ، یالکمز تلغرافخانهده بولندیغیم برصردهه بانتصادف داخلیه ناظری
عادل بک ایله ماکنه باشنده قارشی قارشی به کلیوردک. اونک سیواس والیسی رشید پاشابه ویردیکی
معناسز جوابلره قارشی بنده کز صرف شخصی اولق اوزره مومی الیهک شخصنه خطا بامعلومکز
اولان برآز سرتجه اخطاراتده بولندیم . بو عادتاً بر محاوره شکلنده جاری اولمشدر . بوندن بشقه
کوک حکومته وکوک ذات شاهانه به وکوک اجانبه وقوع بولان مراجعتلرده علی الاطلاق (قونفره
هیئت) ویا (هیئت تمثیلیه) افاده سی امضا مقامنه قائم اولمشدر . یالکمز آمریقا سیناتوسنه یازیلان
ومعلومکز اولان بر مکتوبه قونفره قراریله بش کشی وضع امضا ایتمشدرکه بومیانده بنده کزکده
امضام واردر . داخلی اولان علنی محاربه کنجه ؛ بوندهده هیئت تمثیلیه عباره سنی امضا مقامنده
قوللانمقده ایدک. آنجق بونک بعض طرفلرجه سوء تأثیر وعدم امنیتی موجب اولدینی کورولدی.
فی الحقیقه بویله عمومی بر تعبیرک دلالت ایلدیکي شخصیتلر وقوت کیزی قالیور . اورتهده مسئول
کیمدر ؛ بعض طرفلردن ، بالخاصه قسطنیونی ، آنقره ، ملاطیه ، نیکده ، جانیک کی لرلردن
دوغریدن دوغریوه شخصاً ماکنه باشنه چاغیرلغه باشلاندیم . عادتاً هیئت تمثیلیه عنوانی آلتنده
کیزله ن شخصلره ، مشارکت شخصیم اولوب اولدیغنه دائر برتردد اماره سی حس اولندی ،
حتی طرزوندن ثروت بکده هیئت تمثیلیه امضالی تبلیغاتی سوء تلقی وهیئت مذکوره نک
کیفیت وکمیتی حقنده بر چوق یا ککش مطالعه لردن صوکره شخصاً بنده کزی ماکنه باشنه
چاغیردی . کوروشولمکدن صوکره بونون بو مناقشه لره سببک امضانک هیئت تمثیلیه اوله رق ،
موهوم بر شخصیت افاده ایدر طرزده وضع ایلدیش اولدینی سویلیدی . ایشته بو اسبابدن ناشی
بوامضا مسئله سی اشعار برادر یلرندن اول هیئت تمثیلیه جه موضوع مذاکره اولمشدی . هیئت تمثیلیه نک
خفی بر قومینه هیئت اجرائیه سی اولیوب حکومتک مساعدت رسمیه سنی آلمش قانونی ، مشروع

بر جمعيتك ممثلان رندن مركب بولنسي جهتيه قانون مخصوصه توفيقاً، مقررات و تبليغاتك بر شخص
 مسئول طرفندن امضالانسي اصولي ضروري كورولمشدى و هيئت تمثليهك تبليغات و نشر يافته
 عمومى و موهوم بر نام اضافيسى صورتيله دوشه چكى غير قانونى شكلندن دولاني حاصل اوله حق
 محذورلر جريان مى عليه دارلرينك اساساً ياقمده اولدقلى مضر پروياغانداره امضا بولنقى بوزندن
 علاوه ايده بيله جكلى ضرردن پك فضله كورولدى و بالنتيجه متفقاً، وضع امضا اصولى تحت قراره
 آلندى. بو قراره رغماً، و دفعهيه وقوعبولان اخطار برادريلرى اوزرينه مسئلهك بر كره ده
 موقع تذكره وضعى هيئت تمثليه به تكليف ايتدم. اولجه درميان ايدلمش اولان اسباب و مطالعاته
 بناء عيني صورتله يازيلان شيلرك هيئت تمثليه قراريله اولدينى تصريح ايدلك اوزره يازلسنه متفقاً
 قرار وريدلر. شخصم موضوع بحث اولق اعتباريله بومذا كرده بيطرف قاننى مناسب كوردم .
 پرنسب اوله رق بر ذاتك امضا ايتمى قبول ايدلكدن صو كره نم يريمه ديكر بر ذاتك امضالانسي
 موضوع بحث اولدى . بو نقطه ده هيئتك درميان ايلديكى محاذير شونلردر : بوتون جهان نم بو
 ايشك ايچنده بولنديغمى بيلير . بوكون ديكر بر ذاتك امضاسيله تبليغات باشلانجه و نم اسممك
 اورته دن قالمسيله يا آره مزده بر نفاق و افتراق اولديغنه حكم اولنه حق و يا خود هر هانكى بر ذات
 امضا ايلديكى حالده نم اورته به چيتمقدن محانب ، غير مشروع بر وضعيته اولديغمه و بناء عليه
 حرركاتك غير مشروع بولندينى ذهانه دوشوله جكدردر . بوندن صرف نظرله ، هيئت عموميه به اعتماد
 و امنيت بخش اوله حق ديكر بر آرقداشمز ، امضاسيله اورته به چيقتجه بوكون نم حقمده وارد
 اولان محاذير عيناً او آرقداشمزكده حقنده وارد اوله جقدردر . اوحالده اونكده چكيلوب ديكر
 برينك وضع امضايه باشلامسى كې بالنتيجه نرم ايچون اترضف تشكيل ايدله جك اولان بر سلسله
 تعقيب ايتك لازمدر . بيلم بو جهتي نه درجه به قدر تصويب بيورورسكنز ؟ فى الحقيقه بنده كرك
 شخصم ، بالخاصه ايشك مبدأنده هدف تعرض كې تصور ايدلمشدى . فقط كرك داخل و كرك
 خارجاً محتمل اولان تعرضلر واقع اولمش ، الحمد لله كاملاً مقصدمز لهنه نتيجه نمشدر . حكومت
 مركزيه و بدخواهان هر تشبثنده مقهور اولمشدر . اجانبه كاجنه ، آمرىقاليلر ، فرانسزلر و انگليزلرله
 پك جدى تماس حاصل اولمش و بونلرك سيواسه قدر كان صاحب صلاحيت مأمورى لى لهمزده زميله
 حسن مناسباته كيريشمشلردر . نرمده داخل اولديغمز قواى مليهك ، برايكى كشينك اثر تحريكاتى
 اوليوب تماماً مى و عمومى بر شكل و ماهيته اولديغنى اطلاعات داخلنده با راپور مرجعلىنه
 بيلديرمشلردر . برده ، بو كې حر كانه آزه ، چوق او ك آياق اولانلر حقنده مملكتهمزده معلوم
 اولان اخلاقسزلىق ايجابى بعض كيرلى وجدانلى انسانلرك قىل و قالنك او كنه كچمك ممكن دكلدر .
 بو حالت حسيه هر ملتده ده عيني در . بو كې محذورلر قارشى بوراچه دوشونولن يكانه چاره ؛
 نرم صاوصيلماز بر تساند صميمتله مقصد مبعلمزه يورومكده بر آن تردد كوسترمه مملكتهمزدر .
 بنده كز منافع عموميه به عائد و شامل اولان افعال و حر كاتمزه ، ذاتى اجتهادمله دكل ، عموم
 رفقاى كرامك وجدانى و صميمى برلكيله حر كتى ترجيح ايتديكم ذات برادرلرنجه مسلمدر .

مع هذا بوخصوصه بشقه جه واردا ولاجق مطالمة برادريلرينك اشعارينه انتظار ايدره، كمال حرمت
وصميميتله كوزلر كزدن اوپرم قرده شم .

مصطفی کمال

..

فنديلر ؛ استانبول حكومتيله قطع محبرات ايلديكمز ۱۲ ايلول ۳۳۵
تاريخندن صوكره فرید پاشا قابینه سنك سقوطی تاریخنه قدر مختلف
تاریخلرده تکرار پادشاهه ، اجنبی ممثلره ، استانبول شهر امانته و عموم
مطبوعانه مختلف خطر و بیاننامه لر یازلدی . [وثیقه لر : ۹۷]
۲۰ ايلول ۳۳۵ تاریخلی ، صدر اعظم داماد فرید امضالی برتبلیغ

عمومی ایله پادشاهكده بر بیاننامه سنك انتشار ایتدیكنی خاطر لایه جقسکز . [وثیقه : ۹۸]
بو بیاننامه نك شایان دقت نقطه لرینی تکرار خاطر لایه جقسکز . بو نقطه لری صره ایله اشارت
ایده جکم :

۱ — حكومتك تعقیب ایتدیكى سیاست نتیجه سنده از میر فجایی آوروپا دول وممل
متمدنه سنك نظر دقت ومودتی جلب ایتدی .

۲ — بر هیئت مخصوصه محالده بیطرفانه تحقیقانه ایتدار ایتدی . حقمر انظار مدنیتده
نظامر ایتكده در .

۳ — وحدت ملیه مزى اخلاص ایده جك هیچ بر قرار و تکلیف اولدی .

۴ — بعض کیمسه لر طرفندن کویا اهالی ایله حكومت آره سنده مخالفت اولدینی اعلان
ایدیلیور .

۵ — بو حال ، شرائط قانونیه دائره سنده بر آن اول اجراسنی آرزو ایلدیكمز انتخاباتی ده
دوچار تأخیر ایدیور و صلحك تقرب ایلکده بولندینی بر صره ده ، وجودی لابد اولان هیئت
مبعوثانك اجتماعنی تعویق ایلجه جکدر .

۶ — بو کون عموم افراد ملتیدن انتظامر اوامر حكومته تمامی اتباعدر .

۷ — دول معظمه نك حسیات نصفشکارانه لری ، آوروپا و آمریقا افکار عمومیه سنك
اعتدالپرولکی موقع وحیثیت مزى تأمین ایده جك بر صلحه قریباً نائلیت امیدینی توثیق ایلکده در .
معلوم عالیریدر ، که بو بیاننامه نك نشر وتعمیمی بزم ، مملکتله استانبول حكومتی آره سنده
محبرات و مناسباتی قطع ایتدیكمز وبوقطه ده اصرار ایلکده بولندیغمز کونلرده وقوعولیور .

هرحاله وېرديكمز تعليمات و اوامر عموميه بهرعايت ايدلديكي تقديرده، هيسچ بر طرفدن آلماناسي و ملته او قوتديرلاماسي لازمه دن ابدى . حالوكه شيمدى عرض ايدم جكم بر تلغرافنامه دن ، مقررات و تبليغاتمزه مغاير و نقطه نظرمنه كلياً مخالف اوله رق بو . بياننامه نك بعض طرفلردن آ لنديني آكلاشيلدى .

طرزوزن موقع قوماندانه

ذات شوكتيات حضرت تاجدار اكرميناك ملتته قارشى لطفاً وقوعبولان بياننامه هايونلرينك درحال مأمورين واهالى بلديه توديبى لازمدر . تاكه ، حكومت خائنه حاضره نك ، ملكسات پادشاهمز افندمزي نه قدركستاخانه بر جرأله حالا اغفال ايتكمده اولدقلى آ كلامانلر قالديسه ، تماماً مطلع اولسونلر ، ملت ومملكتي ايچون قلب هايونلرينك به قدر بويوك بر شفقت ومحبته مالى اولديغى كوسترن اشبو بياننامه ده ، اك آشكار برصورتده كوزه چاربان خصوصى ؛ قاينه نك حركات خائنه سى حقدده عتبه خلافتپناهى به ملت طرفندن عرض اولنان شكائتنامه نك حالا واصل اطلاع شاهانه لرى اولديغى كيفيتيدر . چونكه ملت ووطنه قارشى بالذات قاينه اركانك توجه ايتديكي خنجر اهانته مطلع اولسه لرايدى ، بوخائلى بردقيقه بيله موقعلرند طويمه جقلىرنه بياننامه هايونده كى صميميت افاده اك بيوك برشاهددر . بوخائلىر ، بو حقيقتى بيلدكلىر ايچون ، خلافتپناه افندمزي دوعريدن دوعرى به ملتته تماسه كتيرميورلر . بناء عليه ملته دوشن وظيفه ؛ پادشاه فيشانه محبت و صداقت مؤيده سنى تكرار على التكرار عرض واطهار ايتكمده برابر عموم ملت و اردونك بركتله متحده حالنده حقوق مؤيده شاهانه لرى وحيات ملت ومملكتي قورتارمغه چاليشدقلى فقط بوخائى قاينه نك ، بو حركت مشروعه صادقانه ي ، پادشاهمز افندمزدن كيزله دكلىر ، بوسبوتون معكوس برشكلده كوستردكلىر حقيقتى دون قرار وېرلديكى وجهله عتبه خلافتپناهى به بلا واسطه عرض وابلغ ايتكمدر . اضرورم اهاليسنك بوبابده يازم جقلىر تلغراف صورتى اورايه بيلديريه جكمدر ،

ق ۱۵ قوماندانى

۲۱ ايلول ۳۳۵

لاظم قره بكم

§ لاظم قره بكم پاشا ، بوتلغرافنى شويله برحاشيه ايله بزه ده بيلديرييوردي :

» بوبابده مطالعات عاليلى وارىم ؟ بو بياننامه هايون ملتك پادشاهنه قارشى عرض حقيقت ايلسنه تكرار بر فرصت وېرمشدركه اضرورم اهاليسى قاينه نك بالجمله جنايتلرني تكرار ايتكم

صورتيله يکيدن عتبه به معروضانده بولنه چقلدر . بونک صورتی يابرای کشيده ويا برای معلومات هيئت محترمه لرينه تقديم ايدہ حکم .

لاظم قره بکر

§ ما کنه باشنده جواباً بيلديريکمز مطالعه شو ایدی :

« فرید پاشا قابینه سنک افعال و حرکات جنايتکارانه سنه عائد اولان وثائق ، ملته لزومی درجه ده ، قرا و نواحی به قدر تبليغ و تعميم ايديله مه مش اولدينی معلوم عاليليردر . بويله اولسه بيله بوتبليغات ايله بياننامه هايون محتوياتی قارشيلاشديره رق مقایسه و محاکمه ايتک و حقيقت حالی استخراج ايتک قطعی دکدر . بوجهته بز اساساً بويله بر بياننامه نك باب عالیده تصنيع ايدلمکده اولديغی ده اول خبر آلمش و بونک ، اذهان ملتی تشويشدين ، صيانت ايچون استانبولدن آلمانسی تنسيب ايتمشدک . ذاتاً استانبولله مخبرات رسميه نك منقطع بولمسی حسييله دوغريدن دوغری به سرايدن دک ، ينه فرید پاشانک حاشيه سييله باب عالیدن و يريلن اشبو بياننامه نك سيواس ، آنقره ، قسطنونی وسائر مرا کزده اولديغی کي هيچ بر طرفدن آلمانش اولديغی ظن ايدیوردق . بوبياننامه بي آلمق ايچون ده اول ملته ذات شاهانه به عرض حال و حقيقت ايتمنه مساعد اولونمسی لازم کليردی . بناء عليه بوبياننامه نك نشر و تعميمنه وساطتی فائده لي بولمورز . فقط ، بوبياننامه طربزون ، ارضروم و سيواس کي مرا کزده ايجاب ايدنلر طرفدن اوقونمش بولنديغنه نظراً تصور بيورديغکمز کي هر مرکزدن استانبوله بر تلغراف کشيده سی موافق اولور .

مصطفی کمال

پادشاهک بوبياننامه سنک ، افکار ملتده حاصل ايدہ چکنه شبه اوليان منفي تأثيراتک بر درجه به قدر اوکنه کچه بيلمک ايچون مذکور بياننامه محتوياتی تکذيب وابطاله مدار اوله حق طرزده پادشاهه بر جواب يازمنی و بونی مملکتده نشر و تعميم ايدہ رک اوقوتديرمني يکانه چاره دوشوندک و اويله يادق . [وثيقه : ۹۹]

§ افنديلر ، طربزونده بر ايکی ذاتک ، پک حيتی و محترم اولان طربزون خلقتک هيچده معلوماتی تعلق ايتمديکی حالده ، اونلر نامنه ، اوراده کی موجوديت مليه بي شخصلرنده تمثيله قاليشدق لرينه و بويوزدن تشبثات و مقررات مليه نك لزومی کي تطبيق واجرا ايديله مه مکده اولديغنه قانع اولدم . طربزونده والی بولنان غالب بک نامنده بر ذاتک ده منفي جريانی توليدده عامل اولديغی آ کلام . بوکا بناء طربزون جوارنده طورولده بولنان وهنوز فعلاً قره سنه قوماندایه باشلامش بولنان خالد بکک طربزون حواليسنده تشکيلات مليه به مأمور ايدلسی موافق مطالعه ايدلدی

وقول اردو قوماندانه بومطالعه بيلديرلدى . ۲۰ ايلول ۳۵ ده آلتان جوابده : « انكيزلره قارشى اخفا ايديلن ، خالد بكك ، مزاجى اقتضاسى ، احداث ايتىمى محتمل وضعيتلر بونازك زمانده بلكه اصلاحي ممكن اوله ماز . » زمينى اوزرنده بعض مطالعاتدن صوكره ، « خالد بك خبرم اولمهدن معروضاتده بولنسه بيله ترويج ايدلمه سى » بيلديريلوردى . [وشقه : ۱۰۰]

كاظم قره بكر باشانك بوتلغرافته ويرديكمز جوابده ؛ انكيز محذورينك بزلرجه متصور اولمديغنى وشديد وقطعى حركتك محذورلى كورولديكنه كوره طربزونك اصلاحي نهيه ونه كى واسطه به متوقف ايسه آنك دوغريدن دوغرى به كنديلرى طرفندن اتخاينى ، ۲۲ ايلول ۳۳۵ تاريخلى بر شيفره تلغرافله ، رجا ايتك . [وشقه : ۱۰۱]

بزم ، اون بشنجى قول اردو قوماندانيله بوخبره لرمن تاريخنده ، طورولدن قائم مقام خالد بكده دوغروندن دوغرويه بزمه بخبره به باشلادى . كنديسى جوابسز بر اقامق ووضعت حقنده تنوير ايتك مقصديله مقابله ده بولندق .

اون بشنجى قول اردو قوماندانك ، نو عا بزم ۲۲ ايلول ۳۳۵ تاريخلى تلغرافزه جواب تشكيل ايدن ، ۲۷ ايلول ۳۳۵ تاريخلى بر شيفره تلغرافى آلدق . بونده ؛ خلقى ، اولاتنوير وارشا ايتك وظيفه سنى يادقندن ؛ تيمرد ايدنلر كورولورسه ، اونلرى ده لايق اولدقلى معامله به معروض براققندن عبارت اولان وبك بويوك تجربه لرله تحصيل ايدن پرنسپنى عينا طربزون محيطنده ده تطبيق ايتديكنى بيانن وطقوزنجى فرقه قوماندانى رشدى بكى ، اركان حربه سبله برلكده ، اوچنجى فرقه قوماندانلى وكالتيله طربزونه كوندرديكى ، خالد بكى طربزون ايچون مناسب بولمديغنى بيليردكن صوكره « انكيز تلقيسنه كلنجه ؛ عاجزلرنجه ممكن اولدينى مدتجه آشكار ومادى بر خصوصتدن اجتنابى ترجيح ايدرم » قناعى افاده اولونيوردى . [وشقه : ۱۰۲] بوكا ويرديكم ۲۹ ايلول ۳۳۵ تاريخلى خصوصى وشخصى جوابده شونلرى يازدم : « طربزون ولايتى افكار عموميه سى حقنده تماماً بوراجه ده تنور ايدلمشدر . طربزون مركزى مستثنا اولق اوزره بوتون قضا ولواليله بخبره ايدلمكده در . مركزده كى حال دخى والينك توقيف وتبعيدندن صوكره زائل اولمشدر . (والى توقيف ومحفوظاً ارضرومه كوندردن ؛ اشارتم اوزرينه ، خالد بكدر .) رشدى بكك اوچنجى فرقه قوماندانلى وكالتيله طربزونه كوندرلمستده وارد خاطرمد اولان نقاطى عرض ايدم جكم .

اولا ؛ والى توقيف ايدن خالد بكدر . براقچ كون صوكره رشدى بكك بوضورتله كوندرلمسى خالد بكك حركتى اوراده كى بدخواهانه قارشى تنقيد كى اوله بيلير .

ثانياً ؛ خالد بك ، مهم وضعيتلرده ، فرقه سنك باشنه كچمكه مترقب ايكن ، بوكون ، كچيرمكده اولديغمز مهم وتاريخى آوانده ديكر بزدانك يرينه كلديكنى كورمكدن متأثر اوله بيلير .

بو ترتيبدن صرفنظر بيورولسني رجا ايدهرم . مع هذا قول اردو كرك خصوصات عسكريه سنه
مداخله ايتك ايسته م . » [وثيقه : ۱۰۳]

كاظم قره بكر پاشانك ويريكي ۲ تشرين اول ۳۳۵ تاريخي اوزون جوابده ؛ بو معامله نك
خاله بكك مراجعتي اوزرينه اولديغي وكنديسنة وضعيتي لايقيه آ كلاتمق ايچون ارضرومه دعوت
ابدليكني بيلديردى . [وثيقه : ۱۰۴] حالبوكه ۱ تشرين اول ۳۳۵ تاريخنده اوچنجي فرقه
امر ضابطي ملازم اول طارق امضاسيله ، سرپاورم جواد عباس بكه كلن خصوصى برشيفره نك
نهايت جله لرى شويله ايدى : « آخيرا قوماندان بك ، اوچنجي فرقه قوماندا وضعيت حاضره سنك
تبديلنى قول اردودن طلب ايتدى . شايد قول اردو بوتكليفى قبول واجرا ايتزسه بلا امر فعلاً
قوماندايه ابتدار ايله جكنى وقرار سابق وجهله قول اردودن آريله رق قونغره ني رأساً امر
طانيه جفنى عرض ايلرم . پاشا حضرتلرني لزومى وجهله تنوير بيوريكز اؤندم . » [وثيقه : ۱۰۵]
بوتاريخندن اون بش كون صوكره ايدى ، كاظم قره بكر پاشادن ۱۷ تشرين اول ۳۳۵ تاريخي
شو تلغرافى آلد : شو

« منطقه عاجزیده آرزوى ملينك تأمين وتطبيقي ايچون صوك نقطه به قدر عسكرك لكدن وسلسله
مراتبدين آيرلماق جهتي ، آيتنك ضبط وربطى ايچون دخى الزم كورپورم . جرأله بصيرتك
مزج ابدليكي يرلرده وايشلرده ، نتيجه بك پارلاق ده اولسه ، تيز آلدن معكوس ومحكوم اولديني
امثاليه ثابتدر . بالخاصه ؛ انكليز ، فرانسز ممثلرينك بولنديني طربزون محيطنده سلسله مراتبك
رعنا كورولسنة وپك بصيرتكار حركته احتياج ، فوق العاده در .

مع التأسف ويريكم صريح تعليماته رغمأ خاله بكك ، بالذات وقافت عسكريه سيله ، واليبي
توقيف ايتديكي غرابتي ، ديله داستان اولمشدر . (خاله بكي بو حركته سوق ايده نك كيم اولديغي
عرض ايتشمدم) انتخابات مسئله سندهده بو صورته ابراز فعاليت ايدرسه ، كندى حقلرنده
انكليز لره واقع اولان ده مارشك تكررى ومشكل وضعيتك تحصى ، غير قابل اجتناب اولور .
(انتخابات مسئله سنك تسريع وآرزوى ملي به مطابق تأمينى ايچون خاله بكه وسائر ايجاب ايدن
برچوق ذواته ، صرف همت وغيرت ايللرى بالخاصه رجا ايديلشدى . برده ، انكليز ده مارشك
غير قابل اجتناب نه كبي بروضعيت وجوده كتيه بيله جكنى ، كندى وضعيتى كوز اوكنه كتيه ررك
بردرلو آ كلايه ماش اولديغى اعتراف ايدهيم .) بونك ايچون ميرمومى اليه ايله مخبره ايدليه ررك
آرزوى طاليرينك تطبيقنده دلالت عاجزانه ي استرحام ايلرم . مومى الهك وضعيت ذاتيه سى
هردرلو دعوا دن برى ايسه هر هانكي بر منطقه دن مبعوث انتخابى حقنده كي فكر ساميلرينك اشعارى
معروضدر . »

بوتلغرافه ۱۹ تشرين اول ۳۳۵ تاريخنده ساده جه شو جوابى ويردم :

« خاله بكك مبعوث اولمق ويا اوله مق خصوصنده كي تمايلاتى بيله ميكمندن بوباده بيان
مطالعه ايده ميه جكم اؤندم . »

§ افندیلر ؛ فرید پاشا قایینه سنك سقوطنه قدر کچن کونلر ظرفنده قارشیلانلار مسائل متنوعدر . موانع و مشکلات ، آز دکلدی . بونلرک کافه سنی تعداد و ایضاحه قالدیشمق هیئت علیه کزی چوق یورایلیر . بوسبيله ، بوصفحه یی اکل ایده جکئی تصور ایتدیکم بعض نقطه لره یالکز تماس ایتمکه اکتفا ایده حکم .

علی غالبك توصیه سی اوزرینه ، حکومت مرکزیه جه درسم متصرفانغه تعیین ایدلیدی آ کلاشیلان و سیواسه مواصلت ایدن عثمان نوری بك ، ۸ ایلولده سیواسه آلیقونولدی .

جریان ملی علی بنده ، حرکات خائنه ده بولندیخی تحقیق ایدن آنقره والیسی محی الدین پاشا ، مقصد مخصوصه دوره چیقمش ایدی . ۱۳ ایلولده چورومده بولونیوردی . محی الدین پاشانك دردستیه محفوظاً سیواسه سوقی آنقره ده قول اردو قوماندانه و صامسونده بشنجی قافقاس فرقه سی قوماندانه آمر ایدلیدی . محی الدین پاشا موقوفاً سیواسه کتیرلشدر . کندیسيله بالذات کوروشدم . نصایح و اخطارات لازمه ده بولندقدن صوکره سننه حرمة صامسون اوزرندن استانبوله کوندردم . چوروم متصرفی سامح قتمی بك ده اوچ ، درت کون صوکره خصوصی طرزده سیواسه دعوت اولندی .

حرکات ملییه مخالفتری آ کلاشیلان نیکده متصرفی ، محاسبه جیسی و قومیسیرینك تحت الحفظ سیواسه سوقلری ۱۶ ایلولده نیکده ده فرقه قوماندانلغنه آمر اولندی .

§ افندیلر ؛ قسطنیونیده والی بولنان ابراهیم بك ؛ بن ، اردو مفتشی ایکن ارکان حربیه رئیس بولنان میر آلائی کاظم بك شخصاً طاییدی بر ذات ایدی . بوسبيله کندیسینه هردرلو اسرار تودیع اولنمشدی . آره مزده شیفره مخبرات جاری ایدی . کندیسی حکومت مرکزیه طرفندن استانبوله دعوت اولندی . بو دعوتیه اصلاً اجابت ایتمه سی لازم کلیرکن ، آ کلاشیلماز اسباب و ملاحظات ایله - استانبوله توقف اولنق ایچون - قسطنیونی ترک ایتمشدی . استانبول ابراهیم بك یرینه دیکرینی قسطنیونی به والی تعیین ایتمشدی . بو ذات ، ۱۶ ایلولده اینه بولی به مواصلت ایتش بولونیوردی . مومی الیهک توقیفی محنده ایجاب ایدلره امر ایتدک . بومسئله ده انتره سان (intéressant) کوچوک برصفحه اولدی . مساعده کزله برآز تفصیل ایدیم ؛ قسطنیونیده و قسطنیونی ولایتی داخلنده ضعف و تردد آناری مشهود اولغه باشلانجه ، قسطنیونی به شایان امنیت و مقتدر برضابطك کوندرلمسنی آنقره ده بولنان علی فؤاد پاشادن رجا ایتمشدم . فؤاد پاشا ، قسطنیونی موقع قوماندانی صفتیه اورایه میر آلائی عثمان بکی کوندرمشدی . عثمان بك ، تام ۱۶ ایلول کونی قسطنیونی به مواصلت ایتمشدی و بکی کلن والی حقنده و بر دیکمز امرک تطبیقی میر مومی الیهدن انتظار ایدیوردق . عرض ایتدیکم آمری و بر دکن صوکره ، تطبیقات و اجرا آت حقنده تلغراف باشنده معلوماته انتظار ایدیوردم . کیجه اولمشدی . ایستدیکم معلوماتی ویره جک ، قسطنیونیده بر مخاطب بولا میوردم . نهایت ، ۱۷ ایلول کیجه سی ، قسطنیونی و حوالیسی

قوماندانی میر آلائی عثمان بك، قسطنیونی تلغرافخانه سینه كلدی و عیناً شو تلغرافی وپردی :
 « بوكون قسطنیونی به كلدم . حكومت مركزی بهك آدماری ووالی وکیلی وژاندارمه قوماندانك
 دساسانی ایله خاهمده توقیف ایدلدم . تمثال حیت ضابطانك همتلریله شمدی قورتولدیم . بنده ،
 والی وکیلی وژاندارمه آلائی قوماندانی برابر توقیف ایتدیردم . تلغرافخانه بی اشغال ایتدم .
 بوراده وضعیت مهمدر . قونفره به استرحام ایدرم ، بوتون مقررآندن بورایی خبردار ایدرك
 قسطنیونی اهالی محترمه سنی تنور بیورسون . یکی والینك اینه بولی به ایندیکی مستخبردر ، حقنده
 نه معامله یاسله جقدر ؟ بوراده والی وکیلی و سائر تعیین حقنده ملی قونفره نك بكا صلاحیت ویرمسنه
 واشبو استرحامك جوابنه ما کنه باشنده شمدی انتظار ایلدیکم معروضدر . »

عثمان بکله ما کنه باشنده کی مخبره من شو صورتله دوام ایتدی . کندیسندن صوردم :
 « الیوم اوراده وضعیت حاکمیسکیز ؟ نه قدر قوتکیز وار ؟ اوراده ارکان ولایتدن شایان
 اعتماد کیم واردر ؟ یکی تعیین اولنوب اینه بولی به کلدیکی خبر آلتان والینك اسمی نه در ؟ »
 عثمان بک جوابی شو ایدی : « حالا ولایت حاکم ، هر حالده ، قونفره نك مظاهر اوله رق
 بی تنور ایتسی لازمدر . تعیین اولنان والی ، قونی و الیلکندن متقاعد ، غایت اسکی برذات
 اولدینی روایت اولونیور . اسمی علی رضادر ، قوتم ، ایکی یوز الی کشی چقاریر برطبور
 ودرت تفنکلی برمرتالیوز بلو کندن عبارتدر . خلق ایله هنوز کوروشیله مه مشدر . ارکان ولایتدن
 دفتردار فرید بک واردر . »

عثمان بکه شو امری وپردم : « شمدی بالذات والی وکالتی درعهده بیوریکنز وبتون قوای
 عسکریه وملکیه بی آلکیزه آلمغه تماماً صلاحیتدارسکیز . کلکده اولان والی بی ، درحال توقیف
 ایتدیرمك تدابیر سریعه اتخاذ بیوریکنز ، اجرا آتکیزه فعلاً ممانعت ایدنله قارشی بلا تردد
 سلاح استعمال ایتدیریکنز . ولایت دفتردار بی ، نیم دیاربکردن طانیدیغم فرید بک ایسه سزه
 معاونت ایتسی لازمدر . بولی متصرفنه ، آلدیگیز وضعیت وصلاحیتی ، شمدی ، بیلدیرهرك
 اونكده استانبوله قارشی عینی وجهله حرکت ایتسی طرفزدن سوبله ییکیز . سینوب متصرفی
 مظهر توفیق بکده ، نیم طرفدن عینی تعلیماتی ویریکنز . یانکزده هانکی شیفره مفتاحی واردر ؟ »
 عثمان بک جوابی : « والی وکالتی دفتردار فرید بکه ویره جکم ، کندم درعهده ایده میه جکم .
 بیلدیککیز فرید بکدر . سینوب متصرفی بیلدیککیزدر ، کندیسی عزل ایدلشدر . وکالت ،
 ژاندارمه طابور قوماندانی رمزی بکده در . مظهر توفیق بک سینوبده اولدینی بیلدیریلیور .
 شیفره مفتاحی موقوف آلائی قومانداننده در ، طلب ایدلدی ، آله جغم جوابه کوره عرض
 ایدرم افندم . »

« یانکزده بشقه شیفره مفتاحی وارمیدر ؟ فرید بک شمدی نره ده در ، وضعیتدن
 معلوماتدارمیدر ؟ » دیه صوردم .

« وضعیتن معلوماتی یوقدر ، شمندی چاغرلادی ، کله جکدر . بن هیسچ شیفره مفتاحی آلمدم ؛ چونکه توقیف ایدله جکمی بیلیموردم ، مقام شیفره سیله یازارم امیدنده ایدم . »
جوابی ویردی .

« اوراده ژاندارمه طابور قوماندانی کیمدر ، نه قدر ژاندارمه قوتی واردر ، آمریکز آلته کیردیمی ؟ » سؤالی یازدیردم . بوکاده ویردیکی جوابده : « ژاندارمه قوماندانی آمین بک ، یانمده وبنله تشریک مساعی ایتشدیر ، مرکزده ژاندارمه موجودی اوتوز بش قدردر . پولیس مدیری خلیل بک ده یانمده وبنله تشریک مساعی ایتشدیر ، موجودی قرق دانه در . پیاده طابور قوماندانی شریف بک ، کندیشی برآز بودالا اولدیفندن شمیدیک توقیف ایدلشدیر . ژاندارمه طابور قوماندانی آمین بک یوزباشیدیر . دفتردار فرید بک کلدی ، یانمده در . »

« آمین بکی برآز آ کلاتیرمیسکز » سؤالنه « ۳۱۸ نشأتلی ، اسکوبلی آمین ، طانیرسکز . مخصوص آلدریکزدن اویورلر . »

بونک اوزرینه شو سطرلری یازدیردم : « آمین افندی بی طانیرم ، تشکر ایدرم . فرید بکه وضعیتی آ کلاتیکز می ؟ مهم خصوصات ، مقام شیفره سیله بیلدیر یله بیلیر . سینوب متصرف وکیلی اولان ژاندارمه قوماندانی شایان امنیت اولمیدی تقدیرده آنک یرینه سزجه تنسیب اولنه جق مناسب برینک وکالته کچیرلمسی اسباب وتداییرینک استکمالی دوشونولمیدیر . معاونته احتیاج کور یورمیسکز ؟ » عثمان بک : « قونجه احتیاج کوروب کورمیدیکمی بالاخره عرض ایده جکم ؛ ژاندارمه طابور قوماندانی ، یکی کلدیکی ایچون احوالی معلوم اوله مامشدر افندم . » جوابی ویردی . عثمان بکه بشقه بر سویله جکی اولوب اولمیدیغنی و فرید بکه احواله دائر کوروشوب کوروشمدکلرینی صوروب آ کلا دقدن صوکره ؛ شو تلفرافی یازدیردم :

۱۶ ایلول ۳۳۵

عثمان بک و فرید بک افندی به

تداییر واجرا آتکزده موفقیت تمی ایدرم . بزی وضعیتکزدن وکلکده اولان والینک توقیف ایدلکیندن خبردار بیورمکزه انتظار ایلرز .

مصطفی کمال

فرید بک ، والی وکیلی ؛ میر آلائی عثمان بک ، قسطنمونی وحوالیسی قوماندانی صفتیه

فعالیت به باشلادقن بر ایکی کون سوکره ، کندیلرینی تکرار بلغراف باشنه دعوت ایده رک
معلومات طلب ایتشم .

استانبوله ایجاب ایدن مقاماته مطلوب وجهله عمومک امضاسی تحتنده تلغرافلر یازلدینی
وبالعموم ولایات والویه ده بوتلغرافلرک تبلیغ قلندینی بیلدیرملکه برابر برطاقم سؤاللرده
صورولیوردی . ازجمله « خلق دیورمش که ۱ — دیگر ولایات افکار عمومیه سی بزمه برابر
دکلمیدر ؟ ۲ — بوغیر طبیعی احوال نه زمانه قدر دوام ایده جکدر ؟ ۳ — قاینه نک تمرینه
قارشى نه کبی تدبیر بیورولدی ؟ لطفاً بزى تنویر بیوریکز پاشام ! »

خلقه عطفاً توجیه اولنان بو سؤاللرک والی وکیل و قوماندان بکدرکه ده فکرلرینی اشغال
ایتمکده اولدیفنه حکم ایتک واکا کوره جواب ویرمک زحمته دکردی . بناء علیه ساعتلرجه
سیواس - قسطنیونی تلنی اشغال ایدن اوزون معلومات وایضاحات ویرلدی . بوایضاحاتی شوصورنه
خلاصه ایده بیلیم :

۱ — تظاهرات ملیه ، وطنک هر گوشه سنده صلابت وحرارتله موجوددر . بوتون
ولایتلرک اوفاق کویلرینه قدر خلق واک اوفاق جزء نامنه قدر بوتون اردولرمن تماماً حساس
ووحده کامله حالنده ، تبلیغ اولنان مقرراتی تطبیق واجرا ایلمکده درلر وخلقک یکنجی واوچنجی
سؤالنه جواب اولمق اوزرده ده :

۲ — نه وقت که قسطنیونی خلق ، بوحالی غیر طبیعی بولوب اندیشه به دوشمک ضعفندن
قوریتله رق مقصدمنی استحصال ایدنجه قدر ثبات ایتکده اثر تردد کوسترمیه جکدر ، ایشته
اوزمان بوغیر طبیعی حال کندیاکندن زائل اوله جقدر . قاینه نک تمردی طبعیدر ؛ بوکا قارشى
بشقه تدبیره قالدیشمده دن اول ایلمک تدبیرمنی حقیله وهر طرفه قطعیتله تطبیق ایتک چاره لرینی
دوشونه لم . مثلاً ؛ بولی وضعیتی حقنده نه پایلمشدر . بولی حداسنه قدر تکمیل مواقعک
استانبول ایله مخبرات رسمیه سنک قطع اولندیغندن آمینمی ز ؛ بوکا دائر ، منتظر بولوندیغمن
معلومات هنوز ورود ایتدی . ایشته ، بودیدیکم ایلمک تدبیر ، استانبوله قدر تشمیل اولندی
تقدیرده قاینه نک تمرده طاقی قالمیه جغنی ظن ایدرم . مع هذا بوندن سوکرده بر عناد اجهلانه
وابلهانه به دوام ایتک ایستلرسه ، هر حاله ده مؤثر تدبیرلر تطبیقنه امکان واردر .

بوندن سوکره والی و قوماندانک ویردیکی معلوماتدن شونلر آ کلاشیلدی ؛ اینه بولیدن
استانبوله اعاده ایدیلن یکی والی زونفولداقده داخلیه ناظرندن شویله برأمر آلمش :

« بولی وحوالیسی سر بستدر ، زونفولداغه چقیکز ، ولایتک ایجاب ایدن محالریله مخاره
ایدیکز و أمر اخیره قدر اوراده بکله سیکز . » فی الحقیقه یکی والی ، زونفولداقده قالمش و تهدیداته
باشلامش . فرید و عثمان بکدر ، زونفولداق متصرفنه یکی والی بی توقیف ایدوب قره دن قسطنیونی به

کوندرلینسی آمر ایشلر ، متصرف بونی یامامش . مع هذا تشبثدن خبردار اولان یکی والی ، اوراده بارینه میهرق ، در سعادته عودت ایش . [وثیقه : ۱۰۶]

بالماسبه عرض ایتشدم ، که یکرمنجی قول اردو قوماندانی علی فؤاد پاشا ، قونقره نامنه ، بعض مقررات و ترتیبات اتخاذ ایشدی . علی فؤاد پاشایه ، قونقره جه (غربی آناتولو قوای ملیه قوماندانی) عنوانی ویرلدی . پاشا ، اسکیشهر و حوالینسی ملی بر منطقه عدایدوب قوماندانلغنه سواری قائممقامی عاطف بکی ، آفیون قره حصار حوالینسی ده ملی بر منطقه عدایدوب قوماندانلغنه ۲۳ نجی فرقه قوماندانی عمر لطفی بکی تعیین ایتشدی . بوفرقه ایله آناتولویه کلدی کمزك دها ایلك کونلرنده تماس و اشتغالده بولونیلدیغنی او کونلره عائد بیاناتم صره سنده ذکر ایتشدم . استانبول حکومتی فؤاد پاشانك یرینه همدی پاشایی تعیین و اعزام ایتشدی . همدی پاشا ، اسکیشهره قدر کلدی . اوراده ، کندیسنه ۱۶ ایلولده استانبوله عودتی لزومی تبلیغ اولندی .

انکلیزر ، اسکیشهر منطقه سی قوای ملیه قوماندانی اولان عاطف بکی توقیف ایدوب استانبوله کوندردیله . قوای ملیه قوماندانی اولان بر ذاتک کندینی سهولته خصم آلنه دوشورمه جه تدابیر آلمش اولسی لازم کلیدی . بو خصوصده کی غفلت و تدبیر سزك کندیسینی قورتارمق ایچون اوزون زمان متوالی تشبثانده بولنمه مزی ایجاب ایتدی . معلوم حالیکز ، او تاریخده اسکیشهرده انکلیز قطعی واردی . فؤاد پاشا ، طویلايه یلدیکی ملی قوتلره بالذات اسکیشهره یقین جمشید موقعه کیتشدی . اسکیشهری اوزاقدن احاطه ایتدی . اسکیشهرده بولنان مؤتلفین قوتلری قوماندانی جنرال (سالی قلاد) ک فؤاد پاشایه کوندردیکی بر مکتوبده قوللانیلان تعبیرات و قوای ملیه مزی صورت توصیف ؛ ملی قوماندانلر مرکز و قوای ملیه مرکز یوکسك شرف و حیثیتلرینه قارشى بر تجاوز تلقی ایدلایکندن و مومی ایه جنرالک حق و صلاحیتی خارجنده کورلایکندن بو خصوصده استانبوله بولنان دول ائتلافیه مثل سیاسیلرینک بر مخطرله ایله نظر دقتلری جلب اولمشدی . ۲۵ ایلول ۳۵ تاریخنده جنرال (سالی قلاد) ک فؤاد پاشا نزدینه کوندردیکی بر هیئت - که بر ارکان حرب بیکباشیسی ایله اسکیشهر انکلیز قونطورول ضابطندن مرکب ایدی . - انکلیزلرک احوال داخلیه موزه و حرکات ملیه موزه قطعاً مداخله ایله میه جکلرینه دائر سوز ویردیله . بو صرملرده ، انکلیزلر ، مرز یفونده بولنان قوتلرینک کرییه آلتماسی حالنده ممنون اولوب اولیه جغمزی استمزاج ایشلاردی . بالطبع پک ممنون اوله جغمزی ییلدیرمشدک . فی الحقیقه اوراده کی قوتلرینی بوتون آغزقلرله برابر اوله ، صامسونه چکدیله . بعده اورادنده استانبوله نقل ایتدیله . اسکیشهره حاکم اولدقدن صوکره ، فؤاد پاشایی ، بیله جک و بروسه حوالینسه کوندرمکی دوشونوردق .

§ افندیله ؛ قونیه ده والی بولنان جمال بک ، فرید پاشا قاپینه سنک آناتولوده مهم بر نقطه استنادی حالنه کلدی . قونیه ده اردو مفتشی اولان جمال پاشانك استانبوله کیدوب کله مه می ، اوراده بولنان قول اردو قوماندانی صلاح الدین بکک مترددانه طور وحرکتی واک نهایت خبرسز

استانبوله چکیلوب کیتیمی قونییه وحوالیسنی والی جمال بکک تحت حکمنده براقشدی . اورایه ، مقصدی یقیندن آ کلامش اولان برذاتک کوندرلمسینه احتیاج واردی . سیواسده یانمزدی بولنان رأفت بکک کوندرلمسی تنسیب ایدلدی . رأفت بک حرکت ابتدی . قونییه ده هیئت تمثیلیه طرفندن بر قوماندان کلکده اولدینی خبر آلتیجه ، ارباب حمیت جانلانش ، دیگر طرفندن ده والی جمال بک حبسخانه ده نه قدر قانلی قاتل ، موقوف وارسه هپسینی چیقاروب تالیس ایتیش و کندیسینه بر قوت یایمق ایسته مشدی . قونییه اهالی محترمه سی ، بودلیانه حرکتی قارشلی آياقلا نه رق مقتضای حمیتی ایفایه قرار ویرمش و بونک فرقه واران جمال بک ، ۲۶ ایلولده استانبوله فرار ایلشدر . [وثیقه : ۱۰۷] خلق ، بلدییه دائره سننده اجتماع ایدمرك خواجه وهبی افندی والی وکالتیه تعیین ایتشدی .

§ افندیلر ؛ شایان دقت بر نقطه در ؛ بو آنده خاطرمه کلدی ، هیئت علیه کزه عرض ایتمدن کچه میه حکم ؛ سیواس - قونییه یولی اوزرنده بر تلغراف مرکزندن ، رأفت بکدن بر سرویس آلدیم . رأفت بک ، بونده ؛ قونییه وحوالیسنده تأمین موفقیت ایچون کندیسینه ایکنجی اردو مفتشلیکی عنوان وصلاحیتک ویرلمسی لزومنی سیدریوردی . رأفت بک بر چوق زمان صوکره آنقرده بولندیغم صره ده ، بولی وحوالیسنده کی عصاتک تنکیلنه مأمور ایدلدیکی زمان دخی اورادن بر شیفره ایله ، خلق اوزرنده مهم تأثیری اوله جغندن بحمله کندیسینه پاشا عنوانک توجیهی بندن طلب ایتشدی . اوزمانلر رأفت بکک کرک برنجی وکرک ایکنجی آرزولرینی قطمین ایدمك رسمی موقع وصلاحیتده بولندیغمی ایضاحه حاجت یوقدی . بالخاصه بونی رأفت بکک انی یلمش اولسنه شبهه ایدله یلیرمی ؟ رأفت بک ، بو آرزولرینی قطمین ایتدیرمك ایچون نم حکومت مرکزیه نزدنده دلالتی ایما ایتک ایستیوردی ده دنیه مزدی . چونکه دنیاچه معلوم ایدی که بن ، اردو مفتشلیککندن وعسکرلکدن استعفا ایتیش اولدقدن بشقه پادشاه و حکومت مرکزیه طرفندن طرد ایدلمش واعدامه محکوم بولونیوردم . فعالیتیم بر قونفره نك انتخاب ایتدیکی هیئت ایچنده ، هیئت تمثیلیه ایچنده اونک نامنه وقوع بولیوردی . ملی مساعیده بولنق وبالخاصه بوخصوصده موفق اولق ایچون رسمی عنوان وصلاحیت مشروطایسه ، ذاتاً او ، نم کندمده یوق ایدی . اسباب موفقیت ایچون ، ایچنده بولندیغم اوصاف و شرائطک ماهیتی آ کلاشیلدقدن صوکره ، بندن رسمی شکللر داخلنده صفت وصلاحیت آرامغه لزوم اوله میه جفی طیبی ایدی . شبهه سز رأفت بکی قونییه مأمور ایدرکن بز کندیسینه مقصد داخلنده هر درلو افعال وحرکات ایچون صلاحیت کامله و واسعه ویرمشدک . بونک استعمال و تطبیق اونک کندی لیاقت و قدرته وابسته ایدی .

§ افندیلر ؛ هر طرفی فعالیت و تشکیلات ملییه سوق وامالیه چالیشیرکن حکومت مرکزیه نك املنه خادم بعض رؤسای مأمورین مالکیه طرفندن کویا معنوی تهدیداتی متضمن تلغرافلرده آلیوردق . مثلاً ؛ اورفه متصرفی علی رضا نامنده بری حرکاتمرك دول ائتلافیه تعرض

تلقى اولندينى وبويوزدن عموم عثمانلى قطعه سنك دول ائتلافيه جه اشغال عسكرى آلتنه آلتهرق
تورك حكومتنه ختام ويريله جكي ، تماس نتيجه سنده آلدينى معلوماته عطفاً بيلديريلور وقاينه
ايله ائتلاف تكيلىف اولونيوردى . بوتلغرافك متصرفه اجنيلر طرفندن ديكتنه ايتديرليكنه
شبهه يوقدى . بوكا ، بالطبع ايجابى كې جواب ورلدى . [ونيقه : ۱۰۸]

§ افنديلر ؛ خاطرلر كزده اولسه كر كدر كه ، مملكتمزده وقافتاسياده تدقيقات ياپمق اوزره
آمرىقا حكومتى ، جنرال (هاربورد) ك تحت رياستنده برهيئت كوندرمشدى . بوهيئت سيواسه
كلدى . ۲۲ ايلول ۳۳۵ كوني جنرال (هاربورد) ايله اوزون اوزادى به مكالمده بولندى .
جنراله ، حرڪات مليه نك مقصد و غايه سى وتشكيلات و وحدت مليه نك سبب ظهورى ، عناصر
غير مسلميه قارشى اولان حسيات واجنيلر ك مملكتمزده كى منفى پروپاگانداسى واجرا آتى حقنده
مفصلاً ومدلاً بيانانده بولندى . جنرال ك بعض غريب سؤالرينده مخاطب قالدى . مثلاً ؛ ملت قابل
تصور هر درلو تشبثات وفدا كارلقد بولندى صوكره دخى موفق اولنه مازسه نه ياباجقسك ؟
ويرديكم جوابده - خاطر مده آلدانمورسهم - ديمشدم كه ؛ برملت موجوديت واستقلالنى تأمين
ايچون قابل تصور اولان تشبثات وفدا كارلنى ياندقن صوكره موفق اولور . ياموفق اوله مازسه
ديمك ، اوملتك ئولش اولديغنه حكم ايتك ديمكدر . بناء عليه ملت ، برحيات اولدقجه وتشبثات
فداكارانه سنه دوام ايلدكجه عدم موفقيت موضوع بحث اوله ماز .

جنرال ك صوردينى سؤالدى مقصود اصلينك نه اوله بيله جكنى آراشديرمق ايسته مدم . فقط
ويرديكم جوابك طرفندن تقديرله قارشيلانديغنى بوكون بالوسيله ذكر ايتك ايسترم .

§ افنديلر ؛ ايلوك ۲۵ نجى كوني آقشامى ، آنقرده بولنان ۲۰ نجى قول اردو قوماندان
وكلى محمود بكدن آلديغم برشيفره تلغراف مفادى شوايدى : « بوكجه استانبول تلغرافخانه سندن
فؤاد پاشانى تلغراف باشنه ايسته ديلر . داخله نظارتك ولايت شيفره سيله برشيفره يازدير ديلر .
بونك خلاصه سى ، پادشاهك بياننامه سنده كى ارشادات عالمانه به تطبيق حرڪت صورتيله خلاص
وطن ميسر اوله جقدر . حرڪات مليه ، عالم مدنيتده منفور غايه صورتنده تجلى ايتديرلدى .
حكومتله ملتك آريلغى مداخله اجنبيه ي دعوت ايدجكدر . قونفرانس حقمزده قرارويريركن ،
بواختلاف نشانئ خير وسلامت اوليه جقدر . نتيجه ده ؛ مديران حرڪات ايله كوروشمك اوزره ،
ذوات عاليه ايله ، بيلديريله جك يردى ، ملاقاتى امر واقع صورتنده عرض و وقتك دارلغندن
جواب بكنلنمكده در . اجتهادات فكرى به رعايتى ، شخصه و شرفه عائد مصونيتى تمهيدات
مسلسله ايله علاوه ايديلور . تلغرافى يازان ، بوذات ، اركان حربيه ميرلورلندن عبدالكريم
پاشادر . بوتلغرافه تجارت و زراعت ناظرى هادى پاشا وساطتيله وعينى شيفره ايله جواب
انتظارنده در . مومى ايله ، بوحيه سى ايله مراجعتك بزدن اولديغنى اعلان واشاعه ايتك ايستديكى

آ کلاشیلور . تلغراف باشنده انتظارده بولندقلرندن بردقیقه اول قبول ایدیلوب ایدلیه جکی ایل
نه جواب ویریه جکنک اشعاری مستر محمد . علی فؤادپاشا حضر تلینه ده یازلمشدر . « [وثیقه : ۱۰۹]
محمود بکه ، عینی کونده ساعت ۷ صو کرده ما کنه باشنده ویردیکم تلغرافده شونلری
بیلدیرم : « کریم وهادی پاشالره ، فؤاد پاشانک آنقرده بولنمبوب مشغول اولدیغنی فقط
کوروشمک آرزو ایلدکلی تقدیرده ، سیواسده بولنان ، هیئت تمثیلیه ایله وبو هیئت میانده بولونان
مصطفی کمال پاشا ایله ما کنه باشنده آرزو ایلدکلی طرزده کوروشمک ممکن اولدیغنی بیلدیررسکیز .
(اونلر کوروشمک آرزوسنده ایسه لر) قیدنده دقتلی بولنمق لازمدر . » [وثیقه : ۱۱۰]
محمود بک ، کریم پاشانک آنقریه چکدیکلی تلغرافی عیناً بزده یازدی . محتویاتی ، آشخی
یوقاری محمود بک خلاصه ایتدیکندن عبارتدی . [وثیقه : ۱۱۱]

فندیلر ، حکومت مرکزیه ایله یاپدیغمز (rupture) ک اون
بشنجی کونده یز . قرار ملی به قارشی وضع مخالفت آلان بعض رلر ،
خواه ناخواه ، جریان ملی به مطاوعته مجبور ایدلدی . حکومت مرکزیه به
خادم بعض مأمورلر یا فرار ایتدیلر ویا محکوم وضعیته القا ایدلیر .
استانبوله ، بوتون مملکتدن ، هر کون حکومت مرکزیه نیک اسقاطی
طابنه عائد ، بیکلرجه تلغرافلر یاغدیلمغه باشلاندی . ائتلاف دولترینک ، آناتولوده دولاشان
ضابط و مأمورلری ، حرکات ملیه به قارشی بیطرف اولدقلرینی ، مملکتک وضعیت داخلیه سنه
قاریشمه یز سوزینی ، هر طرفده آچیقدن سویله مکه باشلادیلر . بو وضعیت قارشوسنده نهایت ،
پادشاه و فرید پاشا ، حرکات ملیه مدیرانیله ائتلافدن بشقه چاره قالمدیغنه فقط هر حالده ، محافظه
موقع ایلهمک شرطیله ، بوائتلاف یولنی بوله بیله جک واسطه لر آراشدیرمغه باشلادقلرینه حکم
اولنورسه خطا ایدلمش اولماز اعتقادنده ییم .

افندیلر ، اسمی کچن عبدالکریم پاشا مرحوم ، بنم چوق قدیم آرقداشم ایدی . چوق
ناموسلی ، حمیتلی و تمیز قلبلی بروطنپورودی . سسلانیکده بن قول آغاسی ، اوبیکباشی اوله رق
بربوروده چالیشمش ، سنه لرجه خصوصی آرقداشلق ایتمشدک . مرحومک اطوار واقوالندن
طریقت منسوبینندن اولدینی آ کلاشیلورودی . بعض تکه لره مداومت ایتدیکیه کورولمشدر .
فقط هر هانکی برشیخه مرید اولدیغنی بیان یوقدره . چونکه ، کندیسنی اعتقادات ووجدانی تلقیاتنده ،
درجات معنویه ده - حضرت اول ، بویوک حضرت - قبول ایدیوردی و دائرة اخوتنده بولنانلره
حضرت ، قطب و سائره کی - کندیسنهجه مخاطبند کوردیکی استعداد کوره - مقابلر توجیه
ایدردی . بکاده قطب الاقطاب دیردی . شیمدی ایضاح ایده جکم مخبره مزده ده بونقطه لره تصادف
ایده جکیز . کریم پاشانک ، کندینه مخصوص ، بر اصول بیان و طرز تحریری واردی . کریم
پاشا ، چوق صمیمی وزماننده بک چوق موجب شهرتی اولان یوکسک بر بلاغته کوروشور
واوبله یازاردی . کندیسنده ، اقناع خاصه و قدرتی اولدیغنی ده ظن و فرض ایدیلیردی . بزم ،

سلانیکده بولندیغمز صره لرده ، اوراده اردو قوماندانلنی واردو مفتشلیکی ایله بولنش اولان هادی پاشا ، کریم پاشایی، ایضاح ایندیکم اوصافیه و بین الاخوان محترم و محبوب اوله رق طانیمشدی. ایشته ، فرید پاشانک قاینه آرقداشی هادی پاشا ، صیقیشمش اولان پادشاهک و فرید پاشانک، بک مناسب برواسطه ایله امدادینه یتیشمک ایسته یوردی . کریم پاشاعلی فؤاد پاشایی ددسلانیکدن طانیوردی .

§ افندیلر ؛ ۲۷ ایلول ۳۳۵ کیجه سی ، کیجه یاریسنه بر ساعت قاله تلغراف باشنده ، کریم پاشا ایله قارشی قارشیی کلدک . طرفین یکدیگرینی شوسوزلرله طانییدی : سیواس — مصطفی کمال پاشا ، تلغراف باشنده در. کریم پاشایه سویله ییکیز ، بیورسونلر، دیورلر .

استانبول — ذات سامیلری ، مصطفی کمال پاشا حضرتلری میسکیز ، روحم .

بن — اوت ، محترم کریم پاشا حضرتلری ، دیدکدن صوکره ؛

کریم پاشا -- سیواسده مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه : آدرسینی یازدیردی و(پاشایه سویله ییکیز آکلار؛ حضرت اول قارشیکیزده دره) سوزلرینی ، برنوع پارولا کبی علاوه ایتدی. کریم پاشا ، «عافیت عالیبری اییدر انشاءالله قارداشم» دییه باشلادی .

کریم پاشانک ، استانبول حکومتی طرفندن صفوت قلیندن ونجابت اخلاقیه سندن استفاده ایدیلرک ناصل آلداتیلدیغنی آکلماق ایچون مقدمه کلامنی عیناً کنیدیسنه تکرار ایتدیره جکم؛ کریم پاشا مرحوم سویله دوام ایتدی :

« امرخیر وطن ایچون ، بویوک وطنپرور قرده شم ایله واخوان عالییه تمثیلیه ایله مداوله افکار اینک ایسترم. خا کپایکیزه ایصال قیلنمق اوزره علی فؤاد پاشا واسطه سیله بر تلغراف کوندرمشدم. یدعالیکنزه واصل اولان ایشته، اوتلغراف اساسی اوزرینه برحل مشکور، انشاءالله اقتطاف ایدرز. مملکتک کچیرمکده اولدینی نازک وپک مهم دوره معضله بی لطف خدا ایله محنه تیسیره ایصال قیلارز . بوندن ، بکرم خدا ثوردن مخلوق آمال رها کارمز مرشد دلمزدن بوکا دائر مهم شیلر قونوشه رق ، تلفیق مقصود وطن قیله لم دکلی؛ پک فطین ومدبر قرده شم . نه بیورورسکیز، روحم! بدخواهان خا کسارک ، بوکوزل مملکتتمز اوزرنده کی افترا آتی وعانی تعقیبات ماعتلرینی قیرالم واونلری کمینگاه امیدلرنده مفلوج وی حیات براقه لم ویالکیز، حکومت ایله ملتک صرف سلامت وطنیه عائد خدمات واجرا آتی تألیف ایده لم، که غایه مشترکه ومبجله ذاتاً هب بر در. اندیشه وطنله کوستریلن بونجه نیجب تظاهراتک ، جهان مدنیت قارشوسنده معزز طور اقرارمک حفظ وصیانتنه عائد الک بویوک حمیت وطنپروری اولدیغنی بر کره داها تهید ضمننده موجود مشکلات احوالی رفع ایده لم و بوکا بر چاره بولمق ایچون ده، بومعزز قرده شکیز ایله مداوله افکاره باشلایه لم،

منتظرم قرده شم . بوتششم حقنده ، حكومتك واسع درجده بر حسن نيت اظهار ايتديكنى
علاوه ايلرم روحم . »

§ افنديلر ؛ كريم پاشا ايله ۲۷/۲۸ ايلول ، كيجه ياريسندن اول ساعت ۱۱ ده باشلايان بو
مخبره مز ، كيجه ياريسندن صوكره ساعت ۷ بجفه قدر ، تام سگنر بجق ساعت دوام ايتدى .
اوچ صفحه يه آريله بيلن بوخبره مز ، اثر جديد دنيلن بويوك طبقه كاغدلردن يكرمى بش صفحه
دولدوردى . بونلرك كافه سنى ، بوراده او قويه رق ، تحملكزى سوء استعمال ايتكدن ، قورقارم .
كريم پاشا مرحومك ، اساسلى نقطه نظرله و - كنديسنك تلقيسنه رغماً - مع التأسف قوتلى
برمنطقه استناد ايتمه مكله برابر طاتلى سوزلرينك ومظننن جمله لرينك اوقونوب ايشيدلسنى تأمين
ايچون ، نشر ايدم جكم وثائق ميانه ، بوخبره مزى ده عيناً ادخال ايدم جكم .

يالكنز ، بوخبره ده ، طرفينك تعقيب ايتدكلرى هدف واستناد ايتديكى اساس نقطه لر حقنده
بالخاصه نتيجه سنه دائر مجمل برفكر ويره بيلمك ايچون مساعده بيورورسه كز هر صفحه سندن
برر بنده بحث ايدم جكم .

§ كريم پاشانك ، عرض ايتديكم ، ايلك تلغرافنه جواب ويريركن ، برآزده ، اونك طرز
واسلوبنه اويمش اولديغم كوروله جكدور .

جوابمده ، بنده بويله باشلادم :

« كريم پاشا حضرتلرينه ؛ (قطب الاقطاب) ديكنز آكلار ! » خطابى متعاقب « شيمدى
جواب ويريورم » ديدى .

« بك محترم ونزیه قلبی قرده شم عبدالکريم پاشا حضرتلرينه : الحمدلله عافيم بر كالدر .
بويوك ونحيب ملتزمك ، حقوق مشروعه سنى مدرك واوئى محافظه ومدافعه يه بوتون موجوديتيله
متوسل اولديغنى كورمكله بك مسعودم مداوله افكار ايتك خصوصنده اظهار بيوريلان
آرزويه صميمتيله تشكر ايدرز
. فؤاد پاشا حضرتلرى واسطه سيله كشيده
بيوريلان تلغرافنامه مفاديننه واقف بولونيورز

مدار استناد اتحاد بيوريلان بياننامه محتوياتك فريد پاشا ورفقاسنه برخطاب وعتاب اولدينى ادنا
ملاحظه وتدقيق ايله ثبوت بوله حق بدنيته تندر . قلب هابونى عميق تأثراته دوچار ايدن احوال
وحرکات ، ملتزم طرفندن دكل ، فقط ، فريد پاشا ، داخله ناظرى عادل بك ، حربه ناظرى
سليمان شفيق پاشا وبونلرك رفقاى مساعيسى بولنان خرپوط واليسى على غالب بك ، آنقره واليسى
محي الدين پاشا ، طريزون واليسى غالب بك ، قسطنطين واليسى على رضا بك ، قونيه واليسى جمال
بك طرفلرندن ارتكاب اولمشدر .

ملاطيه تشبث اهاشكارانه سى ، چوروم ترتيب خائنه سى ، قونيه تشبث مذبحخانه سى صفحات
حقيقه سيله واصل اطلاعى اولمش دكلسه ، ذات عاليى كزى ده مبدأ حل اولق اوزره تصور
بيوردى كزى نقطه ده اصابسى لكدن دولايى معذور كورورز

انظار اجانبك لهمزه تبدلى محض حقيقته در . آنجق بوتبدل ، هيچ بروقت فريد پاشا حكومتك
تعقيب ايله ديكى سياست نتيجه سى دكلدر . بوتيجه ، ملتكمزك اظهار واثبات موجوديت ضمننده
بذاته آلايى ، تشبث عزى مكارانه ثمره سيدر . ايشته بو خصوصه ، ذات شاهانه يى اغفال
ايدى يورلر

چاره نجات وعمده حيات آنجق و آنجق - قواى مليه نك حامل و اراده مليه نك حاكم -
اولسنددر . بواساس متين ومشروعدن ذره ما انحراف ، معاذالله تعالى ، دولت وملى ووطنمى
ايچون خسران آلىي موجب اولور

حرركات نجيبة مليه مزى سوء تفسير و اعلان ايتكدن خالى قالميان ، بدخواهان خا كسارك چوق
اولدينى محققدر . فقط شايدان اُسف عميقدر ، كه بو بدخواهان ملتكم باشنده ، دولت ابدى مزمك
صدر نشيني فريد پاشا ونظارت موقعارنده بولنان عادل بك ، سليمان شفيق پاشا كى دولت
آدملى بولونيور .

مملكتمزه ، طاقم طاقم بولشه ويكار كيرديكى و حرركات مليه نك بولشه ويك حرركات اولدينى
رسماً اعلان و اشاعه ايدن بو بد مختلدر .

نجيب وزيره حرركات مليه مزمك ، اتحاد جيلرك حرركات مذبحخانه سى اولدينى و اتحاد جيلرك
پاره سيله تدوير اولندينى رسماً و علناً جهانه ، اجنبى غزته جيلرينه سويله ين بوغافلردر .

آناطولوده ، شورش اولدينى آژانسارله رسماً اعلان ايدن و - متاركه ماده مخصوصه سینه
نظراً - معزز وطنمى دشمن اشغالنه معروض براقق ايسته ين بوجاهللردر .

ملاطيه اهالى اسلاميه سيله سيواس اهالى اسلاميه سنى بربريله مقاتله سوق ايتك ايسته ين
بوزواليلردر . حرركات مليه نك اوكنه كچه حكيم ديه سيواسك و حساسيت مليه نك كورولديكى
هريرك اجنييلر طرفندن اشغالي ايسته ين بوخائيلردر . مع هذا ، بزم اك ميجل غايه مزى ؛ طبقى
تصور برادريلرى وجهله بدخواهانك ، بوكوزل مملكتمك اوزرنده كى افترا آتى و على تعقيبات
ملعنتلرني قيرمق و آنلرى كميته كاه اميدلرنده مفلوج و بى حيات براقق و دولت ايله ملتكم
اجرا آتى صرف سلامت و طنبيه عائد نقطه ده تأليف ايلكدر . الحمد لله تعالى ، بو غايه نك تأمين
استحصالنده ، آرتق ملتكمز هر درلو آثار بدخواهانىي قيرمش و بوتون جلاديله خطوه
عزى مكارانه سنى آتشددر . اجانب دخى ، ملتكم قوت شامله سنى و نيت عزى مكارانه سنى و بوكا مقابل
حكومت مركزيه نك نه قدر ، بى اصل و ملت ايله علاقه سىز ، برهيت عاجزه ، اولدينى تقدير

ایتمشدر . مرزفونی تخلیه ایتدیلر . صامسونی ده تخلیه باشلادیلر . امور داخلیه مزه و حرکات ملیه مزه قارشی بیطرف قاله جقیرینی افاده ایدیورلر . ایشته تشبثات ملیه مزه ، تأمین استقلال خصوصنده استحصاله موفق اولدینی ایلك نتیجه بودر .

جریان ملی ، استانبوله ، قانون اساسی احکامنه تأمین رعایتله نتیجه پذیر اوله جقدر . حکومت حاضره نك ، واسع درجه ده بر حسن نیته مالک بولندینی ظننده ، اصابت اولمدیغی عرض ایتهمه مساعده بیورمکزی رجا ایدرم .

بن ، دها ، ارضرومدن ، فریدپاشاه حقیقت وضعیتی ایضاح ایدرك ، ملتک قوت واراده سنه قارشی چیه جق هیچ بر قوت قالدیغی یازمشدم و کندیسنه مخالفت و عمانعت وادیسنده دوام ایتهمه سی لزومنی اخطار ایتمشدم . بو ذات غافل ، بوکا جواب و برمه مکله برابر ، جریان ملینک بر قاچ کشینک اثر تحریکاتی اولدیغی اعلان ایتدی و حرص منفعتله و عمای جهل و عقلله ایکی طرفی اداره ایدرك محافظه موقع ایدم یله جکری ظن باطلنده بولنان بر قاچ والیسینک اغفالکار راپورلرینی بنم زبه و وطنپرورانه ارشادانه ترجیح ایتدی . بو کون ، هر درلو خیانت و خیانت وعجز و مسکنت موقعنده قالدقندن و ملت ده بوتون حقایق احواله وضوح تام ایله واقف اولدقندن صوکره ، بزه دوشن وظیفه ؛ اک سریع حرکتله آمال ملیه مطاوعتکار ، یکی بر قابینه نك موقع اقتداره کلسنی تأمین ایتمکدر .

اگر بو کونکی قابینه نك ، شخصلری و حیاتلری حقنده بر کونا ترددلری وارسه ، بو کون ایچون بو کبی شیرله اشتغال تنزلندن پک یو کسک اولان ملتیز نامه کندیلرینه ایستدکاری سوز و تأمینانی و برمیکی دخی ملتیزک منفعتی مقتضیانتندن عد ایدرز . فقط ، طوئدقاری ، طریق ناصوابده تعندوتمرده دواملری حالنده حادث اوله جق عواقبک مسئولیتی کندیلرینه راجع اوله جقدر .

ایشته ، وقوع بولان تشبث خیرخواهیلری مناسبیله بردفعه ، دها و صوکره دفعه ذات نجیبانه لری کبی قلبی جدآ وطن و ملت عشقیله و پادشاهه محبت و صداقتله مملو اولان و خاطره اخوتی دائما حرمتله محافظه ایلدیکم قرده شم عبدالکریم پاشا حضرت تریله ده ابلاغ ایتمش اولوق . بزم ایچون هر درلو وجدانی حضورک تأیدینه مدار اولمشدر .

افندیلر ؛ بورایه قدر سویلدیکم سوزلر بر ماده نك خلاصه سیدر .

بوندن صوکره کلن ماده ده :

« حرکات ملیه ، وسعت کامله ایله استانبوله ایلر یله مکده در . فرید پاشا و رفقاسی بوکا واقفدر . ذات عالیلری ده بومعلوماتی طلب و تنور بیوریکز . » دیدکن صوکره فی الحقیقه اوکونلرده ، تجلی ایتمش اولان موفقیتلی حرکات راپورلرینی خلاصه ایدرك ایضاحات و بر دم و « آرتق ، بوتون بو حرکاتی توقیف ، یالکیز و آنجیق بر شیئه متوقفدر . اوده ، آمال ملیه بوتون معناسیله

مطاوعتکار بر ذاته قاینه ریاستنک توجیهنه واو ذانک ده آمال ملیه یی آ کلا یه رق آ کا کوره اتخا ذ
تدایره توسل ایلمسنه وابسته در . « دیدم .

« بوتون بومسرو داتمزه نظر آ بر مطالعه برادر یلری وارسه لطفاً بیلدیرمکزی رجا ایدرم »
جمله سندن صو کره « آنا طولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی هیئت تشلییه سی نامنه مصطفی کمال »
دیه امضای قوبدم .

§ بونی متعاقب ، کریم پاشا ، « اولاً ، ذات عالیله برلکده بولنان ذوات محترمه نک جمله سنه
سلام و تکریمی عرض و ابلاغه لطف بیورمکزی رجا ایدرم . « مقدمه سیله مخبره مزک ایکنجی
صفحه سنی کشاد ایتدیلر . کریم پاشا ، دوام ایتدی :

« باشلادیغم قیصه مکالماتک بوتون صفحاتی ذات عالیکنز ایضاح ایتدیکز . ایکی یرده ، حل
امرده ، اصابت کوسترلدیکنی بیان ایله معذور مقامی سرد ایتدیکز . کرچه ، بوتون احوال و وقایع
محلیه معلوم اوله منجه بر مسئله ده حکمک ایتک ، متعسر ایسه ده ، مملکنه عائد ایشک حل
وفصلنده ، سراج منیر ، اندیشه نزیه وطن اولق اعتباریله ، مسند مشکابه متین و روشنادر . وطنک
مقدراته حکم ایدیه جکی شوصره لرده یکوجود بر ملت و حکومتک کوره جکی ایشی نظر اطلاع
آلهرق بونک حل سهیله مظهر اولسنی عرض ایتک ایستردم .

مبدأ حرکت ، اتخا ذ ایتدیکمه اشارت بیوردیفکز ، بیاننامه هایونک ، طرز تفهمنده ،
ممکندرکه بنده کز خطا ایدهیم . یالکزمساعده ایدیکزده ، اصل حل اموره اک بویوک بر استنادگاه
تلقی ایدیلن بویاننامه عالیده کی جهت جامعه یی ایضاح ایله ، کلام ملو کانه نک شمول احاطه کارانه سنی
بیان ایدهیم . بن ظن ایدیورم ، که پادشاهمز »

بن ، در حال کریم پاشانک دوامنه مانع اوله رق ، شونی یازدیردم :

— « کریم پاشا حضرتلری ؛ لزومندن فضله ایضاحات مقصد اصلیدن ، طرفینی
اوزا قلاشدیره بیلیر و برده ، بیاننامه هایونک تفسیراتیله فضله اشتغال بی فائده در . رجا ایدرم ،
اصل مسئله اوزرنده کوروشه لم . »

کریم پاشا جواب ویردی :

— « اصل مسئله اوزرنه کوروشه جکز . مساعده بیوریکز دوام ایده لم افندم . »

بن — رجا ایدرم اک صوک سوز و تکلیف اوزرنده آ کلا شه لم . دیدم .

کریم پاشا — اوت اورایه کله جکز افندم .

سوزه ، بن . دوام ایتدم و « کریم پاشا حضرتلری ؛ مساعی مشروعه مزک و تظاهرات ملیه نک
آرتق ، ده فضله سوء تلقی ایدلمسنه و محتاج تصحیح کورولمسنه و باخصوص ، بو تصحیحات
و تعدیلات ایچونده جنایت واهی تی مرتبه ثبوت واران بر قاینه ارکاننک مدافعات غیر مشروعه سنک

اساس اتخاذ ايدلديكنى كورمكه تحملمز يوقدر. بز، صوك وضعيتى ايضاح و قطعى مطلب ملتى عرض ايتدك. بيلمم تكرارى لازميدر؟ ذات عاليلى بولازم الانتاج آرزوى مليه مقابل فريد پاشا قابينه سنك، صدر معلاى دولتى، حالا تلوپ ايتمسنه وساطت ايتك ايتسه يورسه كز بو مساعيكز، هيچ بر ثمره نافع بخش ايدميه جكندن بشقه، حق على برادريلرندهكى حسيات قديمه اخوتمركده موجب تزلزلى اوله جفندن اندیشه ايدرم.

شيمدى، فريد پاشا، بلا افاته آن موقعى بر اهل ناموسه ترك ايدم جكسه وبوكا قناعتكز وارسه، حل اولنه جق هيچ بر مشكل قالمامشدر. عكسى تقديرده، نوسطكز رنجيده قلب اولمكز دن وبى سود بيورغونلقدن بشقه بر نتيجه ايتران ايتيه جكدر.

فريد پاشا، محافظه موقعه دوام ايدرسه، كنديسنك عاقبت آليه دوچار اولمسنه سببيت ويره جكدر. اك صوك واك قطعى سوز بودر؛ مقصديمز، بو حقيقت لايتزللى، پادشاهك اطلاعه وضع ايتمكدر. سز، آنجق بووظيفه اصيلايه ني ايفا ايله بوكون وطن وملتك ذات ساميلرندن انتظار ايلديكي وظيفه دينيه ومليه ني ايفا بيورمش اولورسكز.

كريم پاشا، «سوزى اوزاتمه مق طبعى مقصود اصليدر.» ديه باشلايه رق سوزى لزومندن فضله اوزاتدى. بو اوزون سوزلر شوجه ايله ختام بولدى. «لوجه الوطن، بوراده، يادنيغم شو تشبث البته، نزد الهيده وملتده، بوتون نجابتلريله پيرايه دار قالير وايشك صاحب حقيقيسى اولان خداوندقدير، ملت ووطنك رهاسنى تأمين ايدم جك اساساتى مسيانه بويله جه ربطاً اكال ايدر. اولو آلله، حلال مشكلات ايلر! عيون معزله ركزى تقيل ايدرم.»

تكرار جواب ويرمك صرهسى بكا، كيجه ياريسنندن صوكره ساعت ۳۰ و ۴۰ كلى. كريم پاشانك، تماس ايتديكى نقطه لرى جوابسز براقه مزدم، بنده اوزون مطالعات سرد ايتدم و نهايتنده، «بناء عليه - ديدم - بزم وذات عاليلى كجى ارباب هيت ووطنپورانك آله جنى تشبثك غايهسى نه اولمق لازم كلير؟ هر دقيقه اداره سندن ملت ايچون، مقدرات آتیه من ايچون يكي برسبب فلاكت احضارندن بشقه بر ثمره انتظار اولميان، فريد پاشا ايله ملتك آره سنى بولمق امكانسز لغيله اشتغالى، يوقسه بر آن اول بو هيت غير مشروعه نك يرينه احتياجات ومقدرات ملت ومملكته متناسب بر هيت جديده نك درعه ده امور دولت ايلمى لزومنى پادشاه ابلاغه يول آرامقميدر؟ لطفاً بو ايكي نقطه دن برى ايچون اوت ويا خير صورتنده اعطاي جواب بيورورسه كز، نزد الهيده وملتده بوتون نجابتلريله پيرايه دار قاله جفنه شبهه اوليال تشبث نجيبانه لرينك بزلره عائد جهتندهكى صفحه سنى اكال بيورمش اولورسكز.»

كريم پاشا، طاب ايتديكمز قيصه جوابه ينه اوزون جواب ويردى. فقط بو اوزون سوزلر آره سنده، بعض جمله لره، بزه پادشاهك اغفال ايدلمش اوليوب هر شيه واقف بولنديغنى آ كلاتيوردى.

کریم پاشانک بعض جملہ لرنده شو سوزلر واردی : « سده سنیہ ملوکانہ حل وحسم مقامی اولوب مشروع بردولتده بوعتبه علیا ، بوتون افراد ملتہ محراب توجهدر . آناتولو عموم معروضاتنک مشمول لحاظہ خلافتناہیلری قلندی ققندہ بندہ کزہ معلومات ویرمشلردر . اوحالده ، قبلہکام امور عامہ وقبولکام مقاصد عالیہ اولان پادشاهمز افندمزک اطلاع هماہونلرنده ہرشی واردر . »

کریم پاشا ، کندینہ مخصوص جملہ لرلہ دوام ایتدیکی مطالعاتہ شو صورتلہ خاتمہ ویردی : « جناب مولا ، نیجہ عالی اسباب خلقی آیلہ وتلقینی آیلہ ، بو مشکل کشا عقدہ بی تماماً حل بیورہ جقدر . البتہ کہ خدانک آمری کوزلدر وقربیدر . یداللہ فوق ایدیہم . آتیز ، بکرم مولا استحقاق ملیمز یوجہ لکندہ پرسعدوذی سلام اولہ جقدر . ایشته روح کریم بودر . روح معزز . » § بو دفعہ افندیلر ؛ کیجہ یاریسمدن صوکرہ (ساعت ۱۰ و ۶) کلش اولسنہ رغماً ، اوچنجی صفحہ نک آچیلسمنہ بن سبیت ویردم .

مرحوم کریم پاشانک ، پک خوشلانیدیغی بیلدیکم برتعیرلہ - بویوک حضرت ! - تعییرلہ سوزہ باشلادم :

« محراب معالی امت وملت اولدینی ایچوندکرہ معروضات ملیہ بی ابلاغہ فرجہ یاب اولمغہ تشبثدن کری طورمدق . »

یالکز ، بویوک برخطادن ذات عالیکنزی تخلص مقصدیلہ عرض ایدلم ، کہ آناتولو عموم معروضاتنک مشمول لحاظہ خلافتناہیلری قلندی ققندہ کی معلومانہ ، ملتک هنوز اعتمادی قطعی دکدر . چونکہ ، ملت امیندر ، کہ پادشاه ، اہانتلری ثابت اولان برقاج شخصی ملتہ ترجیح بیورمز لر . » § کریم پاشانک تماس ایتدیکی نقطہ لرہ جواب ویریرکن ، « احسن وقرب اولان امر خدانک تجلیسیسلہ بدبخت ومظلوم ملت نجیبہ مزک مظهر نجات وسلامت اولسنی ، دریای رحمت عزتدن تضرع وآفاق دائما (بردود معندلہ) صاریلی اولان استانبولده کی بعض ذواتک حقیقی کورمکده کی حس خسیس تمردلرینک زوالنہ انتظار ایلرز . روح نجیب ملت دہ ، ایشته بویلہ متحسدر »

یالکز ، تکرار ایتکلکمہ مساعده کزی رجا ایدرم ، کہ اوت ویا خایر صورتندہ اعطای جواب بیورولسنی استرحام ایلدیکمز سؤالر مع التأسف جوابسز براقیلمشدر . عزیزم ، یداللہ فوق ایدیہم ، فقط ، بونکلہ برابر ، حل مشکلات ومسائلہ توسل ایدنلرک ، مقرر برہدفی اولمق کرکدر . »

« ملت ، امرخدایی ایفا ایدہ جکدر وبویوردینکیز کی استحقاق ملیمز پرسعدوذی سلام اولہ جقدر . دعای کرماریلرینک آکسیک ایدلمہ مسنی رجا ایدرم . سعی بزدن ، توفیق ، خدای لمزلندر . »

(مصطفی کمال)

§ آرتق ، كريم پاشانك يورولديني آ كلاشيلوردى . « صوك ايكي سوزم روحم . » دهر ك
« آمال مليه نك اساساساتي تحيل و حفظ ايلك شرطيله تمنيات خالصه نك بسط و بيان ايدلديگني
ويدالله آيت كريمه سنك خير ايله قبول بيورلق اوزرينه مصروف » اولديغني سويلد كدن صوكره
« اللهه ايصار لادق ، ينه كوروشه جگن » دهر ك چكيلمك ايستدى .
براقدرق !

صوك سوزى . . سويله مك ايستدك وديك ، كه : « خاطر نشين برادريلرى اولق اوزره صوك
برجمله عرض ايدىورم .

— ملت قوى ، مدرك ، عزمنده قطعيدير . حرركات فعليه جريان سريغني آلمشدر — ذات
شوكتسمات تاجدار اعظمينك لطفاً و عاطمة اعطاي قرار و حل مسئله بيورملرى زمانيدر . «
[وثيقه : ۱۱۲]

§ افنديلر ؛ بوندن صوكره ، فريد پاشا قاينيسى ، دها آنجق اوچ كون ثبات ايدم بيلمشدر .
كوروشمكه ، موفق اوله مديغم ، دوستم مرحوم كريم پاشانك بعض ذوانه افاده ايتديگنه
نظر آ بوخبره مزى عيناً پادشاهه كوسترمكه موفق اولمش واونك اوزرينه حس مقاومت قيرلمش .
كريم پاشانك ، قره واصف بكه اولان ۸ تشرين ثاني ۳۳۵ تاريخلى مکتوبنده ده بوجهت
اشارت ايدلمشدر .

مرحومك بومكتوبنده شو سطرلر واردر :

« صدر سابق اك صوك مخبره نتيجه سييله و بونك پك دواملى تأثير وجديت مناظره سييله
بالته ايه چكيلمك لزومنه قائل و بوتون قواي معنويه مقاومتى زائل اوله رق استعفاسنى تقديم ايلدى . . .
ايشته سسسنر صداسز ، لوجه الوطن چاليشيلان و نك باشنه بر عزم ناچيز نزاھتپرورى ايله
باشاريلان وقعه معظمه بودر . . .

نظر دفته آلمليدير ، كه بويازيلرى بن يازمش و صدر سابق ايله پادشاهمز افندمز حضر تلى ،
بونك جريان كاملندن صوكره ، نتيجه اطلاع ايله درجات محكمه سى قارشيسنده اتخاذ قرار
قيلمشدر تشبثك و يازيلان يازيلرك نه درجه به قدر يوكسك نقاطى احتوا ايتديكى و ناصل
بر وجدان سليم و فكر وقاد ايله حقايق جاريه نك نقش قرطاس قلمدينى البته نزد خدا و نظر
تاريخ ملتده پيرايه دار اصالت قاله جقدر

بوتون بونلرى بسط و ايضاحه بنى سوق ايدن اسباب (ثبوت حقايق ماجراي مسبوقة در) . . .
كريم پاشا مرحوم مکتوبنك صوكننده ، « بوکاغدمك بر صورتى هيئت تمثيلية به كوندرمك لطفنى
دريغ ايتزسه كنز حقايق عاليه نك تماماً و اشتراكاً نشرينه لطف ايتمش اولورسكنز . » ديمش
و صورتى دكل ، فقط مکتوبك اصلى بكا كوندرلمشدر . بومكتوبى ده نشر اولنه جق و نائق ميانه
قويه جغم . [وثيقه : ۱۱۳]

فندیلر؛ و بخارہ نك وقوعبولدینی کیجه نك فرداسی یعنی ۲۸ ایلول کونی خلاصه سی، تکمیل قول اردولره شیفره ایله بیلدیرلدی.

کریم پاشا مرحومك فوآد پاشاه خطاباً یازدیغی یلك تلغرافنامه سنده، استانبولدن ذوات عالیه نك مدیران حرکاتله تعین ایده حك محله ملاقاتلرندن بحث اولندیغی کورمشدك. بوکا ممائل، فقط معکوس

یعنی داخلدن استانبوله کیتمك یولنده بر تکلیفده، بوندن ده اول طریزوندن چیقمشدی. بونی، مساعده بیورو سه کز بر آز ایضاح ایده می، طریزون والیسی غالب بك ۱۸، ۱۹ ایلول تاریخلرنده دورآ آرداسهده بولونیوردی. کاظم قره بکر پاشانك آرداسهیه کیدوب والی ایله کوروشمسی موضوع بحث ایدی. بوزمین اوزرنده ۱۹ ایلولده تلغراف باشنده کاظم قره بکر پاشا ایله کوروشدك. وسیله، ۱۸ ایلول تاریخلی طریزوندن آلدیغم بر تلغرافنامه ایدی. کندیشنه عیناً ویردیکم بوتلغرافنامهده «منافع ملیه یی محل اولان ۶ ماده یی قبول ایتیمورز. (بو ۶ ماده استانبول ایله قطع مناسبتنه عائد آمردر.) معروضاتمرك ذات شاهانه یه ابلاغی جهتی ایسه بر هیئت سفیره ایله تأمین اولنه ییلر قناعتنده یز» دنیلیمکده ایدی. [وثیقه: ۱۱۴] کاظم قره بکر پاشا، ماکنه باشنده طریزون والیسی ایله کوروشمش، خلاصه سنی بیلدیردی. والی سؤال طریزنده بر طاقم مطالعهلر سرد ایتمش، قره بکر پاشا موافق جوابلر ویرمش. والی الك نهایت «استانبوله بر هیئت کوندیریلرک کیفیتك خاکیه عرضی وبو هیئته کندیشنك کیتمسنی تکلیف ایتمش ایسهده بزم وسائط مختلفه ایله عرض کیفته توسل ایتدیکمزه کوره، بو فکرندن نکول ایتمشدر. بویله بر هیئتك کیتمسی وبوکا سرای احوالنه واقف اولان کموشخانه مرخصی ذکی بککده علاوه سی تکلیف ایدلمکده در. «دنیلیمکده ایدی. [وثیقه: ۱۱۵]

غریبدرکه ایکی کون صوکره یعنی ۲۱ ایلول ۱۳۳۵ده طورولده قائممقام خالد بکک کوندردیکی بر شیفره دهده بو هیئت مسئله سندن بحث ایدیلیوردی. فضله اوهامه دوچار اولان پادشاهی، اجنبیلرک و فرید پاشانك قوجاغنه آتامق ایچون در سعادته متشکر آ بر هیئت اعزامی موافق اوله جغی وبو هیئته مرخص ثروت و ذکی بکر داخل ایدیلیر سه ممنوناً قبول ایده جکری ذکی بك افاده سیله بیلدیریلیوردی. [وثیقه: ۱۱۶] خالد بکک، ۲۲ ایلولده ویردیکم جوابده؛ ذکی و ثروت بکلردن مرکب بر هیئتك استانبوله کوندیرلسی مناسب اولمادیغی بیلدیردم. ۲۴ ایلول تاریخنده خالد بکدن آلدیغم بر تلغرافده، «طریزون مخالفتنك مرکزی تشکیل ایدن طریزون والیسی غالب بکی، قول اردو ایله ارضروم والیسنك دعوتی قبول ایدوب ارضروم کیتمدیکندن، بالضروره قوه مسلحه ایله محفوظاً بو کیجه (۲۴ ایلول) ارضروم کوندردم. «دنیلیردی. [وثیقه: ۱۱۷]

افندیلر؛ غریب تصادف دکلیدرکه مرحوم کریم پاشانك ایلك توسط تلغرافی طریزون والیسنك توقیف اولندیغی کیجه نك فرداسنده، طریزونده والی و ذکی و ثروت بکلرک وبونلرک اغفال اوزرینه بعض ذواتك استانبول ایله قطع رابطه یی اخلاصه صنده کی تشبثلرینك واستانبوله بر هیئت

متنكره حالنده كېتمك خصوصنده كې پلانلرينك دوجار عقامت ايدلديكي تحقق ايتديكي بركونده
يعني ۲۵ ايلول كوني كشيده اولونيور وبزي آنجق ۲۷ ايلول كيجهسي آرامق لزومي حس ايدلييور.
جريان مخبراندن آكلاشيديفنه كوره ارضرومه كيدن والى غالب بك، تكرار كاظم قره بكر پاشايه،
استانبوله بر هيئت معرفتيله مراجعتدن بحث ايتديكنه دائر پاشانك ۲۷ ايلول تاريخلى بر استينان
تلفرافى آليورز. بوكا ۲۸ ايلوله جواباً ويريلىن تلفرافنامه ده؛ كريم پاشا مخبرهسي خلاصهسي
مطالعه اولندقدن صوكره، «موضوع بحث مراجعته لزوم كورولوب كورولميه چكنك اشعارى
رجا ايدرز. لزوم كورولديكي تقديده طريزون واليسنك، داخليله ناظرى عادل بكدن، حركات
مليه مزه مخالفت خصوصنده هيچ بر فرق اولمديغندن كنديسنك حركات نخبه مليه مزه هيچ
بر صورتله مداخله سنه مساعده بيورولماسى» جوابى ويريلىيور. [وثيقه: ۱۱۸] كاظم قره بكر
پاشانك ۳۰ ايلوله ويرديكي جوابده؛ «طريزون واليسنك بوكي ايشاره قاريدشدر لئامسى حقندهكى»
مطالعه مزك اصابتى تصديق اولندقدن صوكره، طريزون احوالنده چوقدن انتظار اولونان صلاح
حال حصول بولدى. [وثيقه: ۱۱۹]

افنديلر؛ بو صوك معروضاتمله دها بر حقيقت اوزرنده فكرلرى تنوير ايتك ايسستم.
طريزون واليسى غالب بك، ذكى بك سراى وفريد پاشا ايله مناسبتدار ايدلر. بر هيئت حالنده
استانبوله كېتمكدن مقصدلرى، مقصد ملي به خادم اولمق اوليوب استانبوله ايجاب ايدنلرى تنوير
وبعض تدبيرلر توصيه ويكي تعليمات آلمق كى مقاصده مستند اولديغنه نخبه شهابتمكه محل يوقدى.
نته كيم، ذكى بك بالاخره استانبوله كېتكدن صوكرا آرقه سندن لزومى قدر پاره وجب خانه
كوندرلك وعديله و تعليمات مخصوصه ايله طريزون وكموشخانه حواليسنده، تشكيلات ياقى اوزره
كوندرلشدر. مومى الپى، ايتيه بوليدى توقيف و آنقره به جلب ايتدیر مشدم. بكا، بوسوبلديكم
خصوصاتى تماميله اعتراف ايدلى. يالكىز، كويا استانبولى آلداتديغنى، آله جنى پاره واسلحه يى
كويا بزه تسليم ايتك نيتنده بولنديغنى سويلدى. بوكا اوكون وحى بوكون اينانه جق صافدلار
بولنه بيليرى مع مافيه بن، بوذانى ارضروم قونقره سنده كى مناسبت خاطر سنه حرمة يالكىز
اخطارات ونصايح لازمه ده بولمق ايتكفا ايدرك سربست براقشدم.

§ افنديلر؛ حكومت مركزيه طرفندن، قول اردو قوماندانى اوله رق قونيه به كوندريلن
سعيد پاشايى ۳۰ ايلوله استانبوله اعاده ايتك. قونيه واليسى فرارى جمال بك فرارندن اول،
ترتيب ايتديكى ايلك بوزقير حادثه سنك اوكنه كچمك اچون، يكرمنجى قول اردو و نيكده ده
۱۱ نجى فرقه معرفتلى و معاونتلىله، تدابير مقتضيه آنه رق استانبولك ظهورينه انتظار
ايتديكى فنالنى، توقيف ايتك، اركللى، بولى، آطه بازارى، ازميت حواليسنده تشكيلنه
چاليشيلان قواى مليه ايلول آنك صوك كوندرنده بويوك حساسيت كوسترمكه باشلادى واو
جوارلرده كى قواى مليه رؤسائى، قابينه نك تيمردى حالنده، استانبوله حر كته مهيا بولندقلرى
بيلدير بيورلردى. بوخصوصى، ۲۸ ايلوله، بوتون مملكته وبالطبع استانبوله ده تعميماً بيلدردك.

آنحقی ، ایزمیت شهرنده ۲ تشرین اول گوننده منفی دینه بیه جک یکی بر وضعیت قارشیسینده
 قالدق. اوتاریخده ایزمیت متصرفی سعادک نامنده بر ذات ایدی. کندیسنی تلغراف باشنه چاغیردق.
 صوک کونلرده کی تبلیغاتمیزک تماماً آلتوب ایجاباتنک یاپیلوب یاپیلمدیغنی صوردم. متصرف بک ،
 ویردیکی ایضاحانده دیوردی که : « تبلیغاتی آلدیم . اختلاف و شورش اولماسی ایچون ، اهالی بی
 سربست براقهرق دیکله مینی ، اک دوغری حرکت بولدم . منفی شایعات وارددر . هیئت تمثیلیه دن
 ایضاحات ایسته مک وبالخاصه مقصدک (اتحاد حکومتی اولکی شککنده احیا اولوب اولدیغنی قطعاً
 آکلامق عزمنده درلر . بنده کز ، اک بیطرف بر آدم اولق اوزره محافظه سکون و آسایشله
 مکلفم .) ؛ (بنده کز ، هرکیم وهرنه ایچون اولورسه اولسون نتیجه سی مجهول برماجریه باشقه لرینی
 سوق ایتمکی دوغرو کورم .) (تائی واحتیاط ایدلمسی طرفداری اولدیغنی تام بر تجربهم اوزرینه
 عرض ایدرم . » [وثیقه : ۱۲۰]

ویردیکم جواب ، عیناً شو ایدی :

سیواس
 ۲ تشرین اول ۳۳۰

سعاد بکه

ج — ایزمیتده ذره قدر ائتلاف و شورشه میدان ویرمه مک ، اساس وظیفه کز اولدیغنی کبی
 طرفزدن ده خاصه رجا ایدلمش بر خصوصدر . تشکیلات و حرکات ملیه مزک مقصد و ماهیت
 مشروعه سنی ، کرک ذات عالیکزه و کرک ایزمیتده بر چوق ذواته و بوتون دنیا به قارشی یازمش
 و یازمقده بولندیغمن بیاننامه و ایضاحنامه لرله ، اک غرضکار دشمنلر مزه بیه آکلامش اولدیغمنه شبهه مز
 قالمامشدر . آرتق ، آنحقی عوامک قیل و قالندن بشقه بر ماهیتی اوله میان دیدی قودیلرک ، اعطای
 قرار خصوصنده ، مؤثر اوله بیه جکنه امکان تصور ایتمیورزه . بوندن بشقه ، اهالینک استیضاحه لزوم
 کوردیکی نقطه لر وار ایدیسه ، بونلر نه دن در حال استیضاح اولنوب حل مسئله ایدلمه مش بولونیور؟
 ذات عالیکز بیطرف موقعنده قالمی ترجیح بیوریورسکیز . حالبوکه تعقیب ایتدیکیکنز خط
 حرکت قطعاً بیطرفلق اوله ماز . چونکه ذات عالیکز ، ملتک مشروع حرکاته قارشی بیطرفلغکزی
 ادعا ایلدیکیکنز حالده ، حرکات اهانتکارانه سیله غیر مشروع و بذاته معدوم فرید پاشا قاپینه سنک
 مأمورلغنی ایفا ایتمکله مشغولسکیز . اتحاد جیلغک احیاسیله اشتغال ایده جک سطح بینلرندن اولدیغمنی
 ذات عالیکز پک کوزل تقدیر بیوره بیلیرسکیز . ذات عالیکزه پک خالصانه و فقط ، بوتون قطعیتله
 شونی عرض ایدرم ، که ذات عالیکز هنوز فرید پاشا قاپینه سنه اعتماد بسله میورسه کز بونی ،

داخلیه نظارتنه رسماً بیلدیرملیسکیز . اکر ملتک حکمی و آرزوسی خلافه اوله رق فرید پاشا قایینه سنه اعتمادیکیز موجود ایسه ، ایزمیت اهالی محترمه سنی حرکات مشروعه ملیه سنده سربست براقق اوزره در حال موقعیزی ترک ایله استانبوله حرکت ایدیکیز . بو ایکی نقطه دن هر هانکی برینه عدم رعایتکیز حالنده حق عالیکیزده وقوعی مأمول حالک مسبب ومسئولی ینه ذات عالیکیز اولش بولنه جغنی کمال صمیمیتله ابلاغی بر وظیفه وجدانیه عد ایدرم .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

متصرف بکک ، « قولکیزی اعتدال ایله دیکله ییکیز افندم ؛ بنده کز ، ائی افاده ایدمدم . مقصدکیز علویت ومشروعیتندن ، ذاتاً بحث ایدیلهمز » جمله لریله باشلایان جوابنده ، یازیلان سطرلر « بزی ، یارینکی جمعه نمازی اجتماعنه قدر ، حالمزه براقیکیز . فرید پاشایه کیم بیلیر قاج دفعه قلمله هجوم ایدن بنده کزی نه قدر فنا نظارله کوریورسکیز افندم . » جمله لری ایله ختام بولیوردی . [وثیقه : ۱۲۱]

بونک اوزرینه ، ایرتسی کونکی جمعه نمازی اجتماعنه قدر انتظار ایدم جکمز دائر یازدیردیغم تلغرافنامه یه ، شو ایکی جمله بی علاوه ایتدم : « ذات عالیکیزی فنا نظارله کوردیکم حقنده کی ظن دوغرو دکدر . چونکه وجدانمز مضطرب اولمق سزین ویره بیله جکمز حکملر ، آنجق نتایج فعلیه یه معلقدر افندم . » [وثیقه : ۱۲۲]

اوتار یخنده ، ایزمیتده ، میر آلا ی عاصم بک نامنده بر ذات ، فرقه قوماندانی اوله رق بولونیوردی . عاصم بکده ، برایی کوندنبری ، تلغراف باشنده تبلیغانده بولونیلمشدی . فقط هیچ بر جواب آله میوردی . اونی ده ، ۲ تشرین اول کونی ما کنه باشنه چاغیردم ، قونوشدم . کندیسنه ؛ « قایینه نک سقوط ایده جکی وبلکه ده سقوط ایتش اولسی محققدر ؛ بناء علیه ملتک عزم واراده سی هر درلو ترددک فوقنده حائز صلابتدر . » دیدکدن صو کره قطعی مطالعه و قرارینه منتظر اولدیغمی سویلدم . [وثیقه : ۱۲۳] فرقه قوماندانی عاصم بکک اوزون معذرتلر ومطالعه لرله طولو جوابندن چیقان مثبت معنا ، شیمدی یه قدر جواب ویرمه پیشنک سبی ، استانبوله کی قول اردو قوماندانندن استیدانه جواب آله ماییشنندن ایلری کلدیکی [وثیقه : ۱۲۴] و یارینکی جمعه نمازنده مقررات اتخاذ ایدیله جکی جمله لریله خلاصه ایدیله بیلیر . [وثیقه : ۱۲۵] بعض نصایح وتشیقاتی متضمن جوابمزه از جمله شونلری دیدم :

« فرید پاشانک ، یارینه قدر چکیلمسی اغلب احتمالدر . بوتقدیرده ، یارینکی اجتماعکز نتیجه سنده ذات شاهانه یه وتعیین ایتدیکی تقدیرده یکی قایینه رئیسنه ، قایینه نک آمال ملیه یه تماماً مطاو عتکار ، بیطرف ذواندن ترکیبی استرحام ایتک خصوصنی وبوکا انتظار ایدلدیکینک عرض ایدلمسنی تأمین

بیوریکز . برده ، وطنمزی واستقلال ملیمزی قورتارمق ایچون ، تشکل ایده جک یکی قاینه ایله متحد آ ، دها یک چوق چالیشمه احتیاجز اولدیغندن تماماً سکونت داره سنده هیئت تمثیلیه قرار یله عرض ایتدیکم خصوصاتی نظر دقتده بولندیره رق تشکیلاته دوام بیورلمسی رجا ایدرم .
[وثیقه : ۱۲۶]

افندیلر ؛ بن ، حاصم بکه بوصوک جملهری یازدیررکن (۲ تشرین اول ۳۳۵ ساعت ۳،۴۰ صوکرده) آرایه امضاسز شویله برسر ویس کیدی :

« پاشا حضرتلری ؛ استانبولده خصوصی آرقداشلر سویلدیلر . تکمیل آقشام غزتهلری یازیورمش . فرید پاشا احوال صحیه سنه بناء استعفا ایتش . توفیق پاشا قاینه نی تشکیله مأمور بیورلمش . دها صباحدن سویله نیوردی ، فقط تأید ایتمه مشدی ، شمدی تأید ایتدی ایدم . »
بوتلغرافی کیم ویریور ؟ آکلاییکز ، دیدم . صورمغه زمان قالمه دن تلغراف شو صورته دوام ایتدی :

« بز ، آنقره تلغرافجیلری ! پاشا حضرتلرینک خاکپاینه عرض تعظیبات ایلرز ووطنمزک باشنه برکابوس بلا اولان بوقاینه نک ده ورلمسی ایچون ملتک باشنده بولتوب موفق اولمسی تبریک ایدرز . لطفاً سویله ییکز . »

تلغراف مخبره سی منقطع اولدی . حقیقه ۲ تشرین اول کونی فرید پاشا قاینه سی سقوط ایتش بولونیوردی . فقط یکی قاینه نی تشکیل ایدن توفیق پاشا دکل ، اعیاندن برنجی فریق علی رضا پاشا ایدی .

§ افندیلر ؛ صره سی کلشکن عرض ایدیم ؛ عموم تلغرافجیلر مزک ، تشبثات وحرکات ملیه مزه ایفا ایلدکلی فداکارانه خدمتلیرینک ملی تاریخمزه مهم موقعی واردر ، کندیلرینه بوکون علناً تشکر ایتکی بروطفه عد ایدرم .

*
**

فندیلر ؛ فرید پاشا قاینه سنک سقوطی وعلی رضا پاشانک قاینه تشکیله مأمور ایدلایکلی ۲ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده یازدیغم برتعمیم ایله بوتون ملتله ابلاغ ایتدم . بوتعمیمک برصورتی ده ، برای معلومات قیدیه ، یکی صدر اعظمه ویردم . [وثیقه : ۱۲۷]
۲ تشرین اول کونی ، یکی قاینه ریسیله ، تماس آرامشوق . ایرتسی کون ، مجلس وکلانک اجتماعی اناسنده ، هیئت تمثیلیه ایله کوروشه جکلری وعدا یدلشدی .

غرض ایتدیگم بوتعمیمده بللی باشلی نقطه لر شونلردی :

۱) یکی قاینه ، ارضروم و سیواس قونغرملرنده تعیین وثیت ایدیلن تشکیلات و مقاصد ملتہ رعایتکار اولدینی تقدیرده ، قوای ملیہ اوکا مظاهر اوله جقدر .

۲) یکی قاینه ، مجلس ملینک انعقادیلہ مراقبہ فعلیہ باشلانجه یه قدر مقدرات ملت حقندہ برکونا تعهدانه کیرمیه جکدر .

۳) صلح قونفرانسنه تعیین اولنه جق مرخصلر ، ملتک بحق آمانی مدرک واعتمادنه مظهر اهل وقوف واقداردن انتخاب اولنه جقدر .

— بیاننامه ده ؛ بوصایدیغم اساسلرک ، یکی قاینه طرفندن قبول ایدلمسی تکلیف ایدیلہ جکی تصریح ایدلہ کدن سوکره ، « بوباده بشقه جه مطالعہ لری وارسه یارین زواله قدر سرعت اشعاری » نمی ایدلدی .

§ ۳ تشرین اول ۳۳۵ کونی ، صدر اعظم علی رضا پاشایہ یازدیغم تلغرافده ، « ملت ، شمدی یه قدر رأس کارینه کچنلرک ، قانون اساسی یه وآمال ملیہ به منافی حرکتندن متأثر اولدی . بوندن دولای حقوق مشروعه سنی طامتی و مقدراتی اهل و آمین اللرده کورمک قرار قطعینی ویردی . لازم کلن تشبثات عزیمکارانه یه توسل ایتدی . تشکیلات منتظمیہ تابع قوای ملیہ ، ارادہ قطعیه ملتی ، تماماً اظهار واثبات قدرتی احراز ایلدی .

ملت ، پادشاهک امن واعتمادی اولان ، ذات فخامتینا هیلریله رفتای کرامکزی ، مشکل وضعیتده براقق ایسته مز . بالعکس مظاهر اولمغه بوتون صمیمیتیه حاضردر . آنجق هیئت وکلا میاننده فریدپاشا ایله تشریک فعالیت ایلش نظارک موجودتی ، هیئت جلیله لرینک ، نقطه نظرلریله ، آمال ملیہ نک درجه مطابقتی ، کمال خلوص ایله ، آکلامق مجبوریتنی حاصل ایلشدر . ملتجه ، امنیت تامه تحصیل ایتدکجه آیلشم اولان خطوه صلاحک توقیفی و یارم تدبیرلرله اکتفا اولنسی ، غیر جائز کورولمکده در . بناء علیه شو خصوصاتک ، سزجه قبول ایدیلوب ایدلیه جکفی قطعی و صریح آکلامق ایسترز . « دیدک وتعمیم مناسبتیه ذکر ایتدیگم اوچ اساسی تعداد ایتدک . بعده ، « بونقاط اساسیه ده مطابقت حاصل اولدینی آکلاشیلدقن سوکره ، احوال غیرطبیعیه نک ازاله سی مقصدیله ، بعض معروضات تالیه ده ده » بولنه جغمزی بیلدیردک . [وثیقه : ۱۲۸]

علی رضا پاشا ، بکون برای تحلیف ، سرایه کیده جکلرندن تلغرافزه ، یارین ، جواب ویریلہ جکی بیلدیرلدی .

§ بز ، بعض طورلردن ، علی رضا پاشا قاینه سندہ ، برتردد ، بوقاینه یی تشکیل ایدن ذواتکده ، ققارنده بربولانیقلق کشف ایدرکی اولدق . اونک ایچون بعض تدبیرلر آلمی موافق کوردک .

عینی کونده ، بر تعمیم یازدق . بونده ، « حکومت ایله ملت آره سنده مطابقت انظار و آمال
حصولی ، تعمیم ، تبلیغ ایدیلنجیه قدر ، کافی السابق مخبرات رسمیه نك منقطع بر حاله بولندیرلمسی »
لزومنی بیلدیردك . [وثیقه : ۱۲۹]

بوندن بشقه ، هر طرفدن كن ، تكلیف و مطالعه لری مزج ایدرك ، عموم قول اردو
قوماندانلرینه و حرکات ملیه مظاهر اولان والیرده ۳ تشرین اول کونی ، بعض محرم تبلیغاته
بولندق . یکی قاینه ایله ، ایلک تاسمزه حائد اولان بو وثائق ، عیناً ، انظار علیه کنزه وضع
ایتمی- بوندن صوکره کی- مخبرات و مناسباتک سهولته آ کلاشیله یلمسی ایچون موافق کور یورم .
مساعده بیورور میسکنز ؟

شیفره

سیواس

۳ - ۱۰ - ۳۵

عموم قول اردو قوماندانلرینه و حرکات ملیه مظاهر والی
و والی وکیللرینه

بروجه آتی تلغرافك حربیه و داخلیه ناظرلرینه کشیده و انباسی رجا اولنور :

داخلیه ناظرینك حرکات اهاتکارانه سنه آلت اوله رق اهالی بی بالفعل تسلیح و مقاتله یه قیام
ایدن قونی و الیسی جمال و العزیز و الیسی علی غالب و ملاطیه متصرفی خلیل بکرك توقفلریله
دیوان حربیه تودیعلری و طربزون و الیسی غالب ، قسطنمونی سابق و الیسی ابراهیم و علی رضا
بکركله آنقره و الیسی محی الدین پاشانك استخدام اولنماسی و حقوق قانونیه ملیه یه تجاوز ایتدک لرندن
و حرکات و آمال ملیه یه مظاهر تدرندن دولایی عزل ایدیلن سیواس و الیسی رشید پاشانك مأموریت
اصلیه سنده ابقاسی ، بتلیس والی سابق مظهر مفید و وان والی سابق حیدر بکرك درحال
منحل ولایاته تعیین و استخداملری طلب اولنور .

آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعی هیئت تمثیلیه سی نامه

مصطفی کمال

شیفره

سیواس

۳ - ۱۰ - ۳۵

عموم والی و قول اردو قوماندانلریله مستقل متصرفلرله

بروجه آتی مآله صدر اعظمه مراجعت بیورولمسی و نتیجه نك انباسی رجا اولنور :

« اهالى اسلاميه يي تسليح و يكدىگري عليهه مقاله يه سوچه قيام ايله ين و اردويي احوال ايتديرمك و بالنتيجه وطني مدافعه سز براقق ايچون امر و يردكلرندن و اردونك اسراريني ، شيفره لري چالمق ايچون ترتيبات فعليه اتخاذي صورتيله فاش ايدن و قانون اساسي احكامنجه تعرضدن مصون اولان مخبرات خصوصيه ملته مانع اولان نظار سابقه دن على كمال بك ، سليمان شفيق پاشا ، داخليه ناظري عادل بكك ملت مجلسنك كشادنده ، ديوان عالي يه تودييع ايدملك اوزره هيچ برطرفه فرارلرينه ميدان و يرله مسني و تلغراف مدير عموميسي رفيق خالد بكك عيني اسبابدن دولايي درحال توقيفيله محكمه عائده سنه تودييعي قانونك مصونيت و قدسيتي نامنه طلب ايدرزه.»

آناطول وروم ايلي مدافعه حقوق جمعيي هيت تمثيله سي نامه

مصطفى كمال

§ بالطبع ، حربه نظارتنه كچن جمال پاشا ، اردويه بر تبليغ رسمي يابه جقدى . ايشته اوكا ايلك جواب اولق اوزره قول اردولره شو تلغرافك و برلسني توصيه ايتدك :

شيفره

۳ ، ۲۰ ، ۱۲ ، ۱۵ ، ۱۳ نجى قول اردو قوماندانلقلرينه

ق ۲۰ قومانداني فؤاد پاشايه (آيرجه)

قونيه ده رافت بكه »

حربه ناظري جمال پاشانك ايلك تبليغه جواب اولق اوزره بوجه آتى تلغرافك محرم اوله رق مشاراليه كشيده وانباسى رجا اولنور :

« ذات دولتليرينك حركات مليه مشروعه نك بدايتدنبرى بويوك بر قناعت و ايمانله باشنده بولنديفكز معلومزدر . حربه نظارتي تشريفلري ممنونيتله قارشيلانمشدر . موفقيت دولتليرينه بوتون اردو و تكميل قواي مليه مظاهر اوله جقدر . محضا تأمين موفقيتلري مقصديله آتيده كي خصوصانك سرعت ممكنه ايله تطبيقى رجا ايدرز .

آ) جواد پاشا و ياخود سابق برنجى اردو مفتشى فوزى پاشاني اركان حربه عموميه رياسته .

ب) غلطله مير آلاى شوكت بكى و ياخود يوسف عزت پاشاني ، استانبولده كي قول اردو

قومانداني و استانبول محافظى ، يوسف عزت پاشا استانبول محافظى و غلطله شوكت

بک ۲۵ نجی قول اردو قوماندانی صورتنده اوله بیلیر .

ج) میر آلائی عصمت بکک حریبه نظارتی مستشارلغنه

د) فرقه قوماندانی قائم مقام کال بکک پولیس مدیریت عمومیه سنه تعییننه دلالت .

ه) اردو اوزرنده سوء تأثیر یامیش اولان و حریبه نظارتی عاقل و قیمتسز بر حاله دوچار ایدن واعاده رتبه لری مجلس ملیدن کچمکسزین اولان و فکر مخصوص سیاسی ایله استخدام ایدلمکده بولنان متقاعدینک درحال اصللرینه ارجاعیله مهم و حساس مقاملرک امنیتلی آللره تودی بی لازمدر .

و) اوچنجی قول اردو قوماندان سابق میر آلائی رأفت بک ، بلا سبب استعفا یه مجبور ایدلدیکندن بو معامله نك تصحیحیله کندیسنک الیوم بولندی قونیه ده اون ایکنجی قول اردو قوماندانلغنه تعیینی و فؤاد پاشانک حقنده کی معامله نك تصحیحیله یکر منجی قول اردو قوماندانلغنده ابقاسی .

ز) فؤاد پاشانک رینه تعیین ایدیلن حمدی پاشا و اون ایکنجی قول اردویه تعیین ایدیلن سعید پاشا درحال اصللرینه ارجاع اولمایدیر .

ح) ایلك فرصته مفتشلککک احیاسیله شرقی آناتولوده کی قول اردولرک ، ۱۳ نجی قول اردوده داخل اولدینی حاله کاظم قره بکر پاشایه و غربی آناتولوده کی قول اردولرک استانبول وادرنه ده داخل اولدینی حاله ، علی فؤاد پاشایه تودی بی و شمیدیلک ایکی مفتشلکله اکتفا اولنسی مناسب مطالعه قلمشدر . »

هیئت تمثیلیه نامنه

مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ یکی صدراعظم دن انتظار ایدلدی کمز جواب ، نهایت ورود ایتدی ، شودر :

صدارت

۳۳۵-۱۰-۴

ضایت مستعجلدر

سیواسده مدافعه حقوق جمعیتی هیأت مثله سنه

ج : ۲ و ۳ تشرین اول ۳۳۵

ارضروم و سیواس قونفره لرنده تعیین و تثبیت ایدلدیکی ، تلغرافنامه لرنده بیان بیوریلان

تشکیلات و مقاصدك نه دن عبارت اولدینی هیئت و کلاجه غیر معلوم اولدیفندن ایجاب کیفیت تدقیق ایدلك اوزره اول امرده مذکور قونغرملر مقررانك عاجلاً اشعاری متمنادر افندم .

صدراعظم

علی رضا

§ صدراعظم پاشا ورفقای کرامنك ، - ایچلرنده ، برآز صوکره کوریلجهکی وجهله، قوای ملیه نك مرخصی اوله رق هیئت وکلایه داخل اولدینی بیان ایدن جمال پاشا بوتمش اولمسنه رغماً - حکومتی اشغال ایتدکری کونه قدر ، مقاصد ملیه نك نه دن عبارت اولدینی بیلمدکری سویلهملری جای استغراب کورولمکه سزا دکلیدر ؟ بوندن دهها زیاده جالب دقت نقطه ، مقاصد ملیه رعایت ایدوب اتمه مک خصوصنده قرار ویره بیلمک ایچون اول امرده قونغرملر مقرراتی طلب ایلریدر . حالبوکه بو قدر دغدغیه و تطبیقاتی سلفنك سقوطنه بادی اولان قونغرملر مقرراتی بیللمهملرینه امکان تصور اولنه بیلیرمیدی ؟ مقصدلرینك زمان قازانق و بزه قارشى هیچ برعهده کیرمکسزین ، یکی وشیطنتکار تدبیرلرله ملتى اغفال ایدرك ، حصول بولش اولان تساند وارتباطی کوشه تمك اولدیغنه اصلاً شبهه ایتدم . فقط ، روپتور اوله جقسه ، بنده ، اول امرده اونلرك بوتون مضمراتی ، ملت نظرنده تبارز ایتدیرهك بر طرز حرکتی ترجیح ایتدم . بناءً علیه ، صدراعظمك ورفقای کرامنك طلبنی اسعاف ایتدم . ۴ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی تلغرافله ، قونغره بیاننامه سنی عیناً و نظاًنامه نك ، یالکیز تشکیلاته متعلق نقاط اساسیه سنی ده خلاصه بیلدیردم . [وثیقه : ۱۳۰] مخبرات رسمیه به هیچ بر طرفدن کیریشیلمه مسی حقنده سکرار عمومی تبلیغلر یایلدی . [وثیقه : ۱۳۱]

افندیلر ، عینی کونده سویله بر تلغراف آلدق :

صدارت

۳۵-۱۰-۴

ج : تحت ریاستمده تشکل ایدن هیئت جلیله وکلا ، ملتک آمالی وجهله ، وطن و مملکتک سعادت و سلامتی تأمین ایچون ، عنزم قضی ایله صرف مساعی اتمک خصوصنده ، تمامیه متحدالافکاردر . جامعه عثمانیه نك تأمینى و استقلال مدینك محافظه سی و مقام معلاى خلافت و سلطنتک مصونیتی قانون اساسی احکامنجه بوتون ملتک قوت و اراده سنه استناداً تأمین اولنه جنى بی اشتباه بولندینی کبی متارکه تاریخنده کی حدود داخنده قالان بالجمله اراضی و بلاد عثمانیه نك اساس متارکه اولان ویلسون پرنسپلرینه توفیقاً دوغریدن دوغری به زیر اداره سلطنت سنیهده

ايقاسى و حدود داخلى قلوب ا كثرىت عظيمه اسلاميه ايله مسكون بولنان وحدت ملكيه نك انقسامنى منع ايله بوطوپراقلا اوزرنده كى حقوق تاريخيه و عرقيه و دينيه و جغرافيه مركز بوسورتله حق وعدله موافق برقرار اتخاذه نك تا مئنى دخى حكومت حاضره جه مقصود قطعى و مجلس مليه نك انعقادينه قدر مقدرات ملت حقننه بر كونا تعهد قطعى و رسمى به كيريله مى و صلح قونفرانسنه كوندريله جك مرخصلرك آمال مليه نى مدرك و مظهر اعتماد ، ارباب رويت واقداردن انتخاب اولمى طبعيدر . مملكت مزده اصول مشروطيت ايجانجه حاكيت مليه جارى بولمى سيله ، وظيفه سنى بحق مدرك اولان حكومت حاضره ، ملتك قرارىنى استحصال اتمك سزى ، مقدرات مملكت حقننه قرار اتخاذه ميه جكى جهته حكومت ، انتخاباتك بر آن اول اجراسى ايچون هر درلو تشبثات و توسلاته مراجعت و مجلس مبعوثانك تسريع انعقادى ضمننده لازم كلن تسهيلاتى ايفايه غيرت ايتكمده اولوب آنحق حكومتك رهبر حرقاتى ، احكام قانونيه به تماماً رعايتله خلافى احوالك منع و ازاله سندن عبارت اولديغندن و احوال غير طبعيه و غير قانونيه نك دواى دولت عثمانيه نك مركزيله آنطولوي يكدى كرنندن تفريقه منجر اوله رق بر چوق عواقب وخيمه نى توليد ايله العياذ بالله تعالى پايتختك بقاسنى هلكه به الفا و اقسام ممالكك اشغال آلتنه آلتنه اسنى انتاج و بناء عليه وحدت ملكيه نى اخلاص ايله جكسندن حكومت حاضره ، طرفكز دن وضع يد اولنان دوائر رسميه نك تخليه سى و معاملات حكومه ايراث اولنان سكته نك رفعى و ادنا خللدن بيله مصونيتى واجب اولان نفوذ حكومه رعايت اولمى و اجانب ايله مناسبات سياسيه به كيريشيلمه سى و مبعوثان انتخاباتنده اهلانك حرىتنه قطعياً تجاوز اولمى خصوصلرينك طرفكز دن تعهد ايدلمى طلب ايدىيور .

محترم افنديلر؛ دقت بيورولورسه ، بوتلغرافده نه آدرس واردر ونه ده امضا . . . كچه ، صدارت مقامندن يازلدىنى آكلاشيليوردى . فقط ديكر برشى ده آكلاشيليوردى ، كه بوسطرلى يازان ذات و ياذوات ، بر دفعه ، هيئت تمثليه نى طابق و اونكله امضا تحتنده رسمى خابره ده و مداوله افكارده بولمق ايسته ميوردى .

برده ؛ بزم ، قونفرمه لرده تثبيت ايتديكمز مقرراتى و كنديلرينه تكليف ايلديكمز اوچ نقطه نك نظردقته آلتىنى ، يكي قابينه نك صدر اعظمى و وكلاسى طبعى بوليورلر . بومقررات و اساساتك تا مئنه ذاتاً غيرت ايتكمده اولدقلىنى سويليورلر .

آنحق ، حكومتك رهبر حرقاتى احكام قانونيه در ، وظيفه سى ، خلافى احوالك منع و ازاله سندن عبارتدر مقدمه سندن صوكره ، بزم احوال و حرركاتك ، غير طبعى و غير قانونى اولديغنى ايما ايدرك ، بونك ، دواى حالنده ، مركزله آنطولونك يكدى كرنندن تفريقه منجر اوله جفى و بوندن تولد ايله جك هلكه لرى تعداد ايدىيور و نهايت ، بقليه آغزندن چيقارهرق ؛ طرفكز دن وضع يد اولنان دوائر رسميه نك تخليه سى و معاملات حكومه ايراث اولنان سكته نك رفعى و نفوذ حكومه رعايت

اولنسی واجانب ایله مناسبات سیاسییه کیریشلمه می و مبعوثان انتخابانده اهلینک حریتنه قطعاً تجاوز اولنماسی خصوصلرینک طرفزدن تعهد ایدلمسنی طلب ایتک صورتیه، بزم موجودیتیزی و فعالیتیزی برطرف ایتک مقصدنده اولدیغنی افاده ایتش بولونیور .

افندیلر ؛ بلکه اونوتورم ، تفصیلاته کیریشمه دن اول سویله ملی یم که طرفزدن اشغال اولنش دوائر رسمییه یوق ایدی . یالکیز سیواس ولایتی ، هیئت تمثیلیه یی مکتبلرک تعطیل بولنسی مناسبتیه لیسده مسافر ایتشدی . موضوع بحث ایدلک ایستنه یلن دائرة رسمییه بواوله جقدی . یکی قایینه هر درلو اجرا آتته مقدمه اوزره هیئت تمثیلیه یی ، بورادن قوغه رق نفوذ و حیثیتی انظار عمومیده قیرمق ایستیوردی .

§ افندیلر ؛ کیمدن کیمه یازلدیغنی صریح اولمیان بو تلغرافنامه اوزرینه ، سیواس تلغراف مرکزیه ، استانبول تلغراف مرکزی آره سنده عیناً شو مخبره وقوع بولدی :

فوق الماده

در علیه مرکز مدیرینه

صدارت مرکزندن یازیلان تلغرافنامه بالا و امضاسی اولمدینی ایچون آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی هیئت تمثیلیه سی طرفندن قبول ایدلمدی . تلغراف صورتی مرکز مزده موقوفدر . ایجاب ایدنلره معلومات ویرلمسی موجودر .

امضا

قونفره مرکزی

— بزه ، اوزرینه صدراعظم پاشا حضر تلرینک جوابیدر ، سرلوحه سیله آمджи بك ویردی وقویه سی تلغرافخانه ده در . سز پاشا حضر تلرینه بویله ویریکیز .

— هیئت تمثیلیه خطاب دکادر و کیمدن اولدینی مجهولدر . بناء علیه مخاطب و امضا اولمدینی ایچون قبول ایتیورلر .

— احواله شمدی داغیلدی . مجلس وکلاده بو خصوصده برشی یازارلر سه طبعی کیفیت توضح ایدر افندم .

بو جوابی افاده‌ی ویردکاری وقت داغیلدیلر . آرتق بزه برشی کلز . فقط صدر اعظم
پاشا اقامتگاهی اولان محلدن بلکه یازار . بزم بو مرکزک ایشی مجلس داغیلنجه ختام بولور ،
قبانیر عزیزم .

— سز دیدیکمزی آمدجی بکه سویله یک .

— آمدجی بکده کیتدی . یالکزم .

— تلفونله سویله ییکمز .

— بزده شهر تلفونی یوق . مع مافیله سز تلغرافی اولیله جه محافظه ایدیکمزده صباحیلین رسماً
برشی یازدیره لم افندم .

— صدراعظم پاشایه تلفون ابدک .

— قارداشم صدراعظم پاشایه آ کلاته میز که . . .

فوق العاده

باب عالی

۳۵-۱۰-۴

سیواسده قونفره مرکزی مدیرینه

أرن کوینده اقامت بیوران صدراعظم پاشا حضر تتری تلفونندن آراندینی وساعت یکریمی بری
یکرمی بش کچدیکی حالده بولنه مدی . جریانی مخبره بالضروره یارین عرض ابدیله جکدر افندم .

باب عالی مدیری

مسین حسنی

فوق العاده

درعلیه: ۳۵-۱۰-۴

قونفره مرکزیینه

ج : باب عالی مدیر بتندن دخی ییلدیرلیدیکی وجهله شمدی ساعت یکریمی بری یکریمی بش کچه یه قدر

تلفوندن آراندقلى حالده صدر اعظم پاشا حضر تلىنىڭ قوناقلردن جواب آلنەمدى. بر آرزو كره
ينه آرايه جقم. جواب آلير سه م در حال بيلديريم. آلە مرسە م صباحى بىكلمك ضرورى اولە جقدر اوفندم.

استانبول تلغراف مديرى

توفيق

§ افنديلر ؛ ايرتسى كوني ، يعنى ۵ تشرين اول ۱۳۳۵ تاريخنده ، امضاسز تلغرافك
صدر اعظم طرفندن ، هيئت تمثليه به ، خطاباً و جواباً يازلدينى سويلندى . بونى رسماً تشييت ايدر ،
رسمى و امضالى بر اشعار اولە مقلە برابر ، بز بويلە كوچوك بر نقطە ده دها فضله توقى فائده لى
و جائز كورمەك . صدر اعظم پاشايە جواب يازمى موافق بولدى . ۵ تشرين اولە يازديغىم اوزون
جوابك ، اساس نقطە لىنى خلاصە ايده يم :

تكليفلىرىمىزك تماماً تصويب و قبول ايدىلش اولدينى آكلاشيلدى ، ديد كدن صوكرە ، طرفىز دن
تعهد اولتمى طلب ايدىلن نقاط حقنده ايضاحات و يردك و ديدك كه ، احوال غير طبيعى و غير
قانونيه نك عامل و مسببى فريد پاشا قاينەسى ايدى . بو خصوص ، فريد پاشا قاينەسى طرفندن
ايقاع ايدىلش اولان غير مشروع افعال و حرركات اسباب و مولداتىك رفقى ايچون طرفىكزدن
تاثير قطعىه اتخاذ اولندينى تەديردە ، كندىلىكندن زائل اولور .

« جمعيتىمىزك ، هيئت وكلاى حاضر به تعهدات و مظاهرتە بولنە بيلمى ايچون اولە ،
حكومتك تشكيلات مليه مىزى حسن قبول ايلديكىنى صريح و قطعى بر لسانله افاده لازمدر .
عكسى تەديردە ، امنيت و صميميت متقابلە نك حصول بولدينى مشكوك قالدق و متباين حرركات
و تشبثاتك ظهورى ملحوظ بولنە جقدر . »

على رضا پاشانىك ، امضاسز تلغرافنده ؛ « مملكتىمىزده اصول مشروطيت انجايە ، حاكيت
مليه جارى بولندينى » نقطە سنده ، فى الحقيقه اولە « ايسە ده فسختدن اعتباراً مجلس مبعوثانىك
درت آى طرفنده اجتماعى قانون اساسيىمىزك احكام صريحه سندن ايكن بو كونه قدر انتخاباتك دفتر
اساسيه سى بيله تنظيم ايدله مشدر . بو حركت ، فريد پاشا قاينە سنك آچيقدن آچينە مشروطيته
برضربه سنى و قانون اساسى به تجاوز قطعيسى تشكيل ايدر و قانون جزانىك مادە مخصوصه سنى
توفيقاً بر جنايت عد ايديله رك مسيبلرى حقنده احكام قانونيه نك تمامى تطبيقى ، حاكيت مليه يى
قبول و احكام قانونيه نك تطبيقى كنديسى ايچون بروظيفه قانونيه عد ايدە جك هر حكومت
مشروعە نك ، ايلك وظيفه مقدسه سيدر . » جوابنده بولندى . اوندن صوكرە ، شو تكليفلىرى
سردە باشلادق :

(۱) مملكتىمىزده سكون و آسايش اولدينى و آمال مليه نك تماميله حقلى و مشروع اولدينى

رسمی بر بیاننامه ایله اعلان ایدرك ملتك وحدت عمومیه سسه حكومتك ده التحاق ايتديكى اظهار ايديكز .

(۲) حكومت ساقطه نك حرکات اهانتكارانه سسه آلت اولمش بولنان برطاقم رؤسای مأمورین واردر . اولنری محكمه عائده سسه تودیع ایديكز . حرکات ملیه به ممانعت ایدن بعض سابق والیر حقنده خدمت دولته قوللانیلما ملری ایچون معامله لازمه سنی پاییکز . حرکات ملیه به خادم اولدقلى ایچون عزل اولنانلری مأموریتلرینه اعاده ایديكز .

(۳) اعاده رتبه لری مجلس ملینك تصدیقه اقتزان ایتمین ویکانه سبب استخدا ملری برطاقم ملاحظه سقیمه سیاسیه دن عبارت بولنان متقاعدینی درحال اسکی وضعیتلرینه ارجاع ایديكز . مهم مقامات عسکریه بی اهل آلره تودیع ایله ییکز .

(۴) نظار سابقه دن علی کمال وعادل بککله سلیمان شفیق پاشانك ، مجلس ملی کشادنده دیوان عالی به تودیع ایدلك اوزره ، هیچ بر طرفه فرار لرینه میدان ویرله مسنی ، پوسته وتلغراف مدیر عمومیسى رفیق خالد بکک درحال توقیفله محكمه عائده سسه تودیعنی ، قانونك مصونیتی وحقوق ملیه نك قدسیتی نامنه طلب ایدرز .

(۵) حرکات ملیه به اشتراك ایتش ویا حرکات ملیه بی ترویج ایلش اولانلر علیهنده باشلانیلمش اولان تعقیبات وتضییقاته نهایت وریکز .

(۶) مطبوعاتی اجنبی سانسورندن قورتاریکز .

§ ایشته أفندیلر ؛ خلاصه صایدیغم بونقطه لره عائد مطالعات وتکلیفاندن صوکره تلغرافزی شو طرزده اکمال ایدلك ؛ « معروضات وتکالیف مسروده به ، ملتى تطمین ایده جك جواب صریح وموافق اعطا بیوریله جنی زمانه قدر ، تأمین مقاصد ملیه ایچون ، ملتجه اتخاذ ایدلش اولان تدابیر فعلیه به ، کماکان دوام ضرورتنده قالنه جفنی بالجله ولایات ومستقل الویه ایله ملحقانندن آلدیغمز قرارلر اوزرینه ، کمال قطعیتله ، عرض ایلرز .

امضا : آنادولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی هیئت تمثلیه سی نامنه ، مصطفی کمال [وثیقه : ۱۳۲]
§ افندیلر ؛ استانبولله مخبره ، بتر بیتمز ، درحال شو تبلیغ ایله مملکتی وضعیتدن خبردار ایتدم :

۳۵-۱۰-۵

تعمیم

شهرامانده ، مطبوعاته

صدراعظم پاشاحضر تلى ار ضروروم و سىواس قونغرملرنده کی مقررات اساسیه ومقاصد تشکیلات

ملیه بی طبیعی بولمغه برابر مطالعه لرنده بعض ایضاحی محتاج ، جهات کورولدیکندن حکومتله ملتک حقیقی اوله رق تأمین ائتلافی مقصدیله وبالجمله مراکزک خلاصه مطالعانه استناداً اعطا اولنان جواب ودرمیان ایدیلن تکالیف بوجه آتی عیناً تعمیم وتبلیغ اولنور . ورود ایده جک جواب واکا نظر آ اتخاذ اولنه حق مقررات در حال تبلیغ اولنه جقدر .

آناطولی وروم ایلی مدافعه حقوق جمعی هیئت تمثیلیه سی نامه

مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ علی رضا پاشا قاپینه سنک موقع اقتداره کچدیکنک بشنچی کونه کلدک . حالا آ کلاشه میورز . مملکتک ، استانبول ایله اولان مخبرات ومناسبات رسمیه سی حالا روتور حالنده ، دوام ایدیور . صدراعظم پاشا حضرتلری ، تکلیفاتزه جواب ویرمیور وهیچ بروقت ویرمه مش اولدیغنی کوره جکسکز . هیئت وکلادن ، هیچ کیمسه ، بزه مخاطب اولقی ایسته میور .

بوکون ، یعنی ۶ تشرین اول ۳۳۵ کونی ، یونس نادی بک آرقداشمز ، حربیه ناظری اولان ، جمال پاشایی دعوتی اوزربنه مقامنده زیارته کیتمش . جمال پاشا ، یونس نادی بک وضعیت حقنده ، بالخاصه حکومتله هیئت تمثیلیه آره سنده ، هنوز ائتلاف ایدیه مدیکندن بحث ایتمش و آ کلاشیلدیغنه کوره ، بزی حقسنر کوسترمش وکندیلرینک هرشیئی قبول و تطبیقه آماده بولندقلرینی آ کلاتمش وهرحاله اختلاف چیقاران وبونده اصرار ایدن طرفک ، هیئت تمثیلیه اولدیغنی سوبله مش ؛ احتمال ، که یونس نادی بک بزمه شخصی معارفه سنه بناء ، تألیف یینه توسطنی تکلیف ایتمش اوله جق .

یونس نادی بک ، بوتوسط تکلیفی مع الممنونیه قبول ایتمش ؛ یالکز یونس نادی بکک ، جمال پاشانک ویردیکی معلوماتی اساس و حقیقت تلقی ایتدیکی ووضعی اوکا کوره مطالعه ایلدیکی شمدی بحث ایده جکم تلغرافنامه سی مفادندن آ کلاشیلمقده ایدی .

یونس نادی بکله ، تلغراف باشنده وقوع بولش اولان بوخاربره مز ، یکی قاپینه ایله بزی ظاهر آ اولسون ائتلافه سائق اولق نقطه نظرندن مهمدر . بوسیله مساعده بیورورسه کز ، برآزایضاح ایده جکم .

حربیه ناظری جمال پاشانک بی تلغراف باشنه دعوت ایتدیکنی خبر ویردیلر . ذاتا دأثره مزده بولنان ما کنه باشنه کیتدم .

استانبول - حربیه تلغرافخانه سی ؛ یونس نادی بک ذات دولتکزه کوروشمک ایستیور افندم . دنیلدکن صوکره ، حربیه تلغرافخانه سنده ما کنه باشنده حاضر! دیندی . حاضر اولان کیمدر ؟ دیدم .

تلغرافچی — یونس نادى بك وياننده ناظر پاشانك ياورى جواد رفعت بك واردر افندم. ناظر پاشايي ايستديرلمى ، يوقسه .. ايضاحنده بولندى .
— كنديريله شمدى كوروشورز . يالكيز ، بنى ، تلغرافه دعوت ايتدكلى زمان ناظر پاشا ايستيور ديمشاردى . دعوت ايدن ناظر پاشاميدر . يوقسه ، ذات عالييرمى ؟
يونس نادى بك — ناظر پاشانك مساعده سيله وياورى واسطه سيله حربه مركزندن ، ذات دولتلىرىن آرادق بوندن غلطدر افندم . ديدى .

بن — تشكر ايدرم . بيوروك ! ديدم .
بونك اوزرينه يونس نادى بك سوزلى آلفغه باشلاندى . يونس نادى بك مطالعانه شو مقدمه ي يادى : « اراده مليه نك ، حاكميت ملتى انفاذ ايتمى نتيجه مشكوره سى اوله رق ميدانه كن قلب اوزرينه ، بوراده تشكىل ايدن حكومتله تشكىلات مليه آره سنده آهنگ اتحاد حصولنك كچيكيميه جكنه حكم ايتمش ايدم . تحقيقاتم نتيجه سنده هنوز ، برايكى نقطه ده اختلاف بولنديغى آكلادم . بو آهنگك تاخر حصولى ، داخلا وخارجا اى اوليه جنى جهتله ، بعض معروضاتده بولنغى وظيفه عد ايتدم . »

اوندن صوكره ، شيمدى خلاصه ايدم جكم نقطه لره عائد معلومات وملاحظه لرينى ، برنجى مسئله اوله رق ذكر ايتديلر .

(۱) فريد پاشا قابينه سنده بولنش اولان بعض ذواتك بوقاينه يه اشتراك نندن دولايي سوء نظره كورولميرنه محل اولديغى وعبوق پاشانك فريد پاشا قابينه سنك اسقاطنده رول اوينايدىغى ،
(۲) رضا پاشا حكومتك ، انتقال دوره سى حكومتى اولديغى ، حياتك انتخابات تشريعيه نتيجه سنده قدر دوام ايدم سيله جكنى ،

(۳) حكومت حاضره امل ومطالب مليه نك كافه سنى حسن تلقى ايتك وحسن انتاجنده سى ايله مك خصوصنده اك اوافق شبهه يه محل ويرمه مكده اولديغى بيان و

(۴) خصوصيله ، جمال وعبوق پاشالر كچى ذواتك ، حكومتده تشكىلات مليه نك برمرخصى وكافلى كچى تلقى اولميرنده ترده محل يوقدر . حكمى اعطا ايتديلر .

ايكنجى مسئله اوله رقده ؛ يونس نادى بك ، اشخاصه تعلق ايدن قسمه تماس ايتديلر ؛ بونده تماماً بزمه هم حس اولقله برابر « بر آز اعتدال توصيه سنده جسارت ايدم جكم » ديدى ونقطه نظرينى ؛ موفقيت مليه نك حصوله كتيردىكى تاثيرات حسنه نك بعضارنجه انتقايجو قلله تفسير اولنه رق ، شائبه دار اولمقندن مصون بولنديرمى مهم اولديغى مطالعه سيله توضيح ايتدى .

يونس نادى بك ، « هيئت حاضره حكومتك اركانيله وقوع بولان تماسلرمدن تشكىلات مليه مطالبنك تمامى اجرا وانفاذينه عزم ايتمش اولديغى مستبان اوليور » ديدكن صوكره ، شو معلوماتى وپردى :

«حربه ناظري جمال پاشا ، بوكون نشر ايديله جك بياننامه ده بوجهتك ذاتا كافي درجده مصرح اولديغني وآنحق بياننامه ، لسان رسمي حكومتله يازلديغنه كوره هر طرف نظر دفته آلنه رق درج ايدلش ، صوري برقچ كله به عطف اهميت اولنماسي لازم كلديكني بيان ايلدي .»
يونس نادى بك ، صدرجديدك وحكومتك - هر درلو سوء تفهيمى ازاله ايچون - تشكيلات مليه اركانك ارائه ايده جكي بر هيئته دوغريدن دوغرويه تماس ايتملى خصوصصنده كي آرزوي صميميسي بيلديردكن صوكره ، بوتون مطالعاتي شو جمله ايله خلاصه ايلدي : «حالا بنده كزك اك زياده لازم عد ايتديكم جهت بحرانك غير منحل ومشوش بر وضعيته تمادي ائتمه مسندن عبارتدر .» [وثيقه : ۱۳۳]

يونس نادى بك ، مطالعه مه انتظار ايلديكني سويله ديكي ايچون ، بنده ، شو جوابي ويردم :

سيواس
۳۵-۱۰-۶

يونس نادى بك افندي به

هيئت تمثيليه جه صدراعظم پاشا حضرتلرينه وقوعبولان تكليفات اساسيه وتاليه ومشاراليهك هيئتمزه ويرديكي جواب ، بالخاصه بوجوابك صوك فقره لري منظور عاليكيز اولديمي ؟ بيانات ومطالعات عليه لرندن بو يازيلري كورمه مش اولديغكيزه وتكليفارمرك ماهيت وصميميتي تمامآ آكلاشيلمه مش اولانلر طرفندن ذات عاليكيزه حكايه ايدلش اولديغنه حكم ايديوورز. بوسيله ، اساس حقنده بوراده مداوله افكارى مشكل كورييوورز. يالكيز شخصي اولان مطالعه عليه لرنده بعض نقطه لري تنوير مقصديله ، بوجه آني صره ايله اعطاي ايضاحات اولنور :

يكي قاينه ايله تشكيلات مليه مز آره سنده آهنگ اتحاد حصولك كجيكيميه جكنه ، بزده ، حكم ويرمكه ايدك. بونك ، تأخري سببي بزده دكل ، يكي قاينه كدورت كوندنبري كوسترمكه اولديني طور متردد ده آرامق لازمدر. يكي قاينه ايله آرازده اختلاف اولديغني دخي ، يكي قاينه زه بيلديرمه مشدر . يكي قاينه ده ابقا ايديلن اسكي ناظرلرك ناموسلري حقنده شبه ائتمه مكله برابر ، اسكي قاينه ك حركات جنايتكارانه سنه بيله رك ويابيلميه رك اشتراك ايلش اولدقلى نظر دفته طوتيلاجق مهم بر نقطه در. (عبوق پاشانك) قاينه ك اسقاطنده يامش اولديني رول مجهوليزدر . بز، نتيجه يي تايمين ايدن قوتي بك اي بيليز . بزم مقصدمز ، بو حكومتي تصور بيورلديني كي ، انتقال دوره سي حكومتي كي تلق ايتك دكلدر . بالعكس مقدرات ملتي تقرير ايده جك وصلحي يابه جق

اك مهم برهیت اوله یلمسنى ثنى ایدرز . منافع اساسیه ملیه مزده اغیارك بزجه هیچ اهمیتی
 یوقدر . بز ، خط حرکتمزی اغیارك دیدی قودیسنه اوبدورمق ضعفی مردود کورنلرده بز .
 داخلی و خارجی وضعیه بوتون وضوحیله واقفز . آتدیغمز خطوه تصادفی دکل ، عمیق دوشونجه لره
 ومتین اساسلره وعموم ملتک تشکیلات منتظمیه تابع قوه حقیقیه سنه وعزم اراده سنه مستنددر .
 ملت ، حاکمیتی بوتون معناسیله بوتون جهان طایتیدیرمغه قرار قطعی ویرمشدر . بونک ایچونده
 هریرده ، هر درلو تداییر آلمشدر . حکومت حاضره نك آمال ومطالب ملیه یی حسن تلقی وانتاجه
 سعی ایلمسنى طلب ایدرز . چونکه بشقه درلو اجرای حکومت ایده مز . (عبوق پاشا) یی
 یلمیورز . فقط (جمال پاشا) دن تشکیلات ملیه مزك مرخصی اولمقدن بشقه برشیته انتظار
 ایتمه یز . [افندیلر ؛ شونی ایضاح ایتملیم ، که جمال پاشا بزم مرخصمز دکلدی وبویله بروضعیت
 ووظیفه نك کندیسنه ویرلمسنه معلومکز اولان طرز حرکتمدن دولایي جهت مناسبتده یوقدی .
 آنجق یونس نادى بکک تلغرافنده جمال پاشانك مرخص کی تلقیسنده ترده محل یوقدر دینلمش
 اولمندن ، جمال پاشانك بونی آرزو ایستدیکنه ذاهب وامر واقع حالنده توجیه اولمشدر .]
 وناظر اولور اولماز کندیلرینك هر کسدن اول بلا واسطه بزمه تماسه کلوب وضعیت حقیقیه یی
 آ کلایه جغنی واوکا کوره حکومتله تشکیلات ملیه نك نقطه نظرلری توحیده توسل ایده جکنى
 امید ایدیوردق . حالبوکه هنوز بویله برتماسدن محتب اولدینی کورولیور . بزم یکی قایمه به
 قارشى وقوع بولان تکالیف ومطالبز ، شخصی وعندی اولیوب بالجمله ولایات والویه مستقله
 ایله ملحقانك وبش قولارد و قوماندانك وتکمیل تشکیلات ملیه به صادق رؤسای مأمورینك هیئت
 تمثیلیه مزه بیلدیردکری تکلیفلرک ، هیئت تمثیلیه مزجه حکومتی ممکن اولدینی قدر مشکل وضعیه
 صوقمق جهتی نظر دفته آلنه رق استخراج ایدلمش خلاصه الحلاصه سیدر . وبوتکالیف
 ومطالبده تصور وتصویر بیوردینگز محاذیر یوقدر . حکومت ، هیئت تمثیلیه مزله ، صمیمی
 وجدی مناسبت ومداوله افکارده بولندینی تقدیرده ، وقوع بولمش اولان مطالب وتکلیفاتك
 حکومتجه قابل تطبیق اوله یله جك شکل وزماتی تقریر ایتمکده هیچ برحائل یوقدر . یالکز
 صدر اعظم پاشانك ، هیئت تمثیلیه مزه ۴ تشرین اولده وقوع بولان جوابی تلغرافنده کی صوک
 فقره لر جالب نظر دقتدر . اکر تشکیلات مشروعه ملیه مز وبونک رأس اداره سنده بولنانلر ،
 غیر مشروع وغیر قانونی طانمق ذهنیتی ادامه اولنه جق ایسه ، هیچ برامکان ائتلاف بولنه میه جغه
 شبهه یوقدر . بوکون نشر ایدیله جکنى بیلدیردیککز بیاننامه ده ، تشکیلات وحركات ملیه مز حقنده ،
 هر نه سبب وصورتله اولورسه اولسون ، منقدانه برلسان قولانیلدینی تقدیرده وبوصورت ،
 صوری برقاچ کله به منحصر قالسه بيله ، طرفزدن ، درحال هر درلو ائتلاف امکانی منسلب اولمش
 تلقی ایدیله جکدر وذاتاً حکومت مرکزیه ، هیئت تمثیلیه ایله تماماً آ کلاشمدقجه ، بیاننامه سی
 هیچ برطرفدن آلمیه جقدر . بلکه استانبوله منحصر قاله ییلیر .

هیئت تمثیلیه مز ، بالجمله ولایات والویه مستقله نامنه محالانده ملتک آرای عمومیه سیله انتخاب

اولئش مثللردن متشكل وارضروم وسيواسده اجتماع ایدن هيئت غوميه لر طرفدن تفريق واتخاب اولئش برهيئت مشروعه مليه در قابليت وقدرت تمثليه سي ده آثار فعليه سييله ميدانده در . مجلس مبعوثان اجتماع ايله بالفعل مراقبه باشلاياجنى كونه قدر ، هيئت تمثليه نك مقدرات ملت ومملكته علاقه دار بولئسي ضروري در . حكومتك ، هيئتمزله تماس ومناسبت صميمه سي بالطبع كئدى موقع وقوتى تقويه ايده جكدر . آري آري استقامتلرده يورونديكى تقديرده منافع مملكت وملت ايچون جالب محاذير اوله جنى طبعيدر .

بز ، بونونكى قابينه ده ، بالخاصه وجودلرى مملكت وملت ايچون نافع اوله جفته قانع بولنديغمز بعض ذوانك ، سابقا اولدينى كى برر برر قابينه دن چيقارلسى طرزنده كى صوك اصول قابينه مانورالرينه معروض قالدقلىنى كورمك ايسته ميز . [افنديلر؛ بوديديكمزك وقوعى كوره جكسكز] سيواسده منعقد بولنان هيئت تمثليه ، حكومتله بالذات دوغرىدن دوغرى يه ، الكصميمى تماسده بولئنه حاضر ومهيادر . بووظيفه يى ، بشقه لرينه توديع اتمك صلاحيتنه مالك دكدر . حكومتله ائتلاف تام حاصل اولدينى تقديرده ، تماسك تسهيل وتأمينى ايچون بشقه چارهلر دى دوشوبوله بيلير . خلاصه ، مشوش وضعيتك عاجلاً برطرف ايدلسى ؛ اول امرده حكومتك كئديسئنه عرض وتكليف ايتديكمز طرزده بريسانامه سنك ، صورى كله لرله دكل ، صميمى بر لسان ايله نشرينه وتكليف سائرئك حسن تلقى ايديلوب انفاذ ايديله جكئنه دائر صدارتك معروضاتمزه دوغرىدن دوغرى به جواب اعطا اتمسييله ، ممكن اوله جتدر . بوقسه ، حالارفيق خالد بك طرفدن تلغرافلرمن ويسانامه لرمن قونطورول ، سرقت وتوقيف ايديلير كن ، حكومتك صميميتندن بحث اولئسي ، بزءبك غريب كليور .

حكومت ، بومتردد وضعيتنده برقاچ كون دها دوام ايده جك اولورسه ، ملت نظرنده هنوز تعين ايده مين امنيت واعتمادى بوسبوتون سلبه سببيت ويره جكدر . هر طرفدن آلدیغمز تلغرافنامه لرده ، حكومت جديدئك شايان امنيت اولوب اولمديغنه دائر سؤالر صورولمقده در . عرض احترام ايده رم قارداشم .

مصطفی کمال

§ افنديلر؛ يونس نادى بك، ويرديكم معلومات وايضا حادئ حقيقى وضعيتى آكلادى . بزمله مخبريه دوامه لزوم كورمى . بالعكس بى حكومتى وخاصة جمال پشايى ارشاده چالشمش . . . فى الحقيقه ، ابضاح ايده جكم وجهله ، ظاهراً اولسون ، بر ائتلاف وضعيت ومنظره سي تأسس ايتدى . § افنديلر؛ ۶ تشرين اول ۳۳۵ كونى ده كچدى . بز ، موجودتدايرك اهميت ودقتله ادامه سي لزومنى تعمیماً امر ايتك . [وثيقه : ۱۳۴]

§ افندیلر ؛ یونس نادى بکله ، مخبره مزك فرداسنده ، نهايت ، صدراعظمدين جواب دگل ، فقط جمال باشند شوتلغرافنامه يي آلدق :

حريه دن

۷ - ۱۰ - ۳۵

ساعت : ۱۲,۷ صوکره

مصطفی کمال پاشا حضرتلرينه

شيمدی به قدر اولان مخبراتك خلاصه سی :

۱ — قابينه ، سزکله متحدالافکار و اراده مليه نك حاکميتی ، قبول ايدر . آنجق برانتيقام قابينه سی اولقندن محاشی ايدر . قباحليليرك تجزيه سنی شکل قانونیده اجرا ايتمکی دخی موافق کورپور .

۲ — ضرره اوغرامش واليرك مغدوريتلرينی رفع وتضمن ، اهل اولانلرك انتخاب ، بالخاصه تعين واردونك شرف وانتظامی اعاده ايتمکی تماماً درعهده ايدر .

۳ — دولتك خارجه قارشى شرف وحیثيتی اعاده ايچون اراده مليه به وهيئت تمثليه به استناد ايده جکدر .

۴ — هيئت تمثليه نك مرخصی صفتيله وبوتون صميمی وحرمتكار بر حس ايله عرض ایدیورم ، که هيئت تمثليه نك هم خارج وداخله قارشى حاکم معناسی ويرمکسزين قابينه به مظاهر حالنده ، قالسنی ایستر وبو بوبوك قوتك فائده سنی تقدیر ايدر . اول امرده ، تلغرافلرك متقابلاً وسربست کشیده سنی وابقاء ومجدداً تعين اولنه جق والی وقوماندانلرك همان حرکت ايده بيلمسنى ، بالخاصه قبول ايديلن يکی انتخاب مبعوثان قانونك توزیع واعلان ايديله بيلمسنى بك فائده لی کورور .

۵ — اراده مليه به مغاير حرکاتدن توقی اولنه جغنی تعهد ايدر ايسهم ، تفرعاتنك شکل وزمانی قالير ، که بك قولای اوله جغنه اعتماد واردر . استخلاص وطنه معطوف غايه نك حصوله ، آل برلکيله همان چالیشه بيلمک ايچون ، تفرعات اوزرنده اصرار اولنماسنى ، معاونت دولترلرينی بکبر (امهسنی) بك رجا ايلر وبوتون رفقای کرامه ده عرض حرمت ايلرم .

حريه ناظری

جمال

§ بوتلغرافه درعقب ، مثبت وصمیمی اولان شو جوا بمزی وردك :

شیفره

سیواس

۳۵-۱۰-۷

حریبه ناظری جمال پاشا حضرت قارینه

ج : بیانات دولترینه ماده ماده ، صره ایله ، بوجه آتی عرض جواب اولتور :

۱ — قاینه نك زملة مشتركاً و متحدآء اراده ملیه نك حاكمیة اساسی قبول بیورمسنه ، ملت نامنه ، عرض تشكر ایلرز. قاینه نك و هیئت تمثیلیه و بوتون تشکیلات ملیه مزك انتقا مجوقله شائبه دار اولسی ، بزجه دخی ، فوق العاده شایان توقی و تحاشیدر . بونقطه ده و قباحتیلیرك شكل قانونیده تجزیه لری لزومنده دخی ، قاینه ایله ، تماماً هم فكرز .

۲ — ایکنجی ماده محتویاتندن دولاییده ، خاصه تشكر ایدرز . وقوعبولش اولان معروضاتده ، بونقطه نك تصریحنه کورولن لزوم شو ایدی :

آمال و حرکات ملیه یه مخالفتلرندن دولاییده ، ملت طرفندن تجرید ایدیلن بعض والی و قوماندانلر ، شكله رعایت ملاحظه سیله ، ولو موقه اولسون ، مأموریتلرینه اعاده ایدلنکری تقدیرده ، محللرنجه قبوللرینه امکان کوریله مدیکندن نفوذ حکومته قارشى رعایتسزك وقوع بوله بیلیر اندیشه سی ایدی .

۳ — اوچنجی ماده ، بالخاصه موجب شکراندر . انشاءالله متحدآء و متفقآء وطن و ملت مزك سعادت و سلامتی تأمین میسر اولور .

۴ — کال صمیمیت و بویوک تأمیناته عرض ایدرز ، که قاینه ابراز بیوردینی جدیت و صمیمیتنه مقابل هیئت تمثیلیه ؛ نه داخله و نه خارجه قارشى ، هیچ بر وقت حاکم وضعیتی آلیه جق ، بالعکس متحدآء قبول بیوریلان نقاط نظر دائره سنده ، حکومتك نفوذ و قوتی تحکیم و تقویه یی وطن و ملتك سلامتی ایچون ، وظیفه عد ایده جکدر . بوخصوصه قطعاً شبه و زرد بیورولماسنی عرض ورجا ایدرز . بالخاصه ذات دولترینك ، نظامنامه مزك سکرنجی ماده سی موجبنه ، دوغرودن دوغرویه هیئت تمثیلیه من اعضاسی صفیله ، قاینه ده مرخص بولنلری ، طرفینك اجرا آت و مقررانده تأمین مطابقتی کافل اوله جنی جهتله باعث ممنونیتدر .

آرتق ، قاینه ایله تشکیلات ملیه من آره سنده ، هر نقطه ده مطابقت و ائتلاف انظار حاصل

اولدینی تحقّق ایلدیکنه نظرآ، بالطبع، مخبرات خصوصنده وضع اولنان تقييدآتک رفع ایلدیله جکی طبعیدر. آنجق هیئت تمثیلیه، بوتون آناتولو وروم ایلیده کی تشکیلات مرا کزیه محافظه ارتباط مجبوریتنده اولدیغندن، سرویس طرزنده وقوعبولنده اولان مخبرات تلغرافیه مزک کماکان دوامنه مساعده بیورولسنی خاصه استرحام ایدرز. بوراده شونی ده عرض ایدم، که حکومت اوامرنی تبلیغه باشلادیقی دقیقه ده هیچ بر طرفه برکونا حائله تصادف ایتمک وبوصورتله ذره قدر نفوذی کسر ایللمک لازمه دن بولمغله بوخصوصک تأمین ایچون هیئت تمثیلیه طرفندن ایجاب ایدنله لزومی کبی تبلیغاده بولونیله بیلیمک مقصدیه قرق سکز ساعت قدر زمان بر ایللمسنی رجا ایدرز. هیئت تمثیلیه طرفندن یاپیله جق تبلیغاته اساس اولق، ملته امنیت بخش ایتمک اوزره نشری رجا ایلدیکمز قاینه بیاننامه سنک محرم اوله رق قبل النشر بر صورتک هیئتمزه لطف بیورولسنی خاصه استرحام ایدرز. چونکه بویاننامه ده، برکه، ملتجه سوءتفهاتک ادامه سنی موجب اوله بیله جکنی وهیئت تمثیلیه یی ده ملته قارشى پک مشکل روضعتیده راقبیله جکنی کمال صمیمتله عرض ایلرز.

هیئت تمثیلیه طرفندن ذات شاهانه یه تقدیم اولنه جق بر عریضه شکرانیه ایله ملته یاپیله جق تبلیغات صورتی قبل الاجرا ذات دولترینه شمدی عرض ایده جکز وبونلرک محتویاتنه دائر قاینه نک وقوع بوله جق مطالعاتی، حرمتله نظر دفته آلنه جقدر.

یکی انتخاب مبعوثان قانونی حقنده کی مطالعه مزى بعده عرض ایتمک اوزره، قانون مذکورک نه نقطه نظردن یاپیلش اولدیغنی لطفاً اشعار بیورمکزی رجا ایدرز.

۵ — اساسانده ائتلاف تام حاصل اولدقدن صوکره ذات دولترینله رفقای کرامکزک صمیمیتلرینه شبهه ایدیله میه جکندن تفرعات حقنده کنیدیلکندن مطابقت افکارک حصول پذیر اوله جنی طبعیدر. عاجز لری وبوتون رفقای مساعیمک الک بیوک حرمت وصمیمیتلر مزله ذات دولتکزک وداخل بولندیگنز قاینه نک مظهر موفقیات اولسنه وبوسایه ده استخلاص وطنه معطوف غایه نک بر آن اولنجلی ایتمسه بوتون موجودیت مزله چالیشه جقمزه امنیت بیورمکزی عرض وبوراده حاضر اولان بالمله رفقامک سلام وحرمتلرنی تقدیم ایدرم.

مصطفی کمال

§ جمال باشا، بو تلغراف مزه اوکیجه جواب ویردی. بونده «بیاننامه نک تسریع نشرینه ضرورت حاصل اولدیغنی و فقط نقاط لازمه یه دقت اولندیغنی بیلدیر بیوردی.» [وثیقه: ۱۳۵] بزده عینی کیجده ده، نزاکت ایجابی اولق اوزره، جواب ویردک. [وثیقه: ۱۳۶] فقط، افندیلر؛ حکومت بیاننامه سنی قبل النشر بزه کوسترمک ایسته مدیکی آکلاشینجه، بزده ملته اولان بیاننامه مزى، بلااستشاره نشر ایتمک وپادشاه اولان تلغرافی ده عینی صورتله چکدک.

افندیلر ؛ ۷ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی اولان بیاننامه من ؛ ملتی ، تعقیب اولنان یولده
 اصابت وموفقیت اولدینی ومحافظة وحدتله ، بوکونه قدر اولدینی کی ، دوام ایدلسی خصوصنده ،
 بالوسيله تنویر وارشاده و قوه معنویه یی تقویه به مدار اولق متصدلرینی احتوا ایتمکده
 ایدی . [وثیقه : ۱۳۷]

پادشاهه یازیلان تلغرافده ملت نامنه تشکری تضمن ایدیوردی . [وثیقه : ۱۳۸]
 و [وثیقه : ۱۳۹]

§ افندیلر ؛ استطراد قبلیندن کوچوک بر معلومات عرض ایده جکم . هیتمز ، بوتون
 مملکته ، مشترک آرزوی ملی ایجابی ، تطبیق ایتدیرمکه چالیشدینی صروده ، تحت اشغاله
 بولنان ازمیرده ، دوغریدن دوغری به تبلیغاتده بولونیوردی . علی رضاپاشا قاینه سیله آکلاشمقده
 اولدیغمز ۷ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده ، ازمیرده شو تلغرافی ورییوردق :

سیواس

۷ تشرین اول ۳۵

مستعجلدر

ازمیر ولایت علیه سنه

شمدی به قدر ، واقع اولان تبلیغات واشعاراتمک واصل اولوب ایجاباتک یایلمقده اولوب
 اولدیغنک ، واصل اولمامش ایسه اسباب مانعه نک سرعت اشعاری موجودر .

آناطولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیق

هیئت تشلیه سی نامنه

مصطفی کمال

ازمیرک و ازمیر والیسنک نه حال و شرائط داخلنده بولندینی ، شهسز ، معلومز ایدی .
 تبلیغاتمزی آلوب آله میه جفی مشکوک اولقله برابر ، تطبیق ایده میه جکی طبعی ایدی . فقط ، بز ،
 بوتون مملکت مقدراتیله مشغول و اشغال طانیایان بر قوت مرکزی اولدینی دشمنلرمزده
 بیلدیرمکده فائده کوریوردق .

فندیلر ؛ ایچنده بولندیغمز کونلره عائد ، مسائل ووقایعه تماس ایتشکن ،
 بوراده کوچک بر نقطه یی دها ، ایضاح ایتهمه مساعده کنزی رجا
 ایده جکم .

۸ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی اولوب کاظم قره بکر پاشادن کان
 یرتلغرافده ، شویله بر مطالعه بسط و بیان اولونیوردی :

« هیئت تمثیلہ دن ذات سامیلریلہ ، رۇف بك افندیك وبوقبالده اولان ذوات مؤثره عالیہك ، مبعوث اولدقدن صوكرده ، بر وجهله حكومتہ قاریشمیهرق دائما مجلس ملیده کی غروپك باشنده نافذ وقابینهك شکل وزکیبی ورجالک قیمت وهوتی نه اولورسه اولسون ، دائما مجلس ملی ایچنده نافذ ومراقب بولنغی ، اك مهم بر حادثه موفقیت والزم التطبيق برقرار عد ایلرم . »

« براملك و برغروپك اك يوكسك واك مقتدر طائمش رجالی ، كندی دائره سندن چیقوبده حكومت ایشنه قاریشنجه ، مجلس ملی دائما ضعیف قالمش ومتعدد جریانلر قارشیشنده یاسوروكلشمش ویاخود پارچه لاشدر . »

« وطن و ملتک فلاح تامی شدتله موضوع بحث اولان بودورده ، اشبو معروضاتم اطرافنده ، قطعی بر قرار ایله مجهز بولونمه مزی کمال حرمتله استرحام ایلرم . »

افندیلر ؛ فی الحقیقه ، ارضرومده بولندیغم زمانلرده ، کاظم قره بکریاشا ، وجاهاده بومطالعه یه مائل مطالعلر سرد ایلشدی . بنمده ، درمیان ابتدیکم مطالعات شو مآلده ایدی : « هر شیدن اول ، مملکتده ، ملتک موجودیت واراده سنی تبارز ایتدیرمک وبونی صارصیلماز بر طرزده ، مجلس ملیده تمثیل اتمک لازمدر . بوده ، مملکتده ملی بر مفکوره اطرافنده ، قوتلی بر تشکیلات یابقی و بوتشکیلاته مستند ، مجلسده بر غروپ بولندیرمقله ممکندر . اك ذی نفوذ ذواتک غایه سی ؛ بو اولمیدر . حالبوکه ، شمدی یه قدر کورولدیکنه نظراً ، اصل اولان بوجهته اهمیت ویرلمکسزین ، آرز ، چوق کندنده لیاقت کورنلر ، همان حکومته کچمک هوسنه ، حرصنه قایلپورلر . بو کبی انسانلرک تشکیل ایتدیکی حکومتلرک مسندلری ، ملی تشکیلاته مربوط ، مجلسده قوی برغروپ اولامانجه ، یالکز سلطنت وخلافت مقامی قالیور . بویوزدن ، ملی مجلسلر ، شرف وقدرت ملیه یی تمثیل ایده میور ، آرزوی ملی تجلی ایده میور وایجاباتی تطبیق اولنه میور . بناءً علیه ، بزم ایچون ایلك واك اساسلی پرنسیپ ؛ اولاً ، مملکتده تشکیلات ملیه یی وجوده کتیرمک ، صوكرده ، یوتشکیلانندن قوت آلان برغروپك باشنده ، مجلسده چالیشمق اولمیدر . حکومت تشکیله ویا تشکل ایده جک هر هانکی بر حکومته داخل اولمغه قالدیشمقده فائده یوقدر . چونکه بوماهیته بر حکومت ، وطنه وملته هیچ براساسلی خدمت ایفا ایده مهن ، درعقب دوشمکه ویاخود پادشاهه دایانهرق مجلسه قارشى و دولایسیله ملته قارشى وضعیت آلمغه مجبور اوله جقدر ، که برنجیسنده ، استقرارسزلق کبی بویوک برمحذور توالی ایده جک ؛ ایکنجیسنده ، حاکمیت ملیهك ، بالتدریج معدوم حکمنه کتیرلمسنه خدمت ایدلمش اوله جقدر . » نته کیم ، مشمول اطلاعکسز اولدیغی وفعلاً ده نبوت بولدیغی وجهله ، بز اولاً مملکتده تشکیلات ملیه یی یابدق . صوكره مجلسی طوپلادق . اولاً مجلس حکومتی یابدق . اوندن صوكرده حکومت یابدق .

بوندن بشقه ، مناسبت دوشدکجه ، قابینه یه کیرلمیه جکی ویوکسک مقام ومأموریتلر قبول اولنیه جنی حقنده و اساساً بویوک و ملی غایه دن بشقه هیچ بر مقصد تعقیب ایتدیکمزه و اك

بويوك حصه فعاليتمىزك قواى مليه نك ، شيمدى به قدر اولدينى كې ، بوندن سو كرده ، توزينه حصر مساعى ايتكدن عبارت بولنديغه دائر مليه قارشى بيانات وتبليغاتمىز وقوع بولمشدى . كاظم قره بگر پاشا تلغرافنامه سنده ، ارضرومده كى مطالعاتى وبو نقطه نظردن اولان تبليغاتمىزى تخطر ايتدیره نك « بيان تقديرات ايله دكدن سو كره ، « فقط ، بو كوزل عزم و قرارك شمدى به قدر ، بزده كورونمش تجارب ونتايجه نظراً ، دها شموللى اولمىنى ده خاصه عرض ومطالعه ايلرم . » ديورلردى . [وثيقه : ۱۴۰]

افنديلر ؛ كاظم قره بگر پاشانك بومطالعه وتكليفى ، تلغرافنامه لر ينك سو كنده سويلدكلرى كې وطن وملىك خلاصى موضوع بحث اولدينى بر دورده ونم ايضاح ايتديكم وجهله هنوز ، مملكته هيج بر تشكيلات ومجلس يوق ايكن ومجلس طويلاندينى زمان ده مجلسده بويله بر تشكيلاته وقدرت مليه به كووه نير مفكوره صاحبي بر غروپ اثبات موجوديت ايدمه مشكن ، هر نه صورته اولورسه اولسون حكومت تشكىلنه ويا تشكىل ايدمه حكومت داخل اولمغه هوس ايتك البته دوغرى اوله مزدى . بو طرز حر كته ، مملكه وملىك منافعه خدمت املندن زياده ، شخصى حرص ومنفعت ويا هيج اولمىزه جهالت عطف ايتكده ، اعتقادجه اصلاً اصالتىزك اولماز . آنجق ، افنديلر ؛ قره بگر پاشانك ديدىكى كې قاينه نك شكل وتركيبى ورجانك قيمت رهوتى نه اولورسه اولسون ، مجلسده تمضو ايتمىز سياسى بر غروپك اك مؤثر اعضاى عاليه سنك ، دائماً مجلس ايچنده نافذ ومراقب قالمى ، اك مهم بر حادته موفقيت والزم التطبيق برقرار عداولته مز . جداً حاكيت مليه اساسى اوزرنده تدوير اولنان مدنى دولتلرده ، قبول ايدلمش وفعلاً جارى بولنان اساس ؛ مىلك آمال عموميه سنى اعظمى تمثيل ايدن وبو آمالك تعلق ايتدىكى منافع وايجاباتى ، اك يوكسك قدرته وصلاحيته يابهيله حك زمره سياسيه نك ، امور دولتك اداره سنى درعهده ايتمى وبونى اك يوكسك ليدهر ينك دوش مسئوليتنه توديع ايتمى ، پرنسپندن عبارتدر . ذاتاً بوشراطلى احراز ايدمه ين بر حكومت ايفاي وظيفه ايدمه مز . حكومتك ، قوتلى غروپ اعضاسى ميانندن فقط برنجى درجه ده اولميانلردن ضعيف بر حكومت ياقمى واونى فرقه نك برنجى ليدرلر ينك تعليمات ونصايحه يورومتكه قالدشمق فكرى بالطبع دوغرى دكلدر . بونك فجييع نتايجه بالخاصه عثمانلى دولتك صوك كونلرنده كورولمشدر .

اتحاد وترقى رؤساسنك ائنده بازيجه اولان صدر اعظملردن واونلرك حكومتلردن ، ملته كلن ضرر لر صاييله ميه جق قدر چوق دكليدر ؟

مجلسده ، حاكم اولان فرقه نك ، حكومت تشكىلى ، مخالف واقليتده بولنان بر فرقه به ترك ايتمى ايسه اصلاً موضوع بحث اوله ماز .

قاعده واصولاً ، مىلك اكثريتنى تمثيل ايدن و غايه مخصوصه سى بارز اولان فرقه ، حكومتى تشكىل مسئوليتنى اوزرينه آليز وكندى غايه پرنسپلر ينى مملكته تطبيق ايدر .

ذاتاً جملەنك معلومى اولان واپولده حرکت ايدىلىكده بولنان بر حقيقتى ، بوراده توضيحدن مقصدم ؛ وطنپرورلك ، علو اخلاق ، انسان كاملك و بوكا مائل بر طاقم اوصاف كزیده ايجابى كې كوستريك ايسته نيلن سفسطه لره قارشى ، ملتك ونسل آيتنك نظر دقت وانتباهنى جلب ايتكدرد . بومطالعاتنه وسيله تشكيل ايتمش اولان كاظم قره بكر پاشانكده بونقطه ده ، عموميتله بنمله هم فكر وهم مطالعه بولنديغنه اصلا شهبهم يوقدر . چونكه ، كاظم قره بكر پاشانك مقصودى ، البته ، يالكز بنم ويا هيئت تمثيله ده بولنان بعض آرقداشلك حكومت ياپمه مسنى وياخود حكومته كيرمه مسنى استهداف اتمك دكلى . كاظم قره بكر پاشا ، بومسئله عائد تلغرافنامه سنده ، رؤف بكك ونم اسمى ذكر ايدركن « بوقالده اولان ذوات مؤثره عاليه » ديمش اولديغنه وكنديسنى عيى قبالده كوردىكى طيبى بولنديغنه كوره ، شهبسز ، كندىلى ده پرنسيپلردن خارج قالماق بديمى ابدى . حالبوكه كاظم قره بكر پاشا ، خاطره مده ياكيلمبورسم ، مبعوث اوله رق ، مجلسده چاليشدينى صروده ، بروضيتك ايجابى اوله رق ، يكي بر هيئت حكومت تشكيلى موضوع بحث اولدى . بن ، بوخصوصه مداوله افكار ايله مك اوزره ، فتحى بك ، فوزى پاشا ، فؤاد پاشا ، كاظم پاشا على بك ، جلال بك ، احسان بك وهيئت وكيه آرقداشلىرى وسائر اون ، اون بش آرقداشى وبوميانده كاظم قره بكر پاشايى چاك قياده نزديمه دعوت ايتشدم . كاظم قره بكر پاشا ، نزديمه كله دن اول ، اوتارنخده فرقه كاتب عمومىسى بولنان رجب بكك ، مجلسده ياتنه كيدرك ، كندىسنى دعوت ايتدىكى واغلب احتمال حكومت رياستنى تكيلىف ايدى جكمى سويله دكدن صوكره ، شيميدىن ، كندىسنك وضعيت حقنده تنورينه يارديم ايدى جك معلومات وارسه بيلدىر مسنى سويله مشدر .

كاظم پاشانك ، چاك قياده ، اجتماع ومذاكره ائناسنده كى وضى ده حاضر ون طرفدن معنيدار كورولمكدن خالى قالمى . كاظم قره بكر پاشا ائناى مذاكره ده « بو صورته ده ملتته خدمتدن چكىنمديكى » بك حقل ومناسب اوله رق درميان ايتشدى . جريان مذاكره برنقطه به صاپلاندى : حكومت رئيسى فتحى بكى ، قره بكر پاشامى اولسون ؟ بونقطه اوزرنده مداوله افكار ايدىلير كن ، كاظم قره بكر پاشا ، بكا ۸ تشرين اول ۱۳۳۵ تاريخنده توصيه ايتدىكى وجهله « قابينه نك شكل وزكيى ورجاللك قيمت وهونى نه اولورسه اولسون ، دائما مجلس مى ايجنده ، نافذ ومراقب قالمى الزم التطبيق بر قرار عد ايتدىكى » بيان ايتدى . بالعكس وضعيتى ، حكومت تشكىلنه صلاحيتدار قيلماسنى آرزو ايدر ماهيته كوروليوردى . حالبوكه ، هنوز وطن وملتك فلاح نامنك موضوع بحث اولدينى دورك مدهش وقارا كلكى بر صفحه سنى دها يشايوردق .

مذاكره نى انتاج ايتدم . ويردىكم برتنفس ائناسنده فوزى پاشا حضر تلىنى باغچه به كوتوردم . كندىسنك ، فتحى بك وكاظم قره بكر پاشالردن برى حكومت رئيسلكنه انتخابده ، حكم اولسنى رجا ايتدم . فقط ، ايكىسنى عيى زمانده چاغىروب « مسئلنك ، شخصى وبسيط بر مسئله اولديغنى ومسئوليتك وطنى وبويوك اولديغنى ايضاحدن صوكره ، آچيقدن آچيغه ، كندىلرينه هانكىسنىك

دها اي يابهيله جكلريني وجدانلرينه مراجعت ايدرك بالذات سويلهملري طلبنده بولنه جقدى .
تكرار ، طولاندق . حكومتى ، ياقى بك وياخود قره بكر پاشا تشكيل ايد جكدرد. نتيجه
مذاكراتدن بونى آكلايورم . مسئله نك حلنده ، فوزى پاشا حضرتلريني حكم ياهلم ؛ ديدم .
قبول اولوندى . مشير پاشا ، فتحى بكى وقره بكر پاشاني آلدى . باغچه چيقديلر . ايضاح ابتدايكم
كي حركت اولمش . فتحى بك ، بن ، دهاايي ياپارم ديمش . مشير پاشاده بوقناعته بولمش وفتحى
بك انتخاب ايدلمشدر . بوسورتله قره بكر پاشانك حكومت تشكيلنه مأمور ايدلمسنة دلالت فرصتى
زائل اولمش بولندى .

افنديلر ؛ على رضا پاشا قاينيه سيله باشلا ديفمز تماس نقطه سنه كلهلم :

عرض ايتشدم، كه حكومت ، بزه ، بياننامه سنى نشرندن اول ويرمديكي ايچون، بزه ، ملت
اولان بياننامه سنى ، حكومتك مطالعه سنى آلمغه لزوم كورمه دن نشر ايتشديك .

بونك اوزرينه ، حكومت ، جمال پاشا واسطه سيله دها درت ماده نك وسائط مختلفه ايله
تعميمي لزوملى كورمكده اولديغنى ، ۹ تشرين اولده بيلديردى . بومادهلر ، شونلردى :

(۱) اتحاد حيله مناسبت بولندينى ،

(۲) دولت عثمانيه نك حرب عمومى به قاريشمى دوغرو اولمدينى و مسيلرى عليهنده تعيين
اسامى صورتيله بعض نشریات اجراسى وحقارنده تعقيبات و مجازات قانونيه نك ترتيبى ،

(۳) حرب انساننده ياپيلان هر نوع جنايات فاعللرينك جزاى قانونيدن قورتوليه جكلرى ،

(۴) انتخاباتك سربست جريان ايدمجي .

جمال پاشا ، بو مادهلرى صايدقندن صوكره ، بونلرك توضيح و تعميمي ، داخلا و خارجا
بر طاقم سوء تلقيانك اوكنه كچه جكندن بخله ، مملكيتك منافع عاليه سى ايجابى اوله رق صورت
مخصوصه ده حسن تلقيسى رجا ايدسيوردى . [وثيقه : ۱۴۱]

۵ افنديلر ؛ على رضا پاشا قاينيه سنك ، نه قدر ضعيف و نحيف دوشونديكى و حقيقى
كورمكده كي قصر بصرينى آكلامق ايچون، بو مادهلر عادتاً بر معياردر . دولتك، ايچنه دوشديكى،
كريوه اضمحلالك عمق و دهشتنى كورمكدن عاجز اولان زواللير، بالطبع جدى و حقيقى چاره يي
كورمه مك ايچون كوزلريني يومارلر . چونكه ، اوجدى و حقيقى چاره كنديلريني ، دها چوق
ندهيش ايدر .

عقل و فراستارنده كي محدوديت ، طبع و اخلاقارنده كي ضعف و ترددى ايجابى بويله در .
چوقدن ، بنده اولديغنه شبهه قالماش اولسى لازم كن ، پادشاه و خليفه نك ، بنده ليكيه
احراز اولنه بيله جك مقام اقتدارك ، اقتدار سزلفه نمونه اولسى طبيعى دكيدى ؟

فرید پاشای استخلاف ایدن، علی رضا پاشا و اولی قاپینه دن مدور ویکی رفقای مساعیسی، فرید پاشانک راقدینی نقطه دن باشلایه رق، اونک انتاجه موفق اوله مدینی آمال اغیاری تعقیب و انتاجه چالیشمقدن بشقه، ذاتاً نه یابه بیه جکدی .

بو، بزجه، واضحاً معلوم ایدی. فقط، تخمین و تقدیر بیورله حق برچوق اسباب و ملاحظاته بناء، هاضم و صبور داورانمقدن بشقه چاره موفقیت یوق ایدی .

افندیلر؛ ائتلاف ایلش کورونمکی موافق مطالعه ایتدیکمز بویکی قاپینه ایله، بزم نقطه نظرلر مزده موجود ائتلافک انکشاف ایدن مبادیسی کورمک ایچون، بو درت ماده یه عائد مطالعه مزی احتوا ایدن جوابمزی، بوبوک ملت مجلسی ضبطنامه لرینک ایلک کونلرینه عائد صحیفه لرنده لطفاً بر دفعه ده کوزدن کچیررسکمز . [وثیقه : ۱۴۲]

افندیلر؛ بو کونلرده استانبولده کی مطبوعات منسوبینی، بر جمعیت تشکیل ایتشار و تصویر افکار، وقت، آقشام، تورک دنیاسی و استقلال غزته لری نامنه، ۹ تشرین اولده، بعض سوا لر صور بیورلر و نشریاته اساس اوله حق نقطه نظرلر، طلب ایدیوردی . بونلره، ایجاب ایدن خصوصات و معلومات بیلدرلدی . [وثیقه : ۱۴۳]

بو مطبوعات هیئتک رئیسی اولان ولید بککده کندی غزته سی نامنه شایان دقت سوا لری احتوا ایدن بر تلغرافی واردی. اوکاده یاورم واسطه سیله جواب ویردیردم . [وثیقه : ۱۴۴] بونلری وثائق میانده مطالعه بیوره جقسکمز .

§ افندیلر؛ یکی هیئت وکلایه داخل و هیئت تمثیلیه مز مرخصی صفتی حائر بولنان جمال پاشا ایله وقوع بولان و بولمده اولان مخبر اتمز، هیئت علیه کزه، داخله نظارتی مقامی اشغال ایتش بولنان، داماد محمد شریف پاشادن بحث ایتکی کجیکدیردی .

بز، یکی قاپینه ایله ائتلاف زمینی آرارکن، شریف پاشا، چوقدن ملتی تسمیمه باشلامش بولونیوردی .

نظارت کجیکیکنی ایلک تبلیغ ایدن ۲ تشرین اول تاریخی تعمیمی محتویاتی، نخطر بیوریلورسه، اوراده، شو جمله لره تصادف ایدیایر :

« افراد ملتک بروفاق واتحاد تام حالنده اولسی، دولتک منافع حقیقیه سی ایجاباتندن بولندینی حالده، بر مدتدر، داخل مملکتده آثار نفاق و شقاق رونما اولسی، مشکلاتک برقات دها تزیادینی مستلزم اولق اعتباریله، پک زیاده شایان تأسفدر . »

« موفقیت حکومتک تلقیناتنه مطاوعته، منافع مملکت مضر حرکاتدن مجابت ایدلمکله حاصل اوله جفندن هان مرکز و ملحقاته بودا ئه ده اجرای وصایا ایدیکمز . » [وثیقه : ۱۴۵]

افندیلر؛ داماد فرید پاشادن، دها عقلی اولدینی روایت ایدیلن داماد شریف پاشا، پک

عجمیچه ایشه باشلامش اولیور. اوتار یخلرده استانبولده ، بزی داغی، باغی بر (سمپل سولدا)
تلقی ایدن بعض رومایحیلر کی، داماد پاشاده بزی کندی عقل ابلهفر بیانه سنجه غافل و غیر مدقق
فرض ایدیوردی غالباً .!

حالبوکه ، بز ، درعقب ، ناظر پاشانک مقصد دناقتنی آ کلامش و دهامتیقظ بر وضعیت
آلمش بولونیوردق. شریف پاشا ، بزم افعال و حرکاتمزی و فرید پاشا قایینه سنی اسقاط ضمننده
ملتجه تطبیق اولنان اجرا آتی ، مملکتده آثار نفاق و شقاق اولهرق توصیف و پک زیاده
تأسف ایدیور .

حکومتک تلقینانه مطاوعت و مضر حرکاتدن مجانبت تلقیننی همان بوتون مملکتده نشر ایچون
استعجال ایدیور .

§ برده افندیلر، حکومتک ، داخلیه ناظری محمد شریف امضاسیله انتشار ایدن بیاننامه سنک
بر قاج نقطه سینه هپ برابر کوز کز دیرلم : [وثیقه : ۱۴۶]

« هیئت وکلای حاضره متجانسدر . » چوق دوغرودر. بوجهت کمالیه توضیح ایده جکدر.
« خطوط اساسیهده متحد الافکاردر. هیچ بر فرقه به منسوب دکلدرد. مختلف سیاسی غروپلرک
هیچ برینه دخی تمایل ایتمیور . هپسندن معاونت معنویه انتظارده بولونیور . »

بوجهلردن چیقان معنا صریحدر . حکومت ، تشکیلات ملیه واونی اداره ایدن هیئت تمثلیه
ایله برابر دکلدرد . حتی، تمایلی دخی یوقدر . ائتلاف وحریت فرقه سندن ، محبیلر جمعیتندن، قزل
خنجر جیلردن ، نکهبایحیلردن ، الی آخره موجود اولان جمعیتلردن نه قدر معاونته انتظار
ایدیورسه بزدنده آنحق اوقدر جمال پاشا واسطه سیله بزی اشغال و اغفاله معطوف
تلغرافلر محتویاتی هپ یالاندر .

صوکره افندیلر ؛ شوچه یی اوقویهلم : « مقدرات مملکتک ، وکلای ملت و ساططیه تعینی
اخص آملزدر . »

بوندن چیقان معناده ، شودر: سیواسده بر قاج کشی طوپلانمش ملت نامنه اداره کلام ایدیور،
مقدرات ملتله علاقه دار اولیور . « هیئت تمثلیه » دییه برده عنوان طاقینهرق ملت و مملکتک
- وظیفه لری اولمدینی حالده - ایشلرینه فریشیورلر . بونلرک سوزینی دیکله مه یکنز . چونکه
بونلر وکلای ملت دکلدرد !

حکومت، بوبیاننامه ده، شو صورتله صاحب حقنده کی نقطه نظری ده ایضاح ایدیور: « ویلسون
پرنسپلرندن بحق استفاده اولنهرق ، دولت عثمانیه نک متحد و پادشاهنک اطرافنده مجتمع بر دولت
مستقله اولهرق تأمین بقاسی ایچون هیچ بر تشبیدن کری دورولیه جتدر . »

یکی قایینه ، بو نقطه نظرلرنده ، موفق اوله جقلرینه دائر شوقوه تأییدیه یی کوستریور: « ذاتاً

دول معظمه نك حسيات نصفكارانه لري و حقيقه كېد كچه توضح ايتكده اولان آوروپا و آمريكا افكار عامه سنك اعتدال پرورلكي ده بوبانده امنيت بخش اولمده در .

افنديلر ؛ بو تون بو فكرلر ، فرید پاشا قابینه سنك پادشاه لسانيله نشر ايتديكي بياننامه محتوياتك حرفي حرفه عيني دكيدر ؟

بو طرز بياننامه لر ، نشرندن مقصد ، ملتي اغفال و مسكته ارجاع دكيدر ؟

هانكي نصفتدن بحث اولونيور ؟ هانكي اعتدال پرورلكدن دم اوروليور ؟ بونلرك اصللري وارميدى ؟ مملكتك ، مركزندن اعتباراً هر يرده كي تظاهرات اجنييه ، حقيقتده بونك عكسني اثبات ايدجك دلائل فعليه و باهره دكيدى ؟

حقيقتده ويلسون ؛ رنسيپلره رابر ، صحنه دن چكيلمش و اقسام ممالك عثمانيه نك سوريه ده ، فلسطينده ، عراقده ، ازميزده ، آطنده و هر يرده اشغالنه سیرجی بولونمورميدى ؟

بو قدر قطعي آثار اضمحلال مواجهه سنده ، عقلي ، فراستي ، وجداني اولان آدملرك ، كنديلريني آلداتميرينه احتمال و بريليرمي ؟ بو كي آدملر في الحقيقه ، كنديلريني آلدانه جق قدر ابله اولورلر سه اونلرك مقدرات مملكتي اداره ايتميرينه ، عقلي ايره ن حقيقت فجاعتي كورنلر تحمل ايدميرمي ؟ اكر بو آدملر ، حقيقي بيلور و كنديلريني آلداتميرلر سه ملتي اغفال ايدرك قويون سوروسي حالنده دشمنك نچه سنه نوديع ايتكده جانله ، باشله چالشميرينه نه معنا و يريله بيلير ؟
بو جهتلرك مطالعه سيله و يريله جك حكمي افكار عموميه يه بر اقيم .

فنديلر ؛ حكومتك بياننامه سنك ، معناسز لغه و احتوا ايتديكي افكارك سقامتنه رعماً ، بز هيئت تمثليه نامنه عيني تاريخده ، ۷ تشرين اول كوني ، يكي قابينه يه مظاهرته قرار و يريورز . حكومت جديده ايله آمال مليه آراسنده ائتلاف نام حصول بولديغي ملته بشير ايدسيورز . و هر طرفه امور حكومته اصلا مداخله ايندلمه سني تأمين و حكومت قوت و اجرا آتق تحكيم ايدم جك تدابير آليورز . داخل و خارجه ده وحدت تامه اولديغي فعلاً اثبات ايدم جك وضعيت آليورز . خلاصه ؛ مملكتك تأمين سلامتني صفوت و صميميته دوشونلرك ، عقلاً و وجداناً يامغه مجبور اولدقلى - وارد خاطر اولان - هر شيئي يامغه چالشيورز . بر آن اول مبعوثلرك انتخابي تأمين ايجون تشويقانده و توصيه لرده بولونيورز . يالكنز برشي يامشيورز . تشكيلات مليه يي لغو ايتيورز و هيئت تمثليه يي فسخ ايله ميورز . يكانه قباحتمز بودر .

داماد فرید پاشادن صوكره ، ديكر برداماد پاشانك اطرافنده ، صدراعظم ديه ، ناظر ديه طوپلانمش بر طاقم سبكمغزاني ، آلچق بر پادشاهك دني فكرلريني سهولتله تطبيقده سربست براقيه جمزي احساس ايدسيورز .

§ مرخصمز جمال پاشا ، بزم قابينه حقنده ، حسن ظن و اعتماد مزى تحصيل ايجون هر چاره يه

باش اورمقدين كرى دورميور . احمد عزت پاشايهده ، قاينيهي تزكيه ايتديرهرك موجوديتمزك
سيلنمسي لزومنه دائر نصايح ويرديرييوردي .

في الحقيقه ، احمد عزت پاشانك شيفره داخلنده قالان امضاسيله ، حربه ناظري جمال پاشادن
۷ تشرين اول ۳۳۵ تاريخي شويله برتلغراف آلمشديق :

حربه دن

۷- تشرين اول - ۳۵

مصطفى كمال پاشا حضرتلربنه

يكي قاينهده ، اكثريتله موجود اولان ، قديم وصيمي رفقاي زيارت ايدرك استيضاح
احوال وتعايط افكار ايتيش ايدم . مطلع اولديغم بعض احوال اوزربنه ، منافع حياتيه ملت
وملكيت انديشهسي وينمزده مؤسس اولان روابط مخادنت واخوت عسكريه امنيه سيله ،
مطالعات آنيهي سرده مسارعت ايدديورم .

برقاج آيدنبري ، ملكيتك دوچار اولديني تهلكه استيلا واضمحلاك اوكنه كچه بيلمك
أمرنده ، شيمدي به قدر قوا وحرركات مليه نك تاثيرات نافعه سي ، جمله جه تصديق ايدلمكده در .
يالكرز ، بو خدمتك نتايحي اقطاع ايتك ، بوندن صوكره حكمانه وقانوني براداره نك تأسيسنه
وابسته اولديني ده ارباب نظر جه مسلمدر . آرتق حكومت وملت ايكيلىكدن آريله رق بروحدت
كامله شكلي ارايه ايتسنه ، فكر عاجزانه جه ، احتياج عاجل ومبرم واردر . قاينه يي تشكيل ايدن
ذواتك ، خلوص نيت واعتدال فكرندن ، جمله نك امين اولديغنه معتمد . هيچ بر قاينه نك دوام
مأموريتنه امكان براقيه جق بر وضع حال داخلينك ، سياست خارجيه اوزربنه اوله بيله جك تاثيرات
مشئومه سي محتاج ايضاح دكلدر . بر آن اول مبعوثانك انتخابي ومجلسك جمعي ايجون ، حكومت
سنيه جه تدابير سريعه اتخاذ اولنقده در . محافظه وطن أمرنده كي عزم ونيت جوامعردانه لرينك ،
اركان حكومته جه صورت تلقيسي ، بوكونكي بياننامه دن استنباط اولنه جفندن خلوص نيتله اتحاد
افكار حصول بوله جفنه امنيتم بر كالدرد .

آنجق ، بو صباح نزد عاجزانه مه كلن واقف احوال وشايان امنيت بر ذات ، کوتاهيه
وبيله جك جهتلرنده ، مغاير مرضي بعض احوالك ظهورندن بحث ايلمشدر . بزي ، فترت
واختلافه سوق ايتك ايجون خارج وداخلدن برچوق تشويقات وتحريكات وقوع بوله جني تخمين
وتسليم ايديله جكي طبعيدر . ديكر طرفدن ، دون وكلاذن برذاتك ارايه ايتديكي قسطنوني

والی وکیلندن مورد برتلفرافنامه ایلهده ، بعضی مأمورینک تعیین و تجزیه سی کی خصوصاً ده حکومت مرکزیه عادتاً امر ایملک ایستہ نیلیور ایدی . بومثللو حالانک ، دولتی بودرکیه کتیرمش اولان و زرد کزده دخی رتبه مردودتی بیاننامه و تحلیفنامه لرده مع المسار کورولن ، اداره سقیمه نی عیناً تقلید دیمک اوله جغندن بومثللو آدمیره وسیله حرکت و فعالیت ویرلمه سی ، مسلم اولان کیاست و فطانت کزدن امید ایدرم . خلاصه ، آرتق مملکتده وحدتک تأمینتی و قوانین اساسیه دائره سننده حکومتله رابطه تأسیسی کمال خلوص ایله توصیه ورجایه مسارعت ایدرم . (احمد عزت)

حریه ناظری

جمال

§ بو تلفرافه ، ممکن اولدینی قدر هیچ بر فکر و حس مخصوص اظهار ایتهمکه چالیشهرق ملایم و حتی اطمینان بخش بر جواب ویرمک ، موافق مطالعه ایدلدی . جواب بودر :

شیفره

سیمواس

۷/۸ تشرین اول ۳۵

حریه ناظری جمال پاشا حضرتلرینه

ج — ۷/۸ — ۱۰ — ۳۳۵

« احمد عزت پاشا حضرتلرینه »

مطالعه سامیلری ، لایق اولدینی اهمیتله نظر دقته آئندی . حرکات ملیه نیک تأثیراتی حقنده کی حسن قلقیه تشکر اولنور . بو کونه قدر اولدینی کی ، بوندن سوکره دخی ، خدمات واقعہ ملیه نیک حکیمانه بر طرزده ادامه ایدیله چکنه و قانونی براداره نیک تمامیء تأسیسنه بوتون موجودیت مزله چالیشیله جفته اعتماد بیورولمسی رجا و چونکه غایه مساعیمزک بردوره قانونیه کشادینه معطوف بولندیغنی عرض ایدرم . الحمدلله حکومت ایله ملت ، نقطه نظر لریده ائتلاف تام حاصل ایلش اولدقلرندن فی مابعد دوام ایده چکندن آمین بولندیغمز ، صمیمیت متقابله و وحدت کامله شکنی منافع ملت و مملکتی کافل اوله جق صورتده اراءه ایده چکدر .

حرکات و سیاست سقیمه سی جمله نیک معلومی اولان فرید پاشا قاینه سننه ، ملتک مطاوعت و آمال و افعا لئه مشارکت ایتهمسی ، سیاست خارجه من اوزرنده هیچ بر تأثیر مشموم براقیوب

بالعكس فرید پاشا قاپینہ سنک سبیت ویردیکی بالجله تأثیرات منحوسه بی بر طرف ایتش وشایان شکر و محمدت اولان بو کونکی مساعد وضعیت سیاسیه مزى تأمین المشرده .

ملتك اعما دینه مظهر بو کونکی قاپینہ ایله متحد بولتیق، وضعیت داخلیه مزى سیاست خارجه اوزرنده اك نافع ومؤثر بر عامل قیله جفته شبه یوقدر. حادثات فوق العاده ده بعض برلرده آرزو خلافنده بعض وقایعك ظهوری غیر قابل اجتناب احوال ضروریه وطبیعیه دندر . بالخاصه کوتاهیه و بیله جك واسکیشهر کی مواقفك وبومواقعه کی معصوم ومقدور خلقك تحتنده بولندیقی تضییق وتحقیر ، لطفاً ونظر انصاف ایله بر آن دوشو نیلورسه باعث شکایت کورولن احوالك نه درجه محق اولدینی ادنا ملاحظه ایله ثابت اولور . بورالرده کی وضعیت ألبه ومؤسفه نك ده ، باعث ومسبی سابق حکومتك طور مسکینه نسی اولدینی دوشونولنجه هدف تعریض وتحطه نك حرکات ملییه توجیهی حتمزلق اولور اعتقادنده م . قسطمونی والی وکیلنك منظور دولتری بیوریلان تلفرافنامه سندن وکیل مو می الهی ده معذور کورمکزی رجا ایده جکم . چونکه بو طرز مراجعت بالکمز قسطمونیدن دکل ، ده بعض برلردنه واقع اولش ویکی قاپینہ نك متردد کی کورون طور ابتدائیسی بر ایکی کون ده دوا م ایتسه بدی ، بنوع مراجعتلر مملکتك هر گوشه سندن یاغه جقدی . فی مابعد ، بوکی حالاته قطعاً میدان ویرلمه سی ایچون ایجاب ایدن هر درلو تدایر آله حق وتأثیرات اجرا ایدیه جکدر وتوصیه فخرانه لری وجهله ، وحدت تامه نك تأمین وقوانین اساسیه دائره سنده حکومتله رابطه صمیمیه نك تأسیسی ایچون کمال خلوص ایله صرف مساعی ایدیه جکدر . حرمت وتعظیم ایله اللرکز دن اوپر م أفندم .

مصطفی کمال

§ افندیلر احمد عزت پاشانك یازدینی نصیحتنامه و ویردی کمز جوابك مطالعه سی بر خاطر ده می احیا ایتدی . نظر ملتده وتاریخده مضبوط قلمسی ایچون اونی ده سویله مش اولیم :

علی رضا پاشا ، برکون ، احمد عزت پاشای زیارت ایدر ؛ انای صحبتده علیهمده بر طاقم تفوهاتده بولنور وبو تفوهاتده مهم بر کشفی ده علاوه ایدر : « جمهوریت یاه جقلر ، جمهوریت ! » دیه باغیر بر . دوغریسی ایسترسه کز أفندیلر ؛ ما کدونیا ده عثمانی ایمپراطورلغنك غرب اردولری باش قوماندانی علی رضا پاشانك ، آرسلا نلردن مرکب ، قوص قوجه تورك اردولری ، محو و بریشان ایتدیردکن و قیمتلی ما کدونیا طور اقلری ، دشمنلره ترك وتبرع ایتدکن صوکره ؛ دولتک اك مشکل آننده ، وحیدالدینک خادم آمالی اولمق ایچون ، ایجاب ایدن اوصافی اکتساب ایلش اولدیغنه وبومشهور اردولر باش قوماندانك ، بودفعه کندینه اك ماهر معاون اوله رق ، اسکی ارکان حربیه رئیس ، حربیه نظارتیه کتیرمکی دوشونه جکنه ، طبیعی نظریه باقیله بیلیدی . فقط تشبثات ملیه نك ، جمهوریتی استهداف ایتدیکنی ، بوقدر سرعت وسهولتله احتساس وادراك ایلیه جکنه تقدیر خوان اولماق ممکن دکدر .

افندیلر ؛ بکا بومعلوماتی و برن حییه بی بالذات عزت پاشانک آغزندن ایشیدن ، چوق محترم و ایچمزده حاضر بر آرقداشدر .

§ افندیلر ؛ جمال پاشا ۹ تشرین اول ۳۳۵ تاریخی بر شیفره ایله ، هیئت تمثیلیه ایله یقیندن تماس ایتک اوزره ، بحریه ناظری صالح پاشانک ، حرکتک تنسیب ایدلکده اولدیغنی یلیدردی . فقط ، صالح پاشا ، بر آرز راحتسز اولدیغنی ایچون محل ملاقاتک ممکن مرتبه یقین اولمسی واستانبولدن بحر آ حرکتک مناسب تأمل ایدلدیکی تصریح ایدلکدن سوکره هیئت تمثیلیه دن کیملرله وزره ده ملاقاتلری تصور اولدیغنی صورتی .

— ۱۰ تشرین اولده و بر دیکمز جوابده ؛ محل ملاقات اوله رق آماسیه بی تثبیت ایتدک . کوروشمک اوزره ؛ هیئت تمثیلیه دن بنمله برابر رؤف و بکر سامی بکدر کیده جکدی . بونی ده یلیدردک . صالح پاشانک استانبولدن هانکی کون حرکت ایده جکنک و آماسیه بی هانکی کون واصل اوله بیله جکنک وقت وزمانیله اشعارینی رجا ایتدک .

§ افندیلر ؛ مملکتک هر طرفنده ، تشکیلات ملیه نک توسیع و ترصیفی فعالیتنه دوام ایدیوردق . عینی زمانده مبعوثان انتخاباتی تأمین و تسریعه چالیشور و بو خصوصده کی نقطه نظرلر مزیده ایجاب ایدنلره ابلاغ ایدیور و بعض ذواتی توصیه دخی ایدیوردق . آنجق جمعیت نامنه ، نامزد وضع ایتمه کی پرلنسیپ قبول ایتمه که برابر ، مبعوث اولق تشبشده بولنانلرک ، « آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی » اساسلرینی و مقرراتی حسن قبول ایتمش ذواندن اولمسی ، پک زیاده آرزو ایدیور و بوکی ذوانک ، کندیلککرندن جمعیت نامنه نامزدلککرنی وضع ایتلری لزومنی ده اعلان ایدیوردق .

۱۱ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده ، بو عرض ایتدیکم خصوصاته دائر یکیدن بعض امرلر ویردک . [وثیقه ۱۴۷] ، [وثیقه ۱۴۸] ، [وثیقه ۱۴۹]

§ آمال ملیه بی خادم مأمورلر ، بر صورتله ، نقل و تحویل اولتق ، آمال ملیه بی محالفتلرندن دولایی ، ملت طرفندن قوغولان مأمورلرک صفت مأموریتلرینی محافظه ده دوام اولتق بوزندن بعض یرلردن ، یکی قابینه ایله معنای ائتلافز آ کلاشیه مدیغنی طرزنده تعریضلر کلکه باشلادی . بوخصوصی ، ۱۱ تشرین اولده ، جمال پاشایه یازارق ، قابینه نک نظر دقتی جلب ایتک ایستدک .

برده ، افندیلر ؛ معلومکزددرکه استانبولده « عسکری نکهبان جمعیتی » دییه بر هیئت فسادیه توره مشدی . بو هیئتک اوزمانکی معلوماته نظر آ رأس کارنده بولنانلر ، کراز حمدی پاشا ، خرسزلندن دولایی مطرود ، ارکان حرب میر آلانی رفیق بک ، سابق خلاصکار غروپندن بیکباشی کال بک ، باندیرمه سابق سوقیات رئیس طوبجی بیکباشیلرندن حق افندی و هنوز بو جمعیتله قطع رابطه ایدوب ایتدیکی معلوم اولمیان مطرود ارکان حرب بیکباشیلرندن نورس بک کی سیاستلری

یوزدن اردودن طرد اولمش و یاقه‌عهده سوق ایدلش کسان ایله ، اخلاقسزلقلربله طانمش
محدودالمقدار اشخاصدن عبرت بولمقده ایدی .

ایشته ، بوجعیت ؛ اقدام غزته‌سنگ ۲۳ ایلول ۳۳۵ تاریخ و ۸۱۲۳ نومرولی نسخه‌سنده
برخطره نشر ایتشدی . بوجعیت ، بوخطره‌سیله ، کندیلربنه ، وطن وملتک نکهبانی سوسنی
ویرمک‌ایستئوردی . جواد پاشانک حربیه نظارتی زمانده ، بوجعیت حقنده ، تعقیباته باشلاشمشدی .
تبدلادن دولانی آرقه‌سی کسیددی .

بوجعیتک موجودیتی و فعالیتی اردو منسوبلرینک عصیتتی تحریک ایدیوردی . هیئت تمثیلیه
مراجعتلر باشلامشدی .

۱۲ تشرین اول ۳۳۵ تاریخده ، حربیه ناظری جمال پاشادن کندی موفیقی نقطه نظرندن ،
بومنبع فسادک کوکندن سوکولوب آتلمسنی ومنسوبلرینک شدیداً تجزیه‌لرینی واجرا آنک
اردویه تعمیمی رجا ایتدم . [وثیقه : ۱۵۰]

جمال پاشادن ۱۴ تشرین اولده آلدیقم « بو ، قطعی ، مقرردر » [وثیقه : ۱۵۱] قیسه
وقطعی تلغرافی ۱۵ تشرین اولده بوتون اردویه صورت خصوصیه‌ده ابلاغ ایتدم [وثیقه : ۱۵۲]
فقط ، جمال پاشانک بو قطعی قرارینک هیچ بر وقت تطبیق اولندیغنی خاطرلایه‌میورم .

§ افندیلر ، تخطر بیورورسکیز ، انکیزلر ، مرزیفون ومتعاقباً صامسونی ، تخلیه‌ایلمشلردی .
بو مناسبتله و فرید پاشا قاپینه‌سنگ ستوطی اوزربنه ، سیواس اهالیسی فنار آلای پایدی ،
تظاهرآده بولوندی . بر طاقم نقطلر ویرلدی . بوسره‌ده خلق‌ده « قهر اولسون اشغال » دییه
باغیردیلر . سیواسده منتشر اراده‌ملیه غزته‌سی ، بوخادته‌یی اولدینی کی یازدی . داخلیه‌ناظری
داماد شریف پاشا ، بو غزته‌نک استخباراته عطفاً ، سیواس ولایتنه پایدینی بر تبلیغده « قهر
اولسون اشغال » طرزنده‌کی یازیلر ، حکومتک حال حاضر سیاستنه غیر موافقدر ؛ دییوردی .

بونه دیمکدر ، افندیلر ؟ حکومت ، اشغالی ، شایان تقییح بولیان بر سیاستمی تعقیب
ایدیوردی ؟ یوقسه ، قهر اولسون اشغال دیدکجه ، مملکتی ده‌زاده اشغاله‌می سیبیت
ویریه‌جکدی ؟ اشغال وتجاوز قارشوسنده ، ملتک محافظه سکوت وسکونت ایتسی ، اشغالدن
متحسسن اولمش کورونمه‌مسیمی موافق عقل وسیاست ایدی ؟

بویه سقیم وحیوانجه بردوشونجه ، اضمحلال وانقراض اوچورومنه قدر تکمه‌لنمش بردولتی
قورناره‌یله‌جک سیاسته اساس اوله‌بیلیرمیدی ؟

ایشته ، بومناسبتله ، ۱۳ تشرین اول ۳۳۵ ده ، حربیه ناظری جمال پاشایه ، یازدیقم
برتلغرافده ؛ « وطنک قسماً تخلیه‌سنی ادراک ایلین ملتک ، بو طرزده ، حتی ده‌بارز برصورته ،
اظهار حسیات ایتسنی پک موافق ومعقول کوردیکمزی » و « ملتک حسیات حقیقه‌سنه مستنداً

حکومتک بو حقسنز اشغاللری، لسان رسمی سیاسی ایله رد و متارکه احکامنه مغایر، بو گونه قدر وقوع بولش مداخلاتی، پروتستو و تعمیرلینی طلب ایلیه جکینه انتظار ایلمکده ز. « دیدکدن سوکره، «بو وسیله ایله حکومتک تعقیب ایتدیکی سیاستده، هیئت تمثیلیه جه، هنوز معلوم اولماش جهتلر وارسه تنویری، رجا ایتدم. [وثیقه : ۱۵۳]

مرخصمز و حربیه ناظری جمال پاشانک جوانی، چوق انتره ساند. [وثیقه : ۱۵۴]
۱۸ تشرین اول ۳۳۵ تاریخی اولان بوجوابده؛ شو جمله لرك احتوا ایلدکری معانی، شایان دقتدر. «آمال ملیه دائره سنده تدویر امور مسئولیتی تحمل ایدن حکومت مرکزیه، حرکات و اجرا آتنده ایجابات سیاسی قولا لاق، اجنبه قارشى دها مهمانوازانه و ملایمانه حرکت ایلمک اضطرارنده» در.

افندیلر؛ رضا پاشا قاینه سی و اوقاینه ده، حربیه ناظری اولان ذات؛ عزیز وطنمزی اشغال ایدن، سونکولرینی ملتک قلیکانه صاپلایان اجنبی، مسافر قبول ایدیور و اونلره مهمانوازانه و ملایمانه حرکتده اضطرار کورویور! بونه مطالعه در، بونه قفادر؟ آمال ملیه بومی ایدی؟

حربیه ناظری؛ «خصوصیه تشبثات ملیه سوء تفسیراته - دائر - فعالیتلرک هنوز قوتدن دوشمیدیکی شو زمانلرده اشارت ایلدیکم احتیاطکارلقلرک نامجمل اولمیدی تصدیق بیوریلور» اعتقادنده اولدیغنی سویلیه رکه، تشبثات ملیه نك ایراث ضرر ایلش اولدیغنی ایما ایدیور و بویوزدن حاصل اولان فنانلی تعمیر ایچون تدبیرلرینک نامجمل اولمیدیغنی بزده تصدیق ایتدیرمک مهارتی کوسترمکه چالشیور.

حربیه ناظری، تلغرافنامه سنی شو جمله ایله اکیال ایدیور: «اثبات آثار رشد ایلش اولان ملت نجیبه نك حائر اعتمادی بولنان، حکومت حاضره، اجرا آت واقعه سنده آزادسیر قالدقجه، خارجه قارشى دهافضله اسماع کلام ایلیه بیله جکی بدیهیاته قارشى هیئت محترمه تمثیلیه دن، اجرا آت حکومتی دها زیاده مروجکار بولنلرینی رجا ایدرم.»

افندیلر؛ جمال پاشا، حقیقه مهم نقطه لره تماس ایدیور: اولاً؛ ملتک اثبات رشد ایتدیکنی سویلیه رکه بزم، ملت نامه دلالت وارشاد مزه احتیاج اولمیدیغنی ایما ایدیور و بونکله، بزى ملت عنندنه فضولی بر طاقم مداخله جیلر تلقی ایدیور. ثانیاً؛ بزم، حکومتی آزادسیر براقدیغمزی و بویوزدن خارجه قارشى اسماع کلامه، مانع تشکیل ایلیدیکمزی افاده ایدیور.

افندیلر؛ ملت نجیبه مزك، رشدینی اثبات ایدن آثار؛ ارضروم، سیواس قونقره لری و بو قونقره لرده اتحاد ایلدیکی مقررات و بومقرراتک تطبیقنه چالیشمق سایه سنده وحدت و تساند کسب اتمکه باشلامسی و سیواس قونقره سنی یابانلری احیایه قالدیشان فرید پاشا قاینه سنی اسقاط کبی افعال و حرکات و تیقظدی.

بو قدرله اکتفا ایتک، بوتون بو حرکات و فعالیتده اولدیغنی کبی بوندن سوکرده، ملته

رهبر لکده بولمق وظیفه وجدانیه سندن صرف نظر ایده رک، حکومتی آزاده سر براقه بیلیمک ، آنجق بر شرطله ممکن اوله بیلیردی. اوده؛ آزاده سر اولمغه لیاقتی تحقق ایده جک، ملت مجلسنه مستند، ملی برقابینه ک، مقدرات مملکت و ملتی بحق تکفل ایتدیکنه قناعت ایدی. ملتک ، « قهر اولسون اشغال » آوازه شکایتی بوغمه چالیشان ، بی حس و ادراک انسانلردن مرکب، حیوان و ترکیبده خائن بولنان بر هیئتک، ابلهانه و اجهلانه و مسکینه حرکتلرینک سیرجیسی قالمق ، ارباب عقل و اذمان و حیتدن طلب اولنه بیلیرمیدی !

برده افندیلر ؛ جمال پاشا : « ملتک حائر اعتمادی بولنان حکومت حاضره » سوز بله پک بویوک و علنی بر یلان ارتکاب ایدیوردی . ملتک حکومتی اعتمادی هنوز تحقق ایتمه مشدی . بو سوز ، آنجق و هیچ اولمازسه ، ملت مجلسی حضورنده قابینه اعتماد رأی آلدقندن صوکره تلفظ اولنه بیلیردی . حال بوکه هنوز ملت مجلسنک اعضا لری بیله انتخاب اولنش دکلدی .

حریبه ناظری، بو سوزی تلفظ ایتدیکی دقیقه ده، یالکز بر ذانک حائر اعتمادی بولنیورلردی. اوزاتده ، دولت ریاستنی تلویث ایتیمکده بولنان خائن وحیدالدین ایدی .

هیئت تمثیلیه ک ، کندی لریله ، ائتلافه لزوم کورمش اولسنی ، ملت نامنه احراز اعتماد کی تلقی ایتک ایستیور و مقصودلری بو ایدیه ، ملتک کندی لریله واسطه اعتمادی اولان بو هیئت آره دن چیقارمغه چالیشمغه احتیاج نه دندی ؟

*
* *

فندیلر ؛ فرید پاشا حکومتنک سقوطی ، مملکتده بعض متردد کورون محملرکده حسیات و معنویاتی اوزرنده حسن تاثیر یادی . هر طرفه ، رؤسای مامورین ملکیه و عسکریه باشده اولمق اوزره ، تشکیلاته کرمی ویرلدی .

علی قواد پاشا، غرب ولایتلرینک هان کافه سیله علاقه دار اولدی. بالذات، اسکیشهر، بیله جک و بالا آخره بروسه حوالیسنده دولاشمق و ایجاب ایدنلرله مخبره ایلک صورتیله چالیشیوردی .

بالیکسره بولنان میر آلا ی کاظم بک، (مجلس رئیسی کاظم پاشا) اوحوالیده ملی تشکیلات و عسکری ترتیبات ایله علاقه دار و مشغول ایدی :

بروسه ده میر آلا ی بکر سامی بک ، ۸ تشرین اولده ، فرید پاشانک آدمی اولان والی ای استانبوله کوندره رک، قونغرهمقرراتی تطبیقه باشلامش و بر هیئت مرکزیه تشکیل ایتدیرمشدی.

تشكيلات مليه ايله اوغراشيلديني قدر، انتخاب مبعوثان ايله ده بويوك علاقه ايله اوغراشيليوردي. مملكتده ، بالجله تشكيلات مليه نك ، عيني عنوان آلتنده ، هيئت تمثليه يه مربوطيتي اساسي تعقيب اولونيوردى . اسكيشهر ، كوتاهيه ، آفيون قره حصارى حواليسنده تشكيلاتك رصيني و آيدين ، قونيه ، روسه ، قره سى منطقه لر ينك سهولت ارتباطي نقطه نظر دن تدبير لر آ لينيوردي . غرب جبهه لر ي حقه ده حربه نظار تي سنو يره و حكومتجه نه كبي اجرا ات و ترتيبات دوشونيلديكي ده سوروله رق ، حكومتك علاقه سنى استجلابه ، چاليشيليوردي .

§ أفهلر طرفدن اداره اولنان آيدين جبهه سى اقسامنه بر قوماندان كوندرمك خصوصى دوشونولمكه باشلاندى . ۱۴ تشرين اولده اشغال آلتندكى محللرده ، خفي تشكيلات مليه پايلىمى ايچون فؤاد پاشايه و آفيون قره حصارنده يكرمى اوچنچى فرقه قوماندانى عمر لطفى بكه يازلدى . مع هذا ، بو تاريخرده ، هنوز بعض يرلرده ، مقصدك تمامآ آ كلاشيله مديني كوروليوردى . مثلاً ، ردالحاق هيئتلرينك ، كندى ناملرينه تبليغاتده بولمقده اولديني و ۱۰ تشرين اول ۱۳۳۵ تاريخنده ، ردالحاق جمعيتي رئيسى امضاسيله ، تشرين اولك يكرميسنده ، بر بويوك قونفره اجتماع ايدى چكى و بوقونفره يه ايكي مرخص اعزامى ولايتلردن طلب ايديليور و بر طاقم تدبير لر اجرا سى بيلديريليودى . بر طرفدن ، قره غول جمعيتك ده ، استانبول دن ماعدا ، روسه حواليسنده ده فعاليتده بولنديني آ كلاشيلدى .

بو تشتك اوكنه كچمك ايچون ايجاب ايدن تدبير لر آ لندى . بالخاصه ، على فؤاد پاشايه ، باليكسرده كاظم پاشايه ، بروسه ده بكر سامى بكه ، بروسه هيئت مركز يه سنه ايجابى كبي يازلدى . [وثيقه : ۱۵۵]

ائتلاف و حرريت جمعيتي ده ، دشمنلرله برابر آناطولوده مقابل تشكيلات ياقم اوزره تمشيش كشي قدر كوندرمش ، بو خبر آ لندى . . قول اردولرك نظردقتى جلب اولندى . — استانبولده ، خفي چالشمغه قرار و يرلدى . تراكي يه تشكيلاتك توسيعى ايچون جعفر طياربك واسطه سيله تعليمات و يرلدى .

§ افنديلر ، مبعوثلرك انتخابنه چاليشير كن ، بر طرفدن ده مجلس مبعوثانك ، زده طويلانه سيله چكى فكري ، دماغزى اشغال ايديليوردى . خاطر لايه جقسكز ، كه ارضرومدن ، رأفت پاشانك بومسئله متعلق بر تلغرافنه جواب و يرير كن « مجلس طويلانملى ، فقط ، استانبولده دكل آناطولوده ! » ديمشدم . فى الحقيقه ، بن ، مجلسك استانبولده طويلانمى قدر ، منطقسز و مقصدسز بر حررت تصور ايدى ميوردم . آنچق ، بو خصوصده صلاحيتدار اولانلرى و افكار عموميه يي ، بو حقيقته اماله ايتد كچه ، فكره نك حيز فعله كمسى ممكن دكلدى . استانبولده اجتماعك ، محاذير ني ، طبيعى بر صورتده ، تبللر ايتديرمك ايجاب ايديليوردى . بو مقصدله ، مقاصد مليه يي روم واجنديلره قارشى خرسيتيانلر عليهنده كوسترمك خصوصنده ، على كمال و محمد على بكرك فعاليتى ، ارمنى

پطریقخانه سنده عقد اولئان اجتماعر وحریت وائتلاف فرقه سنك تشبثائی اوزربنه، حربیه ناظری واسطه سیله، حکومت مرکزیه نك نظردقتنی جلب ایتدك .

۱۳ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده، مجلس مبعوثانك كشادنن صوكره، مدافعه حقوق جمعیتك فصل بروضیت سیاسیه آلمسی فكرنده بولندیغنی، جمال پاشا واسطه سیله حكومتدن استمزاج ایدركن، مجلس مبعوثانك درسعادتنه اجتماعنده نه كبی تأمینات سیاسیه استحصالنك دوشونولدیكنی ده صورددق . عینی تاریخنده، مجلس مبعوثانك درسعادتنه تأمین سلامتی ایچون، نه كبی ترتیبات انضباطیه و تدافعییه توسل ایدلك متصور اولدیغنك ونه یاپیلمق لازم كلدیكنك، استانبولده، تشكیلاتمذك هیئت مرکزیه سنده بولئان وچناق قلعه موقع مستحكم قوماندانی اولان میرآلای شوكت بكدن صورددق .

..

فندیلر، خاطر كزده دركه، بحربه ناظری صالح پاشا ایله؛ آماسیه ده، برملاقات تقرر ایتشدی. ناظر پاشا ایله، حكومتك سیاست خارجه سی، واداره داخلیه سی ایله اردونك استقباله عائد اساسات اوزرنده كوروشولمك احتمالی واردی . بوسبیلده ده اول قول اوردو قوماندانلرینك فكر ومطالعهلرینی بیلمك، بنجه بك فائده لی ایدی .

۱۴ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی شیفیره مده، قول اردو قوماندانلرینك بو اوچ نقطه به عائد مطالعه لرینی رجا ایتدم . قوماندانلرك راپورلرینی وثائق میاند مطالعه بیورورسكیز . [وثیقه : ۱۵۶]

صالح پاشا، ۱۵ تشرین اولده، استانبولدن حركت ایتدی . بزده، ۱۶ تشرین اولده سیواسدن حركت ایتدك . ۱۸ تشرین اولده آماسیه ده بولندق .

صالح پاشایه، اوغرایه جنی اسكله لرده، تشكیلات ملیه طرفندن مظنن استقباللر یاپیلمسی و طرفزدن بیان خوش آمدی ایدلمسی حقنده تعلیمات ویرلمشدی . [وثیقه : ۱۵۷]

بزده، آماسیه ده، بالذات بك بوبوك تظاهراتله كندیسنی، استقبال ایتدك .

صالح پاشا ایله، آماسیه ده، ۲۰ تشرین اولده باشلایان مذاكراتمز ۲۲ تشرین اولده ختام بولدی . اوچ كون دوام ایدن مذاكرات نتیجه سنده، ایکیشر نسخه اولق اوزره بش قطعه پرتوقول تنظیم ایدلدى . بولش قطعه پرتوقولدن اوچی - صالح پاشا نزدنده قالانلر بزم طرفزدن وبزده قالانلر صالح پاشا طرفندن - امضا ایدلدى . ایكى قطعه پرتوقول محرم عد ایدیلهرك امضا ایدلدى .

§ آماسیه ملاقاتی نتیجه سی اولان مقررات ، قول اردولرده بیلدیرلدی . [وثیقه : ۱۵۸]
افندیلر ؛ بو مناسبتله ، بر نقطه بی تبارز ایتدیرمک ایسترم . بزجه ، تشکیلات ملیه نك
وهیت تمثیلیه نك ، حکومت مرکزیه طرفندن رسماً طامنش بر موجودیت سیاسییه اولدیغنی
ومذا کراتمز رسمی ونتایجنک لازم الرایه اوله رق طرفینجه رسماً تعهد ایدلمش بولندیغنی تأیید
ایتدیرمک اساسدی .

بناء علیه ، مذا کرات نتایجی مضبوطاتنک پروتوقول اولدیغنی قبول ایتدیرمک وحکومت
مرکزیه نك مرخصی اولان بحریه ناظرینه امضا ایتدیرمک مهمدی .

۲۱ تشرین اول ۳۳۵ تاریخی پروتوقول محتویاتی ، ذنبه ییلرکه همان کاملاً صالح پاشانک
تکالیفی اولوب قبولنده بأس کورولمین برطاقم مواددن عبارتدر . [وثیقه : ۱۵۹]

۲۲ تشرین اول ۳۳۵ تاریخی ایکنجی پروتوقول ، اوزون سورن بر مذا کره ومناقشه نك
خلاصه ضبطیدر .

بومذا کرده ، طرفینک ، خلافت وسلطنت حقنده تأمینات متقابله سنه عائد تفصیلاتنه دائر
مقدمه دن صوکره ، سیواس قونفره سنک ۱۱ ایلول ۳۳۵ تاریخی بیاننامه موادینک تذکرینه
باشلانندی :

۱ — بیاننامه نك برنجی ماده سننده ، تصور وقبول اولنان حدودك اك اصغری بر طلب اولمق
اوزره تأمین استحصالی لزومی مشترکاً قبول ایدلدی .

کوردلرک استقلالی مقصد ظاهریمی آلتنده یایلمقده اولان تزویراتك اوکنه کچمک خصوصی
تنسیب ایدلدی . حالاً اجنبی تحت اشغالنده بولنان مناطقدن ، کلیکیانی عربستان ايله ترا کیا آرهنده
بر « نه تا نامپون » وجوده کتیرمک مقصدیله آناوطنندن آییرمق آرزوسنده بولونیلدیغنی موضوع
بحث ایدلدی . آناطولونك ، اك قویو تورک محیطی واک محصولدار وزنکین بر منطقه سی اولان
یوقطعه نك هیچ بر صورتله آییرلسنه موافقت ایدلمیه چکی ؛ آیدن ولایتنکده ، عینی قطعیتله
وأولویتله اجزای وطنندن غیر قابل انفکاک اولدیغنی اساسی عمومیتله قبول ایدلدی .

ترا کیا مسئله سنه کلنجه : بوراده ده ، ظاهر آ بر حکومت مستقله وحقیقتده بر مستعمره تأسیسی
و بو حالده شرقی ترا کیادن دخی مدیه - اینوز خطنه قدر اولان منطقه بی بزدن آییرمق
آرزوسنده بولونیلیمق احتمالی درپیش ایدلدی . فقط آدرنه نك و مریچ حدودینک بر حکومت
مستقله اسلامیه به الحاق ایدلمک ایچون دخی اولسه ، هیچ بر صورتله ترکنه رضا کوسترلمه سی
اساسی مشترکاً تصویب ایدلدی . مع هذا بوتون بوماده محتویاتی حقنده هیئت تشریعیه نك ویره چکی
اك صوک قرار بالطبع مطاعدر ، دیندی .

۲ — بیاننامه نك دردنچی ماده سننده عناصر غیر مسلمیه حاکمیت سیاسییه وموازنه
اجتماعیه مزى اخلال ایده چک ماهیتده امتیازات اعطاسنک قبول ایدلمیه چکنه دائر اولان فقره

اهميتى بر صورتہ تذکر اولندی، بوقيدک، استقلالزى فعلاً تأمین ایچون، استحصالى مبرم بر طلب ماهيتنده تلقى ايدلسى و بوندن ياييله حق الك اوفق بر فدا کارلغک استقلالزى اساسلى بر صورتہ رخنه دار ايله چكى درميان ايدلدى . مذکور درنجى مادهده موضوع بحث اولان و عناصر خريستيانيه فضله امتيازات و يرله مسنه معطوف اولان غايه ، لازم الاستحصال بر هدف اوله رق قبول ايدلشد . مع هذا کرک بوباده و کرک حق حياتنک مدافعه سى امرنده کى مطالب سائر مزه حائد خصوصاتده - برنجى مادهنک نهايتنده اولدينى کى بورادهده - مجلس ملينک رأى و قرارينک مطاع اوله جنى قيدى قونولدى .

۳ - بياننامهنک يدنچى ماده سنه نظرآ استقلالز ، تماماً محفوظ قالمق شرطيله فنى ، صناعى و اقتصادى احتياجا نيزک صورت تسويه سى خصوصى مناقشه ايدلدى . مملکت مزه پک چوق سربمايه دوکچک اولان بر دولت اولور سه ، بونک امور ماليه مز اوزرنده طلب ايديله چكى بر حق مراقبهنک درجه شمولى کسديريله ميه چکندن ، بو خصوصک استقلالزى و منافع حقيقه مليه مزى ضررديده ايتيه چک وجهله ، متخصصار جه اساسلى بر صورتده دوشونوله رک تحديد و تثبيتندن سوکره مجلس مليجه تنسيب ايديله چک صورتک قبولى تذکر اولندی .

۴ - ۱۱ ايلول ۳۳۵ تاريخلى سسيواس قونفره سى مقرراتنک مواد سائر سى ده مجلس مبعوثانک قبوله اقتران ايلک شرطيله اساس اعتباريله موافق کورولدى .

۵ - بوندن سوکره ، سسيواس قونفره سنک ۴ ايلول ۳۳۵ تاريخلى مقرراتنک تشکيلات قسمنه حائد ۱۱ نجى ماده سى محتوياتى اولان آناطول و روم ايلي مدافعه حقوق جمعيتنک وضعيتى و بوندن سوکره کى شکل و ساحه فعاليتى خصوصى موضوع بحث اولندی .

بو مادهده ، اراده مليه يى حاکم قيله حق اولان مجلس ملينک ، حقوق تشريعيه و مراقبه سنه امنيت و سربستى ايله صاحب اولدقدن و بو امنيت مجلس مليجه تأييد ايدلکدن سوکره ، جمعيتنک شکلى قونفره قراريله تعيين ايديله چكى مصرحدر . بوراده موضوع بحث اولان قونفره نک ، شمدي يه قدر وقوع بولان ارضروم و سسيواس قونفره لرى کى خارجهده آيرى بر قونفره حالنده اولسى مشروط دکلدرد ، ديندى .

جمعيتنک پروگرامنى قبول ايدن مبعوثان ، جمعيتنک نظامنامه سنده مصرح اولان مرخصلر عد و تلقى ايديله رک عقد ايدله چکلى اجتماع مخصوص ، قونفره مقامنه قائم اوله بيلير . بوندن سوکره مجلس ملينک استانبولده ، تماماً حال امنيتده ، سربست اوله رق اجراى وظيفه ايدله بيلمسى شرطدر ، ديندى . بونک ، شرائط حاضر يه کوره نه درجه يه قدر تأمین ايديله بيله چكى تأمل ايدلدى . استانبولک اجنبى تحت اشغالنده بولمى حسييله مبعوثانک وظيفه تشريعيه لرينى حقيه ايفايه پک مساعد اوله ميه جنى فکرى تظاهر ايتدى . يتمش سفرنده فرانسزلرک بورودوده و اخيراً

آلمانلارک وایمارده یابدقاری وجهله ، صلحک عقیدینه قدر ، موقه ، مجلس ملینک آناتولوده ، حکومت سنیه نك تنسیب ایده جکی امین بشقه بر محله اجتماعی موافق کورولدی .

مجلس ملینک اجتماعندن سوکره ، درجه امنیت و محفوظیتی تعین ایده جکندن امنیت تامه کورلایکی تقدیرده ، جمعیت هیئت تمثیلیه سنک العاسیله تشکیلات حاضره سنک ، هدف مساعیسنک تعینی ، ذکر ایتدیکم وجهله قونفره مقامنه قائم اوله جق اولان اجتماع مخصوصده قرارلشدیله جنی افاده اولندی .

مبعوثانک انتخابنده سربستی نام بولنسی لزومی حکومتجه امر ایدلش اولسی حسیله انتخابانک اجراسنده ، جمعیت هیئت تمثیلیه سنجه ، مداخله واقع اولمه مقده اولدینی بیان ایدلدی .

مبعوثان میاننده ، اتحاد و ترقیه منسوب و اردوده سیاتلی اشخاص بولندینی تقدیرده ، بونلرک مبعوث انتخاب ایدلمسینه میدان ویرلمه مک ایچون هیئت تمثیلیه جه ارشاد صورتده ، صورت مناسبده بعض تلقینات یالماسی موافق اوله جقیده ملاحظه اولندی . هیئت تمثیلیه نك بوبنده صورت توسطی ده ، آیروجه بر فورمول حالنده اوچنچی پروتوقول اوله رق تثبیت ایدلدی . [وثیقه : ۱۶۰]

§ محرم ، تلقی ایدیلوب امضا آلتنه آلمیان دردنجی پروتوقول شو ایدی :

۱ — بعض قوماندانلرک طردینه و برقسم ضابطانک دیوان حربه تودیع لرینه دائر صادر اولان ارادات سنیه و اوامر سائر نك تصحیح اولنسی .

۲ — مالطیه نفی ایدلش اولانلر حقنده کندی محاکم عائده مزده تعقیبات قانونیه یاپیلماق اوزره درسعاده جلبلری اسبابنه توسل .

۳ — ارمنی ظالملرینک ده محکمه یه ویرلمسی . [مجلس مبعوثانه ترک اولنه جقدر]

۴ — از میرک تخلیه سی ایچون حکومت مرکزیه طرفندن یکیدن پروتستو یاپیلماق و ایجاب ایدرسه خفی تعلیمات ایله اهالی یه متینغلر عقد ایتدیرلمسی .

۵ — عموم ژاندارمه قوماندانی ، مرکز قوماندانی ، بولیس مدیری و داخلیه مستشارینک تبدیللری . [حربیه و داخلیه نظارتلرنجه]

۶ — انکلیز محبار جمعیتنک [قیو ، قیو دولاشوب] اهالی یه کاغد مهدلتدیرملرینه مانع اولماق .

۷ — اجنبی پاره سیله صاتون آلمش جمعیتلرک فعالیتلرینه و بوکی غزته لرك مضر نشریاتنه نهایت ویرلمسی . [بالخاصه ضابطان و مأمورینک بوکی جمعیتلره انتساب ایلملرینک قطعیا منعی]

۸ — آیدین قوای ملیه سنک تقویه سی واعاشه لرینک تسهیل و تأمین . [بوخصوص حربیه نظارتجه تنظیم اولنور . دونما جمعیتنک ۴۰۰,۰۰۰ لیراسندن لزومی قدری حکومت طرفندن بومقصدده تخصیص قلنه یلور]

۹ — حرکات ملیه اشتراك ايتش مأمورلرک عموجه سکونت وامنیت تامه حصولنه قدر برلندن قالدیرلملری و آمال ملیه مخالف حرکت ایتلرندن ناشی ملت طرفندن ایشدن آل چکدیرلش مأمورینک یکی مأموریتلره تعیینلرندن اول صورت خصوصیهده مداوله افکار ایدلمسی.

۱۰ — غربی ترا کیا مهاجرلرینک سوق و قاننک تأمین .

۱۱ — عجمی سعدون پاشا و معیتنک صورت مناسبهده اقداری .

§ امضاسز بشتنجی پروتوقولده صلح قونفرانسنه کیده بیلجهک ذواتک اسامیسینی احتوا ایدیوردی . مع هذا بو خصوصهده حکومت ، اساسه رعایت ایتک شرطیله ، سربست بولنه جقدی .

مرخصلر :

توفیق پاشا حضرتلری	رئیس
احمد عزت پاشا حضرتلری	عسکری مرخص
خارجیه ناظری	سیاسی مرخص
رشاد حکمت بک	»

هیئت متخصصه :

حامد بک	مالیه
میر آلائی عصمت بک	عسکری
رشید بک	امور سیاسیه
مهندس مختار بک	امور نافعہ
میر آلائی علی رضا بک	بحریه میر آلائی
رافت بک	ایستاتستیک
امیری افندی	تاریخ
منیر بک	حقوق مشاوری
متخصص بر ذات	امور تجاریه
»	مذاهب مختلفه امتیازاته واقف

هیئت تحریریه :

رشید صفوت بک	مالیه قلم مخصوص مدیر اسبقی
شوق بک	
صالح بک	
اورخان بک	
حسین بک	» روبرت قولتز تورکجه معلمی «

§ افنديلر؛ بو مذا كراتمز مضبوطاتی مياننده ، اك مهم نقطه نك، مجلس ملينك محل اجتماعه عائد اولديني نظر دقت عاليلر كزی جلب ايتمش اوله جغني تخمين ايدرم .

مجلسك ، استانبولده انعقادى جائز اولديني حقنده كى قديم فكر وقناعتمزى ، صالح پاشايه قبول وتصديق ايتديرك. آنجق صالح پاشا، شخصاً بوقناعته اشتراك ايتمكه برابره، بو اشتراك شخصنه عائد اولوب ، شيميدن ، بونون قابينه نامنه سوز ويره ميه چكى قيد احترازي سنى ده درميان ايتمىدى . كنديسى ، قابينه اركانى اقناع وبوفكره اشتراك ايتديرك همچون لندن كلنى يابه جغني وعد وموفق اوله مديني تقديرده قابينه دن چكىلمكدن بشقه يابه جق برشيئى اولمديغى بيان ايله مش ايدى .

صالح پاشا ، بو خصوصده موفق اوله مەمشدر .

مجلس مبعوثانك محل اجتماعى مسئله سته تكرر اودت ايلك اوزره آماسيه ملاقاتنه عائد معروضاتمه ختام ويريورم .

§§ يالكرز ، افنديلر ؛ بز ، آماسيه يه كلك اوزره سيواسدن آريلير ، آريلاز ، سيواسده يك ده خوشه كيمه ين بر حادته جريان ايتمشدر . بو حادته حقنده قيصه جه عرض معلومات ايديم: آماسيه يه مواصلمزده ، ائتلاف و حريخيلرك ، اجانبه مشتركاً بر طاقم حركات خيانتكارانه يه تشبث ايتدكلرينه دائر معلومات آلمشدر . بونى در حال تعميماً تبليغ ايتمشدم . سيواسده ده ، عليهمده ، پادشاهه تلغراف چكىلمك كى بر تشبث اولديغى استخبار ايتدم ، فقط ايناندام . البته هيئت تمثليه آرقداش لر مزك و قرارگاه مزه منسوب ذواتك ، والينك وسائر نك دقتى بوكا مانعدر ديدم .

حالبوكه ، شيخ رجب ورفقاسندن احمد كمال وجلال نامنده اوچ شخص بر كيجه تلغراف خانه ده ، كنديلرينه منسوب بر تلغرافجى واسطه سييله ، آرزو ايتدكلرى تلغرافلرى چكمشدر ...
فى الحقيقه ، آماسيه تلغراف خانه سندن صالح پاشايه عائد شو تلغرافى كتيرديلر :

سيواس

۱۸- تشرين اول- ۳۵

۱۶۶۱۳ ك

۸۲

بحريه ناظرى دولتو صالح پاشا حضرت تليينه
ياور حضرت شهر يارى سعادتلو ناجى بك افندى حضرت تليينه

آيلردنبرى مملكت مزده جريان ايدن حالى آكلامق وماهيت مسئله يه وقوف پيدا ايتك

اوزره مرکز ولایته قدر اختیار زحمت بیورمکزی منافع ملک وملت نامنه جمله استداوملک
وملت نامنه ما کنه باشنه تشریفلرینی کمال عبودیتله استرحام ایلرز .

عن اولاد شمس الدین سیواسی علما ، اشراف ، تجار واصنافدن مرکب
رجب کامل ، زارهلی زاده جلال یوز آلتش مهری حاویدر .
الیاس زاده احمد کمال

§ بکاده ۱۹ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی اولان شو تلغراف کلدی :

آماسیهده مصطفی کمال پاشایه

اهالیز ، پادشاه و حکومت افکارینی بالذات صالح پاشادن ویاخودآمین برلساندن ایشتمه دکجه ،
آرده کی اختلافه حل اولنش نظریله باقمیه جقدر . بناء علیه ایکی شقدن برینی اختیاره مجبوریتکزی
عرض ایدرز .

الیاس زاده زارهلی زاده عن اولاد شمس الدین سیواسی
احمد کمال مهمل رجب کامل

افندیلر ؛ بز ، بوتون مملکتی ارشاد وتنویر ایله اوغراشیورز . فقط ، دشمنلرمزده ، بزه
مقابل ، هریرده وحقی بالذات بولندیغمز وهر صورتله حاکم اولدیغمز سیواس شهرنده بیله ،
خباتلرینی اجرا ایتدیره بیله جک دنی واسطه لر بولمقده ، موفق اوله سیلیورلر .

بوتون ایقاظلرمزه ، اخطارلریمزه رغماً ، شخصاً غیوبت ایدر ایتمز ، سیواسده کی ذواتک
کورولن دالغینلی هریرده ، نه قدر قیدسزلقلر ومساحملر وقوع بولش اولدیغنه چوق کوزل بر
مثال تشکیل ایدر .

۱۹ تشرین اول کونی سیواسده کی آرقداشلر ، « هیئت تمثیلیه » امضاسیله شو تلغرافی
ویریورلردی :

« آماسیهده مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

شیخ رجب و رفقا سنک ذات دولترینه چکیلیمک اوزره تلغرافخانه به شمدی وردکاری
تلغراف صورتی عیناً بوجهزیر عرض اولنور :
بوابده طوچی بیکباشیسی کمال بک آریجه تحقیقات اجرا اتمکده در . »

بو تلغرافه ، آلدیغمی عرض ایتدیکم تلغرافک صورتی علاوه ایدیورلر .
§ سیواس تلغراف باش مدیری ده عینی کونده شو معلوماتی ویریور :

« مصطفی کمال پاشا حضر تلرینه

عن اولاد شمس الدین سیواسی رجب ، الیاس زاده احمد کمال وزاره لی زاده جلال امضاری ایله
یازیلان تلغرافنامه لری تقدیم ایدرم . بو تلغرافنامه لر کیجه کتیرلمش و مأمورلر من اخافه ایدیله رک
یازدیرلمشدر . هر فردک شرائط مخصوصه دائره سنده تلغراف یازمغه حق درکاردر . آنجق ماکنه
اوطه سنه راست کلنک کیرمسی ممنوع بولمق شویله دورسون مأمورلرک تهدید و اخافه سی کی
حیثیت و وقار حکومتی رنجیده ایده جک حرکاته اجتسارایتمک دوزخوسی قانونه عصیان ماهیتنده در .
کیفیتی ولایت جلیله یه عرض ایتدم و مملکتده تأسیس انتظام ایچون چالیشمقده اولان ذات
دولترینه ده عرض حال ایدرم . احترامات و تعظیبات مخصوصه مک قبول بیورلمسی مستر حدر .

باش مدیر

۱۹ - تشرین اول - ۳۵

لطفی

در سعادت مرکز شاهی بکه :

لسان عمومیدن عرض اولنان و سلامت ملک و ملت نامنه تقدیمی استرحام اولنان تلغرافلر منری
توقیف ایدن خائن دین و دولتر . نهایت قان دوکولمسنه سبب اوله جقدر . سمع شاهانه یه ایصال
ایچون عزیمت قطعیدر . جواب بکلیورز .

مایین همایون باش کتابت جلیله سنه :

دلالت علیه لریله تقدیم قلنان عریضه چا کرانه مزک جوابی سلامت ملک و ملت نامنه ماکنه
باشنده انتظار ایدیورز ؛

مایین همایون باش کتابتی دلالتیه سده مراحم زبده جناب خلایقناهی به :

مملکتتمز بولنان سیواسده ، آناتولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی نامیه تشکل ایدن
قونفره هیئت رئیسی مصطفی کمال پاشا ، اعتمادنامه همایونلری حامل بولندیغی اشاعه ایله مملکتتمزده
سترسیات ایتک ایستنه یز حزب قلیلیک اشتراکیله اراده ملیه پی تمثیل صورتنده کوستریورلر .
حالبوکه خلیفه دیشانمز و سواکیلی پادشاهمز هر صورتله مطیع و مربوطیت تامه مز مقتضای دین
اولدیغندن بحریه ناظری صالح پاشا ایله سریاور حضرت شهر یاری ناجی بک افندینک آماسیه یه
اعزاملرینی استخبار ایتدک . اهالی آره سنده حصوله کن هیجانی تسکین ایچون علما ، اشراف

وتجاردن ايكي يوزى متجاوز امضاي حاوى دعوتيه تلغرافزه جواب آلهمدق . افكار عموميه نك نه مركزه اولديغى بالذات مشاهده بيورمق اوزره سيواسه قدر كوندراستى رومال عبوديت وجمال تهالكله تضرع ونياز ايدرز ، اولبايده وقاطبه احوالده امر وفرمان پادشاهمز افنديمز حضر تليزتكدر . »

افنديلز ؛ دشمنلر ، شيخ رجب، حقيقه مهم بررول ايفا ايتديرمش بولونيورلردى . صبرهسى كلنجه عرض ايدجكم وثائقدن ، سعيد منلانك راهب فرويه اولان ۲۴ تشرين اول تاريخى بر مکتوبنده ، منلاءپاسه « سيواس وقعه سنى نصل بولديكيز ؟ بر آز دوزنسز آما ياواش ياواش دوزه لهجك . » ديوردى .

بوتون ملتك وحدت ، و تساندندن وتشكيلات مليه نك مملكتك هر گوشه سنه تشميل ايدلايكندن بحث ايدن ، ملتك مشترك آرزوسنه تبعاً وتشكيلات مليه وعسكريه مستنداً قابينه اسقاط ايدن ، يكي قابينه ايله قارشى قارشى يه كچن ، برهيتك رئيسى ، علمينده - تام يكي قابينه مرخصيله مذاكره يه كيريشه جيكي برصرده وبومقصدله سيواسدن چيقديفتك فرداسى - بوتون سيواس اهاليلى نامنه قيامى كوسترر بر تلغرافك ، تلغرافخانه تهديد ايديلهرك چكديريله بيلمسى البته معيندار ايدى .

بويله برهيتك ، بالذات بولندينى سيواس اهاليلى ، علمينده بولونجه ، بوتون ملتك ، عيى حس وفكرده اوليه جغنى اثبات ايتك جدا مشكلدر . او حالده ماهيت تمثيليه سى بويله اولان برهيتك ورئيسنك استناد ايتديكى قولك دخى چوروك اوله جغنه حكم ايتك نهدن جائز اولماسين !

سيواسدن يوكستيلان بو صدانك دشمنلر همچون نه قدر قوتلى ومهم اولدينى تقدير بيوريلور .

§ افنديلز ؛ صالح پاشايه حائد تلغرافى ، آماسيه موصلتنده كنديسنه ويرديرديم . فقط ، شيخ رجب ورفقاسنك حكومتجه تجزيه سنى طلب ايتدم . سيواسده كى هيئت تمثيليه اعضاسنده تلغراف باشنده ۹ تشرين اولده شونلرى صوردم :

۱ - شيخ رجب ، احمد كمال و جلال امضاسيله ماين همايونه چكيلان تلغرافنامه يى كورديكيزمى ؟

۲ - تلغرافخانه ده نوبتى ضابطى يوقى ؟

۳ - جمله كرك موجوديته رغماً بويله بر كستاخلق نصل وقوع بوله بيلير ؟ باخصوص بوجانينك تشبثلى جمله كزجه معلوم بولونيور . صالح پاشايه وناجى بكه خطاباً اوچ امضا ايله تلغراف حاضر لادقلى بز بورادن ايشتمشك . سرك بوندن خبر كز يوقى ايدى ؟

۴ - اجانبه برابر ائتلاف و حريجيلرك بر طاقم حركات خيانتكارانه يه تشبث ايتدكلرينه دائر دون تعميماً وقوع بولان تبليغات آلمديمى ؟

۵ - تضيق واخافه ايديلان تلغراف مأمورلرينك هان ايجاب ايدنلرى ، والى پاشايى وديكر علاقه دارانى خبردار ايتمه ملرينك و نوبتى ضابطنك بونده غفلت كوسترمسك سببى نهدر ؟

۶ --- باش مدير بک اعطای معلومات ایلمسی اوزرینه اتخاذا بدمش اولان تدایر ندر ؟

مصطفی کمال

ولایتک ، مسئله بی جهت عسکریه به حواله ایتمدیکی آ کلاشیلیمسی اوزرینه قول اردو ارکان حربیه رئیس ذکی بکده ، شونی یازدم :

« موضوع بحث اولان مسئله ده ذم دخل اولانلرک توقیف و تجزیه سی ایچون ولایتجه موجود اولان وسائط قوللانیمشده و یاخود غیر کافی کورلمشده می قول اردویه ایش آتیلیور . یوقسه بو کستخانه حرکاته قارشى دخی ولایتجه اتخاذا تدایر ده تردد می ایدیلیور ؟ بو جهت آ کلاشیلدقدن سوکره حل مسئله ده سہیل و اساسلی اولور .

مصطفی کمال

§ بعده سیواسده بولٹانلره شو امری ویردم :

۱ --- تلغرافخانه تماماً قونطورول آلتنه آلتنه جقدر . برضابط قومانداسنده برمانه عسکر اقامه ایدیلہ جکدر . واقع اولدینی کی تلغرافخانه بی اشغال و مأمورینی تضیق ایدرک وحدت مشروعه ملیہ علیہندہ تخدیش اذهانی موجب و آسایشی محل تشبثانده بولنه حق خائلر قطعاً منع ایدیلہ جکدر . بوکی حرکات آسایش شکنانده حد قانونی بی تجاوز وعسکره تعرض ایدنلره قارشى بلا تردد ، هر زده اولورسه اولسون استعمال سلاح ایدیلہ جکدر .

۲ --- کستخانه حرکاته متجاسر اولانلر حقندہ تأمین انضباط نقطه نظرندن ارکان حربیه رئیسک درمیان ایدیکی اسبابه بناء فرار لرینه محل ویرلمکسزن درحال ایجاب حال پایله حق ونتیجہ سی برایکی ساعته قدر بیلدیریلہ جکدر . آنحق بو خصوصده قرار ویرمک ایچون اوراده موجود ذواتدن هیچ برینک تشبث آلیوب استیدانه قالقیشیلیمه سی جداً موجب تأسف کورلمشدر . بوقرار ، برطابوری سیواسده بولنان بشنخی فرقه قوماندانی جمیل جاهد بک طرفندن طابور قوماندانہ امر ایدلمشدر . اوراجه بو قرارک سرعت قطیقنه هیچ اولمازسه دلالت بیورلمسی نیاز اولنور .

۳ --- سیواسده تأمین انضباط ایچون اوینیق اولهرق بوتون علاقه دارانجه تدایر قطعیه و شدیدہ آلمسی لزومی عرض ایدرم .

مصطفی کمال

خصوصی اولهرقده عثمان طوفان و رجب زهدی بکدره شو تعلیاتی ویردم :
حرکت ملیہ علیہندہ کستاخلق ایدنلر حقندہ پایله حق معامله ایجاب ایدنلره بیلدیرلمشدر .
وضعیتی بالتعقیب حرفیاً تطبیق اولنوب اولنمدیغنی و مسامحه کورولدیکی تقدیرده بالذات مداخله

ايدرك اشخاص معلومه نك توقيفي و همپالرينك اسكاتي مطلوبدر . بو باده لزوم حاصل اولورسه ، هر كيمه قارشى اولورسه اولسون ايجابى ايفاده ترده محل يوقدر .

مصطفى كمال

۲۰ تشرين اولده والى رشيد پاشا ، اوزون اوزادييه وقعي حكايه ايتدكن صوكره ، « وقعه نك توسع ايمسى احتمالى واركن اوكنه كچلمش و كوستريلن اجرا آت سريعه وشديده دن دولاي بوكا مماثل احوالك بعدما عدم ظهورى دركار بولمش » اولديغنى يازيوردي .
[وثيقه : ۱۶۱]

افنديلر ؛ حكومت مركزيه نك شيخ رجبي ورفقاسنى تجزبه ايتمش اولديغنى ، بالطبع ، فرض ايتديكيز . « عن اولاد شمس الدين سيواسى » ديه امضا آتان بو مسكين و عادى شيخك ، بوندن صوكرده دشمن آلتى اوله رق ارتكاب ايله چكى خباثتله تصادف ايده جكر .

§ افنديلر ؛ هنوز آماسيده ايكن ، قارشىلاشديغمز وضعيت ، يالكز شيخ رجب وقعه سييله قالمدي . آطه پازارى حواليسنده بوكا مماثل بر حادته وقوعه كلدی . مساعده ايدرسه كز ، اونى ده قيصه جه عرض ايده يم :

آطه پازارى قضا سنك آقيازي جهتلرنده توره ين ، نالوستان بك واستانبولدن پاره و تعلیماته كلهرك ، سواری اوله جقلره ۳۰ و پیاده یازیه جقلره ۱۵ لیرا وعد ایدن بکر بك و صبا نجه نك آوچار قریه سندن بسلان نامنده بر تحصیلدار برلش یورلر . بو آدملر باشلرینه طوپلادقلى آتلى ، یاا بر طاقم اشخاص ایله آطه پازارى قصبه سنى باصغه قرار ویریورلر . طاهر بك اسمنده اولان آطه پازارى قائممقامى ، بونى خبر آلیور . طاهر بك ، ایزمیتدن کوندریلن بریکباشی ایله و تدارك ایتدیكى یکریمى بش قدر آتلى آله رق ، قصبه یی باصغه کلنلره قارشى حرکت ایدر . لطیفه دنیلن بر کویده قارشىلاشیرلر . بو گروهه مقصد حرکتلى صورولمش . . ویردکلى جواب شو ایش : « ذات پادشاهینك حیاته و مقام معلاى خلافتلرنده اولوب اولدیغنى اوكرنك ایچون آطه پازارینه ماكنه باشنه كلك ایستیورز . مصطفى كمال پاشایى ، پادشاه مقامنه قبول ايده میز . . »

طاهر بكك ماكنه باشنده ، ایزمیت متصرفنه ویردیكى معلومه ؛ « مر قوملرك استانبولده مهمجه ذواتله تماسلى اولدیغنى وحتی پادشاهكده بو حرکتلرندن خبردار بولندیغنى بیان ایلدکلى » درج ایدیلیوردی . رسماً ویریلن معلومه ؛ « بکرک ، طوپلانان اشخاصه ، بو ایش ایچون ، استانبولجه ، بر هفته مدت تعیین ایتدیلر ، بش کون کچدی . ایكى کونمز قالدی . ایشی تعجیل ايده لمديه ، بیاننده بولندیغنى ده بیلدیریلیوردی . [وثيقه : ۱۶۲]

ایزمیتده کی فرقه قوماندانى ، آطه پازارى اوزرینه بر مفرزه کوندره جکدی . علی فؤاد پاشاده ، دوزجه اوزرینه بر مقدار قوت سوق ايده جکدی .

۲۳ تشرین اول تاریخنده، ایزمیتده فرقه قوماندانه؛ بکرك اشتلاف و حریجبارله ا جنبی دشمنه طرفدن کوندردیکی و حرکات مفسد تکارانه لرینک منعی لزومی بیلدرلدی .

آطه بازار قائممقامی طاهر بکده ، ۲۳ تشرین اولده دوغرودن دوغروب « بکر ورفقاسی حقنده تداییر شیدیه و سریعه نك تطبیقنده قطعاً تردد کوسترلیهرك ازاله مضر تریله نتیجه نك اشعارینی » امر ایتدم . [وثیقه : ۱۶۳]

افندیلر ؛ ۲۳ تشرین اول تاریخی برشیفره ایله ، مرقوم بکر و همپالرینک حرکتلری و هویتلری حقنده دسترس اولدیغمز معلوماتی ، حریبه ناظری جال پاشایه بیلدردک و « حکومت سینه جه بو کی افعال و حرکات مفسد تکارانه قارشى وقت وزمانده تداییر مؤثره آلمیوب ، مسئله ، تشکیلات ملیه تماس ایلدیکی تقدیرده اك شدید تداییره توسلده کندمزی معذور کوره جکمزى عرض ایدرز . » ديدك . [وثیقه : ۱۶۴] .

ایزمیتدن، کیدن و محلنده تقویه اولنان ملی وعسکری بر مفرزه ، « مهم مقدارده طوپلانمش و طوپلانمده اولاق اشخاص شریره یی داغیتمش ، تحصیلدار بسلان و برادری حسن چاوشی دردست ایتمش ، اصل تعلیمات و پاره ایله بر هفته اول استانبولدن کلش اولان بکر ، فرار ایلش . » بو بکر ضابطلکدن مطرود و مانیاسلیدر . [وثیقه : ۱۶۵] و [وثیقه : ۱۶۶] بوندن صورکه ، و برمه مجبور اولدیغمز امرلرله ، ایزمیتده محرك و مرتب اولانلردن ، انکلین ابراهیم دیمکله معروف بری وسائر بر طاققلری حقنده تعقیبات باشلادی . [وثیقه : ۱۶۷] [وثیقه : ۱۶۸]

§ « بکرك ، محلنجه اتخاذا اولنان تداییر نتیجه سنده تشبثنك عقیم قالدیغنی و فرار ایلدیکی و تکرار استانبوله عودت ایدرك یکیدن تشبثات ملعونانده بولنسی اغلب احتمال اولدیغنی ، حقنده تعقیبات مخصوصده بولونیلمسنى » آماسیه دن ۲۶ تشرین اول ۳۴۵ تاریخنده حریبه ناظری جال پاشایه یازدم . [وثیقه : ۱۶۹]

۲۷ تشرین اول ۳۴۵ تاریخنده بولی متصرفی حیدر بکدن کان تلغرافده ؛ « بکرك معیتنده ایکی ضابط ، قرق مسلح آدم اولدیغنی حالده آبازا کویلرنده خلقی ، حکومت حاضره نامنه حرکت ملیه علیهنه تشویق و رجوق پاره صرف ایتدیکى و نظارته وقوع بولان اشعاراتنك جای قبول بوله مه مقدمه اولدیغنی » بیلدریلوردی . [وثیقه : ۱۷۰]

افندیلر ؛ بوکی مسائلده ، حکومتی ایقاظ و وظیفه سنك ایفاسنه دعوتدن عبارت اولان مراجعتلرمز ، البته ، حکومتك ایشنه مداخله کی تلقی ایدلرز اعتقادنده یم .

استانبولده ، حکومتك کوزی اوکنده ، ترتیب اولنان و داخلی ، خارجی دشمنلرك ، پادشاهك معلومات و موافقتیه اولدیغنه شبهه ایتدیکمز تشبثلرینك ، فعلاً موفق اوله جقلری

دقیقه به قدر ، بکله مک والبتہ حکومت تدبیر آلیر ، مانع اولور ، توکل صافد لانه سنه قایلیمق جائز اوله مزدی .

§ افندیلر؛ آماسیه ده مذا کره به باشلادیغمز ۲۰ تشرین اول کوننده ، ورود ایدن معلومات خلاصه سی شو اندی : استانبولده ، حریت وائتلاف فرقه سی ، عسکری نکمهبان جمعیتی و محبلر جمعیتی بر بلوق تشکیل ایتدیلر . بو بلوق وعلی کمال وسعید منلا کبی اشخاصی ، عناصر غیر مسلمه یی متدایاً قوای ملیه علیه تحریکه باشلادیلر . روم وارمنی بطریقاری ، قوای ملیه علیه دول ائتلافیه مثلرینه مراجعت ایتدیلر . ارمنی بطریق (زاون) افندی ، نئولوغوص غزه سنده نشر ایتدیکی بر مکتوبله حرکات ملیه اخیره دن دولای ارمنیلرک مهاجرت ایتمکده اولدقلرینی اعلان ایتدی .

مصلوب کاظمک قرده شی حکمت نامنده بری ، استانبولدن آلدیغی تعلیمات ایله آطه پازاری جوارنده ، باشنه بر طاقم مسلح آدملر طوپلامغه باشلادی . بو حکمت اسمنه ، مهم بروئقه ده ده تصادف ایده جکز . آطه پازاری جوارنده ، دکرمن دره ده ده ، پاره ایله آدم طوپلامغه باشلاندی . چته حالنده طوپلانلرک ، کیوه حکومتی باصمغه قرار ویردکلری استخبار قلندی . قره جه بکده ده بوکا عمائل اوفاق تفک حرکات کورولدی . بروسه ده ، کوملجنه لی اسماعیلک ترتیب ایتدیکی چته لرک قوای ملیه علیه حرکاتی حس اولمغه باشلاندی . نکمهبانچیلرک موقوف بولنلرلی بر کونده کافه سی حبسدن چیقارلدی .

دشمنلر طرفندن ، قوای ملیه علیه تریب اولنان چته لرک فعالیت به باشلامسی ، مخالف بلوقک علنی حرکتی ، استانبول پولیس مدیرینک علیه فعالیت ، علی رضا پاشا قاینه سنه علیه دار ناظرلرک موجودیتی ، بعض تشکیلات مرکز لر مزی ، بالخاصه استانبول مرکز مزی ناامیدی به سوق ایتمکه باشلادی . [وثیقه : ۱۷۱] و [وثیقه : ۱۷۲]

حکومتک ، عمومیتله هیچ بر مقصد وقرار صاحب اولدیغی کوستره جک ، حرکتده بولنه مامسی ویا لکنز داخلیه ناظری شریف پاشانک منفی و سریع فعالیتنی تصویبکار داورانسی ، حقیقه شایان تأمل واندیشه بر منظره عرض ایدیوردی .

بو خصوصده ، ایلک ، حماسیت واینسیسیف کوسترن آنقره اولدی . آنقره والی وکیلی یحیی غالب بکک سیمواسه کشیده ایتدیکی ۱۵ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی برشیفره سنی ؛ مرحوم حیاتی بکک امضاسیله دیگر برشیفره ایچنده ۲۲ تشرین اولده آماسیه ده آلدیم . اوشیفره عیناً شودر :

مصطفی کمال پاشا حضر تلرینه

پاشا حضر تلری ؛ بز، مقدراتمزی ، نه بویه ، ملتک مقدراتی بیلمین حکومت و نه ده ثم التدارک

کوندر بله جک والیره ترک ابدہ میز . دفعاتله ذات عالیلرینه عرض ایتدی کمز دوشونجه لر نظر اعتباره آلتدیغندن دولای حکومت مرکزیه ، معهود فرید پاشا قابینه سنک تعیین ایدوبده کوندره مدیکی بتلیس والی سابق ضیا پاشایی بورایه وحیات مأموریتنده هیچ بر موجودیت کوسترمه مش اولان صبحی بکی ده ، قونیه یه والی تعیین ایتک صورتیله ایلک آدیمیه باشلادی . ایشته بوکی ملاحظاته بناء مجلس مبعوثان تشکل ایتهدن اول ، هیچ بر مأموریته خارجدن کیسه نك کتیرله مسنی کچنده عرض ایتش ایدک . مادامکه حکومت حاضره ، بورایه یکیدن والی کوندرمه قیام ایتشدر ، شو حالده ، بوراده کی حرکات ملیه نك سوندورلمسی الزام ایدیلور دیکدر . فصل که ذات عالیلری عسکرلکدن استعفا ایدرک بر فرد ملت کی چالیشمه قرار ویردیکز . بنده کزده بورادن چکیلرک عینی صورتله ملتک وظیفه سنی ایفایه قرار ویردم . والی کلنجیه قدر وکالتی کیمه تودیع ایدہ جکمی لطفاً بیلدیریکز افندم . ۱۵ تشرین اول ۳۳۵ آنقره والی وکیلی

بحی غالب

§ بر کون سوکرده ، ۲۳ تشرین اولده جمال پاشانک ، ۲۱ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی شو تاغرافی آلام :

قاضی کوی
۲۱-۱۰-۳۵

دد
۴۱۹

آماسیه ده مصطفی کمال پاشا حضر تلیرینه

آنقره دن بلدیہ رئیس و مفتی افندی ، خارجدن کله جک والی قبول ایتیه جکارینی ، آنقریه ، آنقره دن والی تعیین اولنسی لزومنی کندی صلاحیتلرینه بناء ادا ایدیورلر . بوبله جه هر طرفدن آیری آیری مطالب درمیانی حکومتی مشکل وضعیته صوقده در . بدخواهان وعناصر سائر ، بوکی احوالی درلو درلو تفسیر ایدیور . (۰۰۰) حکومت مظاهرت وعدی اوزرینه بوکی خصوصلرک مننی لزومنی رجا ایدرم و نصبی اراده سنییه اقتران ایدن والینک حرکتی ایجاب ایدہ جکی طبعی تقدیر بیوریلور .

حریه ناظری

جمال

فی الحقیقه ، باشده مفتی افندی اولدینی حالده ، (البوم دیانت ایشلری رئیس بولنان محترم رفعت افندی حضرتلری ایدی) آنقره لیلر ، پروتستو ماهیتنده ، استانبوله مراجعت ایتشدردی .

آنقره یی تسکین ایدرک ، نفوذ حکومتی ، قیرمه مقی ایچون تلغراف باشنده ، برچوق نصایحه بولندم . فقط ، آنقره نك حقلى اولدیغی ، تسلیم ایتمه نك ، ممکن دکلدی . نهایت جمال پاشا واسطه سیله حکومت یازدیغیم تلغرافدن بحث ایدرک آله حق جوابه قدر ، وضعیت حسن اداره ایدلمسنى آنقره ده قول اردو قوماندان وکیلى محمود بکه یازدم .

بونقطه ده ، ، بالمناصبه بر حقیقتی عرض ایتک موافق اولور . بز ، هیئت تمثیلیه ، حکومتک وضعیت وماهیتنى پك اعلا آ کلامشدر . ارکان حکومتدن ، بعضیلرینک حکومتده داخل اولمقدن نادم بولندقلری و بو کیلرک چکیلمک ایچون بهانه آرادقلری ده آ کلابوردق . بوندن بشقه خارجی و داخلی دشمنلرک و پادشاهک متفقاً ، علی رضا پاشا قاینه سی یرینه ، کندی نقطه نظرلری ، آچقندن آچیفه و سرعتله تطبیق ایده جک ، دیگر بر قاینه یی موقع اقتداره کتیرمه کمازم بولندقلرندن ده ، غافل دکلدک و بونک ایچون ده ، علی رضا پاشا قاینه سنى ، اهون شربولیوردق . برده ، فرید پاشانک سسقوطندن سوکره ، یکی قاینه ایله آ کلاشقم ایچون ، کچن درت ، بش کون ظرفنده بعض طرفلردن ، ممکن اولدیغی قدر چابوق اویشمق خصوصنده آلمش اولان توصیه لرده ، بزجه نظر دقتده طوتولمسى ایجاب ایدن معنا و ماهیتده ایدی ، بناء علیه مقصده امنیتله واصل اولونجه یه قدر ، لزوم کورولورسه ، بر آزده فداکارلق یاقمق ضرورتی حس ایدیوردق .

محمود بکه یازدیغیم شیفرده بونقطه لرده ایما ایدلمشدی . [وثیقه : ۱۷۳]

جمال پاشایه ویردیکم جوابی عیناً عرض ایده جکم :

آماسیه

۳۵-۱۰-۲۴

شیفره

مخصوص صدر مجله در

حریه ناظرى جمال پاشا حضرتلرینه

ج : ۳۵-۱۰-۲۱ تاریخ و ۴۱۹ نومرولى شیفره یه :

آنقره دن ، والى حقنده وقوع بولمش اولان مراجعت واسترحامک ، اسباب آتیه دن نشئت ایتدیکی آ کلاشیلمشدر :

شویله که ؛ درسعادتن آلنان موثوق خبرلرده انکیلزلر ایله انکیلر مجلر جمعیتی و ائتلاف و حریت ونکه یانچیلرک خرسیتیان عناصریله تشریک مساعی ایلدکلری و آناتولویه برچوق مخالفلر سوق ایده رک تشکیلات ملیه یی اخلال و حکومت سنیه یی اسقاط تشبثاته کیریشدکلری و بواباب مفسدنک آله بازاری و بروسه دن حرکت ایلدکلری بیلدیرلیدیکی کبی آله بازارنده ده صوک کونلرده

بعض فعلیات کورولسی موجب اندیشه اولمشدر . قونییه کوندربلن والی صبحی بکک ، انگلیز مجلر جمعیتی استانبول هیئت اداره سی اعضا سندن اولدیغنی ، قونییه ده رأفت بکه افاده ایلش بولندیغنیکی شیوعی ، حاصل اولان ترددی تشدید ایلشدر . آنقره ولایتنه تعین اولنان ضیا پاشانک مسلک وناموسی حقنده بر شی دینه مر سده کندیسنک اهلیت واقنداری ده مشکوک کورولدیکنندن آنقره ولایتی کبی تشکیلات وحرکات ملیه مزک الک مهم مرا کزندن بری اولان محله ده ها هنوز وضعیتلر توضح ایدوب سکونت وامنیت تامه حصول بوله دن ، بوراده کی مهم وضعیتلر اؤس کارینه ، تماماً مجرب اولیان عاجز بر والینک تعینی موجب تردد اولمشدر . آنقره ده بولنان والی وکیلی و قوماندان ایله هیئت تمثیلیه آره سنده جریان ایدن مخبرات اوزرینه ، حکومت حاضره نک ، هر نه صورتله اولورسه اولسون ، اوامرینه و اجرا آتیه منقاد اولمق طبیعی کورولمش و او یوله حرکت ایلش ایسه ده ، دوغرودن دوغرویه اهالی ، تصور ایندکری تهلکه یه قارشلی ویریلن تأمیناتی غیر کافی کوره رک ، امنیت تامه حصولنه قدر کندیله رنجه آمال ملیه مطاوعتی مجرب بولنان والی وکیلنک ادامۀ مأموریتی الزم عد ایدرک ، دوغرودن دوغرویه حکومتیه مراجعت ایلشدر . صوک اشعار دولتری اوزرینه ، آنقره ده ایجاب ایدنلرله تکرار مداولۀ افکار ایلش ، حتی محاذیری اولسه دخی ، محض نفوذ حکومتی خللدار ایتمه مک ایچون ، ضیا پاشانک حسن قبولنک تأمیننه چالیشلمشدر . آنجق ، مهالکدن ومفسدتکارانه جریان ایدن احوال دن ، فوق العاده متوحش اولان خلقی تطمین ایتمک ممکن اوله مامشدر .

داخلیه ناظری پاشا حضرتلری ، ایچنده بولندیغمز وضعیتلر نزا کت واهمیتی ، دشمنلر مزک نه قدر ابلیسانه و فعالانه صرف مساعی ایلکده اولدقلرینی تقدیر بیوردقلری شهسز بولندیغنه کوره و مقام نظارتی یکی تشریف بیورمش اولملری اعتباریله لایق استخدام اولان مأمورینی طانیقده معذور اولدقلری کبی عادل بکک دخی مستشارلغنی یامش اولان کشفی بکک ، الان مستشارلق مقامنده بولنسی نظر دفته آلتنجه بالخاصه رؤسای مأمورینک تعییننده نه درجه یه قدر التزام بصیرت اولنسی تحقق ایدر . بناءً علیه ضیا پاشانک شمیدیلک اعزام اولنماسی خصوصنک تأمین بیورولسنه دلالت سامیلری ونتیجه سنک امر و انبا بیورولسی معروض ومسترحمدر .

مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ علی فؤاد پاشا ، ۲۸ تشرین اول ۳۵ تاریخی برشیره سیله ، استانبولده کی تشکیلاتمزک نامه کوندردکری برتلغرافی بیلدیردی . بوتلغرافده ویریلن معلومات مهمدی . چرکس بکک احداث ایتدیکی معلوم وقعه ، آطه پازاری وجوارنده قوای ملیه علیه مبدأ عصیان تلقی ایلش . بوندن نه صورتله استفاده اولنه جنی حقنده « ذات شاهانه ، فرید پاشا ، عادل بک وسعید منلا ایله علی کمال بکدن مرکب » برهیئت برطاقم تصوراتده بولنشلر . بوتلغرافده ، یوقارده اسمی کچن ، حکمت ، حقنده ده ایضاحات ویریلوردی . بو حکمت

ایکي آی مقدم آماسیهدن آطه بازارینه گلش . اوحوالیده اوته دئیری کندیسنه وعائله سنه مخالف اولانلرک تشکیلات ملیه یه داخل اولدیغنی آکلامش . حکمت بك ، آماسیهدن کلدیکنی و بنی طانیدیغنی وتشکیلات ملیه یه آنجق کندیسنک مآذون اولدیغنی ایلری سورهرک ، سیواسله مخبره یه قالدیشمق ایستره . مخالف طرف مانع اولور . حکمت ، مخالف تشکیلات یاپار . بونی حس ایدن سعید منلا ، حکمتی آلدیه جک چاره یی بولور . کندیسنی خرسیتیانلر علیهنده برعصیانه تشویق ایدره . افندیلر ؛ حکمت حقنده ودشمنلر مزك خرسیتیانلر علیهنده حرکت ترتیلرینه دائر ویردیکم معلومات ، بالاخره تماس ایدیه جکمز بعض وضعیتلرک سهولتله آکلاشیلیمسنه یارایه جنی ایچون ، زائد عداولننامسنی رجا ایدرم . [وثیقه : ۱۷۴] [وثیقه : ۱۷۵]

افندیلر ؛ بومعلومات اوزرینه جمال پاشایه یازدیغم تلغرافک عیناً منظور عالیلری بیورولمسنی آرزو ایدرم :

شیفره

سیواس

۳۳۵-۱۰-۳۱

حزبه ناظری جمال پاشا حضرتلرینه

آطه بازاری حوالیسنده ، حکومت وتشکیلات ملیه علیهنده جریان ایدن وقعه معلوم سامیلریدر . بووقعه وحدت ملیه نك عزمی وحکومت سنیه نك تدابیر مصیبه وقطعیه سی سایه سنده برطرف ایدلمش ایسه ده هنوز اورالرده تخم فساد موجود بولمقده در . ملتک وحدتی قارشوسنده تماماً محو ونابود اوله جفته شبهه یوقدر . آنجق ، بوحرکات مفسدtkارانده ، داماد فرید پاشا ، داخلیه ناظر سابق عادل واسبق علی کال بکلر وسعید منلانک مشوق ومرتب اولدقلری آکلاشیلیمشدر . کندی خیانت وطنیه لرندن بشقه معروض الاسامی ذوات ، غایت بیوک ونهلکلی برخطا دها ارتکاب ایلهمشدر . اوده ، تشبثات ملعنتtkارانهلرندن کویا ذات اقدس هاپونکده معلوماتدار اولدیغنی اشاعه ایتک کی بردنائت کبرادر . قابینه هیئت محترمه سندن ، کال خلوص ایله ، رجا ایدرز . وقت وزمانیه کیفیتی صورت مناسبه ده ذات پاک هاپونه عرض ایلهسونلر . ملتک وتشکیلاتنک بوکی اراجیفه البته عطف اهمیت ایلهمیه جکی بدیداردر . ارباب مفسدtk ، یالانلره ، وحدت ملیه یی لکه دار ایتک ایسته دکلری ایلری سورهرک ، محلنده حکومت سنیه طرفندن رسماً تکذیبی صورتیه ، هر درلو سوء تفهمک ازاله سی وبواشخص مضره حقنده تدقیقات لازمه بالايفه تعقیبات قانونیه یه توسل قلمنسی حیاتی برمسئله عد اولمقده در افندم .

هیئت تشلیه نامه

مصطفی کال

فندیلر ؛ علی رضا پاشا قاپینه سنک معلومز اولان ماهیت ترکیینه رغماً
محافظه سنه و ممکن اولدیغی قدر تقویه سنه نه دن لزوم کورولدیکنی برنبده
ایما اتمشدم .

آماسیه دن ، سیواسه عودتمزدن سو کره ، هیئت تمثلیه ودیکر
موجود رفقا ایله عقد ایتدیکمز اجتماعده آماسیه ملاقاتی وسائر هقنده
آرقاداشلره اوزون اوزادی به ایضاحات ویردم . بواجتماعده ، هیئت تمثلیه مقرراتی ضبطنامه سنک
۲۹ تشرین اول ۳۳۵ کونکی مذاکره سنه عائد صحیفه سننده ، عیناً مقید اولان شو قراری تدبیت
ایتدک :

باشده صدر اعظم علی رضا پاشا اولق اوزره جمله سنک عاجز ، نظر شاهانه ده بر موقع طومق
ایسته ین ذواندن اولدقلری ، قسماً حرکات ملییه لهدار وقسمآده علمدار بولندقلری ، مع هذا ،
ذات شاهانه نك ایلک فرصته ، بونلری اسقاط ایله یرینه استبدادی ادامه ایده بیله جک بر هیئت
کثیرمک ایستیه جکی جهته ، مجلس ملی تشکل ایدوب وظائف تشریعیه سنی ایفایه مباشرت ابدنجه یه
قدر ، هیئت تمثلیه نك بوقاپینه یی محافظه ایتسنک ، وطن وملت ایچون خیرلی بر صورت اولدیغی ،
قبول اولندی . »

فی الحقیقه ، بوقرارمزی تطبیق ایتدک . بونی تأیید ایدن بر خصوصی ، بو مناسبتله عرض
ایده م : استانبوله کی تشکیلاتمز ، موثوق استخباراته مستند اولدیغی بیلدیردیکی بعض معلوماتی ،
۳۱ تشرین اول ۳۵ تاریخده ، بزه ابلاغ ایتدی . اومعلومات شو ایدی :

« ایکی کوندبری ، کراز حمدی پاشا مایینه کیدیور ، ایکی اوچ ساعت حضورده قالیور
وشو قرار تثبیت اولونیور . مشیر ذکی پاشا تحت ریاستنده بر قاپینه تشکیل ایدیلجه جک . حمدی
پاشا حربیه ناظری ، پرنس صباح الدین بك خارجیه ناظری ، توفیق حمدی بك داخلیه ، اشرف ،
ماهر سعید وسائر دیگر ناظرلری آله جقدر . بونلردن صباح الدین و ماهر سعیده هنوز تکالیفات
اولماشدر . ذات شاهانه ، علی رضا پاشایه وقت مناسبنده بلکه بونلرده ، استعفا تکلیف
ایده جکدر . بومسئله ده ، اولجه فمالیتندن بحث اولنان بلوق جمعیت خفیه واردر . » بو معلومات
اوزرینه ، جمال پاشایه ۲ تشرین ثانی ۳۳۵ صدر اعظمک هیچ بر سبب وبهانه ایله موقعی ترك
ایتمه می لزوم قطعینک بیلدیرلمسی وبوتقدیرده بوتون مملکتک استانبول ایله صورت قطعیه ده قطع
علاقه ایده جکی بیلدیرلدی . [وثیقه : ۱۷۶] روم ایلی و آناتولوده بولنان بوتون قوماندانلرده ،
وضعیتدن و جمال پاشایه یازیلان تلغرافدن معلومات ویرلدی و وضعیتدن تماسده بولونیلان مدافعه
حقوق هیئت مرکز به لرینی خبردار ایتک لزومی ده بیلدیرلدی . [وثیقه : ۱۷۷]

افندیلر ؛ صالح پاشانک ، استانبوله عودتی اوزرینه ، ۲۱ تشرین اول تاریخی پرتوقوله
مذکور اولان ومهم اولدیغی معروضاتم صره سنده اشارت ایلدیکم نقطه اوزریده ، یعنی مجلس
مبعوثانک محل اجتماعی هقنده ، حکومتله آره مزده مناقشه باشلادی . حکومتک جمال پاشا واسطه سیله

یازدقلى ، بزم درمیان استديكمز مطالعات ، بر دفعه‌دها مطالعه‌یه دكر اعتقادندیم . بوخبار امزك اساسنى بيوك ملت مجلسنك ايلك اجتماعنه هاند ضبطنامه‌ده كوره‌بيله جككز جهته بوراده اوندن تكرار بحث ايتيه جكم .

آنجق افنديلر ، بو خصوصده كي مخبرات و مناقشات ، يالكز حكومت مركزيه و جمال پاشا ايله جريان ايتمكه قالميور . بوتون مملكتنك وبالخاصه استانبولده كي تشكيلاتمك ، بو مسئله‌يه دائر نقطه نظريني آ كلامق احباب ايدسيوردى . بوراده ، بو جهتلره متعلق بعض معلومات عرض ايديه جكم .

استانبول تشكيلاتمزدن ، ۱۳ تشرين اول ۳۳۵ تاريخنده وقوع بولمش اولان ايلك استمزاج تلغرافره وردكلى ۲۰ تشرين اول ۳۳۵ تاريخلى جوابده ، « مبعوثانك استانبولده طوپلانمىنده بر محذور و تهلكه اولديني ، دول استلافيه‌نك هر هانكي بر حر كترلينك جهان مدنيت قارشى سوء تأثير يابه جفتك امكان داخلنده كوردلكي » بيانه ، يالكز « قوه تشريعيه ، حال حاضر صلاحيتنك توسيعنه تشبث ايدرسه ، ذات شاهانه‌نك مجلسي فسح ايتمكه قالفيشمه‌سى و مخالفلك تهلكه‌لى وضعيت آلملرى و دول مؤتلفه‌نك ده بوندن بالاستفاده ، ذات دولتلى كبي ذواته تعرض ايتمكه اجتناسارلى محتملدر . » خبرى علاوه اولونيورى . بوتلغرافك نهايتنده ، بزم عقد صلحه قدر ، استانبوله آياق باصمه مقلغمز و مبعوث اولمه مقلغمز « توصيه اولونيوردى . [وثيقه : ۱۷۸] و [وثيقه : ۱۷۹]

استانبولده تشكيلات مركزمزدن قره واصف بك كيزلى و شوكت بك آچيق امضاسيله آلدیغمز ۳۰ تشرين اول ۳۳۵ تاريخلى شيفره‌دن تشكيلاتمزه منسوب اولانلرك مطالعاتي ، بر چوق ذوانك مطالعه‌لر بيله تقويه ايدلمكده ايدى . بو شيفره‌نك رنجى ماده‌سى شوبله باشليوردى : « احمد عزت پاشا ، صدراعظم ، حريمه ناظرى ، ارکان حريمه رئيسى ، نافع ناظرى و پروغراملره بحق صادق و خادم اولان و صداقتيله برابر مهمده بر قوتى بولنان كوز طيبي اسعد پاشا ايله آيريجه رؤف احمد بك وساير ذوانله كرك طلبلى و كرك مناسبت اعتبار بيله كوروشدم . بوتون افكارك اعتماد ايتديكي نقطه‌لر بوجه آتيدر : »

بوندن صوكره ، بوتون افكارك متحد اولديني نقطه‌لر خلاصه ايديليوردى :

۱) مجلس مبعوثانك صورت مطلقه‌ده استانبولده اجتماعى ضروردر . يالكز ، بز ، استانبوله كيتمه‌ملى ز . صدراعظم پاشا ، مجلسك استانبولده حضور وجدان ايله اتخاذ قرار ايليه بيله جكنى ، اجانبدن سوز آلهرق وعد ايتدى . فقط ، يالكز ، بزم ايجون تأمينات آلمق ممكن اوله‌ميه جفتدن مبعوث اولورلرسه ، مأذون اولهرق و يا خود مبعوث اولهرق ، دها عالى ، محبوب قلوب قالملى موافق اولور ، دينليوردى .

بر (ب) فقره‌سنده ، « ذاتا حكومت ، عقد ايديله جك معاهده‌ده تمثيل نسبي اقليتلرك حقوقى نامنه قبوله مجبوردر . شوخالده ، مجلس ملينك ، اقليتلرك ده يكيدن اشتراكى ايجون داغيديلوب تكرار طوپلانمىي محافلجه قطعيتله اميد ايدلمكده در . » كبي يكي بر معلومات ويريلىوردى .

بر (ج) فقره سنده ده «حکومت حقیقه حسن نیت صاحبی و مستغنیدر» تأمیناتی او قونیوردی .
(۲) نجی ماده ده ده ؛ « ممکن مرتبه سوسیالیست ، بر قاج تمیز حریت و اشتلافی . . الخ
چیقارمق کی بزم آ کلایه میه جقمز مغلق و مشوش بر ذهنیتک افاده سنه تصادف ایدیوردق .
اوندن سوکره ،

(۳) نجی ماده بی ؛ « حکومتی مشکلاته دوشورمه مک . »

(۴) نجی ماده بی ده ؛ « بزه ضرری دو قونه جققلری هر صورتله تأمین ایدرک آلدایتمک ایستیورم .
هر طرفه ، بکا بونی توصیه ایدیور . مثلاً ، رفیع جواد ، سوسیالیستلر کی « مطالعه لری
تشکیل ایدیوردی [وثیقه : ۱۸۰]

۱ و ۴ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلرنده استانبولده کی تشکیلاتمه اوزون مطالعه و تحلیللری
حاوی جوابلر و یردک . بو جوابلر مزده ، از جمله : « مبعوثانک استانبولده اجتماعی تماماً تهلکه لی
و محذور لیدر . « دیدک و ایضاح ایتدک . جمال پاشا واسطه سیله حکومتیه بیلدیردیکمز مطالعه لری
خلاصه ایلدک . « بزم ایچون موجود تهلکه نک ، بوتون ملت وکیللری ایچون وارد اولدیغنی «
اثباته چالیشدق . « بزم ، سیرجی موقعنده قللمه مز ، بهمه حال آرزو بیوریلدورسه اسباب
موجبیه سیله « اشعارینی طلب ایتدک . [وثیقه : ۱۸۱]

یالکز ، قره و اصف بکه خطاب اولان تلغرافنامه ده :

« احمد عزت پاشا حضرتلری ، اساساً حرکات ملیه نک استانبولده قتل عامه سبب اوله بیله جکی
ظننده ایدی . سوزلرینک مسموع اولسی ، اول امرده بواعقادرینک ، تبدل ایدوب ایتدیکنی
بیلیمکه قائمدر . حریه ناظری جمال پاشا حضرتلرینه کلنجه ؛ مشارالیه کده متردد اولدینی
مجهولکنز دکلدرد . عبوق پاشاده عینی اوصاف و حالت روحیه ده در . کوز طیبی اسعد پاشا حقنده
قطعی بر فکریم یوقدر . یالکز بعضیلری بو ذاتی صوک درجه محدودالفکر ، پک فضلہ حریص
شان و شهرت کوستریورلر . والحاصل ، عزم و فکرلرنده استقرار و اصابت موجود اولمیان
واستانبولده دشمن تضییق آلتنده دوشونن رجال و ذوانک نصایحی شایان تدقیقدر . « دیدکدن
و موضوع بحث ، محل اجتماع ، حقنده تکرار محتمل مهالک و محاذیری صایدقدن سوکره
« اصل شایان استغراب نقطه ، بزی ، معلوم الاسامی ایکی اوچ کشی بی تأمینده اظهار عجز
ایدن حکومتک ، دیکر مبعوثلری ناصل و قایه ایده بیله جکی مسئله سیدر .

بزده ، یاواش یاواش حاصل اولمغه باشلایان فکر و قناعت ، مع الاسف اجنبیلر دکل ، بدکه
اونلردن زیاده حکومت رجال حاضره سی ایله ذوات سائره دن بعضیلرینک ، بزی ، محذور لی عد
ایلمکده اولملریدر . « دیدک .

بوندن سوکره کی فقره لرک برنده ؛ « تمثیل نسبی نک قبولی ضرورتی قارشوسنده مجلسک

داغیدلسنی شمیدین دوشون بر محیطده، مجلس مبعوثانک طوپلانیلمه‌سی لزومی طبیعی کورولمک اقتضا ایدر . « ظنی افاده ایتدک .

بر فقره‌دهده ؛ حکومتک مستغنی بولندی قیدندن برشی آ کلایه‌مدیغمزی اشارت ایدرک « غایه‌سنک بزى مشکل زمانلرده یالکیز بر اقمیدر ؟ » سؤالنندن صوکره ، اولنرک بر فکرلرینه جواب اوله‌رقده ، « مخالفلرک موقع اقتداره کچمسنندن قورقق فائده ویرمز . بناءً علیه، بوندن دولایی تبدیل مسلک و مشرب ایدیلهمز . » دیدک . [وثیقه : ۱۸۲]

افندیلر ؛ بو مخابراتدن بو مخابراتده درمیان اولنان مطالعاتدن سهولته استنباط اولمقده ایدی ، که بزم ، استانبولده کی تشکیلاتمیز سر آمدانی، حکومت رجالتک، شونک، بونک مطالعه‌لرینه زبون قالمشیر و آرتق پورت‌پارول اولمقندن بشقه بر وظیفه ایفا ایتیمورلردی .

ایشته ، دیگر بر شیفره تلغرافنامه ، که ۶ تشرین‌ثانی ۳۳۵ تاریخنده، یازیلور، فقط شیفره‌نک متنی قره واصف بکک مطالعه‌سی وامضاسی تشکیل ایدیور و حریبه ناظری جمال پاشا امضاسیله کلیوردی . بوشیفره‌ده ، نه محل اجتماعدن بحث اولنه‌رق بالخاصه ؛ « اولا محاذیر سیاسییه وار . نایاً محاذیر اداریه وار، ثالثاًده امکان اجتماع یوقدر ضرورت، حسه حاکم اولمیدر موافق جوابکیزی عاجلاً قابلیه اشعار بیوریکیز » سوزلریله تضییق پایلیور و « ژاپون رضابکله بک یقینده اینی خبرلره سزه ملاقی اوله‌جغم » ؛ تبشیراتنده بولونیلیوردی . « صلح و سلامتی تماماً قازاندق دیمکدر . ملی تورک کذا . بزم ملی احراری ییقیورز . ملی قونفره یوله‌کله‌جک » جمله‌سیله‌ده اینی خبرک نه‌لره، نه کی واهی شیلره متعلق اولدیننی اشارتده استعجال ایدیلیوردی . [وثیقه : ۱۳۸]

قره واصف بکک ، ۷ تشرین‌ثانی ۳۳۵ ده ، سریعاً سیواسه گلسنی یازدم .

قره واصف بکک ، نه عینی مسئلهیه متداثر کوندردیکی ، ۱۹ تشرین‌ثانی ۳۳۵ تاریخی شیفره‌سندده، اوزون مطالعاتنه استناد ایتدیردیکی محاکمه و منطقی شوجه‌ده خلاصه ایدیوردی : « قوای ملیه ابله هم فکر اولان مجلس ، پادشاهه قارشى اعلان خصومت ایلرسه، آناتولو کیمک آرقه‌سندن کیدر ؟! قوای ملیه‌یه می تابع اولسون ؟!

مجلسی آناتولوده طوپلامق فکرندن فراغت بر فریضه وطنیه‌در . . . » [وثیقه : ۱۸۴]

افندیلر؛ چوق مهم اولان، بو محل اجتماع مسئله‌سنه، خودبخود قرار ویرمک و بوقراری ملت و انتخاب اولنان مبعوثلره تطبیق ایتدیرمک ، بک خطرناک اولوردی . بوسیله چوق دقت و حساسیتله بوتون خصوصی ، عمومی افکار و حسیاتی تتبع ایتک ، تمایل حقیقی ن آ کلایه‌رق قابل اجرا قراری بولمق ضرورتی قارشیسندده بولونیوردم .

بر طرفدن ، کوردیکیز کی استانبول رجالیله مخابره ایدرکن ، بر طرفندن ده ، مختلف

واسطه لاره افكار عموميه يي استمزاج ايدييورددم. ويره جكم قرارك تامين تطيبي ايجون اردونك نقطه نظري آلمق ده بك مهمدي. بوسيله ده تشرين اولك ۲۹ نده، اون بشنچي، يكرمنچي، اون ايكنچي و اوچنچي قول اردو قوماندانلرني سيواسده برآجماعه دعوت ايتدم. ديار بكرده كي قول اردو قوماندانه، ادرنه ده كي قول اردو قومانداني جعفر طيار بكة، بروسه ده يوسف عزت پاشايه، باليكسرده كاظم پاشايه، بروسه ده بكر سامي بكه ده «كنديلرينك» بعديت مسافه ووضعت خصوصيه لري ايجابي دعوت ايتديكمي ومقرراتي بيلديره جكمي «يازدم. [وثيقه : ۱۸۵] [وثيقه ۱۸۶]

افنديلر؛ دعوت اولتان قوماندانلردن، صلاح الدين بك ذاتا سيواسده ايدي. كاظم قره بكر پاشا ارضرومدن، علي فؤاد پاشا آنقره دن وقونيه ده كي قول اردو قوماندانك جبهه ايله بعض مهم وضعيتلري بالذات حلي لازم كلديكندن آ كا وكاله ارکان حربه سي رئيسي شمس الدين بك قونيه دن كلوب سيواسده طوپلانديلر. هيئت تمثليه يه داخل اولان واولما بويده رفاقتلردن استفاده اولتان ذوات ايله وقوماندانلرك اشتراكيله، ۱۶ تشرين ثاني ۳۵ كوني مذاكراته باشلادق. روزنامه مذاكراتمز شو اوچ نقطه يه منحصر اوله جقدى :

(۱) مجلس مبعوثانك محل اجتماعي .

(۲) بعد الاجتماع هيئت تمثليه وتشكيلات مليه نك آله جنفي شكل وطرز فعاليتي .

(۳) پارس صلح قونفرانسنك حقمزده مثبت ويا منفي برقرار ويرمسي حالته قارشي طرز حرکت .

§ افنديلر؛ بوتاريخه قدر، جمعيت هيئت مركزيه لرمزدن، واقع اولان استعلاماتمز، ورود ايدن جوابلر، درت نقطه نظره آريليوردى .

(۱) نجبي نقطه نظره كوره؛ مجلس مبعوثانك خارجه اجتماعي موافق كوروليوردى .

(۲) نجبي نقطه نظره كوره، كه بو نقطه نظري سرد ايدنلرك باشنده ارضروم، طرزون، باليكسر وبوتون قره سي، صاروخان هيئتلى بولونيوردى؛ استانبولده . . استانبولده كي رجال وذواتك هان كاملا بوفكرده اولديغني بيليورز. پادشاهك آرزوسي، حكومتك اصراري ده بوايدى .

(۳) نجبي نقطه نظر، كه ترا كيا - پاشا ايلي نك فكري ايدي؛ استانبول جوارنده . .

(۴) بر قسم هيئت مركزيه لرده، صالح پاشانك، قناعت ذاتيه لرينه استناداً حكومتك موافقتي حالنده، خارجه اجتماعه بر محذور كورميورلردى .

افنديلر؛ حكومت مركزيه واونك يارداقچيلرينك، افكار عموميه يي نه درجه تشست وتشوشه اوغرامش اولديغني؛ ملتك اظهار ايتديكي، بو اختلاف افكاردن سهولته آ كلامق قابلدور. آرتق، بونك اوزرينه اصرارك، مضر نتايج ويره جكنه حكم ايتكده مشكل دكلدر .

شمدي ؛ ۱۶ تشرين ثاني ۳۳۵ دن ۲۹ تشرين ثاني ۳۳۵ تاريخه قدر ، كونلرجه دوام ايدن
مذاكره ومناقشاتدن چيقان نتايج ومقررات ضبطي عيناَ نظر اطلاع عاليكرزه عرض ايدسيورم:

« ۱ — مجلس مليتك استانبولده اجتماعنده كي محاذير ومهالكه رغماً ، حكومت سنيه نك
خارجده اجتماعه عدم موافقتي يوزندن ومملكتي بحرانه دوجار ايتكدن اجتناباً ، استانبولده
اجتماعي ضرورت قبال ايدلدي . آنجق آتيده كي تدابيرك اتخاذي لزومي تقرر ايتدي :

آ — بالعموم مبعوثلري وضعيت حقنده تنوير ايله منفرداً مطالعه لرني طلب ايتك .

ب — مبعوثلر ، استانبولده كيتمه دن اول ، طريزون ، صامسون ، اينه بولي ، اسكيشهر
وادرنه كي محللرده قسم قسم طويلانهرق مجلس مليتك استانبولده اجتماعه نظر آكرك استانبولده
وكرك خارجده آنمسي لازم كلن امنيت تدابيريني وپروغراممذك اساساتي مدافعه ايدجك قوتلي
بر غرويك وجوده كتييرلسي اسبابي تذكر وتامل ايلسي .

ج — تشكيلات جمعيتي ، سرعته تشميل وترصين ايچون قول اردو قوماندانلرينك ، منطقه
قوماندانلري واخذ عسكر رؤساي واسطه سيله دلالت سريعه فعليه ده بولنلري .

د — بالجله رؤساي مأمورين ملكيه دن هر احتمال قارشى ، تشكيلات مليه ده صداقته
بولنه جقيرينه دائر سوز آلمق وكنديلرينك وسائط موجوده ليله تشكيلات جمعيتي ، تعضوايتدير مكه
سرعت توسللريني طلب ايتك ،

۲ — مجلس ملي استانبولده اجتماع ايتكدن صوكره ، مبعوثان ، امنيت وسرستى تام ايله
ايفاي وظيفه تشريعيه ايلكده اولدق لرني تأييد ايدجكي كونه قدر ، هيئت تمثليه ، شمدي به قدر
اولديني كي خارجده قاهره قوظيفه مليه سنه دوام ايدجكدر . آنجق ، بالجله لوالردن مبعوث
اولان ذواتدن انتخاب ايدلك اوزره برر وولايت ومستقل لوالردن ايكيشر ذاتك ، نظامنامه نك
سكزنجي ماده سنه استناداً هيئت تمثليه اعضاسي اولهوق اسكيشهر قرينده جمع ايديلهرك ، وضعيتك
توضيحي ومجلس مبعوثانده صورت حركتك تقريري تذكر ايديلهركدر . بو سبيله هيئت تمثليه
دخى محل مذكوره انتقال ايدجكدر . بو اجتماعي متعاقب هيئت تمثليه صورت مناسبه ده تقويه
اولدق دن صوكره ديكر ذوات استانبولده مجلس ملي به كيده جكلردر . هيئت تمثليه نك ، وظيفه
دوام ايتديكي مدتيجه ، تشكيلات مليه نك شكل وطرز فعاليتي ، نظامنامه مندراج اولديني كي اوله جقدر .

مجلس مبعوثان ، امنيت مطلقه ايچنده بولنديغني تأييد ايتديكي زمان ، هيئت تمثليه ، نظامنامه ده
موجود صلاحيتنه استناداً ، عمومي قونغره يي اجتماعه دعوت ايدرك اون رنجي ماده موجبجه ،
جمعيتك آله جني وضعيت آتیه نك تقريرني ، قونغره نك قرارينه ترك ايدجكدر . قونغره نك محل
اجتماعي وصورت انعقادى او زمانكي احوال واجباباته تابع اوله جقدر . قونغره نك دعوت
اولديني زمان ايله انعقادى آره سنده كچه جك مدت ظرفنده هيئت تمثليه ، حكومت مركزيه
ومجلس مبعوثان رياستي ايله مجبوريت قطعيه كورمدكجه مناسبات رسميه ده بولماز .

۳ — پارس صلح قونفرانسی ، حقمزده منفی بر قرار و بردیکی و حکومت و مجلس ملیجه قبول و تصدیق ایدلیدی حالده وسائط سریعۀ مناسبه ایله ارادۀ ملیه بالاستمزاج نظامنامهده مصرح اولان اساساتک استحصالنه چالیشیله جقدر .

مصطفی کال

مستم مظهر مفید علی فؤاد ضرر حسین رؤف ملاظم قره بک
حفی بلج حسین صلاح الدین ابراهیم نیا بکر سامی عمر ممتاز

ق ۱۲ ارکان حریه رئیس

شمس الدین

واصف

افندیلر ؛ بو مقررات موجبجه ، مبعوثلری تنویر ایچون ، ویردیکمز معلومات و تعلیماتی عیناً عرض ایده جکم .

انتخاب اولتان مبعوثلره ابلاغ ایدیلن معلومات و تعلیمات ، شودر :

ماده ۱ — استانبولک دول ائتلافیه وبالخاصه انکلیز قوای بریه سنک تحت اشغالنده و قوای بحریه سنک تحت محاصره سنده اولدینی و قوای انضباطیه سنک اجانب النده و مختلط بر صورتده بولندینی معلومدر . بوندن باشقه ، روملرک کندیلرندن استانبول مبعوثی نامیه قرق کشی انتخاب ایتدکلی و آتهدن کلش یونان رؤسا وقوماندانلری تحت اداره سنده اولق اوزره ، خفی پولیس وقوه اختلالیه تشکیلاتی یا یرق ، دولترزه آن لازمنده عاصی بروضیت آله جقلری تحقق ایتشددر . حکومتک استانبولده مع التأسف مقید اولدینی اعتراف ایلک مجبوری تی وارددر . بواسبابدن ناشی ، مجلس ملینک محل اجتماعی مناقشه ایتک کی بر مسئله تحثد ایلش بولونیور . مجلس ملی استانبولده انعقاد ایلدیکی تقدیرده ، مبعوثانک ایفا ایده جکلری وظیفه وطنیه نظردقته آلینیرسه ، مهالکه معروض قالمیلرندن جدأ توحش اولنور . فی الحقیقه ، ائتلاف دولترینک متارکه احکامی بوزهرق و صلحک تقرینه انتظاره لزوم کورمکسزین ، وطنمیزک اقسام مهمه سنی اشغال وعناصر خرسیتانییه حقوقره تجاوز فرصتی بخش ایلک صورتیه ، وقوع بولان حقشکنانه معاملاتی ، تنقید ورد ایله تمامیت ملیکیه و مصونیت استقلالزی عزیمکارانه بر صورتده طلب ومدافعه ایده جک اولان هیئت مبعوثانک داغیدلسی واعضاسنک توقیف ویا اجلا ایدلسی مستبعد دکدر . قارصده انعقاد ایدن اسلام شورای ملیسنه انکلیزلرک یایدقلمی کی ، انتخابانه اشتراک ایلهمش اولان عناصر خرسیتانییه نک واونلره پرو اولان انکلیز محبار ونکه بان جمعیتلرینک ، بو خصوصده دشمنلرک آمالنی ترویجاً ، هر درلو فنالقه تصدی ایلیه بیله جکلری ده وارد خاطر در . بناءً علیه مجلس ملینک استانبولده اجتماعی ، مجلسدن انتظار اولتان وظیفه جدیه وتاریخیه نک ایفاسنی عقیم براقه جنی و مجلس ملی ، دولت وملتک تمثال استقلالی اولدیغندن آکاووریه جق ضربه ایله استقلالزکده رخنه دار

ایدیله جکی مستغنی عرضدر . قایینه نامنه آماسیه ده هیئت تمثیلیه ایله مذاکرانده بولنان بحریه ناظری صالح پاشا حضرتلری دخی ، به حقایق درپیش ایله مجلس ملیک استانبولک خارجنده امین بر محله اجتماعی لزومنه وجداناً و فکرآ قناعت حاصل ایتش و به خصوصه کی موافقتی امضایی مختومه تأیید ایشدر . مجلس ملیک دشمن تأثیرندن آزاده وامنیت مطلقه یی حائر بر محله اجتماعی حالنده ، استانبولده اجتماعنه نظرآ متصور بالجمله محاذیر ، بر طرف ایدلش اوله جنی کی مقام خلافت و سلطنتک تهلکده بولندیغی جهان افکار عمومیه سنه و تخصیص عالم اسلامه فعلاً احساس ایتش اوله حق و استقلال و موجودیت ملیه مزک علیهنده صدور یی مأمول بر قرار قارشیشنده ، وظایف ملیه و وطنیه سنی ایفایه قادر بر حالده بولنه جق و ائتلاف دولتری نظرند مجلسک مقدرات ملتہ تماماً حاکم بولندیغی ده بارز بر صورتده اظهار اولنه بیله جکدر . مجلسک خارجده اجتماعنده وارد خاطر اولان محاذیر بوجه آتیدر :

بدخواهان ، استانبولدن واز کچیلدیکی طرزنده مضر بر پرواغاندایه فرصت بوله جقدر . حکومت ، استانبولده اولدیغی کی ، مجلسله تماس و ارتباطنده مظهر سهولت اوله میه جقدر . مجلسک مراسم افتتاحیه سی ، ذات شاهانه یی سیاحت کلفتنه معروض بر اقامق مقصدیله ، توکیل بیوره جقلری بر ذات واسطه سیله اوله بیله جکدر . ایشته بو محاذیره استناد ایدن حکومت حاضره ، مجلس ملیک خارجده کشادینه موافقت ایله مشدر . بو عدم موافقت یوزندن محاذیر موجودیه ، آتیده کی محذورلر دخی انضمام ایلمکده بولنمشدر :

مجلس ملیک قانونی بر شکاده اجتماعی ، مجلس مبعوثان واعیانک عینی زمانده وعینی محله بولمنسه وابسته اولدیغندن حکومتک خارجده تنسیب ایده جکی بر محله اجتماعه موافقت ایتمه سی یوزندن مجلس اعیان و حکومت ، خارجده کی اجتماعه اجابت ایتیه جک و ذات شاهانه یی اصولی دائره سنده مجلسی کشاد ایتدیر میه جکدر .

بوکا نظرآ ، مجلس ملیک خارجده اجتماعنه قانوناً امکان قالمیوب استانبولده انعقاد ی محاذیر معروضیه رغماً ضرورت حکمنه کیرمش بولونیور . مبعوثان کرام استانبولده کیتمکده تردد کوستروب خارجده کندیلمکدن طولاندقلری تقدیرده ، وجوده کله جک بو اجتماع بالطبع مجلس ملیک معلوم اولان ماهیت تشریمیه سی شککنده اوله مز . بلکه ، ملتک موجودیتنی ، آمالنی ، استقلالنی تمثیل و مقدراتی حقمنده ویریه جک حکملری تنقید و ملتہ استنادآرد ایده بیله جک بر اجتماع ملی شککنده اوله بیلیر . بو تقدیرده ، مجلس ملیده بالطبع استانبولده انعقاد ایتمه مکه محکوم قایلر . بو طرز حرکت ، حکومتک اعتراض و علیهنده تدابیر زجریه یی و بالنتیجه ملتہ حکومت مرکزیه آره سنده انقطاع مناسباتی موجب اولسی ده وارد خاطر در . مبعوثانک بر قسمک استانبولده کیتمه سی ایسه ، بو باده کی محذوری تزیید ایده بیلیر .

آناطول و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی بالاده سرد اولنان بالجمله خصوصاتی نظر دقت و مناقشه دن کچیردکن صوکره ، مجلس ملیک استانبولده اجتماعی ضرورتنه قارش ی ، وضعیتدن

بالجمله مبعوثلری خبردار ایدرك هر برينك مطالعه و نقطه نظري استحصا الیکی وظیفه عد ایشدر . بوندن بشقه استانبوله مجلس ملی به داخل اوله دن اول ، مبعوثین کرامک ، سهولت اجتماع نظر دفته آنه رق بعض موقعلرده طوپلانونب آتیده کی خصوصاتی تذکر و نتایج مذاکراتی توحید مقصدیه هیئت تمثیلیه به بیلدیرملری لزومی کورولمشدر . تذکر اوله حق خصوصات شونلردر :

آ — استانبوله اجتماع ضرورته قارشی استانبوله و خارجاً عموم وطنده اتخاذ اولنسی لازم کلن تداییر و ترتیبات ؛

ب — مجلس مبعوثانده وطنک تمامیسنی و دولت و ملتک استقلالنی تخلیصدن عبارت اولان غایه نی محافظه و مدافعه ایچون متفق و عزیمکار برغروپ وجوده کتیرمک اسبابنک تأملی . مبعوثانک مذکور خصوصانده مداوله افکار ایچون طوپلانملری مناسب کوریلن مواقع شونلردر :

طربزون ، صامسون ، اینه بولی ، اسکیشهر ، بروسه ، باندیرمه ، ادرنه .

ماده ۲ — برنجی ماده نی عیناً منطقه عالیلرند بولنان مبعوثلره تبلیغ ایله اولاً ؛ شخصی مطالعه لری ، سرعت ممکنه ایله استحصا و بلافااته آن هیئت تمثیلیه به ابلاغ و منطقه عالیلرند کی هیئت مرکزیه لرده اعطا ایله بوخصوصده فعالیتلرینک تأمین ،

ثانیاً ؛ منطقه عالیلرند کی مبعوثلرک برنجی ماده ده تصریح اولنان مواقعه اجتماعلری تسهیل و تأمین ایله نتیجه مذاکرلرینک هیئت تمثیلیه به ابلاغی ایچون اقتضا ایدن ترتیبات و تداییرک اخذنی مسترحدر .

منطقه عالیلری داخلنده مبعوث اولوب حالا استانبوله بولنانلرک استانبوله قریب اجتماع محارندن برینه ، دائره انتخابیه لرنبه دعوت ایتدیرلمسی لازمدر .

فندیلر ؛ ۳۳۵ سنه سی تشرین اولنه حائد اولوب تماس ایتک ایستدیکم بعض خصوصاتی ده ، برقاچ کلمه ایله خلاصه ایتمه مه مساعده کزی رجا ایدرم .

ازمیر ولایتی داخلنده ، تحت اشغالده بولنان اسلام اهالی به ظلم و قتل تطبیق اولونیوردی . بونک ایچون ، دول ائتلافیه ممثلری نزدنده مؤثر تشبثلرده بولنسی ، حکومتدن رجا ایتدک . یونانلیلرک ظلم و اعتسافی دوام ایدرسه ، مقابله بالمشله مجبور قالنه جغنی ده بیلدیردک . ازمیر فجایی اوزرینه استانبوله برمتینغ عقد ایدملک ایسته نمشدی . بوکا ممانعت ایدلدیکی استخبار اولنسی اوزرینه ، جمال پاشانک نظر دقتنی جلب ایتدک .

آزاور ، باندیرمه حوالیسند ، خائنه و جانیانه افعاله باشلامشدی . [وثیقه : ۱۸۷] ازاله مضراتی ایچون و قره بیغا و باندیرمه طرفلرینه چیقان نکهبان جمعیتنه منسوب ضابطلر

حقنده بالیکسره کاظم پاشایه ودها بعض مناسبتدار اولانلره یازدق. اوتوز قدر نکهباجی ضابطک ده بر اجنبی اشغالنه زمین حاضر لاق ایچون، خرسیتیانلره قارشى حرکت ایتک اوزره، طرزون و صامسونه چیقاجقلىنى استخبار ایتدک. در حال ق ۱۵ ک وجانیک متصرفک نظر دقتلرینی جلب ایتدک.

معلوم عالیریدر، مرعش، اورفه، عینتابده بدایتده انکلیز قطعاتی واردی. بو قطعاتی فرانسز عسکرلری تبدیل ایتدی. بومناسبتله تکرار اشغالی منعه چالیشدق. وقوعندن صوکرده اولا سیاسی، بعده فعلی تشبثاته کچدک.

بوز قیرده، یکیدن مهمجه بر قیام چیقدی. اونک اطفاسی ایچون مختلف تدبیرلره توسل ایتدک.

مرعش وعینتابه، قلنج علی بکی و کلیکیا منطقه سنده طویجی بیکباشیسی کمال و بوزباشی عثمان طوفان بکلری کوندره رک جدی تشکیلات و تشبثاته کچدک.

§ افندیلر؛ بومناسبتله خاطر مه کلن بر نقطه یی ده عرض ایتش بولنه یم: سیواس قونقره سندن صوکره، قونقره لر نظامنامه و بیاننامه لرندن بشقه، هیئت تمثیلیه، مسئولیتی اوزرینه آلهرق سیواس قونقره سی نظامنامه سنه لاحق اولق اوزره،

«مدافعه حقوق جمعیتی تشکیلات نظامنامه سنه لاحق در (۱)» سرلوحه لی، یالکیز علاقه دارانه مخصوص و محرمدر قیدلی، ملی تشکیلات مسلحه یه مخصوص خفی بر تعلیمات تنظیم ایتدی. دشمنله تماسده بولونیان محملارده بو تعلیماته کوره مسلح مفره زلر، قطعه لر تشکل ایتدی. [وثیقه: ۱۸۸]

§ افندیلر؛ ۲ تشرین ثانیده، حریبه ناظری جمال پاشادن آلدیغم برشیره تلغرافنامه ده: «ذاتاً آز اولیان دیدی قودیلره بری دها علاوه اولندی. ضیا پاشانک، آنقره یه قدر کتیمه مسی مظاهرت بیوریلان حکومتک کسر نفوذندن بشقه بر معنایه دلالت ایده مز. بومسئله ده حکومت، فکرنده مصردر. «دنیلیمکده و بونک جوابنک سرعته بکله نیلمکده اولدینی یلدریمکده ایدی. ضیا پاشانک کوندرله مسی حقنده کی رجامزه، حکومت التفات اتمه مشدی. ضیا پاشانی مأمور و اعزام ایلشدی. ضیا پاشا، اسکیشهره قدر کلش و اورادن مآذونیت آلهرق کری دوغمشدی.

جمال پاشا، عینی تلغرافنامه سنده، «بوز قیر حادثه سندن دولایی مطبوعاتا تبلیغ بیوریلان بیاننامه نک طرزینی، حکومت آره مزده کی ائتلافه مغایر کورمکده در. «دیوردی. حالبوکه بویه بر بیاننامه مز بوقدی.

جمال پاشانک بوتلغرافنه، شو جوابی ویردک:

حربه ناظري جمال پاشا حضرتلرينه

ج : ۲ - ۱۱ - ۳۵ تاريخ ۵۰۱ نومرولى شيفره :

۱ — حكومتله تشكيلات مليه آره سنده صميمي برائتلاف ، حقيقي بروحدت اساسي قبول ايلدك . ذات دولتلى واسطه سيله بك مهم بر استرحامز وارايدى . اوده ؛ مقصدى مشروع تشكيلات مليه ني خللدن وقايه ايجون بالمله رؤساي مأمورينك بو نقطه نظر دن انتخابي ، مخالف اولانلك تبديلى ايدى . بونله عائد مكرر استرحامتمزه جواب آلامادق . طربزون ، ديار بكر والبرى ، آنطاليه متصرفي حقنده نه پايلايدغى هنوز بيلمه يورز . بالعكس وضعیت محليه ني تدقيق ايتكميزن ، داخله نظارتى ، قونيه غايت ضعيف ، عاجز ، محبار جمعيتى اعضاسندن صبحى بكي والى اوله رق كوندردى . داخله ناظرينك بومسائلده بزمه هيچ بر تماس ومناسبت قبول ايتديكي ، عادتا تشكيلات مليه يه مخالفتكار حركت ايلديكي ذهابي حاصل اوليور . بوفكر مزده ياكيليور سه ق تصحيح وتنويمزى رجا ايدهرز . آنقره واليسى ضيا پاشانك آرزوسى ايله مأذونيت آلدیغى عرض ايتشدم . طيبي بنه كنديسى ، رسماً آنقره واليسى عداولونمقده در . فقط عرض ايتديكم نقطه ده كي شك وظن ازاله اولونجه يه قدر ، والى مشاراليهك مأذونيتدن استفاده يه دوام ايلسى اك خيرلى شكل اوله رق قبول اولونمليدر . پوليس مديريتكنك الان نورالدين بك كې بر ذات النده بولونمقده اولسى ، ذات دولتكزكده ، بوپك مهم نقطه يه قارشى لاقيد داورانمقده اولديكزه دائر بر فكر ويرمكده در . حالبوكه ، بوتساحك نتيجه سى هم حكومته ، همده تشكيلات مليه يه مضر اولاجقدر . هيئت تمثليه مزك تشكيلات ووحدت مليه ني اخلال ايدجك اك اوافق برحاله قارشى مساحه كار داورانميه جغى ، البته ، معذور كورورسكز .

۲ — بوزقير حادثه سى حقنده ، هيئت تمثليه طرفندن ، مطبوعاته بر بياننامه ويرله مشدر . بونده بريا كلشلق اولاجقدر . محتملدركه ، بواشعارات ، اراده مليه غزنه سنك استخباراتى اولاجقدر . هيئت تمثليه نك بر غزنه ني سانسوره صلاحيتى اولمدينى معلوم ساميلريد . مع هذا ، جلب نظر دقت اولونمق اوزره ، بو آژانس محتوياتنده ، حكومتله آرا مزده كي ائتلافه مغاير كوريلن نقاطك ايضاح بيورلمسنى استرحام ايلرز .

هيئت تمثليه نامنه

مستطفى كمال

هيئت تمثليه نك مرخصى وحركات مليه نك مروجى اولديغى ادا ايدن جمال پاشانك تلغرافمه جوابى شودر :

سیواسده ق ۳ قوماندانلغنه

مصطفی کمال پاشا حضرتلارینه : بیاننامه رسمیده یازلدیغی وجهله ، حکومت حاضره ؛ بویله بر زمانده ، محضا وطن و مملکته خدمت املیه عظیم مسئولیتی درعهده ایتمش و بوظیفه سنی ایفا ایچون کمال بیطرفی و خلوص ایله حرکت ایتمکده بولومش اولدیغندن ، نقاط آتیه نك ایضاحنه لزوم عاجل حاصل اولدی :

اولاً ؛ مبعوثان انتخابه عناصر غیر مسلمه اشتراك ایتدیکی کی فرق مختلفه دخی الیوم محتنب وضعیتده در . فرق مختلفه ، مملکتده ایکی حکومت موجود اولدیغی و انتخاباتک بیطرفانه اجرا قلمدیغی سبب اوله ورق کوسترمکده وعناصر غیر مسلمه نك دخی بالا خره بوسببه مبنی اشتراك ایتدیکی در میان ایلمسی پك ملحوظ بولونمقده .. انتخاباتک دائرة سلامتده اجرا اولونمدیغنه دائر شکایت و مسموعات توالی ایدهرک ، محافل و مطبوعات اجنبیه به قدر منعکسدر . مجلس مبعوثان ، ملتک اقسام مختلفه سنی تمثیل ایتدیکی و باخصوص قوای ملیه نك تأثیراتی ایله تشکل ایلدیکی تقدیرده ، بونک انظار جهانده نه صورتله تلقی ایدیه جکی محتاج ایضاح دکلددر . بناء علیه ، مبعوثان انتخابنده تضيیقات اجراسنه میدان و برله مسی الزمدر .

ثانیاً ؛ تکرارینه لزوم اولمیان اسبابه مبنی ، مجلس مبعوثانک ، یا تختدن باشقه بریرده اجتماعی ، داخلاً و خارجاً انواع محاذیر و مضراتی داعی اولدیغندن ، مجلسک ، بهمه حال ، استانبولده عقد اجتماع ایلمسی ، مملکتک منافع حیاتیه سی ایجاباتنددر .

ثالثاً ؛ طشمرلرده ، تشکیلات ملیه نامنه ، بعض کیمسه لر طرفندن ، امور حکومتده مداخله وقوع بولمقده اولدیغی ، اشعارات و اخبارات متوالیه دن آ کلاشیلمقده اولمسیله بو مداخلاتک عاجلاً و سریعاً منعی الزمدر .

حکومت حاضره ، شو اوچ طلبنده ثابتدر . بشقه صورتله اداره امورایلمک امکانی مفقوددر .

حربه نظری

جمال

§ جمال پاشانک بو اشعارینه - سریاور صالح بك طرفندن آچیه جقدر قیدیه - ویردیکمز جوانی عیناً عرض ایتک ایسترم :

حریه ناظری جمال پاشا حضر تلیزیه

ج : ۴ - ۱۱ - ۳۵

۱ - عناصر غیر مسلمه ایله، بو وطن و بو ملت ایچون عناصر غیر مسلمه دن دها مضر اولان بعض فرق سیاسیه نك انتخابه عدم اشترا كفی ، اونلرك بالالزام اشاعه ایلدكری اسبابه استناد ایتدیرمك ، البته دوغرو اولاماز. عناصر خرسیتانیه ، دها تشکیلات ملیه نك اسمی یوق ایكن، انتخابه اشتراك ایتیه جكری نی اعلان ایلدكری معلوم دگیلدر ؟ یا یغاره قوپاران فرق سیاسیه به كننجه ؛ بونلر یالان سویلیورلر . چونكه ، هر طرفده انتخابه اشتراك ایتیلدر . آنجق بشر ، اوزر کشیدن عبارت اولان بوفرقلرك ملت نزدنده بر موقعلری اولدیغندن و ملت ، بودفعه استانبوله کی پو لتیقه جیلردن دكل، كندی سینه سنده کی اوزو وطنداشلردن مبعوثلری نی انتخاب ایتكده اولدیغندن، كندیلر نك موفق اوله میه جقلری نی آ كلایه ر ق تلاش ایدیورلر . بوكا قارشى بزم ألمزدن نه كله بیلر ؟ بونقطه ده کی حقیقتده ، قایینه نك متردد بولونیشی جای استغرابدر . بحث اولنان تضییق زده ده، كیمك طرفندن و ناصل واقع اولمشدر ؟ لطفاً ایضاح بیورولمیدر، كه هیئت تمثیلیه وظیفه سنی ایفا ایده یلسون . واهی مدعیانه عطف اهمیت ایدرك تلاشه دوشمك جائز دكلدر .

۲ - محل اجتماع حقنده کی نقطه نظرده حكومتك ثباتنده اصابت ویا عدم اصابت اولدیغنی، زمان ووقایع اثبات ایده جكلدر . بوبابده کی صوك مطالعاتك ، مرا كزدن آلنه جق جوابلر اوزرینه ، عرض ایدیه جكنی بیلدیرمشدك .

۳ - تشکیلات ملیه نامنه امور حكومهته، زده ده و كیمك طرفندن مداخله ایدلمشسه در حال بیلدیرلمیدر، كه ایجاب ایدن معامله به توسل ممكن اولسون . آنجق، داخلیه ناظری پاشا حضر تلیزینك شبه الهام ایده بیله جك طرزده کی معامله لرینه نظر دقت سامیلری نی جلبه لزوم كوروروز افندم .

هیئت تمثیلیه نامنه

مصطفی كمال

اخلیه ناظری، مملكتنه بر طاقم هیئتلر سوق ایتكده قالدیشدی . بونلردن بری ده، حریه نظارتی سابق مستشاری احمد قوزی پاشا نامنده بر ذانك ریاستنده ، محكمه تمیز اعضا سندن الهامی وقتوی آمینی حسن افندیلردن مرکب ایدی .

هیئت تمثیلیه من مرخصی اولان جمال پاشا بوندن بزی خبردار

ایله مشدی . ۵ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخلی بر شیفره ایله کندیسندن بوهیتک مقصد اعزامی
صوردق و « بالخاصه فتوی امینی ایله کامل پاشا قابینه سی زمانده پولیس مدیری اولان ذوانک
بویله برهیشده کی حکمت وجودلرینک » آکلاشیله مدیغنی ذکر ایتدک . [وثیقه : ۱۸۹]

§ افندیلر ؛ فؤاد پاشانک ، آنقره ده ، قول اردوسنک باشنده بولمسنی استلزام ایدن اسباب ،
تظاهر ایتمکه باشلادی . بوسبیلرک مهمنی ، داخلده ، اهلینک تسمیم ایدلمکه باشلامسی تشکیل
ایدیوردی . داخلی وخارجی دشمنلرک متفق مساعیسی ، علی رضا پاشا قابینه سی زمانده ، فرید
پاشا زمانده کندن دها چوق فضله موفق اولغه باشلامشدی .

بالیکسر حوالیسنده ، کانظم پاشا ، جبهه تشکیلنه ووضعیته حاکم اولغه چالیشیوردی . صالحی
وآیدین جبهه لرنده کی سوق واداره نک ، عسکری برنقطه نظره توفیق ایدلمسی ایجاب ایدیوردی .
بورایه ، آز چوق طائمش برعسکرک کیتیمی لازمدی . آنزده قابل استفاده ، قونیه ده بولنان
رأفت پاشا واردی . قونیه ده کی قول اردونک باشنه فخرالدین بک (مفتش فخرالدین پاشا حاضر تتری)
کچمش بولونیوردی . بناءً علیه ، آیدین قوای ملیه قوماندانلغنی درعهده ایتک اوزره جبهه یه
حرکتی ، رأفت پاشایه وعلی فؤاد پاشانک آنقره یه عودتی ، کندیسنه یازمشدق .

رأفت پاشانک ، نازللی یه مواصلتی آکلاشیلدق دن سوکره ده ، ارکان حربیه عمومیه ریاستنه
کلش اولان جواد پادشادن ، حرب زائلده تجربه کورمش کنج ارکان حربلردن منتخب درت ،
بش ضابطک ، نازللی ده رأفت پاشا نزدینه اعزامی رجا ایتدم . بوخصوصی ، رأفت پاشایه ده
بیلدیردم .

§ افندیلر ؛ نازللی یه کیدن رأفت پاشا ، دمیرچی محمد آفهدن قوماندانی آلمغه لزوم وبونده
برفائده کورمه مش ویاخود ، کیم بیلیر ، بلکه ده قوماندایه وضع ید ایتدیرلمه مش ؟ دمیرچی آفهنک
معینده ، ارکان حرب کبی ایفای وظیفه ایتکی دها فائده لی و مرجع کورمش . . . رأفت پاشا
بوننی ، بزه بیلدیردی . محلی شرائطی یقیندن کورمش اولان برذاتک ، قرارینی نقض ایتک
اکثریا مشکلدیر . چونکه ، یا حقیقه رأفت پاشانک کوردیکی و ترجیح ایتدیکی کبی ، آفهنک
قومانداسنی ادامه ایتمکه و اوکا معاون اولمده فائده واردی و یاخود ، رأفت پاشا اوجبه نک
قومانداسنه لسبب من الاسباب وضع یدایده میوردی . هرایکی احتماله کورده همه حال ، قوماندانی
آل ، دبه امر ویرمک بی سود اولوردی .

اصل غرابت ، بوندن سوکره ، کورولدی . برمدت سوکره ، رأفت پاشا ، نازللیدن غیوبت
ایتدی . برقاچ کون سوکره بالیکسره اولدیننی ، بر طاقم اجنبی ضابطلره مناسبته کیروب
کیرمه مسنی بزدن صورمسی وسیله سیله آکلادق .

۲۲ کانون اول ۳۳۵ تاریخنده ویردیکمز جوابده : « تشکیلات ملیه یه منسوب اولانلرک ،
بالخاصه هیئت تمثیلیه داخل اعضا طائمش اولوق حیثیتیه کندیسنک ، هیچ برصورتله تماسنی

آرزو ایتمدیگمزی بیلدیردک . « رأفت پاشا ، تکرار غیوبت ایتدی . نهایت برگون ، بروسه دن رأفت امضالی قیصه بر تلغراف آلدق : « استانبول اوزرندن بروسه یه کلدیم . »

بوتلغرافک بردلو معناسنی آ کلا یامیوردیم . رأفت پاشانک استانبول ایله نه مناسبتی واردی . برده (نازللی - بالیکسر - بروسه) یولی استانبولدنمی کچر ؟ بومعمانی بردلو حل ایده مدم . نهایت مسئله آ کلا شیلدی .

رأفت پاشا ، نازللی بی ترک ایتدکدن وبالیکسرده کاظم پاشایه اوغرا دقدن صوکره ، باندیرمه یه اینش ، اورادن ده برفرانسز طور پیدوسیله استانبوله کیمش ، اوراده بعض رفقاسیله کوروشمش ، بعده بروسه یه عودت ایلش

افندیلر ، بومعمانی حالا ، حل ایده میورم . بونده بی معذور کوره جککزی امیدایدرم . رأفت بکک ، برانکلز کمیسیله صامسونه کلن صلاح الدین ک طرفندن تبدیل ایلدیکی وعینی کمی ایله رأفت بکک استانبوله عودتی طلب اولندینی وبونک اوزرینه کیمیوب استعفا ایلدیکی واستانبول حکومتک بئم ایله برابر کندیسنک درستیله استانبوله اعزامزه تعمیاً امر ویردیکی معلومکزدر . بوقدر چوق معلوماته بر مجهولی حل ایده مه مک ، جبر بیلنلرجه بکده معذور کورولمزه سده ، بئم ، بوقطه ده اظهار عجز ایلدیکی اعتراف ایدرم . واقعا ، فرید پاشا قایینه سی یینه ، علی رضا پاشا قایینه سی قائم اولمشدی . فقط ، یکی قایینه نک وسائط استخباریه واجرائیه سنک اولکنک عینی اولدینی معلوممزد .

افندیلر ؛ رأفت پاشانک بو خفیف حرکتی ، آیدین وصاللی جبهه لرنده ، منتظم اردونک تشکیلنه قدر ، جدی برسوق واداره تأسیس ایدیه مه مسنه باعث اولدی .

§ افندیلر ؛ بوغریب حکایه دن صوکره ، وقایعی تکرار بر اقدیغمز نقطه دن تعقیبه باشلایم ؛ جمال پاشا ، بزم ۵ تشرین نانی ۳۳۵ تاریخلی شیفره مزک بر نقطه سنی ، آ کلا به ممش ، باب عالی مرکزندن چکدیکی قیصه بر شیفره ایله شو صورته استیضاح ایدیوردی : « (داخلیه ناظرینک شبهه جلب ایده بیله جک طرزده کی معامله لرینه نظر دقتکزی جلبه لزوم کورورز) ، فقره سندن مقصد نه اولدینی آ کلا شیه مدی . بوراسنک طاجلاً ، موضحاً اشعاری ! » [وثیقه : ۱۹۰]

بوقیصه استیضاحه ویردیکمز جواب بر آز اوزوندیر . صیقیلماز سه کز ، عیناً عرض ایده یم :

سیواس

۳۰-۱۱-۱۲

شیفره

حریبه ناظری جمال پاشا حضر تلرینه

ج : ۸۰ - ۱۱ - ۳۵ تاریخ ۸۰۸۴ نومرو .

داخلیه ناظری باشا. حضرتلرینک ، شبه الهام ایدن افعال و حرکاتندن وارد خاطر اولانلر،
بروجه آتی عرض اولنور :

۱ — آقره کبی بعض ولایتلرده ، رؤسای مأمورین ملکیه بی تلغراف باشنه جلب ایدرک
فرید باشا قاینه سی علیهنده حرکات ملیه اثناسنده کی اجرا آت مئشبلرینک احوالی ، اهاماتک
اسبانی ، قانونه درجه مطابقتی تهدیدکار برصورنده تحقیق .

۲ — اوزون مدت اسیر فراش ایکن تیفودن وفات ایدن توقاد متصرفنک اسباب ارتحالنک ،
اسراوانکیز بروقه تلقی ایدرک سیواس ولایتندن شیفره ایله صورولمسی .

۳ — عدلیه ناظری ایله برلکده ، بایکسر جبهه سندن کلن هیئت ملیه ایله خفی ملاقاتلری
اثناسنده ، عدلیه ناظرینک حرکات ملیه رؤسای علیهنده اجرا آت امکان اولوب اولمیدینی ،
مشارالیهک باننده موضوع بحث ایده بیلیمسی .

۴ — خیانت وطنیه سی ماده ثابت اولان سابق داخلیه ناظری عادل بکک ، محرم افکار
وافعالی بولنان داخلیه مستشاری کشفی بکک ، نظارت درعهده سیورولمینی زمان ، ایلک اجرا آت
ملیتروورانه اولمق اوزره دفع ایدلمسی لازم کلیرکن ، الان محافظه ایدلمسی و بونک دلائیل مأمورین
ملکیه تبدلاتنک اجرا ایدلمسی .

طبیعیدر ، که بومستشارک تعیین ایتدیره جی مأمورین ، یک حقلی اوله رق اعتماد ملی به مظهر
اوله من . مثلاً ؛ حرکات ملیه نیک بدایتندن نهایت قدر بروضع مخالفت آلمش و نهایت اهالی طرفندن
ایشندن ال چکدیرلمش و خسته اولمسی جهتیله اوزمان توقیفی و تبعیدی جهتنه کیدلمه مش اولان
قیصری متصرف سابق علی علوی بک ، اوصاف اداریه دن دخی بوسبوتون محروم و عجزه
کروهندن اولسنه رغماً بوردوره تعیین سیورولمیشدر .

کذلک عدم اقتدارندن و جانیک لواسی ایچون غیر موافق کورولدیکندن دولایی آرزوسنک
انضمامیله ، وقیمیه استانبوله کوندریلن ادهم بکده ، (منتشایه) تعیین قلمشدر . آیدین متصرفلنه ده
سابق نیکده متصرفی اولوب سیواسه کتیریلن جاوید بک تعیین اولمیشدر . بونلره رغماً ؛ قونییه
والیه سابق ، خائن وطن جال بکک آدمی اولان آنطالیه متصرفی ، مکرر مراجعتلرمنه و اهالینک
فریادلرینه رغماً ، الان یرنده اوطورییور .

۵ — مأمورین مدیریتی کبی اک مهم بر مقام ، برأرمنی آئنده بولوندریلیور .

۶ — مطبوعات مدیریتنه ، آژانس وضعیتنه ، ترتیل کوروله مه مکده در .

۷ — مملکتک مقدراتی تأمین ایده جک یکانه قوت ، وحدت ملیه اولدینی و بونی ادامه
ایلیه جکده ، تشکیلات ملیه بولندینی معلومدر . بو وحدت و تشکیلاتک ، وطنی انقسامدن قورتارمق
دولت و مملکت استقلالنی تأمیندن عبارت اولان غایه مقدسه سنی بوزمغه چالیشانلرده ، استانبولده کی
ارباب مفسددر . بونلرک منع مضرتی ، آنجق قوی وجدی بر انضباطه متوققدر . بونکده باشلیجه

چاره سی ، پولیس مدبری ، ناموسلو ، ملتپرور ، مقتدر ، متشبهت ذواتدن انتخاب و تعییندر . حال بوکه ذات سامیلمر مجده . معلومدر ، که بکونی پولیس مدیر عمومی ، ساقط خائن ملت قابینه نك وتوابعنك یکانه نکهبانیدر . سعید میلانك میستر « فرو » به یازمش اولدیفی مکتوبلر مندر جانندن آکلاشیدیفنه کوره ده ، بوذات ، مخالفله یعنی ملت دشمنی اولانلره بکون برملجا و پناه تشکیل ایتمکده در . آماسیه ده صالح پاشا حضر تلی ده بونی تصدیق بیور مشلردی . حالبوکه داخلیه ناظری مملکت و ملتک مقدراتی بویه بر شخصک آئنده براقده بر عذور تصور ایتمور ، بلکه فائده کور بیور دیمکدر . ژاندارمه قوماندانی کال پاشانک ایسه ، کرک آمال ملیه و کرکسه سزلر ایچون مضرب شخص اولدیفی محقق ایکن ، الان مقامنده طور مسی ده ، داخلیه نظارتنک حسن نیتنه می عطف ایدلمیدر ؟

هیئت تمثیلیه نامنه

مصطفی کمال

فندیلر ؛ حریبه ناظرینک ۹ تشرین ثانی ۳۳۵ ناریخی بر تلغرافی واردی : اونکده محتویاتی انتره ساند . بو تلغرافنامه سنده حال پاشا ، قابینه نك فکری شو نقطه لر اوزرنده تکشیف ایدیوردی :

۱ — انتخابانک دائره سلامته جریانی ،

۲ — مجلس مبعوثانک استانبوله طوبلانسی ،

۳ — تشکیلات ملیه نامنه امور حکومته مداخله اولنماسی حقنده حکومتک طرفکزه اول و آخر واقع اولان تبلیغاتی قطعیدر .

۴ — متعدد تلغرافنامه لر کرده درمیان اولنان مطالبکده عینی ماهیتده — یعنی مداخله ماهیتده — اولدیفی درکاردر .

۵ — حکومت ، بیاننامه سنده تثبیت و اعلان ایلدیکی بیطرفلقدن آیرلیه جقدر . بوجهته تشکیلات ملیه مخالف اجتهاده بولنانلرک تضییق و تجزیه سی جهته کیده مز . « تلغرافک نهایتنده شو تهدید واردی : « شمیدیکی حال ، بر مدحک ده دوام ایده جک اولورسه هیئت وکلانک چکیله جکی محققدر . » [وثیقه : ۱۹۱]

محترم ، افندیلر ؛ بو ماده لرک افاده ایلدکیری معنالر ، اساساً بوتون حقایق میدان قویمش بولونیوردی . قابینه ، تشکیلات ملیه مخالف اجتهاده بولنانلرک ، مملکت و ملت دشمن اولانلر بولندیغنی قبول ایتموردی . تشکیلات ملیه ایله دشمن تشکیلات خائانه سنی ، علی کمال ایله ، سعید منلا ایله بزى مساوی تلقی ایدیوردی . آطه بازاری ، قره جه بک ، بوز قیر ، آزاووز حادبلری افعال جرمیه دن عد ایتموردی .

حال پاشایه و ردیکمز جوابده ؛ بو نقطه لری ایضاح ایتدکدن صوکره ، حکومتک حسن و تمایلی آچیق سولتتمک مقصدیه شو جله یی ده علاوه ایتدک : « بیانات واقعه لرندن آکلا دیغمنزه

گوره ، حکومت سنيه ، تشکيلات مليه نك موجوديتني احتمال ، كه زائد كوريور . في الحقيقه ،
 كيفيت بو مركزده اولوب تشکيلات مليه به احتياج اولقسزين ، مملكتي تخلص ابدجك قوته
 مالك بولونيلورسه ، آ كا نظر آسبانه توسل ايدلك اوزره ، واضحا امر واشعاريني آرده
 هردرلو سوء تفهمك ازاله سي ايچون عرض واسترحام ايلرز . » [وثيقه : ۱۹۲]

§ افنديلر ؛ جمال پاشانك ، صورت مخصوصده سيواسه كوندرديكي ۱۰ تشرين ثاني ۳۳۵
 تاريخي وكندي آل يازيسيله اولان بر مكتوي ، آنجق ۱۸ كون صوكره - يعني ۲۸ تشرين
 ثاني ۳۳۵ تاريخنده - آلمشدم . جمال پاشا بومكتوبنده ، جريان ايدن محارباتك تعلق ايتديكي
 مسائلي ، ماده ماده خلاصه وهربري حقهنده ايضاحات ورييوردي .

از جمله ، مجلس مبعوثانك استانبولدن بشقه بر محله تجمعي مسئله سندن بحث ايدركن ؛
 « بو مسئله به پادشاهك رضا كوسترميه چكي تماما آ كلاشيلمشدر . قواي اشغاليه نك ، مجلس
 مبعوثانه تعرضلرينك ، بلهكه دولت عليه ايچون خيري نتيجه لر ويره بيله چكيني ، آمر يقايلير
 احساس وحتى اظهار ايتديلر بو تعرضي احتمال دائر مسنده كورمهديلر . » دييوردي .

جمال پاشا ، « قواي مليه روحيله متحسس اولميان مأمورلرك قودامانلري ، اشغال اردولرينه ،
 عادتاً استناد ايتمش وضعيته درلر . » طرزنده ، صانكه بيانمين بر معلوماتده ويردكن
 وبو معلوماتي ، « سابق قاينه اركانك ا كثر مستنددر » معلوماتيله اتمام ايتدكن صوكره
 « مثلاً پوليس مديرينك تبديلنده بو حال تماميله تظاهر ايتدي » ديه برده مثال ذكر ايديبوز .

جمال پاشا ، قاينه ، برحق ايشار يايي دوشونمش ايسده « اساسلي برتثبث ايچون دايايديني
 قوتك جدितنه حالا ايناه مدي . » فقره سيله بزي اتهامدن صوكره شو قعاتني سرد ايليوردي ؛
 « داخله ناظري بو قونه - يعني قواي مليه به - احتياج كوسترنلرك باشنده ديه م مبالغه اولماز . »
 جمال پاشا ، مكتوبنه امضا قويدقون صوكره ، ينه امضاسيله ، مكتوبنه لف ايتديكي برخلاصده ،
 شو جمله وارددي ؛ « مخالفلر واجانب مجلسك كشادينه ممانعته قرار ويرمشلردر . هيئت تمثيليه ده ،
 بوممانعته ، محل ، منازعه سيله دوام ايدرسه ايشمز اللهه قاليور ديمكدر . » [وثيقه : ۱۹۳]

§ افنديلر ؛ بومكتوب محتويانده ووكا تقدم ايدن اشعارات ايله بوندن صوكره توالي ابدجك
 اولان مطالعانده كي منطق ، محاكمه واصابت نظر حقهنده سوز سويله ميه جكم ، يلكنز ، بومكتوبه ،
 ۲۸ تشرين ثاني ۳۳۵ تاريخنده ، ويرديكمز ايضاحاتي جوابمرك بر فقره سني ، عينا نقل اتمكله
 اكتفا ابدجكم . اوفقره شودر ؛ « حكومت سنيه نك اساسلي برتثبث ايچون دايايديني قوتك
 جدितنه اعتماديني منسلب كي كوستريلن موادي ، جدي كورميوردي . »

افنديلر ؛ داخله ناظري داماد شريف پاشا ، رد دسر و آراسر وحدت مليه بي بوزمق ، ملي
 هركون توالي وتوسع اتمكده بولنان تجاوزلر قارشوسنده ساكت وعاطل طونه جق نداير آلمقدن
 كري طورميوردي . ديكر نظارتلري ده عيني پرنسپيده حركته مشوق اولديني كوروليوردي .

مثلاً اسکیشهرده حمدي افندي نامنده بر قاضي واردي، قواي مليه به علمدار اولديني ايجون اوراده طورده مش، عودت اتمهك اوزره استانبوله كشمش و بوقاضي افندي يكي قابينه طرفندن تكرار اسکيشهره كوندريش. كفتندن بچله مومي اليك تحويلى لزومي، متصرف طرفندن عدليه نظارته يازليش، جواب ويرله مش. متصرف واسكيشهر منطقه قومانداني بو وضعيتي هيئت تمثيليه به بيلديرمكه برابر «اكر نظارت بو اشعاري، نظر اعتباره آليه حق اولورسه، دفعي ضروريدر. اراده و مطالعه دولترى مسترحدر، دينليوردى. زده، مطالعه بگله ينلره شو جواني ويرمك ضرورتنده قالدق: «آمال مليه به مطاوعكار اوله جفتي وعدايدن وبو اساس داخلىنده، تشكيلات مليه نك هر درلو مظاهرتنه مظهر اولان حكومت سنيه به مومي اليك تحويلى اسماع ايديله مزسه، نهايت دفعنك بر ضرورت حاله كيره چكي بدبيدر. «بالطبع بو وضعيته بولنان، استانبول مأمورلى آرز دكاري.

بوكا مماثل بر طاقم خصوصانندن باحث اولاق اوزره حريمه ناظري جمال پاشانك، قابينه نك نقطه نظرني ابلاغ ايدن، ۲۴ تشرين ثاني ۳۳۵ تاريخي برشيفره سنك ايلك جمله سي شو ايدى: «دولتلك امور داخليه و سياسيه سي قطعياً اشتراك قبول ايجز. «[وثيقه: ۱۹۴] بوتلغرافه، ۲۷ تشرين ثاني ۳۳۵ تاريخنده وريدكمز مفصل جوابده؛ زده، شويله ديدك: «دولتلك امور داخليه و سياسيه سنك قطعياً اشتراك قبول ايجديكي بر حقيقت اولقله رابر امثالي نامسبوق وضعيت حاضره ده، وطن و ملتك مقدراتي تأمين ايدمك اولان تشكيلات مليه بي بيلهرك، بيلميهرك ضعفه دوچار ايله چك و وحدت مليه بي اخلال ايدمك هيچ بر معامله به، ملتك موافقت ايدميه چكي ده بك مشروع و طبعيدير. «بوتلغرافك صوك جمله سي شو طرزده ايدى: «هيئنمز، امضاسي تحتنده كي تعهدانه تماميله صادقدر شو قدر كه تعهدات، متقابل اولق كر كدر. حالبوكه حكومت، صالح پاشانك امضاسي تحتنده كي تعهدات و نوطلرك، هنوز هيچ برى ايفا ايله مش، و وارسه، اسباب مانعه دخي بيلديرله مشدر. «[وثيقه: ۱۹۵]

افنديلر، شمدى ويره چكم قيصه بر معلومات و ارائه ايدمك و ثائق - كه بومعلوماتي توشيق اتمكده در - على رضا پاشا قابينه سنك، بزي تخطئه ده نه قدر حقمنز و اجراآت حكومته، اك خفيف معناسيله، نه قدر قيدسز اولديني انظار عاليه كزده نجلى استديره چكدر ظن ايدرم. افنديلر، استانبوله كي خفي جمعيتلر و بوجه تيره پيشوالق ايدن بر طاقم ذاتلر - حريمه ناظري جمال پاشانك مکتوبنده ده اعتراف اولنديني وجهله اجنبلره مستند بولونيورلردى - بول پاره و على رضا پاشا قابينه سنك مبذول مسامحه و عطائى سايه سنده، مملكتي، باشدن باشه آتسه ويرمك ايجون اولانجه وسع و غيرتلىله چالشيورلردى. بو خصوصه كي معلومات والده ايديلن و ثائق ده، وقوف و اطلاعرى خارجنده براقيلمش دكادى. استانبوله كي تشكيلات و ترتيبات سابه سنده آله ايدمش بر قسم و ثائق، اولديني كي جمال پاشانك، صدراعظم پاشانك بدلينه تسليم ايدلمشدى. بو و ثائق، اوبار بنجده، اجنبى مملكرده و يرليش و بوضورتله دول ائتلافيه حكومتلرينك

اکثریسنجه معلوم اولمش و اونار یخاردده خلاصه لری بالجله قوماندانلره و سائر ایجاب ایدنلره تبلیغ ایدلش اولدیغنه کوره ، آرتق حادته نك تاریخه قاریشمش اولدیغی بوکونده ، هیئت علیه کزجه و مانجه یلنمسنده برمحذور کورمیورم .

مجادلات ملیه انناسنده معروض قالمش اولدیقمز ظاهر و خفی مشکلات حقنده اساسلی بر فکر حصولنه مدار و انسال آتیله ایچون عبرت و انتباهی موجب اوله جق ماهیتده بولنان ، موضوع بحث و نائق ، عیناً اطلاعکزه وضع ایتمکی مناسب مطالعه ایدیورم . بو و نائق ، انکلز مجلر جیمینک کویا رئیس طائمش بولنان سعید منلانک میسترفرو نامنده کی راهبه کوندردیکی مکتوبلرک صورتلیدر .

افندیلر ، بو مکتوبلرک صورتلرینک آلدیغی حس ایدن سعید منلانک ، تورکجه استانبول غزته سنک ۸ تشرین ثانی ۱۳۳۵ تاریخی نسخه سنده ، مذکور مکتوبلردن محله اوزون و شدیداللسان برتکذیب نشر ایتش اولسنه رغماً ، حقیقت ، غیر قابل انکاردر . بو مکتوبلر صورتلری ، سعید منلانک اوندن و مکتوبلرک مسوده لرینک یازیلی اولدیغی بردفتردن عیناً استنساخ اولمشدر . بوندن صرفنظر ، مکتوبلر محتویاتی ، مملکتده ظهور ایدن احوال و حادثات ایله و تعین ایدن بعض اشخاص ایله تطابق تام افاده ایتمکده در . شمدی مساعده سیورورسه کز ، بو مکتوبلری تاریخ صره سیله عرض ایدیم :

رنجی مکتوب

عزیز دوستم ؛

ویریلن ایکی بیک لیرایی آطه بازارنده حکمت بکه کوندردم . اوراده کی ایشلرمن پک بولنده کیدیور . بر قاج کون صوکره نتایج مشره سنی آله ایده جکر . شمدی آلدیم شو معلوماتی ، شو تذکره مله سزه تبشیره مسارعت ایتدم . یارین صباح بالذات کلوب تفصیلات ویره جکم .

قوای ملیه طرفدارلرینک فرانسیه فوق العاده انهماک کوستردکارینی و جنرال «ده سپریدی» ک سیواسه کوندردیکی ضابطلرک ، مصطفی کمال پاشا ایله کوروشهرک انکلتره حکومتی علیهنده بعض قرارلر اتخاذ ایتدکاری آنقره ده کی [ن . ب . د ۲۸۰] آدمز صورت مخصوصده بر قوریه ایله کوندردیکی مکتوبده بیلدیریور (د . ب . ک ۱۱) هر نه قدر جمعیتزه داخل ایسه ده بو ذاتک فرانسلره جاسوسلق ایتدیکی وسزک بوتشکیلاته ریاست ایلدی کیزی اشاعه و بیان ایلدیکی قناعتی ، بنده کزده حاصل اولمشدر . بومسئله حقنده ده ، قناعت عالیبرنه و اعتماد استادانه لرینه مخالف اوله رق وقوع بوله جق بیاناتمه شمدی به قدر او ذات حقنده کوسترشمش اولدیغکنز اعتمادده کی خطایی اظهار ایتش اوله جقم . دون صباح عادل بکله برلکده داماد فرید پاشا

حضرتلری زیارت ایتدم . بر آزاها صبر وانتظار بیورملری لزومنی طرفکزدن کندیلرینه تبلیغ ایتدم . مشارالیه حضرتلری ، جواباً، سزه تشکر ایتمکه برابر قوای ملیه نك آناطولوده تماماً کوك صالیدیغی ومقابل بر حرکت نتیجه سی اوله رق رؤسای ملعونه سی تپلندیرلد کجه ، کندیلرینک موقع اقتداره کله میهرک ذات شاهانه نك ده تصویبه اقترا ن ایدن مقاوله احکام نك ، قونفرانسه مدافعه سنه امکان اولمیدیغی وقوای ملیه نك داغیدلسی ایچون انکتره حکومت فحیمه سی نزدنده تشبثات سریعه اجرا ایدیلهرک مشترک بر نوطه نك ، مبعوثانک انتخابدن اول باب عالی یه ویرلسنی وچته لر مزلک آطه بازاری ، قره جه بک وشیلده ده روملره قارشنی ایقاع ایده جکلری حرکات تجاوزیه یی اساس اتخاذ ایدهرک ؛ قوای ملیه نك آسایشی اخلاص ایتدکلری ایلری سورهرک ، مقصدک تسریعه چالیشمه مزی وانکلز مطبوعاتنک قوای ملیه علینده نشر یانده بولمنسک تأمیننی وصورت مخصوصه ده طور ییدو ایله کوندربلن (ا . ب . ق ۱۹) یه تلسز تلفرافله دون کوروشدیکمز مسائل حقنده تعلیمات ویرلسنی رجا ایدیور . بوکیجه اون برده عادل بک (ق) ده سزی کوره جک وفرید پاشانک بعض خصوصی رجالری دها تبلیغ ایده جکدر . بعده ، ذات شاهانه ایله میستر (ط . ر) کوروشه یله جکدر . رفیق بکه آرتق اعتماد ایتیه کیز . صادق بک ده بزمه چالیشه یله جکدر . حرمتلری تقدیم ایدرم .

۱۹-۱۰-۱۱

صحب

تخشیه :

قره جه بکله بوز قیردن هنوز بر خبر آله مدق .

ایکنجی مکتوب

۱۲ تاریخیه آنقره ده کی (ن . ب . د ۲۸۰) طرفندن کلن مکتوبده ، سیواس هیئت تمثیلیه سندن ارکان حربیه میر آلا یلغندن متقاعد واصف بکک ، (ده سپره ی) ایله تماس ایتمک اوزره کوندریله جکی وبرقاج کونه قدر یوله چیه جنی بیلدیریلیور . حکمت بک پاره لری آلمش . بر آزدها پاره ایستیور . اولکی کون سزی زیارت کلدیکمه تعقیب ایدلدیکمی سویله مه مشدم . عودتمده بری صاری بقیلی ودیکری قرال وکوسه ایکی شخصک سوقاق باشنده نی بکلدکلری کورددم . کیجه اولدیغی ایچون ایچه قورقددم . یالکز بربرلینه یاواشجه « بو سعید منلا ایش . آرتق کیده لم » دیدکلری ایشیتدم . بو فضله تماس بنم حقمده خیرلی اولیه حق . فؤاد پاشا تر به سی جوارنده کی کوروشدیکمز خانیه اشغال ایده بیلیرسه کز تماس پابه یله جکمز ناظم پاشا ، جمعیت مز دن خبر دار اولمش . بکاچوق تاسف ایتدی .

مساعدہ کزلہ (ن . ب ص ۴۹۰) ترتیبہ کنڈیلرینی ادخال ایتدم. خانہ مسئلہ سی حل ایدیلنجہ یہ قدر تمامی مشارالیه یاہ جقدر . قرہ جہ بکدہ (ن . ب . د ۲۸۹) . کوندریان بیک ایکی یوز لیرا واصل اولمشدر . حرکت ایدہ جکلردر . فرید پاشا ، باب عالیہ ویریلہ جک نوطہ یہ ہر دقیقہ منتظردر . ذات شاہانہ ، بو وضعیتدن پک متأردر . تسلی ایتدیرمکز و دائماً کنڈیسنہ امید بخش بیساناندہ بولندیرمکز منافعمز ایجابندندر . بزم پادشاہلرک ، ہر شئیہ قارشئ ضعیف اولدقلمنی اونوتمہ یکیز . سید عبدالقادر افندی ، او مسئلہ حقندہ پک تحف بیاناتدہ بولندی . کویا آرقداشلمی (مخالف حمیت اولور) دیورلرہمش . آرتق سز ایجابنہ باقیکنز . پولیس مدیری نورالدین بکک تبدیلی روایت اولونیورہمیزک حامیسی اولان بو ذات حقندہ لازم کلنلرک نظر دقتی جلب ایتدیریکیز . حرمتلرمی تقدیم ایدرم .

۱۸ - ۱۰ - ۱۹

سہیب

نخشہ :

علی کمال بک اوزاتلہ کوروشمش . محاورہ بی ادار ایدمدیکندن مخاطبی مقصدینی آکلامش وحقی کنڈیسنہ کمال حقارتلہ « بز ، سزک انکایز حسابنہ چالیشدیفکزی آکلادق . » دیمش .

اوجنچی مکتوب

پایلان پروباغاندالری کوز طیبی اسعد پاشا قولی وبالخاصہ چوروکصولی محمود پاشا ، معلومات رسمیه استناد آ ، مہادیآ تکذیب ایتدیریور وخلقک تسکین ہیجانہ چالیشیورلر . بو آدملرہ مراجعتلرندہ هیچ جواب ویرلہ مسنی ، دون قرارلشدیریلان ذاتہ ، ذات شاہانہ واسطہ سیلہ امر وبرمکزی رجا وخرمتلرمی تقدیم ایدرم .

۱۹ - ۱۰ - ۱۹

سہیب

دردنچی مکتوب

عزیز استاد ؛

محبلم آره سندنہ (فران ماصون) تشکیلاتی بادی اعتراض اولیور . اتحادجیلرک اثرینہ امتثالدن

چکینلیور . بوشکیلاتک اداره سنه قلب ، روحيله تمیه ایدلش کنجلك ادخاليله بو پروغرامی تطبیق ایده بیله جکیز . بنم کسوه ظاهر به مک حیولتی حسیله ، محب قدیمکیز [ق . ب . و ۴] اساسات مقررہ داخلنده ایشه باشلا به جقدر . آنقره وقیصریدن بنه خبر بوق . حرمتبری تقدیم ایدرم استاد .

۱۹-۱۰-۱۹

س

بشنجی مکتوب

استاد :

قصیده جی زاده ضیا منلا ، دون (آدم بلوق) ه خبر کوندرمش . قدیم دوستی اولدیغنه اغترار آ بنم باشده بولندیغم محبلر جمعیتک مظهر اولدیغی حمایه نک ، انکلیز لک سجیه سیله غیر قابل تألیف اولدیغی و بونک افکار عمومیه ده فنا تاثیر لر یابدیغی و بوجهله ارباب ناموسک تمثیل ایتسی لازم کله جکئی ، بالواسطه بیلدیرمش و بنم علمیه ده پک فنا شیلر علاوه ایتش . بو ذاتک بکا قارشى خصوصیت شخصییه سی اولدیغی خاطر لایمق ایسترم . ضیا منلانک دامادینک همشیره سی ، مقدما بنم زوجهم ایدی . کندیسینی تطبیق ایتدی کمیدن دولایی بو خصوصیت بکا توجیه ایدلشدرد . آدم بلوق حضرتلرینه ابلاغی و ضیا منلانک حالا انکلیز طرفداری اولیوب حرکات ملیه مروجلرینک بر پروباغاندا واسطه سی و مصطفی کمال پاشا ایله آره لر نده مناسبت موجود اولدیغی و حقمده کی اسناداتیه ماهیتی کوسترمکده اولدیغی نظر استادانه لرینه عرض ایتک ایسترم .

۱۹-۱۰-۲۱

س

حاشیه : محذور بوقسه آدم بلوق حضرتلرینه سزه اولان خدمتیمی ابلاغ ایدیکنز .

آلتنجی مکتوب

محترم استاد :

آنقره دن [ن . ب . د ۲۹] دن قوربه ایله کلن ۲۰ ثشرین اول ۱۹ تاریخلی مکتوبده ، [ک . د . س ۱۳] تعلیمات و جهله اوراده بر اقیله رق کندیسینی قیصری به حرکت ایتشدر . تعلیماتک مصدق صورتی ده غالب بکه کوندر دیکئی بیلدیریور . اولکی تخصیصاتک صرف

اولمىسندن يېكىدىن تېخىمىسات ايستيور : تشكىلات خفيه نك توسع ايتديكنه ورؤساي شريره دن يقاسنى قورتاران محبارمىزك ، شمدىلك كويلرده قالمق شرطيله آل آلتىدىن ايشه باشلادقلىرى تېشىر و ترتيبات اخيره استادانه لىرىنك ثمره بخش اوله جىنى بيان ايدىيور . (م . ق . ب) فصيح تور كچه سى سياه سنده مهم رول چويرىيور ايش ، هله خواجه لىقنه ديه جك يوق دىيور . تعليماتك [x.vv] رېنى تاما احضار ايدلىش ، آره مزده ، يېكى يىلتىلر كيرمه مش ايسه ميداهه چيقمه دن ، مقصد فعلاً تا مېن ايدلىش اوله حقدر . يېكى تېخىمىساتك ارسالنه انتظار آقوريه [4.r] بوراده آيقونىلمشدر .

۱۹ - ۱۰ - ۲۳

س
حاشيه : احمد رضا بك ايتاليا مانداسى حقنده كى بياناتى رساله نك نهايته علاوه ايتدم . كندىسنىك فرانسه يه كچمىسى ، بزجه تهلكه اولور . بونى تا مېن ايدىكز .

يدىنجى مکتوب

استادم ؛

على كال بك دون او ذاتله كوروشمش . مطبوعات مسئله سنده بر آن تائى لازم اولديغى سوبله مش . بر كره لهنه اجاله ايدىلان ارباب فكر و قلمك اولكنه مخالف برغايه سوق ايتك ، بزده قولايقله ممكن اولماز . بوتون رسمى مأمورلر ، حركات مليه يى شمدىلك اى كورىيور دىمش . على كال بك ، تعليماتكزه حرفياً رحايت ايدله جك . زين العابدین پاديسيله ده تشرىك مساعى به چالشيور .

خلاصه ؛ ايشلر بولانديريله جق . بو كونلرده فرانسه و آمريكا محافلنده بنم اسممىدن جوق نخت ايدىليور ايش . بونك حكمتى حالا آكلایه مدم . حركات مليه طرفدارلرىنك ، بو حكومتك سياسى مأمورلرى اوزرنده يادقلى تأثير نتيجه سى اوله رق حیاتك محافظه سى سزه مودوعدر . بن ، بوامنيه ايله كندى تشجیع ايدىيورم . حكمت ايله بالذات كوروشدم . بو سفر كندىسى متونجه كوردم . مع مافيه تا مېنات قويه و یردى . [بن مردم . سوزومدن دونم] ديدى . سيواس وقعه سنى ناصل بولدىكز ؟ بر آرز دوزنسز آما ياواش ياواش دوزله جك . قاضى كويلده ايشى درعه ده ايدىيور . فقط ملمون اتحادجى مطبوعات ، بعضاً بزم ايشلره مانع اوليور . بونلك يازىلرينه دقت لازم . پاشامز حالا سيكىرلى . نه وقت اوله جق ؟ دىيور . خانه مسئله سنىك حالا حل اولتماش بولمىسى ، تماس و مناسبتمزى اشكال ايدىيور . [ن . ب . ص ۹۰] قونيه يه

اهمیت ویرلسنی توصیه ایدیور . سزه شفاهاً ایضاح ایتدیکی مسئله حقهده نظردقنی جلب ایتهمی
رجا ایدیور . علی کال بکک ، صوك فلا کتی اوزرینه بیان تأثر ایتدیکیکزی سویلدم . نوذاتی
آلده بولندیرمق لازم . بو فرصتی قاچیرمیهلم . بر هدیه تقدیمی ایچون اک مناسب بر زماندر .
۱۹ تشرین اول نارنجلی مکتوبی آلمدیفکزه متأثرم . واسطه‌یی بر آاز صیقیشدیریکز . تهلهکهدن
اجتناب ایتک ، بنم ایچون پک مهمدر . یکی بر پارولا کوندریکز . حکمته و قاضی کویلی به
نومرولرینی ویره جکم . حرمتلری تقدیم ایدرم استادم .

۱۹-۱۰-۲۴

سی

حاشیه :

بر قاچ دفعه‌در سوبله مک ایستدیکم حالده اونوئیورم . مصطفی کال پاشایه و طرفدارلرینه
بر آاز مساعد کورونملی که کندیسکی کال امنیتله بورایه کله‌یلسین . بو ایشه فوق‌العاده اهمیت
ویریکز . کندی غزته‌لرمزله طرفدارلق ایده‌میز .

سکزننجی مکتوب

عزیز استاد ؛

انتخاباتی تعویق وتعلیق ایچون کرک مصطفی صبری و کرک حمدی و وصفی افندیلرله اوزون
اوزادی به ، تعلیماتکز داخلنده کوروشدم . موافقتلرینی استحصال ایتدم . محلاتده پروپاگاندا
باشلادی . ایجاب ایدنلری آلده ایده‌جکزر . بول پاره توزیی صورتیه آرایی تشنه اوغرا نه‌جقلردر .
ذات شاهانه‌ک بو خصوصده تنویری الزمدر . مقصده ، رأی و تدبیر استادانه‌لرله واصل
اوله‌جغمیزی تأمین ایدرم استاد .

۱۹-۱۰-۲۶

سی

دوقوزنجی مکتوب

[۱۹-۱۰-۲۷] قوربه کلدی . کسکین تشکیلاتی یتیمشدر . آرقداشلره پروپاگاندا ایچون تعلیمات
ویردم . موفقیتامزک ایلک نمراتی قریباً اقطاف ایده‌جکمزدن امینم استادم .

۱۹-۱۰-۲۷
۲۸

سی

اونجی مکتوب

عزیز استاد؛

مابنده، یکی قابیده تشکیلی ترتیبات و تصویری، شایع اولمشدر. بواشک نسریمی الزمدر. آناتولو تشکیلاتیتمزك بعض ترتیباری قوای ملیهجه آ کلاشیلش، علی الخصوص آنقره وقصریده علمیزده فعالیت باشلامشدر. کورد جمعی، وبردیکی وعدی خلافه فعالیت کوسترهمدی. چتهلرمزدن بر قسمی تشکیل اولویور. هرچهبادآبد مشهور قابینهك موقع اقتداره کتیرلمسی مطلق الزمدر. علی رضا پاشانك، ترتیباتمزه قارشى تدابیر مانعه اتخاذ ایدهجکنى تخمین ایدیورم. بوزقیره کیدهك آدملمز طائمش شخصیتلر اولمسی حسیله فضلهجه توحش کوستریورلر. قونیهده [ق. ب ۸۱] سنك واسطه ایله حادثهك تشدیدى حقنده تبلیغات اجراسیله پروپاگاندا هیئتلرینك بو مسئله ایچون فعایتیه دعوت ایلسمی لزوم وضرورتی عرض ایدر و تقدیم احترامات ایلرم.

۱۹ - ۱۰

س

بنم بر مکتوبمدن حکمتیه بحث ایدلمش. بو مکتوبك محتویاتی زدهدن اوکره نمشدر؟ بالذات حکمتله کوروشدم. و بونك واقع اولدیغنی کمال حیرتله حکمتدن دیکلهدم. جاسوس بنم محیطمدهمیدر، بوقسه سزدهمیدر؟

اون برنجی مکتوب

عزیز استاد؛

کورد تعالی جمعیتنده کی صمیمی دوستلرمزله کوروشدم. یی کلدکلرندن، رقاق کون صوکره ویریلن تعلیمات دائره سفنده ترتیبات اتخاذ ایدهجکلرینی، یالکز کوردستانه کوندریلهجك مختلف آرقداشلر ایچون بوپوك بر تخصیصانك وجودینه احیاج اولدیغنی سویلدیلر [د. ب. ر. ۲۱۱] دن کلن مکتوبده ارانه ایتدیلر. اورفه، عیتاب، مرعشده فرانسزلر عایینه لزومندن فضله نحریکات یایدقیری و قول اردو قوماندانك تعقیب ایتدیکی سیاست لینه خلافه اهالی بی اماله ایتدکلری مندرجدر. قابیده ریاستنه ذکی پاشانك کتیرلمه مسی حقنده بیان اولنان مطالعه دوغرو دکلدیر. بو ذات، کوردلر اوزونده حال کدر. اسکی ارمنی قتالی اونوتولمشدر. سزجه وارد مطالعه، هر حالده بوکون ایچون ناموسمدر. بونی، ایجابنده نأویل ایتك ممکندر. همت استادانه کنزه هر دقیقه منتظرز. قارشیده کی وقعیهی دیکرلرینه ده ویرمکه چالیشیورز. احترامات عاجزانه می تقدیم ایدرم.

۱۹ - ۱۱ - ۴

س

اون ايكنجى مکتوب

عزيز استادام :

احمد رضاك (نان) مخبرينه اولان بياناتى بالطبع نظردقتكزى جلب اتمشدر. امير فيصله فرانسزلر ايله ائتلاف عقدىنى توصيه ايتسندىكى معاينك ، شامل اولدىنى نكته سياسييه نظر استادانلردن اوزاق قالماليدىر. قواى مليه رؤساسنك ، فرانسه به اخيراً شايدن دقت بر صورنده اثر نمايل كوستردكلى كې عراقده چيقاردقلى اغتشاشه مقابل ، ديكر جهتن سوريه ده كى حا كميته كزده ضربه وورمق ايستيورلر . بو قوتك ادامە سنده كوسترله جك اھال وتسيب ، عالم اسلامك انكتره عليهنده كى غلبان فوق العاده سيله نتيجه پذير اوله جقدر. بونقطه معنابھاني ، اھميتله كورمك ورجال عاليه سياسي كزه كوسترمك اھم و الزمدر . شو مطالعه مله ، قيمت عمليه كزه قارشى بردشنامه بولنديغمه حكم اتمه ييكز . چونكه نورگيا اوزرنده ، سزدن بشقه برقوتك ادامە نفوذ وحا كمتى ، غايە سياسي مزه منافيدىر. فرانسه ، آلمان وبالخاصه آمريكة كرك رجالى كرك مطبوعايله بو قوت قارشى اظهار ايدىكلى تمايلات مختلفه ، سطوت سياسييه وعسكريه كرك دوچار استرقاب اولديغك بر دليل باھريدىر. احمد رضا كې قلمانسو ويدشونك ، مختلف رجال سياسيەك اك صميمى و قدیم دوستقلرينه منھر اولمش ذواتك فرانسه ده مهم بر رول جویره جكندن و افكارى ، مضای تاميله جلب و جذب ايدە جكندن امين اولكز . بو ذاك ، اسويجربه كچه جكنه متدائر معلومانه نظراً اورادن برتقريب فرانسه به كچمك املنده اولديغنه قانع اوله بيلرسكز . باليكسر جوارنده كى قوتلرمز بوزولهرق فرار اتمش و (آ : ر) موقمنده اختفا المشدر . بكي قوتلر احضار ايديلور . بش بيك ليرادن آشاغى اولماق اوزره تخصیصات ايتيور . قرماندن [د.ب.ص ١٢] دن كلن مکتوبده شمديك انتظار ضرورونده اولدقلى و قيصريده [ق.ب.ر ١٢] دن كلن مکتوبده ده ، قريباً حرکاه باشلايه جقلىنى بيلديريور . ضيا افندي ده (ح . ق) . (ج . ه) موقعلرنده تشكيلات بيديكندن ياكز تخصیصانه اورياه حرکات اتمك مجبورنده اولديغنى شفاھايان ايديلور . آرزو ايدرسه كز وصيت حقنده شفاھائ تفصيلات ويره حكدر . شدتلى تعيب ايدليكمزى ، زيبيا تمزدن سيواسك منتظماً خبر آلدقلى عرض ايدە بيلرم . محمد على به امنيت اتمه ييكز . كتوم دكلر . هر حانده بوش بوغارلق ايديلور . ترتيبات و تشكيلات خارجيه ده بنده كزدن بشقه سنى استخدام اتمسه نر دها مصيب حرکات ايدرسكز . على كمال بكك ليسته به ادخالى ضروريدىر . بو قدر اسرارمى طشان بو ذاتى كوجندىر برسه كه زيبيا تمز تاميله ايدى اغياره كچر . بو ذاتى صيقچه ، صيقچه قوللاييكز . حرمتلرمى تقديم ايدرم استادام .

کال یقالامش ، منسویتی اعتباریله (ق . ب . ر ۱۰) ك تشکیلاتله درجه مناسبتی میدانه
چیمش دیمکدر . بوداتی حمایه الزمدر .

فندیلر ؛ بوتربیات واسعه مانع اولمق واحداث اولنان مهلك وضعیتلری
برطرف ایتک ایچون المزدن ککن هر چاره و تدبیره توسل ایتدک . شیمدی به
قدرافاده ایتدیکم و بوندن صوکره صره سی کد کجه خاطر لایتمه چالیشه جغم
معلوم عصیانلری ، اختلاللری ، رسمی دشمن قوتلری تجاوزلری
باصدیرمق ، برطرف ایتک ایچون چوق اوغراشدق . علی رضا پاشا
قاینه سی ، کوزینه باتان قوای ملیه یی باطیرمه یه و بونک ایچون بزمه دبیشمه کحضر نظر ایتکدن
بشقه بریاردیمده بولندیگی کی ، اوندن صوکره موقع اقتداره ککن رفقای کرامی دخی ، اونک
آری تعقیبدن و بالتیجه فلا کتدن فلا کته و رذالتدن رذالته سور و کلمکدن بشقه بر خدمت
کورمدیلر . افندیلر ؛ بوتون بوتربیات خفیه منابعنک ، راهب (فرو) نک دماغنده تمرکز
ایتدیلدیکی و اورادن دین قردشلمز اوله حق خائرنک قفالرینه زرق ایدیلرک فعلیاته انقلاب
ایتدیکی تخمین اولندیغدن ، راهب فرونک بر زمان ایچون اولسون توقف و تبعادی تأمین
وسيله اولور مطالعه سیله ، بالذات کفدیسنه بر مکتوب یازدم . مکتوبک ای آ کلاشله بیلمسی
ایچون شومعلوماتی ده علاوه ایدیم ، که بن ، میستر (فرو) ایله استانبولده بر ایکی دفعه ملاقات
و مناقشاده بولنشدم . [فرو] یه فرانسه جه اوله رق کوندردیکم مکتوبک تور کجه سی شودر :

میستر فرویه

ذات عالیکنزله ، موسیومارتن دلالتیله ، وقوع بولان ملاقاتلرمز خاطره سنی ممنونیتله محافظه
ایتکدیم . سنه لرجه مملکتیمزده و ملتیمز آره سنده یاشامش اولان ذات عالیکنزک ، ختمزده
اک دوضرو فکر و قناعتلره مجهز بولنه جغکزی امید ایدردم . حالبوکه ، مع التأسف ، استانبول
محیطنده تماسکیزه ککن بعض غافل و منفعتپرست کیمسه لرک ، سزی یا ککش استقامتله سوق
ایتدکلری یك بویوک تأسفله آ کلا یورم . ازجمله سعید منلا ایله ترتیب و تطبیقنه باشلادیفکری ،
موثوق آخر آ لنان پلانک ، انکلتزه ملتک جدا تقیجنه سزا برماهیتده اولدیغی عرض ایتککیم
مساعده کزی رجا ایدردم . ملتیمز ، سعید منلانک دکل ، فقط حقیقی وطنپرورلرمز نظرله
کورولدیکی تقدیرده ، بویله پلانلرک آرتق مملکتیمزده و ملتیمز اوزرنده جای تطبیقی قالدیغنه
قولایقله حکم اولنور . نته کیم ده بونک وقایعندن اولان آطه بازاری و قره جه بک خادنانک ،
منظره عقامتی سوزمزی تأییده کافیدره فقط ، بوکانه حاجت واردی ؟ انکلیضابطی نویلک ،
دیاربکر حوالیسندیه ، کورد اهالی اسلامیه سنی ، اضلاله برچوق چالیشدقن صوکره ، ملاطیه ده ،

العزيز والى سابقى غالب وملاطيه متصرفى خليل بككرله سيواس عليه احدثه چاليشدينى وقعه،
نتيجه اعتباريله بوتون عالم مدنيت قارشى موجب خجالت دكيدى ؟

ذات عاليكزه كمال حديث وصميميله عرض ايدرم، كه انكليز ملتى ، ملتى حسن نظر
واعتمادى قيمتدن هارى كوريسورسه ، بوندهكى خطا بك عميقدر . عكسى تقديرده ايسه ،
قوللاندنيكز وسائط بك خطالى اولوب ، نتيجه وثمره وبره بك ماهيتده دكلدر . سعيد منلا
واسطه سيله آله بازارينه كوندريلن ايكي بيك ليرانك ، يقينده مثمر نتيجه وبره جكي حقندهكى
وعدك بطلانى ، وقايع سزه اثبات ايتمش اوله جفندن فضله سوزه لزوم كورم . باخصوص ،
سر كله تماسه كان ساخته كارل طرفندن عثمانلى پادشاهنكده ، مشترك مساعى ومسائلكزده
ذيمدخل كوسترلسى بك خطرنا كدر . ذات عاليكز بك اعلا تقدير ايدرسكز، كه ذات شاهانه،
غير مسئول ويطرف اولوب اراده . وحاكيت مليه مزك تعلق ايدجكي حقايقى تبديل وتغير
بيورمز لر . مملكتهمزده بولنان انكليز مأمورين سياسيه سنك ، شبهه سز انكليز ملتلك ، تمايلات
ومنافعه مفاير اوله رق، وطن ومتميز عليهنده غير انساني وغيرمدنى برطرزده وقوع بولمده اولان
تشبثلرني ، المزده موجود وثائق ايله انكليز ملتلك نظرينه عرض ايدرسك ، نتيجه دنياجه
شايان تقدير كورولمز ظن ايدرم . فقط ، بوخصوصده غرايى اعتباريله ، شونى ده عرض ايتك
مجبور بئندهيم، كه ذات عاليلى سلك روحانى به منسوب ايكن سياست مانورالرنده ، على الخصوص
مقاتله به منجر اوله حق وضعيتلرده رولوراوملق سوداسنده بولنامليديكز . ذات عاليكزله وقوع بولان
ملاقاتلرمد ، سزى بوقيل بررجل سياسى اوله رق دكل ، انسانيتيه خادم ، عدالت محبتكار بر ذات
فضيلتكار تلقى ايتشدم . بونده نه قدر آلدانديغى صوك معلومات موثوقه مك تأييد ايتمكه
اولديغى ابلاغه كسب شرف ايلرم .

مصطفى كال

افنديلر ، استانبولده ، حكومتك كوزى او كنده واطلاعى داخلنده، جريان ايتمش و ايتمكه
بولنان تشبثات دنائتكارانهك بوتون مملكتده آثار مشثومه سنه دلالت صريحده
بولنان تظاهرانك ، حقيقى منشأ وعامللرى حقنده، حكومت مركزيه نك ، هيئت تشبثيه دن زياده،
وقوف ومعلومات حاصل ايتمش بولنه جفته حالا شبهه ايديله بيليرمى ؟

افنديلر ، بووقوف ومعلومات صاحبي اولان بر حكومت رجالتك ، دشمنلرك ، محضا تغليب
واضلال مقصديله اولان افترا آت واشاعاته ، حقيقت نظريله باقوب ، ينه اونلرك توصيه لرني
چاره وتديير اوله رق تطبيقه قالفيشه جفليليه احتمال ويريله بيليرمى ؟

بو سؤالره جواب ويرمك ايچون هيئت عليه كرى اتعاب ذهنه سائق اولمقدن اجتناباً ،
على رضا پاشا قاينيه سنك فكرينى ترجمه ايدن حربه ناظرى جمال پاشايه ، سوزى ترك ايتيمى
ترجيح ايدرم .

افندیلر ؛ اعتراف ایدرم ، کدن ، جال پاشانک بو خصوصده ویردیگی شیفره تلغرافک معنا و مدلولی آ کلامقده دوچار مشکلات وحیرت اولدم و کندیلرندن تلغرافنامه لرینک تکرارینی طلب ایتدم . ناظر پاشا ، ۹ کانون اول ۳۳۵ کونی عیناً عرض ایده جکم یکدیگری ولاییدن تلغرافنامه لرینی کشیده بیوردیلر .

سیواسده ق ۳ قوماندانلغنه

۹ کانون اول ۳۵

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه ؛

تکراری طلب بیوریلان تلغرافنامه بروجه آتی معروضدر :

حکومتک، صاحب قونفرانسنه دعوت اولنق خصوصنده ، مطالبده بولندینی معلومدر . مصالحه نك حسن نتیجه به اقترای ، کیده جک مرخصلرمزك ، امنیت واعتماد ملی بی حائز ، همده اجرا آت داخلیده حکمی نافذ ، برحکومتی تمثیل ایتسیله آنحق قابل اوله بیلیر . مثیلین اجنبیه طرفلرندن ، داخلده امنیت و آسایشک تأسیس و تقریری ، مصرانه توصیه اولونیور و آناتولوده بر قتل عامه اوغرایه جملری اندیشه سیله دوچار خوف و خشیت اولان اهالی خرسیتانیه نك ، فوج فوج ، تحت اشغاله بولنان یرلره التجا ایتمکده بولندقلری ، مؤثر وجالب دقت برلسان ایله سوبله نیور . کرچه مواقع مشغوله به علی الخصوص آطنه حوالیسنه کیدنلر ، اورالرده ، ارمنی عنصرینی تکشیف مقصدیله عزیمت ایتمکده ایسه لرده ، آناتولوده فکر انتظامک و امنیت قلییه نك محتل اولسی سبب کوستریلرک حکومت طرفندن وقوع بولان رد و تکذیبک تأثیرینی آزالتیور . چونکه هیئت تمثیلیه طرفندن ویریلن تأمینانه رغماً ، ولایانده بعض کیمسه لرک کندیلرینه خوش کورونمین مأمورلری خود بخود عزل و تبدیل و اجرا آت حکومتی سسکته دار ایله مک وجبراً اعانه ویا ویرکو درج وجبات ایله مک کی حرکات و مداخلاتنک تمامیه اوکی آلتیه مدیغندن محافل اجنبیه جه دخی ، هنوز اندیشه بردوامدر . دولتمزك ، برآ و بحرآ وضعیت حاضره سننده ، مقدراتمز حقنده اتحاد مقررآت ایده جک دولتره قارشى تهدیدکار بروضعیت آلمسی ، هر حالده مضرر . بوندن بشقه ، مثللره ، هیئت تمثیلیه نامنه ، تلغرافنامه لر کشیده ایدلسی ، مملکتده ایکی حکومتک وجودینی کوستردیکی ، فرانسه مثلی طرفندن علناً افاده اولمشدر . هله بولاردن هر هانکی برینه قارشى الفاظ تحقیریه استعمالی ، متخلق اولدیغمز نزاهت اخلاقیه و فکر سلیم دور اندیشانه ایله تألیف ایدیه مز . تهلیکه مصیبت آنلرنده ، محافظه و قار و سکینت ، شعار ملیمزدن اولدینی اونوتوله ملی ویأس و قورک خاطره کتیره جکی مفرط و مهلك آمال و تصوراته ، منافع عالیه وطن فدا اولنمایدیر . حقوقری ، وضعیت حاضره مزده آنحق سیاست و کیاست و مقتضای حاله عاقلانه توفیق حرکته مدافعه ایده بیلیرزه اشبوملاحظات ، نزد والالرنده معلومی اعلام قیلندن ایسه ده ، رفقا به وشعبانه

دخی و صایای وطنپورانه ده بولنق مطلق الزومدر . اجتهای تقرب ایدن مجلس مبعوثانمرك، وطن عزیزمرك خلاص وفلاخی خصوصنده اتخاذ اولنه جق تداییر حکیمانه بی تقدیر ایله بومقصد علونك استحصانه حصر نفس واهتمام ایلیه جکسه انتظار اولنمقده در .
قابینهك فکری عرض ایدرم .

حریه نظری

جمال

§ افندیلر ؛ مسموعکز اولان بو تلغراف محتویاتی تحلیل ایله ، هیئت علیه کزی ، یورمنی لزومسز عد ایدرم . یالکز مساعده بیورورسه کز ، بوکا ویردیکم جوابی ، اولدینی کبی عرض ایتمکله اکتفا ایده جکم .

شیفره

سیواس

۳۵-۱۲-۱۱

حریه نظری جمال پاشا حضر تلیینه

قابینهك فکری اولق اوزره ابلاغ بیوریلان ۹ کانون اول ۳۵ تاریخلی تلغرافنامه، هیئتمزجه مطالعه اولندی . بو تلغرافنامه مندرجاتی دخی ، بونجه ایضاحات و معروضاتمزه رغماً ، اشعارات سابقه ده کی تلقیلری ، تکرار ماهیتنده کورولمشدر . هیئت تمثیلیه مرنک غایه سی ، نفوذ حکومتی خللدن وقایه ، اعتماد ملی بی ترصیدن عبارت اولدینی ، مکرراً تأیید اولنمشدر . معروضاتمرك ، مع الاسف لایق وجهله نظرامعانه آلمادینی قناعتی حاصل اولمقده در .

۱ — آناتولوده فکر انتظام وامنیت قلییهك مختل اولدینی دوغرو دکلدیر ، بلکه ساقط داماد فرید پاشا قابینه سی زماننده حصوله کتیرلمش اولان بو اختلال افکار وامنیتسرنك ، اخیراً وحدت ملیه سایه سنده زائل اولمشدر .

۲ — اشخاص طرفندن ، خودبخود ، مأمور عزل و تبدیلی واقع دکلدیر . یالکز داخلیه نظارتی ، حرکات ملییه علیه دارقلرندن دولایي ، ساقط قابینه زماننده ، ملت طرفندن قوغولان وهر طرفجه اسماری معلوم اولان مأمورینی نصب و تعییننده کی اصرار ایله پک معنیدار بر مسلک تعقیب ایدیور . داخلیه نظارتنك آمال ملییه کلیاً مغایر وحالا ناظر سابق عادل بك روحنك

داخلیه نظارتنده یشادینغی افکار عمومییه احساس ایله ن اجرا آتی ، البته پک محق ومشروع اوله رق خلقجه مطاع اوله مقده در . عینی مستشار ، عینی اداره عمومیۀ داخلیه ، عینی مأمورین مدیرینک اجرای وظیفه ده دوام ایله ملری ؛ حقیقه هم هیئت جلیله لرینی وهمده ملته قارشی تعهد آلتنده بولنان هیئت تمثیلیه مزی پک مشکل بر وضعیتیه سوققده در تاریخی تلغرافنامه ایله عرض ابتدیکمز درسم متصرفی مسئله سی جالب دقتدر . آرتق بو بایده هیئت تمثیلیه جه پایلاجق برشی قالمامشدر . بعدماده ، داخلیه نظارتنک بوکبی اجرا آتی یوزندن تحصیل ایده جک وضعیتلرک اصلاحی ایچون ، حسن قبول واعتماده مظهر اوله مدیغندن استرحاماتده ده بولونلیه جقدر .

صوک دفعه اوله رق شونی عرض ایده لم ، که حکومت سنیله ری ، ملنک امن واعتمادینی بحق قازانق وبوملک وملته نافع اولق آرزوسنده ایسه ، که بوکا هیئتمزک هیچ شبهه سی یوقدر . ملنک روحنه ، وضعیتک درجه نزا کتنه کوره برخط انتخاب ایتلی ، اصل دردی کندی ایچنده تداوی ایله ملیدر . یوقسه ، مقام اقتداره کنندیکندن اعتبار آطوتولان اصول وجهله ، هیئت تمثیلیه بی هدف اتخاذ ایدرک عینی زمین اوزرنده متوالیا یازی یازمقله مقصد تأمین ایده لمه مز .

۳ — حکومت ساقطه نلک ملته دشمن ، دشمنلره دوست اوله رق تعقیب ایتش اولدینغی سیاست خاثنه نلک میراثی اولان آیدین جهه سننده ، پاره درجنده ، بلکه بعض اوغونسزلقلر اولمش اوله بیلیر . شوقدرکه ، سسیواس عمومی قونفره بی ایله تعضو ایدن وحدت ملیه وحریه نظارتنک هممات ومعاونت وطنپرورانیه سی سایه سننده ، بوکبی خاللرکده اوکی آلتش دیمکدر .

۴ — ملت ، حال متارکه ده بولندینغی دشمن دولتلردن هیچ بریسنه تهدیدکار وضعیت آلتش دکلدیر . یالکیز حقوق مقدسه و مشروعیه سنه مداخلاتی ، لزوم قطعی حاصل اولورسه ، سلاحه دخی منعه عزم ایلشدر .

۵ — هیئت تمثیلیه نلک ، مثللره تلغراف کشیده ایتسی بحثه کنیجه ، بو آنحق برتستولره انحصار ایتکده در ، که هیئت جلیله لرینک موافقتیه ده اقراران ایلشدر . اساساً ، ملی برلکک تمثلی اولق صقیله هیئت تمثیلیه نلک ، ملت نامه ، بوقیل مراجعتلرده بولنسی بر حق مشروعیدر . اگر ، حکومت ده عینی حساسیتی کوستیرر وملته هم فکر اولدینغی بوقیل فرصتلرده اظهار واره یه شتایان اولورسه ، سیاسته ضرر شویله دورسون ، فوائد عظیمه اقتطاف اولنه جنی بدیدر . حال بوکه هیئت جلیله لرینک آظنه نلک اشغالی کبی صریح بر حقسنلنی بیله ، پرتستو ایلدیکنی فرانسزلر سویلیورلر . بناء علیه فرانسز ممثلنک افادات علیه سنلک حکمتی بونقطه ده آرا ملیدر . خلاصه ، شونی عرض ایده لم که هیئت تمثیلیه ، نه یأس وفتوره دوشمشدر ونه ده وظائف مقدسه سننده ، سلامت ملت ووطنه عائد ایجاباتی ادراک ایده میه جک شعورسزلقله معلولدر . ملنک سلامتی نامه اتخاذ ایلدیکنی تدابیر واجرا ایلدیکنی بالعموم معاملاتده وقار وحیثیتی ، مسکنت

و ذاته ترجیح ایلیکی اساس قبول ایشدور . سیاست ، کیاست و مقتضای حاله توفیق حرکتک ، آنجق بو طریقه اولدیغنه ایمان ایشدور . بناء علیه ، اَلم حقیقتلر قارشوسنده ، متیقظ و متنبه اولان روح ملتدن اقتباس ایلدیکی بو اساسلرک عکسفی ملته توصیه ایلیمز و قریباً اجتماعی الزم عد ایلدیکی مجلس مبعوثانکده ، عینی روح و حس ايله متحلی اولهجنی امنیهسنی قویاً بسلر .

۶ — هیئت تمثیلیه مزك نقطه نظری ، بوجه بالا عرض اولندی . بوكی خصوصاً تده ، مرخصمز اولق اعتبارله ، ذات دولترینك هیئت وکلای تنویر و غیر واقع خصوصاتی کندیلمزینه ایضاح بیورمقلمکز لازم اولدیغنی ، سلامت مملکت نامنه ، کمال حرمتله عرض ایلرز .

هیئت تمثیلیه نامنه

مصطفی کمال

افندیلر ؛

استانبولده استخلاص وطنه متعلق اك مهم وظائفله اشتغال ایدن محترم و عاقل طائمش ذواتك ، او دورده ، استانبول هوای مسمومنی تنفس یوزندن ، ذهینیت و تلقیلرنده ، نه قدر منفی انحرافلر حصول بولمش اولدیغنه مثال اولق اوزره هنوز سیواسده ایکن تماس ایتدیكم كوچوك بر مسئلهنی مساعدده كزله عرض ایتك ایسترم ؛ احتمال ، اعضای کرام میاننده خاطرلایانلر واردر ؛ اعیان اعضاسندن چوروكصولی محمود پاشا ، بوسفور غزتهسی محررلرندن بریسنه ، وضعیت سیاسیه مز حقنده بیانانده بولمشدی . محمود پاشانك ، اوتاریخلرده ، استحضارات صلحیه قومیسونی اعضای اولدیغنی ده خاطرلارسكز . پاشانك ، ۳۱ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی تصویر افکار غزتهسنده انتشار ایدن بیاناتی ، ۱۷ کون صوکره سیواسده او قودم . « ارمیلرک فضلہ مطالباتنه حق ویرمکسزین ، حدودلرده بعض تصحیحاتک اجراسنه راضی اولورز . » افادهسی نظر دقتی جلب ایتدی . شرقی آناتولوده ، ارمنستان لهنه تعویضات ارضیهده بولونیلهجنی وعدینی تضمن ایدن بوجهلنك ، صلح قومیسون اعضاسندن بر رجل دولت طرفندن صرف ایدلمش بولمسی جدا تأمل واستغرابه شایان ایدی . بوسیله ۱۷ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخنده ، چوروكصولی محمود پاشا حضرترلرینه یازمعی فائدهلی عدایتدیكم رتلغرافنامهده ؛ بیاناندهکی اشارت ایتدیكم جملهدن دولای ، « شرقی آناتولو اهالیسنك پك بحق اولهرق ، صوك درجه منفعل و متأسف اولدیغنی ذکر ایتدکدن صوکره ، ارضروم و سیواس قونفره لری مقرراتی وجهله ملتک ارمنستانه برقاریش طوپراق ترك ایتیمهچکنی و حتی حکومت ، بوقییل بر مجبوریته آلیمه سرفرو ایدرسه ، ملت ، کندی حقوقی بالذات مدافعه به عزم ایلدیکنی و بونك جهانیه اعلان ایدلمش اولدیغنی » یازدم و بو عزم و قرار ملینك ، هرکسدن اول استحضارات صلحیه قومیسونی اعضای کرامنجه معلوم و مطاع بولمسی لزومی عرض ایتدم . [وثیقه: ۱۹۶]

§ افنديلر ؛ سيواسده ، كچن اقامتمز ائناسنده ، بر چوق مسائل و حادثاته تماس ايدلمش و بالضروره ، ملي ، اداري ، عسكري و سياسي تشبثات و اجرا آنده بولونيلمشدر . بونلرك كافه سنى تفصيل ايتك اوزون سورهر . يالكز ، تعقيب ايتديكمز سلسله واقيعك ارتباطنه مدار اوله حق بعض نقطه لرى ، قيد و اشارت ايدهر ك كچه جكم .

••

فنديلر ؛ تشكيلات مليه نك تنظيم وتنسيق مهمدى بونك ايچون ، تدابير مخصوصه اتخاذ ايدلدى . انتخابات مناسبيله ، حصول بولان بعض اختلافات افكارك ازاله سى اسبابنه توسل اولندى .

مرعشده ، بعض چركس و طنداشلر ، كويا ، مرعشك عموم چركسلى نامنه ، جبل بركت غووه نورى نك مرعشه اعزامى ، عيتابده فرانسز عسكري قوماندانندن تلغرافله طلب ايلشردى . بوكا مساعده ايدن مرعش متصرفنه تأسف ايدلدى . مرعش اشرف و متحيزانك ، مو مى اليه غووه نور كلدېكى تفديرده ، استقبال ايله مملرى لزومى بيلديرلدى . حكومت مركزيه نك ده نظر دقتى جلب اولندى .

بولى حواليسنده ، آسائشسزلك كيند كچه آرتيوردى . ايزمبنده ، عاصم بكدن صوكره ، برنجى فرقه قوماندانى اولان رشدى بكه ، بو خصوصده تعليمات و يرلدى .

افنديلر ؛ ۲۰ تشرين ثانى ۱۳۳۵ تاريخنده ، استانبولده كى تشكيلاتمزدن ، قره واصف ومير آلاى شوكت بك امضالرله كلن بر شيفره ده ؛ « ككيوزه قائممقامنك مخالف اولدېنى وبو قائممقامك ، انواع فجايعه جرأت ايدن بحى قپودانك فالفقرىنى اورتمكه و سائره باشلايه رق قواى مليه لكه سورمكه ساعى اولدېنى » بيلديريليور و قائممقامك بجائيشى موضوع بحث ايديليوردى . [وثيقه : ۱۹۷]

زده ، بو مطالعه يه ، صميميتله اشتراك ايدرك ، مسئله نك ، جمال پاشا واسطه سيمه تامينى جواباً بيلديرلك . [وثيقه : ۱۹۸]

افنديلر ؛ بو بحى قپودان مسئله سى ، انقلاب صفحاتندن مهم برينه داخل و چوق عئيدار اولدېنى ايچون ، بر آرز تفصيلات و يرمكى مناسب كورسيورم .

شمى يه قدر ، ويريلن معلوماتدن آ كلاشيلمش اوله جفته شهبه يوقدر ، كه مختلط ، مزوج ، مشترك دشمنلرك تطبيقه چاليشدقلى پلاك ، مهم بر نقطه سى ده ، داخل مملكتنده آسائشسزلك اولدېغنى وعناصر خرسيتيانيه به تجاوزانده بولونيلدېنى كيفيتى ، فعلى و مادى آثار و حادثات ايله انظار جهانده اثباته وبو افعال و حركانك قواى مليه طرفندن ايقتاع ايدلديكى اقناعه معطوف

ایدی . بو خفی و خیث مقصدك تأمین ایچونده ، معلومز اولدینی وجهله ، بر طاقم چته لر تشکیل ایدرك ، بالخاصه اهالی خرسینییه اوزرینه صالدرمق و بو چته لك ایقاع ایده جکری جنایاتی ، تشکیلات ملیه عطف اتمك یولنی تعقیب ایدیورلردی . بو تشبثات ، آز چوق مملكتك هر طرفنده فیلز و یرمکه باشلامقه برابر ، اك مهم انكشاف و فعالیت ، استانبوله قریقی اعتباریله ، بیقا ، بالیکسر وبالخاصه ازمیت ، آطه پازاری ، بولی حوالیسنده ، نظر دقتی جالب برمنظره عرض ایدیوردی .

بز ، بو خائنه و ققط - اعتراف اولمیدركه - چوق ماهرانه تشبته مقابل ، فوق العاده تدبیر و تشبث آلمق مجبوریتده قالدق . چونكه ، حكومت مركزیه ، بوتون بودشمن تشبثلرینی ، فی الحقیقه ، قوای ملیه عطف ایدیور و تشکیلاتی ایچون تدابیر شدید انخاذایده جك یرده متصل ، هیئت تمثیلیه تخطئه و تضییق ایدرك ، بو عامل فجایع اولان دشمن چته لرینك فعالیتنه ختام و یرمکی ، بزدن طلب ایدیوردی . مع التأسف حكومت ، بوفكر وقناعتی ، استانبوله کی تشکیلاتمز رؤسایه ده تمامیله زرق و تلقینه موفق اوله یلمشدی .

افندیلر ، بزم ، بالخاصه استانبوله بقین اولان ازمیت منطقه سنده تطبیقی دوشوندیكمز تدبیر ، اوراده مسلح ، ملی مفرزله تشکیل اتمك و او حوالیده شایان امنیت اولان قوماندان وضابطلرمنك ، بو ملی مفرزله ره معاونت و مظاهرتی ایله ، خائن چته لری تعقیب ایدرك مضرت و وجودلرینی ازاله ایلک ایدی .

ایشته ، بو مقصدله وجوده کثیره بیلدیكمز ملی مفرزله لك اك مهمی و قوتلیسی ، بو ، بحی قپودان دینکله معروف ، برفداکار و طنپوروك مفرزه سی ایدی .

مرحوم بحی ایله ایلک مناسبتمز شویله اولدی :

بر کون ، تلغرافجیلر ، سیواس تلغراف مركزینه ، بو معلوماتی وریورلردی . غایت مستعجل بر تلغرافی توقیف ایتدیلر ، یعنی درسعادته توقیف ایدلشدر . مالی شودر :

سیواسده مصطفی کمال پاشا حضر تلرینه

« دون ازمیتدن توصیه ایدیلن بحی ، بنایم . یارین آقشام قوشجه لی تلغرافخانه سنده امر کزه منتظرم . »

قوشجه لی ، اسکدارله کیکموزه آره سنده بر کویدر . فی الحقیقه ، بحی قپودان ، بکاء ازمیتده تشکیلاتمز طرفندن توصیه ایدلشدی .

۴ تشرین اول ۳۳۵ تاریخده قوشجه لی مرکزندن شو بلغرافی آلام :

سيواسده :

مصطفی کمال پاشا حضرت تالرينه

مهم و غایت مستعجلدر

« بنده کز سزه ايکي کون اول ايزميتدن توصيه ايديلن يحيي م . امريکيز اوزره ، تلغراف باشنده امرلر کزي تلقی ايتمه کلدن . نهايت يارين آقشامه قدر قوشجه لی تلغرافخانه سنده م .
يحيي »

آ کلاشيدلغنه کوره ، يحيي قيودان ، استانبولدن تلغرافنک چکيلمديکني آ کلايخه کنديسي هنوز قوشجه لی به کله دن ، بوتلغرافي قوشجه لی مرکزينه کوندره رک چکديرمش . [وثيقه : ۱۹۹]
بنده ، شو امری ويردم : [وثيقه : ۲۰۰]

۴ تشرين اول ۳۰

ايزميت مرکزى واسطه سيله قوشجه لی تلغرافخانه سنده يحيي افندی به

بولنديفکيز حوالیده قوتلی برتشيکيات ياپيکيز . آطه پازاری قائممقامی طاهر بك واسطه سيله بزمله تأسيس وتأمين ارتباط ايله ييکيز . شمديک حاضربولونيکيز .

آناطولو و روم ايلى مدافعه حقوق جمعيتی رئيسی

مصطفی کمال

§ افنديلر ؛ يحيي قيودان ، آلدینی بوأمر اوزرينه ، تشکيلات ياپدی و آيلرجه استانبولله تماس ايدن محيطلرده خائن چته لرك اجرا آتسه مانع اولدی .

نهايت ، استانبول حکومتی طرفندن قتل ايتديرلدى . کرچه ، يحيي قيودانک فعاليتی وصورت فجيعه ده وقوع شهادتی ، بوندن صوکره کی آيلره متعلق برحادثه ايسه ده ، بوراده وقع به تماس ايدلمشکن ، بردها عودت ايتمه مک اوزره ، مسئله نک ايضاح ايدلمسی موافق اولور مطالعه سنده م .

۲۴ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخنده قارتال مرکزندن شوتلغرافی آلام :

«کوی ایچنده بلا قباحث قتل ، ناحیه مدیرینی علی ملاء الناس ضرب ، کویلرده غصب مسئله سندن دولایی یی قپودانی حکومتہ تسلیمہ مجبوریت آلور مشدر . داخله نظارتی اهمیتله بومسئله یی تعقیب ایدیور . حکومتک مشکل وضعیتده قالماسی ، یی قپودانک تسلیمنی اقتضا ایتدیریور . امر دولترکزه ما کنه باشندہ منتظرم افندم . امضا :

قارتال آناطولی وروم ایلی مدافعه حقوق هیئت تمثیلہ ریسی نامه

یکباشی : احمد بجائی »

[وثیقه : ۲۰۱]

عسکرلرک ورسمی مأمورلرک ، بزم تشکیلات مایه هیأتلرینک علناً ریاستلرینی آلمری اصولز دکلدی . برده ، بزم تشکیلات نظامنامه مزه واقف اولسی لازم کلن هیأت رؤساسنک ، هیئت تمثیلہ نک یالکیز بر هیئت اولدیننی ، هر یرده برر هیئت تمثیلہ اوله میه جغنی بیلمسی لازم کلیردی . بو تلغراف اوزرینه ایزمیتده فرقه قوماندانه شوتلغرافی یازدم :

شیفره : مجله در

سیواس
۳۳۵-۱۱-۲۵

ایزمیتده برنجی فرقه قوماندانی رشدی بک افندی به

قارتال مدافعه حقوق جمعیتی رئیس عنوانیله یکباشی احمد نجاتی بک طرفندن ورود ایدن بر تلغرافده : قتل و ناحیه مدیرینی ضرب ، کویلرده غصب مسائلندن دولایی یی قپودانک حکومتہ تسلیمی مجبوریتی حاصل اولدیننی و داخله ناظرینکده بو مسئله یی اهمیتله تعقیب ایلدیکی بیلدیرلمکده در .

بدایتدن بری حرکات ملیه ده حسن خدمتی مشهود اولان بو ذاتک ، مملکتیمزک بو بحرانی زمانلرنده ، حکومتہ تسلیمی اصلاً موافق کورولمه مکده اولدیغندن ایشک ، حکومتکده نفوذینی نظر اعتباره آلمق صورتیله ، یی قپودانک تعقیبات قانونیه دن بو آره لق تخلصی خصوصنک تنظیمی ، قارتالده نجاتی بکه ایجاب ایدن تعلیماتک اعطاسی و نتیجه نک انباسی اهمیتله رجا اولنور .

هیئت تمثیلہ نامه

مصطفی کمال

۲۶ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخنده هرکه مرکزندنده شوتلغرافی آلام :
 « ملت نامه استرحام ایدیورم ؛ بو کونلرده بیکباشی نجاتی بکک سوء استعمالاتی ، قوای
 ملیه یی لکله مکده در . همان تحقیقات اجرا سنه امر بیورولسنی رجا ایدرم .
 ککبوزه قضایی میلیس قوماندانی

یحیی

ایزمیتده کی فرقه قوماندانندن آلدیقم جواب عیناً شودر :

ایزمیت

۲۹ تشرین ثانی ۳۵

سیواسده ق ۳ قوماندانلغنه

ج : ۲۵-۱۱-۳۳۵

هیئت تمثیلیه ریاستنه : شمیدی به قدر واقع تحقیقاتمه نظر آ یحیی قپودانک قتل ، ناحیه مدیری
 ضرب کی فعلده بولمیدینی و بیکباشی نجاتی بک دینیلن دانک ، گندی منافع شخصی سنی تأمین
 ایچون یحیی قپودانک اورنه دن وجودینی قالدیرمق غایه سنی تعقیب ابتدکی و بوبابده ذات حالیکزه
 تلغرافله مراجعتمده بولندقلری زمان ، یحیی ده اغفال ایله زدرلرینه جلب ایله قتل اتمک ترتیباتنده
 اولدقلری حالده یحیی ایشی سزه رک کسندیسنی قورتارمش اولدینی آ کلاشلمشدر . کیفیتی ایجابی
 وجهله تعمیق ایدیورم . نتیجه یی عرض ایدرم .

رنجی فرقه قوماندانی

رشدی

§ فرقه قوماندانی رشدی بکک برقاچ کون سوکره ویردیکی متمم معلومات شو ایدی :

ایزمیت

۳۳۵-۱۲-۵

سیواسد ق ۳ قوماندانلغنه

هیئت تمثیلیه به :

بیکباشی نجاتی بک ، مالیه انداخت مکتبنده موظف مأمور اولدینی حالده ، مدافعه حقوق

جمیعی رئیس صفتی طاقینہرق ، قوای ملیہ نامیلہ باشنہ طویلادینی آراوود کوچک ارسلاں چتہ سیلہ اورتہ لئی صویدورمقدہ اولدینی و ککبوزہ ژاندارمہ یوزباشیسی نائل افندینکدہ بونکله شریک اولدیغنه بندہ شبہ قالہ مشدر . صوک زمانده ، حکومتک باشنہ غائلہ چیقاران داربحہ روم بکجیلرینک قتلی واستیلانوس اسمندہ رزنکینک طاغہ قالدیرلہرق پارہ طایی کی خصوصاتک مذکور چتہ معرفتیلہ یابدیرلمسی و بویله افعال ردیئہ یناشمایان یحیی قپودانہ اسناد کیفیت ایله کرک اورایہ و کرک حکومتہ مومی ایله حقندہ اخبارات کاذبہدہ بولونیللمسی ، هر حالده بونلرک تشکیلات ملیہ پردہسی آلتندہ خلقک ، حکومتک باشنہ مسئلہ چقارہرق کیسہلرینی دولدیرمقدن بشقہ بر مقصد بسلمہ مدکرینہ و بلسکده سیاسی دها بشقہ مقصد تعقیب ایدلکرینہ حکم ایدیلور . شیمدی به قدر پک ناموسلی حرکت ایتمش و ایتمکده بولنان یحیی قپودانک ، بوکی افعاله اشتراک ایتمہسی وبالاده مذکورالاسم چتہنک ، کندی منطقه سندنہ ایقاع فضایحہ میدان و یرمہسی حسینیلہ مومی الہک وجودینی رسماً ویا غیر رسمی اولہرق اورتہدن قالدیرمقہ چالیشیورلر . دون ، یحیی قپودان ، زدیہ کلہرک حیانتک تہلکده اولدیغنی و بناءً علیہ عونہ سنک اسلحہ و مهماتی بکا کتیروب تسلیم ایدہرک کندیسنکدہ بورادن غیبت ایدہجکینی بکا رسماً سویلدی . کندیسنہ نصایح لازمہ و یرہرک ودها خدمت ایدہجک مهم زمانلر اولدیغنی سویلہرک محلہ اعادہ ایتدم . هر شئی ای بیلمسی لازم کان ککبوزہ قضا قائم مقامنہ رسماً ایتدیکم استیضاحہ آلدیقم جوابده ، تماماً بالاده عرض ایتدیکم شکلده یعنی نجاتی و نائل افندیلرک علمیندہ ، یحیی قپودانک لہندہدر . نجاتی افندینک استانبولده زہ ایله مخبرہ ایتدیکنی بیلمیور ایسمہدہ بر یردن آرہ صرہ پارہ آلدینی سویلہنیور . بونلرک وجودی وجانہ قصد ایتدکلری دولایسیلہ ، یحیی قپودان بوحوالیدہ طورمقی ایستہمیور . بناءً علیہ ذاتاً موظف برضابط اولان نجاتی افندینک بشقہ بر محلہ و نائل افندینکدہ کذا دیگر بریرہ قالدیرلمسی الزم اولدیغنه حکم ایدیورم . اورالری استانبوللہ مخبرہ ایتمکده اولدقلرندن طبیعی بندہ گزجہ برشی یاسیلہ مامقدهدر . اوراجہ اجرای ایجابی معروضدر .

فرقہ ۱ قوماندانی

رشدی

رشدی بکک ویردیکی معلوماتدن مفصلاً بحث ایدہرک ، ۸ کانون اول ۳۵ تاریخندہ حربیہ ناظری جمال پاشایہ یازدم . [وثیقہ ۲۰۲]

عینی تاریخندہ ، وضعیت و جمال پاشایہ اولان مراجعت ، ایضاح ایدیلہرک مسئلہنک تعقیبی استانبولده کی تشکیلاتمز رؤسائسدہ بیلدیرلدی . [وثیقہ : ۲۰۳]

اون دو قوز کون صوکرہ ، یعنی ۲۷ کانون اول ۳۵ ، تاریخلی وشیفرہ داخلندہ واصف وخارجندہ میر آلائی شوکت بکک امضاسی بولنان اوزون بر تلغرافدہ ؛ شومعلومات ویریلدوردی :

« آسایش سز لکک باشلیجه مسیملری یحی قبودانله رفیقی قره آرسلان و علم طاغنده دولاشان ، صادق چته لیدر . »

یحی قبودانک بر طاقم شیاریقلقلرندن بحث ایتدکدن صوکره ، « . . ، بزی ، آرتق بوشیری ایقاع مضرت ایده میه جک بر حاله کتیرمه تشبث ایتدیرمشدی . »

« اونه دنبری آره لری ای اولیان کوچک آرسلان چته سنک توجهده اولسی ؟ ! کندیسنی مختلف واسطه لرله سترقبایحه سوق ایتشدیر . »

« یوز باشی نائل ، یحی نیک علیهنده در . نجاتی بکه کلنجه ؛ حکومت ساقطه زماننده ! قارتال قضاسنجه رئیس انتخاب اولنهرق ، قوای ملیه نامنه ، مرکزله قطع علاقه ایتش ؟ . تشکیلات ملیه یی اساسلاندیرمش . . یکی کوی روملرینک اطرافه صارقیتیلقلری اوزرینه ، کوچک آرسلان چته سنی دولاشدیرمغه باشلامش . . . طرفکزدن پاره دخی ویرلشدیر ؟ ! »

« یحی قبودان . . هرشیئی عقیم بر اقق مانوره سینه مراجعت ایتکده در ؟ ! »

« بیکباشی نجاتی ، بر آز اداره سز ایسه ده جزایه مستحق دکلدیر . »

« ککبوزه قائممقامنک . . . بر آن اول قالدیریلارق روم و ارمنی آنتریقهرلینه نهایت ویردیرلسی . . . » [وثیقه : ۲۰۴]

§ افندیلر ؛ بو معلومات میاننده ، نیم واقف اولمدیغم نقطه لر واردی . مثلاً ؛ بن ، کوچک آرسلان چته سندن واونک توجهده اولمسندن خبردار دکلدیم . بوچته به ، نجاتی بک واسطه سیله پاره ویردیلمی اصلاً خاطر لایه میوردیم .

یحی قبودانک ، ویردیلمز تعلیمات موجبنجه ، دشمن چته لرینی بر طرف ایلمکه و هیچ اولماز سه ، اونلرک اهالی خرسیتیانیه به تجاوز ایدرک دشمن مقصدینی تأمینمه معطوف هر تشبثلرینی عقیم راقفه چالیشدیغنی بک اعلا بیلوردق .

ککبوزه قائممقامنک ماهیتی ، شمدی علاوه ایده جکم وثائقه تقدیر اولنه سیله جکدر ، ظننده ییم .

§ ۴ کانون ثانی ۳۶ تاریخنده ، فرقه قوماندانی رشدی بکه ، واصف بکک ویردیلمی معلوماتی ، اولدینی کبی ، خلاصه ایدرک بو معلوماتک کندی طرفندن ویریلن معلوماته تضاد تشکیل ایتدیکنی و بناء علیه ، بر کره دها شایان امنیت واعتماد ذوات واسطه سیله تحقیق وتدقیق کیفیت ایتدیرلمسینی وقناعتلریله برابر موضحاً اشعارینی رجا ایتدم . [وثیقه : ۲۰۵]

افندیلر ؛ بو مسئله ده حقیقتک توضحنه مدار اولان وثائقدن ، معلوماتدار اولمکزی آرزو ایتدیلم ایچون ، رشدی بکک جوابی عیناً عرض ایتمه مه مساعده بیوریکیز :

ق ۲۰ قوماندانلغنه

ج : ۴ - ۱ - ۳۶ شيفريه :

هيئت تمثليه رياسته :

يحي قيودان حقنده واقع ، مختلف اسنادات اوزرينه ، بر قاچ دفعه يوز باشي على آغوش افندي واسطه سيله ايتديديكم تحقيقات ، مومى اليك لهنده چيقدى . مع مافيه ، كنديسى جاهل اولمق اعتباريله ، خدمت ظنيله بعض شيلر ياميش اولمى محتملدر . بويوك وكوچوك آرسلانلر ايسه ذاتاً شقى در . فقط تشكيلات مليه نك ، فكر آ عليهنده ايدوكى محقق اولان ويحي حقنده اشتكايه هر كسدن زياده خواهشكر اولمى لازم كان ، (كوزه) قائممقامنه بوبابده يازديغم تحريراه آلدېغم ۱ - ۱۲ - ۳۳۵ تاريخلى ۱۷ نومرولى جواب صورتى ، زيرده عينا مندرجدر :

بنده كز ، بوتلغرافك مفادينه قسماً اولسون اعتماد ايتك مجبوريتنده قالدلم وعينى اعتمادله بو تحريراتى استانبولده بالذات شوكت بكهده كوستردم . بنده كزك واقف اوله مديغم بعض اسباب اوزرينه ، استانبولجه حقنده بر معامله اجراسنه لزوم كورولديكي تقديرده بالطبع برشى دينه ميه چكى معروضدر .

صورت

۳۰-۱۱-۳۳۵ تاريخلى ۵۳ نومرولى امر نامه عاليلىرى جوابيدر :

قارتال مدافعه حقوق جمعيتى رئيسى بيكباشى نجاتى بكك قتل وناحيه مديرىنى ضرب ايله وقوع بولان اخباراتى ، ذات وزمان بيان ايتمه مك اعتباريله ، موافق حقيقت دكلدر . زيرا ضرب ايدلديكي بيان اولنان ناحيه مديرى برهان الدين بك ايسه ، يحي قيودان طرفندن ضرب وتعرضه معروض قالمديغنى رسماً و تحريراً بيان ايتديكي كې بوبابده مقام حاجزى يه دخى بركونا شكايته بولمه مشدر . قتل مسئله سسنة كلنجه ؛ يحي قيودان حقنده حكومته وعدليه فعل قتل خصوصنده هيچ بر طرفدن مراجعت وشكاييت اولمديغى كې ، عليهنده جلب واحضار مذكره سى بيله صادر اولمه مشدر . شايد داريجه روملرندن ايكي رومك قتلى وقرتالك پاشا كويندن « استليانوس » چورباچى نك داغه قالدريله رق فديه نجات اخذ وطلبى كيميقي مراد اولونيورسه ، بوافعال جناييه

کوچوك آرسلان چتهسى طرفندن ايقاق ايدليكي متواتر وحقق اولوب ، مذکور چته ايسه ،
 يحيى قيودانه اوتهدنبري معارض اولديغندن واساساً يوزباشى نائل ايدنيك حمايه وتصاصنده ايكن
 عددى اون سكره بالغ اولان مذکور چته ، اليوم بيكباشى نجاتى بكك امربه مودوع بولندي
 وحتى كنديلرینه الليشيرا معاش تخصيصنه كيدلمكده اولدينى مستخبر اولوب كويلولرى صومقدن
 فارغ اولدقلى آشكاردر . بيكباشى نجاتى بك ، يوزباشى نائل بكك قديم مكاتب آرقداشى
 اولدينى وكنديسيه برحق ماه مقدم آيدنى قريه سنده کوچوك آرسلان چتهسى افرادندن على
 قيودانك ، داغه قالدرديني چورباچيدن ، آلان پاره ايله ياديني مشهور دوكونده ملاقات
 ايدرك بالاخره متعدد دفعه لري بيكباشى نجاتى بك ، يوزباشى نائل بكك خانه سنه كلوب مسافر
 قالدقلى وهم فكر بولندقلى جهته يوزباشى نائل بكك اوتهدنبري يحيى قيودانك عليهنده اولوب ،
 تشكيلات ياديني ائنده ، حدود قضاى خارجنه طرد وتبعيد ايتك تشبهنده بولندينى كى كوچك
 آرسلان چتهسى طرفندن ايقاق ايدليكي متواتر وحقق اولان بروجه بالا ايكي وقعته جنائنهك ،
 قواى مليه نى شائبه دار ويحيى بكي لكهدار ايتك فكر وأملی پرورده ايدليكي حس ايدلش
 وحالبو كه جنایات واقعه ، مذکور آرسلان چته سنىك دائره جولان وفعاليتى داخنده وقوعه
 لكش اولوب حتى اجراى تعقيباته كوندريلهك اولان استانبول محافظ آلايه منسوب سوارى
 مفرزهسى قوماندانى حقى بكك ، يوزباشى نائل بك طرفندن وجودينه لزوم قالديني بيانيله
 لدى المخبره در سعادته قالدريلهرق تعقبسز براقديرمش اولدينى امر محققدر . سرد ايديان
 قتل مسئلهسى ، بوندن بشقه برحاده ايسه ، توضيح كيفيت اولتقى اوزره ، ذات وزمان ميانيله
 ذكر ايدلك لازمدر . داربجه روم بكجبلرينك يوم قتلنده چارشوده سربست كزن كوچك
 آرسلان چتهسى طرفندن فعل قتل ووقوعى شيوع بولسى اوزرينه خوفندن ناشى يوزباشى نائل بك
 محل آخره تحويل مأموريتيه طالب اولش وبوراده قطعياً اوطورميه جغنى بيان ايتش ايسه ده
 آلاى وطبور قوماندانلرى وبيكباشى نجاتى بك بورايه كهرك يحيى قيودان حقيقته بر معامله
 يابيلمسى ايچون مرخص سري بكه يازديره جقلىرى وعد وتأمين ايدرك افاقنى التزام ايتشلردى .
 بودفعه ، ۲۵ تشرين ثانى ۱۳۳۵ صالى كوني ، كيدن كن نجاتى بكي ، يوزباشى بالاغفال وخلاف
 حقيقت اخبارات واسنادانه سوق ايتديكى كى تلفونه يحيى قيودانى مركزه دعوت ايتديرهرك ،
 ديكر طرفندن كوچك آرسلان چتهسى دخی كندى خانه سنده احضار ايدرك در دستى جهتنه
 كيتمك تصورنده بولنش ايسه ده ، هر نه دنسه بوكا اجتناسار ايدمهرك تشبث واقعدن صرف نظر
 ايتمكه ونجاتى بك دخی قارناله عودته مجبور قالمشدر . بناء على ذلك ، يوزباشى نائل بك ، كرك
 نجاتى بك وكرك آلت اجرائيهسى اولان کوچوك آرسلان چتهسى واسطه سيله يحيى قيودان
 عليهنده ، اسنادات وترتيبات اجراسندن بر آن خالى قالمه مقددر . يحيى قيودان ، مخالف ومعارضى
 بولنان كوچك آرسلان چتهسى كى قرانى ياغما وخرستيانلرى قتل واحمايه مساغ ويريوب
 معيقته بولنان بيوك آرسلان بك چتهسى طرفندن بعض كونا مناسبتسز حرركات ظهورنده ،

در حال منع و تأديب جهته كيدرك غايه مليه اولان استقلال و سلامت وطن اندیشه سيله محافظه
انضباط و آسايشه خدمت ايتمكده اولديني و اقدحده بويوك آرسلان بك چته سنك استيان و دخالته
معاونت ايدرك عفو عاليه مظهر ايلك صورتيه ، خدمات واقعه سي شايان شكران بولنديني
و علمنده كي اسناداتك يوز باشينك آمال شخصيه سنه سر فرو ايتديكندن و كوچك آرسلان
چته سي طرفندن ياييلوب يحيي قيودانه عطف و اسناد ايدلك ايسته نيلن و قوعات جنايه نك ظهورندن
و متجاسر لر ينك مظهر تصاحب اولسندن دولاي اظهار تأسفله يوز باشي په اخطارات شديدده
بولنسندن ايدوكي عرض اولنور . (ككبوزه قائممقامي محمد نورالدين)

برنجي فرقه و بولي حواليسي قومانداني

مشرى

افنديلر ؛ بو معلوماتك ووردندن اول ، شويله بر حوادث و برديلر : « يحيي قيودان
طاوشانجيلده تحت محاصره يه آلدی . بوني ياپان استانبولدن كلن بر قطعه عسكريه در . »

بو حوادث اوزرينه ، ايزميتده فرقه قوماندانلغندن ، ۷ كانون ثاني ۳۳۶ تاريخلي شيفره ايله ،
ماكنه باشنده استيضاح كيفيت ايتدك و حوادث دوغرو ايسه ، « استانبولدن كلديكي بيلديريلن
قطعه قوماندانه ، مومي الهك يحيي قيودانك - بزم آدمز اولديني و اكر بر قصور و قباحي
وارسه طرفزدن ايجانبك بايلمسي طبيعي بولنديني و هيچ بر صورته يحيي قيودانك محاصره
و توقيف ايدلسنه راضي اولمديغمزي بيلديريكز » ديدك . [وثيقه : ۲۰۶]

افنديلر ؛ ۷ كانون ثاني ۳۳۶ ده يازيلوب ۸ ده آلدیغمز ايكي تلغراف واردر . بولردن بري ؛
ايزميتدن ، برنجي فرقه قوماندان و كيلى امضاسيله فوزي بكدندر . مفادي شودر :

« بو كچه ، ايكي بيك كشيكل بر قوت ، طاوشانجيله چيقه رق قواي مليه قومانداني يحيي بي
محاصره ايتمشلردر . ياييله جق معامله نك اشعارى معروضدر . »

ديكر تلغرافنامه ، دوزجده بولنان اصل فرقه قوماندانندن كيوردی . رشدي بك ، مر كزده
بولنان و كيلندن آلدیني عيني معلوماتي بيلديريوردی . [وثيقه : ۲۰۷]

فرقه قوماندان و كيلى فوزي بكك ، ۷ كانون ثاني ۳۳۶ تاريخلي استيضاحمه ويرديكي ۷ كانون ثاني
۳۳۶ تاريخلي جوابنده ؛ يحيي قيودانك هنوز اله كچمديكي ، قواي مليه ايله كلن مفرزه آره سنده
بر مصادمه احتمالي اولديني و كلن مفرزه قوماندانه آمرمزي بيلديره جسيكي اشعار ايدليوردی .
[وثيقه : ۲۰۸]

افنديلر ؛ او تاريخده ، مبعوث اوله رق استانبولده بولنان ياورم جواد بكدن ، ۱۰ كانون ثاني
۳۳۶ ده شويله بر تلغراف كلدی :

ق ۲۰. قوماندانلغنه

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه :

۳۳۶-۱-۶ کیجه سی صباحه قارشى عموم ژاندارمه قوماندان معاوفى حلمى بك واسكدار ژاندارمه قوماندانى نظمى بك قومانداسنده درت ضابط ، اللى ژاندارمه و یوزباشى ناهید افندی قومانداسنده استانبول محافظ آلایتدن طقسان نفر ، باندیرمه واپورینک ایشیقلى سوندر بلهرك هرکيه واصل اولمش وعلی الصباح هرکيه چیقان مفرزه درحال طاوشانچیلی قوشاتمش ومختلف خانهلر باصیلمشدر. کن هیئت ، کوی هیئت اختیاریه سنی طوپلایه رق خائن وطن اولان یحیی، یاتسلیم و یازده اولدیغنی سوبله مزلسه طاوشانچیلی انسانلریله برابر یاقه جقلى افاده ایدرلر . هیئت اختیاریه ، ایکی کوندنبری یحیی قپودانک کویلرنده اولدیغنی وزده بولدیغنی یلمدکلى مصر آفاده ایتدیلر . یحیی ، صاغ اوله رق آله کیجه میه جکدر . فقط یحیی نك محاسندن صوکره مرمره حوضه سینه صاحب و حاکم اولان وهر کون انگیزلر و فرانسلر طرفندن تسلیح ایدیلن روملرک و استانبولده کی رذلانک بك بویوک موفقیته مظهر اوله جقلى بدیدر . و قوای ملیه نامنی طاشیمقده اولان یحیی نك تنکیلی ، ایزمیت ، آطه پازاری واستانبول حوالیسنده ، دشمنلر مرنک حسابنه برچوق فساد چته لرینک دوغمسنده سبیت ویره جکدر . بناء علیه ؛ جمال پاشا حضرتلرینک ایشه مداخله سیله ، یحیی نك تبدیل نام ایله بر اولکی معروضاتم دائره سنده سربستیسینک تأمین ایچون ایجاب ایدنلره امر بیورلمسی مسترحدر . (جواد)

خریبه ناظری

جمال

و تلغرافک ، خریبه شیفره سیله و جمال پاشا امضاسیله قیادیلش اولسی و فقط محتویاتنده « جمال پاشا حضرتلرینک ایشه مداخله سیله یحیی نك خلاصی » چاره سنک تأمین فقره سی ، جالب نظر دقتدر . دیمک ، که جمال پاشا ، جواد بکک تلغرافنک ، او قومغه لزوم کورمدن کندی شیفره سیله وامضاسی تحتنده چکلمسنه مساعده ایتشدر . چونکه ، بردفعه یحیی نك تعقیب ایتدیزن جمال پاشادر . بوندن بشقه تأمین سربستیی ایچون کندی دلائلرینک طرفدن امر اولتسنی ، کندی معلوماتی تحتنده ، البته یازدیر مزلردی .

ایز میتده ، فرقه قوماندان وکیلندن کلن ، ۹ و ۱۰ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخی ایکی تلغرافنامه ایله ، مسموعاته عطفاً، ایکی مصادمه دن صوکره یحیی قپودانک، میتاً استیصال اولندی بیلدیرلدی .
[وثیقه : ۲۰۹]

۱۱ کانون ثانی ۳۳۶ ده ، فرقه قوماندان وکیلندن ، استانبولدن کلن مفرزه قوماندانه ، طرفزدن تبلیغانده بولنوب بولمادیغنی صوردم . [وثیقه : ۲۱۰] اوچ کون صوکره ۱۴ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخی راپورنده ، فرقه قوماندان وکیلی ، شو معلومانی وپردی : « بالذات اجرا ایتدیکم تحقیقاتدن . . مصادمه اولمادیغنی ویا لکیز ، یحیی قپودان تسلیم اولدقدن صوکره ، کوی خارجنده آلت جارحه ایله قتل ایدلمشدر . قفا طاسنک اولماسی بونی مؤبددر . » [وثیقه : ۲۱۱]

افدیلهر ؛ بو مشئوم خبر اوزرینه استانبولده کی تشکیلاتمزه ، ۲۰ کانون ثانی ۳۶ تاریخنده ، میرآلای شوکت بک واسطه سیله شو تلغرافی یازدق

« یحیی قپودانک نکیلنه لزوم کوسترن اسباب ایله تسلیم اولدقدن صوکره قصداً شهید ایدلیدی آ کلاشیلماغه قتلنه کیملرک دخل وتأثیری اولدیغنی ، در سعادتن مراجعت ایدن متعدد فداکار آرقداشلره ایضاحات ویرلک اوزره ، سرعت اشعاری رجا اولنور افندم .

هیئت تمثیلیه ناهنه

مصطفی کمال

§ اسکی بر اشعارمزه جواب اولق اوزره ، استانبولدن ، ۲۰ کانون ثانی ۳۶ ده یازیلوب برکون صوکره واصل اولان تلغرافده شو ایدی :

بشکطاش

۳۳۶-۱-۲۰

آنقرده ده : ق ۲۰ قوماندانلغنه

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه مخصوصدر .

ج : ۱۷ - ۱ - ۳۳۶ .

۱ -- محل وقعه ده بولنان شایان اعتماد بر ذاتک افاده سنه نظر آ یحیی قپودان یقالانوب کوی خارجنده بولنان قره قول محله کورتورولورکن جواردن اون قدر شقی نک قره قول اوزرینه آتش ایتیمی اوزرینه فراره تشبث ایتیش و بو ائنده قتل اولمشدر . مع مافیه ای بر تحقیقات پایلمسی خصوصنده حکومت نزدنده تشبثانده بولونیلدی .

۲ — یحي قپودانك قواى مليه نامنه بك چوق فناقلر ياپدینی تواتر درجه سنه واردینی کبی رسمی و خصوصی یابیلاں تحقیقات ده بونی تأیید ایتدیکی جهتله حکومت، تعقیباته قرار ویرمش، فقط، هیئت مزجه مرقومك موقه اختفا ایدرك قواى مليه ایشلرینه قاریشمه مسی و فناقله جرأت ایتمه مسی، یاننده بولنان فراری عسکر و ژاندارمه لری اعاده ایتلری شرطیله، تعقیبات یاپیلمه مسی. آرزو ایدلش لازم کلنلر زنده تشبثات یاپیلمله برابر ککبوزه ده مأمور مخصوص کوندرلشدی. بو ائنده حکومت کیزلیجه بردنبره عسکر سوق ایتش و صرف یحي قپودانی دردست ایتك ایستدیکنی اعلان ایدرك معروض حال وقوعه کلمشدر افندم. (واصف)

چناق قلعه موقع مستحکم قوماندانی

شوکت

§ افندیلر، «کوی خارجنده کی قره قوله کوتوریلورکن جواردن آتش ایدلش؟ فراره تشبث ایتش، بو ائنده قتل ایدلش!!» بو تعیرك، بو کبی سوء قصدلرده بر فورمول کبی قوللانیلدیغنی آکلاماق ایچون، چوق صافدل اولمق لازمدر.

یحي قپودانی احا ایتك ایچون، برابر چالیشدقلى و قرار ویردکلى حکومتك، کیزلیجه، بردنبره امرواقع یاپیورمش اولدیغنی حقتده کی افاده ده، شایان دقتدر. استانبولده، ژاندارمه دن، استانبول محافظ آلایندن ضابط، عسکر قفریق اولونیور... استانبولده وضعیته حاکم اولدیغنی ادما ایدن تشکیلات رؤسامن خبردار اوله میور.

§ قره واصف بکک بوتلغرافنه جواب اولمق اوزره وقوع بولان استیضاحز شودر:

آقره

۳۳۶-۱-۲۲

شیفره

در سعادته :

چناق قلعه موقع مستحکم قوماندانی شوکت بکه

یحي قپودانك قتلى مسئله سنی جدی صورتده تعقیب ایدن وحسابی ایستنه بالخاصه استانبولده بك چوق کیسه لر واردر. تعیین حقیقته مدار اولمق اوزره تواتر درجه سنه واردینی بیلدیریلن فناقلرینك نلردن عبارت اولدیغنك سرعت اشعارى رجا اولنور.

هیئت تمثیله نامنه

مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ واستیضاخزه ویریلن جوابی ده ، تھملگزه سیفینہرق عیناً عرض ایدہ جگم :

بشکطاش

۳۳۶-۱-۲۴

آنقرہدہ : ق ۲۰ . ق

مصطفی کال پاشا حضر تترینہ مخصوصدر .

ج : ۲۰ - ۱ - ۳۳۶ .

۱ — بحی قبودانک تسلیم اولدقدن سوکرہ قتل اولندیغنی ایشتدک . تحقیقات یاپیورز .
نتیجہ بی عرض ایدہ جگم .

۲ — مرقومک تنکیلنہ سبب ، هیچ بر کیمسہ بی دیکلمہ مسی ، قوای ملیہ نامنہ علنی
فجاعت ، شقاوت یامسی واشقیایی اولدن بری اخفا ایتسی ویا کوستریلن محله کیمسی حقندہ ویریلن
أمرلری دیکلمہ مسی اوزرینہ حکومت ، کندیسنہ کویلردن واطرافدن مراجعت ایدنلرک
اصرارینہ دایانہ میہرق کندیلکندن وحی ہیتمزک خبری اولمہ دن تشبثات یامسیدرافندم . (واصف)

چناق قلمہ موقع مستحکم قوماندانی

میر آوی شوکت

§ محترم افندیلر ، تلغرافنامہ نک ، ایکمنجی مادہ سندہ کی ، مرقومک هیچ کیمسہ بی دیکلمہ مسنک ،
تنکیلنہ ، قتلنہ سبب اولہرق کوستریلسی اصلاً دوشو اولہ مازہ . شہید مرحوم ، بی دیکلیوردی ،
بندن أمر آلیوردی . ویردیکم أمرہ کورہ ، حرکت ایدیوردی . بشقہ بر مقامہ ویا اشخاصہ
مربوط اولدیغنی ، اولردن أمر آلمسی لزومنی کندیسنہ أمر ایتہ مشدم . بو سبیلہ ، استانبولدن
مر اوکنہ کلندن ، داخلہ ناظرندن ، ژاندارمہ قوماندانی خائن کال پاشادن ویریلن أمرلری
اصفا ایتہ مسی ، ذاتاً مطلوبمز ایدی . قوای ملیہ نامنہ ، شقاوت وفجاعت یاپانکدہ کندیسبی
اولیوب ، کوچوک آرسلان چتہ سی کی مقصد مخصوص خائنانه ایله تشکیل ایدلکلری وناثقہ
مستند آ کلاشیلمش اولان چتہ لر اولدیغنی و بحی نک بونلرک منع شقاوتترینہ چالیشدیغنی دہ ،
سوزلرینہ اعتماد اولنق لازم کلن ذوانک تحقیقاتیلہ ثابت اولمش بر کیفیتدر .

ککبوزہ مدافعہ حقوق ہیٹی رئیس ایله ککبوزہ قائممقامی فوزی بکک ، مشترک امضالریلہ ،
وقعہ مؤسفہ نک وقوعندن اول ، ماکنہ باشندن وقوع بولمش اولان بر مراجعتی دہ ذکر ایتہدن
کچہ میہ جگم :

« گکبوزه قوای ملیه قوماندانی یحیی بك حقهده بعض کسانك افتزالیه نهایت صالی گیکجه سی استانبولدن ارکان و امرا قومانداسنده کلن ایکی بیک قدر بر قوتله، طاوشانجلده تحت محاصره یه آلدینی والیوم محاصره آلتنده بولندینی، شمدی اهلیدن آلدیقم معلوماتدن آ کلاشیلیمشدر. بوبله، وطنی ایچون چالیشان بر ذاته قارشى یاییلان بومعامله نك، بك حقسز اولدینی معلوم عالی قوماندانیریدر. میرمومی الیهك قورنارلمسی حقهده نه کبی بر معامله یاییله جفتك امر و اشعارینی ما کنه باشنده بکلیورز.

قائم مقام
مدافعه حقوق هیئت رئیسی
فوزی
ماهی علی

§ افندیلر؛ اوتار یخلرده، ایزمیت حوالیسنده، قوای ملیه تشکیلاتی ایله اوغراشان مبعوث سری بککده، بو باده کی اشعاراتی عیناً عرض ایتمه م مساعدت کزی رجا ایدرم:

ایزمیت

۳۳۶-۱-۹۱

ق ۲۰. قوماندانلغنه

۱ — مصطفی کمال پاشا حضرت تلرینه: بخابره سی درت کون اول اولمش اولان یحیی قپودان مسئله سی، نهایت، خبر آلمش اوله جفتکز وجهله، شهادتیه نتیجه لندی.

۲ — یحیی قپودانك، استانبول قپوسنده، متعضو بر ماهیتده محافظه موجودیتی، هر حالده قوای ملیه قارشى معارض بولنان ذواتی، تدهیشدن خالی قالمدیغندن ازاله سی تصمیم ایدلش بولندیغنده شبهه یوقدر.

۳ — ازاله نك بو مقصده مبنی تصمیمی، مسئله یی موضعی ماهیتدن چیقارتمقده و هیئت تمثیلیه جه تأملنی واجب قیلمقده در.

۴ — ایزمیت لواسی، اشقیا یوزندن بی حضور ایکن، یرندن قیلمدایان و معیتنده هیچ بر قطعه یه امر و یرمه یی، یاننده کی محبوسخانه دن اون بش یکر می کشینك ردن فرار ایله مسنی هر کون مسائل عادیه تلقی ایدن آلا ی قوماندانی حکمت بك، یحیی نك ازاله سی کیفیتنی اهمیتله تلقی و آلدینی ژاندارمه قوتی ایله بالذات حرکت ایتش و نهایت قوای ملیه یه مهم برضربه وورمق صورتیه مقصدینه نائل اولمش بولونیور. مابعدی وار. (مبعوث سری)

فرقه ۱ قوماندان وکیل

فوزی

ق ۲۰. قوماندانلغنه

- ۵ — ککبوزده تشکیل ایدلمش بولنان قوای ملیه نك باشسر قلمسی ، بوندن صوکره اورالری دهشته القا ایدم جکدر .
- ۶ — بورالرجه بوتون قوای ملیه نك استنادکاهی بیلین یحی نك ، بو صورته احساسی ، افکار عمومی بی بحق تشویش ایتشدیر .
- ۷ — یحی نك ازاله سی ، حکومتک قوای ملیه قارشى بعدما آله جفی متجاوزانه وضعيته دلیل عد ایدلمکده در .
- ۸ — بوحرکت ، اجنیلارجه دخی بلاشک قوای ملیه نك نظر حکومتده قابل اھال و احیا برماھیتدم کورولدیکنه حکم ایدیله جکدر . بو اعتبار ایله تداییر لازمه اتخاذ اولنمایدیر . مابعدی وار . (مبعوث سری)

فرقه ۱ قوماندان وکیلی
فوزی

ق ۲۰. قوماندانلغنه

- ۱ — ۶۸ نومرولی شیفریه ذیلدر : مابعد . وضعیتی تشویشن تخلیص و ککبوزده قواسنک همان معتمد بر ذاته تفویضی تدبیری ، اتخاذ اولنمادیقی تقدیرده ، اسکدار لواسی دخی داخل اولدینی حالده ، بوتون ازمیت سنجاغنده ، فرد واحدک قوای ملیه طرفدارلنی ایتسنه امکان بولنمه جفی قطعاً بیلنمایدیر .
- ۲ — ژاندارمه آلاى قوماندانی حکمت بکک بلافاآته وقت قالدیرلمسی الزمدر .
- ۳ — ازمیت لواسنده قوای ملیه نك کسب موجودیت ایدیه بیلمسی ، نظامیه خدمتده بولنان قائممقام فوزی بکک ، ژاندارمه قوماندانی اولسنه متوققدر . بشقه چاره یوقدر . بونی اهمیتله عرض ایدیورم . (مبعوث سری)

فرقه ۱ قوماندان وکیلی
فوزی

ق ۳۰ قوماندانخانه

۱ — ۷۹ نومرولو شيفره يه ذيلدر :

قواي مليه نك ، آناطولو طرفلرنده ، استتقال ايدلمكده اولديني حقنده ، دوران ايدن شايعات ، حادثه آليه اوزرينه مخالفله دها زياده قوت بخش اولديغندن ، اسكي مكنت وزدكينا ضياعه اوغرامديغني كوستره جك فعلى برندير اتخاى الزمدر .

۲ — على فؤاد پاشا حضرتلرينك ، بورايه قدر تشريفلريني لزوملى كورمكده يم .

۳ — ايزميت لواسنه ، اهميت و يرلمسني و اهميت و يرلدكيني كوستره جك فعلى تدبيرلر اتخاى لزومنى ، تكرار ايچون مجبوريت كوريسورم . (مبعوث سري)

فرقه ۱ قوماندان وكيلى

فوزى

§ او تاريخده ، استانبولده بولنان رؤف بك ده ، شو مكتوبى كوندردى :

استانبول

۱۹-۲-۳۳

مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه

يحيي قبودانك تسليم اولدقدن صوكره اتلاف ايدلديكي ، بوراجده آكلاشيلمشدر . محافظله مراجعت ايدلمش ، فتح ميت عملياتي ده ياپيلمشدر . تعقيبات قانونيه يي حكومت ، آله آلمشدر افندم . عرض تعظيمات ايلرز .

مصبى رؤف

افنديلر ؛ يحيي قبودانك قتل ايدلديكنه شبه قالامشدى . بو حقيقت ، بيلندكدن صوكره ، قاتل اولان حكومتك ، تعقيبات قانونيه يي آله آلمش اولمى ، جنايت قاعلارينا ميدانه چيقيمه جفته دليل دكليدى ؛ فقط ، افنديلر ؛ زمان ، هر شيك ، هر حقيقتك ، تاريحك صميمي سينه سنده مطالعه سنى ضامندر .

§ محترم افنديلر ، حكومتى واستانبولدهكى تشكيلاتىز رؤساسنى ، بويله چير كين ر جنابتك ارتكاب اولمىسنه دلالتله سائق اولان اسباب ومؤثراتك ، تدقيقنك جدآ شايدن عبرت نتايجه منجر اوله جفنه قانع بولنديغم جهتله در ، كه ظاهرآ ، اهميتسز كى كوريله بيله جك اولان بروقه يي دلاثله و وثائقه استناد ايتديره رك ايضاح ايتدم . بو ايضاحاتمله انظار ملتده واضح بر زمين تدقيق حصولنه يارديم ايده بيلديسم وجدانى وظيفه لرمدن برينى ياپمىش اولديغمه قانع ومستريح اوله جفم . افنديلر ؛ بو حادثه يي مطالعه ايدر كن ، ايكي نقطه يي نظر دقتده طوتمق ، فائده لى اولور ! او نقطه لر دن :

١) نجيصى : سعيد ملاتك منسوب اولدينى تشكيلات خفيه و ككبوزه ، قارتال حواليسنده تمامآ بو تشكيلاتنه منسوب اشخاص و چته لرك رولى و بو رولى ، بزم آداملرمزه و تشكيلاتمزه عطف ايتمكده و وطنپرور يشايدن ذواتى اغفال واقعا عده كوستريلن مهارت وموفقيت .

٢) نجيصى : استانبول تشكيلاتمىزك رؤساسى كه بزه ، هيئت تمثليه تابع و اونك تعليماتى و اشعاراتى دائره سنده حركته مكلف بولونيورلردى و آنجق ، بومكلفيتى ، صميمى ايضا ايتمكه استقامت عموميه ده اصابتله يورومه نك اغلب احتمال اوله جفنى قبول ايللرى ايجاب ايدردى . حالبوكه بو ذوات ، كندى عقل و تدبيرلرني ، هيئت تمثليه نك ايفاظلرى قارشوسنده ، بوكسك كورمكدن فارغ اوله ممشلر واستقلال حركتلىرينه ممانعت اولمىسنى ، عزت نفس مسئله سى يابه رق ، عصبيلىشمشلر و حس سقيم تحت تأثيرنده ، اغفال اولمىغه قدر وارمشلردر . [وشقه : ٢١٢]

§ شيمدى افنديلر ؛ وجدان و شفقت صاحبي اولانلرى ، جدآ دلخون ايدن بر تلغرافى ده ا نظر كاه رقتكزه وضع ابدرك ، بومسئليه دائر بيانامه ختام ويره جكم :

استانبول

١٤-١-٢٢٦

٤٩٦٠

آقرمه ده : قواى مليه رئيسى مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه

زوجم يحيي قيودان ، محضا ذات ساميلرينه اولان مناسبتى طولايديسييله ، بر جرم قانونيسى اولمىسزبن ، عرض تسليميت ايتديكى حالده ، ككبوزه ژاندامه يوز باشيسى نائل وملازم اول عبدالرحمن افنديلر طرفندن آلقاچه سنه شهيد ايدلدي . بوتون طاوشانجيل اهللسي ، وقعه نك

شاهدیدر. احقاق حق ایچون عدلیه وداخلیه نظارتلرینه مراجعت ایدلدی . ایکی نفر یتیم ایله پریشان برحاله بولونیوروز . بویابده تشبثات و معاونت سامیلرینه منتظرز فرمان .

قره کرکده پکه جیلرده قره باش محله سنده
۱۹ نومرولی خانه ده ساکن یچی قبودان زوجی
شوکت خاتم

§ افندیلر ؛ یچی قبودان مسئله سینه ، ۲۰ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخنده تماس ایتدک . بر چوق مسافه وزمان قطع ایتدک صورتیه ، وقعه نك ایضاحی اکمال ایتدک ضرورتنده قالدق . شیمیدی ، مساعدده بیورورسه کز ، تکرار ، براقیدیغمز تاریخه عودت ایددک ، وقایی تعقیب ایددم .
(آنقره - اسکیشهر) شمندوفرینک ایشلدلسنه ائتلاف دولتلری طرفندن نمانت ایدلدی . بوخطک ایشلدلسی ایچون ، دول ائتلافیه مثللری نزدنده ، شدید بر صورتده پروتستو ایدلسی ، ۲۱ تشرین اول ۳۳۵ ده آنقره هیئت مرکزیه سینه بیلدیرلدی .
آطنه تشکیلاتی متشبثلرینک ، نیکده یه ویاقیصری به کله رک ، بزمه تماسده بولمق صورتیه ادامه فعالیتلری تأمین ایدلدی .

آیدین جبهه لرنده ، وضیعت هر کون کسب زاکت وجدیت پیدا ایتدکه اولدیغندن ، صالح پاشا ایله ، آماسیه ده قرارلاشدیردیغمز وجهله ، دوئما جمعیتک دوت یوزبیک لیراسنک بوجهه لرک احتیاجاته تخصیص ایدلسنی حریبه ناظرینه یازدق . بوجهه ده کی مجاهدینه ، اسلحه ، ججخانه اعطاسنی وجهه نك ما کنه لی تفنک و طوطی قلعایله تقویه سنی ، قونیه ده اون ایکنچی قول اردو قوماندانندن رجا ایتدک .

افندیلر ؛ فرانسلر ، (باندیرمه - صومه) شمندوفر خطنک مراقبه سی بهانه سیله ، باندیرمه یه برمفرزه چیقارمشلردی . آسایشی مکمل اولان باندیرمه یه ، عسکر اقامه سینه حقاری اولدینی بدیی ایدی .

بو نقطه یه ، ۲۴ تشرین ثانی ۳۵ ده اون دردیجی قول اردو و ۵۶ نجی فرقه قوماندانلرینک نظردقتنی جلب ایتدک .

اجنبی ضابطلری ، آیدین جبهه لرنده دولاشه رق ، پروپاغندا یاپورلر ووضعی آکلایورلردی . بوکی ضابطلرک جبهه ده قتلعات ایلدک تماشه قطعاً میدان ویرله مسنی و رسمی مراجعتلرینک حکومه ، اکر قوای ملیه یه عائد برسویلیه جککری اولورسه هیئت مرکزیه لریمز واسطه سیله بزه ، مراجعتلری لزومنک کندیلرینه تیبنی و پروپاغندا یانلری اولورسه تحت الحفظ منطقه دن اخراجلری و مجبوریته قطعیه حاصل اولورسه ، جبهه ده کوربه جک ائتلاف عسکرلرینه ده سلاح استعمال ایدلسی ، جبهه یه بیلدیرلدی .

افندیلر ، بز ، از میر اهاالیسنکده فعلاً انتخابه اشتراک کنی تأمین ایتمک ایستوردق . و او یولده مختلف وسائطله مقصد مزى ابلاغ ایدیوردق . فقط ، یونانلیلر ، بالطبع مانع اولیوردی .

۲۹ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخخده ، بو خصوصی ، دول اختلافته مثللری و بی طرف سفارتلر نزدنده پروتستو ایتمک و بوندن ، از میر تلغراف و پوسته باش مدیری بولنان ادهم بکه یازهرق ، از میر اهاالیسنی ده خبردار ایتمک ایستدک .

افندیلر ، احتمال بر چوقلر کزک خاطر ندیده در اشغال زماننده ، آتپنه ده ، (فردا) نامنده ، قوای ملیه علیهنده بر اجنبی غزته سی انتشار ایدیوردی . بو غزته ، محضا ، آ ناطولو افکار ملیه سی اغفال و اضلال مقصدیله و بزم علیهمزده ، هذیانلرله مالی ستونلر مالک ایدی . بالطبع ، بو غزته نیک داخله کیرمسنه ممانعت ایتمک .

فقط ، بو غزته نیک ، مملکتده اوقونمسی البته فائده لی کورن ، علی رضا پاشا قابینه سنک داخلیه ناظری و جمال پاشانک مکرراً تزکیه ایلدیکی داماد شریف پاشا ، (فردا) غزته سنک ، بو زهرلی پاچاورانک سربستی دخولنه ممانعت اولنماسی ایچون آمرلر ویرمشدی . بو سببله ، شریف پاشانک آرقداشی جمال پاشانک ، ۳ کانون اول ۳۵ ده ، نظر دقتی جلبه لزوم کوردک .

*
* *

فندیلر ؛ مجلس مبعوثانک استانبولده طو پلانمسنه مانع اولاماق ضرورتی اوزرینه ، استانبولده اجتماع ایده جک مجلسده ، وطنک تمامیسینی ، دولت وملتک استقلالنی ، تأمیندن عبارت اولان فایه بی محافظه و مدافعه ایچون متفق و عزیمکار بر غروپ وجوده کتیرمکی ، یکانه چاره اوله رق مطالعه ایتمک . بونک تأمین ایچون ، معلومکز اولدینی وجهله ، ۱۸ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخلی تعلیمات و تعمیمده ، مبعوثلرک معین محللرده غروپ ، غروپ اجتماع ایدرک ، مداوله افکار ایده جکلری مهم نقطه لر دن بری اوله رق بو مسئله نی قید ایتمشدک .

عینی تاریخخده ، دوشوندرک ، که بو غروپک تشکیاتی تأمین ایچون هر لواندن برر مبعوثی اسکیشهره دعوت ایدلم . اسکیشهر اوزریدن شمشد و فرله استانبوله کیده جک مبعوثلری ده ، دعوت ایده جکمز مبعوثلرله برلشدیردلم و بالذات ، اسکیشهره کیده رک ، عمومی بر اجتماع یاهه رق ، اساسی بر صورتده مداوله افکار ایدلم . بو میانده استانبولده ، مبعوثانک امنیتلرینه متعلق تدابیری ده ، موضوع بحث ایتمک ایستوردق . فقط ، بوندن صوکره ویره جکم ایضا حاتله ، عینی اجتماعی ، آقره ده قاله رق یاقینی ترجیح ایتمک . ده ا بر آری قدر سیواسده قالدق دن صوکره نهایت آقره یه حرکت ایتمک .

آنقره موصلتمزی ، ۲۷ کانون اول ۳۳۵ تاریخلی ، شو آچیق تبلیغ ایله تعیم ایتدک :
 « سیواسدن قیصری طریقله آنقره حرکت ایدن هیئت تمثیلیه ، بوتون کدرکاهنده
 و آنقرهده ، بویوک ملتزمک حار و صمیمی تظاهرات وطنپرورانهسی ایچنده ، بو کون موصلت
 ایلدی . ملتزمک کوستردیکی اثر وحدت وعزم ، مملکتیمزک تأمین استقبالی حقنده کی قناعتلری ،
 لایئزل بر صورتده ترصین ایدیجی ماهیتده در .

شیمدیک ، هیئت تمثیلیه مرکزی ، آنقره در . تقدیم حرمت ایلرز افندم .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

۲ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخنده ، جمعیت هیئت مرکزیه لرینه ، حاجی بکتاشده چلبی جمال الدین
 افندی به ، موطنیکده حاجی موسی بکه آریجه بر نبلیفده بولندق .

بوتبلیغمزک متنی و طرز تحریری ، شویله ایدی :

« . . . سیاحتیمزده کی مشاهدات و تدقیقاتمز ، زلره ؛ جناب حافظ حقیقتمک عنایت ربایه سبله
 تجلی ایدن ملی برلکیمزک مستند اولدینی تشکیلات ملیه ناک تعضو ایتمش و مقدرات ملت
 و مملکتی تخلیص ایچون ، بحق شایان استناد بر قوت و قدرت حالنه کلمش اولدیفنی ،
 معالشکران کوستردی .

وضعیت خارجییه ، بو ملی عزم و وحدت سایه سنده ، ارضروم و سیواس قونفرهسی اساساتی
 دأره سنده ، منافع ملک و ملتیه مساعد بر شکله کیرمشدر .

مقدس وحدت وعزم و ایمانمزه استناداً مطالبات مشروعه مزک تأمین کوننه قدر ، کمال
 ثبات ایله چالیشلمسی و بویانامزدن ، کویلولره قدر ، ملتک دخی خبردار قیلنمسی نعمیا
 رجا اولنور .

آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعی هیئت تمثیلیهسی نامه

مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ هیئت تمثیلیه مرکزینک آنقره نقلی فکری اولدقیجه اسکی ایدی . بوفکر ،
 ایلك موضوع بحث اولدینی صره لرده ، کاظم قره بکر پاشادن ورود ایتمش اولان بر تلغرافی
 عنیا بوراده ذکر ایده جکم :

ق ۳ . قوماندانلغنه

هیئت تمثیلیه : قوای ملیه بی تمثیل ایدن ، هیئت علیه نك ، دكل آنقره به حتی سیواسك غربنه بیله کچمه مسی فکرنده م . چونکه ، شرقی ولایاتك قوای ملیه سنی تشکیل ایدن هیئتك ، بوتون بوتون اوزاقلاشمسی ، دولایسیله بولایتلرک تشکیلاتسزلغنی موجب اوله جنی کبی ، شمدي به قدر پك مشروع و منطقاً اداره ایدلکده اولان حرکات ملیه نك ؛ اوده دبری دائماً هر بر تشبیزی فنا کورمک و کوسترمک ایستین دشمنلر مزجه سابق مثللو ، بریده محافظه سی ایچون هیئت تمثیلیه نك سیواسدن غربه کچمه مسی مطالعه سنده بولندیغی عرض ایلرم .

ق ۱۵ . ق

طاظم قره بکر

§ بویه بر تلغرافنامه نك ، اصل و اساسی اوله میه جغنه حکم ایتک ایستدم . فقط ، نه چاره که ، بوشیفره تلغرافنامه ارضرومدن ، سیواسده اوچنجی قول اردویه کشیده ایدلمشدر . شيفره محلولنك آلتیده [آچیلدی . فتی ۱۵ منه] یازی و امضاسی اولدینی حالده ده اوچنجی قول اردودن بزه کوندرلمشدر .

افندیلر ؛ کاظم قره بکر پاشا ، دعوتن اوزرینه ، سیواسه کلدکدن ویرلکده مذاکره ده بولندقدن صوکره شهسز بوتلغرافنامه ابله اولجه بیلدیردیکی فکر و مطالعه سنده اصابت اولدیغنی کورمش ، اوله جقدر . فقط ، بوفکر و مطالعه ده کی اصابتسزلکی آکلامق ایچون ، همه حال وجاهاً مداوله افکاره هیچ ده حاجت اوله میه جنی بدیهیاتنددر . بو فکر و مطالعه نك استناد ایتدیرلیدیکی سبیلره ، الک بسیط بر نظر عطف ایتک ، اونلرک بطلاقی آکلامغه کافی کلیر ظن ایدرم .

بر دفعه ؛ هیئت تمثیلیه نك یالکز ، شرقی ولایاتك قوای ملیه سنی تشکیل ویاخود تمثیل ایتدیکی و بلکه بوتون مملکتک - آناطولو وروم ایلینك - قوای ملیه سنی تمثیل ایلدیکی چوقدن معلوم اولمش بولنق لازم دی . باخصوص ، بونقطه اوزرنده ، کونلرجه دوام ایدن تلغراف باشی مناقشه لری اولمشدی . برده ، هیئت تمثیلیه نك ، سیواسدن آنقره به نقل ایتسی ، شرقی ولایتلرک تشکیلاتسزلغنی موجب اولاجق ، بر سبب تشکیل ایده مزدی . هیئت تمثیلیه نك ، شرقی ولایتلره سیواسدن تلغرافله ویردیکی اوامر و تعلیقاتی ، آنقره دن عینی صورته ویره بیله جکنه شبهه یوقدی .

فقط ؛ هیئت تمثیلیه نك ، شرق ولایتلرندن زیاده غرب ولایتلرینه ، استانبوله یقین بولنمسی استازام ایدن وحقی کوسترن اسباب منطقه ، البته چوق ایدی . اولاً ؛ غرب و غرب جنوبی

ولایتلرمزدن ، فعلاً دشمن اشغالی آلتنه آلتنش اولانلر واردی . بو ولایتلرمزی اشغال ایدن دشمن قارشوسنده ، اساسلی مدافعه جبهه لری تشکیل و اولنلرک اسباب ترصیننی تأمین ایتک لازمیدی . حالبوکه شرق و لایتلرمزده ، بویله فجیع بر وضعیت یوق ایدی . قطعی اوله رق قریب بر تهلکه فعلیه ده ، محتمل کورولموردی . بعید بر احتمال کوره ، فرضا شرقدن ارمیلرک فعلی بر تجاوزی قبول اولونسیدی بیله ، اولنک قارشوسنده قوای ملیه ایله تقویه سی مقرر اولان ، کندیلرینک تحت قومانداسنده ، اون بشنجی قول اردو حاضر بولونیوردی . فقط ، ازمیر جبهه لرده ، مختلف طرز قوماندالر ، مختلف ماهیتده قوتلر و مختلف و متنوع ، منفی منابعدن مضر تأثیرلر واردی . آتله اشغاله قارشو هنوز جبهه تشکیل ایدمه مشدی .

بناءً علیه ، اصول وقاعده شودرکه ، وضعیت عمومی بی اداره و سوق مسئولیتی درعهده ایدنلر ، الک مهم هدفه واک یقین تهلکه به . ممکن اولدینی قدر یقین بولنور . یترکه ، بو تقرب ، وضعیت عمومی بی نظردن مهجور براقه جق درجه ده اولسین ! آتقره بو شرائطی جامع بر نقطه ایدی . هر حالده جبهه لره اشغال ایدم جکز دیه بالیکسره ، نازللی به و یا خود قره حصاره کینموردق . فقط ، جبهه لره و استانبوله شمندوفرله مربوط و وضعیت عمومی بی اداره نقطه نظردن سیواسدن اصلاً فرقی اولمیان آتقره به کله جکدک .

مجلس مبعوثانک استانبوله طویلانسی ضروری کورولدکن صوکره ایسه ، آتقره به کلک نه درجه لزومی و فائده لی مطالعه ایدمک لازم کلدیکنی ایضاحه لزوم کورم .

افندیلر ؛ هیئت تمثیلیه نک آتقره به نقل ایتمه سی انجون سبیلر سرد اولنورکن ، بومیانده ، هله « اوتدنبری دائماً هر تشبمزی فنا کورمک و کوسترمک ایسته ین دشمنلردن » بحث ایدلش اولسنه هیچ بر معنا ویره مدم . فی الحقیقه ، کندیسینک دیدیکی کبی دشمنلر بزم هانکی حرکتی ، هانکی تشبمزی ای کورمشلردر و یا کوره بیلیرلرکه اوکا کوره حرکت ایدم !

اگر ، بو فکر و مطالعه بی تولید ایدن : « استانبوله ، آمال ملیه به مطابق بر علی رضا پاشا حکومتی واردر . مجلس مبعوثانده ، اوراده اجتماع ایدمک مقدرات مات و مملکتی مراقبه به باشلادقن صوکره ، هیئت تمثیلیه نک غرب جبهه لره ، مجلس مبعوثان ایله علاقه و مناسبتنه نه لزوم قالیر . بو تقدیرده ، هیئت تمثیلیه نک بالکمز شرق و لایتلرینک تشکیلاتیه اشغال و اکتفا ایلمی وافی ودها نافع اولمازی ؟ » کبی بر ملاحظه و مطالعه ایدیسه ، ر درجه به قدر ، شایان تأمل کوروله بیلیر . فقط ، بو تقدیرده ده ، وضعیت عمومی بی و حقیقت احوال و شرائطی کوروشده و طرز تلقیده هیئت تمثیلیه ایله کاظم قره بکر پاشا آره سنده غیر قابل املا بر خندق اولدیغنی قبول ایتک ایجاب ایدر .

هیئت تمثیلیه نک آتقره به کلکشی دشمنلر فنا کوره جکدر ، نقطه سنده دها چوق توقف ایدیلرله

بلکه ، در میان ایدلش اولان فکر و ملاحظه نك منبع و منشأ نه دها زیاده نفوذ ایدله بیلیرسه ده بزم شمدیلک بوکا حصر ایدم جك فضله زمانمز بوقدر .

§ افندیلر ؛ بوندن اول بحث ایتدیکم وجهله ، برایکی کونلک بر اجتماع ومذا کره مقصدیله ، مبعوثلری دعوت ایچون ایلک یازدیغمز تلغرافده - که بوتلغراف صورتی مطبوع اوله رق تحریرات حالده ده پوسته ایله کوندرمشدک - مقصددن بحث ایتدکدن سوکره « هیئت تمثیلیه نك بولنه جفی محله ، زمان اجتماع ، کوندریله جك مبعوثلرک اسم و آدرس لری معلوم اولدقدن سوکره بالمخاره قرارلاشدیریله جقدر . هیئت تمثیلیه ، قریباً استانبوله یاقین بر محله نقل ایدم جکدر . » دینمشدی . [وثیقه : ۲۱۳]

آقره به موصلتمزده ، آنقره - اسکیشهر خطی ایشله مکّه باشلامش اولدیفندن اولکی تبلیغمزه ۲۹ کانون اول ۳۳۵ تاریخده یاپدیغمز بر ذیل ایله ، مبعوثلرله محل ملاقات اولقی اوزره (آنقره) بی تثبیت و تعمیماً تبلیغ ایتدک . بوتعمیمک بر ماده سی ده ، دیگر مبعوثلردن ممکن اولدینی قدر فضله ذوانک مذا کره اشتراکی صوک درجه آرزو ایدلمکده اولدینی ، قیدندن عبارتدی . [وثیقه : ۲۱۴]

افندیلر ؛ نتیجه سندن پک زیاده فائده مأمول ایتدیکمز ، بوتشبت خیرخوانه و وطنپرورانه نك دخی ، استانبول رجالی طرفندن اوکنه چقیدلیغنی عرض ایدرسهم حیرت ایتمزسکز ظن ایدرم . مساعده بیورورسه کز ، بوجهتی بر آرایضاح ایدم ؛ بز ، مبعوثلری آنقره به دعوت ایدرکن ، بر طاقم ذواتده ، بو دعوتی حکمسز ، متصور اجتماعی عقیم راقق ایچون مقابل تدبیر و تشبث آلیورلرشم بعض مبعوثلرک ویردکلری تلغرافلرله ، بوخصوصه ، مطلع اولدق . مثلاً ؛ بوردور مبعوثی حسین باقی امضالی و ۲۹ کانون اول ۳۳۵ تاریخلی شویله بر تلغراف ورود ایتدی : « استانبوله اجتماع ایدن مبعوثلر نامه آیدین مبعوثی حسین کاظم امضاسیله هیئت قنیشیه ریاستنه کلن تلغرافده ، اک سریع واسطه ایله دارالخلافه کلکلکم الزمیتی اشمار ایدلمکده و بو کونده داخلیه نظارتندن مورود تلغرافده دخی عزیمت بیلدیرلمکده . مقدما هیئت تمثیلیه نامه مصطفی کمال پاشا حضرتلری طرفندن واقع اولان امر و اشعار اوزرینه نقطه نظرم عرض و ایضاح قلندینی حالده هنوز بوبابده بر امر تلقی ایدله مدیکندن اشعار دولترینه کمال اهمیتله منتظرم افندم . »

آق داغ معدنی مبعوثی بحری امضالی و عینی تاریخی بر تلغرافده ده : « آیدین مبعوثی حسین کاظم امضاسیله ورود ایدن تلغرافده ، مبعوثلرک اک سریع واسطه ایله درسعادتیه کللری بیلدیریلورسه ده ، هیئت تمثیلیه به اعضا انتخاب اولتان مبعوثلرمی ، یوقسه بالعموم مبعوثلرمی دعوت اولندیغنده تردد ایدلمشدر . لطفاً خط حرکتکم تعییننه مساعده لری مسترهدر فرمان . » افندیلر ؛ بوکا مماثل تلغرافلر توالی ایتدی . بواشعاراتدن ، سهولته ، مستبان اولمده ایدی ، که

مبعوث آرقداشلىر، هيئت تمثيلية ايله حكومتى واستانبولدن بونون مبعوثلىرى دعوت ايتك صلاحيتنى كندنده كوره بيلن ذواتى ، مقصد مشتر كده هم فكر وهم آهنگ تالق ايدىيورلردى . حكومت ومبعوث ذواتك منفى مضمراتى خاطر و خياللرينه بيله كثره ميورلردى . اولسه اولسه ، بزمه استانبولده كى ذوات آره سنده ، يكي تقرر ايتش بروضيت بولنديغنى و يا خود آرده ترتيب نقطه سندن بر ياكشلىق اوله بيله جگنى طن وفرض ايله مش اولدقلىرى اشعارلرنده كى صفوت وصميميتدن آكلاشيلمقده ايدى .

مراجعت ايدن مبعوثلره ، وريدىكم جواب شو ايدى :

« حسين كاظم بكك اشعارى ايله بزم بر كونا علاقه مز يوقدر . مومى الهك وضعيته تمامآ آگاه اولدينى آكلاشيليور . ۱۷ و ۲۹ - ۱۲ - ۳۳۵ تاريخلى تلغرافنامهلرمن احكامنجه حركت ، منافع مليه و وطنيه مزه دها موافق اولدينى جهته اولنلك تسريع الجابى وكاظم بكك خود بخود وقوع بولش اولان اشعارينه مناسب جواب اعطاسنى وكيفيتك اشعارينى رجا وتقدير احترامات ايلرز افندم .

هيئت نامه
مصطفى كمال

عموم مبعوثلره ده شو تعميمى يازدق :

آقره ۳۰ كانون ۳۳۵

« آيدن مبعوثى حسين كاظم بك افنديك مبعوثين كرامدن بعضايرينه ، درسعاده سرعت حركتلىرینه دائر تلغرافنامهلر كشيده ايلديكى آكلاشيلدى . بوتشبت ، ميرمومى الهك وضعيته تمامآ آگاه اولديغنى كوستردىكندن كنديسنه وضيت افهام و تاريخ نومرولى تبليغات دائر معلومات اعطا ايتديرلدى . بناء عليه ، هيئت تمثيلية جه استرحام اولنديغنى وجهله ، هيئت تمثيلية اعضاسى اوله رق انتخاب اولنش مبعوثين كرامله ديكر مبعوثيندن مذا كرانده حاضر بولنق ايسته ين ذوات محترمنك ؛ كانون ثاينك بشندن اعتبارآ آقره يه تشرىفلىرى توضيحاً استرحام اولنور .

هيئت تمثيلية نامه
مصطفى كمال

۳۰ کانون اول ۳۵ تاریخلی برشیفره ایله ده استانبولده کی تشکیلاتمه : « حسین کاظم بکک
تشیستن بحث ایتدکن صوکره ، کندیسنک بزم تبلیغاتمزدن خبردار ایدلسنی ومذا کرانده حاضر
بولنق آرزو بیوریورلرسه لطفاً و سربماً آنقریه تشریفاری لزومنک افهامنی « بیلدردک .
[وثیقه : ۲۱۵]

افندیلر ؛ بز استانبولده کی تشکیلاتمزدن خبر بککرکن ، قارشیمزه بر ذات چیقیدی . بونک کیم
اوله یله جگنی تخمینده کوچک چکمز سکز ، ظن ایدرم . معلوم یاه بزم ، استانبولده هم مرخصمز
وهمده ناظر اولان ذات .. جمال پاشا .. اوت ؛ ۱ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخلی شوتلغراف حربیه ناظری
جمال پاشا امضاسیله کلیوردی :

ق ۲۰ قوماندانلغنه

مصطفی کمال پاشا حضر تلیسینه :

درسعادته بولنان مبعوثاندن بر غروپ مراجعتله اعطا ایلدکاری تحریری مطالبنی عیناً بروجه
آتی عرض ایلرم .

۱) مجلس مبعوثانک ، بر آن اول ، اجتماعی الزمدره شو صروده بعض مبعوثلرک آنقریه دعوت
ایدلیری ، مجلسک مسارعة آچیلمسنه مانع اوله جقدر .

۲) بوحالک ودعوت کیفیتنک میدان ویره جکی سوء تفسیرات آره سنده ، اک زیاده جالب دقت
اغیار اولان ، قوه تشریعیه نیک بشقه قوتلرک تحت تاثیرنده حرکت ایتدکه اولسی ظنی در . بونک ،
داخلده وخارجده بک بیوک بر اعتمادسزلق تولید ایده جکی محققدر .

۳) بویله بر حال ووضعه ، مجلسک ، کندیسندن بکله نیلن خدماتی ایفا ایده بیلرسی ممکن دکلدرد .

۴) اولجه یاپیلدیغی کی مبعوثلرله تماس ومناسبتده بولنق اوزره صلاحیت واسعه بی حائر بر ذانک
مرخص صفتیله استانبوله اعزامی تأمین مقصده کافیدر .

۵) آنقریه دعوت ایدیلان مبعوثلرک تأخیر عزیمتلی واوراده طوپلانان ذوانکده همان
استانبوله حرکتلری حقنده یکیدن تبلیغات سریعه ایفاسنه انتظار ایدلمکده در .

حربیه ناظری

جمال

افندیلر ؛ بو طرز حرکت واشعارده ، بر صمیمت ونجات کوریورمیسکز ؟ اولاً ؛ بزم ،

مبعوثلرله اجتماع عقدی قرار یغز و یو باده کی تبلیغائمز ، بوندن بر بچق آی اولندنبری معلوم ایدی . اکر بو حرکتمز منافع وطنیه جد آ غیر موافق و مخدورلی کورولمش ایدیسه ، بزمه عنی غایه ملیه یی تعقیب ایتدکلرینی ادا ایتمکده بولنان افندیلرک و حکومتک ، بزم دعوت ایتدیکمز مبعوثلره ، استانبوله جلب تلغرافلری یازمده دن اول ، بزمه آ کلاشمسی ، هیچ اولمازسه نقطه نظر و تشبثلرندن بزی خبرداد ایلرلی اقتضا ایلزمیدی ؟ بویله یایم یوبده دوغریدن دوغری به دار الخلافه به حرکتلرینی تسریع ایتدیرمک ایچون هیئت تفتیشیه ریاستلری واسطه سیله ، شیخ محسن فانی ک و داخلیه ناظرینک امضالریله ، طهره ده کی مبعوثلری صقیشدیروب شاشیرتمق و امر واقع احدائیه بزم تشبثمزی عقامته اوغرا تمغه قالدیشمق دوغرو میدی ؟

ثانیاً ، افندیلر ؛ تجدید انتخاب آیلرجه و آیلرجه اجرا اولنیوب مدت معینه قانونیه چوقدن کچیرلمش اولدینی تاریخلرده هیچده استعجال کوسترمکی تخطراتمه یین بو افندیلر ، بزم ، ارضرومدن سیواسدن بری ، نامتناهی تشبثات و فعالیتمزک بر اثر موفقیتی اوله رق ، تأمین ایدیلر بیلن تجدید انتخابدن سوکره و هر بر لرینک مبعوثلرینی آیلرجه توسط و تعقیب ایلر تأمیندن سوکره نهایت اوچ ، بش کون کی قلیل بر تأخر و باخصوص بوتأخر بیوک بر غایه نک و باخصوص استانبوله طوبلانغی غفلتنی کوسترنلرک شخصلرینک دخی مصونیتنه متعلق تداییرک تأمیننی اسبابی تذکر مقصدیله اولدیغنه کوره ، بو افندیلری بو قدر استعجاله سوق ایتلی میدی ؟ هیچ بر تدبیر و قرار آلمدن ، بر آن اول ، معروض حقارت و رذالت اولمده استعجال ، نهدن ایلری کلیوردی .

ثالثاً ، افندیلر ؛ صاف و نریه آرقداشلرینی بالاغفال ، استانبوله ، کندیلرینک داخل اولدقلری تهلکه و حقارت چنبرینه ، سرعت سریعه ایلر صوقق ایستین بو افندیلر ، آناتولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتنه منسوب دکلر میدی ؟ بوملی جمعیتک اعضاسی بولونیورلر میدی ؟ بر جمعیتک افراد و اعضاسی ، مبعوث اولدقلری حاله دخی ، جمعیتک لیدرلریله مداوله افکار ایدیرک الک نهایت ، تثبیت اولنه حق پروغرام داخلنده حرکت مجبور دکلدرلر ؟ دنیانک هر طرفنده ، بوتون مدنی هیات اجتماعیه ده ، بو بویله دکلدر ؟

بر غروپک ، بر فرقه نک ؛ لیدرلریله تماس و مناسبت کلسندن ؛ قوه تشریعیه نک ، باشقه قوتلرک تحت تأثیرنده حرکت ایتمش اولدینی ظننک تولد ایدرجکی و اهمه سندن و بونک انظار اغیارک جالب دقتی اوله جغندن ، نهدن خوف ایدیلوردی ؟ بو افندیلر ، تجدید انتخابی و مبعوثلرک انتخابی ، تأمین ایتمش اولان ، تشکیلات قوتنک ؛ تحت تأثیرنده کورولمکی ، معنا شرف و حیثیتلرینه منافعی بولیورلردی ؟

مبعوثلرک ، مملکت داخلنده ، قوتلی بر ملی تشکیلاته منسوب اولدقلرینی و او تشکیلات شامله نک تثبیت ایلدیکی معین غایه لردن آریله میه جغنی و هر احتمال قارشی ، او تشکیلات قوتنک تحت تأثیرنده بولندقلرینی آچیق بروجدان و آله اعلان ایتمک ، اصل بونک ، داخلده و خارجه ده الک بیوک اعتماد و صابینی تأمین ایدم بیلر جکنی ، بو افندیلر ، تقدیر ایدم یورلر میدی ؟

واصل، صلابت وجدان و قناعتده بولنوب معین غایه ملیه بی تأمین یولنده، هرتهلکچی اقتصاده حاضر بر حال و وضعیت آلتدقجه، مجلسک، کندیسندن بکله نیلن خدماتی ایفا ایدمه بیلیمسینه امکان اوله میه جفی آکلامق، کهانته می، یوقسه، واقع اولدینی کبی، تجاوز و حقارتیه مسکینهجه مطاوعته می وابسته ایدی؟

بو افندیلر، بئم، شخصاً مبعوثلرله تماسده بولنمهی آرزو ایتیمورلر وینه حکومت و بعض افندیلر، بئم، استانبولهده کیتمه می جائز کورمیورلر. آنجق، صلاحیت واسعه ایله بر مرخصک کوندرلسنی توصیه ایدیورلر. دوعروسو بو نقطه ده کی عقل و فراستلرینه دییه جک یوق! کوندردی کمز مرخصلر دکلیدی، که ملت وکیللرینک دشمن پنجه سنه کیرمسنه برنجی درجه ده مؤثر اولمشلرواک نهایت، کندی شخصلرینی بیله مدافعه تدبیر و چاره سنی تطبیقندن عاجز اولدقلرینی اثبات ایلشلردر.

مبعوثلرک، خود بخود دعوتلرنده، اغفال و امر واقع احداثیه موفق اوله مدقندن سوکره، بزم طرفزدن تبلیغات اجرا ایتدیرمکی، طلبده ده کوستریلن نزا کت پک اینجه دکلیدر؟ افندیلر. § محترم افندیلر، بوبحث ایتدیکم تلغرافه جواباً، اولاشوقیه شیفیره یی یازدم:

۵ کانون ثانی ۳۶

حریبه ناظری جمال پاشا حضرتلرینه

ج: صاحب تقریر مبعوثلرک اسملرینک و بوتقریری کیمه خطاباً ویردکلرینک اشعارینه منتظرز افندم.

هیئت تمثیلیه نامنه

مصطفی کمال

حریبه

۶ کانون ثانی ۳۶

آنقره: ق ۲۰. قوماندانلغنه

ج: ۵ کانون ثانی ۳۶

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه:

مبعوثلرک اسامیسی شونلردر: حسین کاظم، تحسین، جلال الدین عارف، حامد... الخ. بدر. بکا کتیرنلر باشده کی ایکی ذاندر.

حریبه ناظری

جمال

§ افنديلر ؛ بالاخره ، بزه ويريلن معلوماته نظراً ، بكا تلغراف يازان ذوات ، مبعوثلردن مركب برغروپ دكلدى . صدر اعظم ، شخصاً طائيديني حق بك نامنده بر ذاتى - سيورهك مبعوثى اولدينى معلوماتى اوزرينه - وحسين كاظم بكى ، زدينه دعوت ايدهرك ، بكا خطاباً قيصره بر تلغراف يازديرمش . بوتلغرافى ، آلدن بعض ذواته امضا ايتديرمشلر . شيفره كوندرلك اوزره ، حق وحسين كاظم بككر جمال پاشايه كوتورمشلردر .

او حالده ، بش مادهلك وتقرير نامى ويريلن تلغرافنامه ، بالاخره اويدورلشدر . ذاتاً ، تقريردن بحث اولندينى حالده بونك تقديم اولوندينى مقامك هنوز موجود اولماسى ده ، مسئله ده حيله ومقصد مخصوص اولندينى ارائيه كافيدى . هنوز مجلس آچيلمش ومجلس رياستى وظيفه به باشلامش دكلدى . مع هذا جمال پاشانك بوتلغرافى آلدقندن صوكره ، شوشيفره تلغرافى يازدم :

آنقره

۹-۱-۳۳۶

حريه ناظرى جمال پاشا حضرتلرينه

حسين كاظم ، تحسين ، جلال الدين عارف ، حامد بك افنديلره :

آنقره به كلمه كنك سوء تفسيراته اوغرايه جفته دائر ، حريه ناظرى پاشا حضرتلرى وساطتيله ، ابلاغ بيوريلان مطالعه لرينه واقف اولدق . مسئله ، وطن و ملتك حياتيله علاقه داردر . مجلس ملیده ، تشكيلات مليه اوزرينه مستنده ، قوتلى برغروپ حصوله كلز وسيواس عمومى قونفره سيله ملتك جهانیه اعلان ايلديكى مقررات ، اكثريت عظيمه طرفندن بر عقیده و دستور اتخاذ قيلنه مزسه ، وحدت مليه مزك تأمين ايده چكى موقعيت هيا اولور . مملكت بر فلاكته معروض قالميلور . بناء عليه ، بر طاقم وطنسز و دينسزلك روپاغاندالرى ، بزم ايجون دستور العمل اوله مزه غايه ، ملتك نجات و وطنك خلاصيدر . بر ايكي كون ايجون تشريفلريله مداوله افكار وتوحيد آمال ايدملك بزجه بك مهمدر . بوكا نظراً طرز حركتك تعيينى منوط رأى عالييريدره عرض احترامات ايلرز افندم .

هيت تمثيله نامه

مصطفى كمال

§ محترم افنديلر ؛ استانبولك تماس وايضاخذنه بولنديغمز جان صيقيجي وضعيتيله اوغراشيركن ، مملكتك اقصى شرفنده ده ، بر بالاشي پيغمبرك احداث ايتديكى مهمجه وقائلى بر وقعه جريان

ایدیوردی. بوکا دائر اون بشنخی قول اردو قوماندانلغندن متعدد راپورلر ورود ایدیوردی. بایورده دوت ساعت مسافهده - حارت قریهسی - واردر. بو قریهده مقیم اشرف نامنده بر شیخ، شیعیلک تلقیناتنده بولونیورمش. بوندن متأثر اولان بایورد مفتی و علماسی، شیخی جلب ایدرک استجواب ایلک ایچون تشکیل ایلدکلری بر هیئت، (حارت) «کوندرمشلر و حکومت محلیه نامنه شیخی دعوت ایتشلر. شیخ بو دعوتنه اجابت ایتمهش. حکومت محلیه (۵۰) کشیک بر مفرزه کوندرمش. بوندن بوسبوتون منفعل اولان شیخ، مریدانیله برلکده مفرزه نك اسلحه و مهماتی آلمش و افراد و ضابطانی اسیر و بعضیلرینی شهید ایتمش. بونک اوزربنه، جواردن بعض قطعات، بایورده سوق اولمقله برابر مسئله نك قان دوکولمکسزین، مصالحانه حلی ترجیح ایدلش. شیخ نزدینه علما و امرادن مرکب برقاچ هیئت کوندرمش. حکومته مطاوعی ایچون نصایحده بولونیلمش. اون آلتی کون، بو صورتله ضایع ایدلش. اک صوک کیدن، ارضروم قاضیسی هیئتمکده رجاسی، شیخ اشرف اوزرنده مؤثر اولاماش. بالعکس شیخ، بونلره خطاباً: «هیکیز کافر سکیز! کیمسه یی طانیام، اطاعت ایتم، حرب ایده جکم. الله، بکا شریعت اعلانه مأمورسک دیدی. طرزنده بر اولتیا توم و برمکه برابر، پر طرفندنده کویلره، (صاحب شریعت) و (مهدی منتظر) امضالریله بر طاقم بیاننامه لر کوندره رک خلق اغفال و کندیسنه التحاق ایتدیره رک عصیان ایتمش. بونک اوزربنه، بالذات بایورده کلوب طقوزنجی فرقه نك قومانداسنی آلان قائممقام خالده بک، ۲۵ کانون اول ۳۳۵ کونی، کافی قوتله حارته حرکت ایدر. شیخ، طوبلادینی عاصیلره مدافعه یه قرار ویردیکندن طوبچی و پیاده قوتلریله مصادمه و محاربه یه احتیاج حاصل اولور. بو ائنده، شیخک مریدلرندن بر طاقلریده حارته یازدیم ایتک اوزره جوار کویلره اجتماع ایدرلر. نهایت قائممقام خالده بکک دوغریدن دوغری یه بایوردن بکا، کوندریکی ۱ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخی شیفیره سننده دیدیکی کبی، «حارت مسئله سی، یالانچی پیغمبرک و اوغلارینک و نوابعدن بعضیلرینک اتلافی و خارتک تسایمیه نتیجه لشمدر.»

خالده بک، بو شیفیره سننده، مبعوثلره متعلق بعض معلوماتده ویردیکندن، کندیسنه ۲۱ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخنده شوشیفیره یی یازدم: «حارت حادثه سننده الله ایدیلن موفقیت برادرلرینی تبریک و مبعوثلرک آنقریه کلسی حقنده صرف بیوریلان مساعی یه تشکر ایدرم.

مصطفی کمال

*
*

فندیلر ؛ حربیه نظارتی ایله هیئت تمثیلیه آره‌سنده ، مزمن حاله گلش بر مسئله واردی .

ناظر پاشا ، استانبولده بولنان ارکانی ، قول اردولرک و میر آلائی رتبه‌سنده کی امرایی ، فرقه‌لرک باشنه کچیرمک ایستیوردی . سائر امرای و ضابطائی ده ، آناتولوده قطعاته کوندره جکندن بحث ایدیوردی .

بو آرزویی ، بر پرنسپ اوله‌رق ایلری سورمش و تطبیقاتی ده ؛ حربیه نظارتی مستشار سابق احمدفوزی پاشائی ، آنقرمه‌ده علی فؤاد پاشانک یرینه یکرمنجی قول اردو قوماندانلغنه و نورالدین پاشائی ده ، قونیه‌ده میر آلائی فخرالدین بکک یرینه اون ایکنجی قول اردو قوماندانلغنه تعیین ایلمک صورتیه بر امر واقع حالنده یاقم ایسته‌مشدی .

بو سیستم تعقیب و تطبیق اولندینی تقدیرده ، حرب عمومیده یتیشمش و قول اردو و فرقه قوماندانلرینه ارتقا ایلش نه قدر کنج ارکان و امرای وارسه ، شه‌سز ، کافه‌سی بو مقامادن تبعید ایلش اوله جقلردی . چونکه ، استانبولده متراکم اسکی ارکان و امرای ، قدماً ورتبه ، اردو بویوک جزؤ ناملری باشنده بولنان کنج قوماندانلرله تقدم ایتمکده ایدیله .

بز بو پرنسپک ، اصلاً مروجی اوله‌مزدق . بالخاصه ، ایچنده بولندیقمز شرائط اونوتیلهرق ، بویله سقیم اجرا آته البته موافقت ایده‌مزدک . بناء علیه ، جمال پاشایه اول و آخر نقطه نظر مزئی و تعیین اولنان یکی قول اردو قوماندانلرینک کوندرله‌ملری لزومنی بیلدیر یوردق .

فخرالدین پاشا ، قول اردوسی باشنده ولهرق ، آیدین جهه‌سنه معاونت و مظاهرتله مشغول اولیوردی . علی نؤاد پاشا ، فرید پاشا زماننده عزل ایدلمشدی . جمال پاشا ، اوحق‌سز معاملاتی تصحیح ایتک ایسته‌مه‌مشدی .

یکرمنجی قول اردویه ، آنقرمه‌ده بولنان ۲۴نجی فرقه قوماندانی قائممقام ، مرحوم محمود بک ، وکاله قومانداییدیوردی . علی فؤاد پاشا ، هم قوای ملیه قوماندانلغنی یاپور و هم ده حقیقته قول اردوسنه حاکم بولونیوردی .

بز ، قول اردو و فرقه جزؤ ناملرنده قوماندایه تبدیلی ، باخصوص ، مقاصد ملیه تابع و او یولده حرکت ایتمکده بولنان ، شخصلری معلوم قوماندانلری ، بویله واهی و کیم بیلیر ناصل بر مقصد مخصوصه مبتنی پرنسپیه فدا ایتمه‌مکه قطعاً قرار ویردک . یالکیز ، استانبولده بولنان کنج و فداکار ضابطانک و اطبانک ، بر آن اول ، آناتولویه ، اردو قطعاتنه کوندرلسنی ، فائده‌لی و شایان آرزو بولیوردق .

جمال پاشا ، آنقریه مواسلتمز کونلرنده ، بو مسئله اوزرنده ده چوق اصرار و استعجال کوسترمکه باشلادی . مسئله‌نی ، عزت نفس مسئله‌سی یایدی . استعفا ایده‌جکنی بیلدیرمکه تهدیداته باشلادی . ماکنه باشنده جواب اعطاسی خصوصنده کی اصراری اوزرینه ، حربیه ناظرینه

۲۹ کانون اول ۳۵ تاریخده یازدیغم شیفرده : « علی فؤاد پاشانك قوماندان انشكا كنى، بز، اساساً، هیچ بروقت دائمی قبول ایتدك . احمد فوزی پاشانك اصالة قوماندانلغه تعیینی موضوع بحث اوله مز . صلحك تقررندن اول ، تصور وتصویب ایدیلن پرنسپك ، موقع تطبیقه قومسی محاذیر عظیمه بی داعیدر . حربده ؛ بالفعل اکتساب مقام وموقع ایتمش ذواتی ، مادون وضعیته صوقق ، اوله مز . بونا موسم تشبثات ، تشکیلات ملیه ایچون چالشمقده اولان ذواتك ایش باشندن آیرلملرینی وبوصورتله وحدت ملیه نك متأثر اولسنى مستلزمدر .

آچیقده قالمش ، مقتدر ذوات ، قول اردولر دائرهلرنده وقول اردولرك امرنده ، منطقده وموقع قوماندانلقلرینه، اخذ عسکرلره تعیین اولنه رق ترفیه اولنه بیلرلر .

کوچك رتبه لی ضابطان واطبانك ایسه بر آن اول کوندرلمسی لازمدر . اون ایکنجی قول اردویه کلنجه ؛ بوقول اردو ، محاربه ایدن قوای ملیه ایله تشریک مساعی ایتمش و طرفین آره سنده فعله دستند بر اعتماد مقابل تحصیل ایلشدر . تبدل قطعاً جائز دکلدر . اوراده کی وضعینك ده بویله بر حاله اصلاً تحملی یوقدر . « دیدم .

افتدیلر؛ بو مسئله اوزرنده ، آناطولو وروم ایلیده بولنان بالجله قوماندانلرله محاربه ایدرك، نظردقتلرینی جلب ایتشدم. کانون ثانی بدایتنده ، آنقرده بولنان فؤاد پاشایه اولدینی کی، قونییه بولنان فخرالدین پاشایه ده ، « نورالدین پاشا تعیین اولنه جق اولورسه ، قوماندانی ترك ایتمه رك كما كان وظیفه ملیه ووطنیه كزه دوام ایتمه كز ایجاب ایلکده در . بناء علیه ، بوبانده واقع اوله جق تبلیغاندن بزى وقته خبردار ایدیکز « آمرینی ویردم .

جال پاشا ، کانون ثانی بدایتلرنده ، اوتاریخده حربیه نظارتی سریاوری بولنان صالح بکی - سکنجی قول اردو قوماندانی صالح پاشادر . - ایکی مکتوبی و مکتوبلره ملفوفاً دول ائتلافیه فوق العاده ممثلارینك (۲۴ کانون اول ۱۹۱۹ - ۱۳۳۵) تاریخی مشترک برتقریری وبوتقریره حکومتك ویردیکی جواب صورتی حامل اوله رق کوندردی .

جال پاشا، بو مکتوبلرنده ده ، قوماندان تبدیل و تنسیق حقنده کی پرنسپندن و تعیین ایتدیکی احمد فوزی و نورالدین پاشارک عزیمتلرینی تأمین لزومندن بحث ایدیور وبالخاصه « اردونك مهم قوماندانلرله ، صوك حرکات ملیه ایله عیان اوله رق مشغول اولمش ذواتك بالذات و رسماً بولملری ، خارجه و بالخاصه اجانبه قارشى اردوده سیاسیاتك حکمران اولدینی منظره سنی ویرر وبوده هر حالده سوء تأثیری موجب اولور. نظارت، بالفعل بوتأثیراتك فعلی تأثیری قارشیسینده در» دیوردی وینه استعفا سنی تکرار ایدیور وبو دفعه، بو حالده، آرتق مجلس مبعوثانك انعقادى بر خیال محال اوله جفنى اخبار ایدیور . [وثیقه : ۲۱۶]

افتدیلر؛ بومسئله یه متدائر ویردیکم جوابلری، شو صورتله خلاصه ایدم بیلیم: « مطالعاتزده اصابت اولدیغنه حائد قناعت می تکرار ایدم . فرید پاشانك میراث سیاتی اولان ، آیدین

جبهه سنك و منطقه سنك واورالده گي قواي مليه نك حال و آتيسني ، صوك درجه علاقه ايله
نظردقته آليورز . آتي ايجون اميدبخش بر وضعيتك تأميني دوشونيورز .

علي فؤاد پاشانك دولت نظرنده ، عموم نظرنده هر درلو تقيددن معرا بولنديني قناعتنك
محفوظيتي شرط اساسيدر . حركات مليه ائناسنده هر نه صورته اولورسه اواسون ايلري آتيلمش اولانرك،
مقام و وضعيتلرندن انفصال ايتدريملري ، فداكارلقلرينك قباحث اوله رق تلق ايدليكنه عطف
اولنور . بو محفوظيتي مؤمن اولوق ضروري بولان نقاط نظرمزه كوره اصلا قابل تجوز دكلدر .
حكومته وارد ، سياسي محاذيري ، بر طرف ايتك ايجون پاييله جق هرشي پاييلمشدر .

احمد فوزي پاشا ، زميله تشريك مساعي قابليتني حازر دكلدر . احمد فوزي پاشانك وظيفه
مخصوصه ايله كشت وكذار ايدركن واقع منطقسز افاداتي بيلديرمشدك . بوني مأمول ايتيم
بيورمشديكنز . احمد فوزي پاشانك ، آرقداشلره يازديني خصوصي برشيفره ده ، اردو ، بوكونكي
آنارشي وضعيتنده قالدقجه مملكت ايجون فلاكت محققدر دييور . بو ذات ، اردونك تشكيلات مليه
مظاهر وضعيتني آنارشي تلق ايدسيور . حالبوكه ، بيلمك لازمدر ، كه اردو تشكيلات مليه قادروسي
خارجنده دكل ، بلكه اونك روح و اساسني تشكيل ايتكده در .

احمد فوزي پاشانك ، كوناذه ، ايلك ايش اوله رق ياپديني معرفت ، آنزاوور مسئله سنندن
دولايي بيك مشكلاته آله كيچيريلن جانيلرك نخليه سني طلب ايتك اولمشدر . زميله مداوله افكار
ايله دن تعين ايتديكنز ايبي ذاتك ، عدم قبولي حقنده كي ضروري و بحق مطالعه مزه قارشى ،
بر عزت نفس مسئله سي پايمايكنز . بو ، وطن وملته صداقت و مربوطيته قابل تأليف دكلدر .

(استعفا كز حالنده ، مجلس مبعوثان انعقادينك برخيال محال اوله جنى) حقنده كي قيد كز دن ،
صدراعظم ده داخل اولديني حالده ، قاينه نك ، مشروطيت اداره نك عليمداري بولنديني
آكلاشيلمقده . بك مهم اولان بونقطه نك تماميله تشریح وايضاحي رجا اولنور . » [وثيقه : ۲۱۷]

§ افنديلر ، شمدي ، سرياور صالح بك وداعيله كوندرليكني عرض ايتديكم ، دول ائتلافيه
فوق العاده ممثلرينك ، علي رضا پاشا قاينه سنه ويردكاري مشترك تقيردن ده ، برنبذه بحث ايده يم :

فرانسه ، بويوك بريتانيا و ايتاليا فوق العاده قوميسرلري ؛ قره دكز اردوسي باش قومانداني
(سير جورج ميلن) ايله عثمانلي حربيه ناظري آره سننده جريان ايدن بر طاقم مخبراته ،
عثمانلي حكومتك نظر دقتي جلب ايتدكدن صوكره ، « بو مخبراندن واضحا آكلاشيليور ، كه
حربيه ناظري جمال پاشا ، قره دكز اردوسي باش قوماندانك ، پارسده كي مجلس هالينك قرارلرينه تبعاً ،
ويرديكي تعليماتي تطبيق ايده جك يرد ، مأموريت عاليه سنك استلزام ايتديكي مسؤليتدن قايينه رق ،
بر طاقم غير قابل قبول معذرتلر وسپيلر سرد ايتمشدر .

فوق العاده قوميسرلر ، حربيه ناظرينك آلديني وضعيتك موجب اوله جنى وخيم نتايج

حقنדה ، عثمانلی حکومتك نظر دقتی جلب ایتمكله برابر ، قره دكز اردوسی باش قوماندانی طرفندن تبلیغ اولنان قونفرانس قرارلرینك تطبیقی ایچون نه کی تداییر آلمنی دوشوندیكنی اوكرنمك ایستر .

فوق العاده قومیسرلر ، وقعه دن خبردار اولان متفقین مجلس طالیسی تنویر ایتك اوزره ، مجلس عالی نامه وریلن آمرلك، حربیه ناظری طرفندن یاپیلماسی خصوصی ، عثمانلی حکومتك ناصل مطالعه ایتدیكنی در حال بیلدیرمسی طلب ایدر . دیورلر .

افندیلر ، عثمانلی حكومتی ، بوتقریریه ویردیگی جوابده : «ازمیرك بدایت اشغالك ناصل وقوع بولدیغنی ، مختلط قومیسسیونك تحقیقاتی وتحقیقاته قدر كچن زمان طرفنده ، یونان بیرتحیلغی قارشوسنده ، خلقك حفظ حیات وصیانت ناموس قیدینه دوشدیكنی وحكومتله اردونك دائمی تحقیق قومیسسیونك عدل وانصفتنه اعتماد ایتدیكنی ویالكرز آقان قانلری ، موقه اولسون دندیرمك ایچون ، عثمانلی حربیه نظارتك ، جنرال میلان جنابلرینه ۲۳ آغستوس ۳۳۵ تاریخی تذكیره ایله تكلیفده بولنش اولدیغنی ذكر وبوتكلیفك، یونان قطعایله قوای ملیه آرهسنه عثمانلی قطعاتی وضعندن عبارت اولدیغنی وبوتكلیفك رد اولندیغنی » افاده ایدیور .

صوكره : « منطقه اشغالك یونان قطعاتندن غیری، ائتلاف قطعاتی طرفندن اشغالی تكلیفنه عائد ، ۲۰ و ۲۷ آغستوس ۳۳۵ تاریخی ایکی قطعه تذكیره وبولركده جوابسز قالدیغنه » شارات اولونیور .

بوندن صوكره ده : «جنرال میلان جنابلرینك ، تحدید حدودی كوستیریر تذكیره لرینك (۳۱ تشرینائی ۹۱۹-۳۳۵) حربیه نظارتنه كوندردیگی نقطه سنه تماس ایدیلهرك، حربیه ناظرینك بویه برتبلیفك احكامی تطبیقه رأساً صلاحیتدار بولندیغندن حكومه مراجعتندن وحكومتجه ده قومیسرلره عرض حال ایدلیكندن » بحث اولونیور .

بعده ، - موقت خط حدودك یونانیلر طرفندن تمامی اشغالنه ممانعت ایدن - قوتك، اهالی كتله سندن عبارت اولدیغنی سویلیور. حكومتك واردونك، خلقه مقاومت ارازنده عاجز اولدیغنی بیان ایدهرك مسئلهك چاره حل وعدانی تكرار نیاز ایتكدن صوكره « كرك حكومت وكرك حربیه نظارتی كویا مجلس عالی مقرراتی تطبیق ایتمیور کی برتهمتدن آرتق تخلصه مروء دلات بیورولسی » نیازلرینه احترامات فائقه سنی ده ضم وعلاوه ایدهرك جوابنامه ختام ویریلیور .
[وثیقه : ۱۲۸]

محترم افندیلر ؛ شمدی ده ، جمال پاشانك مکتوبلری محتویاتنده ، تماس ایتدكلی نقطه لره ده اشارت ایده جكم .

حربیه ناظری ، بزه ائتلاف دولتری قومیسرلرینك تقریری اوقوتوركن بر طرفندن ده ، اونه دنبری پایدیرمق ویاخود بزی یامقدن منع ایتك ایتدیگی نقطه لری تكرار وتأیید ایدیوردی .

جمال پاشا ، آرزولرینی بودفعه سرد و تکلیف ایدرکن بوتقریری ده اوقوتقی صورتیه ، بزم احوال روحیه و معنویه من اوزرنده مؤثر اولمینی دوشوتمش بولندیغنه ، بیلیم احتمال و برمک جاژ اولورمی؟ جمال پاشا، دول ائتلافیه نك تمایلات سیاسیه سندن بحث ایتدکن صوکره ، حکومت ، ویلسون پرنسپلری اساسی داخلنده قبول ایدم بیلجکری اصلاحاتی وعد ایدن بر بیاننامه یی قریباً نشر ایددجکدر . داخلیه ناظرینی کوجندرمه ملیدر و چونکه استعفا ایدر . بوتقدیرده بحران اولور . مجلسک کشاننده داخلیه و خارجیه ناظرلرینک تبدیلی محققدر . دشمنلر ، مجلسی کشاد ایتدیرمه مک ایستیور ، حتی محبار جمعیتنک ذات شاهانه به مراجعتله بو مجلسک مشروع اولدیغنی بیان و فسخنی ایستیه جکری خبر آلدی : [وثیقه : ۲۱۹] دیور و مبعوثلرک آنقریه کلمسی مسئله سندن بحث ایدیور .

§ شمدی افندیلر ؛ بواوچ وثیقه محتویاتی کوز اوکنده طوته رق ، هپ برابر ، قیصه بر تحلیل یاپالم !

قومیسرلرک تقریردن آکلابورز . که ائتلاف دولترینک قره دکز باش قوماندانی میستر (جورج میان) ، عثمانلی دولتنک حربیه ناظرینه ، جمال پاشایه ، دوغریدن دوغریوه تحت امرنده ایمش کبی تعلیمات و اوامر و بر مکده در . جمال پاشا ، شمدی به قدر بوندن بزه بحث ایتدی .

وینه آکلابورز که عثمانلی دولتنک حربیه ناظری ، آلدیغنی تعلیمات و امرلری یاپمه مقدن و غیر قابل قبول معذرتلر و سبیلر سرد ایتمش اولمقدن ناشی تحطئه ایدیور .

حربیه ناظرینک آلدیغنی امرلرک نه اولدیغنی استدلالات ایدیورز ونه ایچون یاپمه مقده اولدیغنی ده آکلابورز . چونکه ، قوای ملیه مانعدر .. قوای ملیه ، حربیه ناظرینک و حکومتک باش قوماندان میستر (جورج میلن) ک اوامر و تعلیماته توفیقاً و یردیکی ویاورده جکی امرلر اطاعت ایتبور .. ایشته قومیسرلر ، پارسده کی مجلس عالی نامنه ، بونی قابل قبول معذرت و سبب تلقی ایتبورلر . دمک ایستیورلر که ، حکومتسه کز ، حربیه ناظری ایسه کز ، مملکتسه ، ملتسه ، اردوبه حاکم اولمیسکز ! حاکم ایسه کز ، معذرتلر و سبیلر قابل قبول دکلدز .

افندیلر ؛ علی رضا پاشا قاپینه سی ، ۲ تشرین اول ۳۳۵ ده موقع اقتداره کلدی . اوندن اول فرید پاشا قاپینه سی واردی . بوکا نظر آ ، قوای ملیه ایله یونان قطعاتی آره سننه عثمانلی قطعاتی وضعنه متعلق ۲۳ آغستوس ۳۳۵ تاریخنده کی تکلیفی یابان فرید پاشا قاپینه سیدر . منطقه اشغالک ، یالکز ائتلاف قطعاتی طرفندن اشغالنه دائر ۲۷ و ۲۰ آغستوس ۳۵ تاریخنده کی تکلیفی ده یابان فرید پاشا قاپینه سیدر .

علی رضا پاشا قاپینه سی هنوز ، بر تکلیف در میان ایتش دکلدز . فقط ، بالعکس ۳ تشرین ثانی ۳۵ تاریخنده اشغال منطقه سننه بر حدود تعیین و بحدوده قدر یونانلیرک اشغالی تأمین خصوصی باش قوماندان (میلن) حربیه ناظری جمال پاشایه امر ایدیور . ایشته ، جمال پاشانک انفاذ

ایتدیره مدیکی امر بو اولیور . شایان تشکدرکه ، کرک کندیسی و کرک منسوب اولدیغی قایینه موقع اقتداره کلدکارندن نهایت بر آی صوکره ، قوای ملییه قارشى عاجز اولدقلرینی ، اجنبی قومیسرلره سویلیه بیلملرلدر .

افندیلر ؛ بوئاقندن ، آکلاشیلمسی لازم کلن اک مهم واک معنیدار نقطه ، بنجه ، قایینه نك مشترك تقریره جوابنده ، قومیسرلرک درمیان ایتدکلری نقطه لره کمال تواضعه و بویوک زاکتله جواب وریلیرکن ، بر جهت اصلا قاله آلتیور . اوده ، افندیلر ؛ میستر (جورج میلن) ک دوغریدن دوغرییه عثمانلی دولتنک حربیه ناظرینه امر و تعلیمات و بر مکده اولمیسدر . بو حال ، نه تشکیلات ملییه قارشى عزت نفس مسئله لری چیقاران حربیه ناظرینک و نه ده ، عثمانلی دولتنک استقلالنی تأمین ایتک مسئولیتنی درعهده ایتیش اولان قایینه نك عزت نفس و حیثیتنه دو قونمیور . بو حالک ، کندیلرینک حیثیتنی و دولتنک استقلالنی چوقدن رخنه دار ایش اولدیغی فرق ایتک ایسته میورلر . هیچ اولمازسه پروتستو ایتمیورلر . هیچ اولمازسه . بوتسلط و تجاوز استقلال شکنا نهیه واسطه اولماز دیه فریاده جسارت ایده میورلر... جسارت ایده میورلر افندیلر ، چونکه قورقیورلر . نه کیم قورقدقلری باشلرینه کلدی . بونی قریباً کوره چکنز . قورقه مق ایچون ، حیثیت انسانیه نك و عزت نفس ملینک دوچار تجاوز اوله میه جنی محیط و شرائطده بولنق لازمدر . بوکا اهمیت و برمه یلرک ، ذاتاً بر انسان ایچون ، برملت ایچون ، غیر قابل تجاوز اوله رق محفوظیتی ، اک بویوک غایه ناموس اولان مقدسات حقنده ، چوقدن لایالی و غیر حساس اولدقلرینه حکم ایتکده خطا یوقدر !

نصفت و مرحت نیاز ایتکله ملت ایشلری ، دولت ایشلری کوربله مز ؛ ملت و دولت شرف و استقلالنی تأمین ایدبله مز ..

نصفت و مرحت دیلنمک کبی بر پرنسپ یوقدر . تورک ملتی ، تور کیانک مستقبل چوققلری ، بونی ، بر آن خاطر دن چیقارمه ملیدرلر .

افندیلر ؛ جمال باشایه ، قوماندا تبدلنه عائد نقطه لرده ویردیکنز جوابی عرض ایتشدم ، مساعده ایدرسه کز ، او جوابک باش طرفنی تشکیل ایدن خصوصات سائره حقنده کی مطالعاتی ده ، خلاصه ایدیم .

مواد اساسیه دائر نقاط نظر من شو ایدی :

« ۱ — دول مؤتلفه نك هر بری اعظمی منفعتی ، عموم تورکیاده ، تأمین ایتک غایه سننده در . بو ، تورکیاده ، شایان اعتماد بر استناد نقطه سی تأمیننی مستلزمدر . اجنبیلرک آچیقندن آچیغه معارض و غیر ممنون کورونملری سببنی ، قایینه نك وضع بیطرفیسننده آراملیدر ، عاجز و استنادسز اولمسنده آراملیدر .

۲ — قایینه ، بیاننامه نشر ایتکده استعجال ایتمه ملیدر . بیاننامه ، قایینه موقعنی تقویه

ابتد کدن سوکره نشر اولئیدر . قاینه‌نک قوتلی اولسی ، هر نقطه نظر دن قوای ملییه مستند اولدینی قناعتی بخش ایده جک بر طریق حرکت قبولیه وبونی عالم اظهار ایلسیه ممکندر .

مجلس اجتماع ابتد کدن سوکره واوراده قوتلی بر « مدافعه حقوق جمعیتی غروپی » وجود بولدقن سوکره ، بیاننامه به صره کله بیلیر . هر حالده بیاننامه ، صلح مرخصلرینک عزیمتدن اول و فقط غروپله متحدالفکر اوله رق تنظیم اولئیدر . چونکه ، بویه اولمازسه ، حائز قیمت واعتبار عد ایدلیه جکدر . برده ، ایشه ، قبول اولنه جق اصلاحاتی اعلان ایتمکله باشلامق دوغرو دکدر . بالعکس بیاننامه ده ملتک استقلال وملتک تمام یسندن باشلامق ، آنجق بونک تأمیننه معلق ومشروط اولمق اوزره امور اداره‌نک خطوط اساسیه سی تقرر اولمق موافق اولور .

بویاننامه به اساس اوله جق خطوط مهمه ، سیواس عمومی قونفره سی بیاننامه ونظامنامه سنده موجوددر . اوراده ، مستقبل حدوددر ، دولت وملتک استقلال ، اقلیتلرک حقوق ، مظاهرتک ، ملتجه ، طرز تلقیسی خصوصلری مصر حدر . بویه بر بیاننامه ، شمیدین احضار ومجلسک کشانده اکثریت غروپیه بالما کره اعلان اولتور . موافق اولان بودر .

۳ — داخلیه ناظرینک استعفا سیله قاینه ده بر بحران حصوله سبب کوروله مه مکده در . بویه بر مطالعه دن داخلیه ناظرینی ، صدر اعظم تاقی ایتمکده اولدیفکر معناسی چیقار . بر قاینه ده بحران ، آنجق حکومت رئیسینک استعفا سیله چیه یلور . قاینه‌نک ، داخلیه ناظری شریف پاشایه ، اونکده فرید پاشایه تابع ومربوط اولدینی آکلاشیلیور .

مجلسک کشادیه ، داخلیه وخارجیه ناظرلرینک تبدیلنک محقق اولدینی حقدنکی اشارتی آکلایه مدق . بوناظرلر ، شمیدین بویه بروعدده بولندیلر می ؟

دشمنلرک ، مجلسی کشاد ابتدیرمک ایسته میه جکلری طبعیدر . یالکز ، پادشاهک مجلسی فسخ ایتمی احتمالی وارد خاطر میدر ؟ اگر بویه بر احتمال وارسه او حالده مجلسی ، استانبوله داغتمق وملت مجلس مبعوثانلر براقق ایچونمی طوپلیورز ؟ بناء علیه ، پادشاهک بوباده کی نقطه ناظرلرینک ، هیئتمزجه قطعی اوله رق شمیدین بیلنمی لازمدر ، که مبعوثلری خارجه ، امین بر محله طوپلامق ایچون تشبثاده بولنم ! عکسی حالده ، (مجلس استانبوله اجتماع یوزندن بروجه بالا احواله دوچار اولورسه بونک مسئولیتی ، در سعادته اجتماعی خصوصنده اصرار ایدنلره راجع اوله جقدر .)

۴ — مبعوثلرک مداوله افکار ایچون آنقره به کلری فائده لیدر ،

*
* *

فندیلر ؛ بی جد آصیمی و پارلاق و امنیت بخش حسیات ایله قارشیلانمش
اولان آنقره اهالی محترمه سیله دها یقیندن طایشیق واونلرله مداوله
افکار ایتک بروطفه حکمنده ایدی . اونک ایچون - برای مذا کرد -
دعوت ایتدی کمز مبعوثلرک موصلتنه انتظار ایلدی کمز کونلرده ، اجتماع
ایدن محترم آنقره لیلره ، برقونفرانس ویرمشم . [وثیقه : ۲۲۰]
بقونفرانسه زمین اتحاد ایتدی کمز نقطه لر اوزرنده قیصه جه قونوشیم :

ویلسون پرنسیپلری : بو پرنسیپلرک ۱۴ ماده سندن تورکیا یه تعلق ایدنلر واردی . ذاتامغلوب
اولان وعقد متارکه ایدن عثمانلی دولتی ، بو پرنسیپلرک کوکل اوقشایچی منظره سربایله بر زمان
اویلا ندی .

۳۰ تشرین اول ۳۳۴ ، موندروس متارکه نامه سی موادی وبالخاصه بوماده لر میاننده یدنجیسی ،
دامغی یاقان آتشین برزهردی . یالکیز ، بوماده ، بقیه وطنی ، دشمنلرک امر اشغال واستیلا سته
آماده بولندیره غه کافی ایدی !

استانبولده ، بربرینی ولی ایدن عجزه دن مرکب قابینه لر ، شرفیز ، حیثیتیز ، سفلی
منظره لر یله معصوم ومتوکل ملتک تمثالی طانندی ، اعتباره لایق کورولمه مکه باشلاندی . بویوزدن ،
دنیا نك مدنی دولتلی ، ایجابات مدنییه یی اونوته حق قدر لایالی اولدی لر . اوتدنبیری ، تورک
ماتی علیهنده ؛ اقطار جهانده یاسیلان اک منطقسز پروپاگاندا لر ، هر زماندن زیاده اسماعه شایان
کورولدی .

طقوز آیدنبیری ، باشلایان ملی انتباه و فعالیت ، وضعیت ومنظره یی دیکشیدردی ودها چوق
دیکشیدیره جکدر . ملت ، حاصل اولان وحدتی محافظه ایدرسه واستقلال ایچون فدا کارلقدن
چکمنزسه موفقیت محققدر . ارضروم وسیواس قونفره لری اساساتی ، ملتک استحصال
ایده جکی غایه لر ایچون دستورددر .

فرید پاشا قابینه سنی اسقاط ایدن ، ملندر . فقط ، علی رضا پاشا قابینه سنی موقع اقتداره
کتیرمش اولوق مسئولیتی ملته عائد دکلددر . مع هذا ائتلاف حالته یز .

§ افندیلر ؛ شمدی ، آنقره یه کن مبعوث افندیلرله تماس ومداوله افکاره باشلایلم :

مبعوثلر ، عینی کونده ویا کونلرده مجتمعا بولنه مدیلر . منفرد آویا کوچوک کوچوک غروپلر
حائنده کلوب کیتدی لر . بو ذواتک ویا هیئتلرک کافه سته ، آری آری همان عینی اساس نقطه لری ...
کونلرجه تکرار وبنه تکرار ایتک مجبوری حاصل اولدی .

هرشیدن اول ، قوه معنویه نك ، قوه قلب و وجدانک یوکسک طوتکسی شرطدر . بونی
بیلیرسکیز . بزده بو نقطه یی تمیه ایتک اوزره ،

اولا ؛ داخلي وخارجي وضعيتك امنيت وفرح ويريحي ماهيتنده وانكشافنده بولنان نقطه لرني
وجهت لرني آراشديره رق ايضاح واثباته چاليشدق .

صوكره ؛ معين مقصد اطرافنده شعورلي وعزمكارانه اتحادك ، صارصيلماز قوت اولديني
حقيقتني ، يورولمقسزبن تكرر ايتدك .

بر هيئت اجتماعيه نك ، بقا وسعادت نك ، آنجق املده واستحصال آمالده اشتراك تام حالنده
بولنسنه متوقف اولديني ايضاح ايتدك . « وطنك خلاص ، استقلالك تأميني » هدفنه متوجه
وحدت مليه مركز ، اساسلي ، منتظم تشكيلاتك وجودينه وبوتشكيلاتي حسن سوق واداره به
مقدر دماغلرك ، نه نه رژيلرك ، بر دماغ وبر نه نه رژي حالنده متحد ومنتزج بر حاله كلسنه وابسته
اولديني سويلدك وبو مناسبته ، استانبولده ، آجيله جق مجلس مبعوثانده ، قوتلي ، متساند
برغروپ تشكيلي ضرورتني ميدانه قويدق .

ملت ؛ آنجق دولتلرك اضمحلال وانقراضلري هنكامه لرنده تاريخك قيد ايتديكي ، چوق
مهم وخطرناك آنلري يشاوردی . بويله آنلرده ، طالع مقدراتي بالذات كندي آلنه آلمقده
غفات كوسترن ملتلك ، عاقبتلري مجهول وفلاكت آلوددر .

تورك ملتي ، بو حقيقتي آ كلامغه باشلامشدي . بو ادراكی نتیجه سيدي ، كه ، اميد خلاص
وعدايدن ، هر صميمي اشارته شتابان اولمقده ايدی . آنجق اوزون عصرلرك اوپوشديرجي اداره
وتربيه سنك ، بر هيئت اجتماعيه ني ، بر كونده ، برسنده آزاد ايدم بيله جكني تصور وقبول ايتك
دوغرو دكلدر .

بو سبيله ، واقف طبيعت وحقيقت اولانلر ، ألندن كلديكي قدر ، منسوب اولديني ملتي
تنوير وارشايدرك ، اونلره ، خلاص هدفنه يورومكده دلالتی ، اك بوبوك انسانلق وظيفه سي
بيلمليدرلر .

تورك ملتلك ، قلبندن ، وجدانندن سانح وملهم اولان اك اساسلي ، اك بارز آرزو وایمان
معلوم اولمشدی : قورنولوش !..

بوقورتولوش فريادی ، تورك وطنك بوتون آفاقنده عكس انداز اولمقده ايدی . ملتدن ،
بشقه استيضاحانده بولمغه محل يوقدی . آرتق ، بو آرزويي ، افاده ايتك قولايدي . نتهكيم ،
ارضروم وسواس قونفرملرنده ، آرزوي ملي تبلر ايتديرلش وافاده اولنمشدی .

بو قونفرملر اساساته صادق اولدقلرني بيان ايتدكلري ايچون ملتجه وكيل انتخاب ايديلن
ذوات ؛ هرشیدن اول ، بو اساساته مربوط ذواتدن وبو اساساتي اعلان ايدن جمعيته نسبتني
كوسترر عنوانده بر غروپ يابه جقدی : « مدافعه حقوق جمعيتي غروپي » .. ايشته بو غروپ ،
تشكيلات مليه يه و دولاييسيله ملته مستند آهرزده اولورسه اولسون ، ملتلك مقدس آمالني
جسارتله افاده ومدافعه ايدم جكدی .

افندیلر ؛ ملنك آمال ومقاصدینی ده ، قیسه بر پروغرامه اساس اوله جق صورتده طوپلو برطرزده افاده سی ده کوروشولدی . (میثاق ملی) عنوانی ویریلن بو پروغرامك ایلک مسوده لری ده ، بر فکر ویرمك مقصدیله قلمه آلدی . استانبول مجلسنده بو اساسلر ، حقیقه طوپلو بر صورتده تحریر وتثیت اولمشدر .

افندیلر ؛ هر کوروشدیکمز ذات ویاخود ذات ، بزمه ، فکر وقناعتده متحد قاهره آیرلشلردی . فقط ، استانبول مجلسنده ، « مدافعه حقوق جمعیتی غروپی » دییه بر غروپ تشکل ایتدیکنی ایشتمك . نیچون ؟ ! اوت ، نیچون ؟ بوکا بو کون جواب ایسترم !

چونکه ، افندیلر ؛ بو غروپی تشکیل ایتکی ، وجدان بورجی ، ملت بورجی بيلمك وضعیت وقابلیتمده بولنان افندیلر ؛ ایمانسز ایدیلر . . . جین ایدیلر . . . جاهل ایدیلر .

ایمانسز ایدیلر ؛ چونکه ، آمال ملیه نك جدیدت وقطعیتنه وبو آمالك مسندی اولان تشکیلات ملیه نك صلابتنه اینامیورلردی .

جین ایدیلر ؛ چونکه ، تشکیلات ملیه به منسوییتی داعی مهالك کوریورلردی .

جاهل ایدیلر ؛ چونکه ، یکانه استنادکاه خلاصك ملت اولدیغنی واوله جغنی تقدیر ایدمیورلردی . پادشاهه تکاپو ایدرك ، اجانبه خوش کورونه رك ، ملایم ونازك داورانه رق ، بیوك غایه لك استحصال اولنه بیله جکی غفلتنی کوستیریورلردی .

بوندن بشقه ، افندیلر ؛ نانکور وخودپرست ایدیلر . . . فکر ملی وتشکیلات ملیه نك ، قیسه بر زمانده تأمین ایتدیکی شرف وموجودیتی استصغار ایدیورلردی . وجود بولمش اولان وضعیت ووارلغك سهل الاستحصال اولدیغنی ظن ووهم ایتمکه چیرکین غرورلرینی تطمین سوداسنه دوشیورلردی . . .

ارضرومده ، سیواسده تلفظ اولمش ، تثیت اولمش بر عنوانی عیناً قبول ایتك ذل اولزمیدی ؟ ! او عنواندن دها معنالی عنوانی یوقدی ؟ !

اوت ، ایشیتك افندیلر ؛ وارمش : « فلاح وطن غروپی » [**]

§ افندیلر ؛ ماضیه عائد صفحات وحادثاتی ؛ بوراده بیان ایده بیله جکم چرچیوه داخلنده ، حقیقته مطابق اوله رق تثیت ایتك عزمنده ایم ، بو سببله ، تام اوزرنده بولوندیغمز نقطه به عائد برخصوصی ده ، کمال صمیمیتله اطلاعکزه تودیع ایده جکم .

بن ، مجلس مبعوثانك ، استانبولده ، دوچار تجاوزاوله جغه داغیله جغه قطعياً انتظار ایدیوردم . بوتقدیرده ، توسل اولنه جق تدبیری ده نقرر ایتدیرمشدم . حاضر لغمز وترتیباً تمزده باشلامشدی . آفرده طوپلانق . . .

[**] بالالترام شده لی یازلشدر .

ایشته بووظیفه یی یاپارکن ، مانجه ، سوء تفهیماتی موجب اولمهق ایچون تدبیر اوله رقده برشی دوشونمشم . مجلس مبعوثان ریاستنه انتخاب اولمق .. بوندن مقصد ، داغیتیلان مبعوثلری ، مجلس مبعوثان رئیس صفت و صلاحیتله ، دعوت ایتمکدی . کرچه بوتدیر ، آنجق ظواهری محاطلده وموقه فائده لی ایدی . فقط ، هر حالده بحرانی زمانلرده ، فائده سی موقت اولسه ده ، هر درلو تدبیرك آلتش اولسی زائد عد ایدیه من . .

حقیقتده ، استانبوله کیتیمه جکدم . فقط بونی اعتراف ایتمکسزین ، زمان قزانه حق وموقه غیوبته بولونیورمشم کبی وضعیت ومعامله تنظیم اولنه حق ومجلس ؛ رئیس وکیللری واسطه سیله اداره اولنه جقدی .

بوتدیرك تطبیق ، بالطبع ، مجلسه کیدن ، حقیقت وضعیتی مدرک اولسی لازم کن آرقداشلرک همت ومساعدیسه اوله سیله جکدی .

افندیلر ؛ بوخصوصی ، ایجاب ایدن ذواته سویلدم . مطالعه ونقطه نظریمی موافق بولدیلر . بویولده چالیشه جقلرینی وعد وتأمین ایدرک استانبوله کیتدیلر .

فقط ، پک مستثنا ، بلکه برویا ایکی آرقداشدن ماعداسنک ، بوفکری ، تلفظ دخی ایتدکلیرینی اوکرندم .

بومسئله ده حاکم اولان برحاکمه ومنطق شوایمش ... بونجه ملت وکیللری ایچنده مجلس رئیس اوله حق لیاقتده بر آدم دخی یوقیدر ، که حاضر اولیان بر مبعوثی غیا بارئیس انتخاب ایده جکز .. مجلسی تشکیل ایدن اعضای کرامی بوقدر لیاقتسز کوسترمک انظار اغیارده سوء تأثیری موجب اولمازمی ؟

دیگر بر منطق ده ؛ مجلس ریاستنه قوای ملیه رئیس انتخاب ایتمکه ده ایلک کوندن ، مجلس اوزرینه ، شبهه وتجاوزی جلبه وسیله ویرمکدر . کار عاقل اوله من .

بونوع محاکمه ومنطق یاپانلرک ، پک ده اوزاق انسانلر اولمدیغنی کورنلر ، اختیار سکوتی ترجیح ایلشلر . .

افندیلر ؛ اعتراف ایتلیم ، که بوتدیرك التمامش اولسی ، مجلس داغیلدقن صوکره بنی کوچک برمشکل ایله قارشیلادیرمشدر . بوجهتی ده صره سی کلنجه عرض ایده جکم .

..

§ افندیلر ؛ مجلس مبعوثان ، ۱۹ کانون ثانی ۳۳۹ تاریخده آچیلمشدی . تقریباً ، بر آی صوکره حربیه ناظرینک ۲۱ شباط ۳۳۹ تاریخی برتلفرافنی آلدیم . عیناً عرض ایدیورم .

آنقرده ق ۲۰ . قوماندانلغنه

مصطفی کال پاشا حضر تلیینه :

انکلیز لر حکومت ویردکاری برنوطه ده، بنم ایله جواد پاشا حضر تلینک وظیفه دن چکیلمک کمزی طلب ایتدیلر . قایینه جه شدیداً جواب رد ویرلدیسه ده وضعیت قایینه نك قالسنی ویا لکنز بنم ایله جواد پاشانک چکیلمه مزی ایجاب ایتدیردی . حریه نظارتنه صالح پاشا و دالت ایده جکدر . قایینه نی مشکل وضعیته صواقجق بر حرکتده بولونیاماسنی رجا ایدرم . عکسی حلا-ه وضعیت ، تصور بیوردیفکزدن دها وخیم اولور .

حریه ناظری

جمال

§ بوتلغراف ۲۲ شباطده واصل اولمشدی . درحال تلغراف باشنده ساعت ۱۱،۳۰ اولده بوتلغرافی یازدم :

۳۳۶-۱-۲۲

حریه ناظری جمال پاشا حضر تلیینه

- ۱ - ویریلن نوطه بی عیناً لطف ایدرمیسکز ؟
- ۲ - تکلیف واقعی اسعافده استعجال بیورمیسکز . نوطه بی بعدالمطالعه مطالعاتمزی عرض ایده جکم .

مصطفی کال

§ جمال پاشانک ، امضانی کیزلیرک ویردیکی جواب شو ایدی :

قایت مستعجلدر

قاضی کوی

۳۳۶-۱-۲۲

آنقرده ق ۲۰ قوماندانلغنه

مصطفی کال پاشا حضر تلیینه :

نوطه نك مختصراً صورتی بروجه زیردر :

- ۱ — صورت مخصوصه ده منتخب ضابطانك قواى مليه ارکان حربيه سنه اعزامى .
- ۲ — ۱۴نجى قول اردودن ترخيص و تفريق صورتيله قواى مليه افراد اعزامى .
- ۳ — طوپ قاسى وسائر ادوات قاچيرلىسى .
- ۴ — زونغولداقدن استانبوله كلن طابورك اعاده سنى تعويق ايتك .
- ۵ — آفيون قره حصارندن آلاشهره آلاى نقل ايتك .
- ۶ — بروسه دن بانديرمه يه بر آلاى نقل ايتك .

۷ — بو احوالده حربيه ناظرى و ارکان حربيه رئيسنك شخصاً مدخدار اولدقلى تين ايتش . قرق سگىز ساعت ظرفنده بو ايكي شخصك وظيفه لرندن اوزافلاشديرلىسى .

دقت بيوريلىوركه آيدىن جبهه سى مسئله سى بونوطه ده موضوع بحث بيله دكلدر . بو نوطه يه جواباً بر ، ايكي ، اوچنجى مادملر يالاندر . دردنجى مسئله نيم زماننده دكلدر . بن مراجعتلى اوزرينه اعاده ايتدم . بشنجى مسئله ده ، فرقه قوماندانى تبديل ايتدم . آلتنجى مسئله ، احمد آزاوور مسئله سى ده آسايشه تعلق ايدر . بوبابده محاربه لر مز واردر . شيمدى ده دوسيه لر تدقيق اولنورسه آ كلاشايير . دنيلدى . قبول ايتديلر . آنك اوزرينه اوچ شق ، موضوع بحث اولدى : نوطه يه برنجى جوابدن صوكره جواب ويرمه مك واحكامنه قولاق اصماق ، قاينه كاملاً استعفا ايتك . بنم استعقام . برنجى ماده حالنده ، بوراده براسقانداال ظهورندن قورقولدى . ايكنجى ماده حالنده ، ذاتاً ايستدكلى ظهوره و فريد پاشا ، قاينه يه كلش اوله جنى ملاحظه اولندى . بناء عليه ، بنم استعقام ايله نظارنك وكالتله اداره سى ترجيح ايدلى . هر حالده قرار كزك اولابكا تبليغى رجا و سزله حرمتلرمى اعلا ايلرم افندم . (فريق جمال)

سرياور

صالح

جمال پاشا ، بو نوطه ده ، آيدىن جبهه سنك موضوع بحث اولديغى اشارت ايتمكه بيلم نه مراد ايدىيور ؟ شبهه يوق كه ، موضوع بحث اولان آيدىن جبهه سيدر ، اوكا معاونتدر وقواى مليه در . يالكنر جمال پاشا ، بو ايماسيله مسيبك هيئت تمثيليه اولديغى آ كلاتمق سوداسنده در . § جمال پاشابه ، بوتلغرافنه جواباً يازديغم تلغرافله ، شو امرى ويردم :

۲۲ شباط ۱۳۲۶

حربيه ناظرى جمال پاشا حضر تلرينه

وظيفه دن چكلمك صورتيله انكليزلرك طلبنه اقتفا ايتكيز ، اويله وخيم بر وضعيت حصوله

کتیر بر که سزك عكسی حاله تصور بیوردیفگکز و خامته فائقدر . بوندن ماعدا ، هیئت تمثیلیه نك بر مرخصی اولان ذات دولترینك ، هیئت تمثیلیه نك خبری اولقسزین وحتی آنك مطالعه سنه رغماً چكلمكز قبول ایدله مز . انكیزلرك ، سزی جبراً وظیفه دن آیرملری احتمالی بیله بزم حسابمز در . و تدایر سریعه آتمشدر . بناء علیه ، اولانوطه بی عیناً بیلدیریکز ، صوکره احوال دن معلومات ویرهرك قراره انتظار وکال متانتله موقعکزی محافظه بیورمکز قطعاً مطلوبمز در .

هیئت تمثیلیه نائمه

مصطفی کمال

§ علی رضا پاشایه ده شو تلغرافی یازدم :

آقره : ۲۲ - ۱ - ۳۳۶

ذات سامیء صدارتپناهی به

انکیزلرك ، حربیه ناظرینك و اوکان حربیه عمومیه رئیسینك تبدیلی طلب ایتملری ، دولتک استقلال سیاسیسنه قطعی بر تجاوزدر . بر تجاوز ، بر مدندبری ممالکمزك تقسیم و موجودیت سیاسیهمزك احساسی یولنده جهان افکار عمومیه سنده دوران ایدن مناقشاتك ، بر قرار قطعی به اقتران ایتمش اولمسی نتیجه سیمیدر ؟ یوقسه ، موجودیت سیاسیهمزی احما یولنده وقوع بوله جق تشبثاتك نه نتیجه ویره چکنی کشف ایچون پاپلمش بر تشبثمیدر ؟ یوقسه ، ائتلاف دولترینك آلیشدقلمری وجهله ، یکدیگرینك موافقت وقراری آلمه لزوم کورمکسزین ، منفرداً ایقاع نفوذ یولنده هر هانکی بر حرکتیمیدر ؟ بونلری تفریق ایدله بیله چک معلوماته مالک دکلز و مالک اوله مایز . کذلک یونانلیلرك صالحی جبهه سنده باشلایان تعرضلرینك بوتشبتات ایله درجه مناسبتی ده تعیین ایدله مز . فقط استقلال سیاسیهمزی وقوع بولان بو قصد صریحی ، دولتجه قبول و ملتجه سکوت ایدله رسهك ، موجودیت سیاسیهمزی علیهنده الك بدین مقررات و اجرا آته کندی طرفزدن یول ویرلمش اوله جفمز شبهه مز یوقدر . بناء علیه ، انکیزلرك استانبولده محتمل تجاوزلری نه شکل و نه درجه به وراجق اولورسه اولسون ، داخل و خارج نظرنده ، مدافعه حقوق جمعیتنه مستند بیلین حکومتك ، بو تکلیفی شدتله رد و ناظر ایله رئیس بهمه حال محافظه ایتسی قطعاً مطلوبمز در . بونك خارجنده بر حرکت مطاوعتکارانه ، یالکمز ملتک استقلالنه و موجودیتنه منافی اولماز ، فقط ، حکومتی ملت قارشو ویرمش اولدینی تمهیددن انحراف ایتمش و استقلال اوغرنده کی مجاهدات ملیه مزو تعویق و تصعیب ایتمش وضعیتنه قویار .

بناءً عليه حكومت قبول آئینه دخی ، بز ، حكومتك هیئتمزه قارشى تعهداتی ایفا ایتمه مكله ، ملتدن
آلدیغی قوتی تماماً ضایع ایتمش اولدیغنی ومحل استقلال طور وحرکتندن دولایی حكومتی مسئول
عدایتدیكمزی اعلان ایتمك مجبوریتنده قالیرز . حكومتك مقاومتی حالنده ، انكیزلر حربیه ناظرینی
جبراً قالدیرمق و بوتون حكومتی اسقاط ایتمك جهتیه بیله تشبث ایتمه لر ، وضعیت كرك خارج
و كرك داخله قارشى ، آنلرك امر بیله ناظرى فدا ایتمك ، شقندندها مساعددر . وضعیتك صفحائی
حقنده براییک ساعته قدر جواب فیخانه لرینی استرحام ایدرز . استانبول ایله مخابره ، انكیزلر
طرفندن منع اولنورسه استقلال ملی اوغرانده مجاهده ملییه و دینییه اعلان ایتمك یولنده ایلرولیه جکز!

آناطولی وزوم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی
هیئت تمثیلیه سی نامه

مصطفی کمال

§ عینی کونده جمال پاشایه ، بوتانغرافی یازدم :

۲۲ کانون ثانی ۳۶

ذاته مخصوص و فوق العاده مستمجنلر

حربیه ناظرى جمال پاشا حضرتلرینه

انكیزلرك امرى نتیجه سی اوله رق حربیه نظارتی ترك بیوردقلى آكلاشلیور . دولت
وملتیزك استقلالنی محل اولان بو چكیلمك کیفیتنی ، هر چه باد آباد قبول ایتمه مك سرك و بز
وظیفه من اقتضاسندندر . بز ، وظیفه منی صوكنه قادار ایفا ایتمك ایچون هر درلود ایری
آلیورز . سزی ده ، مقامكزه او طور وب نظارتكزی ایفا ایتمك صورتیه وظیفه كیزك ایفاسنه
دعوت ایدرز . اكر شخصی ویا اجتهادی هر هانکی برسبیله طورمق ایسته میورسه كز انكیزلرك
نوطه سی اوزرینه دكل ، مستقل بر ملتك ناظرینه جائز اولان شكلده انفصال ایلرسكز .
مسئله یی ؛ شخصی بر نقطه نظردن دكل ، بومداخله ، وطنمنز ایچون خاطره كله ییله جك آغیر
فلا كتلرك مقدمه سی اوله بیلر نقطه نظرندن ، محاکمه ایتمكزی رجا ایدرز . نظارتدن بوضورتله
چكیلمكز ، انكیزلرك مداخله سنی واستقلال ملتك اخلاقی تسهیل ایده جكدرك . اكر وظیفه
باشنه كلامكده اصرار ایدرسه كز ، انكیزلرك استقلال ملتق اخلاقی ایتمكزی اعلان ایدركن
حربیه ناظرینكده وظیفه وطنیه سنی ایفا ایتمه مكدن مسئول اولدیغنی آغیر بر صورتده علاوه ایله مك

مجبوریتند. نوطه مالی بر کون صوکره بیلدیرمکنز والا آن هیئت مزله تماسه کله میه جک صوریده
اوزافلاشمکنز وضعیتی آغیرلاشدر مقده در . جواب ویرمکنزی طلب ورجا ایدرز .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

§ صدر اعظم ایله تلغراف باشنده شو مخبره لر جریان ایتدی :

باب عالی

۲۲ کانونی ۱۳۳۶

آناطول وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی هیئت تمثیلیه سنه

حربه ناظری جمال پاشانک قاینه دن چکیلمسی وارکان حربیه رئیس جواد پاشانک تبدیلی ،
یالکنز انکیزلر طرفندن طلب اولنماشدر . انکلتزه ، ایتالیا و فرانسه ممللری ، باب عالی به مشترک
بر اولتیماتوم ویره رک اسباب موجب سردیله قرق سکنز ساعت طرفنده شو مطلبک حصولی
ایسته مشدر . بو آغیر تکلیف قارشوسنده ، قاینه جه بالا طرف مداوله افکاردن صوکره عموماً
چکیلمکه قرار ویرلدی و مجلس مبعوثان متشکل بولنه ییدی قاینه جه بشقه کونا حرکت ایدلک ممکن
ایدی . تکلیفارینی کری آلدیرمق اوزره ، دول ثلثه ممللری نزدنده سرد ایتدکری اسباب
موجبه نك ردیله ، تشبثات لازمه ده بولونیلدی . ممللر ، تکلیف لر نده اصرار ایتدیلر . قاینه نك
استعفا سی تحق ایتشکن مجلس مبعوثانک هموزمدا کرانه باشلایه مدیننی بر زمانده قاینه نك چکیلمسی
منافع عالی و وطنه مغایر اوله جغنی ، جمال پاشا بالذات ایراد ایدرک و بویله برجرانلی زمانده قاینه نك
استعفا سی ، استانبولی آناطولودن آیرمغه قدر واروب غایت وخیم نتایج تولید ایلیمه جکی ایلری
سورهرک ، کندی استعفا سیله مسئله نك حل اولمنی ترجیح ایتشدر . مسئله نك صفحاتی بوندن
عبارتدر . مجلس مبعوثانک ، نهایت بر ایکی کونه قدر نصاب اکثریتی حائر اوله رق اجتماعی
محقق اولدیغندن حکومت ، هر نوع خصوصاتی مجلسک پیش نظرینه وضع ایده جکدر .
طرفکنزدن بوباده هیچ بر کونا تشبثات وقوع بولمه سی لازمدر . چونکه سوز صاحبی مجلس
مبعوثاندر . وکلا ، وخامت وضعیتی تماماً مدرک و افعال و حرکاتک سلامتته قانع اولدیغندن اهون
شری اختیار ایتشدر . مداخله نهایت ویریله جکی جمعه ایرتسی صباحنه قدر بیلدیرلیدیکی حالده
قاینه نك موقع اقتداردن چکیله جکی بوندن تولد ایده جک حادثاتک مسئولیتی کنندیسنه عائد
اولیمه جنی بیان اولنور .

صدر اعظم

علی رضا

§ افندیلر ؛ صدر اعظم پاشا ، کندیلرینی تحقیر ایدنه دکل، بزه دهشتلی اولتیا نوم ویریور .

قونفره
۲۲-۱-۳۶

صدراعظم پاشا حضر تدرینه

تلغرافنامه فخیانه لری اوزرینه هیئت تمثیلیه جه برقرار اتخاذا ایدلمک ایچون اول امرده اولتیا نوم صورتک عیناً بیلنمسنه احتیاج قطعی واردر . بونک لطفاً تبلیغنی عرض ورجا ایدهرم .

هیئت تمثیلیه نامنه

مصطفی کمال

ارن کوی
۲۲-۱-۳۳۶

آناطول وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی هیئت تمثیلیه سنه

ج : بعدالذا کره بیلدیر یله جکدر .

صدراعظم

علی رضا

§ بوراده ، سویله ملیم ، که حکومت ، بونوطه صورتی عیناً بزه ویرمک ایستهمه مش ویرمه مشدر .

§ صدراعظمه ویردیکم جواب بودر :

۲۲-۱-۳۳۶

ذات سامی صدارتپناهی به

اولتیا نوم صورتی کورد کدن صوکره قرار قطعی بی عرض ایده جکزر . آنجق وضعیتک

مطالعه ایدلیدیکی اساسلرده ، حکومتله آره مزده مشاهده فرقی واردرکه اولا اونی برطرف ایتمک ایسترز . حکومت ، بزم معروضاتمزی کندی اجرا آتیه مداخله شکننده تلقی ایتمش ، یعنی وقعه خارجه یی برطرفه براقه رق ، بر مسئله داخلیه اوکنده بولندیغنی ظن ایتمشدر . وقعه یی ، منحصر آ اجنیلرک بر ناظری تبدیل ایده بیلیمسی نقطه نظرندن دوشونمک لازمدر . کذلک استدلال اولندیغنی وجهله حربه ناظرینک شخصی دخی موضوع بحث دکلدرد . عینی وضعیتده دیگر برناظر وهر هانکی بر ذات اولسه ، وقعه ، عینی صورته محاکمه ایدیه جکدی . دیگر طرفدن ناظرک تبدیلی امر ایدن قوتک ، مجلس مبعوثانک انعقادینه وحکومتک ایضاحاتندن صوکره مجلس مبعوثانک برقرار اتخاذ ایتسنه مساعده ایدوب ایتیه جکیده شو آنده مجهولدر . مجلس مبعوثان ، سوز صاحبی اولمازدن اول وقوع بوله جق امر واقعله حاضر لایمق ایجاب ایتدیکی ایچون حکومت سنیه نک قرارینی آ کلامق ایستیوروز . مجلس مبعوثان سوز صاحبی اولمازدن اول امر واقعله توالی ایدر مسئله خارجه نک ماهیتنه موافق تداییر آلمق تأخر ایدرسه ، بوندن متولد مسئولیتکده هیئتمزه راجع اوله میه جق تسلیم بیوریلور . مجلس مبعوثان فی الحقیقه طوپلانیر وایقای وظیفه باشلارسه ، حکومتده هیچ برشی ایچون مراجعت ایتیه جکمز طبعیدر . نوطه یی یالکیز انکلیزلرک دکل ، دول ائتلافیه نک مشترکا تبلیغ ایتسی ، مسئله خارجه نک اهمیتنی احاطه ایچون آیری برسیدر .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

§ جمال پاشا ، صوگ تلغرافزه ، ۲۴ شباطده ویردیکی جوابده ، چکیلمسنک ضرورتندن و مجلس ملینک طرز حرکتنه انتظار لزومندن بحث ایدیوردی . [وثیقه : ۲۲۱]

§ افندیلر ؛ عینی کونک زوالنده آنقره ، ارضروم ، سیواس ، دیاربکر ، باندیرمه ، بالیکسر ، قونیه ، ادرنه ، استانبول وبروسهده بولتان قوماندانلره وضعیت ونقطه نظرمن بیلدیریلهرک نظر دقتلری جلب ومطالعهلری استفسار اولندی . [وثیقه : ۲۲۲]

استانبولده اونجی قافقاس فرقه سی قوماندانی کمال الدین سامی بکهده (برلین سفیری کمال الدین سامی پاشادر) ، آیریجه شو امری ویردم :

۲۲ کانون ثانی ۱۳۳۶

اونجی قافقاس فرقه سی قوماندانلغنه

همان رؤف بی بوله رق وضعیتی برابر وامنیت داخلنده تعقیب ایتمکیزی رجا ایدرزه انکلیزلرک

طلبی اسعاف ایتک قطعاً غیر جائز در . بوراچه اونقظه نظردن تدایر سریعه به توسل ابدلی .
استانبولده کی تلغراف مخبراتی تحت تأمینہ آلمکز لازمدر . [وثیقه : ۲۲۳]

مصطفی کمال

§ افندیلر ، رؤف بك ، بكر سامی بك ، جامی بك وعموم مبعوثلرده قافقاس فرقهسی
قوماندانی کمال وموقع مستحکم قوماندانی شوکت وحربه نظارت سریاوری صالح بکرو واسطه لریده
شیفره اوله رق شو تبلیغده بولندم :

۲۲ کانون ثانی ۳۳۶

انکیزلر ، حربیه ناظری جمال پاشا ایله ارکان حربیه عمومیه رئیس جواد پاشانک وظیفه دن
چکیلیمسنی طاب ایتشلردر . بوتشبت ، دولتک استقلال علیهنده قطعی برحرکتدر . بناء علیه ،
بوتشبت علیهنه ملتک اجرا ایده جکی حرکات ، محافظه استقلال ایچون پایله حق مجاهدات
جمله سندنر . ایلك دوره مجاهدانده ، وظیفه ، ملتک مبعوثلرینکدر . مبعوثلر ، قایدنه اعضاسنک
موجودتنه مداخله واقعا تأثیر صورتیه دولتک استقلال سیاسی علیهنه ، انکیزلرک وقوع
بولان تجاوزلرینی ، داخل وخارجہ قارشى قطعاً وسریعاً رد ایلك مجبوریتنده در . بونک طرز
اجراسنی قراولاشدیردرق بورایه بیلدیریکز ، فقط ، اجرا آتده ششو نقطه لری همه حال تأمین
ایتک ایجاب ایدر :

اولا ؛ مجلسک فسخی حقنده براراده نك مجلسده بغته اوقومسنى احتمالنه معروض قلم ملیدر .
اگر بواحوال قطعاً غیر وارد اولمازسه ، مبعوثلر ، تشبثلرینی خصوصی اجتماع حالنده ده یاپارلرسه
کافیدر . ثانیاً ؛ دولتک استقلال سیاسی علیهنه قطعی برحرکت وقوع بولدیغنی صلح قونفرانسنه
و آوروپا ملتلرینه وعالم اسلامه وداخل ممالکه اعلان ایتک لازمدر . انکیزلرک تجاوزی کری
آلندیغنی تقدیرده ، مجلسک وظیفه سی ، آناطولویه کچمک واداره ملیه یی درعهده ایتکدر .
بواجرا آت ، بوتون ملتک قوتلرینی جمع ایتیش اولان قوای ملیه طرفندن هر واسطه ایله تأیید
اولنه جقدر . شمدیدن تدایر لازمه اتخاذ اولنمشدر .

هیئت تمثیایه نانه

مصطفی کمال

§ بوتبلیغ صورتی عیناً عموم قوماندانلره بیلدیرلدى .

افندیلر ، آیریجه ، رؤف بکده ۲۳ کانون ثانی ۳۳۶ ده ، اونجی قافقاس فرقهسی قوماندانی
واسطه سیله یازدیغم شیفره ده ، « حربیه ناظرینک انفصالی بر امر واقع اولغله برابر ، مسئله نك

اهمیتی باقیدر دیدم . « دول استلافیه مثلاری ، حکومتی ایسته دکلری کی ترکیب ایتک یولی طومش اولیورلردی . یازن ، مجلسک اعتماد ایده جکی بر حکومتده عینی صورتله معامله ایتلرینه مثال حاضر لائش اولیوردی . حکومتک ، ملتی و مطبوعاتی خبردار ایتیه رک ، بر قاینه مسئله سی یاپیمه رق مطاوعت کوسترمسی استقلال ملتی مخلدی . حادثه یی قیاطیه رق ، مجلس مبعوثانده . حکومتی ، استقلال ملتی محافظه ایده مدیکندن علناً اسقاط ایتک لازم ایدی . ایسته ، بوتون بونلری رؤف بکه یازدم . [وثیقه : ۲۲۴]

عینی تاریخده ، اونجی قافتاس فرقه سی قوماندانیه رؤف بکه مشترکاً شو دبرکتیفی ویرمشم : (حکومت مقاومت ایدرک ؛ صلح قونفرانسی ؛ قوای ملیه دن دولای تورک حکومتی اسقاطه قرار ویردیکنی ، بوتون جهان قارش ایلانه مجبور ایتک لازمدر . قاینه نک ، اسلافی کی ، استقلال ملیدن سکونتله فداکارلق ایتیمی ، صلابت شخصیه اعتباریه ضعفی ، ادراک واحاطه اعتباریه ده اصلاً شایان اعتماد اولمیدیغی بردها واضحاً کوسترمشدر . بوقدر مغلق مسائل سجه و فکر آ بومرتبه ضعیف ذوات ایله اداره ایتمه ک چالیشمق آرتق غیر ممکندر . بناء علیه ، قاینه نک صوک مسئله دن دولای اسقاطی لازمدر . ملتک اعتماد عامه سنه لایق بر قاینه نک موقع اقتداره کلسی بولنده چالیشکز . [وثیقه : ۲۲۵]) .

فندیلر ؛ اجندیلرک ، استانبولده تجاوزاتی آرتدیره رق ناظر ویا مبعوثلردن بعضیلرینک توقیفنه باشلاملری احتمالنه بناء ، بالمقابل ، آناتولوده بولنان آجینی ضابطلرینک توقیف ایللمسینه قرار ویردم . بوقراریمی و بوکا نظراً اتحاد تدابیر ایللمسی لزومنی ، ۲۲ کانون ثانی ۳۶ تاریخده آنقره ، قونیه ، سیواس وارضر و مده کی قول اردو قوماندانلرینه ، ذاته مخصوص اوله رق ، شیفره ایله امر ایتدم . [وثیقه : ۲۲۶]

§ فندیلر ؛ مبعوثلره یازدیغم تلغرافه ، واصف ، رؤف ، بکرسامی بکلرک مشترک امضاسیله جواب کلدی . بوجوابده ؛ مجلس رسماً مذاکراته باشلانجه ، مسئله حاضر سببیه قاینه چکیلجه جکدر . اوزمانه قدر وضعیت امنیتی ایچون قاینه نک ابقاسی لازمدر . سر ، حرکت و مداخله ایتیه یکنز . امر لریکزی زه بیلدیریکز . نقطه نظر لریکز هر مقام نزدنده حقیه مدافعه ایدیه جکسینه اعتماد ایدیکز دنیلیمکده ایدی . [وثیقه : ۲۲۷]

بن ، نه حکومت و نه ده مجلسه اشعارانده بولنمغه قرار ویرمش و آرتق ایشی محترم مبعوث آرقداش لرمزه براهشدم . [وثیقه : ۲۲۸]

فندیلر ؛ استانبولده کی ذواتک ، نه کی نصایحه کوره ، حرکتلرینی تنظیم ایتدکلرینی تبارز ایتدیرمک ایچون ، شو قیصه معلوماتی عرض ایدیم ؛

فلان مثل سیاسی، چوق ناموسلی و دوغرو سوزلی و تورك محي ايمش . بوذات، چوق صميمي و متاثر برلسانه ديمش، كه اكر حربيه ناظري ايله جواد پاشا چكيا مسيه يديلر، حربيه نظارتي اشغال اولنه جقدی. قواي مليه نك كوستردیكي سكونت و متانت، بعضيلرني چيلديرتيور . فقط عجله ايمهيك، ازديلر سكرز . بكا اعتماد ايدك . حقارت وارسه، ياپانلر اوتانسین . بلكه دها دليلككر اوله جقدر . فقط، سز، زنهار دليلك يامهيك .

استانبولده كي ذوات؛ بز، بوافاداك صميميته شبه ايتيورز دييورلردی . [وثيقه : ۲۲۹]
 § افنديلر، مبعوثلر، استانبولده طرپلانده قلرندن برهفته صوكره، ديوان رياست اتخاي حقنده بومناسيتله مجلس رياسته دائر مداوله افكاره باشلامش . بریده اشارت ايتشدم، كه بن، مجلس رئيسي اتخاب اولونمهي، بعض فوائدينه بناء، لزوملي برتدير تلقی ايمش و ايجاب ايدن ذواته نقطه نظريي بيلدير مشدم . ايشته، عرض ايتديكم وجهله، بومستله اوزرنده كوروشولمكه باشلانديني كونلرده، ۲۸ كانون ثاني ۳۶ و ۱ شباط ۳۳۶ تاريخلرنده رؤف بكك وقوع بولان اشعاراتنده، برطاقم مطالعاتدن صوكره، « بز يك عظيم محذور توليد ايدمه جك اولان بوجهتي ايلري سورمكدن صرف نظر ايدسيورز . » ديمكهده [وثيقه : ۲۳۰] و « خصوصي، محرم بر اجتماعده تكرار موضوع بحث اولدی . شرف بك، اتخابكز فوائندن بحث ايتدی اتخاب خصوصنده تشنت آرا، تكرار قطعيتله محسوس اولديفنندن، ملتك رأس كارنده، مجلس مليه نكهبان اوله رق قلمني ذاتاً ترجيح بيوردقلري طرفزدن سويلنهرك آفديشلرله حق ساميلرنده تظاهرات صميانه به شاهد اولندی . اجتماع عمومیده رشاد حكمت بك، رئيس اول وحسين كاظم بك برنجي و خواجه عبدالعزيز مجدي افندی، ايكنجی رئيس وكيلى اتخاب اولندی . » خبری و ريلمكهده ایدی .

افنديلر؛ بنم رياستمدن بحث ايدن، ديمكه، يالكز شرف بك اوليور . سائر ذوات طرفندن نه مقصده رياسته اتخابم موضوع بحث ايدليكي، محرم اولديني بيلديرلن بواجتماعده، ايماء اولسون سويلنميور . جدی مطالعاته استناداً، بنم رياستمي موضوع بحث ايتلي ايديلر . اوندن صوكره، تشنت افكار اولوب اوله ميه جفني تدقيق ايليديلر . يالكز شرف بكك افاداتي اوزرينه، افكارك جهت تمايلنه حكم ويرمكهده اصابت اوليه بيليردی .

افنديلر؛ رؤف بكك رياست مسئله سنه عائد ايضاحاته ويرديكم جوابده ديمشدم، كه . « سرد اولنان محاذير اولجه اطرافيله دوشونيلن شيلردر . بنم رياستمي موضوع بحث ايدن اسباب معلومدر؛ قواي مليه نك، ملت طرفندن قبول ايدليكني تأييد ايتك، مجلس فسخ اولنديغي حالده رياسته عائد وظائف امنيتله ايفا ايله مك، حياتمزه غير قابل تأليف بر صلح تكليف قارشوسنده قيام ملي ياپيليرسه رياست وضعيتيله ملتك مادی و معنوی قوتلريني مدافعه به توجه ايتك ملاحظه لريدر . مطالعه كزدن، مدافعه به تعلق ايدن بواسابك، بوكون استانبول محيطنده شايان اهمال عد اولنديغي آكلاشيليور . اكر نقطه نظرده اصابت ايمه مكدن،

مدافعه ملیه ده حالا و آتیا نقصان حاصل اولورسه ، مسئولیت ، خطا ایدنلره عائد اولور .
شخصاً بنم بوخصوصده مستغنی اولدیغی تأمینیه حاجت یوقدر .

افندیلر ؛ حریه ناظری وارکان حربیه رئیسینک جبراً اسقاط ایدلایکینی بیلیورز . مجلس ریاستنه انتخاب اولنان مرحوم رشاد حکمت بکک ، برسبیله اجندیلر طرفندن توقیف اولندیغندن خبردار اولنشدق . استانبولده بولنان هیئت تمثیلیه اعضالرینک توقیفی دوشونیلدیکی ، رؤف بکک ۲۸ کانون ثانی ۳۶ تاریخی اشعاریه بیلدیریلیوردی . بو احوالدن ، قوای ملیه علیهدارلنی ، مجلسک فسخی احتمالی ، بناء علیه مدافعه ملیه به تشبث زماننک دها قریب اولدیغی میدانده ایدی . فقط ، بو حقیقی احتساس ایدن آزدی .

افندیلر ؛ رشاد حکمت بکک قورناریلسی ایچون ده آنقره دن چالیشمق لازم کلدی . [وثیقه : ۲۳۱]
رؤف بکک ، مجلس وضعیتی تصویر ایدن ۲۷ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخی شیفره تلغرافنامه سی محتویاتندن شایان اندیشه بعض جهلر واردی . مثلاً ؛ قایینه ، بدایتنده استعفای دوشونمش ، فقط یایچه مشدر . مجلسک بو کونکی وضعیتی ، بومسئله نی حله مساعد دکلدیر . بوراده کی مبعوثر ، ملنک مرعش حوالیسنه دائر کوندردیکی تلغرافلری ، هیئت عمومیه ده ، او قومغه دخی مساعد دکلدیر . ائتلاف دولترندن فلان ، فلانه ، شاتکار داوارا علقلمیزی توصیه ایدیور . طوپلانہ جق یریمز یوقدر . [وثیقه : ۲۳۲] و [وثیقه : ۲۳۳]

رؤف بکک ، ۷ شباط ۳۳۶ ده وقوع بولان بر اشعارمزده ، شو مطالعاتی بیلدیردک :
مبعوثان ، استانبولک داخلی وخارجی تأثیراتیلہ صلحه معطوف اولان غایه نی اہمال ایدمک عبودیت ، اقبال ، حسد ، وهم والخ کی عوامل ایلہ افتراقه دوشمشلردر . آرقداشلر مز ، چوق مبعوثدن مرکب بر اکثریت تأمین ایدم بیلیمک ایچون کندی تصورات ومعتقداتندن متہادیا فداکارلق یایمشلر وایصال اولوق سسوداسیلہ حکومت ومحافل معلومه نزدندہ کی تأثیراتی کاملاً ضایع ایشلردر . شیرازہ نی بوزمه مق قیغوسیلہ دوام ایدیلر سہ ، آمال غیر ملیہ و احتراصات کونا کونہ واسطہ اولمقدن ، مسائل ملیہ علہ نہ مقررات اتخاذینہ مانع اولہ مہمقدن ، قورقولورہ بو حالہ قارشئ تدبیر بودر [پرنسپیلر مزہ تماماً صادق آرقداشلردن مرکب ، اقلیت حالندہ اولسہ ده ، برہیئتله اکتفا ایلک ... بونک محذوری وایصاللندن آزدر . حکومتی بلاقید وشرط دوشورمک لازمدر . قطعی مجادلہ وضعیتی آلتیق لازمدر . [وثیقه : ۲۳۴]

§ افندیلر ؛ علی رضا پاشا قایینہ سی چکیلمہ مش ، مجلس ده بر مسئلہ احداثندن اجتناباً اسقاطی جہتنہ کیدہ مہ مش ومعدل علی رضا پاشا قایینہ سنہ اعتماد رأی ویرمشدر .

علی رضا پاشا قایینہ سننک ، مجلس حضورندہ او قودینی بیاننامہ محتویاتی بیلیم نخطر بیورور میسکنز ؟ بویاننامہ ده :

صدر اعظم پاشا ، ایفا ایتدیکی اک مهم وظیفہ نی مقدمہ کلام اولہ رق قید ایدیور ؛ حکومت

مرکزیه ایله آناتولو آره‌سنده انقطاع مخبراته قدر واران بینونک ازاله‌سنه موفق اولدیغی ،
بوندن بویه اراده ملیه‌نک مجلس عالیده تجلی ایتدیکنی ، آرتق قواعد مشروطیته ثاماً توفیق
حرکته هیچ برمانع تصور ایتدیکنی ، سویلیور .

افندیلر ؛ بوسوزلره ، هیئت تمثیلیه‌نک اراده ملیه نامنه حرکته وقواعد مشروطیته موافق
حرکته ممانعتنه آرتق محل اولدیغی کبی بر معنا اشراپ ایدلمک ایسته‌ییلور . دها دون ، مجلس
ملینک ، استانبوله مجتمع بولندیغی بر صروده ، اراده ملیه‌ده ، قواعد جهانه‌ده منافی اوله‌رق
بالذات کندیلرینک و کندیلرله برابر ، مجلسک ومنک نه قدر آغیر بر تجاوزه معروض قالدیغی سویله‌مکه
لزوم کورمین صدراعظم ، حالا هیئت تمثیلیه‌بی ژورنال ایتمکه تشفی صدره چالیشیور و بزم
محترم مبعوث آرقداشلمزده ، بوسوزلری کمال سکونتله دیکه‌مک و بلیتی کوستریورلر .

حکومت ، سیاسی زمره‌لره قارشى بيطر فلقدن آیرلمدیغی و آیرلیه‌جغی تأیید ایتدکن
صوکره ، بوکونه قدر استحصال ایتدیکی موققیاتک درجه‌سنگ تقدیرینی مجلسه حواله ایدیور .

صدراعظم ، اداره دولتک محتاج اصلاح اولدیغی بیان ایدره‌ک ، عثمانی دولتک ، هر تضیق
دولی قارشوسنده قالدینی زمان ، تعقیب ایتدیکی مسلك قدیمی احیاء ، جهاه یکی اصلاحات وعد
ایدیور . واسع مقیاسده توسیع مأذونیت یاپاجغز . اقلیتلرک حقوقی تأمیناً تمثیل نسبی قاعده‌سنه
توسل ایده‌جکز . امور عدلیه ، مالیه و نافع و انضباطیه‌ده حتی اداره ملکیده اجنبیلره امر
تفتیشده صلاحیت کافی و یره‌جکز دیهرک قصد ایتدکری اصلاحاتک اساسلری تعداد ایدیور .

صدراعظم پاشا ، امور خارجه‌دن بحث ایدرکن ده متارکه احکامندن انحراف ایدلمه‌مک حکومت
سنبه‌جه متحتم کورولمکده‌در ، تعهدینی ذکر ایدرکن ، از میرک اشغالندن دولای حاصل اولان غلیان
وتذبذب ختام و یره‌جک ، آنجق صلحدر ، دیمکه اکتفا ایدیور و « عزم و بصیرتک » عسری‌یسره
تحویل ایده‌جکی قناعت نامه‌سنده اولدیغی سویلیهرک بیاننامه‌سنه خاتمه و یریور . [وشیقه : ۲۳۵]
§ افندیلر ؛ مجلس مبعوثانک تصویبیه اقتراان ایدن بویاننامه محتویاتی تحلیل و تفسیر ایله
بوراده اضاعه وقتی بی‌لزوم عدا ایدرم .

یالکز افندیلر ؛ صدراعظم علی رضا پاشانک وقابینه‌سنگ مضمراتی و حیا سزلغی کوسترن
بروشیقه‌بی عیناً عرض ایتهمه مساعده‌کنری رجا ایده‌جکم :

فایت مستعجلدر

درعلیه‌دن

۱۴ شباط ۳۶

ولایات والویه مستقله‌یه

اخیراً مجلس مبعوثانده قرائت و اکثریت عظیمه ایله تصویب اوله‌رق حکومتیه بیان اعتماد

اولنان پروگرامك ۽ نقاط مهمه سندن بری اولدینی اوزره ۽ مجلس عمومی اجتماع ایدرك هر درلو
آمال ملیه نك تجلیكاه منفردی ۽ له الحمد اجرای فعالیت به باشلادیغنه نظر آ ۽ احكام مشروطیتك هر
نوع موانع و تأثیراتدن عاری اوله رق تمامیه جریان ایتسی لازم كلن داخل ممالکده ۽ مجلس
مذکوردن بشقه یرده - اراده ملیه نامه اداره کلام و سرد مطالبه آرتق محل وامكان - قالدینندن
امور حکومتیه مداخله شکیلنده هر نوع افعال و حرکات مستلزم مجازات اوله جفی تعمیماً تبلیغ
اولتور .

صدراعظم

علی رضا

§ افندیلر ۽ بویله بر تممیمه نه حاجت واردی ! هیئت تمثیلیه یی ۽ ملت نظرنده ۽ کوچوک
دوشورمکدن ۽ اونک تجزیه ایدیله ییله جکسندن ۽ بحث ایتمکده نه فائده واردی ؟ اکر هیئت
تمثیلیه ۽ زمان زمان حکومتك نظر دقتی جلبه لزوم کوریور ایدیسه ۽ بو حرکتك ۽ نه قدر
تمیز و عالی مقصدلرله اولدیغنه و نه درجه وطنی ضرورتلر یوزندن وقوع بولدیغنه حالا شبهه
ایدیله ییلیر میدی ؟ هیئت تمثیلیه یی ۽ دولایسیله ملتك وحدت و تسانیدی بر طرف ایتسی هدف اصلی اتخاذ
ایدن حکومت ۽ آیدن ۽ آطنه ۽ مرعش ۽ اورفه ۽ عینتاب جهه لرنده وقوع بولمقده اولان مصادماتدن
ایسه اصلامت محس کورو نمیوردی . اجنبی دولتلك ۽ دوغریدن دوغری به کندی قابینه لرینه وقوع
بولمش اولان تجاوزندن متأثر اولمیوردی . شونی ده ۽ آچیق اوله رق ۽ ذکر ایتلی یم ۽ که هر درلو
آمال ملیه نك تجلیكاه منفردی اولق لازمکلن مجلس ملینك ۽ هنوز ۽ صدراعظم باشانك حدایدرك
بحث ایتدیکی کبی اجرای فعالیت به باشلادیغنه ده مع الا سف کورو لمیوردی .

§ افندیلر ۽ صدراعظمك ۽ بو بیاننامه سی اوزرینه زده شو تبلیغ عمومی ایله ملتك نظر دقتی
جلبه لزوم کوردك :

تعمیم

۱۷ - ۲ - ۳۳۶

تل

اراده ملیه نك تجلیكاه قانونیسی اولان مجلس مبعوثانی آچهرق ۽ حاکمیت ملیه یی تأییده موفق
اولان جمعیتمرك ۽ اك مهم واك اساسلی وظائفندن بری ده آمال ملیه به مطابق اساسات داخلنده ۽ بر
صلاحك عقیدینه قدر ۽ وحدت ملیه یی محافظه ایتمکدر . جمعیتمرك هر مشکلی اقتحام ایله وطنی

و موجودیت ملیہ بی قور تار مق خصوصیت کی مساعی رهاکارانہ سنہ ؛ مقصود ملیک استحصال و استدر اکنہ قدر ، دها بویوک برعزم و ایمان ایلہ دوامی لازمہ دن بولمغله ، حیات و بقا ساسندن عبارت اولان تشکیلات ملیہ نک ، وطنک هر گوشه سنده ، عام و شامل بر صورتده ، تعصوبینه کالاول دوام ایدلمسنی بالجمله هیأت مرکزیه و اداره لردن بر کره دها رجا و تأکید ایلرز .

آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعی

هیئت تمثیلیه سی نامه

مصطفی کمال

فندیلر ؛ استانبولدن وقوع بولان ۱۹ شباط ۳۳۶ تاریخلی اشعاراتده ، « انکلتره دولتی خارجیہ نظارتندن در سعادته کی مثل سیاسیلیکنه سبق ایدن و مثل سیاسیلیک طرفندن ده رسماً حکومتہ واقع اولان تبلیغات شفاهیہ ده ، پایتخت سلطنتک ، دولت عثمانیه ده براقیدینی بیلدیرمش و فقط ، بونسلکه برابر ارمنی قتالیله ، یونانیلرده داخل اولدینی حالده مؤتلفین قوتلرینه قارشى ، طرفزدن یاپیلان حرکاتک همان تعدیل و عکسی تقدیرده ، شرائط صلحیه مزک تبدل ایتسنگ محتمل بولندینی ده علاوه درمیان ایدلمشدر . » دنیلمکده و بعض خصوصات ، بالخاصه « موجب شکایت اک کوچوک حادثه لره بیله میدان براقیلمامسی » توصیه اولنقده ایدی .

افندیلر ؛ بو شفاهی وعدک معنا و مدلولی نه اوله بیلیدی ؟ یونانیلرک ، فرانسزلرک ، و سائر نک تحت اشغالنده بولنان اقسام ممالکدن ماعدا ، استانبولک ده آلمسی مقرر ایدی . فقط درمیان اولنان شرطه رعایت اولنورسه ، استانبولی آلمقدن ، صرفنظر ایده جکزمی دنیلمک ایستہ نیوردی ؟ یوقسه ، یونانیلرک ، فرانسزلرک ، ایتالیانلرک اشغاللری ذاتاً موقدر ، دول ائتلافیه ، یالکیز استانبولی آله جقدی ، فقط تکلیف ایتدکاری شرطه رعایت ایدرسه ک ، اونى ده براقه جقلردر ، معناسیمی چیقاریلیوردی ؟

یوقسه ، افندیلر ؛ یونانیلرک ، فرانسزلرک ، ایتالیانلرک اشغاللری امر واقمدر . استانبولک اشغالی ده متصوردر . فقط یونانیلری ، فرانسزلی ، ایتالیانلری اشغال ایلدکاری منطقه لرده راحت و آمین براقیرسه کز ، اونلرک اشغاللرینی قبول ایلدیککیزی فعلاً کوستریرسه کز ، استانبولک اشغال تصورندن واز کچرزمی دنیلمک ایستہ نیلیوردی ؟

ویا خود افندیلر ؛ ائتلاف دولتری ؛ قوای ملیه نک اشغال منطقه لرنده . اشغال قوتلرینه قارشى آلدینی جبهه لری بوزدورمغه و آجیدینی محاربه لری ، و سل ایلدیکی حرکتری دوردورمغه ، حکومت مرکزیه نک مقتدر اوله میه جغنی یقیناً آکلادقلرندن ، یونانیلرده داخل اولق اوزره ائتلاف دولترینه تجاوز منع ایدیله مه مش و حد ذاتنده موجود اولمایان ارمنی قتالنه نهایت ویرمه مش اولدینی بهانه سیله استانبولیده می اشغال ایلک قصدنده ایدیلر !

وقایع آتیہ ، بوسوك تخمینك دوغرو اولدیغنی کوسترمشدن ظن ایدرم . فقط ، حکومت مرکزیه نك ، انكلیز مملکتك تكلیفندن ، بویله بر معنا چیقارمغه یناشمه مش ، بالعکس امیده دوشمش اولدیغنی کورولیوردی .

افندیلر ؛ وقوع بولمش اولان تکلیفك نه درجه نامحمل اولدیغنه دائر بر فکر ویره بیلیمك ایچون بزده اوکونلره حائذ بعض وضعیتلری خاطر لایلم . شبهه ایدلمه مك لازمدی ، که ارمنی قتالی حقنده کی بیانات ، موقوفه مطابق دکلدی . بالعکس جنوب مناطقنده ، اجنبی قوتلری طرفندن تسلیح ایدیلان ارمنیلر ، مظهر اولدقلری حمایه دن جرأت آلهرق بولندقلری محالرده کی اسلاملره تسلط ایتمکده ایدیلر . انتقام فکریله هر طرفده بی رحمانه بر صورتده قتل و احما سیاستنه سائق اولقده ایدیلر . مرعش حادثه فجیعه سی ، بو سبیدن ظهور ایتمشدی . اجنبی قوتلریله برلشن ارمنیلر ، طوب و مترالیوزلره مرعش کی قدیم بر اسلام بلده سنی خاك ایله یکسان ایلشیلردی . بیکلرجه عاجز و معصوم والده و چوققلری قهر و احما ایلشیلردی . تاریخده امثالی نامسبق اولان بو وحشتك فاعلی ارمنیلردی . مسلمانلر آنجق محافظه ناموس و حیات قیدیه مقاومت و مدافعه ده بولنمشیلردی . یکرمی کون دوام ایدن مرعش قتل عامنده ، مسلمانلره برلکده شهرده قالان آمریقاییلرک ، بو حادثه حقنده استانبوله کی مثللرینه چکدکاری تلغراف ، فاجعه مسیبلرینی غیر قابل تکذیب بر صورتده تعیین ایتمکده ایدی .

آطنه داخلنده کی مسلمانلر ، تپه دن طرناغه قدر تسلیح ایدیلان ارمنیلرک ، سونکولری تهدیدی آتنده ، هر دقیقه قتل عامه معروض بولونیورلردی . حیات و استقلالنک محافظه سندن بشقه بر شی ایستمین اسلاملره قارشی تطبیق ایدیلان بو ظلم و احما سیاستی ، بشریت متدینه نك نظر دقت و انصافی جالب ماهیتده ایکن عکسنك واقع اولدیغنی ادعا و اوندن صرف نظر ایدلمسی تکلیفی ، ناصل جدی قبول اولنه بیلردی ؟

ازمیر و آیدین حوالیسندن وضعیت بوکا مماثل و بلکه ده فاجیع دکلیدی ؟ یونانیلر هر کون قوت و وسائطنی تزید و تعرض حاضر ققلرینی اجمال ایدیوردی . بر طرفندن ده منطقه منطقه تجاوزدن کری دورمیوردی . اوکونلره ازمیره یکیدن بریاده آلاویه تجهیزاتی تام بر سواری آلائی و یکرمی درت عدد یوک اوتوموبیلیله کلیتی نقلیه عربه سی و آلتی عدد طوب و بر چوق مهمات چیقارلدیغنی وجهلره کلی مقدارده جبخانه سوق ایدلمکده اولدیغنی آکلاشیلمشدی . حقیقت شو ایدی ، که ملتیز ، بلاسبب هیچ بریرده ، هیچ بر عنصر اجنبی به متجاوز دکلدی .

بناء علیه افندیلر ؛ وطنمیزک اقسام مشغوله سندن دشمنلرک چکیلدکاری کورمه دن ویا هیچ اولمزسه چکیله جکلرینه قناعت تامه حاصل اوله دن ، مواعید کاذبه به لزومندن زیاده عطف اهمیت اولنق کار عاقلی ایدی ؟ طالع مملکتک یکانه نقطه استنادی قالمش بولنان قوای ملیه بی داغتمغه معطوف ، بوکی تکلیفات و تشبثاتی آکلامقده مشکلات وارمی ایدی ؟ آتی نك مشکوکیت

و مهمیتی ایچنده هان دعوای ملیدن فراغت جاژمی ایدی ؟ یالکیز استانبولک دکل ، بوغازلرک ازمیرک ، آطنه حوالیسینک ، خلاصه حدود ملیه من داخلنده بالجله اقسام وطنک حاکمیت من داخلنده اقباسی غایه ملیه من دکل ایدی ؟ بوکا نظراً ، یالکیز استانبولک ، عثمانلی دولته ترک اولنه جفی وعدی قارشوسنده ، عثمانلی دولتهک صدر اعظمی علی رضا پاشا ممنون اولسه ده ، تورک ملتک ممنون اولاجفی وبونکله اکتفا ایدرک اختیار سکوت وعطالت ایله جکی ، ناصل فرض اولنه بیلردی ؟ وحیدالدینک صدراعظمی ، قوای ملیه یی داغیتمه معطوف بوتون بوتشبانک مسئولیت تاریخیه سنی ، نظر تأمله آلمق ایسته میورمی ایدی ؟

افندیلر ؛ اجنبی تکلیفی واونی تطبیقه قالدیشان حکومتک آرزو و آمرینک ، ملتجه وقوای ملیه جه مطاع اوله میه جفی طبیعی ایدی .

محتره افندیلر ؛ رؤف بک ، ۱۹ شباط ۳۳۶ تاریخی برشیره ایله ، حکومت و مجلس حقند ، بک شایان تأمل معلومات ویریوردی . بومعلوماتی خلاصه ایده می :

« شباطک اون طقوزنجی کونی ، صدراعظم ، داخلیه ناظری ، بحریه ناظری ، فلاح وطن اتفاقی اجتماعنه کیتمشلر . صدر اعظم ، قوای ملیه نیک ایکنجی برحکومت شکنده کورومه می ، اجرا آت حکومته قاریشمه می و مرعش طرفلرندکی حرکاتک دها ایلرله تمید ایدلیه رک عقیفی ابله انتظام و آسایشک تأمین لزو منی سیاست موجب محسنات کوردیکنی سوله مش ، ضیا پاشانک ، والی واحمد فوزی پاشانک ، قول اردو قوماندانی اوله رق آقریه کوندر بله جکی بیلدیر مش . داخلیه ناظری ده سربستی اجرا آتنه مداخله اولما سنی سوله مش . پولیس مدیری ابله ژاندارمه قوماندانک تبدیلنه مقتدر اوله مدقلرنی آکلامش . اسکیدن بری دوستی اولان کشفی بکک ناموسکار لغندن واونی بروسه یه والی وفائق عالی بکی مستشار یایدیغندن بحث اتمش . صالح پاشاده ، مرعش و حوالیسند تخیله ایتدیر بلن محله ده ، حکومتجه وضع بد ایتکی سیاست ممکن کورمه مش . فرانسز مطبوعاتی علیهمزه چویریر ، دیمش . پادشاه ، حکومت ، مجلسدن زیاده حاکم ایش . مجلسک حالت روحیه سینه کوره ، بو حکومتی اسقاط ویرنه شرائط لازمه یی حائز ، ملی برقایینه اقامه ایتک ممکن دگش . » [وثیقه : ۲۳۶]

§ بومعلوماتی ، آناطول وروم ایلیده ، بولنان تکمیل قوماندانلره بیلدیریر کن ، شونی ده علاوه ایلدک :

« هیئت تمثیلیه ، تحت اشغاله و مختلف تأثیرات اجنبیه تضییقنده بولنان استانبولده دها ملی وفداکار برحکومتک رأس کاره کتیرلمسند کی مشکلاتی تقدیر ایتدیکندن ، صدراعظم پاشانک معلوم اولان بیاننامه سنه مقابل ۱۷ شباط ۳۳۶ تاریخنده کی تعمیم ایله نقطه نظری بوتون تشکلاته اعلان ایتشدی . وحدت ملیه نیک اخلاقی فکریله پایله حق هر تشبث و تعرضی ، معقولات داخلنده عقیم برافق تحت وجوبه در . آمال ملیه یه مطابق بر صلح استحصال ایدلدکجه قوای ملیه نیک

ترك فعاليت ايتمى امكانك موجود اوله ميه جنى حقننده علاقه دارانك تكرار نظر دقتى جلب ايدملكه برابر ، وحدت و تساند ملينك تقويه وادامه سى خصوصنده هر زماندن زياده متبصر ومتيقظ بولونلمسى خاصه رجا و تمنى ايلرز . » [وثيقه : ۲۳۷]

§ رؤف بکده ، جواباً شونی یازدم :

۲۱ - ۲ - ۳۳۶

حربه نظارتی سرپاوری صالح بکه

رؤف بکه :

ج : ۱۹ - ۲ - ۳۳۶ شیفره یه :

فلاح وطن غروپنك صدر اعظم پاشا ورفقاسيله اجرا ايتديكي مناقشاتك هيئت عموميه سندن استدلال اولديغنه كوره ، حكومت حاضره ، مجلس ملیدن آلدينى اعتماده استناداً ، قواى مليه نك مملكتنده كى نفوذ و تاثيرى ازاله به ساعى اولدينى وضوح ايله آ كلاشيلور . حرركات مليه به مخالفتندن دولاي عزل ايديلن فائق عالى بكى ، مستشارلغه ، فرید پاشا و على كمال ايله برلكده چالیشان مستشار كشفى بكى ، بروسه ولايته تعيين ايتمى و اولجه مأموريتلى ملتجه قبول ايدلمه ين احمد فوزى پاشا ايله ضيا پاشايى ده آنقره يه كوندركم خصوصنده اصرار ايلمى ، آچيقدن آچيغه قواى مليه علمنه حركت ايدلايكنك برمثال باهر بدر . حكومتله ملتك تام بروحدت داخلمده چالیشه رق تثبيت ايديلن اساسات داخلمده ، آمال مليه به موافق برصلح استحصال ايدلمسى لزومى ، هر زماندن زياده تقدير ايتكده اولديغىمزدن ، اجرا آت حكومته قارشى هر درولو مخالفت ومشكلات احدثندن اجتناب ايلمكى بروظيفه وطنيه تلقى ايديلورز . هر شى بيتمش ، غايه مليه استحصال ايدلمش دكلدر . آره ده دها بك مدھش احتمالات موجوددر . آتيناك مشكوكيت بى نهايه سى ايجنده ، قواى مليه نك مساعى رها كارانه سندن مستغنى بولنوب بولنديغنك حكومتدن استفسارى ايجاب ايدر . بزه كننجه ؛ تاريخك بوملكتده شيمدى به قدر حصوله كتيرمديكى ، بو وحدت و تساند ملينك اخلاصه عايد هر حركتى برخيانت وطنيه تلقى ايدرك اوكا كوره مقابله لازمه سنى اجراده تردد ايتيه جكز . بو مجبوريت واضطرارك اركان حكومتجه بيلنمى بك فائده لى اوله جقدر . حكومتله آره مزده كى آھنك ووحدتك محافظه سى انجق حال حاضر ك ابقاسيله ممكن اوله بيلير . لزومسز تعيين وعزللر اجراسى وبالخاصه حرركات مليه به مخالفتندن دولاي انفصال ايتديرلمش اولان مأمورلر حقننده اصرار اولنمى ، قواى مليه

عليه بر خصومت تالق ايديله جكندن بو كيرك مأموريتلرينه مسامحه اولميه جقدر . بالخاصه ، احمد فوزى پاشا ايله ضيا پاشانك . كوندردلكرى تقديرده در حال اعاده ايديله جكلرينك بر أمر واقع تالق ايدلسى الحجاب ايدر .

وضعيت حاضره نك وخامتى مدرك اولان مجلس مليده كى رفقانك دخى ، بويله غير طبيعى حادثانه قارشى التزام سكوت ايتمى ، هر طرفدن تحريك و تشويق ايديلن حكومتى ، تشجيع ايديله جكندن بو خصوصده غايه به مربوط آرقداشلك متين و صريح بر وضعيت آللى مقتضيدر . حكومتك مجلسه حاكم اولمى ، امر مراقبه نى اشكال ايديله جكندن ، بويله بر حالك حدودى حالنده ، اخلاص وطن نامنه مقررات سالمه اتخاذ ايديله ميه جكى و بالنتيجه آمال مليه نك حصول بوله ميه جنى آشكاردر . بوتون ملتجه مطاع و مقدس تلقى ايديلن قواى مليه غايله لر ينك ، مجلسجه ده تأمين تطبيقى واجرا آت حكومتك بو غايله لر اطرافنده اجراى مراقبه سى خصوصنده ، صوك غيرت وطنپرورانلرينك ابدال بيورلمسى اهميته رجا ايلرز .

ميثت تمثيلية ناعنه

مصطفى كمال

§ رؤف بكك ، ديكر بر اشعارينه ده ويرديكمز جوابى عرض ايديم :

۳۳۶ - ۲ - ۲۱

شيفره

حريه نظارتى سرياورى صالح بكه

رؤف بكه :

ج : ۲۰ - ۲ - ۳۳۶ شيفريده :

حكومتك ، مجلس مليده كى غرويه قارشى بر وضع تهديد آللى ، غرويك متساند بر قوه سياسيه حالنده انكشاف وتبلر ايدمه مسندن انبعث ايتديكى واضحاً آكلاشيلمقده در . هر شيئه ترجيحاً غرويك ، بونقطه نظر دن مدرك بر قوه مراقبه حالنه كيتيلمى لزومى تحقيق ايدبيور . حكومتك ، بالاخره تطيب خاطر مقصديله سزلى دعوت ايتمى ، بوكونكى ضعفى آكلامسندن وقوت پانچيه قدر اويالايوب وقت قازانمق فكرندن منبعثدر . حكومه قارشى قطعى بر وضعيت آلمق زمانى كلكشدر . صدراعظمه و داخلية ناظرينه آچيقجه سويله مك لازمدر كه ، قواى مليه ، نتيجه به قدر اجراى فعاليت ايله جكدر .

مملکتی اشغال ایدن و ملتزمك اسارت مطلقه سنی ایستین دشمنلرمز ، قوای ملیه نك فعالیتی ایسته مه مکده کندیلرینی حقی بوله بیلرلر . فقط ، دولت و ملتک تخلیصنه ساعی بوقوه ملیه نك ، کندی حکومتز طرفندن دوچار هجوم و تعرض اولسی شایان استعراب کور و لمکده در .

استانبولک ، حاکمیت عثمانیه ده اقباسی حقننده کی دول مؤتلفه نقطه نظری نه قدر مسرتله تلقی ایدلمش ایسه ، از میر و آطنه جه لرنده ترك فعالیت ایدلمسی خصوصنده کی طلبلری ده او قدر موجب حیرت اولدی . حریه ناظرینه ، از میر و آطنه نك ده حاکمیت عثمانیه قالمسی تأمین ایدیلنجیه قدر ترك سلاح ایدیله میاجکی ، ارمنیلره ، طرفزدن بر تجاوز واقع اولمادینی ، فرانسزلر طرفندن تسلیح و تشویق ایدیلن ارمنیلره بعض حادثات ظهور ایتشمسه ، بونک مسؤلیتک ارمنی ناسیونالیستلرینه و اولنرك محرک رینه عائد اوله جنی بیلدیرلشدیر .

مرعش و اورفهدن ایلری به کیدله می حقننده کی ، حکومتک تکلیفنه قارشى ، ملتى تطمین ایتک و قوای ملیه یی توقیف ایدیلیمک ایچون فرانسزلرك آطنه یی در حال تخلیه به باشلاملری طلب اولونمیدیر . عکس حالده ، قوای ملیه یی ، حرکات استیخلاصکارانه سندن منع ایتک ممکن اولامیه جغی و بو آتشک حلب و سوریه به سرایته باشلامق اوزره بولندیغی ، فرانسزلر آطنه وجوارینک تخلیه سنده نه قدر استعجال کوسستیرلرله او قدر منفعتدار اوله جقلملری کندیلرینه آچیقجه ایضاح ایتمیدیر . آناتولو مطبوعاتک ، شدت لسانک تخفیفی ، دول مؤتلفه نك مظالم و تجاوزانه نهایت ویرمکه قابلدیر . بوقدر حقسنزقلره ، ظلملره حتی قتل عاملره قارشى فریاد ایدن معصوم برملتى اسکات ایتک ظلمنی ، بزدن طلب ایتمه ملیدیر . اساساً ، جهانک هر نقطه سنده مطبوعات ، بو کی قیودات عرفیه دن آزاده اولوب حر و سربستدر . آق باش جیخانه سنک بر قسمک انکلیزلره اعاده سی حقننده کی معاونتکزک قطعاً مصروف اولماسنی آرزو ایدردک . بوش برفشک قووانک بيله انکلیزلره اعاده ایدله می ده موافق اولور فیکرنده یر .

حکومت ، دول ائتلافیه قارشى بویه ساخته جمیلر اظهار یله حقمزده استعجاب مر حته موفق اوله جغی و بو ریاکارانه حرکاتک ، شرائط صلحیه نك تعدیلنه تأثیر ایده جکی ظنی پرورده ایدیورسه ، کندیلرینک غفلتنه آجیرز . خلاصه ؛ صلحمزک موضوع بحث اولدینی بو مهم آنلرده ، قوای ملیه یی ضعف کوستره جک هر حرکتک مقدرات ملیه مز اوزرینه مشغوم بر تأثیر اجرا ایده جکی شبهه سز اولدیغندن مجلسده کی رفقایه ترتب ایدن وظیفه مراقبه نك اعظمی فداکار لقلره اجرا ایدلمسی خاصه رجا ایلرز .

میث تمثلیه نامه

مصطفی کمال

افندیلر ، بو کوفلرده حس اولنان لزوم اوزرینه رؤف بکه عینی تاریخده شوو تلغرافیده

یازدم . بولزوم ، هیئت تمثیلیه وقوای ملیه نك دوام فعالیتی حقنده کی افکاری قونترول ایتك ایدی . رؤف بکه یازدیغم بوتلغرافی ، عیناً ارضرومده کاظم قره بکر باشایه ده ویرمشم .

۳۳۶-۲-۲۱

غایت مستعجل اولوب تأخیری جائز دکلند .

رؤف بکه :

آناتولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتك تبدیل شكنه صلاحیتدار اوله حق قونفرمك انعتادی، نظامنامه مزك صوكنجی ماده سی موجبجه، مجلس مبعوثانك امنیت و سربستی تام دائره سنده ایفای وظیفه تشریعیه ایلدیكنی مجلسجه تأییده وابسته در . هیئت تمثیلیه نك، تشکیلات عمومیه نك باشنده صلحه قدر محافظه شكل ایتسی لزومی ، بالجله رفقانك تنسیب واصراری اوزرنه قبول ایدلمشدر . حالبوکه حکومت طرفندن عادنا مظهر تشویق اولان مخالف غزته لك هجوملری ، مجلس اعیانك علنی تعرضلری، حکومت افعال واجرا آتی وبالخاصه صدراعظم پاشانك بیاننامه سی و مجلس مبعوثانده قوای ملیه نك غیر مشروعیتنی آلفیشلاتدیران نطقلر ، افکار عمومیه بی تشکیلات ملیه علیه چویرمکده و هیئت تمثیلیه مزی مشکل بروضعیه القا ایتمکده در .

برطرفدن آرزوی شاهانه به توفیقاً زین العابدین ، خواجه صبری ، سعید منلا کی ذواتك محضا قوای ملیه بی اسقاط مقصیده هر طرفده وجوده کتیرمکه چالیشدقلری تعالی اسلام جمعیتی نامی آئینده کی ترتیبلر، تشکیلات ملیه به فعلی تعرضلره باشلامشدر در . ازجله ، نیکده و نوشهرده ، ماه حالك اون طقوزنجی کونی، مجلس مبعوثان آچیلدی؛ تشکیلات ملیه بی پادشاهمز ایسته یوز کی سوزلره خلقی علنی اجتماعاته و تظاهراته سوق ایتشدر در . بوجال ، صدراعظم پاشانك بلیغنی آلان بعض مأمورلر طرفندن ده مظهر تشویق اولمشدر . بوحادثه نك قونییه و هر طرفه سرایت ایتسی بعید الاحتمال دکلدر . بناء علیه :

۱ - حکومتك ، قوای ملیه نك محافظه سی طرفداری اولوب اولدیغنی قطعياً بیلدیرمسنی کندیسندن طلب ایتك لازمدر .

۲ - فلاح وطن ضرورتك ، موضوع بحث اولان امنیت و سربستی نامه مالک اولدیغنی وقوای ملیه بی داغیتیق لزومنه قانع بولندیغنی و یاخود عکسنی درپیش ایتسی و هنوز محافظه سنده لزوم کوریورسه اوکا کوره حکومته اخطاراتنده بولنقله برار ، مجلسده دخی لزومی وجهله مدافعه ایتسی ایجاب ایدر . و خصوصك، غروپجه موقع مذاکره و مناقشه به وضع اولنسی مطالعه سنده یز .

۳ - تشکیلات وقوای ملیه نك احساسی ، منافع وطن ایچون ترجیح اولندیغنی تقدیرده ، از میر ، مرعش و سائر جبهه لرده بولئان دشمن قوتلرینه قارشی حکومتجه تدابیر لازمه نك اتخاذنی تحت تأمین آلدیرمق لازمدر .

بالاده کی معروضات و مطالبات مزك کمال اهمیت وجدیتله نظر دقته آلنوب ایجاباته توسل ویزی

شخصاًده مشكل وضعيتدن تخلص ايچون نتيجه سنك سرعت ممكنه ايله اشعاريني رجا ايدرز ، استانبولده كي بعض رفقاءك بونجه امكارله وجوده كتيرلش اولان وحدت وقواي مليه به وورولان ضربه لره قارشى قطعى تدبير آلمقده ، صوك غيرت وجديتى كوسترمكدن زياده ، خارجى واوازاك قوتلردن بويوك اميدلره قاييله رق متمسلى اولدقلى زهابى حاصل اوليور. بز ، آلزده كي قوتى حسن محافظه ايدمه ديكمز تقديرده ، خارجى قوتلرك دخى التفاتنه دكرمز قالميه جفنى ، خاطره اوله رق عرض ايلرز .

هيئت تمثيلية نامنه

مصطفى كمال

كاظم قره بكره پاشا ، بوتلغرافه ويرديكي ۲۳ شباط ۱۳۳۶ تاريخلى جوابنده ، « استانبولده مجلس مليه متحصل جريانه قارشى ، هيئت تمثيلية نك وقواي مليه نك معكوس ومتحكم بروضيت آلمسنى هيچ موافق بوليورم . يالكز هيئت تمثيلية ، بوايشك ايچندن وقارلى چيقيمق وايشك مسؤليتني وتقدير كيفيتي ، مجلس مليه نك عهدۀ ناموس وحيتنه براقه يي مطالعه ايديورم . » ، « قواي مليه نك وهيئت تمثيلية نك محافظۀ موجوديت ايتيمنه مجلس ملي طرفدار اولمازسه . . . قونفرملرك مقرراني وجهله امنيت تامه ايله مراقبه تشريعيه سنه صاحب وحا كم اولديني جهتله ، هيئت تمثيلية نك ، آرتق مجلس ملي به توديع مقدرات ايدرك داغيلمسنى وموقع فعاليتدن چكيلمسنى يازار وبرده تشكر ايدر . » ، « فقط ، مجلس مليه نك بويله برمسؤليت درعهده ايدرك موقع وآتيلردن امين اولدقلى نه دائر قرار اتخاذ وتبليغ ايدم جكلى پك مشكوكدر . رؤف بك افندي بوتكلى ياپار ومقرراني استحصال ايدردم هيئت تمثيلية نك موقع فعاليتدن چكيلمسنى تبليغ ايدرلرسه ، اوزمان هيئت تمثيلية بوني مع الممنونيه قبول ايدر . مطبوعاته وداخله قارشى نشر وتعميم ايلرو آرتق فعاليتدن اوزاقلشير . موقع شرف ووقاري ده مشروع برشكده محفوظ طوتار . شبهه سزكه ، برسندن بري ابرام ملي ايله حصوله كلش آيدن جهه سى نه داغيلوب يونانلي لره تسليم مقدرات ايلر ونهده حكومت بونلري داغيته بيلير . اوجاهدلىر كنندىلكندن وسابقى مثللو دوام ايدر . فقط موضعى اولور وقول اردو قوماندانلري كندى منطقه لرند بوني احوال ومقصده كوره حسن صورته اداره ايلر ، اوندن صوكرده ، وضعت وحركات مستقبليه من ايچون ظهوراته تابع قالمير . ايسته نقطه نظر عاجزانه بوندن عبارت اولديني معروضدر « ديور . [وثيقه : ۲۳۸]

افنديلر ؛ استانبولك بالفعل اشغالندن تقريباً يكرمى كون اول ، اظهار اولنان بوكوروش ومطالعه شايدان تدقيقدر . بن ، يالكز بر نقطه به اشارت ايتيمكه اكتفا ايدم جكم . اوقطه ، ظهوراته تابع اولقى توكلى در . بز ، البته ، بويله بروضع متوكلانه آله مزدق . بالعكس ظهوراتك نه اوله بيله جكنى ، ظهورندن اول كشف وتيقن ايدرك ، مقابل تدابيريني دوشونمك وآئنده ،

تردد سر تطبیق ایتک طرفداری ایدک. ایشته بو مقصدله ایدی که ده اولندن افکاری استمزاجه باشلامشداق .

§ افندیلر ؛ مبعوث مظهر مفید بک بر مکتوبنه ویردیکم جوابی عیناً عرض ایدرسم ، کاظم قره بکر باشانک مطالعه سینه ویرلک لازم کلن جوابده کنیدلکندن آکلاشلمش اولور . مظهر مفید بک مکتوبی محتویاتی تکرار ایتیه حکم . اونی ایجاب ایدرسمه کنیدیلى نشر ایدرلر . بنم ویردیکم جواب شو ایدی :

آنقره
۳۳۶-۲-۲۰

حکاری مبعوثی مظهر مفید بک افندییه

افندم حضرتلری ؛

۱۴-۲-۳۳۶ تاریخو مفصل مکتوبکزی آنجق دون آلدیم و یاریکی پوسته یه یتیشدیرمک اوزره جوابی شمدی یازیورم. مجلس عالی ملینک وفلاح وطن نام غروپک، احوال حقیقیه سنی تصور ایدن بیانات علیه لری موجب تأثرم اولدی . ایضاحات و توصیفات کنزله ، نظر مده تجلی ایدن منظره ، ألم آلوددر . زوالی ملت ؛ حیاتی ، موجودیتی ، مقدراتی مدافعه ، محافظه و تأمین ایتکله مکلف بیلدیکی محترم مبعوثلری ، وظیفه حقیقیه ملیه و وطنیه لری ایلک آنده و ایلک خطوه ده فراموش ایتش کوروپور . غرب و بوتون دشمن دیدیکمز ملتله ، تورکیاده ، تورکرده قابلیت اولدیغندن هر شیئی ، بزم ایچون منفی هر شیئی ، تطبیقه جواز ویردکاری معلوم ایکن و هر بریمز آری آری بو ظنک بطلانی اثباته عزم ایتش اولدیغیمزى ادعا ایدرکن ، حسیات منفعت جو یانه مز ، احتراصات خسیسه مز ، بزه هر شیئی اونون دیره بیلر . اول کلن مبعوثلر شویله یاپاچتمش ، صوکره کلن مبعوثلر بویله طور آلمش ، هیئت تمثیلیه شوکا محرم نظرله باقش ، بونی بیاغی کورمش بونلری سویله ییلر ، قوجه تورک ملتک محترم مبعوثلری ، اویله می ؟ بو حالت روحیه ، بو ماهیت اخلاقیه قارشو سنده مبعوث ، متحیر و صامت قالیرم . یکی غروپ ویا پارتی تشکیلاتندن بحث بیوریلور عزیزم مظهر مفید بک ! ایضاح ایتدیکیکنز مانتالیه وقار اقه درلرک تشکیل ایده جکاری غروپندن ، پارتیدندن ، بن ، مملکتی قورتاریجی بر وضع متینک آله بیله جکنه حکم ایده میورم . بن و هیئت تمثیلیه نامی آلتنده ایفای وظیفه فداکاری ایدن آرقداشلر ، بو وطنک خلاصی ، ملتک فلاحی ایچون اولنجه یه قدر چالیشمق ایسترن ، مبعوثان کرام ، وضع و طورلریله و اعماق غفلته سقوطلریله آکلا یورم ، که بوکا دخی مساعده

ایتمه جکارد ر . آناتولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتک تشکیلاتنه و بوتشکیلاک وجوده کتیردیکی قوای ملییه استناده احتیاج قالدیغنی ، طفلانه و غافلانه معاملات و حرکاتیه ایما ایدن مجلس مبعوثانک و فلاح وطن غروپنک ، بوبادهکی قرار قطعیسنک استمزاج و طرفزه اشعارینی رؤف بکه یازدق . بو قرارک استحصالنی تسریع ایچون سزکده یاردیمکنزی رجا ایدرز . بو قراری وزیرکن ، مبعوثان کرامک محل انعقادی اولان دارالخلافهده ، قرق بیک فرانسه ، اوتوز بش بیک انکلز ، ایکی بیک یونان و درت بیک ایتالیان قوه بریه سنک تحشد ایتدیکنی و انکلز بحر سفید دوناماسنک فندقلی سراینه قارشنی ، لنگر انداز بولنش اولدیغنی کوز اوکنده بولندیرمق لزومی خاطر لاتیرم .

مصطفی کمال

فندیلر ؛ رؤف بکه ، یازدیغمز صوک شیفرهده ، آق باش جیبخانه لکندهکی جیبخانهک بر قسمک انکلزلره ویرلسنه معاونت ایتدکرینه طأد بر تعریض واردی . بومسئله بی بر آرز ایضاح ایده می . روم ایلی ساحلنده ، کلیسولی جوارنده ، آق باش موقعنده بر جیبخانه ده پوسی واردی . اوراده فرانسزلرک تحت محافظه سنده کیتلی اسلحه و مهمات بولونیوردی . حکومت ، ائتلاف دولترینه قارشنی ، تسلیمیت تامه کوسترمش اولمهی موافق منفعت کوردیکندن ، ذکر ایتدیکم جیبخانه لکندهکی اسلحه و مهماتدن بر قسمی ، ائتلاف دولترینه ویرمکی وعد ایتش . اولرده ، ورائکل اردوسنه کوندره جکلمش . روسیه یه نقلی ایچون برووس واپوری ده کلیسولی یه گلش . حکومت ده اول ، استانبولدهکی تشکیلاتمز رؤساسنک موافقت و معاونتنی ده تأمین ایتش . .

حالبوکه افندیلر ؛ کوپریلی حمدی بک نامنده قهرمان بر آرقداشمز ، قوای ملیه دن بر مفرزه ایله ۲۶ شباط ۱۳۳۹ کیجه سی ، صالزلره روم ایلی ساحلنه کچدی . آق باش جیبخانه لکنرینه وضع ید ایتدی . ده پو محافظلری اولان فرانسزلری توقیف و خطوط مخبره بی قطع ایتدی . اسلحه بی کاملاً و جیبخانه بی قسماً و محافظ فرانسز افرادینی ده محفوظاً لایسکی یه نقل ایتدی . اسلحه و مهماتی داخله سوق ایتدکدن صوکره ، فرانسز افرادینی اعاده ایتدی . آق باش ده پوسنده ، سکز بیک روس تفنکی ، قرق روس متزالیوزی ، یکریمی بیک صندوق جیبخانه تخمین ایدیلیوردی . [وثیقه ۲۳۹]

بو وقعه اوزرینه ، انکلزلر ، باندیرمه یه ایکی یوز کشیکک بر قوت چیقاردیلر . ائتلاف قوتلرینک حرکات ملیه منطقه لری کریلرنده ، دول ائتلافیه عسکرلرینک ده بولندقلری محللردهکی ده پورده بولنان اسلحه و جیبخانهک بشقه یره نقلی ویاغیر قابل استعمال بر حاله وضع ویا بوکی

محللرك اشغال ايدلسى احتمالنه قارشى عموم قوماندانلره ويرديكمز امرده بعض تدبيرلر توصيه ايتمكله برابر ، بالجمله قوماندانلرك كال عزم وقطعيتله حركتلرى لزومنى بيلدردك. [وثيقه : ۲۴۰]

§ افنديلر ؛ همان عيني كونلرده ، آنزاوور ، باليكسر ويغا حواليسنده اولدقجه مهم ومهلك وضعتلر احداثه موفق اوله بيلمشدى . باليكسردى ، ملي جبهه لرمنى آرقه دن وورمق ايستيوردى . باشنه كليلى آدم طويلامشدى . قارشوسنه كوندريلن ملي قوتلره ، بيغاده قانلى بر محاربه اولدى . آنزاوور ، غالب كلدى . قوتلرى داغيتدى . طوب ومتراليوزلرمنى غصب ايتدى . افراد وضابطلرمنى اسير وشهيد ايتدى . آق باش قهرمانى همدى بك ده ، بو شهدا مياننده ايدى . بوندن صكره ، احمد آنزاوور ، كندى اسمنه نسبت ايتديكى احمديه جمعيتى نامى آلتنده ، توسيع خباثته دوام ايتدى .

§ افنديلر ؛ ۳ مارت ۳۶ تاريخلى ، مندرجاتى فوق العاده جالب دقت بر شيفره آلد . بو شيفره ، استانبولدن ، عصمت پاشادن كليوردى . عصمت پاشا ، بن آنقره يه مواصلتدن صوكره ، آنقره يه يانمه كلشدى . برابر چاليشيوردق . فقط جمال پاشادن صوكره ، حربه نظارتى مقامنه فوزى پاشا حضرتلرى كلدى . مشاراليهك صورت مخصوصه ده طلبى اوزربنه و بالخاصه مهم بر مقصده ، كنديسى موضوع بحث تاريخدن بر قاچ كون اول ، استانبوله كوندرمشدم .

مهم اوله رق مطالعه ايتديكمز ، شو ايدى : يونانيلر تعرضه حاضرلانيورلر . بوكا قارشى معقول اولان ، بوتون قوتلرى سفر بر ايدى . منتظم بر حربه كيرمكدى . باخصوص ؛ فوزى پاشا حضرتلرى ، بولزوم و اضطرارى تقدير ايتمكدى ايدى .

ايشته ، بو حاضرلنى يايىق اوزره عصمت پاشانك استانبولده بولمىس وحتى اركان حربه رياستنه رسا كتيويلهرك تايمين مساعيسى ، چوق نافع اوله جق ايدى . بو مقصده ، استانبوله كيتمسنه لزوم كورمشدم ، عصمت پاشانك تلغرافى شودر :

حربه
۳-۳-۳۶

مصطفى كال پاشا حضرتلرينه

آلان معلوماته كوره ، استانبولده بر جمعيت تشكىل و بو جمعيت انكليزلره توحيد مقررات ايتمش . حكومتك اسقاطيله معلوم بر حكومتك تاسيسى ، مجلسك فسخى ، ازير و آطنهك تايمين

اشغالی ایچون قوای ملیه نك الغاسی ، جهان ایچون عامل صلح ومسالمت اولق اوزره استانبولده
بین الاسلام برشورای خلافت تشکیلی ، بولشهویکلك علینه فتوا اصداری ، مقررات جمله سندن
ایمش . ناظر پاشا ، بوجمعتك فعالیتنه اهمیت ویریور. آناتولوده کی آنزاور تشبثاتی بوفعالیتدن
اولدینی کی ، انکیزلرک ، حکومتی اڤ زیاده تضییق ایتملی ده ، عینی سببندر. معلومات اوله رق
عرض ایتمک لکمی آرزو ایتمیلر . (عصمت)

حربیہ نظارتی سر یوری

بیکیاشی

صالح

§ افندیلر ؛ معلوم عالی کزدر، که انکیز مملی ، یونانیلر ده داخل اولدینی حالده ، ائتلاف
قوتلرینه قارشى تعطیل حرکات ایلمسنى حکومتہ تکلیف ایتمشدی و بوتأمین اولنورسه ، استانبولی
دولت عثمانیه به براقه جقلری کی یالیزی بر وعددهده بولمشلردی . فقط ، استانبولده بو تکلیف
یاییلر کن ، شباطک ۱۸ نجی ، ۱۹ نجی و ۲۰ نجی کونلرنده ، یونانیلرک ازمیره یکی قوت، وسائط
نقلیه ، کیتلی جیخانه کتیردیکی وجهله ره سوق ایدرک ییکی بر تعرضه حاضر لاندینی ، بزم معلومنز
ایدی . بومعلوما تمیزی - اجرا آت حکومتہ مداخله ایتمه ییکز یایفاره سنه باققسرین - حکومت
مرکزیه یهده ابلاغ ایدرک نظر دقتنی جلبدن خالی قالمق .

یونانیلر ، بوصورتله ، تعرضه حاضر لانیلر کن ، علی رضا پاشا قاپینه سی ، دیگر بر تکلیف
قارشوسنده قالیور .

« یونانیلر قارشوسنده بولنان قوای ملیه یی ۳ کیلومترو کری آلدیرمق ! .. »

علی رضا پاشا قاپینه سنک ، بوکا مقتدر اولدینی میدانده ایدی . فقط ، مقصد، اونک اسقاطی
ایدی . صدراعظم ، بالضروره ، بوتکلیفک قابل اجرا اولدینی جواباً بیلدیرمش .

۳ مارت ۳۹ کونی یونانیلر تعرضه کچدیلر . کولجک یایلاسیله بوزطاغنی اشغال ایتمیلر .
ایشته ، بو حادثه اوزرینه ، علی رضا پاشانک ، مقامی دهافضله محافظه دن صرف نظرله ، دوشونه بیلدیکی
یکانه چاره ، همان استعفا ایدوب ، بومسئولیتی ایشدن یاقایی صیرمق اولمشدر . چونکه ، حرکات
ملیه یی تعطیل ایتمیرمک خصوصنده وقوع بولان تکلیفی ، تطبیقه چالیشمش فقط موفق اوله مامش
اولان علی رضا پاشانک ؛ بودفعه کی تکلیفی ده تطبیق ایتمیره حکم وعدنده بولنوبده عدم موفقیتی
حالنده ، ائتلاف دولتری نزدنده مسئول طوبولسی احتمالی ده وارد خاطر دکلیدی ؟

حربیہ نظاری جمال پاشا ، باش قوماندان میستر جورج میلنک اوامرنی تطبیق
ایتمیره مدیکسندن دولایی اڤ نهایت قاپینه دن اخراج معامله سنه معروض قالمه مشمیدی ؛ عینی حالک

علي رضايه ، تطبيقه قالفيشيلديني تقدیرده ، کندیسني ، پادشاهك محافظه ایدیه بيله جکندن آمین اوله بیلر میدی ؟ بویه برحالك وقوعنده ، آمال ملیه نك تجلیکاه منفردی اولدیفنی ، سوویدیکی استانبولده کی مجلس ملی به کووه بيله جکمیددی ؟ اراده ملیه نامیه اداره کلام و سرد مطالبه آرتق محل وامکان قالدیفنی سوویله رک تجزیه ايله تهدید ایتدیکی هیئت تمثیلیه به استناده تنزل ایتلی میدی ؟ بناءً علیه ، کندیسني ایچون استعفادن اهون برشی اولامازدی . ایشته ، اوده ، اوله یامیشدر . [وثیقه : ۲۴۱] علی رضا پاشا بو استعفاسنی ، قایدینه ایلک تجاوز وقوعنده یامیسی لزومی حقنده ایقاز و اخطارده بولندیغمزمان قبول ایتدی . یرنده دورمقله وطنه نافع اوله جفنی سوویدلی . مجلس مبعوثانده بومطالعه جاهلانه بی تصویباً اونی یرنده طوتدی . عجبا ، ایفاسنی موضوع بحث وظیفه ؛ یونانیلرک تعرض حاضرقلرینی اکمال ایدهرک وطنک مقدس طوبراقلرندن ده بر قسمنی چیکنه مک وعیز و وطنداشلردن ده بر قسمنی سونکولر آلتنده ایکله تمک ایچون ، محتاج اولدیفنی فرصتی ، سکونتله اوکا بخش ایتکمیددی ؟ !

۳ - مارت - ۳۳۶ تاریخی شيفره لاره ، رؤف وقره واصف بکدر ، بو استعفا مسئله سنی خبر ویررکن ، فلاح وطن غروپی رئیسینک ؛ مجلس رئیس وکیللرینک سرایه کوندرلدیکی ده بیلر بیورلردی . بورؤسا ، حضور شاهانه به قبول اولنماشلر . باش کاتب و باش مایینچی ايله مذاکره ایتلری اراده بیورولمش . غروپ رئیس ، تشکیلات ملیه نك پادشاهه صداقتنی تأیید ایتمش . سوزی استعفا مسئله سنه نقل ایتدیرمش . پادشاه ، باش کاتب واسطه سیله شو اراده بی تبلیغ ایتمش : « بوتون مبعوثلره سلام . احوال و وضعیتک وخامتنی بنده اونلر قدر مدرکم . ایجاب حال و وضعيته کوره بریسنی صدارته انتخاب ایده حکم . اونک صلاحیتنه تجاوزله رفقاسنک انتخابنه مداخله ایده نم . آنجق اوکا ، اکثریت غروبیله آکلاشمسني توصیه ایده حکم . »

رؤسا هیئتی بالتشکر ، آیرلشلر . [وثیقه : ۲۴۲] ویرلمکده اولان معلومات میاننده ، شونلرده واردی : « مبعوثلر متلاشی ، فقط آرزویه موافق برقایینه کله جکندن امیندرلر . اجنبیلر ؛ حریت وائتلافچیلر ونکه باخیلر ، ترتیب ایتدکلی حرکات ارتجاعیه ده موفق اوله بیلیمک ایچون ، فرید پاشا و یارانندن برینی موقع اقتداره کتیرملری ده محتملدر . مجلسی ، بالطبع فسخ ایده جکلردر . نزد شاهانه ده ، اورادن تداییر مؤثرده بولونیلمسی .. معروضدر . »

§ افندیلر ؛ غریب دکلیدر ، که بوکون ، بو معروضانده بولونانلر ده برقاچ هفته اول « مجلس رسماً کشاد ایدلمش اولمسنه نظر آ ، آتیاً اوامرکزک عاجزلرکز به تبلیغنی ونقاط نظرکزک هر مقام نزدنده حقیله مدافعه ایدیه جکنه اعتماد بیورلمسني » تبلیغ ایدن ذواتدر . برقاچ هفته اول حکومت مرکزیه ايله هم فکر اوله رقی بی ، معاملات واجرا آته مداخله دن منع ایتک ایسته ین ذوات ، بوکون ، استفاده هیچ برشی یاقمه مقتدر بولندقلرینی اعتراف ایدرک بورادن ، هیئت تمثیلیه دن تداییر مؤثره انتظار ایدیورلر .

بز ، بو آرزو بی ده ایفا ایدہ جکرز . فقط ، بو ذواتک آرزوسی اولدینی ایچون دکل ، بونی
منفعت وطن امرایتدیکی ایچون ...

افندیلر ؛ ۳ مارت و ۳ مارت کیجهسی ، استانبول ایله مخبرات واوراده کی وضعیتی آ کلامقله
کچدی . ۴ مارت کونی ، کرک عصمت پاشادن و کرک ذوات سائرہ دن آلدیغم معلومات اوزرینه
وضعیتی تعمیماً بوتون اردولره وتشکیلات مرکز لر مزه وملته ابلاغ ایتدم . [وثیقه : ۲۴۳]
[وثیقه : ۲۴۴] مجلس مبعوثان ریاستنه شونی یازدم :

آنقره : ۴ - ۳ - ۳۶

مجلس مبعوثان ریاستی وکالت جلیله سنه

دول مؤتلفه نك مداخلات مکرره سنه قارشی نهایت علی رضا پاشا قاپینه سنک حضور مجلسده
استعفاسنی ویردیکی تأثرله خبر آلمشدر . آیدین جبهه سنده ، مبارک وطنی استیلا ایتمکه چالیشان
دشمنله قوای ملیه چارپیشمقده وهرقاریش طور اغنه ، صادق وفداکار اولادلرینک نعلشرینی
دفن ایتمکده در . هیچ بر قوت ، هیچ بر صلاحیت ، تاریخک امرایتدیکی بو وظیفه دن ملتتمزی
منع ایدہ میه جکدر . استقلال ملی ووطنیمزک تأمین خصوصنده هر فداکار لغه آماده بولنان ملتتمزک ،
هیجان مقدسنی آنجق ملتک اعتمادنامنی حائر بر حکومتک رأس کاره کتیرله سی تطمین ایدہ بیلیر .
بوتون ملت ، بو تاریخی کونلرده ، اراده ملیه سنک وکالت مطلقه سنی حائر بولنان مبعوثلرینک ،
مقررات قطعیه سنه ناشکیانه منتظر در . وطنه و تاریخه قارشی ، درعهده ایتدیکی کیز مسئولیت
عظیمه یی و بوتون جهانک کرسی مذاکراتکزه معطوف اولان انظار تدقیقی دوشونه رک ، ملتک
عزم فداکارانه سیله متناسب قرارلر اتخاذ بیوریله جفندن امین اولدیغمزی وطنپرورانه مساعیکزده
بوتون ملتک رفیق ومظاهر اولدیغنی عرض ایلرز افندم .

هیئت تمثیلیه نامنه

مصطفی کمال

§ پادشاهه ده ، بو تلغرافی چکدم افندیلر ؛

آنقره

۴ مارت ۱۳۳۶

عقبه سنیه حضرت پادشاهی به

ائتلاف دولترینک محل استقلال وحیثیت تجاوزاتنه ومتارکه احکامی خلافنده کی مداخلات

وحرکاته ، دها زیاده تاب آور متانت اولامیان قایینهك استعفا سیله یکیدن دولت علیه لرنده بر بحران وکلا ظهور ایتسی ، افکار عمومی ملته درین بر هیجان تولید ایتشدر. مقام سلطنت و خلافت هایونلری اطرافنده ، توحید فکر وامل ایدرهك استقلال و مصونیت شاهانه لری و تمامیت ممالك دولت علیه لری ایچون ، صوك فداکارلنی کوزه آلدیرمش اولان بالعموم تبعه ملوکانه لری ، دشمنلر طرفندن اداره ایدیلن بعض نفاق و اختلال تربیتاندن دولای ، ذاتاً متأثر و اندیشه ناك بر حالد، بحران وکلانك سرعت ممکنه ایلزوالنه و آمال ملیه بی بحق تطمین ایدیه لره جک بر هیئت محترمه وکلانك تشکیله منتظر در . مجلس ملینك اکثریت غروپنده تشکلف ایدن آمال و تمایلات ملیه نك طرف شاهانه لرندن مظهر حمایه اوله جفنه ، بوتون تبعه هایونلری کی ، هیئت مزده امیندر . آنحق ، داخلی و خارجی بیک درلو احتراصانك غلیانیله سکون و سلامتی تهدید آلتنده بولنان مملکت مزك ، وجدان ملی بی تأمین ایدیه لره جک بر قایینه رئیسینه هیچ بر دقیقه تحمل ایدیه لره جکنی و معاذ الله بویه بر حالك وقوعی دولت عثمانیه تاریخنده مسبوق اولمایان حادثات آلیه یه باعث اوله جفنی عتبه سنیه حضرت شهریار یلرینه عرض ایتکی وظیفه حمیت تلقی ایدرز اولبابده و قاطبه احوالده .

آناطولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعی

هیئت تشلیه سی نامه

مصطفی کال

§ بو تلغرافك بر صورتی برای معلومات مجلس مبعوثان ریاستنه و قول اردو قوماندانلرینه ویرمکله برابر ، بونك بر صورتی قوییه ایدرك استانبول غرتهلرینه و مطبوعات جمعیتنه ویرمسنده استانبول تلغرافخانه سنه امر ایتدك . بوندن بشقه افندیلر ، قوماندانلره ، والیلره ، متصرفلره و مدافعه حقوق هیئت مرکز یه لرنه ، آریجه شو تعمیمی ده یایدق :

۴ - مارت - ۱۶

ائتلاف دولترلرینك تحمل فرسا برشکله کلن مداخلات و تضییقاتندن دولای قایینه ، ۳ مارت دونکی کون استعفا ایتشدر . استطلاعات موثوقه مزه نظر آ قایینه نك اسقاطی فرید پاشانك ویا امثالندن برینك موقع اقتداره کتیرلمسی و استانبولده اجنبی آمالنه خادم ، برشورای خلافت تشکیلی اساسلری اوزرنده خارجی دشمنلر طرفندن اداره ایدیلن و مخالف فرقه لره ، توسطیله وجوده کلن بر قومیتنه نك نتیجه فعالیتدر . یعنی قومیتنه نك فعالیتنه زمین حاضر لاق ایچون ائتلاف دولتلری ، اولاً ، قایینه بی استعفا یه مجبور ایدیه جک تضییقات اجرا ایتشدر در . وضعیت بو وخامت قارشو سنده ، مجلس مبعوثان ، بالطبع ایجاب ایدن تشبثات مؤثرده دوام ایتمکده در . آنحق تشبثات مذکور نك فعلاً تأییدی ایچون ، عاجلاً آمال ملیه بی تطمین ایدیه لره جک بر قایینه رئیسینه ، ملتک تحمل

ایده میه جگنی غایت شدید بر لسانله مابین هایونه ، مجلس مبعوثان ریاسته و مطبوعاته بیلدیرمک لازمدر . بو تلغرافک و صوانده ، دقیقه فوت ایدلیه رک بو شکله تلغرافلر احضار و بو کیچه همه حال کشیده سی اسبابنک استکمالیه بورایه ده یارین صباحه قدر معلومات اعطاسنی اهمیتله رجا ایدرز .

آناطول و روم ایلی مدافعه حقوق جمعی

هیئت تمثیلیه سی نایه

مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ ویردیکمز تعلیمات موجبجه ، ملکتنک هر طرفندن ، ملتک هر مقامندن ؛ مارت کیچه سندن اعتباراً باشلایان تلغراف فورطنه سی ، آیک بشنجه و آلتنجی کونلری ، پادشاه و مجلس مبعوثان سرایلرنده مطلوب تأثیری یادی .

نهایت ، ۶ مارت کونی ، کیم ونه اولدیغنه انتقال ایده مدیکم بر ذات طرفندن شو خبر ویرلدی :

در سعادت

۶ مارت ۳۶

هیئت تمثیلیه

مقام صدارتک ، بحریه ناظری صالح پاشایه توجیه قلندینی معروضدر .

مدافعه حقوق جمعی کاتب عمومی وکیلی

ضال

بو تلغرافی ، شو تلغراف تعقیب ابتدی :

مبعوثان

۶ مارت ۳۳۶

مصطفی کمال پاشا حضر تلرینه

ذات اقدس حضرت خلافتناهی ، شمیدی مجلس مبعوثان رئیسینی حضور هایونلرنده شرف

مثوله نائل قیله رق مسند صدارتی ، اعیانندن بحریه ناظر سابق صالح پاشایه تفویض بیوردقلربی
فرمان بیورمش و مشارالیه دخی قاینه یی تشکیل ایله مشغول بولنش اولدیغندن بحرانك یارین
آقشامه قدر تمامیه زائل اولهجنی تبلیغ اولنور .

محاسن بمبوتان رئیس

محول الریه عارف

§ افندیلر ؛ رؤف بککده عینی کونده فقط ، هنوز قاینه رئیس تعین ایتهدن وردیکی
معلومات واردر . شایان دقت اولدینی ایچون بومعلوماتی محتوی تلغرافی ، عیناً عرض ایدیورم :

ذاته مخصوص غایت عجله در .

دقیقه تأخیری غیر جائزدر .

حریبه : ۶ مارت ۳۳۶

آتقره دهده : ق ۲۰ قوماندانلغنه

مصطفی کال پاشا حضرتلرینه :

۱ — دون کیجه عزت و صالح پاشالرله کوروشدم . هر ایکسینهده صدارت تکلیفی واقع
اولامشدر . وکالت ایدن قاینهده ، کیمک اولهجنی بیلمیور . داخلیه ناظر اسبقی رشید بکک
سرای ایله فرانسه و انکلتزه سفارتلری آره سنده جولان ایتمکده اولدینی موثوقاً استخبار
ایدیلیور . برروایته کوره ، مومی الیهک مقامه کتیریهجکی مرکزندهدر . اولیسی کیجه ذات
شاهانه توفیق پاشایی قبول ابتدی . بالاخره فرید پاشایی قبول ایله بشدن اون سوکرهیه
قدر کوروشدی . دونکی جمعه کونی بالطه لیماننده علی کال واسبق داخلیه ناظری محمدعلی داخل
اولدینی حالده ، اوزون مذاکره لر جریان ابتدی . بالاخره راهب (فرو) نک اشتراکیله علی
کالک اوندی مذاکره دوام ایلدی . جلال الدین عارف بک ، دون ، درت سوکرهده حضوره
قبول اولندی و بحران حاضرک دوامه تحمیل اولدیغندن و داخلک و بمبوتانک اعتمادینی حائز
برقاینه نک بر آن اول موقع اقتداره کتیرلسی ایچون واقع اولان مکرر معروضاتنه ، ذات شاهانه ،
وضعیتک نزا کتنی عینی صورتده ادراک ایلدیکنی و قوای ملیه نک لزومی سرد ایتدکن سوکره ،
داخل و خارجک اعتمادینی حائز اوله بیلهجک بر ذاتی تعیین خصوصی ، بک عجله قابل اوله میهجنی
و بازاره قدر تأمل لازم کلدیکی طرزنده جواب ویرمشلر . سالف العرض خصوصاتدن متحصل
احتسابات شخصیم ، پادشاهک انکلیزلرله مکالمه و مخارمهده اولدینی ولوندره دن جواب انتظارنده
بولدینی قناعتی ویریور . هر حالده وضعیت بک بحرانیلدر . انکلیزلردن امید وار اولورلر ایسه ،

حتی فرید پاشانك موقع اقتداره کتیرلمسی استبعاد ایدله مز . خلاصه ، شمعی به قدر پادشاه دوغریدن دوغری به توفیق و فرید پاشالردن ماعدا کیمسه بی قبول ایتمه مش و فرید پاشا ایله ملاقاتی ده خفی اولمشدر . سرایه منسوب ، اعتماد کزی حائز اولدیغی بیلدیکم بر ذات ، پرشنبه کونی ذات شاهانهك پک یقینلری نامنه بنده کزی صورت مخصوصه ده کوزدی و فکر می صورتی . جواباً وضعیتی ، سلطنت ، دولت و ملت لهنه حل ایدله بیله چك ذاتك ، ذات دولتری اوله بیله چکی فقط شو صره ده مشغول بولنان استانبوله عودتکنز ممکن اوله میه جفته نظر آ عزت پاشانك موقع اقتداره کلسی لزومنی آچیق بر لسانله سویلدم . صالح پاشا ، مجلسك سدنك ده محتمل اولدیغی ایما ایدیور . برنجی رئیس وکیل حسین کاظم بکک ده ؛ سرای و انکلیزر ایله مجلس نامنه آتیره یاپدینی آ کلاشیلور . برای معلومات معروضدر .

جلال الدین عارف بك ، بوکون سرایه کیده چك . وضعیتی غایت صریح بر صورتده ذات شاهانه به آ کلاتاجق . مخالفلری موقع اقتداره کتیر رسه آناطولو تشکیلاتنك صار صیلمسی و بوضوئله شرقدکی ، کندیلری ایچون بالنتیجه مضر اوله چق پرنسیپلرک ، مملکت مزه کیره چکنی و مقام خلافتك نظر اسلامده دوچار اوله چنی وضعیتی تشریح ایدله چك و آناطولودن ، تشکیلات ملیه مرکز لرندن بوکا دائر کلمش اولان بالعموم تلغرافلری کویستره چك و بوضوئه عائد آریجه تحریر آ براپور تقدیم ایله چکدر . راپور ، برلکده یازلمشدر . صورتی بالآخره تقدیم ایدرز . (رؤف)

۲ — بوتلغراف ، ۶ - ۳ - ۳۳۶ ساعت ۱۷ صوکرده ده حربیه تلغرافخانه سنه ویرلمشدر .

حربیه نظارتی سرباوری

صالح

فندیلر ؛ رؤف بکک ، صدراعظم بولقی موضوع بحث اولورکن بندن بحث ایتیمی البته لزومسز ایدی . آره مزده اصلاً بویه برشی موضوع بحث اولمش دکلدی . بن ، استانبول حکومتنك یشابه جفتدن ، اساساً امید وار دکلدم . عثمانلی دولتنك اتمام حیات ایتدیکنه ایسه ، چوقدن قانعدم . عثمانلی دولتنك ، مقام صدارتی اشغال ایتک کبی ضعیف

ونی معنا بر فکرک بنم دماغده یری اوله میه چنی طبیعی ایدی . بن ، کذرانی طبیعی اولان صفحات انقلابی سکونتله تعقیب ایدرکن ، آتینك تدبیرلرندن بشقه برشی دوشونمئوردم .

§ رؤف بك ، بحث ابتدکی جلال الدین عارف بکک راپوری صورتی ده کوندردی . [وثیقه : ۲۴۵] قایینه تشکل ایتدکن صوکرده شو معلوماتی ویردی ؛

ق ۲۰ . ق . و

مصطفی کال پاشا حضر تیرینه ؛

۱ — قاینه شو وجهله تشکل ایتشدیر : صدراعظم صالح پاشا ، شیخ الاسلام ابا ، داخلیه ابا ، خارجیه صفا بك ابا ، حربیه ابا ، بحریه صالح پاشا وکالة ، نافعہ توفیق بك اصالة ، مالیہ توفیق بك وکالة ، شورای دولت عبدالرحمن شرف بك وکالة ، معارف عبدالرحمن شرف بك اصالة ، اوقاف شیخ الاسلام اسبق عمر خلوصی افندی اصالة ، عدلیه جلال بك ، تجارت دفترخانه امینی ضیا بك .

۲ — جلال بك مسلكنی بیلمیورز . بوشکل ، داماد فرید پاشایه زمان قزانیرمق مقصدیلہ سرائیک ترتیبیدر . صالح پاشا ، بر بحرانه سد چکمک صورتیلہ بو صورتله وطنه نافع بر خدمت یاپدینی اعتقادندهدر . بزم فکرمز بو قاینه به اعتماد وبرمه مکدر وبونی ، غرویده تأمین ایچون چالیشیورز . فرید پاشا تهلکه سی الاآن موجوددر . آکا نظراً وضعیتک تأمین سیورلمسی معروضدر .

۳ — شایان دقت اوله رق شونی ده عرض ایدلم ، که صالح پاشا جه مجلس مبعوثان داخلندن ناظر آلقلنگ عدم امکانی آ کلاشیلدقدن صوکره ، خارجدن آله جتلی ذوانک تثبیتی ایچون غروپک فکرنی استمزاج ایدم چکدی . حالبوکه ، اخیراً بوندن ده صرف نظر ایدم که اسامیسی معروض قاینه یی کنیدیلکندن تشکیل ایتشدیر افندم . (رؤف)

حربیه سرباوری

صالح

§ افندیلر ؛ استانبول بحرانی حقنده ویردیکم ایضاحات ایچه اوزادی . استانبولده ، ذاتاً اوتنه دنبری موجود ومظاهر اولان وضعیتده ، دها چوق تجلیلره شاهد اوله جفز .

مساعده بیوروسه کز ، تکرار ، استانبوله کلک اوزره ، بر آزده ادرنه حوالیسندہ کی وضعیت عطف نظر ایدلم . شمدی به قدر وقوع بولش اولان عمومی بیاناتم صره سندہ ، وسیله دوشد کجه (تراکیانی) ده تشکیلات وتصوراتمزدن هیچ بروقت خارج طوتمدیغمزی آ کلامش اولدیغمی امید ایدرم . ادرنه ایله مناسبات ومخبراتمز ، مملکتک هریریه اولدینی کبی محافظه وادامه ایدلمکده ایدی .

جاری مخبراً تمزده ، شایان دقت ، بعض نقطه لری هیئت علیه کزہ توضیحاً عرض ایتک موافق اولور .

برنجی قول اردو قوماندانی جعفر طیار بک ، ۳۱ کانون اول ۳۳۵ تاریخلی غایت مفصل بررپورنده ، ترا کیا وبالخاصه غربی ترا کیده وقوعبولقده اولان یونان تشبثات و فعالیتنی بک مکمل ایضاح ایدیوردی . کنديسنک بوفعالیت فوق العادهیه مقابل لزومی کبی ترتیبات آلهمدیغندن شکایتی واردی .

« قول اردوسنک اشبو وضعیت و آتیاً تحدثی محتمل احوال قارشوسنده وظیفه سنی ایضا ایدمیله جک بروضع الجیش آلمسنه (جنرال میلن) ک موافقت ایتدیکنک بالمخبره آ کلاشیدیفنی » خبر ویریوردی . [وثیقه : ۲۴۶]

(جنرال میلن) ک ، ترتیبات آله مزه موافقت ایتیه چکنه البته شبهه یوقدی . بوداهتی ، بالمخبره تحقیقه ، بيلم ناصل بر فکر و محاکمه سوقيله قالدیشيلمشدی ؟

جعفر طیار بک ، ۳ کانون ثانی ۳۳۶ ده ویردیکم تعلیاته ، کوندردیکمز خفی تعلیانهیه توفیقاً مسلح مفرزه لر تشکیلی تکرار خاطر لاتدم . « وضع الجیش تبدیلی ایله استحصال اولنه میان فوائده بوضورتله تلافیسی لازمدر . » دیدم . [وثیقه : ۲۴۷]

حربه ناظری بولنان جمال پاشایده ، عینی تاریخده ، وضعیتدن بحث ایدرک یونانلیلرک شرقی ترا کیده اولسون حاضر لقارینه ممانعت ایتسنی یازدم . [وثیقه : ۲۴۸]

ترا کیا — پاشا ایلی جمعیتک کوندردیکی راپورلرده ، لزومی کبی تشکیلات یاپیلمه مقده اوا دیغندن بحث ایدیورلر و بعض رؤسای مأموریندن شکایت ایدیورلردی . [وثیقه : ۲۴۹] بوکبی مأمورلره اول و آخر ، بعض اخطارانده بولونیوردم . [وثیقه : ۲۵۰]

شکایتک مهمی ، جعفر طیار بکدن اولمغه باشلادی . مثلاً ؛ بوکا دائر او قویه جغم شومکتوب ، بر فکر ویره بیلیر ظن ایدرم .

۲۶ کانون ثانی ۳۳۶

محترم پاشام ؛

عارف بکک ترا کیالیر حقنده کی بیاناتی تصدیق ایدرم . ترا کیا جمعیتی ، قوه ماده ایله تأیید ایدلمه مشدر . مع الاسف ، جعفر طیار جمله مزی آلدانمش ، ذره قدر تشکیلات ، برتک تفنک ایله تسلیحات بیله یاپمه مشدر . جعفری ، شخصی دوشونمکله اتمام ایدرم . بولغاریه احوالندنده تماماً بی خبر ، غفلت مطلقه حالنده در .

صوک کونلرده ، جعفرک فرقه لرینه یازدینی برامرنامه ، تصادفاً آلزله کچدی . یونانلیلرک

حرکاتندن ، افکارندن بحث ایتدکن صوکره ، بوحال قارشوسنده آرتق مدافعه حقوق تعلیماتی وجهله ملی تشکیلاته باشلامق لازم ایسهده قوماندانلرک بوبابده ضابطان واسطه سیله اهالی به یاردم ایدوب ایتهمک حقنده مطالعه لرینی صوریور فاعبروا ... الله مسائل ملیهده آلدانلری قهر ایتسین . فقط ، ویل آلدانمش اولانلره .

نتیجه ؛ بولغار عسکری غربی تراکیایی تخلیه ایدرک کیتدیکی بش اون مأمورله ۱۵۰ ، ۲۰۰ ژاندارمه دن ماعدا قوتی بولنمادینی حالده بیله ، گندیسندن اختلال ومحاربه ایله مدافعه وطن غایه سنی بکلدیگمز تراکیا برشی یاپه مدی . جعفر بو وضعیتده بر آلم حس ایتدیمی یسلم . بناء علیه ، آرتق طوطی احسانی ، بیطر راسمی [ذکی ، جوال ، معتدل ، بک شایان اعتماد بر آرداش] تشکیلات ایچون تراکیا به کوندره جکمز . بورادن سلاح ده کوندره جکمز . کوراوله سی جعفر بالکمز بوللری سربست براقسین ، کولکه ایتهمسین باشقه احسان ایسته مه یز .

ادرنه خطنی ، انکلیزلر ، خالص انکلیز عسکرله تسلیم آلیور . یونانیلر خادم کوی ، چورلو ، لوله بورغازده غروپه اولیور . بلغاریا قایناشیور . یونان شقاوتی زیاده ، خالق تظلمی قارشوسنده والی آلی اوغوشدیرمقده ، جعفر عجزینی کوسترمکده . تراکیانک ، بولشویز مه قارشو تشیداته - اجنبی - معروض اولدینی بلغارلرک ، حرکاته هدف اولسی مأمولدر . اوراده قوتلی برنجه و دماغ لازم . نه جعفر ، نه والی بوایشک اهلی وفداکار دکلردر . ایشته حال و وضعیت بودر . بن بولرله چوق اوغراشیورم . کچن کون برشیره کزی آلمش ، متأثر اولمش دشیفره ایله استیضاح ایتشدم . جواب آله مدم . پاشام ؛ شخصی بر سیاست تعقیب ایتدیگمی می ظن ایدیورسکز . یوقسه مقصدی قاورامیه حق ، وضعیتی احاطه ایتهمک جهندان اولدیغمی می تخمین ایدیورسکز ؟ هر ایکی حالی ده پروتستو ایدرم . ایمان واعتقادم بردر . بلا انحراف یوریورم . بالکمز باشقه برشی دوشونیور وبکا سویله مک ایسته میورسه کز اوکا برشی دیم . آچیقجه بیلدیرمکزی رجا ایدرم . سرت وتویخ آمیز سوزلرله صوک درجه متأثر اولورم . بو نی مساعیدن آلیقویماز . نی مخالفته سوق ایتمز . فقط ، آراده شخصیت مسئله سنی بک اعلا تولید ایده بیلیر . بوکا نظر دقتکزی جلب ایدر وبر حقیقت تظاهر ایتهدن ونم نلرچکدیگمی تقدیر ایتهدن ، تشبثانده بولنامکمز ، موقعکزدن بکلن وهیچ اهل ایدیلهمیه جک اولان نزاکت واعتدال ایجابی اولدیغنی ، شوراجقده درمیانه مساعده بیوریکمز . عرض احترام ایله تمئی موفقیات ایلرم پاشام .

واصف

افندیلر ؛ ادرنه دن کان اشعارلردن ، راپورلردن ، نجه ، یا کلش برنقطة نظر سیاسی تعقیب ایدلیدیکی آکلاشیلیوردی . شمدی اوقونان مکتوبدهده ، بو خطالی نقطه نظرک تصویب ایدلدیکنه

ذلات ایدن جملہ واردر، بو خطالی پرنسیپی تصحیح ایچون، اوتہ دنبری واقع اولان مطالعہ غزنی ۳ شباط ۳۳۶ تاریخندہ بردفعہ دها جعفر طیار پاشایہ واستانبولده رؤف بکه تکرار ایتدم . تکرار ایتدیکم مطالعہ شو ایدی :

« شرقی وغربی ترا کیانک بروحدت ملیہ آلتندہ تصور وافادہ سی دوغرو برسیاست دکلدر . شرقی ترا کیا غیر قابل اعتراض و مناقشہ بر صورتدہ اجزای ممالک مزدندر . غربی ترا کیا ایسه بر معاهدہ ایلہ ، وقتیلہ ترک ایدلش بر قطعہ در .

اولسہ اولسہ ، شرقی ترا کیا ، غربی ترا کیانک خلاصنہ چالیشانلرک براس الحارکہ سی اولہ بیلیر . شرقی وغربی ترا کیانک وحدتی مصرأ ادما ایتک ، شرقی ترا کیادہ دہ بعض مدعیات سردینہ منتج اولابیلیر .

بولغارلرکدہ ، آطہلر دکزنده بر مخرج اقتصادی طلب ایتلمری ، آریجه محتاج تأملدر . بولغارستان داخندہ بونقطہ نظر دن صرف مساعی ایدلیدر . » [وثیقہ : ۲۵۱]

§ جعفر طیار پاشادہ ، مأمورلردن ، اشرفدن ، اہالیدن شکایت ایدیوردی . ۷/۸ مارت ۳۳۶ تاریخی بر شفیفرہ سندہ ، « زده اہالی ہر ایشی حکومتدن بکلہ مکدہ ؛ رؤسای ملکینک وضع بیطرفیسی یوزندن تشکیلات ملیہ مطلوب عالی اوزرنده تعضو ایدہ مہ مکدہ در . ولایت داخندہ صیق اجرا ایتمکدہ اولدیغم تقیتشلردہ بالخاصہ کویلولرہ صیقی تماس ایدیورم

فقطہر کویہ کیتمک قابل اولہ میور . » ، « . . . کیفیتک ، اساسلی وشموللی اولسی جملہ مزجہ شایان آرزو اولوب بودہ محاذیر مسرودہ نک رفعنہ چالیشلمقلہ قابل اولہ جنی معروضدر . » دییوردی . [وثیقہ : ۲۵۲]

§ افندیلر جعفر طیار پاشایہ ، جنرال میلن وضع الجیش تبدیل ایتدیر میور . والی و متصرفلر بیطرف قالییور و ہر ایشی حکومتدن بکلہ یں اہالی یہ ، تشکیلات ملیہ خصوصندہ دلالت و پیشوالق ایتیمور . بو محذورلر قالمقدقجہ ، کیفیتک ، اساسلی وشموللی اولسی قابل کورولیور !

§ افندیلر ؛ بالمناسبہ برقرہ قول جمعیتدن واونک منع فعالیت خصوصندہ کی تشبہاتمزدن بحث ایتشدم . بوجعیتک ، حالا استانبولده ، توسیع تشکیلاتہ چالیشدینی آکلاشیلیوردی . تکرار شویہ بر ايقاظدہ بولنق ایجاب ایتدی :

۱۲ مارت ۳۳۶

تحریرأ

چناق قلعه موقع مستحکم ق . میر آلائی شوکت بك افندیہ

استانبولده موجود تشکیلاتمزنک ، مقصدی تأمینہ غیر کافی اولدینی آکلاشیلمقدہ در . مختلف

زمانلرده وبالخاصه بوگونلرده آنقریه کلن واقف احوال بعض ذواتک ویردیکی معلوماته نظرآ،
 بونده کی عدم موفقیتک سببی، آناتولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی تشکیلاتی نامی آلتنده
 قره غول نظامنامه سنک تطبیقنه چالیشیلماقده اولدینی آ کلاشیلماشدر .

قره قول نظامنامه سی، برچوقلرینی تشکیلاته تماس ایتمکدن تدهیش ایشدر . بوسبيله مدافعه
 حقوق تشکیلات نظامنامه سی اساسنه کوره تشکیلاتی تعضو ایتدیرمک، استانبول ایچون
 بالخاصه کافیدر . زیرا، استانبولده اساس قوتی؛ فکر جریانلرینی توحیدده آراملیدر .
 استانبولده فعلی حرکات وخصوصی تشبثات ایچون دخی یاپیله حق مسلح تشکیلاتده، مدافعه
 حقوق نظامنامه سی لاحقه سنک تطبیق کافیدر . استانبول هیئت مرکزیه سی واقسام تابعه سننده کی
 هیئت اداره لرك میداننه حقیقه سننده محذور تصور ایدیلورسه، بو هیئتلری تشکیل ایده جک اولان
 ذوات، شخصلرینی خفی طوته بیلرلر . بواساس دائره سننده یاپیلماش و یاپیله حق اولان تشکیلاتک
 و هیئت مرکزیه ایله هیئت اداره لری تشکیل ایدن ذوات اسملرینک، امین واسطه ایله ارسالنه
 لطف و همت عالی لری بالخاصه استرحام اولنور ائندم .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

§ شمدی آرزو بیورورسه کز، تکرار استانبوله عودت ایدم . ۱۱ مارت ۳۳۶ تاریخلی
 بر تلغرافنده، رؤف بک شو معلوماتی ویریوردی : ۱۰ مارت ۲۳۶ کونی زوالدن صوکره،
 ائتلاف مثللاری اجتماع ایتیشلر، لوندردن کلن و استانبولده کی قوای ملیه رؤساسنک توقیفی
 امرینی حاوی اولان بر مسئله یی تذکر ایتیشلر وامری انفاذه قرار ویرمشلر . بومعلومات، شایان
 اعتماد بر ذاته موثوق منبعدن محرمانه اخبار ایدلش و بو کی ذواتک بر آن اول درسعادتن
 اوزاقلاشملری لزومی بیلدیرلش . بو خصوصی، مختلف احتمالاته کوره محاکمه ایتدکدن
 صوکره، ایشک صوکنه قدر استانبولده قاهره ق وظیفه ناموسی ایفایه قرار ویرمشلر .
 صدراعظم صالح پاشا، بو وضعیته بیلهرک سبب اولمقده ایش . اونک ایچون قابینه یی اسقاطه
 چالیشه جقلمش . موفقده اوله جقلمینه امین ایشلر . [وثیقه : ۲۵۳]

رؤف بکک؛ بوتلغرافی، عینی تاریخده تعقیب ایدن قیصه بر تلغرافنده، « صوک معروضاتمه
 وقابینه وضعیتلری حقنده بر کونا مطالعاتکزه دسترس اوله مدیغمزدن، عدم وصولندن
 و محکزدن بحق اندیشه دهیم . جوابکزه منتظرز » دنیا مکده ایدی .

رؤف بکه، و برای معلومات ۱۵ نجی و اوچنجی قول اردولره ۱۱ مارت تاریخنده
 شو معلوماتی ویرمشدم .

دون آقشام ، یعنی ۱۱ مارت ۳۳۶ ، آنقرده فرانسز ممثلی یوز باشی بووازونک ترجانی اولوب بزه اوتهدیری اخبارات محرمانده بولنان بر ذات آنقرده انکلیز ممثلی ویتلک آلدینی برتلغرافنامه اوزرینه بوتون احوال واثقالی ومعیتله برلکده بوکون آنقره یی ترک ایدرک استانبوله حرکت ایلده جکئی و بوتردن صوکره شمندوفر مناقلاتنک انکلیز لرحه تعطیل ایدیه جکئی اخبار ایتدی . مومی الیه ویتل ، فی الحقیقه بوکون اخباره مطابق اوله رق حرکت ایتدی . بناء علیه ، رن مناقلاتنک ده منقطع اولسی قویاً مأمولدر . کیفیتک ، ائتلاف دولترنجه استانبوله آلتان تداییر ایله علاقه دار بولندیغنده شبهه یوقدر .

مصطفی کمال

رؤف بکک صوک اشعارینه ده شو جوابی ویرمشم :

« قاینه یه عدم اعتماد رأی ویرمک صورتیه تعرضک طرفکزدن پایلمسی او قدر قوتلی بر سبیه استناد ایتدیر یله میه جکدر . غروپک ، درجه تساند و تجلیدیه و وحدت حرکتده کی عزم قطعینه دائر صریح بر فکر وقناعت حاصل ایتدکجه ، صالح پاشانک غروپ هیئت اداره سیله مذا کره ایتمکسزین حرکت ایتسنی ، بر مشروطیت مسئله سی یایمق خصوصنده کی قرارحقنده هیچ بر مطالعه درمیان ایدم . انکلیزلرک توقیف قرارینه قارشى مجلسک ، جسورانه نهایته قدر وظیفه سنده دوامی ، پک نافع و پارلاقدر . آنحق ، ذات عالیکزله برابر وجودلری تشبثات و حرکات آتیهمز ایچون الزم اولان آرقداشلرک نتیجه ده ، بزه التحاقلری اسبابی همه حال مؤمن اولمق شرطدر . عکسی تقدیرده ، غروپک وحدت و عزم دائره سنده حرکتی تنظیم ایدم بیه جک ذواتک شیمیدین توظیفی ایله سزلرک همان بورایه کلری الزمدر . بورایه کله جک ذوات میاننده مملکتی تمثیل اوصافی حائر اولانلرله ایجابنده حکومت تشکیل و اداره لیاقتنده کیلرک بولنسی مهمدر . ائتلاف دولترینک معامله زجریه تطبیق ایدم جکلرینه شبهه یوقدر ... الخ مصطفی کمال » [وثیقه : ۲۵۴]

افندیلر ؛ رؤف بکی و دیگر ذواتی نام زماننده دعوت ایتمش اولدیغمز ، وقایع ایله همده اوچ ، دوت کون کچمهدن ثابت اولدی . فقط مع التأسف بو دعوتمز ، لایق اولدینی اهمیت وجدیتله نظر دقته آلتیق مظهریتنه نائل اوله مدی . رؤف بک ، واصف بک کی ذوات ، اک نهایت کمال مطاوعتله مالطیه کیتدیلر . بوجهت معلومکزدرد .

صوک دقیقه قدر آناطولوبه کچمک و آنقره یه کلک فرصت و تداییرینک بعض آرقداشلر طرفندن تهیه و تأمین اولدینی بکا حکایه ایدلمشدر . اکر بویه ایدیسه ، بوذواتک آنقره یه کله یه موافقت ایتیب انکلیزلره تسلیم اوله یی و مالطیه کیتمه یی ترجیح ایللرنده کی سبب ومعذرت ،

جداً تدقیقه شایان کورولور . فی الحقیقه ، تورکیا وضعیتنک و ماقبتنک مشکوک ، مظلم ، مهلك کورولدیکی فرضیه سنه نظراً بوقراکلی تهلكه ایچنه آیلانلرک خوف و مدهش بر عاقبتله قارشیلشمیری وهمی ، تحت تأثیرنده الک نهایت هرهانکی برزندانه بر مدت قالمق اوزره دشمنه عرض تسلیمتی مرجح کوره بیله جککاری استبعاد اولنه ماز . مع هذا ، بن بوراده بویه آغیر برحاکمه یوروتمکدن اجتناب ایده رم . بومطالعیه بناء درکه بوذواتی مالطه زندانلرندن قورتارمق ایچون هر فرصتدن استفاده ایده رک ممکن اولان تشبثانده بولتمقدن کری دورمدم .

§ افندیلر ؛ استانبولده اونجی فرقه قوماندانندن آنقردهده یکرمنجی قول اردو قوماندانلغنه ۹ مارت ۳۳۶ تاریخ ۴۶۵۰ نومرولی شیفره اوله رق ۱۴ مارت ۳۳۶ کونی بر تحریرات کلدی . محولی شو ایدی :

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه : انکیلزلر طرفندن تورک اوجاغی بناسنک اشغالی اوزربنه ملی تعلیم و تربیه بناسنه نقل ایدن اوجاغک بویکی اشغال ایتدیکی بنا ، دون زوالده انکیلزلر طرفندن تکرار اشغال ایدلمشدر افندم . ۹ مارت ۳۳۶ (هادی)

افندیلر ؛ ۳۳۶ سنه سی مارتنک ۱۶ نجی کونی اوکلیندن اول ، ساعت اونده ، ما کنه باشنده شویله بر تلغراف ویرلدی :

درعیه
۳۳۶-۳-۱۶

آنقردهده مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

بو صباح ، شهزاده باشنده کی موزیقه قره قولی ، انکیلزلر باصوب اوراده کی عسکرلرله انکیلزلر مصادمه ایده رک نتیجهده شمدی استانبولی اشغال آلتنه آلیورلر . برای معلومات معروضدر .

مناستری

حمیری

بن ، بوتلغرافک آلتنه قورشون قلمیه «سریعاً قول اردولره بنم امضامله م . کمال» اشارتی قویدقدن صوکره بو تلغرافی ویرندن استیضاحانه باشلادم . مناستری حمیدی افندی متبادی معلومات ویرمه دوام ایتدی .

« بزمك امنيتلى بر آرقداشمز واركة يالكز اودكل، هرگس، يعنى كان سويليور، شمدى ده حربيه نك اشغالى خبر آلدق. حتى بك اوغلى تلغرافخانه سنك او كنده انكليز عسكرى اولديغى فقط تلغرافخانه ي اشغال ايدوب ايتمه جيكي مجهولدر. »

بواننده افنديلر؛ حربيه تلغرافخانه سندن، مأمور على معلومات ويرمكه باشلادی: « صباح انكليزلر باصه رق آلتى كشتى شهيد واون بش قدرده مجروح اولدى. شمدى انكليز عسكرلى دولاشيور. شمدى، ايشته انكليز عسكرلى نظارته كيرسيورلر. ايشته ايجرى كيرسيورلر. نظاميه قپوسنه. تلى كس! انكليزلر بوراده در. »
تكرار مناسترلى همدى افندى بزی بولدى.
پاشا حضر تلى.

حربيه تلغرافخانه سنى ده انكليز بحريه عسكرى اشغال ايدوب تلى قطع ايتديكى كچى بر طرفدن طوپخانه ي اشغال ايدسيورلر. بر طرفدن زرهيليلردن عسكر اخراج اولونيور. وضعت وخامت كسب ايدسيور افندم. صباحكى مصادمه ده ۶ شهيد، ۱۵ مجروح واردر. پاشا حضر تلى.
امر دولتارينه منتظر م. ۱۶ مارت ۱۳۳۶

همدی

همدی افندی دوام ایتدی: « صباحكى، بزم عسكر اويقوده ايكن، انكليز بحريه افرادى قره غوله كلوب اشغال ايتكده ايكن، عسكرمز اويقودن شاشقين قالقنجه مصادمه ي باشلانيليور. نتيجه ده بزدن آلتى شهيد، اون بش مجروح اولوب بونك اوزرينه ذاتاً ملغنتلرني تصورايتمش كه همان زرهيليلرى ريختيمه يناشد يروب بك اوغلى جهتي و طوپخانه ي اشغال ايدوب بر طرفدن حربيه نظارتي اشغال ايتمشلر، حتى شمدى نه طوپخانه ونه ده حربيه تلغرافخانه سنى بولمق قابل اوليور. شمدى ده خبر آلمش اولديغمه نظر آ دريجه يه قدر توسع ايدسيورمش افندم. »

« ايشته، بك اوغلى تلغرافخانه سى ده يوق. اوراسنى ده اشغال ايتديلر غالبا. الله محافظه بيورسون. بوراسنى اشغال ايتمه سينلر. ايشته بك اوغلى تلغراف مأمورلى، مديرلى كلديلر. قوغمشلر. »

« بر ساعته قدر بوراسى ده اشغال اولنه جقدر. شمدى خبر آلدم افندم. »

حياتي بك مرحوم، بزم، ايلك خبر تلغرافى اوزرينه ياپديغم اشارت وجهه ويريلن معلوماتى خلاصه ايتمش. روم ايلي و آناطولوده كى بالمله قوماندانلر آدرسنه كشيده ايتديريوردى. بر آن اول استانبول اوزرندن ادرنيه كشيده ايتديريلمسنى سويله مشدم. [وثيقه ۲۵۵] همدى افندى « امر ساميلرى انفاذ اولونيور، ادرنيه يازييورم وهپ مركزلى حاضر ايتدردك. »
همدى افندين؛

« مبعوثان ایچون بر خبر آلدیکیزی ؟ مبعوثان تلغرافخانه سی مخبره ایدیورمی ؟ » دیه
صوردم . همدی افندی ، « اوت یاپور . ۱۴ نجی قول اردو قوماندانی حاضر . پاشا ایستیوردی
ویرملی ! »

افندیلر ؛ بوندن صوکره آرتق همدی افندیک سوزینی ایشیتهدک . استانبول مرکزینکده
اشغال ایدلش اولدیغنه حکم ایتدک .

§ بو همتلی وجسور ، مناسترلی همدی افندی اولمه سهدی ، استانبول فلاکتندن کیم بیلیر
خبر آلق ایچون نه قدر انتظارلر ایچنده قالدیقدق . استانبولده بولنان ناظر ، مبعوث ،
قوماندان ، تشکیلاتمز منسوبلری ایچندن بر ذات چیقوب وقتیله بزه خبر ویرمکی دوشونه مش
اولدینی آ کلاشیلور . دیمک که جمله سنی هیجان و خلیجان قاپلامشدی . بر اوجی آنقرده
بولنان تلک استانبولده بولنان اوجنه یناشه میه جق قدر شاشقین بر حاله کلش اولدقارینه بیلیم که
حکم ایتک جائز اولورمی ؟ تلغراف مأموری همدی افندی بالاخره بالذات آنقرده کله رک قرارگاهمز
تلغراف مأمورلغنی ایفا ایتشد . کندیسنه بورجلی اولدیغم تشکری بوراده علناً افتاده ایتیمی ملی
و وطنی وظیفه لرمدن عد ایدرم .

افندیلر ؛ بو وضعیت اوزرینه هرشیدن اول وقوعی ملحوظ بر فنالک اوکنه کچمک ایچون
شو امری ویردم :

بالعموم والی و متصرفلره

سیواسده ق ۳ ، باندیرمهده ق ۱۴ ، آنقرده ق ۲۰ ، ارضرومده ق ۱۵ ،

قونیهده ق ۱۲ ، دیار بکرده ق ۱۳ قوماندانلقرینه

ازمیر جبهه سنده رأفت بک افندی به ، بالیکسرده فرقه ۶۱ قوماندانلغنه

بالعموم مدافعه حقوق هیئت مرکزیه و هیئت اداره لرینه

آنقره : ۱۶ مارت ۳۳۶

تلغراف . مستعجلدر

بوگونکی وضعیته نظراً ، ملتزم ، جهان مدنیتک حسیات انسانیتکارانه ایله متحسس
وجدانلرندن و بوتون عالم اسلامک مشارکت روحیه سندن امین اولقله برابر ، برمدت ایچون
دوست اولسون ، دشمن اولسون ، بوتون رسمی عالم خارجی ایله موقه تماس ایدمه جکدر .
بوگونلر ظرفنده وطنمزمده یشایان خرسیتیان اهالی حقهده کوستره جکمز معامله انسانیتکارانه ک
قیمتی بک بویوک اولدینی کبی هیچ بر حکومت اجنبیه ک فعلی ویا ظاهری همایه سنی کورمین

خرستیان اھالینک کمال حضور و سکونتھ امرار حیات ایللری ، عرقزك فطرة متحلی اولدینی قابلیت مدنیہ اھ قطنی بر برھان تشکیل ایلہ جکدر . منافع وطنیہ مغایر فعالیتلری مشہود اولانلر و حضور و آسایش مملکتی اخلاص ایلہ یلر حقندہ ، دین و ملیت منسوبیتنہ باقلمیہ رق ، احکام قانونیہ نك سیاناً و شدتھ تطبیق و حکومت محلیہ اطاعت و وظائف تابعیت ایفادہ قصور اتمیلر حقندہ ، رأفت و شفقتھ معاملہ ایدلمسینی ، اھمیت مخصوصہ ایلہ عرض و بو خصوصاتک تکمیل علاقہ دارلرہ سرعتھ تبلیغی و بوتون افراد ملتہ وسائط مناسبہ ایلہ تعمینی رجا ایدرز افندم .

مدافعة حقوق هیئت تمثیلیہ سی نامہ

مصطفی کمال

فندیلر ؛ قوای ائتلافیہ ، استانبول تلغراف مرکزی اشغال استدکن صوکرہ ، مملکتہ تلغرافلہ بر تبلیغ رسمی یا مق ایستدیلر . طرفزدن وقوع بولان ایقاظ و اخطار اوزرینہ - بعض مرکز لر مستشنا - بوتلیغ رسمی النمدی . آلا نلر و جواب و یرنلردن بللی باشلیلری شونلردر : ازمیت متصرفی سعادت بک [وثیقہ : ۲۵۶] قونیہ والیسی صبحی بک

[وثیقہ ۲۵۷]

تبلیغ رسمی :

بش بحق سنہ اول ممالک عثمانیہ نك مقدراتی هر فصلسہ آلدہ ایتیش اولان اتحاد و ترقی جمعیتنک رؤسای ، آلمان تلقیناتنہ قایلہ رق دولت و ملت عثمانیہ یی حرب عمومیہ اشتراك ایتدیلدیلر . بو حقسز و مشموم سیاستک نتیجہ سی معلومدر . دولت و ملت عثمانیہ بیک درلو فلاکت کچیرد کدن صوکرہ اولہ بر مغلوبیتہ دوچار اولدی کہ اتحاد و ترقی جمعیتنک رؤسای بیلہ بر متارکہ نامہ عقد ایدرک فرار ایتکدن بشقہ بر چارہ بولہ مدیلر . متارکہ نامہ نك عقدینی متعاقب دول ائتلافیہ یی بروظیفہ ترتیب ایتدی . اشبو وظیفہ اسکی ممالک عثمانیہ نك بوتون اھالیسنک بلا تفریق جنس و مذهب سعادت مستقبلہ لرینی ، انکشاف لرینی ، حیات اجتماعیہ و اقتصادیہ لرینی تأمین ایدرک بر صلحک تمللرینی آتمقدن عبارت ایدی . صلح قونفرانسی ، بو وظیفہ نك افاسیلہ مشغول ایکن ، فراری اتحاد و ترقی ارکانک مروج افکارلری بولنان بعض اشخاص ، تشکیلات ملیہ نام مستعاری آلتندہ بر ترتیب تشکیل ایدرک و پادشاه ایلہ حکومت مرکزیہ نك اوامرینی هیچ عد ایتکله حربک نتایج آلمہ سندن بوسبوتون توکنمش اولان اھالی یی عسکرلک ایچون طوبلامق ، عناصر مختلفہ میانندہ تفاق چیقارمق ، امانت ملیہ بہانہ سیلہ اھالی یی صومیق کی افعالہ جرأت ایتدیلر و بو وجهلہ صلح دکل ، عادنائیکی بر محاربه دورینی آچمہ نشبت ایلدیلر . بوتشویقات

ونجریکاته رغماً ، صلح قونفرانسی ، وظیفه‌سنه دوام ایتمدی ونهایت استانبولک تورک اداره‌سنده قلمسینه قرار ویرمشدر . اشبو قرار ، قلوب عثمانیه‌ی مستریح ایده‌جکدر . آنجق ، بوقرارلری باب عالی‌یه تبلیغ ایتدکری زمان ، اجراسنک نه کبی شرائطه تابع اولدیغی ده اخطار ایلدیلر . اشبو شرائط ، ولایات عثمانیه‌ده بولنان خرسیتیانلرک حیاتلری تهلیکه‌یه معروض براقه‌مق والیوم دول ائتلافیه ایله متفق‌لرینک قوای عسکریه‌لری علیه‌نه متبادیاً وقوع بولمقده اولان هجوملره ختام ویرمکدن عبارت ایدی . حکومت مرکزیه ، بواخطاره قارشى ، بدرجه‌یه قدر حسن نیت کوسترمش ایشه‌ده ، تشکیلات ملیه نام‌مستغاری آلتنده حرکت ایدن اشخاص ، مع‌التأسف تشویقات ونجریکاتلرندن واز کچمک ایسته‌مدیلر . بالعکس ، حکومتی کندی حرکتلرینه اشتراک ایتدیرمه‌که تشبث ایلدیلر . هرکسک کمال هوس ایله بکلدیکی صلح ایچون بوبوک برتهلکه تشکیل ایدن بووضعیه قارشى ، دول ائتلافیه ، یاقینده تحت قراره آلتنه‌جق احکام صلحیه‌نک تطبیقی تأمین ایده‌یلمک اوزره ، تدابیر لازمه‌ی تأمل ایتمه‌که مجبور اولدیلر . بونک ایچون ، برتک‌چاره بولدیلر . بوده ، استانبولی موقه اشغال ایتک ایدی . اشبو قرار ، بوکون موقع اجرایه وضع ایلدیکندن ، افکار عمومیه‌ی برای تنویر نقاط آتیه تصریح اولنور :

۱ — اشغال موقتدر . ۲ — دول ائتلافیه‌نک نیتی ، مقام سلطنتک نفوذی قیرمق دهل ، بالعکس ، اداره عثمانیه‌ده قاله‌جق ممالکده اونفوذی تقویه ونحکیم ایتمکدر . ۳ — دول ائتلافیه‌نک نیتی ، ینه تورکلری درسعادتن محروم ایتمه‌مکدر . فقط ، معاذالله تعالی طشرده اغتشاش عمومی ویاقتال عام‌کبی وقوعات‌ظهور ایدرسه ، بوقرارک تعدیلی محتملدر . ۴ — بونازک زمانده ، مسلم اولسون ، غیر مسلم اولسون هرکسک وظیفه‌سی ، کندی ایشنه کوچنه باقق ، آسایشک تأمیننه خدمت ایتک ، دولت عثمانیه‌نک انقاضندن یکی برتورکیه‌نک احدای ایچون صوک برامیدی جتتلیله محو ایتک ایسته‌ینلرک اغفال‌آتیه‌قابیلیمه‌مق وحالاً مفرسلطنت قالان استانبولدن اعطا اولنه‌جق اوامرہ اطاعت ایتمکدر .

بالاده ذکر اولنان تشویقاته اشتراک ایدن اشخاصک بعضیلری ، درسعادتنه دردست اولنهرق آنلر طبیعی کندی افعالندن وبلا‌آخره او افعالک نتیجه‌سی اولهرق وقوعی ملحوظ احوالندن مسئول طوتوله‌جقدر .

قوة اشغالیه

بو تبلیغ مناسبته درحال شو تعمیمی یاپدم :

۱۶ مارت ۳۳۶

عموم والی وقوماندانلره ومدافعه حقوق هیئتلرینه

استانبولک ، ائتلاف دولتلری طرفندن ، بالمصادمه جبراً اشغالی تحقق ایتشددر . بو سوء قصددن بالاستفاده برچوق مقاصد خیانتکارانه صاحب‌لرینک ملتی اغفاله تشبثلری محتملدر . نته‌کیم

نبلیغات رسمیه شکیلده امضاسز بعض بیاننامه لک نشر ایدمک ایسته یلدیکنه کسب اطلاع ایدیورز. یا کلش حرکتیه محل قلمه مق و حقایق احواله مغایر هیجانلر تولیدینه میدان و پرله مک اوزره بوکی اشاعه قطعاً عطف اهمیت ایدله مسی لازمدر. وضعیت حقیقیه یی تعقیب ایدن آنا طولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی ، ملتی تنویر ایده جکدر .

مصطفی کمال

افندیلر ؛ عینی کونده مختلف وسائطله شو پروتستوی کوبدردم :

۱۶ - ۳ - ۳۳۶

پروتستو

استانبولده انکاز ، فرانسیز ، ایتالیا ممثل سیاسیلرینه ، آمریکا ممثل سیاسیلرینه بالعموم بیطرف دولتلر خارجیه نظارتلرینه و فرانسه ، انکاتره ، ایتالیا مجلس مبعوثانلرینه و بر دیرلک اوزره آنطالیه ده ایتالیان ممثللکینه

§ استانبولده بالعموم دواثر رسمیه ، استقلال ملیمیزی تمثیل ایدن مجلس مبعوثان دخی داخل اولوق اوزره ، مؤتلفین قوای عسکریه سی طرفندن ، رسماً و جبراً اشغال ایدلش و آمال ملیه دائره سنده حرکت ایدن ، بر چوق و طنپورور اشخاصک توقیفنه ده تشبث اولمشدر . ملت عثمانیه نك حاکمیت و حریت سیاسیلرینه حواله ایدیلن بوصوک ضربه ، حیات و موجودیتی ، نه بهاسنه اولورسه اولسون ، مدافعه ایتیمکه عزم ایتیش اولان بز عثمانیلردن زیاده ، یکرمنجی عصرمدنیت و انسانیتک مقدس عد ایتدیکی بوتون اساسانه ، حریت ، ملیت ، وطن حسیاتی کبی بوکونک جمعیات بشریه سته اساس اولان بوتون عمده لره و بو عمده لری وجوده کتیرن وجدان عمومی بشره راجعدر .

بز ، حقوقری و استقلالیزی مدافعه ایچون کیریشدیکمز مجاهده نك قدسیته قائل و هیچ برقونک بر ملتی یشامق حقندن محروم ایدمه جکنه قانغز . تاریحک بوکونه قدر قید ایتدیکی بر قصد تشکیل ایدن و ویلسون پرنسیپلرینه مستند بر متارکونک ، ملتی اسباب مدافعه سندن تجرید ایتیش اولمسندن متولد بر حیلهدده مبتنی بولمق حسیله عائد اولدقلری ملتلك شرف و حیثیتیه دخی قابل امتزاج اولیان بو حرکتک تقدیر ماهیتنی رسمی آوروپا و آمریقانک دکل ، علم و عرفان و مدنیت آوروپا و آمریقاسنک [**] وجدانه تودیع ایله اکتفا و بو حادثه دن تولد

[**] آمریقایه ، آلفی چیزیلن قسم یازلامشدر . یالکز آمریقانک یازلمشدر .

ايدەجك مسئوليت عظيمه تاريخيه صوك دفعه بردهانظر دقت عمومي بي جلب ايدەرز. دعواضرك
مشروعيت وقدسييتي ، بو مشكل زمانلرده ، جناب حقدين صوكره اك بويوك ظهير مزدور .

(آناطولو وروم ايلى مدافعه حقوق هيئت تمثيلهسي)

مصطفى كمال

عيني كونك كيجهسي بو تعلياتي تعميماً تبليغ ايتدم :

۱۶ - ۳ - ۳۳۶

شيفره

بالعموم والى وقوماندا نلره

[استانبولك ومقامات رسميه نك ، خصوصيله مجلس مبعوثانك ، ائتلاف دولتلى طرفندن
رسماً وجبراً اشغال ايدلش اولسندن وبوحركتك ، متاركة ايله ملتي سلاخندن تجريد ايتدكدن
صوكره ، وقوعه كتيرلسندن بختله ائتلاف دولتلى ممثلرينه وبالعموم بيطرف دولتلى خارجيه
نظارتلىله ائتلاف دولتلىنك مجلس مبعوثان رياستلىرينه پروتستو تلغرافلىر چكيلمك اوزره
ميتنغلر عقدى مقتضى كورولمكده در . پروتستو تلغرافلر نده بالخاصه تجاوز واقعك ، عثمانلى
حاكميتندن زياده ، يكرمى عصرلقى بر مدنيت وانسانيتك مولودى اولان حريت ، ملت
ووطنپرورلك اساسانه بر ضربه تشكيل ايدەجكي وملت عثمانيه نك مدافعه بقا واستقلال خصوصنده كى
عزم و ايماننه ، بو حادثه نك هيچ بر تاثير وجوده كتيره ميه جكي ، يالكز ، مدنى ملتلك بوتجاوزى
قبول ايتمكله ؛ عظيم بر مسئوليت تاريخيه آلتنه كيرمش اوله جتلىر تصریح ايدليليدر . بيطرف
دولتلى خارجيه نظارتلىله مجلس مبعوثان رياستلىرينه كشيده ايديله جك تلغرافلر ، استانبولده
عائد اولدقلى مقاماته ويرلمكله بارر آفطاليداه ايتاليان ممثلنك وساطتيله ده ويرليليدر . پروتستو
تلغرافلر نك برر صورتكده بورايه ارسال بيورولسنى رجا ايدرز .]

هيئت تمثيله نامه

مصطفى كمال

۱۶ - ۳ - ۲۳۶

شيفره

مير آلاى رافت بكه

حادثه اخيره مناسبتيله ، هر طرفده پايلال ميتنغلر نتيجه سنده چكيله جك پروتستو تلغرافلر نك
برر صورتلر نكده ائتلاف دولتلىنك حال انعقادده بولنان مجلس مبعوثانلى رياستنه و بيطرف

دولتلك ده خارجيه نظارتلرينه تبليغ ايدلمسنى فائدهلى عدايد يوروز . آنطاليه ده كى ايتاليان
مئلنك بو خصوصده كى معاونتنى تأمين ايتمكزى رجا ايدرز .

هيئت تمثيليه نامه

مصطفى كمال

§ افنديلر ؛ عيني كونده ملتته شو بياننامه يي نشر ايتدم :

بياننامه

بالعموم قوماندانلره ، والى و متصرفلره و مدافعه حقوق جمعيتلرينه ، بلديه رياستلرينه
مطبوعات جمعيتنه

ائتلاف دولتلرينك شمدى يه قدر مملكتتمزى تقسيمه يول بولمق ايجون توسل ايتدكلرى
مختلف تدابير معلومدر . اولاً ؛ فريد پاشا ايله بالائلاف ملتى مدافعه سز برحاله اجنبى اداره سنه
اسير ايتك و مملكتك مختلف اقسام مهمه سنى غالب دولتلمستملكاته علاوه ايتك دوشونولمى .
قواى مليه نك مظاهرت عموميه مليه ايله مدافعه استقلال خصوصنده كوسترديكى عزم و متانت ،
بوتصورى آلت اوست ايتدى . ثانياً ؛ قواى مليه يي اغفال و اونك مساعده سيله شرقرده
بر رجحان سياستى تعقيب ايتك ايجون هيئت تمثيليه يه مراجعت ايدلى . هيئت ، ملك
استقلالنى و مملكتك تماميتنى تأمين ايتدكجه و خصوصيه اشغال ساحه لر ينك تحليله سنه تشبث
اولندكجه ، هيچ برنوع مذاكره يناشمى . ثالثاً ؛ قواى مليه ايله توحيد حركات ايدن
حكومتلك اجرا آتته مداخله ايتك صورتيله وحدت مليه يي صارصمق و خائنه مخالفترى
تشويق و زريد جرأنه سوق ايتك طريقى تعقيب اولندى . وحدت مليه نك تشكيل ايتدك متانت
و تساند قارشوسنده بوصولتدرده آردى . رابعاً ؛ مقدرات مملكت حقدده اندیشه آور قرارلر
ويرلديكندن بحث اولنقى صورتيله افكار عموميه نك تصديقنه باشلاندى . مدافعه ناموس و مملكت
اوغرنده هرفداكارلنى كوزه آلمش اولان ملت عثمانيه نك عزم و اراده سى اوكنده ، بوتهدبات
دخى فائده ويرمدى . نهايت ، بوكون استانبولى جبراً اشغال ايتك صورتيله دولت عثمانيه نك
يدى يوز سنه لك حيات و حاكميته ختام ويرلدى . يعنى ، بوكون تورك ملتى ، قابليت
مدنيه سنك ، حق حيات و استقلالنك و بوتون استقبالنك مدافعه سنه دعوت ايدلى . جهان
انسانيتك انظار استحسانى و عالم اسلامك آمال استخلاصى ، مقام خلافتك تاثيرات اجنيه دن
تخليصنه و استقلال ملينك ماضى شو كتمزه لايق برايمان ايله مدافعه و تأميننه متوقفدر .
كيريشديكمز استقلال و وطن مجاهده سنده جناب حقتك عون و عنايتى بزمه در .

آنطولو وروم ايلي مدافعه حقوق جمعيت

هيئت تمثيليه سى نامه

مصطفى كمال

افندیلر ؛ عینی زمانده بوتون عالم اسلامده توجیه خطاب ایدیلرک تجاوز واقع بر بیاننامهده تفصیل ووسائط مختلفه ابله اعلان ایدلدی .

افندیلر ؛ حادثه حقنده فضله معلوماته انتظار ایتمکسزین ، تلغرافچی مناسترلی همدی افندینک ویردیکی معلوماتدن وبو معلوماتی تأیید ایدن ، قوه اشغالیه نامه اولان تبلیغ محتویاندن ، وضعیتک ماهیتی آکلایهرق لزوملی ومستعجل کوردیکم تدبیرلری ، ایضاح اولندیجی وجهله هان اشغال کونی اتخاذ وتطبیق ایتدم . استانبولک صورت اشغالی وتوقیفات اجرایی حقنده مختلف منبعلردن متباین ومبالغهلی صورته معلومات کلکه باشلادی . بزده ، مختلف وسائطله تحقیقات اجراسنه دوام ایتدک . ایضای وظیفه تشریعییه امکان کوره میهرک داغیلان مبعوثلرک وبعض ذواتک استانبولدن فرار ایدهرک آقریه توجه ایتدکری آکلاشیلدی . سیاحتلری تسهیل ایچون کدرکاهلرنده ایجاب ایدنلره اقتضا ایدن امرلری ویردم .

افندیلر ؛ ۱۶ مارتده استانبولک اشغالی تحقیق ایدر ایتمز ، اتخاذ ایتدیکم تدابیر میاننده ، ده برطاقم تدبیرلر واردرکه اونلری بویوک ملت مجلسنک ایلک کشاننده بیان ایتمش اولدیقم ایچون بوراده تکرار تفصیل ایتدم . مثلاً ؛ اسکیشهر و آفیون قره حصارنده کی اجنبی طعانتک سلاحدن تجربیدی ویا تبعیدی وکیوه ، اولوقیشله جوارلرنده شمشندوفر خطرلرنک تخریبی و آناطولوده بولتان اجنبی ضابطانک توقیفی وسائر کی تدابیره عائد تفصیلاتی ، بویوک ملت مجلسنک ایلک ضبطنامه سنده مطالعه بیورمشسکزدرد . بو تدابیر میاننده اک مهمنی ؛ صلاحیت فوق العاده یی حائر بر مجلسک آنقرده اجتماعی تأمین خصوصنده کی وظیفه ملیه ووطنیه مزه عائد قرار وبو قرارک تطبیق تشکیل ایدر .

افندیلر ؛ بوخصوصده کی قرارعزی وبو قرارک صورت تطبیق کوسترن بر تبلیغی ۱۹ مارت ۳۳۶ ده یعنی استانبول اشغالندن اوچ کون صوکره تعمیم ایتدم .

افندیلر ؛ بو مسئله حقنده ایکی کون قدر قوماندانلرله ماکنه باشنده مداوله افکار ایدرک مطالعه لرینی آلدیم . بن ، ایلک یازدیقم مسودهده « مجلس مؤسسان » تعبییری قوللانمشدم . مقصدمده طوبلانده حق مجلسک « رژیم » دیکشدرمک صلاحیتله ایلک آنده مجهز بولمنسی تأمین ایتک ایدی . فقط بوتعبیرک قوللانیمسنده کی مقصدی لزومی کی ایضاح ایدمه مدیکم ایچون ویاخود ایضاح اتمک ایسته مدیکم ایچون خلقک انسیت ایتدیکی بر تعبیردر ، دیبه ، ارضروم وسیواسدن انفاظ ایدلدم . ونک اوزرینه « صلاحیت فوق العاده یه مالک بر مجلس » تعبییری قوللانمقله اکتفا ایتدم .

— ولایتلره ومستقل لوارله وقول اردو قوماندانلرینه —

مرکز دولتک دخی ، دول ائتلافیه طرفندن رسماً اشغالی ، قوه تشریعیه وعدلیه واجرائیه دن عبارت اولان قوای ملیه دولتی مختل ایتمش وبو وضعیت قارشوسنده ایضای وظیفه یه امکان

کوره مدیکنی حکومتہ رسماً تبلیغ ایدرک ، مجلس مبعوثان ، داغیلمشدر . شو حالده ، مقردولتک مصونیتی ، ملتک استقلالنی ودولتک تخیلصنی تأمین ایدہجک تداییری تأمل وتطبیق ایتک اوزره ملتہ طرفندن ، صلاحیت فوق العادہی حائز بر مجلسک ، آنقرہده اجتماعہ دعوتی وداعیامش اولان مبعوثاندن آنقرہہ کلبیلہجکلرک دخی بو مجلسہ اشتراک ایتدیرلسی ضروری کورولمشدر . بناء علیہ ، زبرده درج ایدیلن تعلیمات موجبہجہ ، انتخاباتک اجرایی ، حیت ورویت وطنپروانہلرندن منتظردر :

۱ — آنقرہده ، صلاحیت فوق العادہیہ مالک بر مجلس ، امور ملتی تدویر ومراقبہ ایتک اوزره اجتماع ایدہجکدر .

۲ — بومجلسہ ، اعضا اولہرق انتخاب اولنہجق ذوات ، مبعوثان حقندہکی شرائط قانونیہیہ تابعدر .

۳ — انتخاباتدہ ، لوالر اساس اتخاذ ایدیلہجکدر .

۴ — ہرلواندن ، بش اعضا انتخاب اولنہجقدر .

۵ — ہرلوا ، قضاہلرندن جلب ایدہجکی منتخب ثانیلرندن ومركز لوا منتخب ثانیلرندن ولوا ادارہ وبلدیہ مجلسلریلہ لوا مدافعہ حقوق ہیئت ادارہلرندن وولایتلرہده مرکز ولایت ہیئت مرکزہلرندن وولایت ادارہ مجلسیلہ مرکز ولایت بلدیہ مجلسندن ومركز ولایت ایلہ مرکز قضایی ومركزہ مربوط قضا منتخب ثانیلرندن مرکب بر مجلس طرفندن عینی کوندہ وعینی جلسہده اجرا ایدیلہجکدر .

۶ — بومجلس اعضالفنہ ، ہرفرقہ ، زمرہ وجہیت طرفندن نامزد کوسترلیمی جائز اولدینی کی ہر فردکدہ بوجاہدہ مقدسہیہ فعلاً اشتراکی ایچون مستقلاً نامزدلکنی ایستدیکی محلہہ اعلانہ حق واردر .

۷ — انتخاباتدہ ، ہر محکاک بویوک ملکیکہ مأموری ریاست ایدہجک وسلامت انتخابندن مسئول اولہجقدر .

۸ — انتخاب ، رأی خفی وا کثرت مطلقہ ایلہ اجرا وتصنیف آرا ، مجلسک ایچلرندن انتخاب ایدہجکی ایکی ذات طرفندن ، فقط حضور مجلسدہ ایفا ایدیلہجکدر .

۹ — انتخاب نتیجہسندہ ، بالعموم اعضانک امضاویا ذات مہرلرینی محتوی اوچ نسخہ مضبطہ تنظیم اولنہجق ، برنسخہسی محلندہ آلیقونیلہرق دیگر ایکی نسخہسنک بری انتخاباولنان ذاتہ تودیع ودیکری مجلسہ ارسال اولنہجقدر .

۱۰ — اعضالرک آلہجقلری تخصیصات ، بالآخرہ مجلسجہ تقرر ایتدیریلہجکدر . آنحق عزیمت خرچراہلری انتخاب مجلسلرینک مصارف ضروریہ حسابیلہ تقدیر ایدہجکی مقدار اوزرندن ، محللری حکومتلرنجہ تأمین اولنہجقدر .

۱۱ — انتخابات، نهایت اون بش کون ظرفنده اکثریتله آنقرده اجتماعی تأمین ایده بیلیمک اوزره اتمام اولنه رق اعضالر تحریک ونتیجه اعضانک اسملریله برلکده درحال اشعار ایدیه جکدره.

۱۲ — تلغرافک ساعت وصولی بیلدیریله جکدره .

حاشیه : قول اردو قوماندانلرینه ، ولایاته ، مستقل لواره تبلیغ اولنشد .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

افندیلر ، برهفته ظرفنده، مختلف استقامتدرده آنقریه کلکده اولان مبعوثلرله ، تلغراف خباراتیله بالذات تماسه کلندی . کندیلرینه ، آلرینک تعدیلنه ، قوه معنویه لرینک ترصینه مدار اوله جق معلومات ویرلدی . استانبولده نقطه نظر منری تعقیب ایده جک کیسه قالمشدی . آیلرجه ومختلف طرز وصورتلرله وقوع بولان ایقاظلرمزه رغماً بزم دیدیکمز طرزده تشکیلات یامیوب ، قره قول جمعیتنک وجود بولسنه چالیشانلرک باشلری ، مالطیه کیمش واستانبولده ، افرادینک حیات وفعالیتلرندن اثر قالمشدی . اوراده یکیدن تشکیلات یامق ایچون چوق زحمتلی مساعی واوزمانکی حالمزه کوره خدمزدن فضله پاره صرف ایتیهه مجبوم اولدم .

§ محترم افندیلر ، بیانات عمومیه میاننده برایکی نقطهده ، بنم استانبولده کی مجلس مبعوثانه رئیس انتخاب حصوصنه عائد مسئلهدن وبونده کی مقصددن بحث ایتشدم . بونک تأمین ایدلمه مش اولسندن ، کوچک برمشکل ایله قارشیلانلرینکی ده عرض ایتشدم . فی الحقیقه ، استانبولده مجلس دوچار تجاوز اولوب داغیلنجه مبعوثلری طویللامیه وبخصوص ایضاح ایتدیکم وجهله بر مجلس تأسیسنه توسل ایده بیلیمک ایچون بر آن تردد ایتدم . مجلس مبعوثان رئیس بولنان جلال الدین عارف بکک آنقریه کلوب کلیه جکنی بالطبع بیلهمیوردم . کلسی حالنده ، اونک مواصلتنه انتظار ودعوتی اونک واسطه سیله یاپدیرمه یی دوشویدم . فقط وضعیت پک چوق سرعت واستعجالی امر بولونیوردی . مجهول براحتماله انتظاراً اضاعه وقت ایتیه یی موافق احتیاط بولدم . فقط ویره جکم قرارک تأمین تطبیقاتی ایچونده ، برایکی کون تلغراف باشنده بوتون قوماندانلرک مطالعه لرینی دیکله مک ایله وقت کچیرمه یی مجبوریت حس ایتدم . جلال الدین عارف بکله مارکک $\frac{۲۷}{۳۸}$ نجی کیجه سی دوزجیه مواصلتنده ارتباط حاصل اولمشدی . شو تلغرافی یازدم :

آنقره

$\frac{۲۷}{۳۸} - ۳ - ۳۳۶$

نومرو

۳۴

دوزجده مجلس مبعوثان رئیس محترمی جلال الدین عارف بک افندییه

استانبولک رسماً وفعلاً انکابزلر طرفندن اشغالیه قوای دولتک تضییق واسارت آلتنه آلمسی ومجلس مبعوثانه تعرض اولنه رق ملتک استقلالنه وناموس ملییه تجاوز ایدلمش اولسی

و بپوزدن ملت وکیللرینک مقدرات مملکت حقنده کی وظیفه لرینی ایفایه موفق اولامیه جقلرینه قناعتله سینئه ملتله التجایه مجبور اولماری، دولت وملتک قوای عمومیه سنی حکم و مراقبه سی آلتنده بولندیره جق بر مجلس فوق العاده به شدتله احتیاج تولید ایتمش اولدیفندن فوق العاده صلاحیتله آنقرده بر مجلس اجتماعنه هیئت تمثیلیه نك قرار ویردیکی و اجرای ایجابنك تعمیماً تبلیغ ایلدیکی معلوم عالیلریدر . بوبابده کی ۱۹ - ۳ - ۳۳۶ تاریخلی تبلیغنامه یی بعدالمطالعه ، احکام مندرجه سنی تأیید و انتخابنك تسریعیه اجتماعك بر آن اول تأمین ایچون بونقطه نظرمنك طرف عالیلرندن دخی ، قیصه بر بیاننامه شکلنده افکار عمومیه یه شیمیدین تبلیغ و اعلاقی فائده لی عد ایدیورز . جواب عالیلرینه منتظرم افندم . مصطفی کمال

جلال الدین عارف بکک ویردیکی جواب شودر :

دوزجه
۳۳۶-۳-۲۷

آنقرده مصطفی کمال پاشا حضر تلر نه

اشعار بیوریلان ۱۹ - ۳ - ۳۳۶ تاریخلی بیاننامه یی کورمدم . بر مجلس فوق العاده نك اجتماعی نه قدر مصیب ایسه ده بویه بر مجلسك ألدن کلدیکی قدر قنونه تماس ایلیمی لازمدر . واقعا ، بزم قانون اساسیمزده بویه فوق العاده بر مجلسك طویلانه بیلمسنه دائر بر اشارت موجود دکسه ده قوانین اساسیه سائرده موجود دساتیردن استفاده اولنه بیلیر . مثلاً ، فرانسز قانون اساسیسنه کوره ، مجلس ، غیرقانونی بر صورتده فسخ اولنور ویا بر تعرضه دوچار اولورسه دوچار تعرض اولان مجلس اعضالردن قوریتیه یلنلر ، ولایات والویه مجالس اداره سندن انتخاب اولنان ایکیشر اعضا ايله برلکده بر محل مناسبده اجتماع ایدرلر و مجلسك یکیدن کشادی ویا تعرضك رفی ایچون اتخاذ مقررات ایدرلر . بو مجلسك مقرراتی مطاعدر . و بو مجلسك مقرراتی اصفا ایتمه نلر خیانت وطنیه ايله اتهام اولنورلر . بنده کزده بواساسی دوشونمکده ایدم .

۱۹ - ۳ - ۳۳۶ تاریخلی بیاننامه نك نه کی اساسات اوزرینه مبتنی اولدینی آکلاشیلدقدن صوکره آنقریه مواصلتمده بعدالاستشاره بر بیاننامه یازمق مطالعه سنده م . یه کوروشورز . ما کنه باشنده برلکده بولنان اسماعیل فاضل پاشا ايله صاروخان مبعوثی رشیدبک عرض احترام ایدرک وداع ایلرز . رفقامدن قیرشهری مبعوثی رضا بکده عرض احترام ایلور و کندیسنكده بولیده بولندیغی کسکینده کی پدرینه خبر ویرلسنی استرحام ایدیور افندم .

مهول الدین عارف

بوجوابی تلغرافنامه محتویاتنه دقتله عطف نظر بیورولورسه ، جلالالدین عارف بکله نقطه نظرلرمن آره سنده بویوک اختلاف اولدیغی سهولتله فرق اولنور . بن، فوق العاده صلاحیتی حائز بر مجلسك ، آنقره ده اجتماعنه قرار ویریرکن بزم قانون اساسیمزده بویله بر مجلسك طویلانه بیلمسینه دائر بر اشارت اولدیغنی البته بیلیردم . فقط قراریمی ویره بیلیمک ایچون بویله بر اشارتک موجودیت وعدم موجودیتی دوشونمک ، اصلاً خاطر مه کلدی . بوندن باشقه دوچار تعرض اولان مجلس اعضالردن قورتیه بیلنلر ایله ولایات والویه مجالس اداره سندن انتخاب اولنه حق ایکیشراعضا ایله بر لکده مجلس مبعوثانک یکیدن ، اسکی شکل وماهیئتنده طویلانمسنی تأمین ایچون چالیشمسنی اصلاً خاطر مه کتیرمدم . بالعکس بوسبوتون بشقه ماهیت و صلاحیتده ، دائمی بر مجلس تشکیل ایتیمی وبو مجلسله تصور ایتدیکم انقلاب صفحاتی برابر کچیرمه بی دوشوندم . بوکا نظراً ، متباین اولدقلرینه شبهه ایتدیکم نقطه نظرلرمنك ، بعدالاستشاره توحیدینه امکان بولنه جفتدن نا امید اولدم . مع هذا ، ۱۹ مارت ۳۳۶ تاریخی بیانه مه می تلغرافله جلالالدین عارف بکه ویردیردم . ایرتسی کون آلدیغم جواب شوایدی :

دوزجه : ۲۸ مارت ۳۳۶

آنقره ده مصطفی کمال پاشا حضر تلرینه

هیئت جلیله تمثیلیه نك ۱۹ - ۳ - ۳۳۶ تاریخی تبلیغات عمومی سی مطالعه اولندی . مواد مندرجه سی بنده كترك دوشوندیکم اساسلره صورت عمومی ده مطابقدر . بناء علیه آنقره یه مواصلت عاجزانهمی متعاقب بالاستشاره آیرجه بر بیاننامه نك اعلانی طبعیدر . یارین بالضروره بولیده قالنهرق ۲۹ مارت ۳۳۶ ده آنقره یه متوجهما حرکت اولنه جفی مع الاحترام عرض اولنور .
مجلس مبعوثان ریسی

مهول الدیه عارف

لالالدین عارف بک، بیاننامه مزی مطالعه ایتد کدن صو کره ، مندرجاتنك دوشوندیکی اساسلره صورت عمومی ده مطابق اولدیغنی سوبله مکه برابر بومندرجاتی تایید آ همان بر بیاننامه یازوب اعلان ایتیمور . بونی آنقره یه کلد کدن واستشاره ایتد کدن صو کره یه تعلیق ایدیمور .
افندیلر؛ جلالالدین عارف بک، آنقره یه کلد کدن صو کره کندیسيله و دیگر بعض قانونشناسان ایله بومسئله یه متدائر ، اولدقجه اوزون سورن مذا کره و مناقشه لر جریان

ایندی . فقط آلدانمورسهم جلالین عارف بک ، هیچ بروقت نیم بویوک ملت مجلسنک ماهیت و صلاحیتی حقننده کی نقطه نظر مه اشتراك اتمه مشدر . او، دائما ، طویلانیس اولان هیئتک وظیفه اساسیه سنی ، استانیول مجلس مبعوثاننک تأمین انعقادندن عبارت وکندیسنی دائما استانیول مجلس مبعوثاننک رئیس تلی البشدر . بونی تأییدایدر اوافق بر خاطرهمی مساعده ایدرسه کز عرض ایدهیم : بن ، توریه بویوک ملت مجلسی رئیس وکندیسنی رئیس ثانی بولندیغنی صروده ، برکون ، دیوان ریاست اجتماعنده ، جلال الدین عارف بکک مخصصات مسئله سندن بحث ایتدیکنی وکندیسنک مجلس مبعوثان رئیس اولسی دولایسیله او مقامه عائد مخصصات طلبنده بولندیغنی اونارینخده مجلس باش کاتبی بولنان رجب بک بیان ایتدی . معلوم عالیکزدرکه ، اودورده مجلس رئیس و رئیس ثانیه و دیگر رئیسار ایله مجلس اعضای مخصصاتلری آره سنده فرق بوقدی . جلال الدین عارف بک ، یالکیز کندیسنی مجلس مبعوثان رئیس صفتیله استئنا ایدرک فضلہ تخصیصات آلمق حق قانونی سندن بحث ایدیوردی . بن ، بو مسئله نک حلنه دیوان ریاستک صلاحیتدار اولدیغنی وطلب وادعاسنده اصرار ایدرسه مسئله نی مجلس هیئت عمومی سنه عرض ایدرک استحصال اولنه حق قراره کوره حرکت اولنه سیله جکنی درمیان ایتدم . جلال الدین عارف بک ، مجلس حضورینه حقیقه نی موافق کورمیه رک طلبندن صرف نظر ایلدی .

محترم افندیلر ؛ ۱۹ مارت ۳۳۶ تاریخی تعلیمات موجبنجه مملکتک هر طرفنده انتخابات ، سرعت و جدیتله پایلمه یه باشلانیدی . یالکیز ، بعض یرلرده تردد و ممانعت اظهار ایتدیلر و بونلردن بعضیلری آز ، بعضیلری اوزونجه مدت تردد و مقاومتلرنده اصرار کوستردیلر . نهایت ، بلا استئنا ، تکمیل دوائر انتخابیه نک مبعوثلری ، بویوک ملت مجلسنده بوتون ملتک ، مملکتک مثلی اوله رق اثبات وجود ایلدیلر . بو مستئنا یرلر شونلردی :

درس ، ملاطیه ، العزیز ، قونی ، دیار بکر ، طریزون افندیلر ؛ حقیقت حالی افاده ایتیش اولمق ایچون شونی ده تصریح ایتلیم ، که تردد اظهار ایدن ، مقاومت کوسترن ، بودوائر خلقی دکدر ، بلکه او تاریخده او دائره لرده بولنان رؤسای مأمورین ملکیده در . خلق ، حقیقتی آکلار آکلار ، درحال مشترک آرزوی ملی یه التحاقده اصلا تردد کوسترمه مشلردر . شمدی افندیلر ؛ تکرار انقلابک مقتضیات طبیعه سندن اولان وقعه لرده بعضیلرینه تماس ایدهلم :

۲۹ مارت ۳۳۶ تاریخی اولوب اوچنچی قول اردو قوماندانی صلاح الدین بکدن آلدیغ بر شیفره ده ، « صامسونده بولنان ۱۵ نجی فرقه نک روحیاتک بوزوق اولدیغندن و کویا ، ضابطان آره سنده پادشاه پرستک حسیاتی بولندیغندن » بحث اولونیوردی . « ضابطلر ، پادشاه علمنده ویریه جک امرلری اجرا ایتیه جکلرینه دائر آمرلرینه مراجعت ایتیشلر . تضییق اولونورلرسه ترک وظیفه ایتلری محسوس ایش . استانیولدن کلن یولجیلردن و غزته لرده ،

اشغالك ايكنجى كوتى اشغال ايدىلن مبانىك كاملا تخليه ايدلىكى و صالح پاشا قابينه سنك
 يرنده اولدىنى ، مجلس اعيانك ايفاي وظيفه ايدلىكى ، صوك جمعه سلامغنده حربه و بحريه
 نظرى حاضر بولنه رق سابى مثللو مراسم لازمه ايفا اولدىنى آ كلاشيلمش
 « شوحالده درسعادته بر قابينه موجود ايكن قابينهك معلوماتى اولمقسزىن ياپيلان ايشلر ندر ؟ »
 ديورلرمش . ضابطانك بو افكار و اطوارىنى اعلام ايدن ۱۵ نجى فرقه قوماندانى شو يولده
 مطالعات سرد ايدىوردى : « بوراده بر ضابطى حبس ايتمكدن بر فوق العادهك متصور
 دكلدر ، آنجى بوندن بالاستفاده آناطولو اوزرينه يورومك كې احوال ظهور ايدجكدر .
 ازير جبهه سنده قواى مليه نه صورته استخدام ايدلىكى بيله ميورم . ظن ايدرسهم بونلر
 پاره ايله استخدام اولمقده اتمش . بر محاربه ظهورنده ، بوتون اهالى به معاش و يرليه جكي دركار
 بولنديقندن قواى مليه نامى آلتنده موجود قوتدن ، حربك ايكنجى كوتى ميدانده هيچ برقوت
 قابليه جفته ائيم . نظاميه قطعاتنه كلنجه ، شيميدىن فرار وقوعاى باشلامشدر . پاره سزلق بويله
 دوام ايتدكجه و درسعادته حكومت مركزيه بولندقجه ضابطاندىن دخى شههم واردر . »
 بوندن بشقه اوچنجى قول اردو قوماندانى صلاح الدين بك ، ويرمش اولديغىز تعليمات موجبنجه ،
 آماسيه به كن قونترول مأمورى « فوربهس » نامنده بر يوز باشى توقيف ايتمش . صامسونه
 بر انكلېز مثلى يوزباشى كلش . صلاح الدين بكه يوزباشى فوربهسك بر دقيقه تأخير ايدليهرك
 صامسونه كوندرلمسنى يازمش وعكسى تقديرده صلاح الدين بكك مسؤل اوله جغنى علاوه ايتمش .
 بوبادهكى استيضاح اوزرينه صلاح الدين بكه ويره جكي جواب حقنده شو توصيه ده بولندم :
 « فوربهسى توقيف ايدن بن دكم . پاتختلىرى ؛ متاركه به ، انسائته مغاير اوله رق اشغال اولنان
 ملتدر . بناء عليه تخليه سنى ده آنجى ملت ياپه يلىر . » مع هذا بو « فوربهس » مملكتدن
 چيقارلمغه اكتفا ايدلمش ، توقيف ايدلمه مشدر .

بولى متصرفى حيدر بكك ۹ نيسان ۳۳۶ تاريخلى قيصة بر شيفره سندن آطه بازاري ايله
 خندك آره سنده كائن چتال كوپرى نام محله كى كوپر يلك و مدرنى صوبى كوپروسنك قواى
 مليه عليه دارلى طرفندن تخریب ايدلىكى آ كلاشيلمى .

بولى و حواليسى قوماندانى محمود نديم بكك ، دوزجهدن يازدىنى ۹ نيسان ۳۶ تاريخلى
 شيفره سندن ده ، ۸ نيسانده آطه بازارنده قواى مليه عليه تظاهرات ياپىلدىنى ؛ خندك ايله
 آطه بازاري آره سنده تلغراف و تلفون خطلرينك قطع ايدلىكى و دوزجه آبازه لرندن بيطرف
 قالانلر كده مخالفله التحاق ايتك اوزره حركت ايتدكلرى آ كلاشيلمى . خندك ايله آطه بازاري
 آره سنده ، مدرنى صوبى اوزرنده كى بوبوك كوپرونك تخریبى دولاييسيله مواصلةك منقطع
 اولدىنى ده آ كلاشيلمىوردى . بو معلومات اوزرينه ، كيوده ده بولنان ۲۴ نجى فرقه قوماندانى
 محمود بكك نظر دقتى جلب اولندى . نو شهرده ده ، نو شهر قائممقامى نديم بكك تحت رياستنده
 تعالى اسلام جمعيتك بر شعبه سى تشكىل ايتمش ، ويريلن راپورده ، جمعيتك اك مفسد اعضالردن

سكز كشيكن نيكده به جلب ايدلديكي بيلديريلموردى . بوجميتك اعضاسى ، بادشاهدن غيري هيسچ بر قوت طانيه يز ، قواى مليه ي داغتمق ايچون مالا ، بدنا بوتون قوتلر مزي صرف ايميه عهد و پيمان ايتدك دييورلر مش هر كيجه اجتماع ايدسيورلر مش ، ايلرى كلنلرى ، نيكده ده كي فرقه قوماندانك كوندرديكي بر مفرزه ايله توقيف اولنمش .

افنديلر ، بونوع وقايه بوندن صوكره واسع مقياسده تصادف ايدجكز . بويوك ملت مجلسنك اجتماعى و كشادىنى تأمين ايچون چالشيديغمز كونلرده ، بزي اك چوق اشغال ايدن دوزجه ، خندق ، كرده كې بولى منطقه سسنة داخل مواقعدن باشلايوب ، نعللى خان ، بكپازارى اوزرلرندن آنقره به تقرب استعدادىنى كوسترن ارتجاع و عصيان دالغهلرلى اولمشدر . بن ، بر طرفدن بو دالغهلر ك توقيفنه چالشيير كن ، بر طرفدن ده ، آنقره ده طوپلانمقده اولان ووضعت عموميه به هنوز لايقيه واقف بولميان مبعوثلرلى ، تدهيش ايدجك منظره لر قارشوسنده راقه مق و بو كې وضعتلر ك حدوتيله مجلسك اجتماعه موفق اوله مامسى كې مشئوم احتمالاته ميدان ويرمه مك چاره لرلى دوشونيوردم . بونك ايچون ، مجلسك كشادنده بك چوق استعجال ايدسيوردم . نهايت ، كله بيلمش مبعوثلرله ا كتفا ايدرك مجلسك ، نيسانك ۲۳ نجى جمعه كوني آچيلمسنة قرار و يردك . بوقرار اوزرينه ۲۱ نيسان ۳۳۶ تاريخنده تعمماً پادىغم تبليغات محتوياتى ، او كونك حسيات و تلقيا ت نه درجه تطابق مجبوريتنده بولونيلديغنى كوستير برويقه اولق اعتباريله ، عينا نظر اطلاعكزه عرض ايميه موافق كورييورم .

تل : فايت مستجبلدر
آنقره به عجله تذكره

آنقره : ۲۱-۴-۳۳۶

قول اردولره (ق ۱۴ . و كالته)

فرقه ۶۱ قوماندانلغنه ، رافت بك افندي به

بالعموم ولاياته ، مستقل لوالره ، مدافعه حقوق هيئت مركزيه لرينه ، بلديه رياستلرينه بمنه الكريم نيسانك ۲۳ نجى جمعه كوني جمعه نمازىنى متعاقب آنقره ده بيوك ملت مجلسى كشاد ايديله جكدرك .

۲ — وطنك استقلالى ، مقام رفيع خلافت و سلطنتك استخلاصى كې اك مهم و حياتى وظائفى ايفا ايدجك اولان بو بويوك ملت مجلسنك يوم كشادىنى جمعه به تصادف ايتديرمكله يوم مذكور ك مبروكيتندن استفاده و قبل الكشاد بالعموم مبعوثين كرام حضراتى ايله حاجى يارام ولى

جامع شریفده جمعه نمازی ادا اولنه رق انوار قرآن و صلاتدن دماستفاضه اولنه جقدر . بعد الصلاة حیة سعادت و سنجاق شریفی حامله دایره مخصوصه به کیدیله جقدر . دایره مخصوصه به داخل اولمزدن اول بردعا قرائتیه قربانلر ذبح اولنه جقدر . اشبو مراسمده جامع شریفدن بدأ ایله دایره مخصوصه به قدر قول اردو قوماندانلغنجه قطعات عسکریه ایله ترتیبات مخصوصه آله جقدر .

۳ — بوم مذکورک تأیید قدسیتی ایچون بو کوندن اعتباراً مرکز ولایتده والی بک افندی حضرتلرینک ترتیبیه ختم و بخاری شریف تلاوته بدأ اولنه حق و ختم شریفک صوک اقسامی تبرکاً جمعه کونی نمازدن صوکره دایره مخصوصه اوکنده اکیال ایدیله جقدر .

۴ — مقدس و مجروح وطنمیزک هر گوشه سنده عینی صورتله بو کوندن اعتباراً بخاری و ختمات شریفه قرائتنه شروع ایدیلهرک جمعه کونی اذاندن اول مناره لرده صلوات شریفه او قونه حق و اثنای خطبه ده خلافتما بیز پادشاهمیز افندمن حضرتلرینک نام نامی هایونی ذکر ایدیلرکن ذات شوکتسمات پادشاهیلرینک و ممالک شاهانه لریله بالعموم تبعه ملوکانه لرینک برآن اول نائل خلاص و سعادت اولملری دعاسی علاوه تذکار اولنه حق و جمعه نمازینک اداسندن صوکره ده اکیال ختم ایدیلهرک مقام معالی خلافت و سلطنتک و بالجمله اقسام و طنک خلاصی مقصدیه وقوع بولان مساعی ملیه ک اهمیت و قدسیتی و هر فرد ملتک کندی و کیلارندن مرکب اولان بو بویوک ملت مجاسنک تودیع ایله جکی وظائف و طنبیه ایفایه مجبوری حقنده موعظه لر ایراد اولنه جقدر . بعده خلیفه و پادشاهمیزک ، دین و دولتمیزک ، وطن و ملتیمیزک خلاصی ، سلامتی و استقلالی ایچون دعا ایدیله جقدر . بو مراسم دینی و وطنیه ک ایفاسندن و جاملردن چیقیلدندن صوکره بلاد عثمانیه ک هر طرفنده ، مقام حکومت ک کلنهرک مجلسک کشادنن دولای رسماً تبریکات اجرا ایدیله جقدر . هر طرفده جمعه نمازدن اول مناسب صورتده مولد شریف او قونه جقدر .

۵ — اشبو تبلیغک همان نشر و تعمیمی ایچون هر واسطه به مراجعت اولنه حق و سریعاً اک هجرا کویلره ، اک کوچک قطعات عسکریه به ، مملکتک بالعموم تشکیلات و مؤسساته ابلاغی تأمین ایدیله جقدر . آیروجه ، بویوک لوحه لر حالنده هر طرفه تعلیق و ممکن اولان محللرده طبع و تکثیر و مجاناً توزیع ایدیله جقدر .

۶ — جناب حقندن موفقیته کامله تضرع اولنور .

هیئت تشلیه نامه

مصطفی کمال

۲۲ نیشان ۳۳۳۶ تاریخنده ده شو کوچوک تبلیغی تعمیم ایتدم :

عموم ولايتلرله الويه مستقله يه
قول اردولره ، نازلیده مير آلاي رافت بك افندی يه
بروسهده ق ۲۰ قوماندانی علی فؤاد پاشا حضر تلیرینه
بروسهده ۵۶ نجی فرقه قوماندانی مير آلاي بکر سامی بك افندی يه
بالیکسرده ۶۱ نجی فرقه قوماندانی مير آلاي کاظم بك افندی يه

بنه الکريم نيسانك ۲۳ نجی جمعه کونی بيوك ملت مجلسی کشاد ايدلهرک ايفای وظیفه يه
مباشرت ايلیه جکندن يوم مذ کوردن اعتباراً بالعموم مقامات ملکیه و عسکریه نك وعموم ملتک
مرجی مجلس مذ کور اوله جنی تعمیماً عرض اولنور .

هیئت تمثیلیه نامنه
مصطفی کمال

*
* *

محترم افندیلر ؛

شیمدی يه قدر ، وقوع بولان معروضاتم ، شخصاً و هیئت تمثیلیه نامنه ، تماس استدیکم
وقایع و حادثاتک ایضاحنه معطوف ایدی . بوندن صوکره کی بیاناتم ، تورکیه بوبوک ملت
مجلسنک کشادندن و علی الاصول حکومت تشکل استدکدن بو کونه قدر ، وقوعه گلش اولان
حادثات و انقلاباته شامل اولاجقدر . بویاناتم ، اساساً هر کسجه واضحاً معلوم اولان و یاخود
سهولته معلوم اولسی ممکن بولنان وقایع صفحه لرینه عائددر . فی الحقیقه ، مجلسک ضبط نامه لرنده ،
و کالتلرک دوسیهرلنده مطبوعات قولکسیونلرنده ، بو وقایع و حادثاتک وثائق مضبوط و محفوظ
بولنمقدهدر . بناء علیه ، بن ، بوتون بو وقایعک یالکیز استقامت عمومیه سنی اشارت و تثبیت
ایتمکله اکتفا انده جکم . مقصدم ، انقلابمیزک تدقیقنده ، ناریخه مدار سهولت اولمقدر . بوتون
بو وقایع و حادثاتک جریاننده ، تورکیه بوبوک ملت مجلسی و حکومتی رئیس ، باش قوماندان
و رئیس جمهور صفتلرینی حائز بولنش اولمقدن زیاده ، تشکیلاتمیزک رئیس عمومیه سی صفتیه
بو وظیفه نی ایه یه کندیمی مجبور عد ایدرم .

§ افندیلر ؛ مجلسك كشاد اولنديني ايلك گونلرده ؛ مجلسه ، ايچنده بولنديغمز وضعيت و شرائطي ايضاح و تعقيب و تطبيقى موافق مطالعه اينديكم نقطه نظرلرعى عرض ايتدم . بونقطه نظرلك باشليجهسى ، توريكه نك ، تورك ملتلك تعقيب ايتمى لازم كلن سىياسى پرنسيپه متعلق ايدى .

معلومدر ، كه عثمانيلر دورنده ، مختلف مسلك سىياسيلر تعقيب اولمشدى و اولونيوردى . بن ، بوسياسى مسلكلكر هيج پرينك ، يكي توريكه تشكىل سىياسيسنك مسلكى اولهميه جغنه قانع اولمشدم . بونى ، مجلسه آكلاشمه چاليشدم . بونقطه اوزرنده ، بالاخردهده چاليشمغه دوام اولمشدر . بوخصوصه دائر ، اول و آخر ، وقوع بولمش اولان بياناتمك اساس نقطه لرئى ، بوراده هب برابر خاطرلامنى فائدهلى بولورم .

افنديلر ؛ بيليرسكز ، كه حيات ديمك ، مجادله ، مصادمه ديمكدر . حياتده موفقيت ، مطلقا مجادلهده موفقيتله ممكندر . بوده ، معنا و ماده قوته ، قدرته استناد ايدر بر كيفيتدر . برده ؛ انسانلك مشغول اولديني بوتون مسائل ، معروض قالديني بالجله مهالك ، استحصال اينديكي موفقيتلر ، معشرى ، عمومى بر مجادله نك دالغالى ايچندن تولد ايدكلىدر . اقوام شريفه نك ، اقوام غريبه ته تعرض و هجومى ، تاريخك بللى باشلى بر صفحه سيدر . اقوام شريفه مياننده ، تورك عنصرينك باشده واك قوى اولديني معلومدر . فى الحقيقه توركلك ، قبل الاسلام و بعد الاسلام ، آوروپا ايجريسنه كيرمشلر ، تعرضلر ، استيلا لر پامشدر . غربه تعرض ايدن واستيلا لرئى اسپانياده فرانسه حدودلرينه قدر تمدد ايدن عربلرده واردر . فقط ، افنديلر ؛ هر تعرضه قارشى ، دائما ، مقابل تعرض دوشونمك لازمدر . مقابل تعرض احتمالى دوشونمدهن و اوكا قارشى امنيته شاين تدبير بولمدهن حركت ايدنلك عاقبتى ، مغلوب و منهزم اولمقدرد ، منقرض اولمقدرد . غربك ، عربلره مقابل تعرضى ، اندلسده آجى وشاين عبرت بر فلاكت تاريخيه ايله باشلادى . فقط ، اوراده پيتمه دى . تعقيب ، آفريقا شماننده دوام ايتدى .

آتيلانك ، فرانسه و غربى روما طور اقلرينه قدر تشميل ايدلمش اولان ايمپراطورلغنى خاطر لادقندن صوكره ، سلجوق دولتى انقاضى اوزرنده تشكىل ايدن عثمانلى دولتنك ، استانبولده شرقى روما ايمپراطورلغنىك تاج و تختنه صاحب اولديني دورلره ارجاع نظر ايدم . عثمانلى تاجدارلرى ايچنده ، آلمانىاي ، غربى روماني ضبط واستيلا ايدرك معظم برايمپراطورلق قورمق تشبثنده بولمش اولان واردي . ينه ، بو حكمدارلردن برى ، بوتون اسلام عالمى بر نقطه يه ربط ايدرك سوق و اداره ايتمكى دوشوندى . بوأملك سوقيله سوريه يي ، مصرى ضبط ايتدى . خليفه عنواننى طاقندى . ديكر بر سلطانده ، هم آوروپايى ضبط ايتمك ، هم عالم اسلامى حكمى و اداره سى آلتنه آلمق غايه سنى تعقيب ايتدى . غربك مهادى مقابل تعرضى ، اسلام عالمك خوشنودسزلى و عصيانى و بويله جهانكيرانه تصورلر و أملكلك عيى حدود ايچنه آلديني مختلف

عصر لرك عدم امتزاجلى ، بالنتيجه امثالى كى عثمانلى ايمپراطورلغى ده ، تاريخك سينه سنه توديع ايتدى .

افنديلر ؛ خارجى سياستك ، اك چوق علاقه دار اولدينى واستناد ايتديكى خصوص ، دولتك داخلى تشكيلاتيدر . خارجى سياست ، داخلى تشكيلاتله متناسب اولق لازمدر . فريده و شرقة بشقه ، بشقه طبائع و حرثه و امله مالك متخالف عنصرلى جمع ايدن بردولتك داخلى تشكيلاتى ، البته اصلسى و چوروك اولور . او حالده خارجى سياستى ده اساسلى و متين اوله ماز . بويله بردولتك تشكيلات داخليله سى ، بالخاصه مى اولمقدن اوزاق اولدينى كى ، مسلك سياسيسى ده مى اوله ماز . بوكا نظراً ، عثمانلى دولتك سياستى مى دكل ، فقط ، شخصى ، غير واضح و غير مستقر ايدى .

مختلف ملتلى ، مشترك و عمومى بر عنوان آلتنده جمع ايتك و بومختلف عنصر كتله لرى عىنى حقوق و شرائط آلتنده بولنديره رق قوى بر دولت تأسيس ايتك پارلاق و جاذب بر نقطه نظر سياسيدر . فقط آلداديچيدر . حتى ، هيچ بر حدود طائيمه رق ، دنيا ده موجود بوتون توركلرى دخی بردولت حالنده برلشدير مك ، غير قابل استحصال برهدفدر . بو ، عصر لرك و عصر لرحه يشامقده اولان انسانلرك چوق آجى ، چوق قانلى حادثات ايله ميدانه قويدىنى بر حقيقتدر .

پان اسلاميزم .. پان تورانيزم سياستك موفق اولديغنه و دنيانى ساحه تطبيق ياپه سيلديكنه تاريخده تصادف ايديله مه مكددر . عرق فرقى كوزه تمكسزن ، بوتون بشريته شامل ، جهانكيرانه دولت تشكىلى حرصلرك نتايجى ده تاريخده مضبوطدر . مستولى اولق هوسلرى ، موضوع بحثمرك خارجنده در . انسانلره هر درلو حسيات و روابط مخصوصه لرى اونونديروب ، اونلرى ، اخوت و مساوات تامه دائره سنده برلشديره رك ، انسانى بردولت قورمق نظريه سى ده كندينه مخصوص شرائطه مالكددر .

بزم وضوح و قابليت تطبيقه كورديكمز مسلك سياسى ، (مى سياستدر) . دنيانك بوكونكى عمومى شرائطى و عصر لرك دماغلرده و قاراقته رلرده تمرکز ايتديرديكى حقيقتلر قارشوسنده خيالپرست اولق قدر بويوك خطا اوله ماز . تاريخك افاده سى بودر ، علمك ، عقلك ، منطقك افاده سى بويله در .

ملت مترك ، قوى ، مسعود و مستقر يشايه بيلمسى ايجون ، دولتك تماماً مى بر سياست تعقيب ايتسى و بوسياستك ، تشكيلات داخليله مزه تماماً مطابق و مستند اولسى لازمدر . (مى سياست) ديديكم زمان ، قصد ايتديكم معنا و مدلول ، شودر : حدود مليه مز داخلنده ، هرشيدن اول كندى قوت مزمه مستنداً محافظه موجوديت ايدرك مات و مملكتك حقيقى سعادت و عمراننه چاليشمق .. على الاطلاق طول امللر پيشنده ملتى اشغال و اضرار ايتمه مك .. مدنى جهاندن ، مدنى و انسانى معامله يه و متقابل دوستلغه انتظار ايتكددر .

افندیلر ؛ مجلسه تکلیف ایتدیکم مهم بر خصوص ده ، حکومت تشکیلی مسئله سیدی .
بومسئله نك وبوکا دائر تکلیفه بولمهنك ، اودور ایچون نه قدر نازك اولدیغنی تقدیر
بیورورسکز .

حقیقت ، عثمانلی سلطنتنك وخلافتك منقرض وملغا اولدیغنی دوشونهنك یکی اساساره
مستند ، یکی بردولت قورمقندن عبارت ایدی . فقط، وضعیتی اولدیغنی کبی تلفظ ایتك، مقصدك
بوسوبوتون ضیاعنی موجب اوله بیلردی . چونکه ، افکار وتمایلات عمومیه ، هنوز پادشاه
وخلیفه نك معذور موقعنده بولندیغنی مرکزنده ایدی . حتی مجلسده ، ایلک آنده مقام خلافت
وسلطنتله ارتباط وحکومت مرکزیه ایله اثلاف آرامق جریانی باش کوسترمشدی .

استانبول شرائطنك ، خلیفه وپادشاه ایله ، نه علنی ونه ده خصوصی ومحرم تماسه مساعد
اولدیغنی ایضاحه چالیشدم . بویله برتماسله نه آکلامق ایستدیگمزی صوردم و «ملتک ؛
استقلال وتمامیت ملکیه نك تأمین ایچون چالیشمقده اولدیغنی خبر ویرمك ایچون ایسه ، بوکا
حاجت یوقدر . پادشاه ، خلیفه اولان ذاتكده بوندن بشقه برشی دوشونمسنه وآرزو ایتمسنه
امکان وارمیدر ؟ بونك عکسنی آغزندن ایشتمسم اینانمام ، مطلقا بونك اجبار وتضیق آلتنده
سویله تیلدیگنی قبول ایدرم » دیدم . علیهمزده چیقارلمش اولان فتوانك ضعیفه وحکومت مرکزیه
أوامر وتبلیغاتنك محتاج تفسیر اولدیغنی سویله رك ، بعض ضعیف قلبلی وضعیف محاکمه لی
انسانلرک سائق اولمق ایستدکلری تأثیه لزوم کورمدیگمزی ایضاح ایتدم .

عرض ایتك ایسته بورم ، که حکومت تشکیلی حقنده تکلیف درمیان ایتهدن اول ، حسیات
وتلقیاتی درپیش ایتك ضرورتی واردی . بوضروته تابع اواقله برابر مقصدی محفوظ بولندیران
نکلیفنی برتقریر حالنده تقدیم ایتدم . قیصه بر مناقشه ایله وبعض اعتراضلره رغماً قبول اولندی .
بوتقریری ، بوکون کوزدن کچیره جك اولورسحق ، اوراده اساسلی عمده لرك تثبیت وافاده
ایدلمش اولدیغنی کورورز .

بوعمده لری ، مساعده بیورورسه کز ، بوراده تبارز ایتدیره رك صایه جغم :

(۱) حکومت تشکیلی ضروریدر .

(۲) موقت قیدیه بر حکومت رئیسی طائبق ویا بر پادشاه قائممقامی احداث ایتك قابل تجویز
دکلدر .

(۳) مجلسده متکائف اراده ملیه یی ، بالفعل مقدرات وطنه واضع الید طائبق عمده اساسیه در .
تورکیه بویوک ملت مجلسنك فوقنده بر قوت موجود دکلدر .

(۴) تورکیه بویوک ملت مجلسی تشریعی واجرائی صلاحیتلری جامعدر .

مجلسدن تفریق وتوکیل ایدیه جك بر هیئت امور حکومتی رؤیت ایدر . مجلس رئیسی ،
بوهیئتکده رئیسیدر .

خاطره ؛ پادشاه و خلیفه ، جبر و اکراهدن آزاده اولدینی زمان ، مجلسك تنظیم ایده جکی
اساسات قانونیه دائره سنده وضعیتنی اخذ ایدر .

افندیلر ؛ بو اساسلره مستند اولان بر حکومتك ماهیتی ، سهولتله آ کلاشیله بیلیر . بویه
بر حکومت ، حاکمیت ملیه اساسنه مستند خلق حکومتیدر . جمهوریتدر .

بویه بر حکومتك تشککنده اساس ، وحدت قوانطریه سیدر . زمان کچد کجه ، بو اساسلرك
شامل اولدینی معنار آ کلاشیلیمغه باشلادی . ایشته اوزمان مناقشه لر و واقع لر تعاقب ایتدی .

محترم افندیلر ؛ علنی و خفی جلسه لرده بر ، ایکی کون دوام ایدن ایضاحات و بیاناتمدن
واشارت ایتدیکم اساسلری احتوا ایدن تکلیفی درمیان ایلدکن صوکره ، مجلس عالی ، بنی
ریاسته انتخاب ایتکله حقمده عمومی اعتمادنی اظهار ایلدی .

بوراده ، اوافق بر نقطه بی ده ایضاح ایتلی یم :

خاطرلارسکز ، که حاصل اولغه باشلایان وحدت ملیه نی ، ملتک غلیان و انتباهی نتیجه سنه
عطف ایتکدن زیاده شخصی تشبث ثمره سی تلقی ایدیورلردی . بومیانده بنم تشبثدن منع
ایدلمه می مهم کوریورلردی . . . بنی ملته ، حکومته رد و تلغین ایتدیرمکدن فائده مأمول
ایدیورلردی . پاییلان پروپاگاندا ده ، بن رد و تلغین اولندیغم تقدیرده ، ملت و دولت علیه نه
هیچ بر حرکتده بولونلیه جق . . . بونون فنا لک مسی بنی شخصمدر . بر آدم ایچون بر ملتک
برچوق مهالکی کوزه آلدیرمسی معقول دکلدن طرزنده ایدی . حکومت و دشمنلر ، بنم شخصی ،
ملته قارشى بر سلاح کی قوللانیورلردی . بناء علیه ۲۴ نیشان ۳۳۶ کونی خفی بر جلسه ده ،
مجلسه بوجهتی ایضاح ایتدم . ریاست انتخابنده ، بونکده بر محذور اوله رق نظر دقه آنلسنی
ویالکمز ملت و مملکتک سلامتی دوشونیلهرک رأی و قرارلرینک اصابتله ویرلسنی رجا ایتدم .

*
* *

فندیلر ؛ بویوک ملت مجلسی اجرا وکیللرینک انتخابنه دائر ۲ مایس ۳۳۶
تاریخی قانون ایله ارکان حریبه عمومی ایشلری ده داخل اولمق اوزره
بویوک ملت مجلسنده ، ۱۱ وکیلدن مرکب بر « اجرا وکیللری هیئت »
وجوده کلدی .

کورولیورکه ، مجلسك تاریخ کشادی اولان ۲۳ نیشان، بری بر
هفته قدر زمان کچمش بولونیور . بومدت ظرفنده ، بالطبع مملکت و ملت ایشلری و بالخاصه منفی
جریان و فعالیتنه قارشى تدبیر آلمق خصوصی بر آن بيله توقف ایده مزدی وایتمه مشدر . یالکمز،

اجرا وکیلری انتخابه دائر اولان قانون چیقیدنی زمان مجلسجه وکاله انتخاب اولنان ذواتدن بعضیلری ده اول فعال وظیفه به باشلامشار و بکا معاونت ایدیورلردی . بومیانده عصمت پاشا حضرتلری ده ، ارکان حربیه عمومیه امورینی درعهده ایتش بولونیوردی .

افندیلر ؛ بومناسبتله بر نقطه یی قیدایتمکه لزوم کوریورم: اوکونلرده ، موجود آرقداشلرک نه صورتله توظیفلرینک مناسب اولهجنی دوشونولورکن ، ارکان حربیه عمومیه ریاستی ایچون عصمت پاشایی ترجیح ایتشدم . آنقرده بولنان رأفت پاشا ، بنی صورت خصوصیه ده کوره رک استیضاحانده بولندی . آکلامق ایسته دیکی ؛ ارکان حربیه عمومیه ریاستنک اک بویوک عسکری مقام اولوب اولدینی نقطه سی ایدی . بندن ، موضوع بحث مقامک اک بویوک مقام عسکری اولدینی واوندن ده بویوک مقامک ملت مجلسی اولهجنی جوانی آلتجه بوکا اعتراض ایتدی . عصمت پاشانک ، باش قوماندانلق دیمک اولان بووضعیتنه راضی اوله میهجنی سویلیدی . وظیفه نک چوق مهم ونازک اولدیغنی ونیم بوتون آرقداشلر حقنده کی وقوفه ویطرقلمه امنیت ایتک موافق اولهجنی سویلدم . کندیسنک بویله برادعاده بولنسی مناسب اولدیغنی ده علاوه ایتدم .

افندیلر ؛ بالاخره غرب جبهه سی قرارگاهنده کوروشدیکم فؤاد پاشاده ، عصمت پاشانک ارکان حربیه عمومیه رئیسکنه صورت قطعیده معارض اولدی . فؤاد پاشایی ده ، حالک اک موافق ایجابی اولان طرز حاک قبولنده کی ضرورته اقلعه چالیشدم . رأفت وفؤاد پاشالرک کندیلرینه مخصوص بعض ملاحظه لرینه علاوه ایتدکاری اعتراض شو ایدی : کندیلری ده اول اولک بیا ناتمده صره ومناسبت دوشدیک ایچون عرض ایتشدم ، که عصمت پاشا ، نیم استانبولدن حرکتدن اول بنمله تشریک مساعی ایتشدی . بالاخره آناطولوبه کلوب برابر چالیشمشدی . فقط ، فوزی پاشا حضرتلرینک حربیه نظارتنه کلیمی اوزرینه مطالعات مهمه به بناء وظیفه مخصوصه ایله تکرار استانبوله کوندرلمشدی . بناء علیه ، اتحاد افکار ومشارکت افعالده قدم موضوع بحث اوله مزدی .

ارکان حربیه عمومیه وظیفه سنک ایلك دفعه عصمت پاشایه توجیهنده اصابتسزک اولسه ییدی ، بو خصوصده فوزی پاشا حضرتلرینک ده بنی ایقاز ایتلری وطنی بر وظیفه حکمنده ایدی . حال بوکه مشارالیه ، بالعکس بو طرز توظیفی پک مناسب بولمش وکندیلری ، تکلیف اولنان مدافعه ملیه وکالتنی پک صمیمی برحسله درحال قبول بیورمشدر . عصمت پاشانک ، کرک ارکان حربیه عمومیه ریاستنده وکرک بالاخره بالفعل جبهه قوماندانلقنده کوستردیک لیاقت وفرط غیرت کندیسنه توجیه وظیفه ده اصابتی فعلاً اثبات ایتش بولندی ایچون ملت قارشى ، اردویه قارشى وتاریخه قارشى تماماً مستریجم .

افندیلر ؛ مجلس ، ۲۹ نیسان ۱۳۳۶ تاریخنده خیانت وطنیه قانونی ومتعاقب آیلرده استقلال محاکمی قانونلری ده وضع ایتمکه انقلابک ایجابات طبیعه سنه توسل ایله مش اولدی .

افندیلر ، استانبولک اشغالی متعاقب باشلایان برطاق منفی جریانلره ، وقعهلره ، عصیانلره تماس ایتشدک . بونلر ، سریع برصورتده مملکتک هر طرفنده تظاهر وتوالی ایتدی .

استانبولده داماد فرید پاشا ، درحال یکیدن موقع اقتداره کتیرلدی . داماد فرید پاشا قابینه سی واستانبولده بوتون منفی و خائن تشکلاتک وجوده کتیردیکی بلوق ووبلوقک آناتولو داخندنه کی تکمیل عصیان تشکیلاتی وبالجمله دشمنلر یونان اردوسی ، مشترکاً علیهمزه فعالیتله کچدیله . بومشترک تجاوز پولتیقه سنک تعلیماتی ده ، پادشاه وخلیفه نک ، دشمن طیاره لری ده داخل اولدینی حالده ، هر درلو واسطه لرله مملکته یاغدریدینی « خروج علی السلطان » فتواسی ایدی .

بوعومی ، متنوع و خائنه صولتلره قارشی ، بزده ، دها مجلس آچیلمادن اول ، آفیون قره حصارنده ، اسکیشهرده وبوتون خط بوینده بولنان اجنبی قطعاتی آناتولودن چیقارمقله کیوه ، لفسکه ، جرابلس کوریلرینی تخریب ایتمکله و مجلس اجتماع ایدر ایتز آناتولو علمای کرامنک فتواسی آلمقله مقابل تدابیره کچدک .

افندیلر ؛ ۳۳۵ سنه سی ایچنده ، تشبثات ملیه منر علیهنه باشلایان داخلی عصیانلر ، سرعتله مملکتک هر طرفنه سرایت ایتدی .

باندیرمه ، کونان ، صوصغیرلق ، کرماستی ، قرهجه بک ، بیغا وحوالیسنده ؛ ایزمیت ، آطه بازار ، دوزجه ، خندک ، بولی ، کرهده ، نعللی خان ، بکیازاری حوالیسنده ؛ بوز قیرده ؛ قونیه ، ایلغین ، قادیخان ، قره مان ، چیوریل ، سیدیشهر ؛ بکشر ، قوچ حصار حوالیسنده ؛ یوزغاد ، ییکی خان ، بوغازلیان ، ذبله ، اربعه ، چوروم حوالیسنده ؛ عمرانیه ، رفاهییه ، زارا ، حافیک حوالیسنده ؛ ویران شهر حوالیسنده علوله من شورش آتشاری ، بوتون مملکتی باقور ، خیانت ، جهالت ، کین وتعصب دومانلری ؛ بوتون وطن سمانسی کشف قرا کفله ایچنده براقیوردی . عصیان دالغهلری ، آنقرهده قرارگاهزک دیوارلرینه قدر چارپدی . قرارگاهزله شهر آره سنده کی تلفون وتلغراف خطلرینی کسمکه قدر واران عقورانه قصدلر قارشوسنده قالدق . غربی آناتولونک ازیردن سوکره ، یکیدن مهم منطقه لری ده ، یونان اردوسنک تعرضلریله چیکهنه نیمه باشلاندی .

شایان دقتدرکه ، سکز آی اول ، ملت هیئت تمثیلیه اطرافنده طوپلانهرق ، داماد فرید حکومتیله مناسبت و مخبراتی قطع ایتش ایکن ، علی غالب تشبثی کی منفرد وقعهلردن بشقه بویه عمومی قیام اولمه مش ایدی . بوسفرکی مستولی وعمومی قیاملر ، سکز آی طرفنده ، مملکت ایچنده چوق حاضرلق یاغیدینی کوستریوردی . داماد فریدی تعقیب ایدن حکومتلره ملی شعورک محافظه وترصینه معطوف مجادلاتمک ، نه قدر حقلی سببلره مستند اولدینی آجی بر صورتده بردها آکلاشیلش اولیوردی . ملی مجادله یه قوت ویرمک ایچون ، جهلره وارد وایله اشغال ایتمکده ، استانبولده کی حکومتلرک کوستردیکی دیگر نوع اهمالک ، آجی نتایجی ده آیریمجه کوروله جکدر .

افندیلر ؛ اولاً، داخلی عصیانلر حقنده صریح برفکر ایدیمک ایچون مساعده بیورور سه کز بو عصیان حرکاته بالناسبه تماس ایتدکجه ، تماس اولنان صفحه لری خلاصه عرض ایدیم :

۲۱ ایلول ۳۳۵ سنه سنده بالیکسر شمال منطقه سنده باشلایان برنجی آزاوور عصیان؛ ۱۶ شباط ۳۳۶ ده ینه عینی منطقه ده ایکنجی دفعه اوله رق وقوع بولدی. بوا یکی عصیان ، قطعات عسکریه مزملی مفرزه لر مزله باصدیرلدی . ۱۳ نیسان ۳۳۶ تاریخلرنده بولی ، دوزجه حوالیسی ده عصیان ایتدی. بو عصیان ، ۱۹ نیسان ۳۳۶ تاریخلرنده بکپازارینه قدر سرایت ایتدی. بو ائشاده آزاوور ، ۱۱ مایس ۳۳۶ تاریخلرنده طوپ و مترالیوزلرله مجهز بش یوز کشیک بر قوبله ، اوچنجی دفعه اوله رق آطه بازاری و کیوه حوالیسنده ضعیف برملی مفرزه مزه تعرض ایتک صورتیه میدانه چیقدی . آزاوور ، کوندر دیکمز ملی مفرزه لر مزه ، نظامیه قطعات مزه متبادیاً صالدردی . ۲۰ مایس ۳۳۶ تاریخلرنده کیوه بوغازی جوارنده مغلوب و فراره مجبور ایدلدی .

دوزجه حوالیسنده کی عصیان حادثه سی مهم ایدی . آتازه وچرکس لردن مرکب درت بیک کشیک برجم غفیر ، دوزجه یی باصه رق حبس خانه لری تخلیه ایتدیلر و مصادمه ایله اوراده کی سواری مفرزه مزک سلاحلرینی آلدیلر . حکومت مأمورلرله ضابطانی حبس ایتدیلر .

هر طرفدن ، عاصیلر اوزرینه قوت سسوق ایتدک . بو میانه کیوه ده بولنان ۲۴ نجی فرقه ده قوماندانی قائم مقام محمود بک باشنده اولدینی حالده دوزجه یه حرکت ایتدی . محمود بک مجلسک آچیلدینی کون یعنی ۲۳ نیسان ۳۳۶ ده خندکدن دوزجه یه کچرکن ، خندک ده عصیان ایتدی . آطه بازاری ده عاصیلر طرفندن آلدی ایدلدی . محمود بک ، ۲۵ نیسان ۳۳۶ ده خندک - دوزجه یولی اوزرنده عاصیلر طرفندن اغفال ایدیلرک پوصویه دوشورولمش وایک آتشدی شهید ایدلمشدر . ارکان حرری سامی بک ، یاوروی ودها برقاچ ضابطده عینی زمانده شهید دوشدیلر . بونک اوزرینه ، ۲۴ نجی فرقه محاربه ایدمه مکسزین کاملاً عاصیلر طرفندن اسیر ایدلدی . تکمیل تفشکری ، طوپلری آلدی . آغیرلقلری یغما ایدلدی . بو ائشاده ، استانبولدن ایزمیت متصرفی چرکس ابراهیم آطه بازارینه کلدی . اهالی یه سلام شاهانه یی تبلیغ ایتدی و یوز اللهی لیرا معاشله کوکلی قیدینه باشلادی . طوپلارنان عاصی قوتلر ، بوتون اوحوالی یه حاکم اولدقدن صوکره کیوه بوغازنده کی قوتلر مزه تعرضه باشلادیلر .

بزم ، بو عصیان ساحه سنه توجیه ایتدیکمز قوتلر شونلردی :

- ۱ - صالحی و بالیکسر قوای ملیه سنندن متشکل چرکس ادهم بک مفرزه سی ؛
- ۲ - ایکی طابور نظامیه ، درت جبل طویی و بش ماکنه لی تفنک واوچ یوز آفه سواریسندن مرکب بیکباشی ناظم بک مفرزه سی ؛
- ۳ - ایکی طابور پیاده ، سکز ماکنه لی تفنک ، ایکی صحرا و ایکی جبل طوپندن مرکب قائم مقام عارف بک مفرزه سی ؛

۴ — اوچ يوز كشيلىك مىلى قوت و ايكي ماكنهلى و ايكي بومبا طوپىندن عبارت بىكباشى ابراهيم بك مفرزهسى (چولاق ابراهيم بك) .

قوماندان اولهرقده على فؤاد پاشا كيوه بوغازى جوارىدن آطه پازارى استقامتنده و رافت پاشاده آنقرهمن بىكپازارى طريقيله بولى استقامتنده مأمور ايدلدير .

افنديلر ، ازميتدهده سليمان شفيق پاشا قومانداسينده ، خلافت اردوسى عنواتى طاشيان بر خائن قوت تحشد ايدىيوررى . بونك بر قسم قوتىده ، بولى جوارلرنده ارکان حرب بىكباشيسى خبرى بك قومانداسينده عاصيرى تقويه ايتمشدى . بو قوتله برابر استانبولدن كوندرلمش بر چوق ضابطانده واردى .

خلافت اردوسنك ، سليمان شفيق پاشادىن صوكره ، بللى باشلى قوماندانلرى سوارى ميرلواسى صبحى پاشا و طوبجى قائممقاملردن ثنائى بكدى . استانبولدهده صورت مخصوصده تشكيل ايدلمش بر ارکان حربيه هيئتى واردى . بو هيئتك بللى باشلى رؤساسىده ، ارکان حرب مير آلايى رفيق و ارکان حرب قائممقامى خيرالدين بىكردى .

صبحى پاشا حقنده كوچك بر خاطره مى نقل ايديم : صبحى پاشايى سلانيكدن طانيردم . بن قول آغاسى ، او ده اوزمان ميرلوا و سوارى فرقهسى قوماندانى ايدى . آردهدهكى رتبه فرقه رغماً چوق صميمى آرقداشلىغمز واردى . اعلان مشروطيتده ، ايلك دفعه اشتىب حواليسينده (جمعهلى) نامنده بر يرده سوارى مانوره لرى پايدىرمشدى . ديكر بعض ارکان حربلر مياننده بنده تطبيقات و مانوراده بولمق اوزره دعوت ايتمشدى . كنديسى آلمانپاده تحصيل كورمش ، چوق ماهر بر پيئيچى ايدى . فقط صنعت عسكريه يى آكلامش بر قوماندان دىكلى . مانورانك ختامنده ، بن ، صلاحيت و رتبه مساعد اولمدينى حالده ، پاشايى عموم ضابطان مواجهه سينده آجى بر طرزده تنقيد ايتشدم و متعاقباً (جمعهلى اردوكاھى) اسمنده كوچك بر ائرده يازمشدم . صبحى پاشا ، كرك على تنقيد ايتمدن و كرك انتشار ايدن بو ائرمدين بك ماؤوس اولدى . كندى اعترافى وجهله قوه معنويهسى قيرلدى . فقط ، شخصاً بكا كوچمىدى . آرقداشلىغمز تمادى ايتدى . ايشته خلافت اردوسنه بولدىقلى قوماندان بو صبحى پاشادر . پاشا بالاخره آنقره يه كلىدى . سياخته چيقيوردم . استاسيونده چوق غلبه لى ايجنده بر بر مزه تصادف ايتدى . كنديسنه ايلك سؤالم شو اولدى . — پاشام ، نچون خلافت اردوسى قوماندانلغنى قبول ايتدىك؟ صبحى پاشا بر آن تردد ايتمكسزىن — سزه مغلوب اولمق ايچون . جوابى وىردى .

بوجوابيله ، آكلاتمق ايسته يوردى ، كه بو وظيفه يى بالالتزام قبول ايتمشدى . صبحى پاشا بويله بر حسده بولنه ييلير . فقط حقيقتده قوماندانى درعهده ايتدىكى زمان قوتلى ذاتاً مغلوب ايدلمش بولونيوردى .

بولى ، دوزجه ، آطه پازارى و ازميت حواليسيندهكى بو عصيان ، بو دفعه ۴ حيزران ۳۳۶

تاریخچه قدر اوچ آیدن فضله دوام ایتدی . فقط بوندن سوکره ، ۲۹ تموزده تکرار بر عصیان اولدی . بوندن سوکره دخی ، بوحوالیده تماماً ساکن قالمش دکلدر . مع مافیه ، عصاة ، بالنتیجه ، کاملاً منهزم ایدلش ورؤساسی ، تورکیه بیوک ملت مجلسنک قانونلرینه نودیج اولمشدر . خلافت اردوسنک ، بولی جوارنده بولنان قسمی ده منهزم ایدلدی . قوماندانی بیکباشی خیری و ضابطلری یوز باشی علی ، ملازم اول شرف الدین ، ملازم اول خیرالدین ، ماکنه لی تفنک ضابطی محمد خیری ، طابور کاتبی حسن لطفی ، جراح ابراهیم ادهم افندیلر دیگر رؤسای عصات کبی معامله کوردیلر . خلافت اردوسی ده ، ایزمیتدن استانبوله فراره مجبور ایدلدی .

افندیلر ؛ مملکتک شمال غربی منطقه سنده عاصیلرله اوغراشیرکن ، مملکتک اورته سنده بیک خان ، یوزغاد و بوغازلیان حوالیسینده ده عصیان باشلایور . بو عصیان حرکتلری ده شایان تذکاردر .

۱۴ مایس ۳۳۶ تاریخنده پوسته جی ناظم و چرکس قره مصطفی نامنده بر طاقم آدمیلر ، اوتوز ، قرق کشی ایله بیک خانه تابع (قامان) قریه سنده عصیان ایتدیلر . بو حرکت ، متزاید بر شدتله توسع ایتدی . عاصیلر ، ۲۷ مایس ۳۳۶ کیجه سی « چاملی بل » ده بولنان بر مفرزه مزلی باصهرق اسیر ایتدیلر . ۲۸ مایس ۳۳۶ ده دیگر بر قسم عصات ده توقاد جوارنده یوروش حالنده بولنان بر طابور مزه هجوم ایدرک داغیتدیلر و قسماً اسیر ایتدیلر . جرأتلری آرتدیران عاصیلر ، ۲۹ حزیران ۳۶ کیجه سی (ذبله) بی اشغال ایتدیلر ، اورالرده کی عسکرلر مز ذبله قلعه سینه چکیلرک مدافعه ایتدیلر . عسکرک ارزاق و جیبه خانه سی توکندیکندن اوچ کون سوکره عصاته تسلیم اولدیلر . عصات ۲۳ حزیران ۳۶ ده ده (بوغازلیان) ه باصقین یاپدیلر . اوراده بولنان بر مفرزه مزلی داغیتدیلر . آماسیه ده بولنان بشنجی قفقاس فرقه سی ، باشنده جمیل جاهد بک اولدینی حالده ؛ عصاة علیه تحریک ایدلدی . عینتاب منطقه سنده بولنان قلنج علی بک ده ، بر ملی مفرزه ایله بوحوالی یه جلب ایدلدی . ارضرومدن آنقریه کلکده اولان بر ارضروم ملی مفرزه سی ده ، او حوالیده ترک اولندی . ۳۳۶ سنه سی تموزینک واسطنه قدر ، بو عصاتک تعقیب و تنکیلی ایله اوغراشیلدی . بیک خان عصیان ، اورته آناطولونک دیگر یرلرنده کی ارباب فساد ده حرکت کتیردی . چپان اوغلرندن جلال ، ادیب ، صالح ، خالد بکک ، آینه جی اوغللری ودلی عمر چته لری کبی برطاقم اشقیانی باشلرینه طوپلایه رق ۱۳ حزیرانده یوزغاد جوارنده (کهنه) ناحیه مرکزی اشغال ایتک صورتیه عصیان ایتدیلر و ۱۴ حزیرانده ده یوزغاد شهرنی اشغال ایدرک بیوک بر منطقه یه حا کم اولدیلر . مرکزی سیواسده اولان اوچنجی قول اردو قوتلری و او منطقه ده بر اقدیغمز ملی قوتلر غیر کافی کلدی . اسکیشهردن ادهم بک مفرزه سی و بولی حوالیسندن ابراهیم بک مفرزه سی ده یوزغاد منطقه سینه سوق اولدیلر .

یوزغاد وحوالیسندہ عصات تشکیل اولندقدن صوکره ، اورایه گوندریلن مفرزه لره ، دیگر منطقه لرده وظیفه ویرلدی . فقط بو حوالیده عمومیتله سکون تأسس ایدهمدی .

۷ ایلول ۳۳۶ ده کوچک آغا ، دلی حاجی ، آینه جی اوغلاری دنیان بر طاقم سرسریلر ، (ذیلہ) جوارلرنده ؛ قره ناظم ، چوپور یوسف نامنده بر طاقم آدم لرده ، اربعه جهت لرنده تکرار فعالیت کچدیلر . بونلردن آینه جی اوغلاری اوچ یوز آتلی قدر قوت طوپلایه بیلمشاردی . بووضعیت اوزرینه ایکنجی قوه سیاره نامنی آلان ابراهیم بک مفرزه سی ، تکرار ، بولندینی اسکیشهر منطقه سندن یوزغاده وارمق محلی ملی مفرزه لر وژاندارمه قوتلریله مشترکاً معدن ، آلاجه ، قره مغاره ، مجید اوزی منطقه لرنده ، مختلف غروپلر حالنده ، اجرای مشدت وشقاوت ایدن عاصیلری تعقیب وتکیل ایتدی . ابراهیم بک ، عاصیلرک تشکیلنه آنجق اوچ آیدن فضله برزمانده موفق اوله بیلدی .

افندیلر ؛ بوتاریخ لرده جنوب منطقه لرمزده ده بزی جدی بر صورتده مشغول ایدن مهم عسایانلر وقوعه کلدی :

میللی عشیرتی رؤساسی (محمود ، اسماعیل ، خلیل ، بخور ، عبدالرحمن) بکر ، جنوبده دشمنلره کیزلی تماس وارتباط تأسس ایتدکن صوکره ، سورددن ، درسم حوالیسنه قدر ، تکمیل عشائرک رئیس صفتی طاقینه رق احوالی به تحکم ریاست داعیه سنه قالدیشدیلر .

فرانسزلر ، ۳۳۶ سنه سی حزیرانک بدایتنده ، اورفینی ایکنجی دفعه ضبط ایتک مقصدیله ، حرکت ایتدکری زمان « میللی عشیرتی » ده (سیوه رک) استقامتنده ایلریله دی . بوکا قارشی ، احوالیله بولنان بشنجی فرقه من مأمور ایدلدی . بوفرقه ، احوالیله کی ملی قوتلرمزله ده تقویه اولندی . ۱۹ حزیران ۳۶ تاریخنده ، قطعاتمیزک تعقیبی آلتنده جنوب شرقی استقامتنده دشمن منطقه سنه فراره مجبور ایدلدی . بوعشیرت ، برمدت دشمن منطقه سنده حاضرلاندقدن صوکره ، ۲۴ آغستوس ۳۶ ده اوچ بیک آتلی ودوولی ویک قدر پیاده دن عبارت بر قوتله بکرار اراضیمزه کچدی . (ویران شهر) جوارینه کلدی . عاصیلر ، استیمان ایتک مقصدیله کلدکریخی سویلیهرک محلی قوماندانلرمزی اغفال وتدییر آلمقده اھاله سوق ایتدیلر . بوسره ده ، او جوارده متفرق بولنان مفرزه لرمزه هجوم ایدرک ، اونلری مغلوب و ۲۶ آغستوس ۳۳۶ ده (ویران شهر) ی اشغال ایتدیلر . محاربه وارتباطمزه مانع اولمق اوزره ده ، اومنطقه ده کی بکمیل تلغراف خطلریخی کسیدیلر .

آنجق ، اون بش کون صوکره ، بشنجی فرقه نک سیوه رک ، اورفه ، رأس العین و دیاربکرده بولنان قطعاتدن گوندریلن اقسام وصادق عشیرت قوتلری ، عاصیلری مغلوب ایدم بیلمشاردر . تعقیب اولنان « میللی عشیرتی » تکرار جنوبه ، چوله فرار ایدلدی .

افندیلر ؛ جنوبده (میللی عشیرت) ی عصیاتی اطفايه چالیشیرکن ، آفیون قره حصار

منطقه سنده (چوپور موسی) نامنده بر آدمده ، باشنه طوپلادینی قوتله عسکرلری فراره تشویق و ملته عسکره کیتمه مکی تلقین ایدیور. (چوپور موسی) ۲۱ حزیران ۳۳۶ تاریخنده چیوریلی باصدی . کوندریلن قوتلر قارشوسنده فرار و یونان اردوسنه التحاق ایتدی .

افندیلر ؛ (چوپور موسی) حادثه سنده تقدم ایدن بر فساد حرکتی ده قونیهده اولدی . ۵ مایس ۳۶ تاریخنده ، قونیهده بر فساد جمعیتی کشف اولندی . بوجعیه منسوب اولانلرک ایلری کلنلری توقیفه باشلاندی . برکون صوکره ، توقیف ایدلمکده بولنان بویایلی کلنلر ، خاقی ده افساد ایدرک قونیه ایچنده مسلح بر اجتماعه تشبث ایتدیلر . بر قسم اهالی ده مسلحاً خارجدن کلهرک هپ برابر عصیان ایتدیلر . قونیهده بولنان قوماندان ، مالک اولدینی قوتلرله جسورانه حرکت ایدرک عصائی داغیتمه و اوک آياق اولانلری توقیف و تعقیبه موفق اولدی .

افندیلر ؟ مجلسک آچیلدینی ایلاک کونلرده ، مختلف جههلرک نه حالده اولدقلمی ده هپ برابر بردفعه دها نخطر ایدهلم :

۱) از میر یونان جهه سی :

معلوم عالیکزددرکه ، یونانیلر از میره چیققلری زمان ، اوراده ، ۱۷ نجی قول اردو قوماندانی اولارق ، قرارکاهیه بالذات نادر پاشا بولونیوردی . قوت اولهرق ، قائممقام خرم بک قومانداسنده ۵۶ نجی فرقه نك ایکی آلائی واردی . بوقوت ، بالخاصه ، قول اردو قومانداننك امریه ، مقاومت ایتدیرلمکسزین ، بویوک حقارتلر آلتنده ، یونانیلره تسلیم ایدلمشدر . بوفرقه نك بر آلائی (۱۷۲ نجی آلائی) آیوالقده بولونیوردی . قوماندانی قائممقام علی بک ایدی . (آفون قره حصار مبعوثی میر آلائی علی بکدر)

یونان اردوسی دائره اشغالی توسیع ایدرکن ، آیوالقده عسکر چیقاردی . علی بک ، بویونان قوتله قارشو ، ۲۸ مایس ۳۳۵ ده محاربهیه کیریشدی . بوتاریخه قدر ، یونان قطعاتی هیچ برطرفده آتشله مقابله کورمه مشدی . بالعکس ، بعض شهر وقصبلر اهالیسی ، تدهیش ایدلمش ، حکومت مرکزیه نك امرلرینه توفیقاً ، رؤسای مأمورین باشده اولق اوزره ، یونان قطعاتی هیئت مخصوصه لرله استقبال ایلشاردی . علی بک ، آیوالق منطقه سنده محاربه جهه سی تشکیل ایتسی اوزرینه ، تدریجاً صوماده آق حصارده ، صالحلیده ملی جههلر تشکله باشلامشدی .

۵ حزیران ۳۳۵ سنه سی بدایتندن اعتباراً ، میر آلائی کاظم بک ، (مجلس رئیسی کاظم پاشا حضر تلی) بالیکسرده ۶۱ نجی فرقه نك قومانداسنی ، وکاله درعهده ایلشدی . مؤخر آ آیوالق ، صوما ، آق حصار اقسامندن مرکب شمال جهه سی قوماندانلغنی ایضا ایلشدی . فؤاد پاشانك ، غرب جهه سی قوماندانلغنه تعییننی متعاقب کاظم بکه ، شمال قول اردوسی قوماندانلغنی مقام و صلاحیتی ویرلدی . آیدین حوالیسنده ، از میرک اشغالی متعاقب ، عسکر واهالیدن بعض وطنپروران ، یونانیلره قارشو مدافعه واهالی تشویق و مسلح ملی تشکیلات تأسیس ایتک ایچون چالیشیورلردی .

بومیانده ، ازمیردن تبدیل نام و قیافت ایده رک اوحوالی به کیتمش اولان جلال بکک ، (ازمیر مبعوثی جلال بکدر) غیرت و فداکارلغی شایان تذکاردر . ۱۹ حزیران ۳۳۵ کیجهسی ، علی بکک آیوالقدن کوندردیکی قوتلر ، برغمهده کی یونان قوای اشغالیهسنی بر باصقینه برطرف ایتشلردی . بو باصقینه ، بالیکسر و باندیرمه دن کوندریلن قوتلرده ، قسماً اشتراك ایتشدی . بووقعه اوزرینه ، یونانیلر ، متفرق وضعیف مفرزه لری کری چکوب طوپلامق لزومنی حس ایتدیلر . بومیانده نازللی یی ده تخلیه ایلدیلر . بوسبیله ، آیدیندهده حاضرلقده بولنورکن ، اطرافدن طوپلانان اهالی قوتلری بولری تضییقه باشلادی . یونانیلرله اهالی بیننده شدتلی برمصاده وقوع بولدی . نتیجهده ، یونانیلر ، آیدینی ده تخلیه ایدوب چکیدیلر .

بو صورتله ، ۳۳۵ سنهسی حزیران اواسطنده ، آیدین جبههسی ده شکل ایتدی . بو منطقه ده بولان ۵۷ نجی فرقه نك قوماندانی میر آلا ی محمد شفیق بك و فرقه طوپچی قوماندانی بیکباشی حق بك ، آلا ی قوماندانلردن بیکباشی حاجی شکری بك و ملی قوتلرک باشنده یوروك علی آفه ، دمیرچی محمد آفه واردی . بالنتیجه ، دمیرچی محمد آفه ، وضعیته حاکم اوله رق آیدین جبههسی قوماندانلغی شخصنده تقرر ایتدردی ، بالمناسبه عرض ایتشدیم ، که بالاخره اورایه کوندردیکم میر آلا ی رأفت بك (رأفت پاشا) دخی ، دمیرچی محمد آفه نك قوماندانلغی قبول ایتشدر .

افندیلر ؛ ازمیرک مختلف جبهه لرنده تأسس ایدن و تدریجاً ضابطان و قطعات عسکریه ایله تقویه به چالیشیلان ، ملی جبهه لرک اعاشه لری ، اساسلی اوله رق دوغری دن دوغری به او مناطق اهالیسی طرفدن تأمین اولونیوردی . بونك ایچونده ، کری منطقه لرده ، ملی تشکیلات یاییلمشدی . بووظیفه نك ، اهالیدن حکومته انتقالی ، بویوك ملت مجلسی حکومتنك تشککندن صوکره تأمین اولنه ییلمشدر .

(۲) جنوب فرانسز جبههسی :

(آ) - دوغری دن دوغری به آطنه منطقه سننده ، فرانسز قطعاتنه قارشی ، مرسین ، طرسوس ، اصلاحیه منطقه لرنده و سلفک حوالیسنده ملی قوتلر تشکیک ایتمش و چوق جسورانه فعالیتنه کچمشلردی . شرقی آطنه منطقه سننده ، طوفان بك عنوانیه حرکت ایدن یوزباشی عثمان بکک قهرمانقلری قیده شایاندر . ملی مفرزه لر ؛ مرسین ، طرسوس ، آطنه شهرلرینك مدخللرینه قدر تأسیس حاکمیت ایتدیلر . یوزاتی ده فرانسز لری محاصره و رجعته مجبور ایتدیلر .

(ب) - مرعشده ، عینتابده ، اورفدهده جدی محاربات و مصادمات اولدی . نتیجهده اشغال قوتلری ، بورالردن چکیلمکه مجبور ایلدیلر . بو موفقیتلرک احرازنده باشلیجه عامل اولان قلنج علی و علی صائب بککرمک اسملرینی یاد ایتمکی وظیفه عد ایدرم .

فرانسز اشغال منطقه لرنده و جبهه لرنده ملی قوتلر ، هر کون ده ا اساسلی بر صورتده تعضو

ایدیورلردی . ملی قوتلر ، نظامیه قطعاتیلده تقویه اولمغه باشلامشدی . اشغال قوتلری ، هر طرفدن صیق وشدید بر صورتده تضییق ایدیلیوردی .

افندیلر ؛ بو وضعیت اوزرینه فرانسزلر ، مایس ۳۳۶ ابتدالزندن اعتباراً بزمله تماس ومذاکره آرادیلر . اولاً ؛ آنقریه استانبولدن بریکباشی ایله برسیویل کلدی . بو ذوات استانبولدن اولاً بیروته کیتمشلر ؛ سابق وان مبعوثی حیدر بک بونلره دلالت ایدیوردی . بوملاقات ومکالماتزدن اساسلی بر نتیجه چیقمیدی . فقط ، مایس نهایترینه دوغرو ، سوریه فوق العاده قومیسری نامنه حرکت ایدن موسیو (دوکه) نامنده بر ذاتک ریاستنده ، بر فرانسز هیئت آنقریه کلدی . بو هیئتله یکریمی کونلک بر متارکه یابدق . بوموقت تعطیل مخاصمات ایله ، بز ، آطنه منطقه سنک تخلیه سنه بر مقدمه احضاری استهداف ایدیوردق .

افندیلر ؛ بو فرانسز هیئتله یابدیغم یکریمی کونلک متارکه ، بویوک ملت مجلسنده بعضیلرینک اعتراضاته اوغرادی . حالبوکه ، بئم ، بو متارکه نی قبول ایتمکله تأمین ایتمک ایستدیکم نقطه لر شونلردی :

اولاً ؛ آطنه منطقه وجهه لرنده بولنان وقسماً عسکرلده تقویه اولنان ملی قوتلری ، سکونتله تنظیم وتنسیق ایتمک ایسته یورم . ملی قوتلرک بوفاصله مصادماتده داغیلملری احتمالی ده نظر دفته آلهرق ترک مخاصمات تبلیغی ده ، بعض تداییرله برابر أمر ایتم . بوندن بشقه ، افندیلر ؛ مهم عد ابتکم سیاسی بر فائده یی ده استحصال ایتمک ایسته یوردم . بویوک ملت مجلسی و حکومتی ، هنوز ائتلاف دولترنجه بالطبع تصدیق ایدلمه مشدی . بالعکس ، مملکت ومملکت مقدراتنه متعلق مسائلده ، استانبولده فرید پاشا حکومتیه مناسبت و معامله ده بولمقده ایدیلر . بو اعتبارله ، فرانسزلرک استانبول حکومتی بر طرفه براقوب آنقرده بزمله مذاکره ده بولملری و مهرانکی بر مسئله ده ائتلاف ایللری ، اوکون ایچون تأمین مهم سیاسی بر نقطه ایدی . بو متارکه مذاکره سنده ، حدود ملیه مز داخلنده اولوب فرانسزلر طرفندن تحت اشغاله بولونان مناطقلک ، کاملاً تخلیه سنی واضح وقطعی اولهرق درمیان ایتم . فرانسز مرخصلری ، بو خصوصه صلاحیت آلمق اوزره پارسه کیتکم مجبوریتنی ایلری سوردیلر . یکریمی کونلک متارکه ، نوعاً دها اساسلی بر ائتلاف یاقمق ایچون صلاحیت استحصالنه زمان براقق کی تلقی ایدلدی . افندیلر ؛ بومذاکره و مکالمه لرزدن بنده حاصل اولان انطباع ، فرانسزلرک آطنه و حوالیسق تخلیه ایده جکلری مرکزنده ایدی . بو مطالعه وقناعتمی ، مجلسه افاده ایتمشدم . کرچه فرانسزلر ، متارکه مدتی ختام بولمادن زونفولداغی اشغال ایتمک صورتیه ائتلافک یالکز آطنه منطقه سنه حائد اولدیغی کوسترمک ایسته مشارسه ده ، بز ، بو حرکتی متارکه نک فسختی موجب عد ایتدک . فرانسزلرله آ کلاشمه مز بر مدت تأخر ایتدی .

محترم افنديلر ؛

۹ مایس ۱۳۳۶ کونی مجلسده خفی جلسه حالنده ایضاحات ویریرکن و فرانسز مأمورلری وهیئتلی طرفندن تماس وارتباط آراندیغنی بیان ایدرکن ، مبعوثلردن بری ، « خاطرمده یا کیلمیورسم چوروم مبعوثی مرحوم فؤاد بك ، برقاچ کوندنبری کویا استانبول ، بزم ایله آ کلاشمق ایسته یورمش ، بوخصوصده معلومات ویریرمیسکیز ؟ دیه برسؤال توجیه ایتدی .

فی الحقیقه ، اوتاریخندن درت بش کون اول ، استانبولده ، « لئون » اسمنده بریسی چناق قلعه اوزرندن بزی آرامشدی . آنقره یی بولدقدن و بزم بوراده بولندیغمزى آ کلاشقدن صوکره دیدیلرکه ، « سویلیه جکمز شیر غایت مهمدر . اونك ایچون مخبره یی کیجه یه تعلیق ایدلم . اردو مرکزلی ده آرادن چکیلسونلر . « اوکیجه کوروشمدیلر . فقط ، رایکی کیجه صوکره تکرار آرادیلر . بودفعه قارشیمزه چیقان مخاطبدن ، از میر والی سابق نورالدین پاشا امضاسیله برتلغراف ویرلدى . بوتلغرافنامه محتویاتی شویله ایدی : « بن ، ایکی آرقداشمله برابر ، استانبولك سزکله آ کلاشمسینه توسط ایتمکی منافع وطنیه دن عد ایدرم . بوراده کی حکومت وانکلیرلر بوکا موافقت ایتدیلر . سزکده جواب موافقتکیزه انتظار ایدرز . « نورالدین پاشا ، تلغرافی هیئت تمثیلیه ریاستنه توجیه ایدیوردی . تورکیه بیوک ملت مجلسنك وحکومتنك تشکل واجرای فعالیتنه باشلادیغندن وبیوک ملت مجلسنك موجودیت و مشروعیتی تأیید ایدن خیانت وطنیه قانوندن بی خبر کورونیوردی . نورالدین پاشا ك تلغرافی ، مدافعه ملیه وکیلی بولنان فوزی پاشا حضرتلرینه حواله ایتدم . مشارالیه ، نورالدین پاشایه جواب ویردی . بوجوابنده دیدی که ، « تلغرافکزی هیئت تمثیلیه ریاستنه کشیده ایتمکله هنوز وضعیت حقیقیه یه اطلاع پیدا ایدمه مش اولدیفکیز آ کلاشیلور . « ووضیعتی ایضاح ایتدکن صوکره « استانبولده هانکی مقام ، آنقرده هانکی مقامله کوروشمك ایسته یور . « دیدی . بوتلغرافه امضاسز کلن جوابده « تلغرافنامه یی یازان ذوات شممدی بوراده دکلدر . بونی براقیدیلر ، کیتدیلر ، یارین ساعت اونده سزه معلومات ویریرز . « دینلیوردی . بوندن صوکره ، نورالدین پاشا ، ایکنجی دفعه اوله رقینه مراجعت ایتدی . بودفعه ، « تلغراف مخبراتیله آ کلاشمق امکانی اولمادیغندن طرفکزدن صاحب صلاحیت برهیئت استانبوله کوندرك ، کوروشه لم وآ کلاشه لم « دیوردی .

افنديلر ؛ بزده جواب ایدك كه « بك دوعرودر ، حقیقه تلغرافله آ کلاشمق ممکن دکلدر ، فقط سز مدانییه کلیکز ونه وقت کله بیله جککزی ده بیلدیریکیز . بزم طرفزدن ده اوراده صاحب صلاحیت ذوات حاضر بولنور . بروسه یه ده ایجاب ایدن تعلیمات ویرلدى . « اوندن صوکره ، بردها مراجعت واقع اولمدی . خواجه مفید افندی (قیرشهر) ، « عجبیا حقیقه نورالدین پاشای ایدی « دیه صوردی ، بنده ، « اوت ! حقیقه نورالدین پاشا « جوانی ویردم .

افنديلر ؛ نورالدین پاشا واسطه سیله ، استانبولك وقوع بولان بو مراجعتنك ، آنزاوورك

باليكسر منطقه سنده مغلوب ايدلديكي بولیده موفقیت استحصالنه باشلاندینی گونلره تصادف ایتدیگنی ده قید و اشارت ایتلیم .

افندیلر ، نورالدین پاشادن بردها تلغراف آلدق . فقط ، کندیسسی ، دیاربکرلی کاظم پاشا ایله برابر ، ۳۳۶ سنهسی حزرانی اواسطنده آنقرهیه کلدی . بزمه تشریک مساعی ایتهدن اول بعض مسئلهلر حقنده نقطه نظر عزی آکلامق ایسته دیکنی درمیان ایتدی . بونقطه لر شونلردی :

(۱) نجیسی ، مقام خلافت و سلطنته قارشی تصور و نقطه نظریمز ؛

(۲) نجیسی ، بولشه ویکلک حقنده کی نقطه نظریمز ؛

(۳) نجیسی ، ائتلاف دولترینه قارشی ، بالخاصه انگلیزلره قارشی دخی ، محاربهیه قرار و یروب ویرم دیکمز مسئلهسی ایدی .

ملاقات ، زراعت مکتبینه کی قرارگاهمیزک بر او طه سنده کیجه واقع اولدی . بوملاقاده ، نورالدین پاشا ایله برابر کلن کاظم پاشادن بشقه ، فوزی و عصمت پاشالرده حاضر بولونبورلردی . نورالدین پاشا ، برنجی ، ایکنجی سؤألره آلدینی جوابلری پک تطمینکار بولدی . فقط بالخاصه اوچنجی سؤالک جوابی ، اوزون و حرارتلی مناقشاتی انتاج ایتدی . چونکه بز دیمشک ، که مقصدمز ، حدود ملیهمز داخلنده تمامیت ملکیمیزی وملتک استقلال تامنی تأمین ایتمکدر . بوکا مانع اولق اوزره قارشیمزه چیقه جق اولان قوت ، کیم ونه اولورسه اولسون ؛ بهمه حال چاریشیرز و موفق اولورز . بو خصوصده کی قرار و قناعتمز قطعیدر . ایشه نورالدین پاشا ، بردرلو بوکا قانع و راضی اوله میوردی . نهایت کندیسینه دیدک که ، بومداوله افکاری قبول ایتمکله یکی قناعت و قرارلر آلق موضوع بحث دکلدر . سن ؛ بو کونه قدر ملتک تبار ایتش ، تحقق ایتش قناعتلرینه تابع اوله جقسک ! اوندن سوکره ، کندیسینه ویره بیله جکمز مناسب بروطفه موضوع بحث ایدلدی . کندیسینک ، قونیه والیسی وظیفه ملکیمهسی وقونیه حوالیسی قوماندانی عنوانیه یونان جبهه سنک جنوبنده کی منطقه نک قوماندانی اولسنی تنسیب ایتدک . اصل غرب جبههسی ایچون ، قوماندان اوله رق علی فؤاد پاشانی ، ۱۸ حزران ۳۳۶ ده مأمور ایلدک .

افندیلر ؛ اوگونلرده ، یونان جبهه سنده دشمنک بعض حاضرقلری محسوس اولدیغندن جبههده حساسیت زیاده لشدی . بومناسبتله ، نورالدین پاشانک مأموریتنی انتاج و کندیسینی محل مأموریتنه اعزام ایده مه دن مستعجلاً غرب جبهه سینه حرکم ایجاب ایتدی . نورالدین پاشانک توظیفی معامله سنک اکالی ، ارکان حربیه عمومیه رئیس بولنان عصمت پاشابه ترک ایتدم . فی الحقیقه دشمن بوتون جبهه اوزرنده تعرضه کچمشدی . بزم قطعاتمز چکیلیورلردی ، نورالدین پاشا ، جبههده کی غیر مساعد وضعیتی آکلایجه عصمت پاشابه وظیفه قبول ایده بیلمک ایچون بر طاقم شرطارک ، حکومتجه تحت قراره آلتیمی لزومندن بحث ایتش ؛ اوشرطلره کوره ، حکومت ملکیتک اداره سنده ومهم مسألهده اساسلی وقطعی قرار آلمه دن اول نورالدین پاشانک مطالعه

و موافقتی استحصاله مجبور اوله جقدر . چونکه ، بویوک ملت مجلسی حکومتی تشکیل ایدنلر توفیق پاشا وامثالی کی سن کالده مجرب ذوات اولیوب کنج بر طاقم کیمسه لر ایش ، عصمت پاشا ، شایان استغراب بولدینی بوزهنیت و تکلیفی ، در عقب شایفه ایله بکا بیلدیردی . بنده ، نورالدین پاشانک کندیسنه وظیفه تکلیف ایتدیکم زمان سویله مدیکی بومطالعینی، وضعیت عمومیه نك بحران کسب ایتسی اوزرینه اورتیه آتسی معنیدار بولدم وعصمت پاشایه ویردیکم جوابده کندیسنه وظیفه ویرله مسنی امر ایتدم . نورالدین پاشانک ، یونان تعرضی باشلاقدن ایکی کون صوکره بکا کوندردیکی بر تذکره سی محتویاتی شایان دقت بولشدم . آرزو بیورورسه کز ، بو تذکره بی عیناً هیئت علیه کزه اوقویایم :

آقره استاسیونی

۲۴ حزیران ۱۳۳۶

بویوک ملت مجلسی ریاست جلیله سنه

افندم حضرتلری ؟

تعیین ایدلش اولدیغم قوماندانلقدن وولایتدن صورت انفصالی کیفیت عزلك طرز تبلیغی حقارت تلقی ایتدم. بررجل دولت طرفندن در میان ایدیلن وطنی بر فکر ومطالعنك مناقشه سنه دکل ، حتی استماعنه بیله رغبت وتنزل ایدیله مه مسنی وعلاقه دار بیوک ملت مجلسنك وهیئت اجرائیه سنك استحصال آراسنه قدر بیله انتظار وتحمل ایدلیه رك ویاخود بلکه بوکا لزوم کورولیهرک ایکی ویا اوج ذات کی اعضای محدوده نك فکر وآرزو لریله بویوله معاملات اجرا سنده باس کوروله مسنی وبناء علی ذلک مملکتک ، اگر یا کیلمه یورسه م ، بوزهنیتله سوق واداره سنی، ملت ووطن ایچون موجب تهلکه احوال دن کورمکده بولندیغمک عرضنه مساعدۀ ریاستپناهیلرخی رجا ایدرم .

شرائط حاضره ایله ، وظیفه قبولنی محذور دن سالم وتشریک مساعی بی فائده لی کوره مدیکم ایچون، مملکتک اولان بروسه ده اقامت ایتک اوزره ایلک ترهن ایله آقره دن عودت اولنه جغنی برای معلومات ومقام وداعده عرض ایلرم افندم حضرتلری .

نورالدین ابراهیم

افندیلر ؛ نیم بوتذ کره یه ویردیکم جوابده ، عیناً شوایدی :

۲۵ خیران ۳۳۶

میرلوا نورالدین پاشایه

۲۴ خیران ۳۳۶ تذکره یی والالری جوابیدر :

بحث بیوریلان قوماندانلق وولایت وظائفی ، هنوز مدافعه ملیه وداخلیه وکالتلرنجه رسماً ذات عالیترینه تودیع و تبلیغ ایدله مشدی . بناءً علیه ، نه تعیینکنز نه انفصالکنز واقع دکلدن . یالکنز ، ذات عالیکنزه وظیفه تودیعی تصور وبو خصوصده رأی وموافقکنز استمزاج ایدلش ایدی . کیفیت تعیینهنوز تقرر ایتدیرلمش اولدینی بر صردهده ، ارکان حریبه عمومیه ریاستی وساطتیه اطلاع حاصل اولان افکار وقناعتلرده کی ترددلریکنز اوزرینه ، هیئت وکیلجه تعیینکنز دن صرف نظر ایدلسی قرار کیر اولدی . بویه بر قراری تثبیت ایچون ظن بیوردیفکنز کی بویوک ملت مجلسنک هیئت عمومیه سنه عرض کیفیت ، قوانین موجوده وموضوعه ایجاباتندن دکلدن . بروسه یه عزیمت واوراده اقامتکنز مسئله سنه کلنجه ؛ منتسب بولندیفکنز مسلك عسکری دولایسیله بوبابده مدافعه ملیه وکالت جلیله سنه علی الاصول مراجعت بیورمکنز لزومی تبلیغ اولنور افندم .

بویوک ملت مجلسی ریسی

مصطفی کمال

نورالدین پاشا بروسه یه دکل ، فقط طاش کوپری یه کیشمش واوزون مدت اوراده قالمشدر . بوندن صورکرده کندیسنه ، تکرار برقاق وضعیتده تماس ایده جکنز . اووضعیتلریده صرهنده لزومی درجهده ایضاح ایده جکم .

§ افندیلر ؛ تشکل ایدن تورکیه بیوک ملت مجلسی حکومتنک ، مسائل خارجیه حقنده ایلک ویردیکی قرار ، موسقووا یه بر هیئت اعزامی اولمشدر . هیئت ، خارجیه وکیلی بکر سامی بکک ریاستنده ایدی . اقتصاد وکیلی یوسف کمال بک اعضا بولونیوردی . ۱۱ مایس ۳۳۶ ده آنقره دن حرکت ایدن هیئتک اساس وظیفه سی ، روسیه ایله ارتباط تأسیس ایتمکدی . روسیه نیک ، حکومتزله عقد ایده جکی معاهده نیک بعض اساساتی ، ۲۴ آغستوس ۳۳۶ - ۲۰ (paraphé - پارافه) ایدلش اولقله برابر ، وضعیتک ایجابی اوله رق ائتلاف ممکن

اوله میان بعض نقطه لردن دولای تأخر ایتشد. موسقوا معاهده سی نامیله یاد اولتان وثیقه دولیه نك امضاسی، آنجی ۱۶ مارت ۳۳۷-۹۲۱ ده ممکن اوله بیلمشدر.

محترم افندیلر؛ مملکت داخلنده بریر ظهور ایدن داخلی عصیانلری تعقیب ایتکده کجیکمه یین ایلک عمومی یونان تعرضی، نظر منی تکرار غریبه توجیه ایتدیره جکدر.

یونانلیلر، ۲۲ حزیران ۳۳۶ ده (میلن) خطندن عمومی تعرضه کچدیلر. قوتلری آتی فرقه یه بالغ اولمش بولونیوردی. اوچ فرقه ایله ایکی قولدن آقحصار - صوما استقامتنده؛ ایکی فرقه ایله صالحی استقامتنده؛ بر فرقه ایله ده آیدین جبهه سندن تعرض ایتدیلر. دشمنک شمال قولی، ۳۰ حزیران ۳۳۶ ده، بالیکسره کیردی وسواریلری ۲ تموز ۳۶ ده کیرماستی وقره جه بکی اشغال ایتدی. بودشمن قارشوسنده بولنان ۶۱ و ۵۶ نجی فرقه لرمن، اولو آباد کوپریسی تخریب ایدرک بروسه استقامتنه چکیلدی. دشمن تعقیبه دوام ایدرک بروسه یی ده اشغال ایتدی وایلری خطرلینی دیموز - آقسو خطنه قدر سوردی. بونک قارشیسنده کی قوتلرمن فضله صارصیلدی. اسکیشهره قدر چکیلدی. بوحرکات ائناسنده انکیزلر، ۲۵ حزیران ۳۳۶ مدانییه ۲ تموز ۳۳۶ ده ده، باندیرمه یه بر مفرزه حیقاردیلر.

صالحی استقامتنده شرقه ایلریله یین ایکی یونان فرقه سی ده، ۲۴ حزیرانده آلاشهره کیردی. وبالآخره ایلریله رک ۲۹ آغستوسده عشاقی ضبط ایتدی و دواملو پیکار صرتلری ائزده قالمق اوزره بومنطقه یه قدر ایلریله دی. بودشمن قارشیسنده بولنان ۲۳ نجی فرقه وملی قوتلرمن، چوق ضایعاته وضعفه اوغراددی!... آیدیندن ایلریله یین بر یونان قولی ده نازللی قدر کلدی.

بوحرکات ائناسنده، فرقه لرمنک قادرو حالنده ومهماتنر اولدقلری وتقویه لرینه ده هنوز امکان اولمدیغی معلومکزد.

افندیلر؛ بالذات اسکیشهره واورادن ایلری منطقه لره کیتدم. کرک اوراده وکرک دیگر مناطقه ده بولنان قوتلرمنک تنسیق وتنظیمی امر ایتدم. یکیدن، دشمن قارشوسنده، منتظم قوماندایه تابع جبهه لر تأسیسنی تأمین ایلدم.

افندیلر؛ یونان تعرضی وملی جبهه لرک بوزولسی، محاسده بیوک بحرانی وشدتلی تعریضات وتنقیداتی موجب اولدی.

بو بونک ملت مجلسنک ۱۳ تموز ۳۳۶ کونی، ۴۱ نجی اجتماعنده، تقصیرات واداره سز لکلرندن دولای بروسه قوماندانی بکر سامی ووالیسی هاجم محی الدین بکلرک و آلاشهر قوماندانی عاشر بکل نه ایچون بردیوانه تودیغ ایدلکلرندن دولای ارکان حربیه عمومیه ریاستندن وداخلیه وکالتندن استیضاح تقررلری اوقوندی.

بو تقرر صاحبی، آفون قره حصار مبعوثی محمد شکری بکدی. سینوب مبعوثی حق

حامي بلك ده ، سريعا تجزيه خصوصنده كي اصراري « براو » سساريله قارشيلانيوردى . صاحب تقرير اولان محمد شكرى بلك : « بز ، مسئول ايدليكنى كورمك ايسته يوز » فريادى اوزرينه استيضاح قبول ايديليور . استيضاح كوني اوله رق تثبيت ايديلن ۱۴ آغستوس ۳۳۶ ده ، ارکان حربيه عموميه رئيسى جواب وىردى . فقط بردلو قناعت وسكونت حاصل اولمىوردى . قره حصار مبعوثى شكرى بك (آنكه ت) ايسته يوز . ديكر بر خطيب ، بعض ضابطان وقوماندانلرك تجزيه لرى طبعى اولديغندن بحث ايدرك متعدد مثاللر تعداد ايديليور ، ديكر بر خطيب ، عسكر رجعت ايدركن بر قوماندانك اوتوز آلتى دوه اشيا كونورمش اولديغنى سويليور . بشقه بر خطيب ده ، يونان اردوسنك قيصر بر زمان ظرفنده آق حصاردن مرمره ساحلارينه وارنجيه قدر بوتون شهرلر وكويلرى ييلديرم سرعتيله استيلا ايدليكنندن بحث ايدرك ، روسه فلاكتى دولاييسيله اوغرامش اولديغمز مدهش زيان ، جهان نظرنده آناطولوده مدافعه دينلن شينك بر كوز قورقونلى اولديغنه عمومى بر ذهاب اويانديرمشدر ديور ومطمنن هزيمتك مسئوللرينك تجربه سنى طلب ايدىوردى .

افنديلر ؛ اوزون وحرارتلى دوام ايدن مناقشاته ، بنمده قارشمم ايجاب ايتدى . واقع اولان اليم وضعيته ، مجلسك تاثر وعلاقه سنى تقدير ايتدكن صوكره ، افكار وحسياتى تظمين مقصديه بيانات وايضاحانده بولندم . بنم سوزلر مه قارشى ده وقوع بولان اوافق تفك تعريضلره جواب ويردككن صوكره ، ايضاحات عموميه كافى كورولدى .

افنديلر ؛ تفصيلاتى ضبط جريده لرنده مطالعه بيورديفكز بو حرارتلى مذا كره دن اول ، ۲۶ تموز ۲۳۶ كوني ده خفى بر جلسده ده ، بوكا نمائل بر مذا كره جريان ايتشدى . اوراده ده ، اوزون ايضاحانده بولنمه مجبور اولمشدم . چونكه ، تاثر وتالم نتيجه سى اوله رق پايلقمده اولان تقيدلرده وتكليفلرده بومغلوبيتك اسباب وعوامل حقيقه سى ، صانكه ، اونوتيلمش كى ايدى . بوتون فلاكتك مسيبي اولق اوزره ، دهاتشكل ودرعه ده مسئوليت ايدى لى ايكي آى اولميان هيئت وكيله يى مسئول ايتك استهداف اولونيوردى . بر سني متجاوز بر زمانديرى ، يونان اردوسنك از مير منطقه سنده يرلشمش ومتاديا حاضر لاقمده بولنش اولدينى وبوكا مقابل استانبول حكومتلرينك اردومزى متاديا مفلوج ايدى لك اسباب احضاريله مشغول اولدينى ومليك كنديلكندن تشكيل ايدى بيلديكى مى قوتلرى انحلال وامحايديرمكه ساعى اولمقدين بشقه برشى ياماديني اصلا دوشونولمىوردى . اكر ، بورسنه ظرفنده يونان قوتلرى قارشيسنده ، آزه ، چوق بر وضعیت وجوده كتيرلش ايدى ايسه بونك ده ، يش اون فداكارك كنديلكندن وقوع بولش اولان عزم وغيرتلى محصولى اولديغنى نظر انصافه آلمق ايسته ميورلردى . حرركات عسكريه يى ، وضعیت حقيقه به واقف اوله رق وايجابات عسكريه نظر دقتده طوتيله رق مطالعه وتدقيق ايدن يوقدى . سويله نيان سوزلر ، يا حس حميت غلبانيه ويا خود ضعف قاب اثرى اوله رق

فرياد و فغان حالنده درميان ايديليوردی . سوز سويله ينلر ايچنده ، اندر اولمقله برابر ، عقیده
مايه و مر بوطيت وطنيه سی مشکوک اولانلر دخی واردی .

بو موضوع بحث ايتديكمز جلسه خفيه ده ، اوزون بياناتم مياننده بالخاصه ديمشدم كه :
« فلاكت باشه كله دن اول ، اونك اسباب مانعه و مدافعه سی دوشونلك لازمدر . كله دكن صوكره
تألك فائده سی يوقدر . يونان تعرضی واقع اولمده دن اول ، وقوعی ، قوتلی احتمال داخلنده
ايدی . اكر ، بوكا مانع اسباب و تدابير اتخاذ ايديله مەمش ايسه ، بونك مسؤليت ، توريكه
بويوك ملت مجلسنه و اونك حكومتته عائد اوله مز . بويوك ملت مجلسی حكومتك موقع مسؤليت
كلديكندن بری آلمغه باشلاديني تدبيرلر ، برسنه اولندن بری استانبول حكومتلری طرفندن ، بوتون
ملتله برابر و جدیتله آلمغه باشلاق لازمدی . بعض قوتلرك جهه دن آلتوب داخلی عصيانلرك
باصد يرلمسنة مأمور ايدلسی ، يونان قوتلری قارشيسنده بولنديرلمسندە كي فائده دن دهامهم و ضروری
ايدی والا نده اوله در . كچه بروسه ده تركی ضروری اولان بر فرقه ، آطه پازاری عصيان
منطقه سنے سوق اولنان ايكي فرقه ، خندكده انحلال ايدن بر فرقه ، یعنی درت فرقه ؛ ذيله ،
يكي خان منطقه سنده عصائله اوغراشان بر فرقه و بوتون بو نظاميه قوتلرینه معاونت ايدن ملی
مفرزملر ، جهه ده بولنديريله بيلسه يديلر ، احتمال دشمن تعرضی بو درجه ترقی ایده مزدی .
فقط ، مملكتك سكوتی ، ملكك اهل خلاصی نقطه سنده ، وحدت و تساندي تأمین اولمقدجه ،
خارجی بر دشمنك پای استیلاسی دور دورمه چالیشق نه قابلدن ونده بوندن اساسی بر
فائده و نتیجه مأمولدر . آتجق مملكت و ملتجه ، دیديكم وضعیت محافظه ايديلرسه ، دشمنك
هرهانيكي بر زمانده كي موقعیتی و بونك نتیجه سی اوله رق فضله اراضی اشغالی ، موقت اولمق
ماهیتندن قورتيله مز . وحدته و املده عزم و اصرار ايدن ملت مغرور و متجاوز هر دشمنی ،
اول و آخر ضرور و تجاوزنده نادم قيله بيلير . اونك ايچون ، داخلی عصيانلری باصد يرمق ، يونان
تعرضی توقیف ايتمكدن البته دهامهمدر . ذاتا ، جهه دن داخلی عصيانلره قارشى قوت تفريق
ايديله مش اولسه يدي دخی ، نتیجه نك بشقه درلو اوله بيله جكنی فرض ايتك مشكلدر . مثلاً ؛
دشمن ، شمال جهه سنے اوچ فرقه ايله تجاوز ايتدی . بزم اوراده ، جهه ايله متناسب قوتمز
بوقدی . فلان نقطه ده ، فلان درده ، فلان كويده كي قوتمز ويا اوراده كي ضابط ويا قوماندانمز ،
دشمنك كچه سنے مساعده ايتسه يدي ، بو فلاكت باشمزه كلزدی طرزنده فرياد ايتمكده معنا
يوقدر ، تاريخده يارلمه مش ويارلمه ين جهه يوقدر . باخصوص ، موضوع بحث اولان جهه ،
تخصيص اولنان قوتله تماماً متناسب دار بر جهه اولميو بده بويله يوزلجه كيلومتر و امتدادنده
بولنورسه ، بو جهه نك شوراسنده و بوراسنده بولنان ضعيف بر قوتك ، الى نهايه مدافعه سنی قبول
ايتك بوتون تصورات و محاکماتی خطايه سوق ايدر . جهه لر دلينه بيلير ، بوكا قارشى تدبير ، دليتن
قسمی در حال قيامدن عبارتدر . بو ايسه ، جهه اوزرنده كي قوتلردن ماعدا ، كرده احتياطده ،
قوتلی قدمه لر بولندير قله نمكندر . حالبوكه ، يونان اردوسی قارشو سنده كي ملی جهه مز ،

ووضعیت و بوقوتدهمی ایدی؟ بوتون غربی آناتولو و لایترمز، آنقره و حوالیسی داخل اولدینی حالده، دها دوغریسی بوتون مملکتده، قوت دنیله جک برجزء نام بر ایلیمشی ایدی؟

محاربه خطرینه مجاور کویلر اهلایسنک یاپه بیله جکی مدافعه دن، خیالی نتیجه لره انتظار ایتمک معقول اوله مز. مملکتک بوتون قوت منالعمدن استفاده شرائط و صلاحیتنه مالک اولدقدن صوکره دخی، جدی تشکیلات عسکریه یاپه بیلیمک ایچون و بونده امکان موفقیت تأمین ایده بیلیمک ایچون، زمان، شرطدر. بروسه ده بکر سامی بکک امرینه تودیع ایدیلن قوتک اساسی، از میرده تفنک آتدیرلمق سزین یونانلیلره تسلیم ایدیلن و یونان کیمیلریله مدانییه چیقاریلان ایکی آلائی قادروسی دکلیدی؟ بو قوتک تبدیل معنوی ایچون استانبول حکومتلری هر هانسی بر تدبیر آلمشلمیدی؟ استانبول حکومتلری دکلیدی، که بالیکسرده، مدافعه یه چالیشان قوتلرمزک یونان تعرضندن اول، آنزاووری آرقلرینه صالیدردی. ینه استانبول حکومتی و خلیفه و پادشاه دکلی ایدی، که یونان جبهه سنده قوللانیله جق نسبت قوتلی بر فرقه بی، یکرمنچی دردنجی فرقه بی خندک - دوزجه یولنده خلافت اردوسی و عصات غروپلری طرفندن اضلال ایده رک داغیتیش و قوماندانلرینی شهید ایتدیرمشدی.

مقدرات مملکت مسئولیتی یکی درعهده ایتمش اولان هیئت وکیل، بو تاریخده کی شرائطه کوره سفربرک یاپه بیلیمکی عجیبا دوشونه بیلیرمیدی؟ مملکتک عادتاً باشند باشه خلیفه نیک فتواسی حکمنی انفاذه سوق و اجبار اولدینی بر صره ده، ملتی عسکره دعوت ایتمک جائز و ممکن کوروله بیلیرمیدی؟ بوندن بشقه، بوتون ملتی سلاح آلتنه دعوت ایتمه دن اول، سلاح مقدارینی و موجود سلاخی، حال فعالیتده طوته بیلیمک ایچون جیخانه و باره مقدارلری، منبعلری دوشونلک ضروری دکلیدی؟ وضعیتی محاکمه ایدرکن و تدبیر دوشونورکن، آجی اولسه ده، حقیقتی کورمکدن بر آن فارغ اولماق لازمدر. کفدمزی و بربرمزی آلداتمی ایچون لزوم و مجبوریت یوقدر. بز، وضعیتک وجهه لری احتیاجاتندن غافل دکلز. هر طرفدن، نامه نامتناهی تلغرافلر کلکده در: «قوای منتظمه معظمه سوق ایدیکنز»؛ «شو قادر جیخانه کوندریکنز» «بونلر کلزسه بوراده مغلوب اولورز» دنیلمکده و تهله که و آتش ایچنده بولنقدن متحصل هیجان سوقیله آجی لسانله ایضاح حال ایدلمکده در. بزم وظیفه مز و وضعیتمز، اونلرک تأثر و هیجاننه اشتراک ایدرک عمومک قوه معنویه سنی قیرمق دکلدز، بالعکس اونلره متانت و ثبات و امید ویره جک طرزده حرکت ایتمکدر.

بوندن صوکره، البته، وضعیتلر دکیشه جک و بوتون مملکت و ملتیه جدآ امید و امنیت بخش ایده جک تدبیرلر تطبیق اولنه جقدر. آرتق، بوکا مانع قالمه مشدر، هیئت اجرائیه، بر قسم تولدیلیری سلاح آلتنه ده جلب ایده بیله جکدر.

*
**

محترم افنديلر ؛

بعض مهم مسائلك قولايقله ايضاحنه مدار اوله جفنى ظن ايتديكم
ايچون هيئت عليه كوزه ، بر «يشيل اردو» دن بحث ايده جكم :
توركيه بويوك ملت مجلسنك و حكومتنك تاسسندن صوكره آتقرده ده
«يشيل اردو» نامى آتئنده ، بر جمعيت تشكىل ايتدى . بوجمعتك ، ايلك
مؤسسارى ، بك يقين و معلوم آرقداشلىردى . مقصد تشكىلى ايضاح ايچون ، داخلى عصيانلىرى
و بوعصيانلره قارشى كوندريلىن نظاميه قوتلرينك و مى مفرزىلر ك كوستردكلىرى بعض وضعيت
و منظره لرى تحظر ايتك ايجاب ايدر . عصات ، نظاميه افرادينه ، خليفه نك فتواسندن ، پادشاهك
عسكرلىكى عفو ايتديكندن ، آتقرده ده كى حكومتك غير مشروعيتمندن بحث ايدرك اونلرى سهولتله
اغفال ايتدكلىرى مكرراً كورولدى . فى الحقيقه ، بر جوق يرلرده ، بعض نظاميه افرادى ، عصاتله
مصادمه ايتمكسزبن ، بالعكس سلاحلارنى براقهرق كويلرينه ، مملكيتلرينه صا و وشيورلردى .
ملى مفرزىلر ك انقلاب مقصدينى دها سهولتله آكلادقلىرى و عصاتك اغفالاتنه قايىلمدقلىرى
آكلاشيلمىشدى . بوسيله عثمانلى اردوسنك بقاياسى دنيله ييله جك اولان اوتارنخلرده كى يورغون
و بزكين ويكى انقلاب مفكورده سنه كوره يتشديريله مش قطعات ايله انقلابى باشارمق خصوصنده كى
مشكلات ، محسوس بر درجه ده ايدى . اردويى ، يكي ذهنيته كوره ، شعورلى رحاله كيتيرمك ،
اوكونلر ك شرائطى ايچنده بك مشكل اوله جفنى ذهابى واردى . بناء عليه اوصاف مطلوبه يى حائر
شعورلى كيمسه لردن كزیده و انقلاب ايچون شايان استناد تشكيلات ياقمق فكبرى ، بعض ذواته
حاكم اولمغه باشلادى . يكديكبرى ولى ايدن وقانلى و مهلك وضعيتلر عرض ايدن داخلى اختلالات
قارشوسنده ، بوعرض ايتديكم فكر و تمايل قوتلندى . نهايت ، بعض ذوات ، بويله بر تشكىل
وجوده كيتيرمك اوزره فعلاً تشبث آلديلر . بن ، بر طرفدن اردومزى احيا و تقويه اسبابنه
نوسل ايدر كن ، تشكىل ايتمش بولنان مى مفرزىلردن ده ، هر درلو محذورلرينه رغماً ، هر يرده
بالضرور اعظمى استفاده يه چاليشمقده ايدم . فقط جدى انضباط و بلاقيد و شرط و بلا تردد اطاعت
طلب ايدن جدى وظائف عسكرينه نك ، آتبحق منتظم اردو ايله قابل ايفا اولدينى حقيقتى اونوتمغه
البتة محل يوقدى . مى مفرزىلردن استفاده ، زمان قزانمق مقصدينه مستند اوله بيليردى .
شبهه سز استخداملى ضرورى اولان مى مفرزىلر ك ، كزیده و شعورلى كيمسه لردن تركيب
ايديله بيلمسى شايان آرزو ايدى .

يشيل اردو تشكيلاتنك ايلك متشبلرلى مياننده بولنان يقين آرقداشلىر ، محضا بكا يارديم
مقصديله و بنى آيريجه يورمه مق فكريله ، كنديلرى تشبث آلهرق ، فعاليتده بولمقنى مناسب
كورمشلر . بكا ، يالكز ، نافع برايش يابه جقلىرى سويليله رك ، بسيط برطرزده بوتشبلرلردن
بحث ايتمشلردى . بن ، جدأ جوق مشغول اولديغم ايچون ، آرقداشلىرك بوتشبلريله اوزونجه بر
زمان علاقه دار اوله مدم . يشيل اردو تشكيلاتى ، نوعاً خفى بر تشكيلات ماهيتنده تاسس و اولدقجه

توسع ایتش . کاتب عمومی حق بیج بك و آنقرده کی هیئت اداره سی ، جدی واساسلی فعالیت صرف ایتشار . مطبوع نظامنامه لری وموظف مأمورلری هر طرفه کوندرلش . یالکز ، بر نقطه بی ده اشارت ایتلی یم ، که یشیل اردو تشکیلاتیه اشتغال ایدنلر ، ایشک بنم معلومات ومواقفم وآزوم داخلنده اولدیفنی سویلدکلرندن ، هر طرفه ، بنم نامه تشکیلاتی توسیع وتقویه چالیشانلر چوغالمش . تطبیق ایدلمکده اولان تشکیلات ، ساده جه ملی مفرزله وجوده کتیرمک کی محدود بر ساحه دن چیقمش ، چوق عمومی برغایه توجه ایلش .

تشکیلاتک مؤسساری میانه ، مبعوث بولان چرکس رشید بك و آنقره اوزرندن یوزغاده کیدوب کلرکن اوله جق ، چرکس ادهم وبرادری توفیق بکلر داخل اولمشلر . بوندن بشقه ، ادهم وتوفیق بك مفرزله رینک تکمیل افرادی ، یشیل اردونک عادنا اساسنی تشکیل ایلهمشله . افندیلر ، بومقدمه دن صوکره ، چرکس ادهم بك وقرده شلرینک ، ایلک دفعه شایان دقت کورولمکه باشلانان بعض طور ومعامله لری حقنده هیئت علیه کزی تنور ایتک ایسترم .

چرکس ادهم بك ، ملی مفرزه ایله اولا آنزاور تعیننده وبعده دوزجه عصیاننده ، موفقیتلی بعض خدمتله ایضا ایتش اولدیفنی جهته یوزغاده کیتک اوزره آنقره جلب اولدیفنی زمان ، هان هرکس طرفندن التفات وتقدیرات کوردی . کندیسنی مبالغه لی بر طرزده مدح وستایش ایدنلرده شبهه سز بولمشدلر . ادهم بك وقرده شلرینک ، بالاخره کوستردکلری وضعیدن ، کوردکلری معامله تقدیرکارانه دن مغرور اولدقلری وحقی بعضی خیالاته قابیلدقلری آکلاشیلدور . ادهم بك وقرده شلرندن توفیق بك ، یوزغاد عصیاننی تسکینه یوزغادده مشغول اولدیفنی صروده ، کفدینه یقین ، اوزاق نه قدر عسکری وملی قوماندانلر مز وارسه بونلرک رتبه وموقعلرینه اهمیت ویرمکسزین هپسنه برر برر محقرانه ومتجاوزانه معامله ده بولمقده هیچ برأس کورمه مکه باشلادی . اکثریسی ادهم بکلر شخصی ، ماهیت وقیمتی طانیایان قوماندانلر ، بملکتک آتش ایچنده بولندیفنی وادهم بکلر مبالغه لی بر طرزده ایشدکلری خدمتی دوشونلرک ممکن اولدیفنی قدر کندیسيله فضله معارضه ده بولمقندن توقی ایتشارلردی . بوندن جرأت آلان ادهم وقرده شی توفیق بکلر ، تورک اردوسنده دکلری هیچ بر ضابط و قوماندان بولمقیغه وکندیلری هرکسک فوقده برر قهرمان بولندقلرینه ذاهب اولمشلر وبو ذهابلرینی آچیقندن آچیفه ، بی پروا هرکسه سویله مکدن اجتناب ایتهمکه باشلامشلردی . دوزخ وودن دوزغری به والیرله وهرسه أمرلر وبریورلر و آمرلرینک عدم اجرایی حالنده اعدام ایدیله جکی تهدیدینی ده علاوه ایدیورلردی . ادهم بك آنقره و آنقره ده کی حکومت اوزرنده دخی ایقاع نفوذ تجربه سنده بولمشدلر . کویا یوزغاد عصیانی ، یوزغادک تابع بولندیفنی آنقره والیسنک سوء اداره سندن نشئت ایتش ، بناء علیه دیگر عصیان مسیبلری حقنده تطبیق ایتدیکی جزایی ، که اوجزا صلباً اعدام ایدی ، آنقره والیسی حقنده ده بالذات محل وقعه ده تطبیق ایتمه قرار ویرمشدی . یوزغاده اعزامنی طلب ایتدیکی آنقره والیسی ، تشبثات ملیه ده فوق العاده خدمت وفدا کارلق کوسترمش وکوسترمکده بولان یحیی غالب بك ایدی .

يحي غالب بكك، بالخاصه بزجه ، خدمتی تقدیر اولمش ووجودی يك لزوملی و نافع بر ذات اولدینی معلوم ایدی. ایسته بویله بر ذاتی ، کندی آله ، اعدام سهپاسنه ویرمهک بزی مجبور ایتمکه الک بویوک نفوذ و تأثیری احراز ایده بیلجهکنی دوشونمشدی. بالطبع يحي غالب بکی ویره مزدک و ویرمدک . ادهم وقردهشاری بومسئله اوزرنده فضله اصرار کوسترمه دیلر . فقط ، یوزفادده ، بالخاصه مبعوثلره ؛ « آقره یه عودتمده بیوک ملت مجلسی رئیسینی مجلس اوکنده آسه جقم . » یواللی تفوهاتی مسموع اولمشدر ، « یوزفاد مبعوثی سلیمان صری بکده بوتفوهاتی ایشیدنلردنر . » بز ، بوتون معلومات واستخباراتمزه رغماً ، بو (قرداشاری) دائماً شایان استفاده برحاله بولندیرمق جهتی ترجیح ایتدک . بوسبیلله ، کندیلرینی اداره ایتدک . یوزفاددن صوکره آقره اوزرندن کوناهیه حوالیسنه کوندردک . بومسئله به تکرار عودت ایتمک اوزره اصل موضوع بحشمز اولان « یشیل اردو » یه نقل کلام ایده جکم .

عرض ایتشدم ، که هر یرده ، « یشیل اردو » تشکیلاتی ، بنم نامه یاپورلردی . شخصاً طانیدیم ذواتدن بری ، ارضروملی ناظم نظمی بکک ، مأمور بولندینی ملاطیبه دن کوندردیکی برمکتوبده ؛ « یشیل اردو » تشکیلاتک موجب نمونیم اوله بیلجهک طرزده توسیعه چالیشیلدینی بیلدیریلوردی . بوخردن متیقظ اوله رق ، بوخنی جمعیت حقنده تدقیقاتده بولندم . بوجمعیتک ، مضر بر شکل وماهیت آلدیغنه قانع اولدم . درعقب لغوی جهتی دوشوندم . طانیدیم آرقداشاری تنور ایتدم . نقطه نظرمی سوبلدم ، ایجابی یابدیلر . فقط ، کاتب عمومی اولان حق بهیج بک ، جمعیتک لغوی حقنده کی تکلیفمک غیر قابل اسعاف وتطبیق اولدینی سوبلیدی . بن ، لغو ایتدیریم دیدم . بونکده غیر قابل اولدینی وچونکه وضعیتک تخمینمدن دها بیوک ودها قوی اولدینی وبوجعیتی تأسیس ایدنلرک نهایت قدر ، مقصدلردن ایرلیه حققرینه دائر یکدیگرلرینه سوز ویرمش اولدقربی ، بوضع مخصوص ایله افاده ایتدی . وقایع کوستردی که ، بز بوخنی جمعیتک منع فعالیتنه چالیشدیغمز حالده تماماً موفق اوله مدق . جمعیت رؤساسنک بر قسمی ، که رشید ، ادهم ، توفیق برادرلر باشده بولونیورلردی ، فعالیتلرینه ، وبودفعه بالطبع ، تماماً منفی وعلیه دارانه برطرزده ، دوام ایلشلردر . اسکی شهرده چیقارتدققری « یکی دنیا » غزته سی ایله ده ، فکر ومقصدلرینی متجاوزانه بر صورتده نشر ایتدیرییورلردی .

§ محترم افندیلر ؛ تعقیبنی دوشوندیکم صره یه کوره ، هیئت علیه کزی بر آرز شرق جبهه مزله مشغول ایده جکم . فقط ، تماس ایده جکم وضعیته تقدم ایدن بر صفحه واردر ، که اولا اونی ایضاح ایتمک لازم کلیور .

برنجی بیوک ملت مجلسنده رئیس ثانی اولان ارضروم مبعوثی جلال الدین عارف بک ۱۵ آغستوس ۱۳۳۶ تاریخلی برتقریرله ، مجلسدن ایکی آی مدتله مأذونیت آلدی . درمیان ایتدیکی معذرت ، تعب دماغی نتیجه سی دوچار اولدینی دائمی باش آغریسی ایدی . عینی زمانده ، چوقدنبری کورمیدیکی دائره انتخابیه سنی ده تفتیش ایلمک آرزو ایدیوردی .

جلال‌الدین عارف بك، ارضروم مبعوثانردن حسين عونى بكك، كنديسىنه رفاقت ايتديرلمسى، خصوصى اوله‌رق بندن رجا ايتدى . حسين عونى بكك ، مجلسدن مأذونيت طلب ايده بيلمسى همچون صريح بر معذرتى يوقدى . كنديسى ، بن ، خصوصى بر وظيفه يي حائز اوله‌رق كوندره جكدم . بوخصوصى ، ۱۸ آغستوس ۳۳۶ ده مجلسدن رجا ايتدم . تصويب اولندى .

جلال‌الدین عارف وحسين عونى بكلك ، ارضرومه مواصلتلىرى متعاقب ، جلال‌الدین عارف بكدن ۱۰ و ۱۱ و ۱۶ ايلول ۳۳۶ تاريخلرنده اوچ شيفره تلغراف آلدیم . بوتلغرافنامه لره كوره؛ ارضروم اهالي سنده حساسيت و غليان وارمش . فقط، جلال‌الدین عارف بكك آنقره‌دن ارضرومه حركتندن خبردار اولنجه خلق انتظار وضعيتى آلمش . . غليان اسبابى ده ، اردو انبارلىنه و تفنك و جبخانه ضياعنه وسوء توزيعنه متعلق ايمش . .

جلال‌الدین عارف بك ، بعض مأمورلك تبديل و تجزيه سى كي اجرا آتده سرعت طلب ايدىوردى . موضوع بحث مأمورلك تبديل و تجزيه سنده ، ارضروم والى و كالئنده بولنان مير آلاى كاظم بك (از مير واليسى كاظم پاشا) باشده بولونيوردى . جلال‌الدین عارف بك ، أهالى ايله مذاكره ده بولنه‌رق ، آطنه والى سابقى ناظم بكك ، ارضروم واليكسكه مأمور ايدلمسك تقرر ايتديرلمش اولديغندن و طريزون طريقه تبليغات ياپملىرى و ناظم بكك مواصلتنه قدر خلقك آراى عموميه سنه مراجعتله بروكيل انتخابدن بحث ايتدكن صوكره ، و يريله جك جواب موافقتله خلقك متزايد غليانى عاجلا تسكين ايديله مزسه ، تحصيل ايديه جك نتايج و خاتمندن تحاشي ايدلمكده اولديغنى بيلدير يوردى . صوكمنجي تلغرافنامه سنده ، « مسئله، آنقره، شكاتى نظر اعتباره آلمديغندن، آنقره‌دن اعتمادك زائل اولمى صورتنه انقلاب ايديه بيله جكدن . . »

افنديار؛ شرقده كي قول اردو مزده دهشتلى فتالوق وسوء استعمالات وارمش . . فتالوق درجه سى اوقدر توسع ايتمش كه خلقك حقيتنه دوقونمش . . مدهش غليانى موجب اولمش . . فقط ، بوقدر عمومى وغير قابل تسكين غليانى ارضرومده ؛ نه والى و كيلى ، نه قول اردو قوماندانى آكلامش ! . بويله بر غليانك ، هيچ بروظيفه دار ، هيچ برعلاقه دار فارقى اولمه مش ، حكومتى خبردار ايدن هيچ بر كيمسه بولنمه مش . . مع مافيه خلق ، جلال‌الدین عارف بكك تعب دماغندن دولايي مأذون ، حسين عونى بكك ده بنم طرفدن مأمور اوله‌رق ارضرومه حركتلىرى خبردار اولدقلىرى ، حساسيت و غليانلىرى ضبط ايتمش . . مبعوث بكلك مواصلتلىره برابر اظهار ايدىورلر . .

دوغرىسى افنديار ؛ بن ، بومعلوماته اصلا اينانه مدم . جلال‌الدین عارف وحسين عونى بكلك برر صورته آنقره‌دن ارضرومه تأمين ايتدكلى سياحتلىرى معيندار بولدم و حيرت ايتدم . بالخاصه ، خلقك آراى عموميه سيله والى تعيينى تكليفك ؛ حقوق پروسورلكى ايتمش ،

قانونشناس طائش ، مجلس مبعوثان رياستندن ، توركيه بويوك ملت مجلسى رياست ثانيه سنه
كلش ، جلال الدين عارف بكدن وقوع بولديغنى كورمك حيرتمى تزويد ايتدى .

ارضرومده ، بويوك ملت مجلسى رئيس ثاينس ۱۷ ايلول ۳۳۶ تاريخنده « تلغرافنامه لرينك
هيئت وكيلهده اوقونديغنى وبوباده جبهه قوماندانلغيله مخبره ايدلمكده اولديغنى » بيلدردم .
شرق جبههسى قوماندانلغندهده ، جلال الدين عارف بكك اشعاراتى خلاصه ايتدكدن صوكره
معلومات ومطالعهنسى صوردم .

شرق جبههسى قوماندانى كاظم قره بكر پاشانكده ، ۱۴ ايلول ۳۳۶ ده نيم تلغرافدن اول
يازمش برشيفره تلغرافى ، ۱۹ ايلولده آلد . بوتلغرافنامهده ، « جلال الدين عارف بكك ،
لازستان ، طرزون ، ارضروم ، ارزنجان ، وان ، بايزيد ولايتلرى ومجلس عاليجه تنسيب
بيوريله جق ديكر مناطقى احتوا ايتك اوزره ولايات شرقيه واليككنه تعيين بيورولمىنى عرض
وتكليف ايلرم . » دينلدكدن صوكره ، شومطالعات علاوه اولونيوردى : « بوتكليفك
تصويب واجراسى حالنده عسكرى وملى هرايكى وظيفه نك لايق اولديغنى اهميت ودقته پاييله جنى
فائده سندن بشقه ، حين حاجتده ، امور مهمه يى مذاكره وايحاب سريغنى ايضا ايچون ملت وكيل
اوله رق بر ذات ده بولمىش اولور . معروضات سالفه نك بيوك ملت مجلسنجه لايق اولديغنى
اهميتله نظر دقته آنه رق قبول وتصويب بيوريله جنى اميد وبوخصوصده ذات ساميلرينك
دلالت وهمتلرني استرحام ايلرم . كيفيت ، خطوط اساسيه سى اعتباريله ، جلال الدين عارف
بك افدى ايله كوروشولمىش ومشاراليجهده موافق حال بولمىش ايسهده بو بابده كى قرارك ملت
مجلسنك تنسيب وموافقته منوط اولديغنى طبعيدر . »

افنديلر ؛ اردونك سوءاستعمالندن ، اهانينك غلبانندن ، ارضرومه آراى عموميه ايله والى
انتخابندن وسريماً جواب موافق ويرلمزسه آنقره يه عدم اعتماد حاصل اوله جفندن بحث ايدن
جلال الدين عارف بك ، اردونك قوماندانيله كوروشيور وكنديسك واسع مقياسده ولايات
شرقيه واليكنى تكليف ايتديرييور . اردو قوماندانى ده جلال الدين عارف بكك ، بالنتيجه كندى
عليهنده اولان شكاياتندن بي خير كوروشيور . وضعيتى ، مقصد مخصوصله ترتيب اولمىش بر اويون
وعين زمانده بر غفلت منظره سى ارائه سندن خالى تلقى ايتك مشكل ايدى .

كاظم قره بكر پاشانك ، ۱۷ ايلول تاريخلى تلغرافه ۱۸ ايلولده ويرديكى جوابده : « جلال الدين
عارف بكك اشعاراتى ، بر قاچ ذاتك ، والى وكيل مير آلاى كاظم بكى ، محضا ارضرومدن
اوزاqlاشديرمق ايچون ياپدقلى ديدى قودى به مستنددر . خلقك غليانى و آراى عموميه ايله
والى انتخابى خصوصلى ، مع التأسف جلال الدين عارف بكك يا كلش بر استقامتى طوتلمزندن
بشقه بر شى اولديغنى ظن ايتيورم . كوچوكلرينك ، بويوكلرينك ، بوتون شرقك بك زياده
حرمت وامينتى قازانان بنده كزه ، موضوع بحث شكايترك ياپيلمه سى ، ايش چورمك
ايسه ينلرك موفق اوله ميه جقلىرى بيلملىرى نتيجه سيدر »

جلال الدين عارف بك ، مير آلاى كاظم بك ، ولايت وكالتندن وقول اردو قوماندانلى
وكالتندن انفكك ايتديريلهوك ارضرومدن اوزاقلاشديرلسنى بنده كزه تكليف ايتدى . ولايت
وكالتندن آلمسى ، داخله وكالتندن امر اولمسيه و ولايت وكالتنك بالذات كندىلى طرفندن ،
يعنى جلال الدين عارف بك طرفندن ، درعهده ايدلمسيه ممكن اولاييله جكنى بيلدردم .

جلال الدين عارف بك ، ارضرومدهكى غير رسمى وضعيتنك نفوذنى قيره بيله جكنى ظن ايدرم .
درحال ارضروم والى وكالتنى درعهده بيورمى ؛ باشلاقلرى ايشك سكونته وموفقيته ختامه
ايرديرلمى ايجون ، الزمدر . بالاخره تصويب بيوريورسه ، ولايات شرقيه مفتشلكنه وبا
واليلكنه تعيين بيوريور . هر حاله بحث بيوردقلرى غليان وحساسيتك ، كندى تشرىقلرى
اوزرينه انتظار وضعيته كچديكنى قبول ايتيورم . بيله بر سوزك كال اهميته قبول ايدليكنى
كورن ذاتك جرأتكار افاده لرى ديهه تلقى ايديورم ...

كاظم قره بكر پاشانك ، ۱۴ و ۱۸ ايلول تاريخلى تلغرافلرينه ، ۲۰ ايلوله ويرديكم جوابده
« بويوك ملت مجلسى اعضاغيه مأموريت بر ذات عهد سنده اجتماع ايدمه جكي » حقهدهكى
۵ ايلول ۳۳۶ تاريخلى قانونك ماده مخصوصه سنى عينا يازدقدن صوكره ، « جلال الدين عارف
بكك ارضروم واليلكنه تعيينى غير ممكندر . مبعوثاقدن استعفا ايلديكى تقديرده ، ولايت
مذكوره تعيينى هيئت وكيلاهه تكليف اولنه بيلير . » ديدم .

حالبوكه ، افنديلر ؛ كاظم قره بكر پاشانك ، صوك تلغراف تاريخى اولان ۱۸ ايلول كوني
بزم ، ۲۰ ايلوله بيلدرديكمز قانونك حكمنه منافى اولان وضعيت ، ارضرومده آلمش ايمش ...
بو مغاير قانون حركتدن ، عيني زمانده يكي توريكه نك عدليه وكيلى بولنان جلال الدين
عارف بكك ، ۱۸ ايلوله يازيلوب ۲۱ ايلوله آلدېغم تلغرافنامه سييله خبردار ايدلدم . كندى
كندينه ارضروم والى وكيلى اولان عدليه وكيلىنك تلغرافى عينا شودر :

ارضروم

۱۸ ايلول ۳۳۶

آنقرهده بويوك ملت مجلسى رئيسى مصطفى كال پاشا حضرتلرينه

كاظم پاشا حضرتلرينه شرفورود تلغرافنامه ساميلرى اوزرينه ، مشاراليه ايله مسائل
معروضه حقهده مفصلاً كوروشدك . پاشا ، احوالك وخامتنى آكلامق ايسته ميورلر و معيتنده
بولنان ذوات ، هر وجهه حمايه اوليور . افكار عموميه دهكى غليانك بر آن اول تسكينى ايجون
اسلحه ومهمات ولوازم ساثره ايله كليساده مروي سوء استعمالاتى جدى بر صورتده تحقيق

و متجاسر لرینی پنجه قانونه تسليم ايده بيلمك ايجون ، عامه نك مظهر حرمتی اولان ۹ نجی فرقه قوماندانی خالد بكك مأمور بیورولسینی استرحام ایلرم . اردو حساباتنك تفتیشی ده لازم كلدیكندن وسائل سر یعه ایله بر مالیه مفتشك اعزامی منوط رأی دولتریدر . كاظم پاشا دن شمسی آلدیغم برتذ كرده اولجه ولایت وكالتدن بلا قید و شرط چكیلمكه قرار ویرن میر آلا ی كاظم بك ، تبدیل فكر ایدرك وكالتی بنده كزه و یاداخلیه وكالتدن تعیین اولنه حق بروکیله دور ايده جكنی باتذ كره بیان ایتش و مو می الهك دوام وكالتی ده ، محذوری و مخاطره لی كورولش اولدیغندن شو بر ایکی كون ظرفده احوالاك زنا كتی و ملكتده محتمل اولان هر ج و مرجه میدان ویرلمك اوزره بالضروره داخلیه دن كله جك أمره انتظاراً بالذات وكالتی قبول مجبوریتمده قالدیم . ارضروم اها لیسنجه ، وكالتی آرزو اولنان رفقا دن حسین عونی بكة تودیع وكالت بیورولسی مسترحمدر . درمیان ایلدیكم اشبو تكالیف سایه سنده ، افكار عمومی تسكین اولنه بیله جكندن اجرای ایجابی رأی دولترینه منوطدر .

عدلیه وکیل
میرالدین عارف

افندیلر ؛ بویوك ملت مجلسی رئیس ثانیسی و عدلیه وکیل جلال الدین عارف بكك بو طرز حرکت و اشعارانی بزم ايجون آكلاشیلماز بر معما حالی آلدی . وضعیت چوق مهم و نازك ایدی . بو اهمیت و نازك سببی پنجه ، جلال الدین عارف بكك و برابر حرکت ایتدیکی رفقا سنك ، تأمیننی تحیل ایتدكاری مضمرات و بو مقصدله آلدقاری طور و یا خود یابدقارینی ظن ایتدكاری امر واقع دكلدی . حیاتنك مهم بر قسمنی محاربه میدانلرنده كچیرمش ، اختلاللر و انقلابلر ايجنده پویان اوله كلش انسانلر ايجون ، بو كی اوافق تفك ظهوراتك مقابل تدابیرینی بولوب تطبیق ایتكده ، وهم و ثانی ایدیه جكنی ظن ایدنرك آلدانه جقلرینه شبهه یوقدر .

فی الحقیقه ، وضعیت چوق مهم و چوق نازك ایدی ، چونكه ، اوكونلرده شرق جبهه سنده ارمنستانه آرتق تعرضه قرار ویرمشك . بونك ايجون حاضر لایتمقده و تدابیر آلمقده ایدك . شرق جبهه سی قومانداننده ایجاب ایدن و اوامر تعلیمات ویرلشیدی . شرقه ، ایلری توجیه ایدیلن اردونك آرقه سننده ، حكومتك عدلیه وکیل ، كویا او اردونك خرسزلفنی ، منسوبلرینك سوء استعمال ارباندن بولندقارینی میدانه چیقارمق ايجون ، ولایت والی وکیل صفتنی غیر قانونی اکتساب ایتكی چاره و یكانه تدبیر بولیور .

ارضرومدن ، جبهه ده قرارگاهنه كیتش بولنان جبهه قوماندانی ، نهایت ۲۲ ایلول تاریخنده دبیر ، كه : « جلال الدین عارف بك افندیك ولایات شرقیه والی عمومیلكنه تعیینی حتمده ، ذات دولترینه مقدما واقع اولان تكلیفم بنده كزه احساس ایدلش و طرفدن صمیمی تلقی اولنش بر فكرك نتیجه سی ایدی . ارضروم حتمده ، جلال الدین عارف بكك ، تشبثات و مراجعاتی

ایله حقیقت انکشاف ایتیش بولندیغندن ، مشارالیهک والیٰ عمومیلکه تعیینده کی تکلیفمندن
بالطبع صرفنظر ایلدیکم معروضدر . شرق جبههسی قوماندانی کاظم قره بکر . »

ارضروم ولایتی وکالتی درعهده ایدن بویوک ملت مجلسی رئیس نایسندنده عینی تاریخی ،
یعنی ۲۲ ایلول ۳۳۶ تاریخی برتلغراف آلام . بوتلغرافده دینلیوردی ، که « اسلحه ومهمات
وارزاق واموال متروکده وقوع بولان سوء استعمالات وغیر قانونی ونامحدود تکالیف اخذی ،
قانونسز تحکم وتجبر ، خلقت حسیاتی بوسبوتون رنجیده ایتیش .. ارضرومک امنیتسز وامیدسز
بر وضعیته دوشهرک آرتق کندی اللریله اداره ایدملری لزومنی ، یکانه چاره نجات وخلاص عد
ایلش اولدینی برزمانده بورایه کلدک . قره بکر پاشانکده حرکتی ، منافع مملکته توافقی ایتدی .

بوسبیله ، علناً یاپیلان فناقلره ، همان نهایت ویرمک ومسبیلرینی تجزیه ایتک لزومنده اهالی
متفقاً اصرار ایتدی . امنیت بخش تدابیرک عاجلاً اتخاذه طلی وولایت وکالتی بالذات قبول
ایتمککم ، پاشاده داخل اولدینی حالده اهالی طرفندن استرحام اولندی . وکالتی حسین عون
بکه تودیع لزومنی یازمشدم . مملکتک کنیدیلرندن عد ایدهرک امنیت کوستردکلری مبعوث
حسین عون بکک یکریمی درت ساعته قدر تبلیغ مأموریتی .. » [وثیقه: ۲۵۸ جلال الدین عارف]

§ محترم افندیلر ، خلقت کندی ایلله کندی ادار ایتسی پرنسپینی اورتهیه قویان بزده .
فقط ، بوندن ، هر ولایتک ویا هرمنطقهک ، آری آری برر اداره تشکیل ایتسی ، اصلاً
قصد ایتدک . مقصدمزنی ، بویوک ملت مجلسنک ایلک کونلرنده صریح افاده ایتدک .

مجلسکده قبول ایتدیکی مقصد و غایه مز ، اراده ملیهنک یکانه تجلیکاهی اولان ملت مجلسنک ،
عموم وطنک مقدراتنه واضع الید اولدینی صورتنده افاده اولندی .

بومجلسک رؤساسندن بری وهیئت اجرائیهده وکیلی ، همده عدلیه وکیلی اولان ذاتک ،
اردوده ویا هرهانکی بریده قانونه مغایر برحرکتی میدانه چیقارتیق ومسبیلرینی نجه قانونه تودیع
ایتمک ایچون توسل ایدهجکی تدبیر بر طاقم سبکمغزانه اویهرق چوق یقیندن طانیدیغم جدأ
وطنپرور ارضرم همشهریلرملک اصلاً موافقت ایده میه جکلری عصیانکار بروضعیت آلمقی اوله جقدی؟
حسین عون بکک ۲۴ ساعته قدر والی وکالتنه تعیننی طلب ایدیور . بواولتیا تومک
معناسی وارمیدی ؟

جلال الدین عارف بک ، بوتکلیفنی ، کاظم قره بکر پاشابهده یامش .. کاظم قره بکر پاشا ،
اوکا دیمش ، که : « حسین عون بک ، احتیاط ملازمی اوله رق صحنه لرده ضابطانی اکلندیرن ..
هیچ بر مأموریتده بولنمه مش وسط بر آدمدر . بونی والی وکیلی یایمق حکومتی اویونجاق یایمق
ایسته مک اولور . »

افندیلر ؛ جلال الدین عارف بکک اولتیا تومنه ویردیکم جواب عیناً شو ایدی :

شيفره

تاخير ايديله من

نومرو

۳۸۸

آنقره

۲۳ - ۹ - ۳۳۶

ارضرومده عدليه وکيلي جلال الدين عارف بك افندي به

ج ۲۲ - ۹ - ۳۳۶ شيفره به : ايلک تلغرافنامه کزى اهميته نظر دفته آلمش وبوخصوصده شرق جههسى قوماندانلى ايله محابره ايدلمکده اولديغنى يازمشم . مشاراليه قوماندانلجه ، ايجاب احوالک ياپيله جنى بك طيبى ايدى . بوکارغما ، توالى ايدن غيرقانونى وغير مصيب تکليفات وتشبثاتکىز هيئت وکيله جه موجب استغراب اولمشدر . داخله ومدافعه مليه وکالتلرنجه مقامات عائده سنه تبليغات لازمهده بولونيلمشدر . ذات عالييرينک ، هيئت وکيله نك لزوم کوردىكى ايضاحاتى ويرمک وايجاب ايدرسه مجلس حضورنده ايساحاتده بولمق اوزره آنقره به همان عودتکىز لازمدر .

بويوک مات مجلس رئيسى

مصطفى کمال

فنديلر ؛ کاظم قره بکر پاشا ، ۲۲ ايول ۳۳۶ تاريخلى برشيفره سنده ، شو معلومانى وپريوردى : « شمدى آکلايورم ، که جلال الدين عارف بك ، دها آنقره ده ايکن ، مشاراليه ايله بعض کلاه قائمق ايسته بيلر ، کوزل برپروغرام يامشدر . مثلاً ، حسين عونى بك ، ارضروم واليسى اوله جق . جلال الدين عارف بك ، شرق ولايترينک والى عموميسى اوله جق .

جلال الدين عارف بك ، يا اويونجاق اوله رق اويناديليور وياخود دها قرار ويرمدم ، بك ذکيدر ، کندى برايش يامق ايسته يور . چونکه ، خالد بکى بنده کزه تکليف ايتمى يازمى وحسين عونى بك حقهنده کى اصرارى ، بشقه معنا افاده ايتيور . خالد بکک مير آلاى کاظم بکله آره سى پک اى اولمديغندن ، کاظم بك عليهنه کنديسنه برقرار ويردريه بيلير . حسين عونى بکده والى نامى آلتنده کوزل بر اويونجاق اولور . حسين عونى بکک والى وکالتنه انهاسنى ايشيدنلر مايوس اوليورلر وايکره نيورلر . خلاصه عرض ايديم ، که ارضروم مبعوثى نجاني بکک برادرى اولوب اخيراً معارف مديرلککنه تعيين اولنان مدحت بك بولشه ويککى ، مملکتک ايش بجرمه بيلرينک موقع قاپمى طرزنده تلقى ايتديکى ظن ايديور . بوذات ، منفعتپرست

اولديغندن اكثریت طرفدن پك سويلز . خلق حكومتی مسئلهسندە ، بندە كزى مساعد بولەمدىغندن جلالالدين عارف وحسين عونى بىكلرە بخابرە ايدەرك ايشك دها اولدن ترتيب وتصوب ايدلىكىنى ظن ايدىيورم .»

افنديلر ؛ جلالالدين عارف بىكى آقرەبە دعوت ايدن ۲۳ ايلول تاريخلى تلغرافنامەم ، ۲۴ ايلول تاريخلى شديد المأل بر تلغرافنامە ايله قارشيلاندى . بوتلغرافنامە مجلس رياستى مقامنە خطاباً يازلش ايدى . « هيئت وكيلاهە وبويوك ملت مجلسندە قرائت اولنەجقدر . » اخطارنى دە احتوا ايدىيوردى . بىم تلغرافدەكى ايىكى كەلىي ، غير قانونى وغير مصيب كەلەرنى آلەرق ، جلالالدين عارف بك ارضرومدەكى تشبث و تەكليفلەرنى برر برر بويىكى كە ايله طارتيوردى . بوى غير قانونىدۇ ؟ بوى غير مصيدىر ؟ ديهەرك كەندىنى مدافە ايدىيوردى . ياپدىنى ايشلارك نە اولدىنى بالمناصبە ويريلن معلوماتدن آكلاشيلدىنى ايچون هانكيسنك غير قانونى اولمىدىنى و هانكيسنك غير مصيب بولمىدىنى ، تقدير ايتىك كوچ اولمەجقدر . جلالالدين عارف بك ، « غير قانونى وغير مصيب تەكليفك بىدن صدور ايلمەجكەنە هيئت وكيلاهە قائل اولسنى بىكردم . » ديدكەن صوكرە ، « آرە كزده مدعىتمى تقدير ايدەجك آرقداشلرم موجود اولەجفە قانعم . » افادەسە ، كەندىسىنى تقدير ايدەبىلمەك كەندىسنىك أشى ، آرقداشى اولق مايتەندە بولمىغە آنحق ممكەن اولەبىلەجكى حقيقتى اتيان ايدىيوردى . جلالالدين عارف بك ، دائرة انتخابىەسىنى نفىش ايتىمكسزىن ، آقرەبە « معاودت » ايدەمەجكى دەبىلدىرييوردى .

افنديلر ؛ بىن دە استانبولە عودت ايدەمەجكى استانبول حكومتە ارضرومدن بىلدىرمشدم . اكر ، محل دعوت و صاحب دعوت عىنى اولسەيدى ، انسانك ، عادتا ، غريب بر نظيرە ياپىلمقە اولدىغەنە حكم ايدەجكى كەبىلدىرى . فقط ، شرائط ، بوسبوتون بشقە اولدىغەنە كورە ، استانبولك دعوتە قارشى بكا آغوش وفاوفدا كاريىنى آچش اولان قهرمان ارضروم اهالىسنىك ، بو آغوش صميميتى سوء استعمال ايدەبىلەجكەنە اصلاً احتمال ويرمدم .

حتى ، افنديلر ؛ ۲۸ ايلول ۱۳۳۶ تاريخندە ارضروم اهالى مرخصلارى نامىلە مأمورين واهاليدن اللى امضا ايله آلديقم تلغرافنامە دخى ، بوقناعتمى اخلال ايتدى . كرچە تلغراف ، چوق درشت و عصيانكار ايدى . فقط ، امضالرك قسم كليسى ، جلالالدين عارف بكك والى وكيلىكى ايتدىكى ولايت مأمورلرىنىك ايدى . بالخاصە استيناف اعضاسندن اولوب جلالالدين عارف بك طرفدن پوليس مديريتى وكالته تعين ايديلن ذاتك امضاسى بو تلغرافنامەك ، نصل چيركىن بر ذهنيتك محصولى اولەبىلەجكەنە مدار حكم عد ايدىلەزمىدى ؟ بوتلغرافنامەك معارف مديرى مدحت بكك أونده طوپلانان بر طاقم كيمسەلر طرفدن ترتيب ايدلىكىنى آكلامق خصوصى كەجىكمەدى ،

افنديلر ؛ جلالالدين عارف بك ، تەكليفلەرنى برطرفدن ، ارضروم هيئت مركزىە رئيسى

توفیق امضاسیله « جلال الدین عارف بك افندىك واقع اشعارى وجهله معامله افاسنى قطعيله
طلب ایدرز . » دیه تأیید ابدير ركن بر طرفدن ده ، كویا ، آنقره ایله شیفره لی مخبره لرله
ر طاقم ایشلر یاپلق وتشبتك نه تأثیر یابدینی آكلاشیلق ایسته نیوردی .

ارضروم

۳۳۶-۹-۲۱

آنقره معارف وکالتنه

ارضروم مبعوثی نجاتی بکه :

ممکنسه ، صحیه مدیرینه مرکز طبیی دوكتور سالم بكك تعییننه همت اولنسی موافقدر .
بوندن اولکی انهارك جدیدن عاری بولندی . تخصیصاً تمزی مطلقا آلاق زراعت بانقه سندن
حواله ویریکنز . مجلسه یازلشدر . (حسین عونى)

معارف مدیری

مرمت

وبعدہ ،

معارف وکالتنه

ارضروم

۳۳۶-۹-۲۵

رضانور بك افندی به :

شمدی به قدر یازدیغم مسائلدن نه نتیجه حاصل اولدی . هیئت وکیلده بو مسئله حقنده نه
جریان ایلدی ؟ لطفاً بی معلوماتدار ایتکنزی رجا ایله کوزلر کزدن اوپرم . (جلال الدین عارف)

معارف مدیری

مرمت

وبعدہ ،

ارضروم

۳۳۶-۹-۲۵

فایت مهم ومستعجلدر

آنقره ده معارف وکالتنه

رضا نور ونجاتی بکله اوقویه جقدر :

أرمیلری تأدیپ مقصدیله حزیرانده سفربرك اعلان اولنهرق اوچ یوز بشه قدر تحت

سلاحه دعوت اولمش طقوز بيكي محارب واون اوچ بيكي غير محارب كه جمعاً يگون يكرمي ايكي بيك عسكرله ضابطان عائلهسي اعاشه لري هان ارضروم ولايتي اهالي سنه تحمیل اولنه رق شوزمانده تكالیف حربیه صورتیه برحق میلیون لیرالق ارزاق ومواشی ووسائط نقلیه آلتشدر. خلق ، مقصدك علویتنی تقدیر ایتمه سنه مبنی بوقدر فدا کارلق ایتدکن صوکره چیچه رینک معلوم مکتوبی حرکت عسکریه بی عقیم راقاسی وارمنیلرک بوندن جسارت آلهرق اهالی اسلامیه به مظالم یاپارکن اردونک ارمنی بولاشه ویک اتفاقی ایلری سورهرک جسارتسزلك کوسترمسی وقیزیلر ایله مطلوب درجه ده آکلاشیلامه سی وبونلره برابر جلال الدین عارف بکک یازدینی سوء استعمالره میدان ویرلسی بک فنا برتأثیر یاهررق خلق قیام ودنسزلكه سوق ایتشدر. شرق احوالی اداره ایده بیلیم قدرتی کاظم پاشاده اولمدینی جهته بورانک احوال سیاسیة وعسکریه سنی ارمنیلره مقابله ایده جک کیاستده ای اداره ایده بیلجک مقتدر وعینی زمانده صلاحیت فوق العاده بی حائر رهیتک وجودی الزمدر . شیمدی به قدر قیمتدار زمانلر آنقرده دوسیه سی موجود معناسز محاربات ایله کچمش، بلکه ده برچوق فرصت لر غائب اولمشدر. دیگر طرفدن ارضرومک موسم اعتباریه مشکل زمانلری کلدی. اردونک محافظه سی ضروری اولوب حالبوکه البیسه واعاشه خصوصنده بک زیاده ضرورت چکیلمکده در . مأمورین عسکریه وملکیه درت آیدنبری معاش آلمه مقده ومصارفات عسکریه ایچون یکی تکالیفده بولمغی تصور ایدیورلر سده اهالینک قدرتی بیلیمورلر. قطعاً مساعد دکلدی. حکومت مرکزیه بک بیکانه وجوار الویه ، باخصوص خرپوط ولایتی بوتون لاقید ، هیچ علاقه کوسترمه مکده در . بوکی معاملات حقنده حکومتدن ، ایجاب ایدرسه ، نامه مجلسکزدن ده استیضاحده بولونیکز اردونک احتیاجاتی اوراچه قطعاً تأمین ایدهرک صوکره کلیکز. ولایات شرقیه حقنده کی آژانسه چوق ایناندام . امضا . حسین عونی

مارف مدیری

مرحمت

کورولورکه ، جلال الدین عارف بکک ، هیئت وکیل آره سنده مدعیاتی تقدیر ایده جکنی ظن ایتدیکی ومقامنک شیفره سندن استفاده به قیام ایلدیکی ذاتده ، کندیسنک محرری اولق ایسته مه مش ومجلس ریاستنی خبردار ایلشدر .

افندیلر ؛ قرق الی کشی نک ، بوتون ارضروم اهالیسی نامه تلغراف چکمک صورتیه اوبنامق ایستهن اویونک ، ینه ارضروم اهالیسی طرفندن ، خلقک بویوک ملت مجلسی حکومتنه صداقت وفدا کارلق حسیاتیه مشبوع اولدیغنه دائر کلن تلغرافله ماهیق آکلاشیلدی .

جلال الدین عارف بک ، ارمنستان سفرنده اک نهایت بویوک ملت مجلسی اردوسنک مظفر اولدیغنی کوزلریله کوردکن صوکره ، یعنی عودت تبلیغاتی آلدیغندن قرق یدی کون صوکره

ارضرومدن حرکتہ قرار مجبوریتہ قانع اولمشدی . مع هذا حرکتی شو تلغرافله مجلسه تبشیر
ایتدیریوردی :

ارضروم
۲۷ تشرین ثانی ۱۳۳۶

بویوک ملت مجلسی ریاستنه

بویوک ملت مجلسی رئیس ثانیهسی و امور عدلیه و کیلی محترم مبعوثمز جلال الدین عارف بک
افندی ، مبعوثمز حسین عونى بکله دونجی کون شتانک شدتنه رغماً ارضروم اهاالیسنک بویوک
و پارلاق مراسم تشییعیله ابله آنقره یه متوجهاً حرکت ایتدکلینی عرض وبووسیله ابله مجلسه
قارشى اولان لایزال حرمتلرمزی تقدیم ایلرز .

مدافعه حقوق هیئت مرکزیه رئیسى

توفیقو

حسین عونى ، جلال الدین عارف بکلرک ارضرومدن عودتدن سوکره ، مجلسده کی وضع
مخالفتلری و کاظم قره بکر پاشابه تعرض و هجوماريله مجلسی چوق اشغال ایتدکلی کورولمشدر .
محترم افندیلر ؛ شرق حدودلرمزده مستعجل اولان ایشمز ؛ جلال الدین عارف بکک ،
ارضرومک انقلاب تاریخنده براقیدینی اثرینی دها فضله مطالعه و تدقیقه مساعد دکلدز . آرزو
بیورورسه کز عینی کونلرده شرق حدودمزده کی جدی اشتغاله کله لم :

معلوم عالیکز درکه موندروس متارکه سندنبری ، ارمنیلر ، کرک ارمنستان داخلنده ، کرک
حدوده مجاور محللرده ، تورکلری کتله حالنده قتلدن بر آن فارغ اولیورلردی . ۳۳۶ سنه سی
صوک بهارنده ارمنی مظالمی تحماسوز برحاله کلدی . ارمنستان سفرینه قرار ویردک . ۹ حزیران
۳۳۶ تاریخنده شرق منطقه سنده موقت سفر بک اعلان ایتدک . اون بشنجی قول اردو
قوماندانی کاظم قره بکر پاشایی شرق جبهه سی قوماندانی یابدق . ۳۳۶ حزیراننده ، ارمنیلر ،
اولتیده تشکل ایدن تورک اداره محلیه سنه قارشى حرکتله ، احوالی بی استیلا ایتدی . خارجه
وکالتمز طرفندن ، ارمنیلر ۷ تموز ۳۳۶ ده براولتیمانوم ویرلدی . ارمنیلر عینی طرز حرکتلرینه
دوام ایتدیلر . نهایت سفر لکدن ۳ : ۴ آی قدر سوکره ، (کوتک) ، (باردیز) منطقه لرنده
طوپلانان قوتلرمزه ، ارمنیلرک تعرضیه حرکات حربیه به باشلاندی .

ارمنیلر ، ۲۴ ایلول ۳۳۶ صباخی (باردیز) جبهه سندن باصقین طرزنده یابدقلری عمومی برهرضله موفق اولدیلر . افندیلر ؛ بوخوشه کیتمه یین معلوماته هائد شرق جبهه سنک راپورینی اوقورکن ، ارمنیلرک تعرضلری کونی اولان ۲۴ ایلولده یازلش جلال الدین عارف بککده معلوم اولتیا تومنی آلیوردم . (وثیقه : ۲۵۹) ارمنیلر طرد اولندیلر . اردومز ، ۲۸ ایلول صباخی ایلری حرکت کچدی . عینی کونده ، ارضرومک الی امضاسی ده آنقره به تعرضه کچیور . نه سوء تصادف !! .. صانکه ، بوافندیلر ، ارمنیلرله علیهمزده حرکت سوزلشمش کی !! .. اردو ، ۲۹ ایلوله صاری قامیشه داخل اولدی . ۳۰ ایلوله مرده نک اشغال اولندی . فقط ، بعض اسباب وملاحظاته بناء ۲۸ تشرین اول ۳۳۶ تاریخنه قدر ، برآی ، (صاری قامیش - لال اوغلی) ، خطنده قالدی .

بواسبابدن برینکده ، ارضرومده بولنان جلال الدین عارف بک ورفقاسنک احداث ایلدکلری وضعیت اولدیفنی تخمین بیورورسکیز . فی الحقیقه ، کاظم قره بکر پاشانک ۲۹ ایلول ۳۳۶ تاریخنده صاری قامیشدن کشیده ایدیلن تلغرافنده « ۳۰ ایلوله جبهه یی کزوب نثیت ایتدکن صوکره ارضرومه کیده رک اوراده جریان ایدن مسئله نک نتیجه لندیریه جکی معروضدره . دینیوردی .

کاظم قره بکر پاشا ، ۳۰ ایلول ۳۳۶ تاریخنده ، صاری قامیشدن جلال الدین عارف بکده یازدیفنی بر شیفرده ، « ارضروم اهالیسی نامنه قرق الی امضا ایله چکیلن آچیق تلغراف ، خارجی دشمنلرک میلیونلر صرفیه تامین ایده میه جکی بر وثیقه در . ذات وقعه دن دها مهم ومه لک اولان اشیمو آچیق تلغرافی خارجی دشمن ته لکه و تهدیدندن دها تخریبکار ونتایج وخیمه سنی جبهه وضعیندن مهم کوردیکمدن یارین ارضرومه کله جکمی عرض ایلرم . » دیوردی .

جلال الدین عارف بک ، ۲۹ تشرین اول ۳۳۶ تاریخی تلغرافیه ، بالخاصه « وطنپرور اردو داخلنده قیمتی و خلقک اعتمادینه مظهر اولش بک چوق ضابطان و امرا موجود اولدیغندن سوء استعمال شکایتلری بالطبع اردونک قوای مقاومه و انتظام اساسنه تأثیر یاپه جق قدر بویومه مشدر . » معلوماتی ویریوردی .

§ سنه لرجه ، وطنک مختلف حرب صحنه لرنده قوماندا ایتدیکم اردولرمزک امرا و ضابطانی حقنده ذاتاً معلوم اولان بر حقیقی ۱۸۰ نجی دفعه اولسه ده ایشتمش اولمقدن البته چوق محظوظ اولشدم .

§ افندیلر ؛ محاربه میداننده ، امره انتظار ایدن شرق اردومز ، ۲۸ تشرین اول ۳۶ کونی قارص اوزرینه حرکت باشلادی . دشمن مقاومت ایتکسزین قارصی ترک ایتدی . ۳۰ تشرین اولده طرفزدن اشغال اولندی . ۷ تشرین نانی تاریخنده قطعاتمز ، آرپه چاپنه قدر اولان منطقه یی و (کمری) یی اشغال ایتدی .

ارمنیلر ؛ ۶ تشرین ثانیده تعطیل مخاصمات و صلح ایچون مراجعت ایتشلردی . بزده متارکه

موادینی، خارجیہ وکالتی واسطہ سیلہ ۸ تشرین ثانیہ ارمنی اردوسنہ بیلدیردک ۲۶ تشرین ثانیہ باشلایان مذاکرات صلحیہ ۲ کانون اولده ختام بولدی و ۲ کانون اول کیجہ سی (کمری) معاهدہ سی امضا اولندی .

افندیلر؛ کمری معاهدہ سی حکومت ملیہ نیک عقدی ایتدیکی ایلک معاهدہ در . بو معاهدہ ایله دشمنلر مرکز خیالخانہ سنده کندیسنه تا خارشید وادیسنه قدر اولان تورک اولکهلری بخش ایدلش اولان ارمنستان، عثمانلی دولتنک ۹۳ سفیریلہ غائب ایتش اولدینی یرلری بزه، حکومت ملیہ یه ترک ایدرک دعوا خارجنه چیقارلشدر . شرقده، وضعیتارده مهم تبدل اولسی یوزندن، بو معاهدہ یرینه، بالاخره عقد اولنان ۱۶ مارت ۳۳۷ تاریخلی موسقوا و ۱۳ تشرین اول ۳۳۷ تاریخلی قارص معاهدہ لری قائم اولمشدر .

افندیلر؛ عمومی منطقه اعتباریلہ، تماس حالنده بولندیغمز کورجستان ایله جاری معاملہ و مناسبت حقندہ قیصہ بر معلومات ویریم .

۳۳۶ سنہ سی تموزنده، باطوم، انکلیزر طرفندن تخلیه ایدیلنجه کورجیلر همان اشغال ایتدیلر . بو کیفیت «برست لیتوسق» و طربزون معاهدہ لرینه مخالف اولدینندن، ۲۵ تموز ۳۳۶ ده طرفزدن پروتستو ایدلشدی .

۸ شباط ۳۳۷ ده آنقرده اعتمادنامہ سی تقدیم ایتش اولان کورجی سفیریلہ ده، (تورکیه - کورجستان) معاهدہ سی ایچون مذاکرہ باشلامشدی . نہایت ۲۳ شباط ۳۳۷ ده ویردیکمز قطعی بر اولتیماتوم اوزرینہ آردهان، آرتوین و باطوم طرفزدن اشغالنه موافقت اولندی . باطومک اشغالی بوتاریخدن اون بش کون قدر صوکره واقع اولمشدر . اشبو یرلرده، تورکیه یه التحاقی صبرسرقله بکله یین خلقلک آفیدشلی ایچنده اشغال کیفیتی واقع اولدی .

بالاخره، موسقوا معاهدہ سی موجبنجه باطوم تخلیه و فقط اشغال ایلش اولدیغمز اقسام سائرہ نیک آنا وطنه مربوطیتی تأیید اولندی .

۴۴

§§ افندیلر؛ ایچنده بولندیغمز تاریخلرده تراکیا وضعیتنده هپ برابر کوز کزدیره لم :

شرقی تراکیاده، آناتولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی، تراکیا - پاشا ایلی هیئت مرکزیه سی بر قونفره یاپدی و بوقونفره، تراکیانک اداره سنی، تراکیا - پاشا ایلی هیئت مرکزیه سنه تودیع ایتدی . تراکیاده قول اردو قوماندانی بولنان جعفر طیاربک (جعفر طیارپاشا) بو هیئت مرکزیه یه داخل اولقله برابر ادرنه مبعونی اوله رقده مجلسمزہ اعضا انتخاب اولنشدی .

ترا کيا هيٺ مرکزيه سسنة و قول اردو قوماندانه ويريکمز تعليمات ، ترا کيا طالعنک بوتون
مملکتک طالع و مقدراتيله برلکده حل اولنه بيله جي اساسنه مستند ایدی . حرکات عسکريه
نقطه نظرندن ده ويريکمز ديرکتيف شو ایدی :

فائق قوتلرک تعرضنه معروض قاليرسه نهايته قدر مقاومت ايديله جک و ترا کيا کاملاً ضبط
و اشغال ايدلسه دخی ، تکليف اولنه جق هر هانکي بر طرز حل ، منفرداً قبول اولنمه جقدر .
ذاتاً ، ترا کياده کی قوماندانک ده ، قرارينک بويله اولديني افاده ايدلمکده ایدی . فقط صوک
زمانلرده ، قوماندان جعفر طيار بک اجنيلرک ويريکی تأمينات اوزرينه وقوع بولان دعوته
اجابته استانبوله کيتمش ، بزى آنجق عودتنده کيفيتدن خبردار ايتمشدى . آکلاشيدلغنه
کوره شرقى ترا کيانک يالکز باشنه محافظه موجوديت ايدمه چکندن غربى ترا کيا ايله برلشهرک
بر اجنبى اداره سى سابه سنده يشايه بيله جي طرزنده فکرلر تلقين اولتمش .. هر حالده قوه معنويه ي
قيره جق بر طاقم پروپاگاندا لر يايتمش ...

جعفر طيار بک استانبولده ايکس فرقه قوماندانلرندن محى الدين بک ، استانبولدن ، قول اردو
قوماندانلغنه تعيين ايدلمش .. جعفر طيار بکک ترا کيايه عودتنه مساعده اولتمش .. جعفر طيار
بک ، استانبول محيطاتيله تماسدن صوکره ، محى الدين بک تکليف ايتديکي حالده ، آرتق قول
اردونک قوماندانلغنى درعهده ايتمه مش ، محى الدين بکک اوزرنده براقش . بو صورتله ترا کيا
طالى ، استانبول محافل سياسيه سنک ويريکی تأثيره ترک اولتمش ..
افنديلر ؛ بويوک ملت مجلسى آچيلديني زمان ترا کياده برنجى قول اردونک وضع الجيشى
شويله ایدی :

قول اردو قرارکاهى ادرنده ؛

۶۰ نجى فرقه : کشان ، ادرنه ، اوزون کوپرى حواليسنده ؛

۵۵ نجى فرقه : تکيرداغى منطقه سنده ؛

۴۹ نجى فرقه : قرق کليسا منطقه سنده ؛

يونان اردوسى ، آناتولوده ، غرب جبهه سنده ياپديني عمومى تعرضده موفق اولدقن
صوکره ۲۰ تموز ۳۳۶ تاريخنده تکيرداغنه بر فرقه چيقاردى . تکير داغ منطقه سنده چوق
داغنيق بر حالده بولنان ۵۵ نجى فرقه طويلانمغه وقت بولمه دن يونان فرقه سى ، ادرنه استقامتنده
بورومک باشلادی .

غربى ترا کيادن ، مريچى کچه رک ، تعرض ايتک ايستين يونان قوتلرى ؛ اومنطقه دى .
۶۰ نجى فرقه يه قوماندان ايدن جميل بکک (داخليه و کيلي جميل بکدر) و ۱۵ حزراندن
اعتباراً قوتلريله ادرنه يه گلش بولنان و ادرنه - قره آغاچ استاسيونى آره سنده جدى محاربه لر

ویرمش اولان شکری نائی بک (شکری نائی پاشا) دقت و مقاومتی سایه‌سندہ توقیف و تثبیت اولندی .

ادرنه استقامتندہ ، سربستجه ایلر یله مکده بولنان دشمن فرقه‌سنه قارشى ، بوتون برنجی قول اردو قوتلرینی طویلاوب تدبیر آله‌جق قوماندانک ... قول اردو قوماندانی محی‌الدین بکک، نه یابدیغنی بیلیم‌ورم . یالکیز استحصال ایتدیکم معلوماته نظر آ ، جعفر طیار بک ، کندی قوتلرینه تماس ایدمه‌کسزین حوصه جوارنده آتله دولاشیر کن دشمن طرفندن اسیر ایدلمشدر . اوندن صوکره سوق وادارندن محروم ، برنجی قول اردومز ، کاملاً انحلال ایتدی . قطعاً تانک برقمسی اسیر اولدی و برقمسی ده بلغارستانه ایتجا ایتدی . نتیجه اوله‌رق ، تراکیا ، کاملاً یونانیلرک آلته کچدی . مع‌التأسف برنجی قول اردو قوماندانندن ، ملتک طلب وانتظار ایتدیکی بصیرت ، دقت وفداکارلغک تجلی‌سنه شاهد اوله‌مدق .

افندیلر ، تراکیانک خصوصی و مشکل وضعیت و شرائط . ایچنده بولندیغنه شبهه یوقدی . فقط بو خصوصیت و مشکلات هیچ بروقت تراکیاده‌کی قول اردونک ایجابات عسکریه‌یی و وطنپرورلک ناموسنی ایفا ایتسنه مانع اولامازدی . اکر ، بو ، یاپیله‌مه‌مش ایسه ملت ، تاریخ نظرندہ بوندن ، یکانه مسئول ، جعفر طیار پاشادر . تاریخده بوتون بروطنی ، چوق فائق دشمن قوتلری قارشوسندہ ، صوکره قبضه ترابنه قدر قاریش ، قاریش قهرمانجه و ناموسکارانه مدافعه ایتمش وینه محافظه موجودیت ایلله بیلیمش اردولر کورولمشدر . تورک اردوسی ، اوجوهرده براردودر . یترکه اوکا قوماندانلر ، قوماندانلر ایدمه‌بیلیمک اوصافی حائز بولونسون !

افندیلر ، قوماندانلر ، عسکرلک وظیفه و ایجاباتی دوشونورکن و تطبیق ایدرکن ، دماغی ملاحظات سیاسییه تحت تأثیرندہ بولندیرمقدن توقی ایلیدرلر . سیاسی جهتک ایجاباتی دوشون بشفقه وظیفه دارلر اولدیغنی اونوتمه‌میلیدرلر .

قوماندانلر ، تحت‌امرینه ویریلن ملت اولادینی ، مملکت و سائطی ، دشمنه ، ثولومه توجیه ایدرکن ، یکانه دوشونه‌جکی نقطه ؛ ملتک کندیسندن بکلدیکی وطنی وظیفه‌یی آتشله ، سونکو ایله واولومله ایفا وانتاج ایتمکدر . عسکری وظیفه ، آنجیق ، بوذهنیت وقناعته ایفا اوله‌بیلیر . لافله ، بولتیقه ایله ، دشمن مواعد اغفالکارانه‌سنه قولاق ویرمکله ، عسکرلک وظیفه‌سی یاپیله‌مز . قوماندانلق وظیفه و مسئولیتنی یوکلنه‌جک قدر اوموزلرندہ وبالخاصه دماغنده قوت بولنیانلرک فجیع عاقبتلرله قارشیلانمسی غیر قابل اجتنابدر .

افندیلر ؛ بر قوماندانک اسارتی‌ده معذور کوروله‌بیلیر . اوزمان ، که وظیفه و ایجابات عسکریه‌یی ایفا و تطبیقده آلنده‌کی قوتی صوکنه قدر ، صوکره سونکو و صوکره نفسه قدر قولاندقدن صوکره قانی آقیتیق فرصتی بوله‌مقسزین دشمن آلته دوشرسه ...

افندیلر ، بوتون اردوسی فائق خصم اردوسی قارشوسندہ مغلوب و کندیلکندن رجعت

ایدرکن ، قلنجی چکوب نك باشنه آتی دشمن باش قوماندانك چادیرینه صالدره رق اولوم آرایان ، تورك قوماندانلری کورولمشدر .

برتورك قوماندانك ، اردوسنی قوللانمق سزین ، هر هانکی برسوء تصادف وسوء طالع نتیجه سی دخی اولسه ، دشمنه اسیر دوشمنی بز معذور کورسه كده ، تاریخ ، بونی اصلا عفو ایتمز وعفو ایتمه ملیدر . تورك انقلاب تاریخك انسال آتیه به خطاب و اخطاری ایشته بودر ..

*
**

محترم افندیلر ؛ آناطولو اورته سننده ایقاع اولنان داخلی عصیانلرک یونان اردوسی قارشوسنده بولنان قوتلرمز و ترتیبامز اوزرنده یاپدینی سوء تأثیرات ، دشمنلرجه مأمول نتایجی ویرمدی . مدافعه قوتلرمز اوزرنده دوغریدن دوغری به مؤثر اوله رق ، جبهه مزى یقیمغه معطوف حرکاتله برابر ، جبهه به یقین منصفه لر ده ده اهالی یی قیام ایستیرمک ، دشمنلرک اهمیت ویردکلری بر مسئله ایدی . استانبول ، بوخصوصده اوتهدنبری چالیشمقده ایدی . زین العابدین پارتیسنک قونیه وحوالیسنده وقوعنه واسطه اولدینی عصیانکار حرکات ، نهایت ۳۳۶ سنه سی تشرین اولی بدایتنده ظهور ایتدی .

دلی باش نامنده ، بر شقی بوش یوز قدر عسکر فراریسنی باشنه طوپلادی . ۴ تشرین اول ۳۳۶ کیجه سی (چومره) یی باصدی . ۳ تشرین اول صباحی ده قونیه یی اشغال و حکومته وضع ید ایتدی . قونیه والیسی بولنان حیدر بك وقوماندان عونى بك (مبعوث عونى باشادر) قونیه ده موجود جزئی مقدارده عسکر وژاندارمه ایله علاءالدین تپه سننده عصیانه قارشى شایان تدکار بر قهرمانقله مدافعه ده بولندیلر . فقط عصیانك کثرتنه وهر طرفدن مهاجمانه قارشى عصات آلنه دوشدیلر .

عینی کونلرده بکشری و آقشهر قضالرنده ده ، برای وظیفه دولاشان عسکری هیئتلرمز اورالرده کی عصات طرفندن ایفای وظیفه دن منع اولندی . ایلفین قضاسنك چکیل قریبه سی جوارنده طوپلانان اوچ یوز قدر عصات ده ، نصیحت ایچون کیدن هیئته آتش ایتدی . قونیه جنوبنده قره مان قضاسنده ده ، حاصیلر تجمه به باشلادی . سلطانیه ، حاصیلر آلنه دوشدی .

افندیلر ؛ بو عصیان حرکاتلرینه قارشى ، آفیون قره حصاردن و کوتاهیه دن سوق ایستدی کمز دوریش بك (قول اردو قوماندانی درویش باشادر) قومانداسنده کی قوتلر قونیه شمانده ، میدان استاسیونی جوارنده عصاتله تماس ایتدی . آنقره دن ده ، بر سواری آلایى و بر جیل طوپى ایله اوزمان داخلیه وکیلى بولنان رأفت بك قومانداسنده سوق اولنان قوت ، میدان استاسیونندن ایلریله یی درویش بك قوتیله برلشدی . آطنه جبهه سنندن ده بر قوت قرمانه توجیه اولندی .

قونیہ اوزرینه حرکت ایدن قوتلر ، عصات ایله بر قالج مصادمه دن صوکره ۶ تشرین اول ۳۳۹۶ده قونیہ یی عصاتدن قورتاردی . اورادن قاچان عصات ، قوچحصار ، آقسکی وبوز قیر و مناوغات استقامت لرینه کیندی لر .

دیگر بر قسم عصات ده آفیون قره حصارله قونیہ آره سنده ، قادی ن خان وایلغینی اشغال ایتدی لر . بو منطقه یه ده غرب جبهه سندن قائم مقام عثمان بك قومانداسنده بر قوت کوندرلدی . عثمان بك مفرزه سی ایلغین ، قادی ن خان ، چکیل ویا لواچی تأدی ب ایتدی . جنوب دن کلن قوتمز قره مان ی قورتاردی .

عصیان منطقه سنده ، عصاتی تنکیله موفق اولان قوتلر مز ، بوزقیر ، سیدی شهری و بکشهر یی ده عصات دن قطعی ر ایتدی . هر طرف ده عصات دو کونتی لری قسماً بزه دخالت ایتدی لر ، قسماً ده آنطالیه و مرسین استقامت لرینه فرار ایتدی لر . دلی باش ، مرسین منطقه سنده فرانسولر له التجا ایتدی .

§ محترم افندی لر ؛ پیشیل اردو تشکیلات ندن بحث ایدر کن ، ایضاح ایتشدم ، که قوت تشکیلنده متخالف ایکی نقطه نظر مصادمه یه باشلامشدی . بزم تعقیب ایتدی کمز ؛ منتظم اردو تشکیلی فکری نه معارض اوله رق ، «میالس» دییه بیله ج کمز بر نوع تشکیلات فکری نه ، عمومی بر جریان ویرمکه چالیشیلوردی . رشید ، ادهم و توفیق برادرلر ، کوتاهییه جوارنده ، قوای سیاره نامی آلتنده الرنده بولنان قوته استناد آ ، و جریانك باشنده و حرارتلی بر صورتده چالیشیورلردی .

غرب جبهه سنده ، اردوده و خلق آره سنده و حتی مجلسده ، بوجریان اطرافنده پاپلان پرو پاغلدا ، اوقدر قوتلی و مؤثر بر حاله کلدی ، که «اردودن فائده یوقدر ، انحلال ایتسون ! هیمز قوای ملیه اوله لم !» سوزلری .. هر طرف ده قولاقلری دولدورمغه باشلادی .

غرب جبهه سی قطعاتی میانده ، قوای ملیه حالنده ، بر منطقه و بر جبهه یه مالک بولنان ادهم بك مفرزه سنك افرادی ، عادتاً ، مستثنا و افراد عسکریه یه مرجع ، امتیازی کورولمکه ، شایان غبطه تلقی ایدلمکه باشلاندی . ادهم بك و قردش لری ده ، هر کس اوزرنده ، بر نوع نفوذ و حاکمیت تأسیسنه باشلادی لر ...

ایشته ، بو صره لرده ایدی ، که غرب جبهه سی قوماندانی ، ارکان حربیه عمومیه ریاستنه ، ادهم و توفیق برادرلر ك تأثیر یله اولدینی ظن اولنان ، بر تکلیفده بولندی : « یونان اردو سنك کدوس جوارنده بولنان منفرد بر فرقه سنه تعرض ایتك ! . . »

غرب جبهه سی قوماندانی ؛ دشمن قوتلر ينك اوزون بر جبهه اوزرنده متفرق بولندیغنی و کدوس جوارنده کی قوتنك ضعیف و منفرد بر حاله بر اقلدیغنی مطالعه ایدر کن دشمن قوه معنویه سنك دوشکون اولدیغنی ده قبول ایدیوردی .

اوتاریخلرده ، یونان اردوسی ، اوچ فرقه ایله بروسه منطقه سنده ؛ بر فرقه ایله آیدین حوالیسنده و بر فرقه ایله عشاقده و بر فرقه ایله کدوسده بولونیوردی .

غرب جبهه‌سی قوماندانی ایکی پیاده فرقه‌سی وادهم بك قوای سیاره‌سنی کدوسده‌کی یونان فرقه‌سنه توجیه ایده‌بیلجکدی . بو حرکتدن پارلاق بر نتیجه آلمنی قوتله مأمول ایدیوردی .

ارکان حربیه عمومیه ریاستی ، غرب جبهه‌سی قوماندانلغنك بوتکیلفنی قبول ایتدی . چونکه ، دشمن اردوسی بزم اردومزدن هیئت عمومیه‌سیله قوتلی ایدی . بز ، هنوز ، اردومزی تشکیل و تنسیق ایتش بر حالده بولونیوردق . جبجانه مز مقداریده شایان تأنی ایدی . دشمن علیه ، کدوسده ، بوتون جبهه قوتلرمزه مراجعت ایده‌ركنسبة فائق بر قوت جمع ایتك وسریع بر موفقیت احراز ایتك بلکه ممکن اوله‌بیلردی . فقط ، قوتمز و حاضر لغمز ، بویه بر موفقیتی ، عمومی و نتیجه‌لی بر موفقیتیه ایصاله مساعد دکلدی . او حالده ، بوتون ایشه یارایان قوتلرمزی ، موضعی و موقت بر موفقیت استحصالنده قوللائش و ییپراتش اولاجقدق . بوتقدیرده دشمن ، عموم قوتلری ایله مقابل تعرضه کچرسه ، هر طرفده مغلوبیت محقق اولوردی . بناء علیه جبهه‌نك و حکومتك شمديك اصل وظیفه‌سنی ، اردو تشکیلاتی توسیع و تزئید ایده‌رك جبهه‌بی تقویه انحصار ایتدیرمك لازم کلیوردی . مملکتک حیات و ممت مسئله‌سنی تشکیل ایدن غرب جبهه‌سنده ، خصوصی و محدود ملاحظه‌لره قایلیمق جائز کورولیوردی .

ارکان حربیه عمومیه رئیس ، بو کدوس تعرضنك عدم اجراسنده اصرار ایتدی . غرب جبهه‌سی قوماندانلغیه ، مخبره ایله آکلاشه‌مدی . بالذات آنقره‌دن ، اسکیشهرده غرب جبهه‌سی قرارگاهنه کیتدی . ارکان حربیه عمومیه رئیس عصمت پاشا ایله غرب جبهه‌سی قوماندانی علی فؤاد پاشانك بو ملاقاتلری نتیجه‌سنده علی فؤاد پاشا ، وضعیتی محلیده بردها تدقیقدن صوکره قرار ویرمك اوزره ، حرکتی تأخیر ایلشدی .

فقط ، بر قاج کون صوکره ، جبهه قوماندانلغنك وقوع بولان اشعارندن ، تعرضه قرار ویرلدیکی آکلاشیلدی .

افندیلر ؛ اوکونلرده ، بو تعرض لهنده ، هر طرفده و مجلسده ، مدهش بر پروباغاندا جریان ایدیوردی .

« دشمن کدوسده منفرددر . بز ، اونی اوراده محو ایده‌رز . پارلاق بر وضعیت حاصل اولور . ذاتاً یونان اردوسی قاجغه مهبادر . » سوزلریله ، کدوس تعرضی لزومی ، عادنا عمومی بر قناعت حالنه کتیرمك ایسته‌نیوردی .

« نهایت غرب جبهه‌سی قوماندانی ۶۱ و ۱۱ نجی فرقه‌لر وقوه سیاره ایله ۲۴ تشرین اول ۱۳۳۶ ده کدوسده‌کی دشمنه تعرض ایتدی .

افندیلر ؛ دالغلی و انضباطسز و امر و قومانداسز بعض حرکتدن صوکره ، معلومکنز اولدینی وجهله ، کدوسده مغلوب اولدق .

یونان اردوسی بوحرگته جواب اولق اوزره ، ۲۵ تشرین اول ۳۳۶ گونی بروسه جبهه سندن تعرضه کچدی . یکی شهری ، اینه کولی اشغال ایتدی . عشاقدن دوملو پیکار صرتلری ایلریسنده بولنان قطعاتمه تعرض ایتدی . قطعاتمز ، دوملو پیکار صرتلرینه قدر چکیلدی .
 بوسورتله افندیلر ، جبهه نك هر طرفنده ، یکیدن عمومی بر مغلوبیته دوچار اولدق .
 غرب جبهه سی قوماندانك ، تعرضه باشلادیغندن دوت کون صوکره هیئت وکیلده شوتلغرافی اوقوندی :

$$\frac{\text{چاودار حصار}}{336 - 10 - \frac{27}{28}}$$

ارکان حربیه عمومی ریاستنه

۱ — قطعاتك محاربه ضایعاتی سرعتله تلافی احتیاجمنده یز . کدوس محاربه سی ، اوچ یوز محارب موجودك ، برطابورك وظائف حربیه سنه کافی کلدیکنی کوستردیکدن طابور موجودلری دردر یوز محاربه ابلاغ مجبوریتند یز . محاربات معلومه دولایسیله تکمیل ده بو قطعاتی دخی جبهه یه سورولدیکندن معلم ، مسلح و مجهز بیک اکمال افرادینك سریعا ، بالخاصه آنقرده کی قطعاتندن ، بو موافق دکسه الك یقین بر محلدن ، سرعت اعطاسنی .

۲ — حرکات و محاربات ، کیدیر بیه بیان افرادك دخی البسه لری ، آیاق قابیلرینی پارچه لاش ، دوندنبری قار یاغان داغلرده عسکر چیللاق ویالین آیاق قالمشدر . (جبهه قوماندانلنی وکالت) آمرنده هیچ برشی اولمادیغندن بالخاصه قابوط ، آیاق قابی ، پاموقلی ، البسه ، یلك ، قوشاق خلاصه ، تأثیرات هواییه دن محافظه ایچون نه ویرلك لازمسه اون بش بیک حسابیله سرعت ارسالی اهمیتله عرض ورجا ایدهرم .

۳ — مدافعه ملیه وکالتنه ، ارکان حربیه عمومی ریاستنه و برای معلومات جبهه وکالتنه یازلمشدر .

غرب جبهه سی قوماندانی

علی فؤاد

افندیلر ، غرب جبهه سی قوماندانی علی فؤاد پاشانك ، هنوز کدوس محاربه سنك جریان ایتمکده بولندی بر صرده اوقودیمز ، بوتلغرافنامه سنده کی محتویات ، بالخاصه احتساس اولنان

معنا وذهنتك بك زياده شايان دقت كورولسي طبيعيدير ظن ايدرم . عسكرك حالي ، قوتمزك مقداري ، حاضرلهمزك درجهسي ، بوتون مملكتده هر نقطه نظر دن محتاج اولديغمز منابعك قدرت و قابليتي بالطبع بوتلغراف تاريخندن اوچ كون اول غرب جبههسي قوماندانلغمنجه معلوم بولونيوردي . هرشي تمام اولوبده كدوس محاربه سنك مدت جرياني اولان اوچ بش كون طرفنده مي محو اولمشدي ؟ معلوم اولان بوتون حقايقه رغماً غرب جبههسي ، ارکان حربه عموميه طرفندن مي تعرضه اجبار ايدلشدی ؟

موضوع بحث تلغرافنامه ، هيئت وكيلهده اوقوندق دن صوكره زيرينه شومطالعهايزلشدی : هيئت وكيلهده مطالعه اولندی . سرد اولنان اسباب و وقايع غير معقول بولندی . معاونت لازمه پاپيله جني طبيعيدير . آلاي ۳ دن تصور اولنان قوتك اعزامي پاپيله جقدر . عصمت »

§ افنديلر هر موفقيتسنزلكك صوكمنده ، بر طاقم ديدی قوديلرك ميدان آلمسنة انتظار اولتيلدير . كدوس محاربه سندن صوكرهده ، وضعيت عموميه فجيع بر منظره عرض ايدنجه هر طرفده قيل وقال وحقلي وحقسنز تنقيدات باشلادی .

بعضيلري وبالخاصه قواي سياره جيلر ، ادهم وقرده شلري ، بوتون تقصيراتي جبهه قوماندانه ونظاميه فرقهلرينه عطفاً كنديلرينك مشكل وضعيتده براقيلمش اولدق لريني پروپاگاندا ايتديرييورلر واردو قومانداني ، خطالريني قياتق ايجون بزه عطف قصور ايدنيور دييورلردی .

اردو ، دخي ، قواي سياره نك هيچ برايش يامديغني ويايغنه مقتدر اولمديغني ومحاربهده ويريلن امرلره اطاعت ايتديكني ، دائماً تهلكه دن اوزاق بولنديغني ادعا واثبات ايدنيوردي .

§ افنديلر ؛ تكرار براقدیغم نقطه دن ، ايضاحاته دوام ايتك اوزره كوچوك بر وقعه يي بوراده ذكر ايتمه مساعده كزي رجا ايده جكم . معلومدر ، كه بوبوك ملت مجلسنك حين تأسسنده وضع اولنان اساساته كوره ، هيئت اجرائيه نامي ويريلن حكومتك اعضاسي ، دوغريدن دوغري به وآيري آيري مجلس طرفندن انتخاب اولونيوردي . بو اصول ، ۴ تشرين ثاني ۱۳۳۶ تاريخنه قدر تطبيق اولندی . بوبابده كي قانون ، آنجق بو تاريخده ، « اجرا وكيلاري ، بوبوك ملت مجلسي رئيسنك ، مجلس اعضالردن كوستره جكي نامزدلر ميانندن ، اكثريت مطلقه ايله انتخاب اولنور » صورتنده تعديل اولوندي .

ايسته ، عرض ايتك ايتيديكم خصوص ، وكيلارك انتخابنه عائد قانونك تعديلني مستلزم سبيلردن بريد .

افنديلر ؛ ۴ ايلول ۱۳۳۶ تاريخنده توقاد مبعوثي بولنان ناظم بك ، ۸۹ رايه قارشي ۹۸ راي ايله مجلسجه داخله وكالته انتخاب اولندی . ناظم بك ، دقيقه فوت ايتمكسزين بوبوك استعجال ايله وكالت مقامنه كيدوب ايفاي وظيفه يه باشلادی . بعده ، هيئت اجرائيه رئيسي ده بولنمه حسييله جي زيارته كلدی .

بن ، ناظم بکی ، قبول ایتدم . مجلس عالینک ، مظهر اعتماد و انتخابی اولان بر وکیلی قبول ایتمه مکه ، اختیار ایتدیکم معامله نك ماهیت و نزا کتنی الیه تقدیر ایدیوردم . فقط ، مملکتک بویوک منفعتی ، بنی بو یوله حرکتیه مجبور طویوردی . بالطبع ، حرکتک سببنی ایضاح و اثبات ایده جکمدن و ایضاح ایده جکم نقطه نك مجلس عالیجه ده مهم کوروله جکندن آمین ایدم .

افندیلر ؛ مجلس اعضا لری میانندن ، آقیری بر طاقم پرنسپلرله تمایل کوسترنلر ظهوره باشلامشدی . بونلردن بری اولق ارزره ، ناظم بک ورفقاسی الک چوق نظر دقتی جلب ایشدی . ناظم بک ؛ دهاسیواس قونفره سی انلارنده ، کنديسندن آلدیقم سفطه لرله مالی بعض مکتوبلریله نه ذهنیت و ماهیتده اوله بیله جکنی آکلامشدم . ناظم بک ، مبعوث اوله رق آقریه کلد کدن صوکره ، هرکون یکی یکی سیاسی فعالیتلر کوستریوردی . تشکله باشلایان هر حزب سیاسی ايله تماس فرصتی قاجیر میوردی .

ناظم بک ، بالذات و بالواسطه اجنبی محافلندن بعضیلریله تماس یولنی بولمش و تشویق و معاونته ده مظهریتی تأمین ایتمشدی .

بو ذاتک ، خلق اشتراکون فرقه سی دیه ، غیر جدی ، صرف جر منفعت مقصدیله بفرقه تشکیلی تشببی و اونک باشنده غیر ملی فعالیت سودا سنده بولندی ، مطلقا مسموعکز اولمشدر . بو ذاتک ، اجنبی محافلنه ، جاسوسلق ایتدیکنه ده اصلا شبهه ایتیموردم . نه کیم ، بالاخره استقلال محکمه سی بر چوق حقایق میدانه قویمشدی .

ایشته ، افندیلر ؛ بوناظم بک ، بالذات و آرقداش لری واسطه سیله یاپدینی متبادی پروباغاندا سایه سنده وزه مخالفته حاضر لانا نلرک ، منافع عالیله ملتی اونوته رق یاردیملریله ، داخلیه و کالتنه کچیرلیمشدی . بو صورته ناظم بک ، حکومتک ، بوتون داخلی اداره سی ماکنه سنک باشنده ، مملکت و ملته دکل ، فقط ، باره لی اوشاغی اولدینی کیمسه لرک آرزوسنه الک بویوک خدمتی ایفا ایده بیله جک وضعیته کله یلیمشدی .

بالطبع افندیلر ؛ بوکا اصلا راضی اوله مزدم . اونک ایچون داخلیه وکیلی ناظم بکی قبول ایتدم و استعفا یه مجبور ایتدم . لزوم کورولدیکی زمان دخی ، مجلسده ، جلسه خفیه ده معلومات و مطالعاتی آچیقجه سویلدم .

محترم افندیلر ؛ بک کوزل بیلیر سکیز ، که سلطانلرله ، خلیفه لرله اداره اولنش و اولنان مملکتلرده وطن ایچون ، ملت ایچون الک بیوک تهلکه ، سلطانلرک و خلیفه لرک دشمنلر طرفندن صاتون آلنلریدر . بو ، اکثریا سهولته قابل تأمین اولمشدر . مجلسلرله اداره اولنان مملکتلرده ده الک مهلاک جهت ، بعض مبعوثلرک اجنبی نام و حسابنه چالنش و صاتون آلتنش اولملریدر . ملت مجلسلرینه قدر ، داخل اولق یولنی بوله بیلن وطنسزله تصادف ایتک مستبعد اولیه جغه تاریخک ، بو باده کی مثاللریله حکم ایتک ضروریدر . بونک ایچون ملت ، وکیللرینی انتخاب ایدرکن ، چوق

دقتی و قیصقانیج اولمیدر . ملتک خطادن صیاتی ایچون یکانه سالم چاره افکار ، و افعالیله ملتک اعمادینه مظهر اولمش ، سیاسی بر فرقه‌نک انتخابده ملتیه دلالت ایتسیدر . علی‌العموم افراد ملتک ، نامزدلک‌لرینی اورتیه آتان هر شخص حقنده مدار حکم اوله‌جق موثوق معلوماته و مصیب رأیه مالک بولنه‌جفی قبول ایتک ، نظری اوله‌رق فرض اولونسه بیله ، بونک محض حقیقت اولدینی ، تجربه‌لرک تجربه‌لریله غیر قابل انکار بر بدهات اولمشدر .

*
**

فندیلر؛ براقدیغمز نقطه‌یه یعنی غرب جبهه‌سنه عودت ایدیورم . کدوس محاربه‌سنندن واونک مادی و معنوی جان صیقیجی نتیجه‌لرندن صوکره فؤاد پاشانک جبهه اوزرنده‌کی قوماندانلق تأثیر و نفوذی صارصیلمش‌کی کورولیوردی . کندیسنی قوماندادن چکمکی ضروری عد ایتمکه باشلادم . تام بوصره‌ده ایدی ، که فؤاد پاشا آنقریه کلوب کوروشمک خصوصنی ۵ تشرین ثانی ۳۳۶ تاریخلی شیفره ایله استیدان ایتدی . ۶ تشرین ثانیده آنقریه کلسی مناسب اوله‌جفی جواباً بیلیدردم . فؤاد پاشا ، علینده‌کی دیدی قودی و قوای سیاره موجودیتنک اردو انضباطسزلنی اوزرنده‌کی سوء تأثیراتی ، اوقدر محسوس اولغه باشلامشدی ، که ۷ تشرین ثانی تاریخنده علی فؤاد پاشایه اک سریع بر صورتده آنقریه کلسنی امر ایتمکی لزومی کوردم .

افندیلر ؛ آرتق علی فؤاد پاشانک غرب جبهه‌سنه قوماندا ایده‌میه‌جکجه قانع اولمشدم . اوکونلرده موسقووايه بر سفارت هیئت کوندرمک لزومی قارشوسنده بولونیوردق . اوحالده ، فؤاد پاشا سفیر کبر اوله‌رق موسقووايه کیده‌بیلردی . غرب جبهه‌سی‌ده جوق جدی و دقتی مساعی طلب ایتدیکنندن بو جبهه قوماندانلقی‌ده ذاتاً حرکات عمومیّه عسکریه ایله اشتغال ایتمکه بولنان ارکان حریه عمومیّه رئیس عصمت پاشایه ضمیمه تودیع ایتک اکسریع و موافق بر تدبیر اوله‌جقدی . بو جهندنده کرک داخلی عصیان و اطاعتسزلقلره قارشو و کرک حرکات حریه نقطه نظرندن قوتلی سواری تشکیلاتنه احتیاج ، بارز ایدی . محضا بو تشکیلاتی وجوده کتیرمک ایچوندده داخلی و کیلی بولنان رأفت بکه (رأفت پاشا) ضمیمه بو وظیفه‌ی ویره‌رک کندیسنی قونیّه و حوالیسنه کوندرمکی مناسب مطالعه ایدیوردم . چونکه رأفت پاشا ، مختلف زمانلرده مختلف سبیلره قونییه ، دکزلی‌یه کیتمش ، غرب جبهه‌سنک جنوب قسمیله علاقه‌دار اولمش و او قسمله مناسب‌تدار منطقه‌لری طائیش بولونیوردی . اوحالده مسئله‌ی شو صورتله حل ایده . بیلیردم : جبهه‌ی ایکی‌یه آیرمق ؛ مهم اقسامی احتوا ایدن ساحه‌ی ، غرب جبهه‌سی تسمیه ایدرک ، عصمت پاشانک قومانداسنه تودیع ایتک ؛ جنوب قسمی‌ده ، قونیّه حوالیسنه کوندره‌جکم

رأفت پاشایه ویرمک وهر ایکی جبهه یی دوغربدن دوغری به ارکان حربیه عمومیه ریاستی مقامنه ربط ایتمک

ارکان حربیه عمومیه ریاستنده مدافعه ملیه وکیل بولنان فوزی پاشا وکالت ایده بیلیدی . فؤاد پاشا زماننده ، جبهه دن سیواسه قدر تمتد برده ، کری منطقه سی واردی . علی فؤاد پاشا بو منطقه یی اداره ایده بیلیمک ایچون ده بر « جبهه قوماندانلی وکالتی » مقامی احداثه مجبور اولمشدی . بونک غیر طبیعی و غیر عملی اولدینی میدانده ایدی . بناءً علیه ، یکی ترتیبده بو کری منطقه سنی ده قسماً منزل ساحه سی اوله رق جبهه به بر اقدقندن سوکره مدافعه ملیه وکالتنه ربط ایتمک طبیعی ایدی ، عصمت پاشانک بر زمان ایچون ارکان حربیه عمومیه ریاستندن انفصال ایتمه سی اردونک تنسیق واحضارنده تأمین سرعت ایچون فائده لی کورولدیکی کبی رأفت بککده داخلیه وکالتی صفتی موقه محافظه ایتسی بالخاصه منطقه سی داخلنده تأمین آسایش واهلیدن حیوان و مالزمه طولیلاق صورتیه ، وجوده کتیرمه مجبور اولدینی سواری تشکیلاتی بر آن اول تعضو ایتدیرمک ایچون لزومی ایدی .

افندیلر؛ ۸ تشرین ثانی ۱۳۳۶ ده، فؤاد پاشا، آنقریه کلدی. استقبال ایچون بالذات استاسیونده بولونیوردم . فؤاد پاشایی اوموزنده بر منطقه اولدینی حلاله قوای ملیه قیافتده کوردم . غرب جبهه سی قوماندانی بو قیافته رغبت ایتدیرن فکر و ذهنیت جریانک بوتون غرب جبهه سی اوزرنده نه درجه ایلری بر تأثیر یامیش اولدینی آ کلامق ایچون آرتق تردده محل قالمشدی . اونک ایچون فؤاد پاشایه قیصه بر مطالعه دن سوکره ، یکی آله بیله جکی وظیفه یی سویلدم . مع الممنونیه قبول ایتدی . عینی کونک کیجه سی عصمت و رأفت پاشالری دعوت ایدرک یکی وضعیت و وظیفه لری قرارلشدیردق . کندیلرینه ویردیکم قطعی دیرکتیف : « سرعتله منتظم اردو و بویوک سواری کتله سی وجوده کتیرمه کدن » عبارت ایدی .

بو صورتله ۱۳۳۶ سنه سی تشرین ثانیسنک سکرنجی کونی « غیر منتظم تشکیلات فکری و سیاستی ییقمق قراری » فعل و تطبیق ساحه سنه وضع ایدلش اولدی .

*
**

محترم افندیلر؛ بوراده ، بر آن توقف ایدرک نظر لرمنی استانبوله توجیه ایده لم . داماد فرید پاشا حکومتنک، هر نوع دشمنلرله مشترک اولان (سلاح ایله نتیجه آلمق پلانی) ، تطبیقانده موفق اوله مامشدی . داخلی عصیانلره مقابله و مقاومت ایتدک . بونان تعرضی اک نهایت بر خطده توقف ایتدی . بونانلیرک اوندن سوکره کی حرکتلری ده محدود ساحه لره منحصر قالدی . داخلی عصیانلره و یونان جبهه سنه قارشى ، مقابل و جدی تدبیرلر آلمقده اولدیغمن کورولیوردی .

داخلدن وخارجدن كلن مساح مهاجناك ، بالخاصه آنقره ده كي حكومت مليه بي صارصه ميه جني
آ كلاشيلوردي . بناء عليه ، استانبولك ، مسلحاً تجاوز پولتيقه سي افلاس ايتش بولونيوردي .
بوني دكيشديرمك ، يكيدن ، ظاهرآ ائتلاف پولتيقه سسنة كچمك صورتيله ، داخلدن انحلال
ايتديرمك پولتيقه سنك دها فائده لي اوله جفنه قناعت كيتردكلرينه حكم اولنه بيليردي . طبق ،
۳۳۵ ايلولنده داماد فريد پاشانك برنجي چكيلمه سندن صوكره ، علي رضا پاشا قاينه سنك كلسيه
اولديني كي ، ظاهرآ بزه ملايم ظن اولنان بر پولتيقه ايله ، داخلدن بزي انحلال ايتديرمك
تشبثي تجديد اولنه جقدي .

بوندن صوكره كي مجادلاتمزده ، استانبول واسطه سييله ، داخلي و خارجي تشبثلر وضعفه
القا ايده جك تلقينلر ايله ، يونان اردوسيله اولديني قدر ، فقط آ كلاشيلسي و آ كلايلسي
دها كوچ شرائط ايجنده ، داخلي افسادانه قارشى اوغراشديغمز كوروله جكدر .

استانبولده ، توفيق پاشا موقع اقتداره كتيړلدي . داخليه ناظري اوله رق احمد عزت و بحريه
ناظري اوله رق صالح پاشا قايينه ده بولونيوردي . توفيق پاشا قاينه سي ، درحال بزملة تماس
و مناسبت آرادى . بو وظيفه بي ، باشليجه احمد عزت پاشا درعه ده اتدي ، سراي اركان
حريه سنده بولنان بر ضابط ، احمد عزت پاشا طرفندن بعض نوطلر ايله آنقره به كوندرلدي .
بو نوطلر ده ، اسكيسنه نسبتله دها مساعد شرائطله ، مثلاً حاكيت عثمانيه داخلنده ازميزده
يونانيلر طرفندن بر اداره خصوصيه قبول ايدملك كي شرطلاره ، بر صالح عقدى اميدنده
بولندقلرى وهرشيدن اول استانبول حكومتيله ، بر ائتلاف تأمينك مهم اولديني بيلديريلوردي .
احمد عزت پاشانك و داخل اولديني قاينه نك ، توركيه بويوك ملت مجلسنك و حكومتنك
ماهيت و صلاحيتندن خبردار اولدقلرى ، حالا استانبولده ، بر حكومت ياقمق و اوواسطه ايله مقدرات
ملت و مملكت مسائلي حل ايتك خصوصلريني دوشوندكلرى كوروليوردي .

احمد عزت پاشاي و توفيق پاشا قاينه سنى ، وضعيتدن خبردار ايتك و تماميله تنوير ايتك
مقصديله ، ايجاب ايدن معلومات و مطالعاتي مفصلاً يازدربوب آنقره به كلن مأمور مخصوصله ،
۸ تشرين ثاني ۳۳۶ تاريخنده اينه بولى استقامتمنده يوله چيقاردق .

۱۲ تشرين ثاني ۳۳۶ كوني ، زونغولداقدين يوزباشى كال امضالى قيصه بر تلغراف آلد .
بونده ، شيفره لي بر تلغرافي كشيده ايتك اوزره استانبولدن حركت ايتديرلدم ، دينيلوردي .
موضوع بحث شيفره لي تلغراف ، داخليه ناظري عزت پاشا امضاليدى . استانبولده ۹ تشرين
اول ۳۳۶ تاريخنده يازلشدى .

بو تلغرافنامه ده ، استانبول ايله زونغولداق آراسنده فرانسز تلسزبله مخبريه فرانسز مملتنك
موافقتي آلنديغندن بحث اولندقدن صوكره ، « حكومت ايله بر ائتلاف اساسي قبول اولندي مي ؟
قبول اولنديسه ، نروده تلاقي ممكن واورايه هانكي طريقه ملك مناسب اوله جني ، صورولمقده ايدى .

استانبول پوسته و تلغراف مدیر عمومی اورخان شمس الدین امضای ۱۱ تشرین ثانی ۳۳۶
تاریخی بر امرده ، قسطنیونی پوسته و تلغراف باش مدیرینه ورود ایدیوردی . بوا امر ارکلی
مدیرینه کوندریلن غیر رسمی بر مکتوبك طرفندن چیقوردی . امر عیناً شودر :

« ماده - ۱ - آناتولو ایله پایتخت آره سنده تلغراف مخبرانتك بر آن اول تأسیسی ملتزمدر .
ماده - ۲ - بو مقصدك تأمینى ضامننده بر طرفدن صابنجه ایله کیوه آره سنده کی خط کیر
اوزرنده قابل تعمیر اولان تلرک سرعته اصلاحی و دیگر جهندن ده مهم عملیات و انشا آته
احتیاج کوسترن ایزمیت ، قندره ، انجیلی میانه سنك انشا و تعمیرینه باشلانیمسی
موافق کورلمکده در .

ماده - ۳ - تعمیرات مبحونه بی اجرایه مأمور اولان استانبول فن مفتشی بکر بك معیتنده
بر باش چاوش و مقدار کافی چاوشله ایزمیته مهی حرکتدر .

ماده - ۴ - داخلیه نظارت جلیله سنك وثیقه سنی حامل اولان مأمورین مومی الیهك
حسب الايجاب هر هانکی طرفده عملیانه لزوم کوردکلرنده حقارنده مظاهرت و معاونت لازمه
ایفاسی جهنتك طرف بهیملرندن مقام عائله بالمخبره تأمینى هم کار آ کاهیلرندن منتظردر .
۱۱ تشرین ثانی ۳۳۶ »

بو تلغراف اوزرینه ، ايجاب ایدنلره و یردیکمز آمر ، استانبول ایله تماسدن توقی و تلغراف
خطارینی تعمیر بهانه سیله کلن اولورسه توقیفی لزومه دائردی .

افندیلر ؛ عزت پاشانك باواسطه کوندردیکی شیفره تلغرافنامه سینه جواب و یرمکی ، مأمور
مخصوصله کوندردیکمز نوطارک طرفندن مطالعه ایدلش اولدینی خبرینه تعلیق ایدیوردم .
عزت پاشانك ، طرفزدن و یریلن معلوماته مطلع اولدقن صوکرده ده ، فکرنده ثبات ایدوب
اتمه مکده اولدینی آ کلامق ایسته یوردم . بوخصوص آ کلاشیلدقن صوکره ، عزت پاشایه
آره ده کی واسطه لرله شو جوابی و یردم :

« ذات دولتری و صالح پاشا حضرتلرینك ده داخل بولنلری مقتضی اولان هیئته اك سهیل
و سریع اوله رق بیله جکده تلاقى ممکندر . استانبولدن یا صابنجه به قدر شمندوفر و اورادن
اوتوموبیلله و یا خود بحر آبروسیه و ینه اورادن اوتوموبیلله بیله جکه تشریف بیوربله بیلیر .
مبحوث استقامتله اوزرنده شمیدین ايجاب ایدنلره تبلیغات یاپیلمشیدر . کانون اولك ایکیسنه
قدر بیله جکده بولنه جق وجهله سیاحتك تنظیم بیورلمسنى و استانبولدن یوم و طریق حرکتك
شمیدی به قدر قولانیلان واسطه ایله زونغولداغه اشعار بیورلمسنى رجا ایدرم . سیاحتك ممکن
اولدینی قدر دغدغه سز اجراسی خاطره قیللندن عرض اولتور . ۲۶ تشرین ثانی ۳۳۶ »

افندیلر ؛ استانبولده ، ۲۳ تشرین ثانی ۳۳۶ تاریخنده یازیلوب استانبوله موصلت ایتش

اولان مأمور مخصوصك امضا-يله اينه بولى به گوندريلن واورادن ۲۷ تشرين ثانيه آنقره به چكيلن برتلغرافنامه ده ، شو معلومات ويريلىوردى :

« بوكون ۲۳-۱۱-۳۳۶ ده عزت پاشا زنده بولمديقم اننده ، خارجيه ناظرى، وضعت اخيره سياسيه حقه ده آتيده كي بيانانده بولنمشدر :

يكي كان انكليز سفيري ، ارمنستان، كورجستان وبرزمان صوكره از مير مسائل مهمه سنده حكومت عثمانيه لهنده برصورت حلك تايمين ايديله جكنى سوبله مش، بومساعد وضعيتدن استفاده ايدهرلك مملكتك تايمين آتيسنه صرف مقدرت ايديله رك بوفرصت غائب ايديله مليدر. شايد آنقره، زمان قازانق آرزوسنده ايسه بيله، برتماس حاصل ايدهرلك مقررات آتیه مشتركا تايمين ايديله مليدر» ديدكدن صوكره شو سطرلر علاوه اولونيوردى :

« بيانانده علاوه عزت پاشانك ، كنديسنه طرفزدن گوندريلن خلاصه ده (شمدى به قدر اولان مجادلانك بوكون بخش وتايمين ايتمكه اولديني مساعده لردن استفاده وظيفه مزددر) جمله سنه استناد آكر آناطولو ؛ گوندريله جك هيئتي قبول ايتمزه، شخصاً بنه تماس ايدهرلك مقصد مزى شخصاً قرارلاشدير مى ز . بوكاده موافقت ايتمكاري قديرده ، موضوع بحث جمله ده كي فكردن فراغت آ كلاشيله جفندن آرتق قاينه ده بولميه رق استعفا ايدهرلك جكنى و آرزو ايدهرلك استانبولى نظر دفته آلميه رق كنديسنك ده آناطولويه كله جكنى سوبله مش . »

افنديلر ؛ عيني تلغرافنامه ده ، استانبول مطبوعاتنده عزت پاشايه عطفاً شو بيانانك ده انتشار ايتديكي مندرجدي : « حكومتك ، آناطولويه برامور مخصوص اعزامندن مقصدى آنقرده كيلره برتماس حاصل اولوب اولويه جفنى آ كلامق ايجوندى . عودت ايدن مأمور ، بونماسك تايمين ايديله بيله جكنى آ كلادى و مخبرات ده تايمين ايدلدى. طبيعتيله ايجابنك اجرا سنه توسل ايدهرلك جكنز . »

بوترز بيانانك، آناطولونك نقطه نظرينه موافق اولويه جفنى وتكذيبي لازم كلديكي مطالعه سنه قارشى بوكا قاينه موافقت ايتمه مش ، مع هذا عزت پاشا ، زرجان حقيقت غرتيه سيله شو بيانانده ده بولنش : « منافع عاليه مملكت ، شمديلك بومستله ده مطبوعاتك اختيار سكوت ايتسنى آمردر. بناء عليه برايكي كون دها بيانانده بولنمقده معذورم . »

افنديلر ؛ توفيق پاشا ، احمد عزت پاشا ، صالح پاشا ، زمانك بويوك آدملى كي طانمشدردي. ملت بونلرى عاقل ، مدبر ، دوراندیش بيليوردي . بوسبيله ، داماد فريد پاشا چكيلوبده برينه ايلرى كلنلرى بوذواندن عبارت برقاينه موقع اقتداره كلنجه ، هر كنده درلو درلو اميدلراوياندى. توفيق پاشا قاينه سى ايلك آنده آنقره ايله تماس ومناسبت آرايجه ، افكار عموميه ده حسن نيته حكم اولنمق ايجون سبب تصور اولنمدي . هر كس ، توفيق پاشا قاينه سنك موقع اقتداره كلسنى فال خير عد ايتدى. بو قاينه مك ، مملكت ومملتك اعظمى منافعى تايمين چاره وواسطه لريني

بولەدن حكومتە كەش اولمىرى قبول ايتىك وايتدىرىمك جداً مشكل ايدى . باخصوص ، كندىلىرى دە استانبول محافلندە ومطبوعاتندە قوللاندىقلىرى طرز لسانلە عمومك تەلقىسى تايىد ايدە جك وضعت آلمش بولونيورلردى .

بز ، حقيقت وضعتك ، عمومك ظن وتلقىسى كې اولدىغىنە تاماماً قانع بولونيورق . فقط ، استانبولك ، چارە خلاص ايجون وقوع بولان ائتلاف وملاقات تەكلىفلىرىنى افكار عمومىيى تەظيمە مدار اولەجق شرائطى احضار ايتەدن رد ايتىكى موافق بولدىق . اونك ايجون ، بالخاصه عزت وصالح پاشارك داخل بولنەجنى برهيتلە بىلەجكدە ملاقاتى تەسبب ايتىك . بوذواتلە كوروشدكەن صوكرە ، عامەك بوتون ظن وتلقىسىنك اساسىز اولدىغىنك آ كلاشيلەجفە شېھم يوق ايدى . بردە ، ھرنە اولورسە اولسون ، افكار عمومىيەجە ، اشارت ايتدىكم اوصافدە طائىش بوذواتك ، استانبولدە حكومت تەشكىل ايتىمىنك مقصد مىل ايجون نە قدر مضر اولدىنى ميداندە ايدى . بناءعليه ، ملاقاتدن صوكرەدە ، كندىلىرىنك عودىنە مساعدە ايتەمك لزومى نېجە طبعى ايدى . ايشتە ، بوملاحظانە بناءً ، عزت پاشا ھيئتيلە بىلەجكدە ملاقات قرارلاشدىرلدى . ملاقات ، ۲ كانون اولدە دكل ، فقط ۵ كانون اولدە وقوع بولدى .

افندىلر ؛ بوملاقانە انتظار ايدركن ، اوكونە قدر جېھەدە وآنقرەدە جريان ايدن حادثاتى خلاصە عرض ايدەيم :

افندىلر ؛ خاطرلارسىزكە ، عزت پاشانك مأمور مخصوصنك اينەبولى اوزرىدن استانبولە حرەكەت ايتدىرلدىكى ۸ تشرىن ثانى ۳۳۶ كۈنى ، فؤاد پاشانك موسقووا سفارتى ، عصمت ورافت پاشارك دە غەرب جېھەسنە مأمورىتلىرى تقرر ايتدىرلمشدى . عصمت پاشا ، ايرتسى كۈن جېھەيە حرەكەت ايتدى . ۱۰ تشرىن ئايدە وظيفەيە باشلادى .

اوزمانلر ادھم بىك يەقەن آرقداشى بولنان برذاتك ، ۱۳ تشرىن ثانى ۳۳۶ ئارىخىلى ، اسكىشەردن برشيفرە تلغرافنى آلدەم . بوتلغرافدە دىنيلىيوردى كە : « ادھم بىك ، فؤاد پاشا حضرەتلىرى رفاقتندە روسىيە كيدەجكى شايعەسى جېھە محبىطندە وكريدە بولنان اھالى طرفەدن رسوۋ فېكرە حمل ايدىلەكەدەر . بو كې ذواتك محبىطكەزدن اوزاقلاشدىرلىسى ، ذات دولتلىرىنك دىكتاتورلك اعلان ايدەجكەز ذھابى توليد ايتىشدر »

افندىلر ؛ فىالحقيقە ادھم وبرادرلىرىنك توركيەدن اوزاقلاشملىرى ، توركيەنك وكندىلىرىنك منفعت وسلامتى نقطە نظرەدن موافق ايدى . بوسىيە ، فؤاد پاشايە ، آرزو ايدىرلرسە ، بوللىرى دە برابر آلوب مناسب صورتندە توظيف ايدەيەجكى سويلەمشىم . ادھم بىك آرقداشى طرفەدن يازىلان بوتلغرافنامە مفاذبىنك ، يالەكز آرقداشنىك مطالەسى وحقيقەتە مطابق اولدىنى البتە قبول ايدىلەمزدى . چونكە ، نە جېھەنك ونەدە اھالىنك ، ادھم بىك روسىيە كوندريلوب كوندريلىەجكى مسئلەسىلە علاقەسى يوق ايدى . باخصوص بن ،

ديكتاتور اولق ايسته يورم ، فقط ادهم و امثالی مانعدر ، اونك ايچون بو كيلى اوزاقلاشدير يورم . ذهابندن بحث اولمسي بوسبوتون جالب نظر دقم اولدى .

عصمت پاشانك جههده فعاليتنه باشلامسي متعاقب ، ادهم بك ، راحتسزلى درميان ايدرك آنقرهيه كلدى . و بوراده اوزون مدت اوطوردى . غيوتنده قردهشي يوزباشى توفيق بك ، ادهم بكة وكالة قوه سيارهك باشنده قوماندان بولنيوردى .

وضعتي لزومي كي تنوير ايدم بيلمك ايچون ، برسلسله وقايعك بعض اساس نقطه ليري اشارت ايتك مناسب اولور . قوه سياره قوماندانلي ، قرهجه شهرده ، كندينه مربوط اولق اوزره كيزليجه « قره كچيلي » نامنده برمفرزه تشكيل ايتمى . بوندن ، غرب جههسي قوماندانلنك معلوماتي يوقدى . بومفرزهك موجودتي ، ۱۷ تشرين ثاني ۳۳۶ ده تصافاً اوكره نيلى . جهه قوماندانلنك ، بومفرزهك موجودتي حقنده معلومات طلي وقطعهك تفتيشه عرض ايدلسي امري ، ادهم بك طرفندن اسعاف اولمى . جهه قوماندانلنك ، امور ملكيه ، كرى خدماته مداخله ايتمه ملري حقنده ويريلن امر عمومي به مغاير اوله رق ، قوه سياره قوماندانلي ، بالعكس كوتاهيه حواليسنده ، هر شيدم كوسترديكى مداخله و عرفى حركاتي تزويد ايلدى .

جهه قومانداني ، ادهم بك قوه سياره سنك ، ديكر قوه سياره لردن تفريق ايچون « برنجي قوه سياره » ناميله ياد ايدلسي امر ايتديكي حالده ، ادهم بك وقردهشي بوني نظر دفته آلمق شويله دورسون ، بو امره رغماً كندى كندينه « عموم قواي سياره و كوتاهيه حواليسي قومانداني » صورتنده بر قوماندا وضعتي احداث ايلدى .

كوروليوركه ، ادهم بك وقردهشي ، تحت امر لرندهكي قطعاتي تفتيش ايتدير ميورلر و حائز اولدقلى صلاحيت و عنوانلري كندى كنديلرينه طاقينيورلردى .

« عموم قواي سياره قوماندان وكيلى توفيق » امضاسيله ۲۱ تشرين ثاني ۳۶ ده ، جهه قوماندانلغه كلن برراپورده ، « ۱۳ نجى دشمن فرقه سنك أمير فقهي ، الياس بك ، چارداق ، امور بك اوزرندن گلنكده اولديني » و « كندى منطقه سنده بولنان كوردوسليرك دشمن عسكيري دعوت ايتدكلى » نه دائر معلومات واردى . حالبوكه ، حقيقتده ، نه دشمن فرقهسي ايلريله يوردى ونه ده تورك اهلينك دشمنى دعوتى واقعدى . بومعلوماتك ، مقاصد مخصوصه ايله ويرلديكي آكلاشيله حقدرد . اسلام اهلينك ، دشمنى دعوتى ، يالكز بر سبيله ايضاح اولنه بيلردى ، كه اوده طرفزدن ظلم و تعدى به اوغرايه جقاربته ذاهب اولمليدرد . ايسته جهه قومانداني ، وضعتي بونقطه دن مطالعه ايدمرك ويرديكي امر عموميه ديمشدى كه : « محاربهك بحراني انسانندهكي شهرلرك تاثيريله ، تدابير عرفيه اتخاذ ايتمكه قطعياً مانع اولق لازمدر . خيانتى ، نه درجه محقق اولورسه اولسون ، هيچ بر كوى قطعياً يا قيلميه جق ، اهليندن هيچ

بر کیمسه ، هیچ برمفرزه طرفندن ، هیچ بر جرم ایله اعدام اولمیه جقدر ، جاسوسلقری وسائر
اهانتلری تینن ایتمش آدملرک ، تحت الحفظ استقلال محاکمینه اعزاملری ایجاب ایدر .
عموم قوای سیاره قوماندان وکیلی توفیق بک بو امره ده اعتراض ایتدی .

افندیلر ، دشمن ، قوتلربی طوپلو بولندیرمق مقصدیه آلدینی ترتیبات یوزندن ، قوه
سیاره قوماندانلی منطقه سنده بعض برلری تخلیه ایتشدی . بورالرده ، حکومت ملکیه تأسیس
ایدنجه قدر اهالینک امنیتله اداره سی ایچون ، تشکیلات عاجله انخازینه لزوم واردی . بوسبیله ،
ژاندارمه خدمتنده بولنش افراددن وحسن حال اربابندن سچیله رک یوز الی موجودده بر صحرا
ژاندارمه بلوکی تشکیل وسپاو وحوالیسی قوماندانلی نامی آلتنده بر مقام احداث ایدلدی .
بومقام ، متحد اولنان منطقه داخنده ، انضباط داخلی ایشلرینه باقه جقدی . قائممقام ابراهیم بک
نامنده بر ذاتک مأمور ایدلدی بومقامه ، اداره وانضباط اعتباریه ، بوحوالیده کی اخذ عسکر
شعبانی ده مربوط اوله جقدی . قطعات نظامیه ویا سیاره قوماندانلری یالکز حرکات عسکریه دن
مسئول اوله جقدردی . بوحوالی قوماندانلی تشکیلی مناسبتیه اوجوار اهالیسنه ، جبهه قوماندانلی
طرفندن یازیلان بیانامه ده : « سزک هر درلو دردرلیکزی دیکله مک ، عادلانه بر اداره تأسیس
ایتمک وظیفه سیله سپاوده برحوالی قوماندانلی تشکیل ایدیورم . » جمله سی واردی . بوجله یی قوای
سیاره قوماندانلی طرفندن سوء تفسیره اوغرایه جقنی کوره جککز ایچون ، بالخاصه قید ایدیورم .
دشمندن تخلص ایدیلن بوقضالر خلقی ، تاریخ تخلیصدن اعتبارآ ، ایکی ماه مدته خدمت
عسکریه دن معاف طوتولشاردی . عموم قوای سیاره قوماندان وکیلی توفیق بک ، برطاقم اسباب
ومطالعه ایله بوحوالی قوماندانلغنه ده اعتراض ایتدی .

توفیق بک ، ۲۳ تشرین ثانی ۱۳۳۶ تاریخی بر راپورنده : « بردشمن فرقه سنک تعرضی
اوزرینه ، قوتلربی کونان کوی شالنده کی صرتلره چکدیکنی » بیلدیریور و « صول جناحنده
بولنان جومبوردی استقامتی تأمین ایدیکز . » دیور .

دشمنک جدی بر تعرضی اوله مشدر . قوای سیاره قوماندانلغنک مقصدینک ، قطعات
نظامیه یی جبهه یه سوردوروب ، کندی قوتلربی کریده طوپلامق اولدینی آکلاشیلشمشدی .
جبهه قوماندانی عصمت پاشا ، توفیق بکک ویردیکی معلوماتی جدی تلقی ایده رک ، ایجاب ایدنلره
ایجابی کی آمرلر ویرمش اولقله برابر کندیسندن ده ، « تعرض ایدن دشمنک تخمیناً قاچ طوپ
قوللانمده اولدینی » و « قوری کویدن جاده بویجه چام کویه دوغرو بردشمن حرکتی
وقوع بولشمیدر » دیه صوردی وجومبوردی وادیسنک اسلام کوبه دوغرو تأمیننک جنوب
جبهه سنه حامد اولدینی ده بیلدیردی .

توفیق بک ، ۲۴ تشرین ثانی ۱۳۳۶ تاریخنده جبهه قوماندانلغنه یازدینی تلغرافده ، برطاقم
تعریضکار سوزلردن صوکره ، « بنده کز ، شمال وجنوب جبهه لرینک هر ایکسی ده عینی حکومتک

امرنده اولديغنى ظن ايدىيورم. مادامكه دكلدر ، اداره سزلك يوزندن ، بيهوده ، بوراده ، اولاد وطنى قيرديره ميه جغم . يكرمى درت ساعته قدر صول جناجى ، قوتلى بر صورتده تأمين ايدلمديكى حالده قواى سياره يي ... افندى كورپيسى جوارينه چكه جكم . بو خصوصده مسئوليتك كيمه عائد اولديغنى حكومت بولسون افندم . « دىيوردى . غرب جهه سى قوماندانى عصمت باشا ، قواى سياره قوماندانه جواب وپردى ودىدى كه : « ۱۲ نجى قول اردو ، صول جناحكزندن قرق كيلو مترو اوزاقده در . بوندن ماعدا كرى چكىلمش اولان دشمنى قطعى تعرضه وزورله يرندن آتقى وظيفه سى قطعاً تمزه ويرلمه مشدر . سناء عليه قواى سياره ، دشمنى تعقيب ايدن مستقل بر سواری فرقه سى وضعينده در . دشمنك ، فائق قوتله تعرضلرينه قارشى يالكلز باشنه اتخاذ تدابير ايدر و دشمن ، موضعى و جدى بر حركت يابدقچه بوكا قارشى قطعى محاربه دن اجتناب ايلر . بو وظيفه لر ، سواری فرقه لرينه ويريلير . جنوب جهه سنده ، قوتلى سواری اولمديغندن سزك جهه كزى سواری خطيله تمديد امكان يوقدر . قوه سياره ايله جنوب جهه سنىك جناح خارجيدن ، متقابلاً يالكلز تماس و ارتباطى محافظه ايتسى ممكن ولازمدر . خلاصه ، جهه من اى اداره ايدلمكده در .. الخ »

افنديلر ؛ غرب جهه سى قوماندانلغى ، بالطبع اردوسنىك بودجه سنى تنظيم ايتك ايسته . يوردى . بو مقصدله ، ۲۲ تشرين ثانى ۳۳۶ ده عموم جهه قطعاً تندن مستظم بر قوه عموميه طلب ايدلى . جهه قطعاً تندن كاملاً جواب كلدى . قواى سياره ، طلب اولنان قوه عموميه يي كوندرمدى . بو خصوصده جهه دن وقوع بولان استيضاحه كلن جوابده ، توفيق بك دىيوردى كه : « قواى سياره نه برفرقه ، نده بر قوه منتظمه حالنه افراغ ايديله من بوسر سزىلك باشنه نه بر ضابط ، نده حساب مأمورى قويق ممكن اولمه مقله برابر قبول ايتديرلمسى امكانى ده يوقدر . چونكه ضابط كورديلرمى ، عزرائيل كورم شجه سنده عصيان ايدىيورلر . بزم مفرزه لر من ؛ پهلوان آقا ، احمد اونباشى ، صارى محمد ، خليل آفه ، طوپال اسماعيل كى آدملىر طرفندن اداره ايدلمكده در . و بلك امينلى ده يازديغنى اوقويه من و اوقودىغنى يازمه من آدملىر دن متشكلدر و سن ياپامبورسك ديه بونلرك تبديلى امكانى ده يوقدر . قواى سياره نك شمدى به قدر اولديغى كى كليشى كوزل اداره ايدلمسى ضروري در اساساً قوه سياره يى ضبط و ربط و انتظامه قويق دكل ، بو فكرك ميدان آلمقده اولديغنى حس ايتديكى آنده انحلال ايدر . رجا ايدرم ، بويازديغم شيلرى بر شئيه حمل ايتميكز .. »

افنديلر ؛ نام بو كونلرده ، دشمنك روسه جهه سى ايلريسند ، ايزنيق جوارلرنده بر فعاليتى حس اولندى . جهه قوماندانى ، بالذات اورايه كيدرك يقيندن اتخاذ تدابير مجبور ايدى . اونك اچون ۲۸ تشرين ثانى ۳۳۶ تاريخنده ، قواى سياره قوماندان و كلى توفيق بكه جواب ويريركن « بو كون بيله جكه كيدييورم . عودنده ذات عاليه ليله زده شفاها كوروشمك قابل اولور . » سؤالى صور مشدى . جهه قوماندانه جواب ويرلمه مشدى . جهه قوماندانى ، ازينيق

وضعیت قارشی تدابیر و ترتیبات ایله مشغول بولندی پی صرده ، قوه سیاره قوماندانلغندن محاربه راپورلری ورود ایتمه مک باشلامش . سبی صورولش : راپورلر وقت لازمده آنقرده بویوک ملت مجلسی ریاستنه یازلشدر . امضا : یوز باشی تحسین « تلغرافی آلمش .

افندیلر ؛ بر جبهه قوماندانی ایچون ، جبهه سمک بر قسمنده جریان ایدن حادثانندن معلومات آلهمه مق نه قدر مشکل بر حالدیر . بویله مهمیت ایچنده قالمق بوتون جبهه نك اداره سنی یا کلهش یوله سوق ایدیه یلیر . غیر قابل تعمیر مهالک سبب اوله یلیر . جبهه قوماندانی عصمت پاشا ، کیفیتی آنقرده بولنان قوای سیاره قوماندانی ادهم بکه ۲۹ تشرین ثانی ۳۳۶ تاریخنده یازدق راپورلر ایچون وکیلنک ایقاز ایدلسنی بیلدیریور .

عصمت پاشا ، ۲۹ تشرین ثانی ۳۳۶ ده ، بزهده شو تلغرافی کوندردی :

« آنقرده ارکان حربیه عمومیه ریاستنه

آنقرده بویوک ملت مجلسی ریاستنه

۱ — قوای سیاره قوماندانانی ، ۲۷ - ۱۱ - ۳۳۶ آقشامندنبیری جبهه قوماندانلغنه راپور ویرمه مکده در .

۲ — بوکون ادهم بکدن ، وکیلنی ایقاز ایتسنی رجا ایتدم . استرداد اولنان اراضیده اداره ملکیه ایچون احداث اولنان سیاو وحوالیسی قوماندانلغنی سببیه توفیق بکک متأثر اولدیغندن باحث ادهم بکدن بوکون بر تلغراف آلمش و جواب ویرمش ایدم . وضعیت شایان دقت بر فوق العاده لک وار ایسه ده فضله معلومانم یوقدر . اوراده موجود معلوماتک اشعارنی استرحام ایدرم . »

افندیلر ؛ غرب جبهه سی قوماندانلغیه قوای سیاره قوماندانلغنی آره سنده جاری مختارته و حادث اولان وضعیت ناصل تماس و اطلاع حاصل ایتدی کمی مساعده بیوروسه کز ایضاح ایدیم :

قوای سیاره قوماندان وکیلنی توفیق بک طرفندن عصمت پاشایه یازیلان ، فراری و جاسوسلرک استقلال محکمه سنه ویرلسنه اعتراضی متضمن وقوه سیاره نك صول جناحی یکر می درت ساعته قدر اون ایکنجی قول اردوجه تأمین ایدلیه جک اولورسه قوتی افندی کوپریسنه چکه جکی حقنده کی تلغرافنامه لری ، بکا آنقرده بولنان ادهم بک ویردی . بن ، بالطبع بوتلغرافلری معنیدار بولدم . قوه سیاره نك وضعیتده اتخاذ تدابیری مستلزم شایان دقت بر حال کوردم . اونک ایچون ، عصمت پاشایه ، بوتلغرافلره ادهم بک واسطه سیله مطلع اولدیغنی بیلدیردی کم ۲۵ تشرین ثانی ۳۳۶ تاریخی تلغرافنامه مده ، « توفیق بکک اهمیت ویردی کم بو مراجعتنه قارشی نه طرزده جواب ویرلیدیکنک ونه کی تدابیر اتخاذ بیورولدیغنک بوکیجه اشعارنی رجا ایدرم » دیمشدم .

عصمت پاشا ، جریان ایدن مخبره بی عیناً بیلدردی .
افندیلر ؛ بر طرفندن ده ۲۸ تشرین ثانی ۳۳۶ تاریخندن اعتبارآ ، قوای سیارنک صباح
و آقشام راپورلری ، عموم قوای سیاره قوماندان و کیلی محمد توفیق امضاسیله دوغریدن دوغری به
بکا بیلدیرلمکه باشلانندی . توفیق بکه شو شیفره تلغرافی یازدم :

آنقره
۲۹ تشرین ثانی ۳۶

برنجی قوه سیاره قوماندان و کیلی توفیق بک افندی به

ایکی اوچ کوندنبری دوغریدن دوغری به طرف حاجزانه مه کوندرمکده اولدیغکز راپورلرک
صوک ماده سنده ، غرب جبهه سی اردو قوماندانلغنه ویرلمش اولدیغنک مقید بولمادیقی نظر دقتی
جلب ایتدی . بر سهومیدر ، یوقسه بر سبیه می مستنددر ؟ بوبابده اعطای معلومات بیورلمسنی
رجا ایدرم .

تورکیه بویوک ملت مجلسی رئیسی

مصطفی کمال

بوتلغرافه توفیق بکدن جواب آلمدم . فقط ، آنقره ده بولنان ادهم بکدن مرحوم حیاتی
بکه شویله بر تذکره کوندرلدی :

۳۰ - ۱۱ - ۳۶

حیاتی بک قرده شمه

توفیق بکله عصمت بک افندی آره سنده کی سوء تفهیمک اسبابیله بو خصوصده هرایکیسيله واقع
مخبرانمزی عیناً تقدیم ایدیورم . لطفاً پاشا حضرتلرینه قرائت و اراشیه یله یا کلش تلقی به میدان
ویرلمه منی رجا ایدرم افندم .

قوای سیاره و کوتاهیبه حوالیسی قوماندانی

ادهم

افندیلر ؛ بوند کره یه ملفوف مخبر اتده شایان دقت اولان نقطه لر شونلردی ؛ توفیق بک
قرده شنه دیورکه : « سیاو وحوالیسی قوماندانلغنه قطعاً احتیاج یوقدر . بوحوالی قوماندانک
اسکیشره عودتی ایچون شمدی آمر ویردم . » توفیق بک ، عصمت پاشانک خلقه خطاباً
بیانامه سنی ده ، شوصورتله تفسیر ایدیوردی : « بوبیانامه ، مواعده بزم عدالتسز ، امنیتسز ،
ناموسسز جه سنه حرکت ایتدیکمزی اعلان ایدیور قوای سیاره ، بونی قطعاً قبول
ایتمز . بونقاط حل ایدیلنجیه قدر ، قوای سیاره ، غرب جبهه سی قوماندانلغنی طانییه جقدر . »

بونک اوزرینه ، ادهم بکک ؛ عصمت پاشایه یازدینی تلغرافده ، برادرینک تأثرندن بحث
ایتدکدن صوکره بو اجرا آتک عودتنه تأخیرینی رجا ایدیور . برادرینه ده ، غرب جبهه سی
قوماندانلغنه یازدیغندن واعتدال وزا کتله حرکت ومقابله ایتمک لزومندن بحث ایدیور .
توفیق بک ، ۲۸ تشرین ثانی ۱۳۳۶ ده ادهم بکه یازدینی جوابی تلغرافده : « ناموسسزله
اوینایان غرب جبهه سی قوماندانی بوندن بویله آمر طانییه جفمی و سیاوه کوندردیکی قوماندانه
بوکون معیتله اسکیشره عودت ایتمسی ایچون امر ویردیکمی یازمشدم . » دیدکدن صوکره
« بوخصوصده بشقه شی دوشونه نم ودوشونه بیلیمک امکاتی ده یوقدر افندم » دیوردی .

توفیق بکک ، برادرینه اولان عینی تاریخی دیگر بر تلغرافنامه سننده ده : « جزئی
برشی حس ایدرسهم بویکی احداث ایدیلن قوماندانلغک هیئت مجموعه سنی محفوظاً غرب اردوسنه
اعاده ایده جکم . غرب اردوسی قوماندانی عصمت بکک بو جبهه قوماندانلغنی اداره ایده میه جکنی
آ کلابورم » دنیلمکده ایدی .

افندیلر ؛ بوندن صوکره ، قوای سیاره نک محاربه راپورلری آنقرده ده ادهم بکه کلیور وادهم
بک طرفندن غرب جبهه سنه کوندریلیورمش .

بوندن بشقه ، قوه سیاره قوماندانلغنی ، غرب جبهه سی مخبراته سانسور قویمش . تلغراف
وتلفون خطوطنک قوه سیاره قوماندانلغنک مخبراتیله مشغول اولدیغندن بحثله جبهه ایله مخبرات
صورت علنیه و رسمیه ده منع ایدلمش . عینی زمانده ، قوه سیاره نک ، اسکیشره جوارینه تجاوز اتده
بولنه جفی اشاعه ایدلمشدی .

محترم افندیلر ؛ بو وضعیتی هپ برابر مطالعه ایتمک مدار اوله جق قدر معلومات عرض
ایتدیکمی امید ایدرم . سهولتله آ کلاشیلیمقده ایدی ، که ادهم ، توفیق قره دشر و کندیلرینک
هم فکری اولان بعض آرقداشلری ، حکومت ملییه قارشی عصیان قرار ویرمشلردی .
بوقرارلرینک تطبیقنه ، جبهه ده ، توفیق بک وسیله آرارکن وقوتلرینی جبهه نی ترک ایدرک طوبلارکن ،
آنقرده ده ادهم بک ومبعوث اولان قردشی رشید بک ودها برطاقلری سیاست جالیشیوردی .
عصیان پلاننده موفق اوله بیلیمک ایچون ، هرشیدن اول بوکا مانع تصور اولنان غرب جبهه سننده کی
اردونک باشنده کی قوماندانی ، اعتبار ومقامندن دوشوردرک ، اردویه حاکم اولمق الزم ایدی .

اوندن سوكرده ، مجلس افكار عموميه سنى تاماً كندى لهلرینه چويره ك قوماندان ويا وكيل
 و احكومت اسقاطنده مظهر سهولت اولق مهم ايدى . ايشته بومقصدرله چالشمقده اولدقلىرینه
 بزده شبه قالماشدى . ادهم بكك ، عصمت پاشايه وقرده شى توفيق بكة يازدينى تلغرافلرده
 قوللاندينى ملايم ونازكانه بعض كلهلرك، هنوز زمان قازانمق مقصدينه معطوف اولديغنه ومسئله ي
 عصمت پاشا ايله توفيق بك آرسنده سوء تفهمدن متولد برتأردن ، لك نهايت توفيق بكك عصيبنه
 مغلوب اولهرق فضله حر كتمدن عبارت كوستر وب، كنديلرينك غايت مطيع ومتواضع اولدقلىرى
 برزمان ايچون دها كوستر مكه چالشدقلىرینه حكم ايتمه مك ممكن دكلدى . بزده ، وضعيتى اولدينى
 كى جدى تلقى ايتدك . سياسى وعسكرى تدبيرلر مى اوكا كوره تطبيقه باشلادق .

افنديلر ، عرض ايتلىم ، كه هر نقطه نظردن كرك جهده ورك آقرده ايجاب ايدن
 تدبيرلى آلدريمشدم . ادهم وقرده شلرينك عصيانندن اصلاً چكينه بوردم . عصيانلرى حالنده ،
 تأديب وتجزيه اولته بيله جكلرينه شهيم يوقدى . اونك ايچون غايت سرين وكنيش حركت
 ايدىيوردم . ممكن اولدينى قدر كنديلرينى نصيحتله دائره ادب واطاعته كتيرمه چالشمى ،
 بونده موفق اوله مديقم تقديرده ، افكار عموميه ده دها زياده وضوح پيدا ايدمك اولان افعال
 وحرركات متجاوزانه لرينك ايجانى يانمى ترجيح ايدىيوردم . بو مطالعاه بىء آقرده بولنان
 ادهم ورشيد بكارى وبعض ذواتى برابر آلهرق بالذات اسكيشهره كيمكه واوراده عصمت پاشا ايله ده
 برلشهره وجاهاً قونوشمغه وآ كلاشمغه ، ۲ كانون اول ۳۳۶ تاريخنده قرار وىردم . ادهم بكك
 بو سياحتده بگا رفاقندن اجتناب ايدمك چكى تخمين ايدىيوردم . حال بوكه ، همه حال ادهم بكى
 برابر آلوب كونورمك نجه لزوملى ايدى . بونك ايچون آرزوسى اولسون اولسون ، ادهم بكى
 برابر كونورمك وياخود اصرارى حالنده اوكا كوره معامله ده بولمق اوزره ايجاب ايدن تدبيرى ده
 امر ايتشدم .

فى الحقيقه ، ايرتسى كونى ، ادهم بك خسته لغندن بحث ايدرك برابر سياحت ايدميه جكنى
 بيلدردى . دوقتور عدنان بك ده ادهم بكك راحتسز لغنك سياحته مانع اولديغنى سويلدى ، اصرار
 ايتدم . نهايت ، ۳ كانون اول ۳۳۶ آقشامى بر ترهن مخصوصه اسكيشهره حركت ايتدك . ادهم
 وبردارى رشيد بكاردن ماعدا برابر بولنان آرقداشلردن باشليجه لرى شونلردى :

كازم پاشا ، جلال بك ، قلنج على بك ، ايوب صبرى بك ، حق بهيج بك ، حاجى شكرى بك .
 ۴ كانون اول ۳۳۶ صباحى ايركندن هنوز بن اويقوده ايكن ترهن اسكيشهره واصل اولدى .
 دها اول عصمت پاشانك هنوز بيله جكده بولنديغنى آ كلاشيلمش اولديغندن اسكيشهرده دورمايوب
 بيله جك استاسيونته كيمكه قرار وىرمشك . اسكيشهرده اويانديقم زمان ، ترهنك نيچون طوروب
 حر كتنه دوام ايتمديكىنى صوردم . باورلرم ، آرقداشلىرك صباح قهوه آلتيسى يانمق اوزره
 استاسيونك قارشوسنده كى لوقنطه يه كيتدكلرينى وشمىدى كلك اوزره بولندقارنى سويلدى .
 چابوق كلملىرى ايچون خبر كوندرلمسنى اخطار ايتدم . برقاج دقيقه سوكره ، حاضرز دينيلدى .

بوئون آرقداشلر کلدیمی؟ دیدیم. بونک اوزرینه پایلان تحقیقدن آ کلاشیلدی که، هر کس حاضر در
اما ادهم بک بر آرقداشیه برابر اورته ده یوقدر. در حال ادهم بک فرار ایتدیرلدیکنه حکم
ایتدم. فقط بو حکمی کیمسه یه سویله مدم. یالکز او حالد، دیدم، ادهم بک اولقمسزین بزم
ییه جکه کیمه مزده بر فائده یوقدر. عصمت پاشایی ده بورایه دعوت ایدرز.

عصمت پاشاده، تلغراف باشنده، خصوصی محاوره دن سوکره اسکیشهره حرکت ایتدی.
دها اول یالکز و خصوصی کوروشمه من لزوملی اولدیغندن بن ده، بر ایکی استاسیون ایلری
کیدمرك، بولوشدق. برابر ۴ کانون اول ۳۶ آقشامی اسکیشهره کلدک. اوراده بکله بن آرقداشلرله
هپ برابر بر لوقظه ده یمک ییدک. ادهم بک حاضر دکلدی. زده اولدیغنی برادرندن صوردم.
راحتسزدر، یانیور دیدی. او کیجه عصمت پاشا قرارگاهنده کاظم پاشا، جلال بک، حتی بهیج
بک حاضر اولدیغنی حالد رشید و ادهم بکلرله قونوشه جقدق. اونک ایچون رشید بک، ادهم بک
خسته اولدیغنی سویلر کن کوروشمک اوزره قرارگاهه کله ییه جکنی ده علاوه ایتشدی. یمکدن
سوکره قرارگاهه کیندک، فقط، ادهم بک کله مشدی. رشید بکه نه وقت کله جکنی صوردم.
ویردیکی جواب شو ایدی: ادهم بک بودقیقه ده قوتلرینک باشنده در!

بو خبره رغماً، ساکن بولمغنی و کوروشمکی ترجیح ایتدک.

شو نقطه بی ده ایضاح ایتلیم، که بن اسکیشهره بر صفت رسمیه ایله کیمه مشدم. بعض
آرقداشلرکده حضور یله عصمت پاشا ایله اولان ملاقات و مذاکراتی بیطرف بر آرقداش
صفیله یاپدیغمی سویله مشدم. عصمت پاشا، وضعیتی، جریان ایدن مختاری، قوای سیاره
قوماندان و کیلی صفیله توفیق بک آلدیغنی وضع سرکشانه یی ایضاح ایتدی. رشید بک،
قرده شلری و کمندی نامنه جواب ویریوردی. رشید بک، غایت درشت و متجاوزانه قونوشمغه
باشلادی. قرده شلرینک برر قهرمان اولدقلرینی، هیچ کیمسه نیک تحت امرینه کیرمیه جکلرینی
وونی بوبله جه قبول اتمک هر کسک مجبور اولدیغنی بی پروا سویلیور واردو، ضبط وربط،
قوماندا، حکومت مفهوملرینه و بونلرک ایجاباته دائر سرد ایدیلن مطالعاته قولاق دخی
ویرمیوردی. اونک اوزرینه بن، دیدم که: «بودقیقه قدر سزکله اسکی بر آرقداشکسز صفیله
وسزک لهکزده بر نتیجه ده دسترس اولمق حسن صمیمانه سیله کوروشیوردم. بو دقیقه دن اعتباراً
آرقداشلق و خصوصیت عائد وضعیت ختام بولمشدر. شیمدی قارشیکزده، تورکیه بویوک ملت
مجلسنک و حکومتک ریئسی بولمقده در. رئیس دولت صفیله ضرب جهه سی قوماندانه حالک
ایجابی تطبیقه صلاحیتی قوللانمسی امر ایدیورم.» در عقب، عصمت پاشاده دیدی که: «مستنده
بولنان قوماندانلردن هر هانکی بری بکا اطاعتسزک ایتش اوله ییلیر. بن، اونی تربیه و تأدیه
مقتدرم. بو خصوصه هنوز کیمسه یه قارشى عجزمی اعتراف ایتش و هیچ کیمسه نیک بکا عائد
اولان بو وظیفه نیک تسهیل ایفاسنه دلالتی رجا ایتش دکم. بن وضعیتک ایجابی یاپارم.»

طرفدن و عصمت پاشا طرفدن آلمان بوجدی وضعیت اوزرینه آوازی چیقینی قدر باغیرجه سنه قونوشان رشید بك، درحال التجا کارانه بر وضعیت آلدی و ایلری کیتمکده عجله ایدله مسنی و کندیسى قرده شلرینک یانه کیدرسه بر چاره تسویه بوله بیله جکنى بیان ابدی. بوندن بر نتیجه حقیقه جنى، مقصدك قرده شلرینى تنور وزمان قازانق اولدینى میدانده ابدی. بوکاروغما، رشید بكك بو تکلیفنى قبول ایتدك. ايرتسى کونی عصمت پاشانك حاضر لانه جنى بر ترن مخصوصه کوتاهیه ده قرده شلرینک یانه کیتمسنه موافقت اولندی. کاظم پاشانك ده رشید بکله برابر کیتمسی مناسب کورولدی. حرکت ایتدیلر.

محترم افندیلر؛ مساعده کزله بو حکایه بی شمیدیلک بوراده راقه جقم. عینی کونده، یعنی ۵ کانون اول ۳۳۶ده بیله جک استاسیوننده بکله بن احمد عزت پاشا هیئتنه تماس ایده جکم. خاطر کزده درکه، عزت پاشانك طلب و تکلیفی اوزرینه، کندیلر یله بیله جکده ملاقات تقرر ایتشدی. هیئت، آيلك دردندنبری بنی بیله جک استاسیوننده بکله بوردی. هیئت؛ عزت، صالح پاشالرله سفاردن جواد، زراعت ناظری حسین کاظم، حقوق مشاورى منیر بکلوخواجه فطین افندیبن مرکب ایدی. بیله جک استاسیون بناسنك بر اوطه سننده برلشدك. عصمت پاشاده براردی. ملاقات، شو طرزده جریان ایتدی: بن ايلك سوز اوله رق، «تورکیه بویوک ملت مجلسی و حکومتی رئیس» دهرک کندیمی تقدیم ایتدکن صوکره، «کیملرله مشرف اولیورم» سؤالی توجیه ایتدم. صالح پاشا، بنم مقصده انتقال ایده میهرک کندیسنك بحریه و عزت پاشانك داخله ناظری اولدیغنى ایضاحه قاقیشیرکن بن، درعقب استانبوله بر حکومت و کندیلرینى او حکومتك رجالی اوله رق طانیدیغنى واکر استانبوله بر حکومتك ناظرلری اوله رق کوروشمك ایسته بورلرسه کندیلرله کوروشمکده معذور اولدیغنى بیان ایتدم. اوندن صوکره، صفت و صلاحیت موضوع بحث ایدلمهرک مداوله افکار ایتك تنسیب ایدلدى.

مکالمه نك بعض صفحه لرینه آنقره دن برابر کن بعض مبعوث آرقداشلى ده اشتراك ایتدیردم. بر قاچ ساعت جریان ایدن مکالمه دن، کان ذوانك اساسلى هیج بر معلومات وقاعتلری اولمדיنى آکلاشیلدی. نهایت، استانبوله عودت لرینه مساعده ایتیه جکمی و برلکده آنقره یه کیده جکمزى تبلیغ ایتدم.

ذاتاً انتظار ایتمکده بولغان ترله حرکت اولندی. ۶ کانون اول ۳۳۶ ده آنقره یه کلدك. استانبول هیئتنی، آرزولری خلافنه توقیف ایتشدم. فقط، بونی اعلان ایتکی فائده لی بولدم. چونکه، عزت و صالح پاشالردن و دیگر ذواندن حکومت ملیه امورنده استفاده بی دوشونه رك حیثیلرینى محفوظ بولندیرمق ایستدم. بو مقصده، آنقره یه کلیر کلز مطبوعانه تودیغ ایتدیکم رسمی آژانس تبلیغنده، موضوع بحث ذوانك، بویوک ملت مجلسی حکومتیه تماس ایتك وسیله سیله استانبولدن چیققلرینى و مملکتك خیر و سلامتنه دهامثر و مؤثر بر صورتده چالیشمق اوزره التحاق ایلدکلرینى اعلان ایتدیردم.

افندیلر؛ نز، عزت پاشا هیئتیه بیلجک - آنقره یولی اوزرنده بولندیغمز؛ کانون اول ۳۳۹
 نارینه رشید بکدن، کوتاهییه واردیغندن و ایرتسی کونی توفیق بکله ملاقات ایده جکندن،
 ادم بکده اورایه موصلتندن باحث و فقط هنوز مثبت برعنا افاده ایتمین تلغراف آلم .
 دوت کون صوکرده رشید بک عودت ایدرکن اسکیشردن کوندردیکی ۹ کانون اول تاریخی
 بر تلغرافنامه ده؛ «توفیق ایله اولان مسئله، حسن نتیجه یه ربط ایدلشدر .» دنیلدکن صوکره،
 «لکن طانیق و طانیتمق ایستدیکمز ذواتک بسیط وزمانه لایق دوشونه مملری و یاخود
 دوشونه مدکرینه بیک بر اشارت قونمشدر .» عبارته سی اوقونمقده ایدی . رشید بک طرفندن
 اسکیشرده غرب جبهه سی قوماندانی عصمت پاشایه ده، مسئله نک حل و مخبره نک تأمین ایدلیدی
 و سپاه و حوالیسی قوماندانلغ نک اعاده اولنه بیلجکی سویلنمش ایدی . ۹ کانون اول ۳۳۹ ده ادم
 بکدن آلدیغمز رشیره تلغرافنامه ده؛ مسئله نک عصمت پاشا طرفندن بالالزام و ناموسم احداث ایدلمش
 اولدینی آ کلا تیلیمق ایسته یوردی . اوزمان سربا ورم بولنان صالح بکده، کویا آلمقده اولدینی
 تداییر و ترتیب اتدن عینا خبردار ایدلکاری ذکر ایدیلوردی . بزم اوها مه سوق ایدلیدی
 دلائله استخبار ایتدیکنی یازیوردی . اوندن صوکره، بر طاقم تطمینکار جملره،
 قوای سیاره یه منسوب اولوب معدنن برای التحاق عودت ایدن وارکان حربیه عمومیه نک آمریه
 جنوب جبهه سنه سوق ایدیلن بر مفرزه سنک، کندینه التحاقی و قوای سیاره نک فؤاد پاشا
 زماننده سیر ژاندارمه تشکیلاتی موجبجه بودجه یه داخل ایدلکیکندن بحثله فضله پاره تأمین ایتک
 ایستدیکنی کورولیوردی .

بزم اوچ کون صوکره بوکا ویردیکم تطمینکار جوابده؛ «صوک کونلرک تجلیات فعلیه سی،
 بی توهمه دکل، فقط ترده سوق ایتدیکنی اعتراف ایدرم» دیدکن بشقه «... وضعیت
 عمومیه مزک آهنک و انتظامی اخلاصه هیچ کیسه یه مسامحه» ایلمه سنی یازدم .

حقیقته مسئله حل اولمه مشدی . ویره جکم ایضاحاتدن آ کلا شیه جقدرکه، ادم بک
 و قردشاری زمان قازانقی ایچون بزی اغفاله چالیشیورلردی . مقصدلری، ممکن اوله بیلدیکی قدر
 یکیدن قوت جلب و جمع ایتک و دوزجه ده بولنان صاری آفه قوتلرینی ولفکده بولنان کولک پاراتق
 طاوورینی کندینه التحاق ایتدیرمک و میرجی محمد آفه نکده کندیسيله برابر عصیاتی تأمین ایتک،
 بر طرفندن جبهه قوماندانلرینی اسقاط وارده ضابطانک و افرادینک کندیلرینه مقابله ایتمه مملری
 ایچون پروباغاندا یه فرصت بولمق ایستیورلردی . فی الحقیقه، سپاه و حوالیسی قوماندانی، سپاه
 کیتمک اوزره کوتاهییه دن کچرکن، ادم و توفیق بکر طرفندن جلب اولنه رق کندی آمرلری
 آلتنده و کوستره جکری محله ده استخدام ایدمک اوزره کوتاهییه ده قالمسی امر اولنمشدر . بو آمرلرینک
 تأییدی لزومی ده ۱۰ کانون اول ۳۳۹ ده جبهه قوماندانلغندن تمی ایتمشلردر . کورولیورکه،
 هرشی حل اولندی، دینلیدیکی حالده مبدأه کی عدم اطاعت، عینا محافظه ایدلمکده ایدی .
 ادم بک، قونیه، آنقره، خیانه داخل، هر طرفه الارنده خصوصی شیفره لر بولنان،

ارتباط ضابطی عنوانیه ، برطاقم مأمور لر کونده ركه يکیدن سلاح و حیوان تدار کنه باشلادی .
 بونلره وردکری وظیفه و حکومت مأمور لرینه یایدق لری تبلیغر حقنده بر فکر ایدنمک اوزره
 مثلا ؛ ۷ کانون اول ۳۳۶ ده آنقره شاننده قلعه جک قائممقامنه یازدینی تذکره یی عیناً اوقویه یم :

کوتاهی

۷ کانون اول ۳۶

قلعه جک قضاسی قائممقامی جانب والاسنه

قوای سیاره مفرزه قوماندانلرندن اولوب زیرده کنیه سی محرر اسماعیل آغا قضای والاری
 داخلنده قوای سیاره به منسوب اولوب مأذون وغیر مأذون مجاهدین ایله ییکیدن سلاح و حیوان
 تدار کیله ، التحاق ایدم جک وطنپرور لری آلوب کتیرمک وظیفه سیله مأموراً قلعه جک اعزام
 قلمشدر . کندیسنه هر درلو تسهیلات و معاونات لازمه وطنیه نک ایفاسی رجا یلرم افندم .

عموم قوای سیاره و کوتاهی حوالیه قوماندانی

ادهم

غرب جبهه سی قوماندانی ، قوای سیاره قوماندانلغندن موجود جبخانه مقدارینی و صوک
 کوردوس محاربه سنده نه مقدار طویجی جبخانه سی صرف ایدلدیکنی صورمسی اوزرینه ، قوای
 سیاره قوماندان و کیلی توفیق امضاسیله ۱۱ کانون اول ۳۳۶ ده ، « » بویازیشکزدن بزه
 امنیت ایتدیکیزی آکلابورم . جبخانه نه ییر ، نه اچیلیر ، آنجق دشمنه آتیلیر . بو امنیت
 مسئله سی وارد خاطر ایسه ، جبخانه کوندر میه بیلیر سکیز . « طرزنده جواب ویرلمکده ایدی .

افندیلر ، بوراده اوفق بر نقطه یه دقتکیزی جلب ایده یم . کوریور سکیز که ، ادهم بک ،
 جبهه ده و قوتنک باشنده اولدینی حالده توفیق بک ینه وکیل صفتیله مخبره و معامله ده بولونیور .
 عینی قوت اوزرنده ، عینی صلاحیتده ایکی قوماندان . . .

جبهه قوماندانی ، ۱۳ تاریخنده سوریلان سؤال و آلتان جواب صورتلرینی برای معلومات
 بکا کوندرمشدی . حکومتجه ، مفتاحی اولمیان شفره لر و خصوصی شفره لر استعمالی عمومیتله
 منع ایدلشدی . حالبوکه ، ادهم بکک خصوصی مأمور لری و مبعوثلردن بعضی آرقداش لری ،
 بو ممنوعیته رعایت ایتمکسزین ، شفره مخبرانه دوام ایتکده ایدیلر . بالطبع بونلره نمانت
 ایدلدی . بونک اوزرینه ، ادهم بک ، عصمت پاشایه ۱۴ کانون اول ۳۳۶ تاریخلی بر مراجعتیله

«بعض احتیاجات و سائرہ حقنہ آنقرہ واسکیشہرقوای سیارہ ارتباط ضابطلرینہ ویریلن تلغرافلرک توقیف ایدلمکده اولدیفی آکلاشیلمشدر . مخبر اتمزک منع ایدلسی ویا مشکلاته اوغرادلسی صورتیه واقع معاملہنک لطفاً ازالہسنی رجا ایدہرم » دیوردی . حالبوکہ ، ارتباط ضابطلرینک آچیق مخبرہلری منع ایدلمہمشدی . منع ایدیلن خصوصی ، شیفہرہ مخبرہسی ایدی . بالخاصہ ادمہ بکک بحث ابتدکی آنقرہ واسکیشہرہکی ضابطلرک هیچ بر مخبرہلری منع ایدلش وبو ضابطلر طرفندن ادمہ بکہ شکایت واقع اولش دکلدی . اوکونلرہ اسکیشہرہ کشیدہ ایتدیرلہین بر خصوصی شیفہرہ واردی . فقط او، قوماندان وبعوث دیہ امضا آنان ادمہ بکک بر آرقداشنک شیفہرہسی ایدی . اونک ایچون عصمت پاشا ، ادمہ بکہ ویردیکجی جوابدہ ، بوخصوصہکی مخبرک کیم اولدیفنک اشعارینی طلب ایتمشدی .

افندیلر ، باشلی باشنہ نظر دقتی جالب بر معاملہی دہ بورادہ ذکر ایدہیم . بوتاریخلرہ کوتاہیہدہ متصرف وکیلی قاضی احمدصام افندی نامندہ بر ذات بولونیوردی . کوتاہیہدہ موقع قوماندانی عنوانیہ ادمہ بک طرفندن تعیین ایدلش ، عبداللہ بک نامندہدہ بری واردی . بو قوماندان ، فراری افراد عسکریہ عائلہلرندن بعضیلرینی تہجیر ایدلمک اوزرہ کوتاہیہ متصرف وکیلی احمد صام افندی یہ کوندریر . متصرف وکیلی ، تہجیر معاملتک قانون اخیر موجبہ ، استقلال محکمہسنہ حائدتندن بحثلہ اوراقی قوماندانلغہ اعادہ ایدر . بونک اوزرینہ ، موقع قوماندانی ، متصرف وکیلی کیجہ وقتی ، مقامنہ جلب ایتدیرمکہ قالقار . متصرف وکیلی ، کیجہ مشغول اولدیفندن صباحلین ملاقات ایدہ بیلہ جکئی بیلدیرر . قوماندانک کوندردیکجی نفرلر ، متصرف وکیلنک اقامتکاهنک حرم قاپوسنی قیرمق صورتیہ جبراً خانہسنہ کیرہرک کمال حقارتلہ کندیسنی آلیرلر وکوتورورلر . استجواب ایتدکدن سوکرہ ، عینی کیجہ ، قوہ مسلحہ ایلہ اون درت ساعت مسافہدہ بولنان قوہ سیارہ قوماندانلغنک حضورینہ کوتورورلر . اوندن سوکرہدہ ، کوتاہیہدن اخراج وتبعید ایدرلر . قاضی اولمق و متصرف وکیلی بولنمق حسییلہ ، مختلف وکالتلرک بوبوک بر مأموری اولان بر ذاتک ، دوچار اولدیفی تجاوز و معاملہ ، بالطبع دوغربدن دوغروبہ حکومتہ توجیہ اولنش بولونیوردی . بووقعہ اوزرینہ مجلسدہ ، حکومتدن استیضاح یاپیلدی . حائد اولدیفی وکالتلر ، جہہ قوماندانلغندن ، وقعہ متجاسرلرینک دیوان حربہ سوقلرینی طلب ایتدیلر . جہہ قوماندانک ، قوای سیارہ قوماندانلغندن تحقیقات اجرا ونتیجہنک اشعارینہ دائر یازیلان تلغرافنہ ، ۱۹ کانون اول ۳۳۶ دہ عموم قوای سیارہ و کوتاہیہ حوالیسی قوماندان وکیلی محمد توفیق امضالی کلن جوابدہ ؛ « عبداللہ بک ہرنہ یامش ایسہ طرفندن ویریلن امر قطعی اوزرینہ یامش ویاغفہ مجبور ایدی . بومستلہنک اسباب موجبہسی ایجاب ایدن وکالتلرہ عرض ایدلششدی مومی الیہک عودتہ امر قطعی ویرلدیکجی طرف تالیکزدن بیلدیریلور . عودت ایتدیکجی حالہ ہمہ حال ایدہ جکم . . . » دنیلوردی .

فنديله وکلای ملتک امريله وظيفه سنه اعاده ايدملک ايستينلن برماورک،
اعدام ايديله چکنک بيلديرلسی ، البته احکام اساسيه وقانونيه ايله قابل
تالیف دکلدی . ۱۳ کانون اول ۳۳۶ کونی ادهم بک، آنقرده برادری
رشید بکله ماکنه باشنده آچیق تلغرافلرله اوزون اوزادی به کوروشدی .
بو مخبرانک خلاصه سی شو ایدی : « ادهم بک ، مسئله یی همه حال
مجلسده موضوع بحث ایتدیریکز . صاری آفه دینیلن ادیبک مفرزه سیله برابر کوك باریق طاورینه
التحاق ایچون خبر کوندریکز . مجلس واسطه سیله قوماندانلری چکدیریکز . مجلس واسطه سیله
اوله مدیغی تقدیرده بونی اداره هان تأمین ایدیکز » دیور و « پائلا ته جفی بومباری تا انکیزلرک
ایشیده چکنی و بونک پائلا مسنک پک یقین اولدیغی » سویلیور . رشید بکک ویردیکی جوابلر
میاننده ، نظر دقتی جالب شونلر واردی : « قوه سیارنه ک دشمنه قارشى مدافعه اتمه مسنی ،
بونی فرقه لره برافسنی واديله بالذات مخبره ایتسنی ، بوکا نمائت ایدلیدی تقدیرده جبهه قوماندانيله
تکرار علاقه یی کسمه سنی » سویلیوردی .

رشید بک ، بو مخبراتی اولدیغی کی بکا کوندردی . کندیسى یانمه کلدی . ذاتا اسکیشهردن
کوتاهیه به کیدوب عودت ایتدکن صوکره یانمه کله مشدی . کندیسنى زدیمه جلب ایتدیردم .
نه ایستکلرنی صوردم . . « جبهه قوماندانلرنی تبدیل ایدیکز » دیدی . « یرنه قوه به حق
آدملر مز بوقدر » دیدم . « بنی تمین ایدیکز ، بن دها اینی یابارم » دیدی . « جبهه قوماندانلرنی
تبدیل ایتک مهم بر مسئله در . وضعیت عمومیه مزى دوچار ضعف ایدر . بویه برتکلینی قبول
ایتک قولای و موافق دکلدر . » جوابی ویردم .

عینی کونده ، یعنی ۱۳ کانون اول ۳۳۶ ده ادهم بکده یازدیغم بر تلغرافده ، رشید بکله
ماکنه باشنده کی مخبراتی او قوددیغی سویلدکن صوکره ، مسئله نک مجلسده رسماً موضوع بحث
ومذاکره اولسی موافق اولدیغی ، ادیبک یرندن اوینادلسنک جائز بولمادیغی بیلدیردم . عینی
تاریخده ، ادهم بک ویردیکی جوابده ، مسئله نک جدی اولدیغی سویلیه رک قوماندانلر علیهنده
سوزلر صرف ایدیوردی .

افندیله ، ادهم وقرده شلری جبهه ده بولنان قوماندانلری بکنمیورلر واونلره اطاعت ایتیورلر .
وکالتلری و حکومتی طانییورلر . یالکیز کویا بکا اطاعت ایدیورلر و مجلسی ده ، کندی آرزولرینه
کوره حرکت کچیره چکلرنی امید ایدیورلر . بکا و مجلسه مامشاتکار کورونه رک کمال فعالیتله
حاضر قلرینک اکالنه چالشیورلردی . ادهم بک ، ۱۸ کانون اول تاریخلی بر تلغرافیلده ، بنه ادیبک
مفرزه سیله کندیسینه التحاق ایتدیرلسنی بندن رجا ایدیوردی . طلبنی حقلى کوسترمک ایچونده
دیورددی که : « آناتولو حرکات و تأدیباتی زماننده حسب الوضیعه بیفا حوالیسند ترک ایتدیکم
وبالاخره دوزجه به موقه سوق ایدیلن برنجی قوه سیاره به منسوب ادیب بکک ، مفرزه نک قسم
کلیسنک از میر وحوالیسی کولیلرندن اولان ۲۵۰ سوارى ، ۲۰۰ پیاده ، برجیل طاقى ، ایکی

ما كنهلى تفنك ، ۳۰ كشيلىك قرارگاه سواری افرادندن مركب مفرزه منك ، از مير حدودينه
تقريبز دولایسیله كندیلرندن دها فضله استفاده ایديله جکی طبیعی بولمقله برابر متادیاده مراجعت
واقع اولمقله بولندیغندن و اليوم او حوالیده آسایش و سائره نكده شایان امنیت بر راده ده
اولدینی ادیب بك طرفندن ده اشعار ایدلیكسندن مناسب دیگر برقطعه ايله ، منطقه مذکور
تسلیم آلتهرق ، موسی ايله ادیب بكك مفرزه سی وسائط حربیه سیله ، قوای سیاره یه التحاقنك
لازم كن مقاماته أمر وحواله سنی رجا ایلرم .

افندیلر ؛ بوتلغرافنامه ده سرد اولنان مطالعاته ، اك تجربه سز واك بسیط محاکمه لی برینك
دخی قانع اولسی قبول اولنه بیلیرمی ؟ کوتاهیله ده بولنان برذات از میر حدودینه تقریدن ، بكا ،
بحث ایدیور . دوزجه وحوالیسند و وضعیت شایان امنیت اولدیغی بندن دها ایی استخبار
ایدیور . ادیب بك مفرزه سنك قوتی ، تقرعاتیه تعداد ایتدككن صوكره بومفرزه نك وسائط
حربیه سیله برابر التحاق رجاسنی قابل اسعاف تلقی ایده جكمی ظن ایدیور .

بوتلغراف اوزرینه ، ۱۹ كانون اول ۳۳۶ ده ، خصوصی اولهرق بالذات دوزجه ده مفرزه
قوماندانی ادیب بكه ، ادهم بكك طلبندن وكندیسنك بونی آرزو ایتدیکی بیلدرلیكسندن بحث
ایدرك فقط مفرزه سنك اوحوالیده وجودینه احتیاج قطعی بولندیغنی ده ذکر ایدرك یازدم .

ادیب ، ۱۹ كانون اول ۳۳۶ ده ویردیکی جوابده ، مفرزه سنك اومنطقه ده قالمسك ضروری
اولدیغنی بیلدردی . بوكا ، مفرزه سنك ، قوه سیاره مرتباتی مثللو عینی تخصیصاته امر استخدا ملرینك
تامینی استرحامنی علاوه ایتك فرصتی ده قاجیرمه مشدی .

افندیلر ؛ ادهم و آرقداشلیری ، آنقره قریبنده خیانه ده ده آیریجه بر قوت جمعنه تشبث
ایتدیلر . سرقت ماده سندن آنقره ده موقوف ایكن بالاخره تخلیه اولنان وان ملتجیلرندن
موسی بك زاده عباس نامنده بری ، النده وثیقه اولدینی حالد بش اون كشی ايله خیانه حزالیسند
افراد طوپلامفه باشلادی . بو آدم ، ۱۹ كانون اولده دردست ایدیه یلمش و آنقره استقلال
حکمه سنه تودیع ایدلمشدی . بونی دردست ایتك وعونه سنی داغتمق ایچون خصوصی و سریع
ترتیبات آلمق لازم کلدی . بومقصده ، خیانه ده کوندریلن خصوصی بر قوت ، اليوم معوث
بولنان رجب زهدی بك قومانداسنده سوق اولتمشدی . رجب زهدی بك ، عباسی اوچ رفیقيله
دردست ایتدككن صوكره . هم بر هجومه معروض قاله جغنی قویاً ملحوظ کوردیکسندن ، موقوفلی ،
بولی تبدیل ایدرك بولاطلی اوزرندن ترنله آنقره یه کتیرمه مجبور اولمشدی .

افندیلر ؛ دیرجی آفه ، ادهم بکله مخبره دن صوكره بروضعیت مخصوصه آلدی . بو ، حس
اولنور اولماز ، جنوب جبهه سنده بولنان رأفت بك سواریلری ، درحال اوزرینه توجیه ایدلدی .
۱۹ كانون اول ۳۳۶ ده دینار جوارنده ایکده جك کوینده برکیجه باصقینیه آفه نك قوتلری
داغیتلمش کندیسی بش اون کشیله فرار ایتش . آفه ، چوق صوكره التجا ایدرك مظهر عفو
اولمشدر .

افندیلر ، رشید بك ، ۲۱ كانون اول كیجه سی اوندۀ درت كشی بی ، اردو ضابطان وبالخاصه
افرادینی ، قوۀ سیاره ایله بر مصادمه حالته اضلاله مأمور ایدیوردی . بودرت كشی شونلردی :
یکی دنیا غزته سنده خیری ، عارف اوروجك همشیره زاده سی نظام الدین ، مشیر فؤاد پاشا زاده
هدایت ورفیق شگری بکله . . . بونلر ، ۲۱ كانون اولده ترنله اسکی شهره حرکت ایتدیلر .
برابرلنده ادهم بكك كآبی اولان ریسی ده واردی . بونلر ك ایچندن بری ، تره نك حرکتندن
اول خفی بر صورتده استاسیونده کی اقامتگاهمه كلوب ، بكا کیفیتی بیلدیردی . بو ذات ، پروپاندایی
ترتیب واداره یه مأمور ایمنش . رئیس لری هدایت بك ایمنش . پاره صرفی صلاحیتی ده اوندۀ ایمنش .
مخبر اولان ، یالکز اوله رق کوتاهییه کیده جك ، ادهم بكدن تعلیمات آلدقندن صوكره اسکی شهره
دونه جكدی . دیکر لری اسکی شهرده بکلیه جکله ردی .

بن ، بو ذاته ، « بز ادهم بك وقرده شلری حقننه محبتکارز . اونلر ، یهوده تلاشه
دوشیورلر . بوتشیلرندن متأثر اولدم . فقط ادهم بكك اردویی افساد ایچون ویره جکی تعلیماتی
بیلیمك ایسترم . » دیدم و آرقداشلریله برابر کندیلرینی حرکتلرنده سربست بر اقدم .
اسکی شهرده عصمت پاشایه ، آفیون قره حصارنده فخر الدین پاشایه معلومات ویردم و بو آدم لرك
تعقیب اولملری لزومنی بیلدیردم .

مخبر ، اخبار اتنده صادق اولدینی بالا خره فعلیات ایله اثبات ایتشدر .

افندیلر ؛ کاظم پاشا ، رشید بکله برابر کوتاهییه ده ادهم و توفیق بکله ملاقات و مکالمته
بولندینی زمان ، ادهم بكك افاده لرندن جالب دقت نقطه لری بكا شوصورتله خلاصه ایتشدی :
۱ — آقره ده کی حکومت ، استحصالی غایه یه مستعد و مقتدر دکلدر . بو حکومت قارشی
مسکین داورانمه مز غیر جا ئردر .

۲ — فعلی تشبثمك ماهیتی ، سوء تفسیر ایده جکلدر . فقط نتیجه ده موفق اولور سه م ،
هر کس بكا حق ویره جکدر .

۳ — رأفت بکله آره مزده عزت نفس مسئله سی اولشدر . مصطفی کمال پاشا رأفت بكك
غرت نفسنی ترجیح و بزمنکی کسر ایدیور . هر حالده رأفت بکی ، اوکمه قاتهرق آقره یه قدر
قووالامق ایسترم ، اولور سه مده بوتعقیبده اولیم .

۴ — بز ، چوقدن بوایشی یاپاردق . فقط رشیدك ، آقره ده مجلسده وضعیتی ، بز
اغفال ایتشدر . مجلسك نه اهمیت و ماهیتی واردر .

کاظم پاشا ، بو مطالعاتی دیکله دكدن صوكره ، تورکیه نك غرب جهه سندن بشقه شرقه ،
جنوبده ، مرکزده دخی اردولری واردر ؛ بواردولرك باشنده و ایچنده بویك قیمتده و قدرنده
قوماندانلر و ضابطلر واردر ، بوتون بونلرله برابر ملت واردر ؛ دیهرك کندیلرینی ساکن و معتدل
بر وضعیته ارجاعه چالیشمشدی .

افندیلر ؛ رشید بك ، مجلسده حرارتلی تلقینات و تشبثانده بولونیوردی . برکون ؛ مجلسده ، قرق الی قدر مبعوث طولانمش ، بونلر ؛ جبهه حقنده بعض شهبه لر وارمش ، هیئت وکیله بی دعوت ایدرهك بونی ، آکلامق ایستورلرمش . بولی مبعوثی بولنان مرحوم یوسف عزت پاشا ، بو وضعیتی و اجتماع ایدن مبعوثلرک آرزوسنی بر مکتوبله بکا بیلدیردی . بن ، حال اجتماعده بولنان هیئت وکیله زنده بولنیوردم . هیئت وکیله ؛ بوضورتله اجتماع ایدن مبعوثلرک هر هانکی بر مسئله بی استیضاح ایچون حکومتی دعوت ایتیمی اصوله موافق دکلدر ، قبول ایدمه میز ، دیدی . بن ، بو قراری ، بنه یوسف عزت پاشا واسطه سیله تبلیغ ایتکله برابر شخصی مطالعه م اوله رق علاوه ایتدم ، که : « سز مبعوثسکیز . بن ده رئیسکیزم . هر هانکی بر مسئله حقنده بنله کوروشمک ایسترسه کز مع الممنونیه قبول ایدرم . » بم جوابی ، یوسف عزت پاشا ، حال اجتماعده بولنانلره تبلیغ ایتدیکی وقت ، رشید بك آیاهه قالدهرق :

« افندیلر ! بوجواب کو کسکیزی قیایک ! دیمکدر . معلوم عالیکزدرکه ، عسکرلرک کو کسارینک قالی بولنسی ضبط وربط ایجابیدر . »

رشید بکک ، رئیس زی عسکری انضباط آلتنه آلمق ایسته یور ، دیمک ایستدیکی آ کلاشیلور . موضوع بحث اجتماعی ترتیب ایدن ، بالطبع رشید بك وبعض آرقداشلری ایدی .

رشید بك ، آنقرده بولنان عزت پاشا هیئتیله ده یادی بی تماس و مکالمه لره ابتنا ایتدیرهك ؛ پاشالرک از میری ، استانبولی قورتاره رق صلح پایله بیله جکفی سوله مک اوزره کلدکلری حالده ، توقیف ایدلکلری نقطه سی اوزرنده ، بر جریان ده او یاندیرمشدی .

۲۲ کانون اول ۱۳۳۶ کونی ، رشید بکی و وکیللردن و مبعوثلردن اون بش قدر آرقداشی ، حکومتده کی دائره ده دعوت ایتدم . بو آرقداشلر میاننده ، جلال بك ، کاظم پاشا ، ایوب صبری بك ، عدنان بك ، وهبی بك ، حسن فهمی بك ، احسان بك ، قلنج علی بك ، یوسف عزت و امیر پاشالر واردی . فوزی پاشا حضر تلی ده حاضر بولندی . بو هیئته ؛ موضوع بحث مسئله نک بونون سلسله جریاتی ، ایجاب ایدن وثائق ده ارائه صورتیه ، آچیق بر طرزده ایضاح ایتدم . رشید بك ، سویلکلر مک هیچ برنی انکار ایتدی . دشمن تجاوزاته قارش یکانه قوتک ، ادهم بکک قوتی اولدیغی و بزم تشکیل ایتدی کمز فرقه لرک چیل یاور ی سی کبی داغیله جقلربی بیان ایدرک هر حالده ادهم بك قوتک تزید و تقویه سنه احتیاج اولدیغی بیلدیردی . جواباً دیدم ، که : « ادهم بکک شخصاً تحت تأثیرنده اوله رق قوللانه بیله جکی قوتک اعظمی مقداری بیك ایکی یوز ، ایکی بیك کشیدن عبارت اوله بیلیر . بو تزید اولنورسه ، انضباط سز لقتدن داغیلوب سبب فلاکت اولور . هر حالده ، مقدرات مملکتک ، شخصه مربوط قوتلره دکل ، آنجق بویوک ملت مجلسنک قوانینه تابع قطعات منتظمیه تودیع ایدلسی لازمدر . قوای سیاره ، معین برقادرو داخلنده ویریلن او امره تماماً اطاعت و انقیاد ایلهمک شرطیه استفاده لی اوله بیلیر . »

رشید بك ، سرد اولنان حقایق تسلیم ایدرکی بوضع آلدی . بونك اوزرینه ، صوك برتشت اولق اوزره ، رشید بك بعض آرقداشلرله برابر قردشلرینك یانسه کیدوب اجرای نصایح ایلمسی قبول ایدلدی .

بوندن صوکره ، حل مسئله ایچون شمدی یه قدر یایدیغم شخصی تشبثانه ختام ویره جکمی ، هیئته بیان ایتدم . هیئت ، قوه سیاره یه ، حکومتك صوك وقطی مطالبی اولق اوزره شو خصوصاتی تبلیغ ایدم جکدی :

۱ — قوه سیاره ، دیگر قطعات مثللو ، امر و قوماندایه تماماً تبعیت وقانون خارجنده هر درلو طاشقینلقدردن توقی ایدم جکدر .

۲ — قوه سیاره ، تزید قوت ایچون کندیلکندن هیچ بر یرده ، هیچ بر صورتله آدم طوپلامیه جق و بو مقصدله کوندردیکی آدملرک فعالیتنه در حال ختام ویره جکدر . افراد احتیاجی ، قطعات سائر مثللو ، واقع اوله جق مراجعت اوزرینه جبهه قوماندانلغنه تأمین ایدیله جکدر .

۳ — قوه سیاره ، فراریلری در دست ایتدیرمک ایچون دوعرودن دوعروه آدملر تعیین واعزام ایتیه جک ، فراریلری ، دیگر قطعاتک اولدینی کبی جبهه قوماندانلغنه تعقیب و در دست ایتدیریله جکدر .

۴ — قوه سیاره منسوبینك عائله لرینه باقی اوزره بعض یرلرده بولندیردینی ارتباط ضابطلرینك شخصلری ، حکومتجه معلوم اوله جق و بوارتباط ضابطلری یدنده بولنه جق شیفره نك بر صورتی ده بزه تودیع ایدیله جکدر .

بو شرائط ایفا اولندینی تقدیرده ، قوه سیاره ، شیمدی یه قدر اولدینی کبی معین بر قادرو داخلنده ینه وظیفه سنه دوام ایدم جکدر . رشید بکه ، برابر جلال ، قلنج علی ، ایوب صبری ، وهی بکر ۲۳ کانون اول زوالنده آنقره دن حرکت و ۲۴ کانون اول بعد الزوال ساعت ۴،۴۵ ده کوناهیه یه مواصلت ایتدیلر .

فندیلر ، ادهم ، توفیق بکدرک جبهه قوماندانك معلومات و تنسیبی اولقسزین منطقه لرنده بولنان نظامیه قطعاتی جبهه یه توزیع ایدمک ، قوه سیاره نك سبکبار افرادینی کدوسده و پهلوان آغا مفرزه سنی ، کوناهیه ده جمع اتمش اولدینی استخبار ایتدم . بونك اوزرینه $\frac{۲۹}{۱۰۰}$ کانون اول ۳۳۶ ده ، کوناهیه ده جلال بك و رفقا سنه یازیغم آچیق بر تلغرافده ؛ « بو طرز حرکتدن مقصد و معنائك نه اولدینی قطعاً بیلیمک ایسترم . بوباده کی قناعتکیزك اشعارینه ما کته باشنده انتظار ایدرم » دیدم . بو تلغرافك صورتی ، عصمت ، رأفت و فخرالدین باشاره شیفره ایله بیلدیره نك نظر دقتلرینی جلب ایتدم . هیئت ، مشترک امضا ایله شو قیصه جوابی ویردی :

« مستريح اوليكنز . سوء تفهيمى موجب هيچ بر مقصد يوقدر . توفيق بك يارين كله جك ، هپ برلكده كوروشه جكز . نتيجه يي بر تفصيل عرض ايدرز . » بن بو جوابدن ، كيدن آرقداشلك يا وضعيتدن خبردار ايدلمهرك اغفال ايدلمكه اولدقلىنه وياخود توقيف اولغوب آرزو ايدلىكى كې يازى يازمه مجبور ايدلمكلىنه حكم ايتم . اونك ايچون ، وضعت حقيقيه يي آ كلاماش وقيصه تلفرافلرله وردكلى تاميناته قانع اولمش كورونمك ايستدم . بوسيله ، توفيق بلكه دخى ملاقاتلردن صوكره ، مملكت وملك منافع اعظميسى تامين ايدمكه اساسات اوزرنده اتفاق ايدمكه جكلىنه شهيم اولمدينى .. بكا واصل اولان خبرلى ديدى قودى عد ايدرك حكومتجه هيچ بر تدبير اتخاذنه لزوم اولمدينى قناعتى عرض وافهامه موفوق اوله جفى ، آنجق صميمتى محل احوالك بر آن اول زائل اولمش بولندينى خبرينه انتظار ايتديكى ، بنى رنجيده قلب ايتملىرى جواباً يازدم .

هيتك ، ٢٦ كانون اول ١٣٣٦ ده ، مشترك امضا ايله كشيده ايتدكلى مفصل و آجيق بر تلفرافنامه ده ، مهم نقطه لر شونلردى :

١ — امنيت ترتيباتى آلدنيغه شبهه يوقدر . وضعيتلى تماماً نdafميدر . كنديلرينه قارشى تحشيد واقعه ايديلن قوتلر ونو ايجاد قره قوللر مواضع اصليه سنه چكىلدىكى تقديرده ، بو حركادتده صرفظر ايدمكه جكلردر .

٢ — خصمانه حركته معروض قالدقجه ، مملكتك سلامت آتیه سى ايچون و شخص دولتلىنه قارشى پرورده ايدلمكلى مخالفته بناءً ، هر درلو فعلى حركتدن اجتناب ايدمكه جكلرى اك بيوك يمينلره تامين ايلشلردر .

٣ — قواى سياره نك قونيه و آلاجه ده بولنان افراديله ، قونيه دن ملازم صدرالدين افندى قومانداسيله كلكده ايكن ، فخرالدين پاشا طرفندن توقيف ايديلن سكران نفر و قواى سياره مفرزه قوماندانلردن كورد اسماعيل آغانك ، قلعه جكدن اقرباسندن جهاده اشتراك ايتك اوزره اسنان عسكرىه خارجنده كى كيمسه لردن طولانلارك التحاقلىنه ممانعت ايدلمه مى ؟

٤ — قواى سياره يه پاره ويرلسى ايچون كوتاهيه متصرفلنه امر ويرلسى ؛

٥ — امنيت واعتمادك فعلاً تأسيس و ادامه سى ايچون فخرالدين ورافت بكلرك جهه دن اوزاقلاشديرلملى .

بو نقطه لردن چيقان معنا ندر افنديلر ! ؟ اورايه كيدن آرقداشلمزك كافه سنك بو معنائى اداراك ايدمكه جكلرينه احتمال ويره بيليرميدى ؟ بناءً عليه بر آز اول اشارت ايتديكم كى كوتاهيه يه كيدن هيت ، فى الحقيقه توقيف ايدلمشدى . كنديلرينه بويازيلان شيلر ، ديكته ايتدريلىوردى . بونك بويله اوله جفى ، هيت كيمه دن اول ، بيليوردم . بو سبيله ايدى ، كه رشيد بك ، كاظم پاشايى برابر كوتورمك ايچون اصرار ايتديكى حاله انئى مذا كرده بالتصادف صولمده اوطوران

کاظم پاشا به یتیمه‌سی لازم کلدیکی احساس ایتشدم . چونکه کاظم پاشای موقه دکل الی نهایت توقیف ایدرک ، امضاسنی قوللانمقدن چوق استفاده ایده بیلرلردی .

عینی کیجه کندیلرینه شو جوابی ویردم : « تلغرافنامه کزی یارین هیئت وکیلیه عرض ایده جکم . » عینی زمانده ، ۲۶ کیجه‌سی اسکیشهرده غرب جبهه‌سی قوماندانی عصمت بک افندی‌دهده ، شو شیفره تلغرافی یازدم :

کوتاهییه کیدن هیئتک مفصل تلغرافنامه‌سنی هیناً آتی‌یه درج ایدیورم . بونک اساس نقطه‌لرینی خلاصه ایدرک ، ما کنه باشنده رأفت وفخرالدین بک‌ره بیلدیرمکزی رجا ایدرم . هیئت ما کنه باشنده ویردیکم جواب‌دهه ؛ « تلغرافنامه کزی ، یارین هیئت وکیلیه عرض ایده جکمدن عبارتدره . یارین هیئت وکیله قراریله هیئته ، وظیفه‌لرینک ختام بولدیغنی و سربعاً آنقره‌یه عودت‌لرینی تبلیغ ایده جکم . اوندن سوکره ، مسئله‌ی بوتون قرضاتیله مجلسه ایضاح ایتک فکرنده‌یم .

قوة سیاره‌یه قارش ، عصمت و رأفت بک قوتلرینک ، بولندقری یرلرده طوبلو و متیقف اوللری و اتخاذ ایدلمش بولتان عمومی تدابیره ده چوق اهمیت و دقت عطف ایدلمسنی رجا ایدرم . فعلی حرکت ، هر حالده اونلر باشلامه‌دن ، شمیدیلک باشلانمه‌سی طرفداریم . تورکیه بویوک ملت مجلسی رئیس مصطفی کمال . »

افندیلر ؛ ایرتسی کونی غرب و جنوب جبهه‌سنه شو تلغراف ویرلدی :

۲۷ - ۱۲ - ۳۲۶

شیفره

غرب جبهه‌سی ارکان حربیه برنجی شعبه مدیرینه

جنوب « « « « «

رأفت و عصمت بک افندیلره مخصوصدر . کوتاهییه کیدن هیئتک کوندردیکی مفصل تلغراف ، هیئت وکیلده مطالعه ایدیلرک آتیده‌کی مقررات اتخاذ اولندی : بومقررات ، بواقشام آچیق تلغرافله بویوک ملت مجلسی ریاست جلیله‌سندن دوغروجه کوتاهییه تبلیغ ایدیلرک و هیئتک وظیفه‌سنه ختام ویریلرکدر . بوکانظرأ ایجاب ایدن تدابیرک اتخاذی و مطالعاتک اشعاری مرجودر . (ارکان حربیه عمومیه رئیس وکیل فوزی)

حرکات شعبه‌سی مدیری

صالح

قرارنامه

وطنك سلامت و خلاص حقیقیسی ایچون اردولرده وحدت فکریه و اطاعت مطلقه نك وجوب لزومنی هر شیدن اقدم عد ایدن هیئت وکیله ، بیوك ملت مجلسی اعضاسندن جلال ، رشید ، ابوب صبری ، وهی و قلنج علی بكارك کوتاهیهدن ۲۶ کانون اول ۳۳۶ تاریخلی تلفرافنامه سنی و بومسئله اطرافنده جریان ایدن احوال و حادثاتی مطالعه و مذاکره دن صوکره مقررات آتیینی انخاذ ایتمشدر :

۱ — برنجی قوه سیاره ، دیگر بوتون قطعات عسکریه کی بلاقید و شرط بیوك ملت مجلسنك قوانیننه و نظامات و اوامر حکومتیه تبعیت و اطاعتله مکلف و ضبط و ربط عسکری ایله مقیددر .

۲ — برنجی قوه سیاره قوماندانلغنك ، وظائف و خصوصات عسکریه دن دولایي بالجله تکلیفات و مطالعاتی ، آنجق تحت امرنده بولندیی قوماندانلغه و مذکور قوماندانلق واسطه سیله ایجاب ایدن مقاماته ابلاغ اولنور .

۳ — خصوصات مذکوره ایله اشتغال ارکان حربیه عمومیه ریاستنه هاندر .

داخلیه وکیل	خارجیه وکیل	مدافعه ملیه وکیل	شرعیه وکیل
دروغور عثمانیه	احمد مختار	فوزی	فرهمی
			مصطفی کمال

مالیه وکیل	ارکان حربیه عمومیه ریاستی وکیل
فریب	فوزی

کوتاهیهده بیوك ملت مجلسی اعضاسندن جلال ، رشید ، ابوب صبری ، وهی و قلنج علی بكارك ، ۲۶ کانون اول ۳۳۶ تاریخلی مفصل تلفرافنامه لرینه ؛ ۲۷ کانون اولده جواب ویردم . بونده ؛ هیئت وکیله قرارینی عیناً تبلیغ ایتدم و دیدم که : « بوکا نظر آ ذات عالیلر کزدن رجا ایتدیکم وظیفه خصوصیه ختام بولمش اولقله عودت بیورمکمز موجودر . »

۲۸ کانون اول ۳۳۶ ده هیئشدن آلدیغم برتلفرافنامه شوایدی :

کوتاهیه

۳۳۹-۱۲-۲۸

آنقره ده بویوک ملت مجلسی ریاست جلیله سنه

هیئت وکیله قرارینی محتوی امرنامه لری آقشام تبلیغ ایتدک . اساساً هر برلرمن ، سلامت مملکت وملت ایچون امرکزده کمال صمیمیتله انقیاد ایده رک بورایه کلدک . اسکی شهرک و بورانک حال و طورینی کوردک . مختلف فیه اولان مسئله بی کال بیطرفی وحقانیت ایله تدقیق و تحقیق ایتدک . مذاکره نک جریانی و صفحاتی اولدینی کبی عرض و صمیمی قناعتلرمزه استناداً مسئله نک حل نقطه سنی آکلادیغمنز کبی یازدق . معروضاتمزه نظر آ هیئت وکیله نک مبلغ قرارینک نهی افاده ایتدیکنی آکلایم دق . بالعکس وطنک سلامت و سعادتنه معطوف اولان معروضاتمزه حسن تاقی ایدلدیکنی کوردک . مسئله نک دها زیاده امتدادینه تحملی اولمدیغنه اعتماد و بورملری استرحام ایدرز .

قلنج علی وهبی ایوب صبری رشید مهول

بوتلغرافه شو جوابی ویردم :

آنقره : ۳۳۹-۱۲-۲۸

شیفره ماکنه یاشنده

کوتاهیه ده بویوک ملت مجلسی اعضاسندن جلال ، رشید ، ایوب صبری ، وهبی و قلنج علی بکلره

ج . ۳۳۹-۱۲-۲۸ شیفره یه : سلامت مملکت وملت ایچون حق عاجزانه مده کی صمیمیتکزه جداً متشکرم . موضوع بحث مسئله حقه ده عزیمت عالیلر کزدن اول ، بوتون و نائقی ارايه ایتک صورتیله ویردیکم ایضاحات نتیجه سنده ، مسئله نی رسماً حکومته انتقال ایتدیررکن ، ذات عالیلرکزک مناسب اولان صورت حرکتی اوراده کی آرقداشلره ایضاح وافهام بیورمق اوزره سیاحت کلفتنده بولمکیزی رجا ایتمشدم . مسئله نک حل نقطه سی دیبه تلغرافنامه کزده اشارت بیوردیفکزه نقطه ، ذاتاً بوراده دخی موضوع بحث اولمش ایدی . حکومتک تداییر و ترتیبات

عمومیه سی ، هر هانکی برطرفك املاسیله اوله میه جغنی عرض ایتشدم . هیئت وکیلہ قراری ، ذاتاً لازم الرعایه اولان طبیعی و معلوم خصوصاتی رسماً و قطعاً بر دفعه دها افاده ایدر . اشعارات علیه لری ، هیچ بر صورتله سوء تلقی ایدلش دکلدر . آنحق ، بوراده دخی عرض ایلدیکم وجهله ، نم بر بحق آیدنریدر شخصی و خصوصی دلالت و تشبیهاتله و کمال صمیمیتله وقوع بولش اولان اشتغالک ، مع التأسف تقدیر ایدلمه مش اولدیفنی کورنیوروم وبالطبع مسئله نك حل و تعقیبنی مسئول و علاقه دار اولان مقاماته ترك ایتش بولونیورم .

تورکیه بویوک ملت مجلس رئیس

مصطفی کمال

افندیلر ؛ کوتاهییه کی هیئتک ، مجلسده و ضعیفی ایضاح ایدرک کندیلرینه دها نافع اوله بیله جکلرینه ادهم و قردشلینی اقناع صورتیله اللرندن قورتوله بیلدکلری آ کلاشیلشمشدر . بالطبع رشید بك اوراده قالمشدی .

افندیلر ؛ کوتاهییه ، هیئت وکیلہ قرارینی و هیئتک عودتی لزومنی تبلیغی متعاقب جبهه قوماندانلرینه عاصی ادهم و قرده شلری علیه حرکات فعلیه کیچملرینی امر ایتدم .

افندیلر ؛ حرکات عسکریه یی ، چاپو جلیقدن و دولت تشکیل و اداره سنی ، شونک بونک معصوم چوجقلرینی فدیئه نجات دینمک ایچون داغلره قالدیرمق حیدودلفندن عبارت ظن ایدن ، شارلاتانقلریله ، یایغاره لریله ، بوتون بر تورک وطنی ازعاج و تورک ملتک بویوک مجلسنی کندیلرله اشغال ایدن حیا سز ، حدنا شناس ، کستاخ و هر هانکی بردشمنک بوغاز طوقلغنه جاسوسلغنی ، اوشاقلغنی یا به جق قدر پست وارذل طیتندده بولنان بو قردشلری ، اللرنده کی اعظمی قوت و استناد ایتدکلری دشمنلرده داخل اولدینی حالده ، تأدیپ و تشکیل ایتک صورتیله ، انقلاب تاربخمزده ، برعبرت مؤثره مثالی قید ایتک ، ضروری کورولدی . اونک ایچون شو ترتیباتی آلمشدق :

بروسده بولنان یونان قوتلرینه قارشى ، برپیاده فرقه سی ترك اولنه رق ، ایکی پیاده فرقه سی و بر سواری لواسی ، اسکیشهرک غرب جنوبیسنده و کوتاهییه استقامت عمومیه سنده تحشید ایدلمشدی . عشاقده بولنان یونان قوتلرینه قارشى ده ، یالکیز بر طابور جبهده ترك اولنه رق ، ایکی پیاده فرقه سی ویدی سواری آلایى ، طوملو پیکار جوارنده و کذلک کوتاهییه استقامت عمومیه سنده تحشید ایدلمشدی .

قوتلرمن ، حرکت امرینی آلیر آلامز ، درحال کوتاهییه ده بولنان عاصی ادهم قوتلری

اوزرينه يورويشيه كچديلر . ۲۹ كانون اول ۳۳۶ كوني كوتاهيه يي اشغال ايتديلر . اوچ كون سوكرمه غرب وجنوب جهه لرندن حركت ايدن بوتون قوتلر مز ، كوتاهيه نك ۳۰ ، ۴۰ كيلو مترو ايلر يسنده وكدوس استقامت عموميه سنده برخطده برلشديلر . عاصي ادهم ، قوتلر يي هيچ بريره توقيف ومقاومت ايتدير مكه جسارت ايدمه دن كدوس اوزرينه چكيلمشدى .

افنديلر ؛ نوركيه بويوك ملت مجلسنك شعورلى اردوسى كنديسى وبويوك ملت مجلسى وحكومتي ، استصغار ايدمك قدر ينسزلك وغرور ابلهانه كوسترن بو عاصيله ، لايق اولدقلى سله تاديب وورمق ايچون ، ضبط اولتماز بر حدت وشدنله حركت ايدىورلردى . نفس آلامق سز ين فرار ايدن عاصي ادهم ، درسعادته صدارت عظمايه ديه شو تلغرافى ورييوردي : « آنقرده توقيف ايديلن رفقاى محترمه كزك استابوله اعاده ايدملرى ايچون آنقره مجلس رياسته كشيده ايتديكم پروتستونامه بوجه زير معروضدر . شمدىكي حالده ملت مجلسنك قراريله تعرضه معروض بولنيورم . قويم مدافعه به حتى تعرضه بيه كافى اولقله برار جهه وجناهم يونانليرله تماسده بولنديفندن وصورت حركت حقنده يونان قوماندانلقيله ائتلاف ايدلمش ايسه ده موافقت دولتلىرنك انضامى هر جهندن لازم كورولمكلا اجراى ايجابى ومخبرات وامر دولتلىرنك وصولنك تاامين ايچون ، كدوس تلغراف خطنك تعمير واصلاحى معروضدر فرمان .

سابق عموم قواى سياره ، كوتاهيه حواليسى قوماندانى
والبوم عموم قواى مليه قوماندانى

ادهم

افنديلر ؛ بوتلغرافنامه ده مندرج ، پروتستونامه دينلن بر هذيانامه ، حقيقه مجلس رياسته چكيلمش وبرجلسه خفيه ده مجلسه اوقونمشدى . بونده قوللايلان الفاظ وتعبيرات ، اوقدر غليظ واوقدر بي ادبانه دركه ، بردفمه اوقوندقن سوكره ، تكرار عينا اوقونمشنه واستماعنه تحمل ايديله ممشدى . بو قدر عادى بر هذيانامه يي ، حضور كزده ده عرض ايتيه لزوم كورميورم . بو هذيانامه ايله مبعوثلرك شخصلرينه حقارت ، مجلس ملينك مشروعيته تجاوز ايديله وك ، عزت پاشا هيئتلك استابوله حر كنده سربست بر اقليمسى طلب اولونيوردي .

افنديلر ؛ قوتلر مز كوتاهيه يه كيرركن ، بنده ، مجلسده بعض مبعوثلر طرفندن استيضاحه چكيلمش بولونيوردم . عاصي ادهم قارشى حركت ، اوكا تعرض ، اونى تعقيب ايتمه مزه اعتراضلر ايدلييوردي . فؤاد پاشانك ادهم وقرده شنى حسن اداره ايدمليديكندن ، ديكشديرله مسى موافق اولورمش . بوتون اختلافاته سببيت ورن ، يكي تعين ايتديكم قوماندانلرك نجره سزلكلرى وحاله مطابق طور وطرز حر كنده بولناملرى ايمش . . اردوده جدت وانتظام آرامق زمانىي ايمش ، يا الله محافظه ايتسين ، ادهم بك اردويى داغترسه نه يياچقمشم ؟ بو قدر مهم بر حادته

کیم و ناصل قرار ویرمش ؟ بویله بر قرار مجلس خبردار ایدلمکسزین ناصل آلینرمش گبی
برچوق سؤالر و تنقیدلردن صوکره، هر حالده ادهم بک وقرده شلری، ووروله میلدر، طلبری
سرد اولندی. ۲۹ کانون اول کوننک بوتون جلسهلرینی و ۳۰ کانون اول کوننک بر قاچ خفی
جاسه سنی ایضاحات ویرمکه کچیردم. وضعیتک بوتون صفحاتی واثقیله، دلائلیله، حقایقیله
ایضاحه چالیشدم. بوتون بویضاحاته رغماً، مناقشه بردلو ختام بولیوردی. هر شیدن
صرف نظر، یالکیز مجلسک مشروعتنه تجاوزی متضمن تلغرافنامه، صاحب لریخی خیانت وطنیه قانونه
چاریدیرمه کافی ایکن، بوعاصیلرک آیلردن بری اوتکاب ایده کلکده اولدقلری عصیانکار وضعیتلری
و حکومت ملیه بی ییقمق، کندی عقللرنجه بشقه نوع بر حکومت تشکیل ایتمک فکرلرینی، تطبیقه
یلتنمه لری نظر دفته آلتیق ایسته نیور، بالعکس تشکیلدن، تجزیه دن، تخلصنه چالیشلمق
ایسته نیور کبی ایدی. بونک قیصه جه سبینی ایضاح ایده بم افندیلر؛ مبعوثلردن بعضیلری،
وضعیتک شخصی وحسی اغبرارلردن تولد ایتدیکنه، ذاهب اولمشلردی. فی الحقیقه بووایدیه،
نامتناهی پرواغاندا پاپلمش وافکار عمومیه اضلال ایدلمک ایسته نمشدی. ینه قوتلی ومبالغه لی
تلقینلردن، ادهم قوتلرینک چوق ومغلوب ایدلمسی مشکل اولدینی ظننده بولنه رق، اردو ایله
مصادمه سی حالنده، اردونک چیل یاوروسی کبی داغیله جغنی واوزمان، حقیقه وضعیتک فجیع
اوله بیله جکنی تصور ایدیورلر وبویله بر مصادمه فعلیه مانع اوله نی موافق مطالعه ایدیورلردی.

افندیلر؛ بومطالعهلری مصیب کوروب اوکا کوره حرکت ایتمنک نتیجه سی، امر برلکدن
کلن و اساساً ده یوکسک بر قابلیت فکریه مالک بولنیمان ادهمک، قوص قوجه تورک وطننده
دیکتاتورلغنی قبول وتصدیقه منجر اوله جغنی آکلامه مق قابلی ایدی ؟

مجلسک هیجان وترددینی ازاله ایده جک، تطمینکار بر صورتده اداره کلام ایده رک، خفی
جلسهلر مذاکراتی، نتایج فعلیه انتظار آ قیادتق.

افندیلر؛ ادهم قوتلرینی تعقیب ایدن قطعاًتمز، ۵ کانون ثانی ۳۷ کونی کدوسی اشغال
ایده رک، اوجوارده طوبلانیدیلر. ادهم وقرده شلری ده، قوتلریله برابر دشمن صفرلنده لایق
اولدقلری وضعیتی آلدیلر. آرتق، ادهم وقعه سی قالمامشدی. اردومزک ایچنده بولنان دشمن،
طرده ایدیلره رک، جبهه سته ارجاع ایدلمشدی. بوندن صوکره، یالکیز بردشمن جبهه سی وحرکتی
مشاهده ایده جکیز. فی الحقیقه، برکون صوکره، ۶ کانون ثانی ۳۷ عموم یونان اردوسی،
بوتون جبهه اوزرنده هر نقطه دن تعرضه کچدی.

افندیلر؛ بوکونکی وضعیت عسکریه بی بسیط بر شکلده ایضاح ایچون شویله دییه جکم:
ایزینقندن، کدوس اوزرندن عشاقه برخط تصور ایدیکیز، بوخطک کدوسک شالنده قالان
پارچه سی، ایکی یوز کیلو مترودر. کدوسدن عشاقه اولان پارچه سی ده، اوتوز کیلومتروقدردر.
دشمن، اوچ فرقه ایله بوخطک شمال اوجندن اسکیشهر اوزرینه حرکت ایتدی. بزم کدوسده

بولنان مهم قوتلرمن، اسكيشهر اوزرندن بودشمن فرقهلرني قارشيلامغه مجبور ايدى. قارشيلادى؛ مغلوب ايتدى. انقلابز تاريخنه، برنجي اين اوكي ظفري قيد ايتدى.

§ جنوب جهه سنه هاند اولان قوتلر، اسكي يرلرينه، دوملو پيكاره اعاده ايدلديلر. كوتاهيه ده يالكىز ۶۱ نجى فرقه، ايكي آلاى قدر قوتيله عزالدین بك (اردو مفتشى عزالدین پاشادر) قومانداسنده ترك ايدلمشدى.

افنديلر؛ ۸ كانون ثانی ۳۳۷ جمعه ایرتسی کونی مجلسك على جلسه سنده، وضعیتی ایضاح ایدیوردیم. آرتق هرکس حقیقی کورمش و آکلامشدى. ادهم وقرده شلری لهنده ملایم حرکت مطالعه سنده بولنانلر، بودفمه علیهلرنده بك جوشقون ایدیلر. بن بیانانده بولنورکن ادهم، توفیق ورشید بكارك دیهرک قونوشدیغمه اعتراض اولندی. یوکسلن برصدا «پاشا حضرتلری، آرتق بك دیه ییکیز. خائن دییکیز!» اخطارنده بولندی. «ادهم و توفیق خائنلری دیه جکم، فقط هنوز بویوک ملت مجلسی اعضاسی صفتنی طاشیان رشید بك حقهنده عینی شیئی قولانمق مجبوریتندیم. هیئت علیه کزه حرمة بونی تلفظ ایدیم. اولا رشید بكارك اعضاقلدن اسقاطنه رأی ویرمکیزی رجا ایدرم دیدیم.»

رئیس — «منافع ملت و مملکت علیهنه استعمال سلاح ایدهرک دشمنلره تشریک مساعی ایدن صاروخان مبعوثی رشید بكارك مبعوثقلدن اخراجنی قبول بیورانلر آل قالدیرسین!» دیدی. آلر قالدی، قبول اولندی.

— یونان اردوسنك اجرا ایتدیکی بو تعرضده، ادهم وقرده شلری ده، کندیلرینه دوشن وظیفه نی ایفادن کری دورمدیلر. تکرار کوتاهیه به نوجه ایدهرک، اوراده بولنان ضعیف فرقه مزه تعرضه باشلادیلر. عزالدین پاشانك متین قارا کتهری وواقفانه قومانداسی و معیتنده کی تورک ضابط و نفرلرینك یوکسك قهرمانقلری، ادهم وقرده شلریله صالدران خائن قوتلری مغلوب ورجعه مجبور ایتدی. اکر، شخصلری ده داخل اولدینی حالده کاملاً احما ایدلمکدن قورنوله بیلمشلرسه بونی ده هیچ سومدکلی رأفت پاشایه مدیون بولندقلرینی سویله ملیم. بو نقطه نی ایضاح ایدیوریم:

رأفت پاشا، ایکی سواری فرقه سیله، دوملو پيكارك اون کیلو مترو قدر شرقنده کوچوک کوبده بولونیوردی. کوتاهیه ده بولنان ۶۱ نجی فرقه به، غریبدن تعرض ایدن ادهم قوتلرینی، سریع برصورتده مغلوب و احما ایتک اوزره حرکتی امر اولندی. رأفت پاشا، سواریلریله ادهم قوتلرینك یان و آرقه سنه کیده جکدی. بولندیغی موقعدن شماله، کوتاهیه به باقیله جق اولورسه، بو وظیفه نك طبیعی بریور ویشیله و بك مؤثر برصورتده پایله بیله جکی میدانده ایدی. حالبوکه رأفت پاشا، ایجاب ایدن یه کیتمه مش، بونك عکسی طرفنه، کوتاهیه نك غریبنده دکل، شرقنده، آلا یونده کیتمش. سواری قوتلری، ۱۲ كانون ثانی ۳۳۷ زوالنه دوزرو آلا یوند منطقه سنه واصل اولدی.

رأفت پاشا، عزالدین پاشا ایله گوروشمک اوزره کوتاهییه کیتدی. عزالدین پاشا، سواری فرقلرینک کوتاهییه جنوبندن یلیجه داغی غربندن، تماماً سواریدن عبارت اولان، ادهم قوتلرینک کریلرینه سوق ایلمسنى تکلیف ایتیش .

رأفت پاشا، طرفینک محاربه وضعیتی حقنده تام بر معلوماتی اولدیغنی ایلری سورهرک، بویه برحر کته یناشامش . . رأفت پاشا، عزالدین پاشا قوتلرینک، شرقه، پورصوق صوبی کریسنه چکیلیمی حالنده، سواریلریله کوتاهییه اوواسندن عصانک یان وکریلرینه تعرضی دوشونیورمش . اتلی عصاة حیوانلرندن انیش، پیاده فرقه من قارشوسنده یايا جنک یادیغنی اک ضعیف وضعیتنده اوزرینه یورومکده تردد کوسترن قوماندان، پیاده فرقه من مغلوباً رجعت ایدرکن آتلی اوزرنده بولنهجق، قوه مغویه لری یوکسلمش عصانک، هانکی یانه وناصل تعرض ایتسکی دوشونیدی، حقیقه هر عسکر ایچون دوشونیلهجک بر مسئله در . بویه شی اولماز! بودشمن سواریسى، رجعته مجبور ایتدیکی پیاده بی براقوب، رأفت پاشا سواریلری اوزرینه آتیلیمه حقمیدی؟

افندیلر، محاربه میداننه، طوب و تفنک صداسنه کلن بر قوت، برتک تفنک، محاربه ایدن کندینه منسوب قوتک مغلوبیتنه انتظار اتمک واوندن صوکره ایش کوره بیلهجکی ظفنده بولمق، یالکز عسکر اولانلرک دکل، اک ساده گوروشلی انسانلرک بیله، معقول بولهجنى بر فکر دکلدر . وظیفه وفداکارلق، محاربه ایدن قسمک مغلوب اولمدهن، چکیلیمه دن، موفقیتنى تأمینه چالیشمقله ایفا اولنور .

آرقداشی محاربه ایدرکن ومعاونته محتاج ایکن، سیرجی قالمش قوماندانلر آرقداشنک مغلوبیتنه شاهد اوله بیلیرلرسده، تاریخک بی امان تنقیدندن، تقییمچندن اصلاً قورتیله مزلر .

عزالدین پاشا، ۱۱ کانون ثانی ۳۳۷ زوالندن ۱۳ کانون ثانی کیجه یاریسنه قدر جریان ایدن شدتلی ومحرانی محاربه لر اناسنده، سواری غروپلرینکده تعرضه اشتراکی زماننک کلدیکی حقنده ارکان حریه عمومیه ریاستنده معروضانده بولنمشدی. رأفت پاشا، جنوب جبهه سندن جاب ایتدیکی سکزنجی فرقه یتیشه بیلدیکی تقدیرده، ۱۴ کانون ثانیده تعرضه کچمک نیتنده اولدیغنی، قطعاتنه بیلدیریوردی . عزالدین پاشا، ۱۱، ۱۲، ۱۳ کانون ثانی کونلرنده یالکز باشنده دشمنله محاربه ایتدکدن صوکره، آقشام غروب زمانی، یادیغنی بر مقابل تعرضله عصائی مغلوب وفراره مجبور ایتدی . رأفت پاشا محاربه سیرجی قالمق صورنیه بویوک بر فرصت قاجیردی وادهمک وقوتلرینک رجعتنه مساعد وضعیت براقدی . ۱۴ نجی کونی تحت امرنده بولنان بوتون سواری قوتلرینی سواری فرقه قوماندانلرندن درویش بکک، (قول اردو قوماندانی درویش پاشادر) تحت امرینه ویره رک اونی؛ ادهمک تقیینه مأمور ایتدی . درویش پاشا؛ آفشارده، بالخاصه کدوسده ادهم قوتلرینک کریلرینه دوغرو، کیجه لری ده یورومک صورته توجیه ایتدیکی مدهش ضربه لرله ادهم، توفیق، رشید قرده شلری سرسم ایتدی . قوتلرینک طوبلانسنه زمان براقدی . درویش بک، ادهم وقرده شلرینی ۱۴ کانون ثانیدن ۲۲ کانون ثانییه قدر، طقوز کون نفس آلدیرمقسزین متادیا تعقیب ایتشدر . نتیجه ده، بوتون ادهم قوتلری

اسیر ایدلمش ، یالکز ادهم ، توفیق ورشید فردشلی یکی وظیفه آلمق اوزره ، دشمن اردوگاهنه فرار ایده یلمشلردر .

§ محترم افندیلر ؛ آنقرده بولنان استانبول مسافرلرمزه بر، برحق آیلق مدت مسافرتلری اثناسنده چوق شیلر کوسترمک فرصتترینه مالک اولدیغمیزی ظن ایدیورم . عاصی ادهم وقره دشارینک قوتلری اورته دن قالدیرلدی . یونانیلری اوچ کونده این اوکنده مغلوب ایتدک . بویوک ملت مجلسنک مستریح و بمنون اوله جفی یکی بردور آجیلدی . فقط ، عزت و صالح پاشالر بونلرک هیچ برندن بمنون کورونمبورلر، داء الصله به مبتلا اولمش کی، الا پاتخته کیتمک ایستیورلردی . استانبولده کی آرقداشلرینک ده چوق مراق ایتمکده اولدقاری آکلاشیلیوردی .

آنقریه مواصلتلرندن اون کون صوکره، فرانسز تلسز تلغرافیه زونفولداغه برتلغراف کلشدی .
تلغراف شودر :

۱۶ کانون اول ۳۳۶

زونفولداق متصرفلغی واسطه سیله دولتو عزت پاشا حضرتلرینه

طرف سامی فخیانه لرندن هنوز براشعار واقع اولمديغندن هیئت جلیله نك مواصلتی خبرینه انتظار ایدلمکده اولدیغی .

مصطفی عارف

ایکی کون صوکره آطه بازاری اوزرندن ده شو تلغراف کلدی :

داخلیه ناظری عزت پاشا حضرتلرینه

طرف سامی فخیانه لرندن براشعار واقع اولمديغندن مواصلت علیه لری خبرینه انتظار ایدلمکده اولدیغنه دائر برقاچ کون اول زونفولداق طریقیه یازیلان تلغرافنامه جوابنک بر آن اول انبا بیورلسی موجودر .

داخلیه ناظری وکیلی

مصطفی عارف

§ توفیق پاشا قایمیه سی نامه ، ضیا پاشانك اینه بولی به کوندردیکی بر مأمور مخصوصی ،
۱۱ کانون ثانی ۳۳۷ ده اوزون برشیره ایله برطاق معلومات ویریوردی :

عزت پاشا هیئتک ، آناتولویه التحاقی خبری استانبولجه تأید ایش .. قایمیه ، عزت پاشان معلومات طلب ایدیورمش .. ضیا پاشا ، صفا ، مصطفی عارف وراشد بک کرده دیشلر ، که منفعت مملکت ، هیئتک آناتولوده قالمسنی مستلزم ایسه ، بوکا برشی دینلمز . بو تقدیرده ، قایمیه نك سقوط ایده جکی محق قدر . آنحق ، بو حالده ، زده بو وطنك اولادلری ز . هیچ اولمازسه بزلی ده وضعیتین خبردار ایتسونلر .. زلی تنور ایتسونلر ، زده اوکا کوره حرکت ایده لم .. ضیا پاشا ، پارسیدن ، احمد رضا بکدن آلدینی ر مکتوب محتویاتندن واستانبولده موثوق بر منبعدن آلدی ایتدیکی بر معلوماتندن ده بحث ایتدیریوردی .

احمد رضا بک دیورمش ، که اگر قوای ملیه نك قدرت عسکریه سی مساعد ایسه ، از میر مسئله سی ، ای حاضر لائش بر هجومه امر واقع صوریه حل ایدملی ایش .. آلدینی معلومات بونی تأیید ایدیورمش . قرال قسطنطینی طوبه جقارمش ..

ضیا پاشانك خصوصی معلوماتی ده ، صوک قونفرانسدن اول یونانیلیرك تقویه اولنه رق بویوک بر تعرض اجرا ایتدیریه جکنه دائر ایدی .

داماد فرید پاشا ، حالی فعالیت به شلامش .. بالطه لیمانده متعدد قایمیه لیستهلری تنظیم ایدلمکه باشلامش ..

اینه بولی به گلش اولان مأمور مخصوص واسطه سیله ضیا پاشایه ورققاسنه ابلاغ ایتدردیکم جوابده : « ویردکلی معلوماته تشکر دن صوکره ، عزت و صالح پاشالر ، مقصد مشرکمزك ایجاب قطعیمی اوله رق آنقرمه قالمشدر . » دیدم . کندیلرینك استانبولده حاکم وضعیتده قالملی جائز ایسه ده ، سقوط ایتهدن اول جمله سنك ، شمیدین حاضر بولندیره جقاری آمین و سریع بر واسطه ایله ، همان آناتولویه کلرینك منافع عالیه وطنیه ایجابندن اولدیفنی وبوصورتله ایفا ایده جکلی خدمت وفداکارلنك نزد ملتده بک مشکور اوله جفنی یازدم . مأمور مخصوصک ، استانبوله عودتی متعاقب ، اینه بولی به کوندردیکی و اورادن ۱۹ کانون ثانی ۳۳۷ ده چکیلن شیره ده ؛ ضیا پاشا و رققاسنك نقطه نظرم دائره سنده حرکت فرار ویردکلی بیلدیرلشدی .

افندیلر ، بوتاریخدن بر هفته قدر صوکره ، قوجه ایلی قوماندانلغندن شویله بر تلغراف آلام :

کیوه استامیونی

۲۶ - ۱ - ۳۴۷

بویوک ملت مجلسی ریاستنه

مملکتک منافع عالیه سنه متعلق بر مسئله مهمه حقننده صدر اعظم پاشانك ذات

دولتريه ما گنه باشنده كوروشمك ايستدكلى استانبول تلفراف مدير غوميسنك ۲۶-۱-۳۷ و ساعت ۱۶ صوكره اشارتلى تلفرافيله بيلدیرلمكده در . بوباده كى اراده لرى عرض و استيدان اولنور .

§ قوجه ايلي قوماندانلغنه عيني نونده ما گنه باشنده ويرديكم جوابده ديدم ، كه « استانبول ، كيويه ايله دوغريدن دوغرى يه ناصل مخبره ابد بيلير ؟ استانبولده توفيق پاشا ايله ويا هر هانكي بريله ، مخبره و مناسبنده بولنه بيلمكلكم ، هيئت و كيله نك و بلكه مجلسك قرارينه وابسته اولديغندن ، بو خصوصده شميدن برشى ديه م . توفيق پاشا ايله تلفراف مأمورينك دخى ، آچيقدن آچيغه مخبرده بولنسى ، استانبولده قارشى اولان وضعيتنك خارجه كى تلقيا تى تشويش ايدم جكندن غير جائز در . آنجق توفيق پاشانك ، بنم شخصمه دكل ، فقط توركييا بويوك ملت مجلسى حكومتنه بر مراجعتى وارسه ، بو مراجعتك قبولى طبعيدر . بو خصوصك غير رسمى وعيني واسطه ايله كنديسنه ايصالنده باس يوقدر .

§ استانبولدن آطه بازارينه تلفراف و اورادن كيويه جهت عسكريه نك نظارتى آلتنده تلفون خطى موجود ايدى . توفيق پاشانك بنم قپالى اوله رق كوروشمك ايسته مى اوزرينه ، استانبول تلى آقره يه ربط اينديرلدى .

توفيق پاشادن آچيق اوله رق شو تلفرافى آلام :

استانبول : ۲۷ - ۱ - ۳۷

توركييا بويوك ملت مجلسى رئيسى مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه

۲۵ كانون ثانى تاريخنده پارسده انعقاد ايدن مجلس طرفندن متخذ مقررات موجبنجه شرق مسئله سنك حلى مذاكره ايتك اوزره ۲۱ شباطده لوندرده دول متفقه مرخصيله عثمانلى و يونان حكومتلى مرخصلندن مركب بر قونفرانس اجتماعه دعوت اولنه جقدر . موجود معاهده ده ، حادثات دولاييسيله ضرورى كوريله جك تعديلات اجرا ايديله جكدور . حكومت سنيه كوندريه جك دعوت ، مصطفى كمال پاشانك ويا خود آقره جه ماذونيت لازمه يى حازر مرخصلرك عثمانلى هيئت مرخصه سى مياننده بولنلريه مشروطدر . اشبو مقررات ، دول متفقه نك استانبول ممللرى طرفندن تبليغ ايدلدى . تعيين بيوره جتكز مرخصلر ، بورادن انتخاب ايدم جكمز ذواتله برلشهرك عزيمت ايتك اوزره قرار و جوابكزه انتظار ايدىورم . زمانك زاكتنه بناء بو كى بعض تبليغات مهمه ايچون خطك آچيق بولنديرلمسنى رجا

ایدرم . ماکنه باشنده همان جواب ویرمک ممکن ایسه تلغراف باشنده انتظار ایتمکدهیم
افندم . برده شیفره وار افندم .

توفیق

شیفره محلولی ده شو ایدی :

ساعت درسعادت ۲۷ کانون نانی ۳۳۷
۸ : صوکره

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

لوندره قونفرانسنده قوتلی اداره کلام ایتمک ایچون یونانیلرک بر قول اردویی ازمیره
سوق ایتمکده و تراکیاده کی قوتلرینده آناتولییه تحریک ایلمده اولدینی و اون کونه قدر
بر حرکت تعرضیه باشلا یاچقاری موثوقاً استخبار ایدلمشدر .

توفیق

§ افندیلر ؛ توفیق پاشایه ویردیکم جوابی تلغراف ، شو ایدی :

آخره
۲۸ - ۱ - ۳۳۷

تل

درسعادتده توفیق پاشا حضرتلرینه

ج : ۲۷-۱-۳۳۷ . اراده ملییه مستنداً تورکیانک مقدراتنه واضع الید اولان یکانه
مشروع و مستقل قوه حاکمه ، آنقرده مستمر آمنعده ، تورکیا بوبوک ملت مجلسیدر . تورکیایه
متعلق بالجله مسائلک حلنه مأمور وهردرلو مناسبات خارجیهده مخاطب ، آنحقق اشبو مجلسک
هیئت حکومتیدر . استانبولده هر هانکی برهیئتک من کل الوجوه بر وضع مشروع و حقوقیسی
یوقدر . بناءً علیه ، بویله برهیئتک کندینه حکومت نامی ویرمش اولسی ، ملتک حقوق
حاکمیتنه صراحة مغایر و بونام آلتنده مملکت وملتک حیاته حائد مسائلده خارجه قارشی
کندینی مخاطب کوسترمسی ناقابل تجویزدر . هیئتکزه توجه ایدن وطنی ووجدانی وظیفه

در حال حقیقت وضعیته اقتفا ایده رک ملت و مملکت نامنه مشروع ، مخاطب حکومتک ،
 آنقرده اولدیفنی قبول و اعلان ایتمکدر . ملت و مملکتیز نامنه صلاحیت مشروعه یه صاحب
 حکومتک آنقرده اولدیفنی دول ائتلافیه جه تقدیر ایدلیدی شهبسز بولندی حاله ، دول
 مذ کوره نک بونقطة نظری علناً اظهارده تأخر ایتملری استانبولده متوسط برهیئتک موجودیتی
 کندیلری ایچون استفاده لی اوله بیله جکینی ظن ایتملرندن نشئت ایتمکده در .

تورکیا بویوک ملت مجلسی حکومتی صلح و مسالمتی کمال جدیت و صمیمیتله آرزو ایتمدیکنی
 ویا لکنز حقوق ملیه سنک طامنسنی طلبدن عبارت اولان شرائطی مکرراً اعلان واشبو
 حقوقک تصدیق حالنده ، تکلیف اولنه جق مذاکراتی قبوله آماده اولدیفنی بیان ایلمشدر .
 دول ائتلافیه ، لوندرده عقد ایده جکلی قونفرانسده ، شرق مسئله سنی عدل و حق
 دائره سنده حل ایتمک قرار ویرمشارسه ، دعوتلری تورکیا بویوک ملت مجلسی حکومتیه
 دوضودن دوضرویه توجیه ایتملیدرلر . شرائط آنقه دائره سنده وقوع بوله جق دعوتک
 تورکیا بویوک ملت مجلسی حکومتی طرفندن حسن قبول ایدیله جکینی تکرار بیان ایدرز .

تورکیا بویوک ملت مجلسی رئیس

مصطفی کمال

ساعت : دقیقه

۳۰ اول

§ بونی متعاقبده رأساً وخصوصی اوله رقده شو تلغرافی یازدم :

آنقره : ۲۸ کانون ثانی ۳۳۷

تل

استانبولده توفیق پاشا حضرتلربنه

ذات سامیلری کبی بوتون بر عمر بوملت و مملکتیه بلا فاصله مشکور خدمتلرده بولنش
 بر رجل محترمه ، بوتون خدمات سابقه کزی تسویج و اکمال ایده جک مستثنا و تاریخی
 بر فرصت ظهور ایتمدیکنه قانعز . بز . وحدت تامه اوزره حرکت ایتمک ایستیورز .
 بالواسطه مدعو اولدیفنیز قونفرانسده مملکتی آری آری نمیل ایده جک ایکی هیئتک نه قدر
 محاذیری داعی اولدیفنی تمامیه تقدیر بیوردیفنکزه امینز .

ملتك ، صرف حقوق حاكميتى محافظه داعيه سيله صرف ايتديكى امكلىر ، آقدينى حسابلىر قانلىر داخلى وخارجى برجوق مشكلاته قارشى كوستردىكى ثبات ومقاومت ، بوكون قارشىسندى بولنديغىز مساعدىكى وضعيتى احداث ايتدى . بر طرفندن ده ، حادثات عالم ، ثبات ومقاومتك هدف اصلىسى اولان استقلال تامىزى تأييد ايدىجك صورتنده انكشاف ايتكىده دوام ايدىيور . بى اسارت واضمحلاله محكوم ايتك ايسته مش اولان حكومتلىر مواجهه سنده ، حقوق مليه مىزى مدافعه ايدركن مادي ومضى بوتون قواى مملكتك متحداً حركت ايتسى الزمدر . بونك ايچون ، ذات شاهانهك اراده مليه مملكتكده يكانه تجليكه اولان توركي بويوك ملت مجلسى طانيدينى رسماً اعلان ايتسى آرتق ايجاب ايتشدر . بوسورتله استانبولك مملكتك متوالى ضررلىر ايقات ايتديكى تجارب مشومه ايله ثابت اولان و آنجق اجنيلر لهنه ادامه ايديلن غير طبيعى وضعيتنه برنهایت ويرمك مىسر اولور . دول مؤتلفه ممثللىر طرفندن واقع اولان تبليغات كوستريوركه ، استانبولدن حركت ايدىجك برهيت مرخصهك لوندره قونفرانسنه اشتراك ايدى بيلمى آنجق اونك ، آنقره حكومتى طرفندن صلاحيت تامه ايله ترخيص ايدلمش ممثللىر احتوا ايتسييله مشروطدر . بوسورتله ائتلاف دولتلىر ، توركي نامنه ، صلح مذاكرانه كيره جك مرخصلك ، آنجق ، توركي بويوك ملت مجلسى حكومتى طرفندن كوندريله بيله جكنى كافى بروضوح ايله اعتراف ايتش اوليورلىر . فعلاً وحقوقاً مملكتكده يكانه حكومت مشروعه اولان توركي بويوك ملت مجلسى حكومتك وضع واعلان ايتديكى اساساتى قبول وبواساسانك دشمنلرمز طرفندن تصديقى تسهيل ايچون ، بزه التحاق صورتيله وضعيتكزى تصحيح وتثيت بيورمكزى تاريخ وملت مواجهه سنده درعهده ايتش اولديغىز وظيفه وصلاحيته تكليف ايدرز . بوسورتله مجادله مىزى برنتيجته مسعوديه ايريشديرمك خصوصى تسريع ايدلمش اولور . متحداً حركت وآمال مليه ي اعظمى قوتله مدافعه ايتك فكريله واقع اولان بوتكليفات صميانه مىز ، قبول وانفاذ بيورولدينى تقديرده جالس مقام سلطنت وخلافت اولان ذات شاهانهك وضعيتى متزلزل اولق تهلكه سندن بحق قورقولور وبز ، اراده مليهك بخش ايتش اولدينى فعلى وحقوقى بوتون صلاحيتلىر حائز بر حكومت صفتيله ، شيميدىن قيد و اشارت ايدرككه بوندىن توله ايدىجك مسئوليت ناقابل تخمين اولان بوتون عواقيله دوغرىدن دوغرى به ذات شاهانه عائددر . ذات ساميلرينك بووضعيت قارشوسنده وجدانى وتاريخى وظيفه كزى تماميله ايفا ونتاييجى طرفزه قطعى وصرىخ اولهرق اشعار بيورمكزه انتظار ايدىيورز . بو وسيله ايله احترامات مخصوصه مزك قبولى رجا ايدرز ائندىم .

توركيه بويوك ملت مجلسى رئيسى

مصطفى كمال

محترم افنديلر ؛ ذاتاً معناً و مادةً حكمی قلامش و فقط محافظه موجوديتی چوق مضر اولان استانبول حكومتی ، بر طرف ايتك مهمدی . بوكا ، باشليجه مانع اولانلرك باشنده ، پادشاه و خليفه ، بولونيوردی . بناءً عليه ، بومقامه ، توركيه بويوك ملت مجلسی و حكومتی طانيتمق ، وضعتك وضوح پيدا ايتسي ايجون بالطبع ايتك تشبث اولمق لازم كليردی . ذاتاً ألزده و تماسمزده اولميان بومقامه ، هنوز بشقه بر معامله تطبيقنه امكان مادی ده يوقدی . بناءً عليه توفيق پاشايه عيني كونده شو اوچنچي تلغرافي ده يازدم :

آقره

۲۸ كانون ثاني ۱۳۳۷

در سعادته توفيق پاشا حضر تلرينه

رسمی و خصوصي تلغرافنامه مزده کی مطالعات و تکليفاتمزی بوجه آتی خلاصه تکرار و ايجابانك سرعت ايفاسيله نتيجه سنك اشعاريني رجا ايدرز :

۱ — ذات شاهانه ، توركيه بويوك ملت مجلسی طانيديني قيصة برخط هايون ايله اعلان بيوره جقلردر . بوخط هايون مقام خلافت و سلطنتك مصونيتی اساس اوله رق قبول ايتمش اولان توركيه بويوك ملت مجلسی شكل و ماهيت و صلاحيت حاضره سيله قبول بيوردقلى احتوا ايدم جكدر . تفصيلات و تفرعات سائرهنك علاوه سی ، شمديلك موجب تشوش اوله بيلير .

۲ — برنجی ماده حكمی انفاذ اولنديني تقديرده عائلوی اولان داخلي وضعيتمرك تنظيمی بوجه آتی اوله بيلير :

ذات شاهانه كافي السابق در سعادته اقامت بيورورلر . صاحب صلاحيت و مسئوليت اولوب هر درلو تجاوزدن مصون و هر درلو شرائط استقلالی جامع اولان توركيه بويوك ملت مجلسی و حكومت شمديلك آنقرده بولنور . بالطبع استانبولده آرتق قاينه نامی آلتنده بر هيئت قالماز . آنجق ، استانبولك وضعت مخصوصه سی الجاسيله نزد شاهانه ده بويوك ملت مجلسندن وظيفه و صلاحيتی حائز بر هيئت بولنديريلير .

۳ — استانبول شهر و حوالیسی امور اداره سنك صورت تنظيمی بعده تأمل و تطبیق اولنور .

۴ — شرائط مذ كوره نك قبول و تطبیقیله برابر ، بويوك ملت مجلسنجه مصدق بودجه مزده ، اساساً موجود تخصیصات سنيه و خاندان سلطنت تخصیصايله برابر ، بالعموم مأمورين لازمه

و سائر اصحاب معاشك مخصوصاتلری اعطایه مقتضی مبالغ حكومتجه تأمین وتادیه ایدیه جكدر .
قدرت مالیه من بو خصوصی متكفلدر .

تورکیه بویوك ملت مجلسی ریسی

مصطفی کمال

§ توفیق پاشانك بواوزونجه تلغرافزه کیجه ویردیکی جواب چوق قیسه اولدی ، توفیق
پاشانك جوابی شو ایدی :

۲۸-۱-۳۳۷

تل

تلغرافنامه لری آلام . یارین هیئت طوپلایه رق ساعت آلتیده عرض معلومات ایدرم افندم .
§ توفیق پاشا ، هیئت طوپلامش ، جواب ویردی . بونی ده عیناً عرض ایده جکم .

درسمادت

۲۹ - ۱ - ۳۳۷

آنقرده مصطفی کمال پاشا حضر تلیینه

۲۸ کانون ثانی ۳۳۷ تاریخلی اوچ قطعه تلغرافنامه لریینه جوابدر :

حكومت حاضره ، استانبول و آناتولونك اتحادی خصوصنده کی منافعی اوتهدنبری تقدیر
ایلدیكندن بومقصدله ایش باشنه كمش وشمیدی به قدر بواوغورده صرف مساعی ایلشدر .

ملتك حقوق حاكیمتی محافظه داعیه سیله صرف ایندیككز أمكرك و ویردیككز قربانلرك ،
قارشوسنده بولندیغمز وضعیت مساعدی احداث ایلدیكنه ، کلی تأثیری اولدیغنه قانعز .
بنابراین برفائده ملیه تأمین ایده جك تكلیفاتكیزی قبوله حاضرز . بوجهتله اشعاراتكیز حقنده کی
نقطه نظر منی بوجه آتی ایضاح ایلورم :

قونفرانسه بالواسطه دعوت ایدللكز طبعیدر . چونكه حكومات مؤتلفه نك مثلاری
بوراده در . بناءً علیه استانبولده بولنان و سركله تشریک مساعی به چالیشان بر حكومت واسطه سیله
افای تبلیغات ، بك طبیعی كورولمیدر . شیمیدی به قدر آناتولی طانیغه بیله لزوم كورمین
آوروپا حكوماتنك ، بالخاصه آناتولو مرخصلرینك قونفرانسه وجودنی شرط اتخا ایلاری

موجب نمونیتدر . بوجهته ، بر شکل مسئله سی تصویریه بونحول مسعوددن استفاده ایتهمك ، ملتہ قارشى درعہدہ بیوردیغکز وظیفہ ایله اصلاً توافق ایتمز . ذاتاً بینمزدہ اتحاد ایلدیگمز اعلان ایدلکدن صوکرہ مرخصلرمز آیری غیری دکل ، یکوجود دیمك اولور . اساسات متعذہ دائرہ سنده اداره کلام ایدہ جکلرینه نظراً بوبادہ بر محذور تصور ایدیلہ مز . بنابرین دولت وملتہ قارشى مکلف اولدیغمز وظیفہ ، بو آن تاریخیجہ بزہ اوزاتیلان الدن استفاده ایدلسنی قطعاً آمردر . بوندن استسکاف ، یونان مدعیانک مدافعسز قالمسنى وملكمتزك دها نہ قدر مدت مصائب حربیہ بہ محنه اولسنى موجب اولہجنى تأمل بیورلیدر . اساساً مطالبی قونفرانس حضورندہ درمیان ایتك وحقمزى آوروپادہ اشاعہ ایتك ، بالفرض قونفرانس نتیجہ سز بیلہ قالمش اولسہ ، موجب مضرت دکلدر . ذات طایلری ورفقا کزك حمیت وطنیہ لری بوفرصتى فوت ایتدیرمہ مکہ کافلدر . شمدیہ قدر سابق قاینہ لر طرفندن اتخاذ ایدلش وهر ایکی طرف ایچون فنا نتیجہ ویرمش اولان مقررات ، رفع ایدلك طیبی بولندیغندن آریلق وغیر یلق قالمشدر . آنجق ، استانبولک تحت اشغالده بولمنسہ بناء بوراسنک قوہ اجراشدن خالی قالمسى اداره حکومتک کاملاً وتماماً دول ائتلافیہ الہ کچمسنى وبنابرین معاهدہ مندرج استانبول حقندہ کی قیودک موقع تطبیقہ قونولمنسہ سببیت ویرلش اولہجنى کبی محارب بولندیغمز یونان عسکرینک شیمدیکی حالده استانبول وحوالیسندہ موجودیتی دخی ، بوتکلیفاتی غیر قابل اجرا برحاله قومشدر . ہیئتمزجہ محافظہ مقام فکرینک بومطالعاتدہ وارد اولدیغنى تأمینہ بیلہ لزوم کورم . اساساً بوکون الک زیادہ مستعجلاً حلی ایجاب ایدن مسئلہ ، وقتى تقرب ایتمکدہ بولنان قونفرانسہ دلکهرمزى یتیشدیرمکدن عبارت اولدیغندن بز قونفرانسدہ اثبات وجود ایلدیگمز حالده یونانلیلر اشتراک ایدہ رک قونفرانسدہ حکم غیابیہ دوچار وبنابرین دعوامزى فائب ایتك مخاطرہ سنده قاله جضمزدن بوبادہ طرفزدن مسئولیت قبول ایدیلہ میہ جکنی بیان وقونفرانسدہ وقت مرهونندن اول بولمق موجب منافع اولاجفہ بناء مرخصلر کزك سریماً بورایہ اعزامی رجا ایدرم .

صدراعظم

توفیق

§ محترم افندیلر ؛ توفیق پاشا وحکومتی ، استانبول و آناتولونک اتحادی ایچون چالیشمش اولدیغنى سویلیور . دوضرودر . بزده ، عینی شی ایچون چالیشمقدہ ایدک ؛ شو فرق ایله ، کہ توفیق پاشا ورفقاسی ، آناتولوی کافى السابق استانبولہ ربط واسیر ایتك ایستیوردی . او استانبولہ کہ دشمن قوتلرینک تحت اشغالندہ بولونیوردی . توفیق پاشا ورفقاسی ، آناتولوی استانبول حکومتہ ربطہ چالیشیور . اولیہ بر حکومتہ ، کہ جهانده ، موجودیتہ اعتراض اولونیورسہ ، دشمن آمالنى تسہیلہ مدار اولہجق مہیتدہ تلقی ایدلیدیکی ایچوندی . توفیق پاشا ورفقاسنہ کورہ

مساعداً وضعیت حدوثه آناتولو مجادله سنك کلی تأثیری وارد . اما وضعیتی احداث ایدن
محضا آناتولو مجادله سی دکدر . احتمال که بواختیار دیپلمات ، و کرامتی ، کندیسنك موقع
اقتداره گلشنده تخیل ایدیوردی .

توفیق پشایه شو صورتله جواب ویردم :

آقره

۳۳۷-۱-۳۰

استانبولده توفیق پاشا حضر تالربنه

[۱] — ۲۷-۱-۳۷ و ۲۸-۱-۳۷ تاریخلرنده یازدیم اوج تلغرافنامه ایله ذات سامیلربنه
ایجاب ایدن و تطبیق و ترویجی ضروری اولان بالجه خصوصاتی صراحت و قطعیتله بیلدیرمش اولدیمه
قالیم . بوکا و غماً ۲۹ کانون ثانی ۳۳۸ تاریخلی تلغرافنامه کنزله وضعیتک هنوز لزومی درجه ده
وقوف و اصابته مطالعه ایدیله مکده اولدیغنی کوردم . وضعیتک اهمیت و زمانک نزاکتی ، ذات
سامیلریله برابر رفقای کرامکزک و بالخاصه ذات شاهانهک هر خصوصده بردفعه دها تنورینه
دلائمزی بر وظیفه حکمنه قویور . مطالعه و محاکاتکزدن نتایج مصیبه استخراجنی تسهیل
مقصدیله تورکیا بویوک ملت مجلسنجه وضع و تطبیق ایدیلن تشکیلات اساسیه قانوننک مواد
اساسیه سنی بوجه آتی عیناً تبلیغ ایدیورم :

تشکیلات اساسیه قانونی

مواد اساسیه

- ۱ — حاکمیت بلا قید و شرط ملتکدر . اداره اصولی ، خلقک مقدراتی بالذات و بالفعل
اداره ایتیمی اساسنه مستنددر .
- ۲ — اجرا قدرتی و تشریع صلاحیتی ، ملتک یکانه و حقیقی ممثلی اولان بویوک ملت مجلسنده
تجلی و تمرکز ایدر .
- ۳ — تورکیا دولتی بویوک ملت مجلسی طرفندن اداره اولنور و حکومتی « تورکیا بویوک
ملت مجلسی حکومتی » عنوانی طاشیر .

۴ — بویوک ملت مجلسی ولایتلر خلقنجه منتخب اعضادن مرکبدر .

۵ — بویوک ملت مجلسنک انتخابی ، ایکی سنهده برکره اجرا اولنور . انتخاب اولنان اعضانک اعضالق مدتی ایکی سنهده عبارت اولوب فقط تکرار انتخاب اولونمق جائزدر . سابق هیئت، لاحق هیئتک اجتماع قدر وظیفهیه دوام ایدر . یکی انتخاب اجراسنه امکان کورولمیدی تقدیرده اجتماع دورهنسک یالکیز برسنه تمیدی جائزدر . بویوک ملت مجلسی اعضاسنک هریری، کندینی انتخاب ایدن ولایتک آروجه وکیلی اولیوب عموم ملتک وکیلدر .

۶ — بویوک ملت مجلسنک هیئت عمومیهسی، تشرینانی ابتداسنده دعوتسز اجتماع ایدر .

۷ — احکام شرعیهنک تنفیذی ، عموم قوانینک وضعی ، تعدیلی ، فسخی ومعااهده وصلح عقدی ووطن مدافعهسی اعلانی کبی حقوق اساسیه بویوک ملت مجلسنه طائدر . قوانین ونظامات تنظیمنده ، معاملات ناسه ارفق واحتیاج زمانه اوفق احکام فقهیه وحقوقیه ایله آداب ومعاملات اساس اتخاذ قیلنور . هیئت وکیلنک وظیفه ومسئولیتی قانون مخصوصه تعیین ایدیلور .

۸ — بویوک ملت مجلسی ، حکومتک انقسام ایلدیکی دوائری ، قانون مخصوص موجبجه انتخاب کردهسی اولان وکیللر واسطهسیله اداره ایدر . مجلس ، اجرائی خصوصات ایچون وکیللره وجهه تعیین ولدی الحاحه بونلری تبدیل ایلر .

۹ — بویوک ملت مجلسی ، هیئت عمومیهسی طرفندن انتخاب اولنان رئیس ، برانتخاب دورهسی ظرفنده بویوک ملت مجلسی رئیسدر . بوصفله مجلس نامنه امضا وضعنه وهیئت وکیلهمقرراتی تصدیقه صلاحیتداردر . اجرا وکیللری هیئتی ایچلرندن برینی کندیلرینه رئیس انتخاب ایدرلر . آنجق بویوک ملت مجلسی رئیس وکیللر هیئتکده رئیس طبعیسیدر .

[۲] — قانون اساسینک اشبو مواد ایله تعارض ایتمهین احکامی کماکان مرعیالاجرادر . بزجه تعداد ایلدیکم اساس مادهلره مغایر حرکت ایتمکه امکان وصلاحت اولمدیغنی نظر دقت سامیلرینه اهمیتله وضع ایدرم . مجلس ریاستیه باشلایان مخبره کزک استلزام ایتدیکی معاملهنک تعقیبی اجرا وکیللری هیئتنه تودیغ ایدلمشدر افندم .

تورکیا بویوک ملت مجلسی رئیس

مصطفی کمال

محترم افندیلر ؛ بو تلغرافنامهده مواد اساسیهسی مندرج تشکیلات اساسیه قانونی ؛ بوناربخندن هنوز اون کون اول یعنی ۲۰ کانون ثانی ۳۳۷ تاریخنده مجلسدن چقمشدی . مجلسک و حکومت ملیهنک وضعیت وصلاحتینی و شکل وماهیتینی تثبیت وافاده ایدن ایلک قانوندر . مجلس ۲۳ نیسان ۳۶ ده آچیلدیغنه کوره ، بو اساس قانونک مجلسدن چقاریله یلمسی ایچون طقوز آی قدر بر زمانک کچمسی ضروری اولمشدی . بو ضرورتک منشائی حقنده بر فکر ویره یلمک ایچون ، مساعده بیورورسه کز ، قیصه بر ایضاحده بولنهیم :

معلومدر ، كه مجلسك كشاديني متعاقب ، الزم اولان اساساتي محتوي ، بر تقرير ويرمشم .
 مجلس واونك اجرا و كيلاري هيئي ، اواساساتي عملي اوله رق ايلك كوندن تطبيقه باشلامشدي .
 بر طرفندن ده ، تشكّل ايدن حقوق اساسيه انجمني ، بو تقرير محتوياني اساس اولق اوزره ،
 بر قانون لايحه سي حاضر لامغه باشلادي . نهايت درت آي قدر بر مدت صوكره ، بو انجمن
 « بويوك ملت مجلسنك شكل و ماهيته دائر مواد قانونيه » سرلوحه لي ۸ قانون ماده سي مجلسه
 كتيردي . ۱۸ آغستوس ۳۳۶ تاريخنده مستعجلت قراريله تحت مذاكره آلان بو مواد
 قانونيه نك ، اوزونجه برده اسباب موجه سي واردر .

انجمن مضبطه سنك ، بويوك ملت مجلسنك تعريفنه حائذ سطرلري مياننده ، شو جله لر
 يازيلي ايدى : « خليفه و پادشاهك اسارتى و حادثات سائر نك ده تلاحقندن تحصيل ايدن
 ضرورتك سوق و الجاسيله تشكّل ايدن مجلسمرك ، ادياً بو كونكي شكلده استمراريني
 قبول ايتك ، حاد و استثنائي وضعيتلره شكل طبيعي ويرمك اولديغنه و حالبوكه اشكال
 غير طبيعيه پايدار اوله ميه جنى دستورينه بناءً اخلال ايديلن حق خلافت و سلطنت و استقلال
 ملت و وطنك استحصال و تأييدينه دكين استمرارى و آنجق مقصود اساسى اولان بو مقدس
 امنيه لرك حصوليله مجلسك شكل طبيعي آلمسى موافق كورولش و اونك ايچون ايكنجى
 ماده نك برنجى فقره سي (فايه نك حصوله دكين) عبارسيه تقيد ايدلمشدر . » فى الحقيقه
 مجلسك انعقادى مدتى زمانه تصرّح و تقيد اولنالمشدي .

بو اسباب و مطالعه كوره ، توركي بويوك ملت مجلسنك ۳۳۶ آغستوسنده ، هنوز دائمي
 و وضعيت و ماهيتك طبيعي اولمديني تلقيسنك جاري بولنديني آكلاشيلور .

مواد قانونيه نك برنجيسى ده : « بويوك ملت مجلسى ، تشريع و اجرا قدرتلى حائز و اداره
 دولته بالذات و مستقلاً واضع اليدر . » صورتنده ايدى . بو ماده ايله مجلسه ويريلن صلاحيتك
 دخى ، اسباب موجهيه نظراً موقت اولسى لازم كله جكي طبيعي ايدى . ماهيتى موقت اولان
 بر مؤسسه نك صلاحيتى دخى ، موجوديتى مدتيله قائم اولور .

حقوق اساسيه انجمنك تلقى و مطالعه سي ، مجلسده ده عيناً تبارز ايتدى . حتى مجلس
 اعضاسندن بر چوقلري ، مقصدك ايضاحنده ، انجمنك افاده لرينى ناقص بوله رق ، تصريحات
 تكليفنده بولنديلر . ديديلر ، كه : برنجى ماده نك باشنه « خلافت و سلطنتك و استقلال وطن
 و ملتك استخلاصنه قدر .. » صراحتى علاوه ايتك لازمدر . ايكنجى ماده ده كي (فايه نك
 استحصالنه دكين) عبارسيه يرينه دخى ، عينى صراحتك اقامه سي لزومى طلب اولندي .
 بو مسئله چوق مناقشاتي موجب اولدى . بعض مبعوثلر ، يالكز (خلافت) كله سنى قويلم ،
 سلطنت اونده مند مجدر ، ديديلر .

بعض خواجه افنديلر ، بوذا راضى اولمديلر . خلافت بر امر معنويدر مطالعه سنده بولنديلر .

خلافتده ، زهبايت يوقدر ، اعتراضه ، خواجه افنديلر ، شو يولده جواب ويرديلر ؛ سلطنت حكم اينديكي ملكه شاملدر . خلافت بوتون كره ارضده كي اسلامه شاملدر .

بو مناقشهلر كونلر و كونلرجه دوام ايندي . معارضهده بولنان فكرلردن بري صريح ايدى : « خليفه و پادشاه واردر و وار اوله جقدر . او موجود اولونجه بو كونكي وضعت ، شكل ، صلاحيت ، وقتدر ، مقام خلافت و سلطنت ، اجراي فعاليتيه فرصت بولونجه ، تشكيلات سياسييه و اساسيه نك نه اولديني معيندر ، معلومدر . او نقطه نظرلردن يكي بر شي تصور ايتك موضوع بحث دكلدر . مقام خلافت و سلطنتك اجراي فعاليتي تايمين اينجه قدر ، آنقرهيه طولانمش اولان بر طاقم انسانلر ، موقت تدبيرلرله چاليشه جقدر . »

بوكا معارض اولان فكرده وضوح يوقدي . « سلطنت ، ملت انتقال ايتشددر ؛ سلطنت قالمشدر ، خلافتده ؛ سلطنت ديمكدر ؛ بناء عليه اونكده حكمت موجودتي يوقدر ؛ » طرزنده آچيق و صريح قونوشيله ميوردى . او توز يدي كون صوكره ، ۲۵ ايلولده بر جلسه خفيهده مجلسه بمض ايضاحانده بولنهني فائدهلي عد ايتدم . جاري افكار و حسياني تظميندن صوكره ، باشليجه شو مطالعاتي سرد ايتشدم :

« تورك ملتك و اونك يكانه ممثلي بولنان مجلس عالينك ، وطن و ملتك استقلالني ، حياتي تايمين اينچون چاليشيركن ؛ خلافت و سلطنتله ، خليفه و سلطانله بو قدر چوق مشغول اولمسي محذورليدر . شمدريك ، بولنلردن هيچ بحث ايتمهك منافع عاليه اقتضاسننددر . اكر مقصد ، بو كونكي خليفه و پادشاهه محافظه مربوطيت و صداقت ايدليكني افاده و تايد ايتمكسه ، بو ذات خائندر . دشمنلرك ، وطن و ملت عليهنده واسطه سيدر . بوكا خليفه و پادشاه دينجه ملت ، اونك امرلرينه مطاوعت ايدرك دشمن آمانني يرينه كيتيرمك مجبوريتنده قالير . خائن و ياخود مقامك قدرت و صلاحيتني قوللانمقدن ممنوع اولان ذات ، ذاتا پادشاه و خليفه اولاماز . او حالده اونني خلع ايدوب يرينه درحال ديكريني انتخاب ايدهرز . ديمك ايتيورسه كز ، بكاده ، بوكونك وضعت و شرائطي مساعد دكلدر . چونكه خلى لازم كن ذات ، ملتك نزدنده دكل ، دشمنلرك آلندهدر . اونك وجوديني كان لميكن عد ايدرك ديكر يرينه بيعت ايدملك تصور اولونيورسه ، بوكونكي خليفه و سلطان حقوقدن فراغت ايتمهرك استانبولده كي قابينه سيله ، بو كون اولديني كي محافظه مقام و ادامه فعاليتيه دوام ايديله جكنه نظرآ ، ملت و مجلس عالي ، اصل مقصديني اونوتوب خليفه لر دعواسيله مي اوغراشه جق ؟ على ايله معاويه ، دوريني مي يشايه جقز ؟ خلاصه ؛ بو مسئله واسع ، نازك و مهمدر . حل ، بوكونك ايشلرنلردن دكلدر .

مسئله يي اساسندن حله كيريشه جك اولورساق ، بو كون اينچندن چيقه ميز . بونكده زماني كله جكددر .

بو کون وضع ایدہ جگمز اساسات قانونیہ ، موجودیت و استقلالزی قورنارہ جق اولان ملت مجلسنی و ملی حکومتی تقویہ بہ معطوف معنا و صلاحیتی ضامن و ناطق اولمیدر !
 § افندیلر ؛ بو ایضاحاتمدن بر هفته اول ، بنده ، مجلسه بر پروژہ ویرمشم .
 ۱۳ ایلول ۳۳۶ تاریخی اولوب سیاسی ، اجتماعی ، اداری ، عسکری نقطه نظرلی تلخیص و تشکیلات اداریه حقنده کی مقرراتی احتوا ایدن بو پروگرام ؛ مجلسک ۱۸ ایلول ۳۳۶ کونکی اجتماعنده اوقوندی . ایشته ، بوتاریخدن ، دها درت آی کچدکدن سوکره تقرر ایدن ایلک تشکیلات اساسیه قانونی ، بو پروگرامدن چیقمشدر .

• •

§ شمعی آرزو بیورورسه کز استانبول ایله مخبریه دوام ایدلم .
 توفیق پاشا ۲۷ کانون ثانی تاریخی تلغرافنامه سی محتویاتی ۲۹ کانون ثانی تاریخی بر تلغرافنامه ایله تکرار ابتدی . اجرا وکیلری هیئت ریاستندن شو حواب ویرلدی :

آقره : ۳۰-۱-۳۳۷

استانبولده توفیق پاشا حضرتلرینه

ائتلاف سیاستنده تورکیا لهنه وقوع بولان انکشاف اخیر ، ملتک عزم فداکاریسی محصولیدر . تورکیا بویوک ملت مجلسنک سهور عهدنامه سنی کلیاً رد ایتیمی اوزرینه حادث اولان شو وضعیتندن ، منافع ملییه اک موافق نتایج استحصالی ، لوندره قونفرانسنه اشتراک ایدہ جک مرخصلرک دوغریبن دوغری به اراده ملییه تمثیل ایدن بویوک ملت مجلسی طرفندن انتخاب و ترخیص ایدلش اولمسیله قابلدر . سهور معاهده مشثومه سنی امضالامش بر هیئتک وارث خصوصیتی اولان هیئتک مرخصلرینک ، ملک و ملتہ نافع شرائط استحصال ایدہ بیللمری غیر نمکندر . بناء علیہ ، وطنک منافع عالیہ سی ایجابی اشبو مذاکرات صلحیه ده سزک آرادن چیه رق بویوک ملت مجلسی مرخصلری ، وحدت ملییه تماماً اراٹه ایدر برشکلده سربست راققلغکز لازمدر . بوسبیلہ ، اولکی تبلیغات حقنده جریان ایدہ جک مذاکراتی برطرفدن تعقیب واجرا ایلکله برابر بروجہ آتی مقرراتی مستعجلاً قبول و تنفیذ ایلکمز رجا اولنور :

۱ — لوندرد قونفرانسنه اشتراك ايدەجك توركييا هيئت مرخصهسى ، منحصر آتوركيا بويوك ملت مجلسى حكومتى طرفندن انتخاب واعزام ايديله جكدرد .

۲ — اشبو هيئت مرخصه رفاقتنه ويراسنى لزوملى كورديكمز بعض متخصص مشاورلر ايله اوراق و وثائق لازمه طرفكزدن احضار وهيئته التحاق ايتك اوزره اعزام و ارسال ايديله جكدرد .

۳ — طرفزدن كوندرييله جك اشبو هيئت مرخصهك ، عموم توركييا منافعى تمثيل ايدەجك يكانه هيئت اولديغى ده دول ائتلافيه تيليغ ايدەجكسكز .

۴ — وقتك دارلى حسييله قطفى ونهائى اولهرق اتخاذايديلن اشبو مقرراتك عدم ترويجى حالنده سلامت ملك و ملت نامنه ترتب ايدەجك مسئوليت تاريخيه تامماً هيئتسكزه عايد بولنه جكدرد . اجرا و كيلارى هيئتى رئيسى

فوزى

§ افنديلر ؛ توفيق پاشانك رفيق مساعيسى اولوب آتقرده بولنان عزت پاشا طرفندن ده برتلغراف يازمى فائدهلى اولور ظننده بولندق . عزت پاشانك تلغرافى شو ايدى :

شيفره

آتقره

۳۰ - ۱ - ۳۳۷

استانبولده توفيق پاشا حضر تلرينه

شباط اواخرنده لوندردده انعقاد ايدەجك قونفرانسه متدائر توركييا بويوك ملت مجلسى رئيسى مصطفى كمال پاشا حضر تلرييله ذات ساميلرى آره سنده جارى آچيق مخبرات محتوياتنه مطلع بولونيورز . هيئتمزك دوچار اولديغى عدم موقفيت اوزرينه ينه ايراد مطالعه يه مجاسرت مستلزم خجالت اولغله برابر ذات فخيانه لرني وضعيت حقيقيه و بوراده حكومرما نقاط نظر حقنده تنوير ايتكه سوق و طنپرورى ايله لزوم حس ايدينيورز . استانبولك تحت اشغالده اولمى حسييله اوراده كي بر حكومتك منافع اساسيه ملتى مدافعه دن عاجز اوله جنى بوراجه طبعي نورولمكده در . آيرى ايكي هيئت حالنده قونفرانسده اثبات وجود ايتكدن ، بالاخره آناطولو ايله استانبولك تفريشه يول آچيله جنى اندیشه سيله ده توقى ايدلمكده در مصطفى كمال پاشا حضر تلرى ده ، تلغرافنامه لرنده كي نقاط نظر دن اساس اعتباريله صرف نظر ايتكه صلاحيتدار دكدر .

آناطولوده عون حقه مخالفت وعصيانلر كسر وازاله وچتهلر تنكيل اولنهرق قوتلى براردو
 وحكومت تشكىل ايتمشدر . آوروپايى ، سهور معاهده سنك لهمزه تعديلنه سوق ايديهيله جك
 مذاكراتك انقطاعنه محل ويرييه جك صورتده بيدريغ همت بيورولسنى حسب الصداقه استرحام
 ايلرز . بوراده كي توركييا بويوك ملت مجلسنك طرف پادشاهيدن طائمسى شرط اساسيسى باقى
 قالمق اوزره تفرعات وظواهره مائد بعض خصوصات ايچون دخى مداوله افكار امكانى
 موجوددر . بوامكانك افانه سنه محل ويرييه مك اوزره اشعار كيفيت بيورولسنى معروضدر .

اهم عزت

افنديلر ، سزى يورمازسم توفيق پاشانك بوتلغرافه ويرديكى جوابى ده عرض ايديم :

استانبول

۳۱ - ۱ - ۳۳۷

شيفره

آنقرده عزت پاشا حضرتلرينه

ج : ۳۰ كانون ثانى ۳۳۷ .

جله مزك محافظه احكامنه يمين ايتديكمز قانون اساسى به مخالف تعديلات اساسيه اجراسى
 و آنك تصديقي صراحت قانونيه ايله نه درجه قابل تاليف اوله جنى جاى ملاحظه در . بوخصوص ؛
 آنجق مصطفى كمال پاشا حضرتلرينك واسطه سييله كوندرديكى تلغرافله بيان اولنان وزجه
 ملتزم بولنان تعديلاتك دول ائتلافيه جه قبول ايدلسنه اهتمام اولنوب انشاءالله استحصال مطلوب
 اولندقدن صوكره اصولى دائره سنده حل اولنه جق مسائل داخله دندر . عكسى حال ، دونكى
 تلغرافلره دخى ايضاح اولندينى اوزره قونفرانسه عدم قبولنرى واستانبولك درحال حاكيت
 عثمانيه دن اخراجنى يونانيلىرك دعواسنك بلامدافعه قالمسنى بلكه محق كورولسنى موجب اولاجقدر .
 تلغرافلردن برجهتك آكلاشيلمديغنى استدلال ايدىوروز . قونفرانسه سزك و بزم ديهرك ايكي
 هيئت اعزام ايديله جكنك نره دن چيقاولدينى آكلاشيلاميور . دعوا عيى ، اسباب مدافعه عيى
 اولمله برابر بوخصوصده اتحاد تام اولونجه ، اوراچه تعيين اولنه جق مرخصلر ، دول ائتلافيه نك
 طائيمده اولدينى حكومتك ترفيق ايدىه جكى مرخصلره برابر كيدنجه ، هيئت ، متحد ويكوجود
 وصلاحيات لازمه يى حائز اولور وبلاحتراز متحداً دعواى ملي يى مدافعه ايدىر . بولنومك اوراچه ده
 تقدير بيورولدينى ، مرخصلر دول ائتلافيه به طائيتديرلملرينى بزدن طلب بيورمسييله مثبتدر .
 تبليغ اولنان نوطه وبوياناككز واضحاً كوسترمكنه دركه ، دول ائتلافيه لوندره قونفرانسنه يالككز
 اوله رق آناطولو مرخصلرينى قبول ايتمه مكده در . بولنر ، حكومت مرخصلريله برككده بولنقى

صورتیه قبول اولنه جقدر بویه آریلق محافظه ایدیه جک اولورسه اغلب احتمال هیچ بر طرفک
مرخصلری قبول ایدیه جقدر . بوباده پالکیز بورادن مرخص قبول ایدلسی محتمل ایسه ده
آناطولو ایچون بواحتمال ده یوقدر . بناء علیه پک بویوک فداکارلقلر محصولی اولان بوتیدل ،
ضرریمزه حل اولنور . چونکه ائتلاف محافلنده یونان محبلری فضلہ اولوب کندیلرینه تورکلر
شرقدہ حربک ادامہ سنہ طرفدار وصلح وائتلافه طالب دکلدردیہ پروپاگاندا ایله لهداراولانلری
کندیلرینه جلب ، بزی حقسنز و دشمنمنزی حقلی کوسترمکه صلاحیت ویرلش اولور . مشترک
مرخصلردن مرکب برهیئت کوندریلورسه مطالبیز قبول اولسه بیله ، لہمزه اولان افکاری علیہ
چویرمه مش وبلکه علیہدار اولانلرک برقسیم مهمنی قزانمش اولورز . وقت پک طاردر . مختبرات
ایله ضایع ایدیه جک زمان قالمشدر . مرخصلرک همان اعزامی منافع وطنیه و ملیہ ایجابیدر .
ذات دولتلیله رفقای محترمه کزک دخی عودتلی لازمدر . زیرا اورا افکارینه آنجق عن مشاهدہ
وقوفکزدن بحق استفادہ ایدہ جک زمانده واورادہ افکارک بونقاط نظرہ جلبی لزومندہ متفق
اولدیغمز قناعتندہ یز افندم .

صدراعظم

توفیق

§ افندیلر ؛ توفیق پاشانک فوزی پاشا حضرتلرینه اولان جوابی تالغرافی ده اوقویالم :

در سعادت

۳۳۷-۲-۱

شیفرہ

آنقرده مصطفی فوزی پاشا حضرتلرینه

ج : ۳۰ کانون ثانی ۳۳۸ . قرال قسطنطینک آنتیہ عودتی اوزرینہ دول ائتلافیه محافلنده
وافکار عمومیه ده یونانستان علیہ حصوله کلن تبدل مناسبتیلہ آوروپاده لہمزه برجریان تولد
ایتمکله برابر ، بوجریانہ مقابل ، روملرہ مظاهر وسه وهر معاهده سنک تماماً ویا جزئی تعدیلاتله
تطبیقی صورتیلہ نورکیایی احیا فکرنده مصر بعض رجال سیاسیه ده موجود بولمسنہ ، خصوصیلہ
آلدیغمز معلومات موثوقیه کوره ، رجال مذکورہ نک آناطولو ممثللرینک دخی قونفرانسه دعوت
ایدلسنی قبول و ترویج ایلملری آناطولونک بویه بر دعوتہ اجابت ایتمیه جکنه قانع اولملرندن
ایلری گلش وپوندن مقصدلری ده شو عدم اجابت کیفیتنی اوکه سورہ رک وعلیہمزه تدابیر زجریہ
اتخاذینی بحق کوسترہ رک افکار عمومیه یی سیاستلرینہ اقتضایه مجبور ایلمکدن عبارت بولمش

اولسنه بناءً قونفرانسه برآن اول ومشتراك كيديلهرك احقاق حقه چاليشيلمق لابددر. شايد اوراده مشروع ومحق مطالباتك رد اولنديقنى كورور وقونفرانسى تركه مجبوريت حس ايدرسهك ، بوكيفيت خصماضك النده عليهمزه بر سلاح مؤثر اولاماز . تلغرافنامه لرنده بيان اولنان مطالباتك ، اولجده بيلديريلن اسبابه و استانبولك وضعت مخصوصه سنه مبنى قبولى ممكن دكلدر . بونلرده اصرار ايله قونفرانسه وقت وزماننده اشتراك فرصتى فوت ايديلرسه ، اولاً تأمين وحدت اولنمامسندن دولاي استانبول وبوغازلرك بوسبوتون حاكميت عثمانيه دن چيقمه سى ثانياً ، دول ائتلافيه نك يونانستانه معاونت نقديه وعسكريه ايفا و آناطولوده مشترك بر حركت قعرضيه اجراسنه قالقيشه رق ذاتاً مصائب متواليه حربه دن عددى بك زياده تناقص ايتمش اولان تورك عنصرينك برقات دها محو و پريشانيه معروض قالمسى ، ثالثاً بويوك نسبتده فداكارلقلر اختيارى مقابله ده خارجى معاونته احتياج مجبوريتى حاصل اوله رق بالنتيجه غايه امل اولان استقلالك هدر ايدلمسى كى نتايج وخيمه تحدث ايلر . مرخصلر كزك در سعادته تسريع حركتى الزمدر افندم .

صدراعظم

نوفيس

§ محترم افنديلر ؛ عثمانلى صدراعظمنك دها بعض توصيه واخبارلى واردر . مساعده سيورورسه كنز اولنلى ده اوقويه لم :

شيفره

در سعادت

۳۳۷ - ۲ - ۵

آنقرده مصطفى كمال پاشا حضر تليينه

لوندرده اجتماع ايدم جك اولان قونفرانسه دولت عليه نك دنخى دعوت ايدلمسندن دولاي تلاشه دوشن يونانلير ، عليهم زده كى پروپاغاندا لرينه برقات دها كرمى ويرمشلردر . پارسده كى مرخصمزدن آلدقمز معلومانه نظراً فرانسه ده افكار عموميه يي عليهمزه چويرمك ايجون كويا آناطولوده بر آلمان هيئت عسكريه سى موجود اولديقنى وحركات وسياستكيزك بو هيئتك تلقيناسندن تولد ايلديكنى فرانسز محافلنده نشر ايتكمكه اولدقلى كى نور كياده كى خرسيتيانلرك

قتل عام ایدلمکده اولدیغندن بجه بونلرک تحلیصی ایچون پاپا طرفندن بالجه پارلمنتولره مراجعت
ایدیلدیکی مسموع اولدیغی مرخص مشارالیه طرفندن علاوه بیلدیریلدیکندن فوق العاده سوء
تأثیریاتی موجب اوله جق اولان اشبو شایعاتک سیرعاً تکذیب ایدلمسی رجا وتوصیه اولنور .

صدراعظم

توفیق

در سعادت : ۸-۲-۳۳۷

شیفره

آنقرده مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

قونفرانسه تأثیر ایتک مقصدیله شباطک یکریمی برنده یونانلیرک ۷۰-۸۰ بیگ کشی ایل
تعرضه کچه جکری خارجیه نظارتندن موثوقاً استخبار قلنمشدر . تعرضک قره حصار-اسکی شهر
استقامتنده اولسنه احتمال و بریلیر . آنقره مرخصلرینک یالکز اوله رق قونفرانسه قبول
ایدیله میه جکی ممثلرک جهله افاداندندر .

صدراعظم

توفیق

§ بوتلغرافک یازلمسندن مقصد ، یونانلیرک تعرض ایده جکنی بیلدیرمکی ایدی ؛ و یا خود ،
آنقره مرخصلرینک یالکز اوله رق قبول ایدیلهمیه جکنی سویله مکی ایدی ، بونی آ کلامق
مشکلدر . بوقسه ۷۰-۸۰ بیگ کشیک دشمن قوتنک تعرضی تهدیدیه ایکنجی قره مؤداسی
تأمین ایدلمکی ایسته نیوردی ؟

مرخص اعزامی حقنده ، بزم ، سرد ایتدی کمز نقطه نظرلری اشعاراتمز وجهله توفیق
پاشا ائتلاف ممثلرینه تبلیغ ایتمشده ، تلغرافک صوک فقره سیله آلدیغی جوابی ابلاغ ایدیوردی ؛
بوده واضح دکدر .

آقره ده مصطفی کال پاشا حضر ترینه

فرانسز افکار عمومیه سنی رنجیده ایتهمک ایچون کلیکیاده تعرضدن توقی ایدلسی ، خیر خواهلغنده شبهه اولیان بعض فرانسز رجالنک توصیه سی اوزرینه پارس مرخصمزدن کال اهمیتله بیلدیرلشدور .

صدراعظم

توفیقی

§ افندیلر ؛ بوکی توصیه لری ، استانبول حکومتلرندن چوق دیکله مشدک . بزم تعرضدن توقی ایتهمزی توصیه ابدن خیرخواهک مخاطبی ، ایشتدیکنی بر غراموفون کی بزه ایصال ایدرکن ، خیرخواهه ، بزه ده تعرضدن توقی ایدلسنی ایجاب ایدنلره توصیه ایدوب ایتدیکنی صورمشی عجبا ؛ آلدیغی جواب ، منفی ایدیسسه ، اونک خیرخواهلغنه بزه دن حکم ایتمش ایدی ؛ وطنمزی اشغال ایدنلرک افکار عمومیه سنی رنجیده ایتهمکی توصیه ایدنلره ، وطنی اشغال اولنان ماتی ، نیچون رنجیده ایتدکرینی وایتمکده دوام ایلدکرینی صورمه مق ، نه دن ، بو عثمانلی رجالنک خواص ممتازه سی اولمشدی ؟

§ خلاصه ، محترم افندیلر ؛ کورولیورکه ، توفیق پاشا و آرقداشلیله اساسده ، فکرده ، تلقیده ، آکلاشمق ممکن اوله میوردی . نهایت ، مسئله ، مجلسه انتقال ایتدیرلدی .

مجلسه ایکی تکلیف درمیان ایتدم . بریسی ؛ مملکتک وملتک وضعیت ومقصدنی استانبوله صراحتاً بیلدیرمک ؛ ایکنجیسی ؛ آریجه دعوت وقوعنده لوندریه مستقل برهیت کوندرمکدی . هرایکی تکلیفم قبول ایدلای .

§ افندیلر ؛ مجلسک نقطه نظر وقرارینی ، توفیق پاشایه ابلاغ ایدن تلغرافنامه عیناً شویله ایدی :

« لوندره قونفرانسنه دعوت دولایسیله تورکیا بویوک ملت مجلسی رئیس مصطفی کال پاشا حضر تری واجرا وکیللری هیئت رئیسی فوزی پاشا حضر تریله استانبوله توفیق پاشا حضر تری آره سنده تعاظمی ایدیلن مخبرات ، هیئت عمومیه ده اوقونق صورتیه مجلسک داخل اطلاعی

اولدی . توفیق پاشا حضرتلری طرفندن ، درمیان بیوریلان مطالعات ، مملکتک بو کونکی وضعیتی حقده صریح بر فکر ایدینمکدن پک اوزاق اولدقلرینی تأثرله بزه کوستردی . استانبولده متارکه دئیری ایکی نوع حکومت بر برینی تعقیب ایتمشدر . بری داماد فریدک ریاستی آلتنده ، مختلف ذواتک اشتراکیله تشکیل ایدن حکومتلرکه ، هر نه بهاسنه اولورسه اولسون ، ائتلاف دولترینه قارشى مطاوعت مطلقه فکرینی تمثیل ایتش و مملکتک کندی حقوق حاکمیتی ادامه ایچون بذل ایتدیکی فداکارلقلری ، دشمنلرله برابر چالیشیق صورتیه تعقیب ایتکی بر مسلک مخصوص ایدینمشدر . بوفکرک سالکاری ، مملکتک شر و خیانته مستعد نه قدر ناکور اولادی وارسه ، هپسنى تحریک و تجهیز ایدرک ، مدافعه ملییه حصر نفس ایدن وطنپرورلر علیهته متبادی قوللاندیلر . شرع مین نامنه نشر ایدیلن ساخته فنوالرک ، مظهر تلطف اولان میرمیران آنزاورلرله فکر استقلال و مدافعه علیهته نشر ایتدکلری معنوی و مادی زهر و افساد قوتلری علیهته ، آناتولوو آیلرجه مدت چارپیشمغه مجبور اولدی . اوئلر ، دشمنلر حسابنه جهلرمزى قاچ دفعه آرقه دن ووردیلر . اسلامک ایلک عصرندئیری ، شرف و حق دین نامنه جهاد ایدن ملتیز ، تاریخمزک ایلک کونلرندئیری ، دولت و مملکت نه وقت نهلکه به دوشمشسه قاتنی مبدولاً آقتمقدن خالی قالمیان ملتیز ، بودفعه معظم وطندن بقیه قالان صوک پارچهده ، صوک قلعه به چکیلش ، اک صوک مدافعه سنی یاپارکن حکومت نامنی آلان هیئتلر ، دشمنلر حسابنه ، دشمن صفلری آره سنده کندی مللری علیهته چالیشیورلردی . بیزانسک صوک کونلرنده ، فاتحک تسلیم دعوتنه قارشى ، اللهک بکا بر ودیعه سی اولان بو مملکتی ، آنجق الله تسلیم ایدرم دیهن صوک قیصر رومک تختنه وارث بر خانداندن کلن بو کونکی خلیفه و سلطانک حکومتی ، اسیر اوله مق ایسته یین ملتى کندی ایله باغلا بیرق دشمنلره تسلیم ایتکه چالیشیوردی . بورنجی صفحه ، او حکومتلرک و متفقلرینک هریمتیه نتیجه بولدی . ایکنجی نوع حکومت ، توفیق پاشانک ریاست ایتدکلری هیئتدرکه ، مقصد اعتباریه آناتولوو مدافعه سنه طرفدار اولدیغنی سوله مکه برابر ، اجرا آت اعتباریه ، مملکتک صمیمتیه استحصال ایتک ایستدیکی صلحه ناقابل تجویز بر غفلت و عناد ایله مانع اولمقده دوام ایدیور . شورای سلطنتده ، ائتلاف دولترینک اوزاندینی اعلام اسارتی آیاغه قالمق ، ابراز حرمت ایتک صورتیه قبول و امضا ایدن رجال و اعیان ، بوتون مملکتده هیچ برحق و صلاحیتی تمثیل ایتمین بر قوت ساقطه حالنده در . آناتولوو و استانبول ، استقلال ایله اسارتک ، حریتله محکومیتک تعارض و تخالف ایتدیکی ایکی آبرى پارچه حالنده قالمشدر .

بزه مملکتک اسیر ایدلش ، اختیارینی غائب ایتش پارچه سنی حر و مستقل قسمه الحاق ایتک ایستیورز . استانبول رجالی ، کلی تشکیل ایدن و بوتون برجهان خصومه قارشى کندی شرف و صلابتله مدافعه ایدن حر قسمی ، اسیر و محکوم جزئه تابع ایتک ، الحاق ایتک ایستیورلر . بونون آناتولوی ، حریت و استقلالنه عاشق بونون اولاد مملکتی و بو کونکی روح مظلوم اسلامی

تمثيل ايدن بويوك ملت مجلسي ، استانبولك معلول و محروم حريت برهيتنه تابع اوله يي ، هيچ بر زمان قبول ايدمهز .

مجلسمز طرفندن قبول واعلان ايديلن وبوتون مملكتده مطاع اولان تشكيلات اساسيه قانونلر مز موجبجه ، حاكيت ، بلا قيد و شرط ملتكد و ملتك تشريع و اجرا قدرتي ايسه ، اونك حقيقي ويكانه ممثلي اولان بويوك ملت مجلسنده تجلي ايدر . بواساساته بناءً هيئت مرخصه مزك استانبوله كيمسي واورادن انتخاب ايديله جك برهيتنه داخل اولسي واورانك ويره جكي صلاحيتنامه ايله جهانه قارشي دعواي مليمزي درعهده ايتمسه امكان يوقدر . اكر ايسترسه كز بالفعل و بالحق حائز استقلال مطلق اولان ، بونون تشكيلات اداريه سيله مملكتي تدوير ايدن ، اردولري شرقة و غربه دشمنلره حذرلني بيلديره رك مملكته صلحك يوللارني آچان مجلسمزك هيئت مرخصه سني مملكتي تمثيل ايديله جك يكانه هيئت اوله رق طائيرسكز . يوقسه ، بز ، كندى هيئتمزي ، كنديمز كوندركمك قراريني ذاتاً آلمش بولونيورز . بو قرار مزه ويره جك جوابك ، رطاق سوزلر دكل ، فقط . فعليات اولسي نزجه مطلوب و ملتزمدر .

§ افنديلر ؛ خارجيه وكيلى بولونان بكر سامى بكك تحت رياستنده آيريجه و مستقل برهيت مرخصه ترتيب ايدلدى . هيئت ، لوندره قونفرانسنه صورت مخصوصه ده دعوت وقوعنده اجابت و اشتراك ايتك قيديله فقط زماندن استفاده مقصديله ، آنطاليه اوزرندن رومابه حركت ايتديرلدى .

هيئتمز ، ايتاليا خارجيه ناظري قونت سفورچا واسطه سيله ، قونفرانسه رسماً دعوت اولندقلري كنديلرينه تبليغ اولندقدن صوكره لوندريه كيتمشلردر .

§ لوندره قونفرانسي ، ۲۷ شباط ۳۳۷ - ۹۲۱ دن ۱۲ مارت ۳۷ به قدر دوام ايتدى . مثبت هيچ بر نتيجه و يرمدي .

دول ائتلافيه ، از مير و ترا كيا نفوسلري حقنده كنديلري طرفندن بر تحقيقاتك نتيجه سني قبول ايدم جكمزه دائر ، بزدن وعد آلمق ايتديلر . هيئت مرخصه مز ، اولاً ، بوني قبول ايتمشدى . آنقره دن وقوع بولان اخطار اوزرينه ، بالاخره ، تحقيقاتك اجراسني ، يونان اداره سنك رفعنه تعليق تكليفنده بولندي . دول ائتلافيه ، سهور معاهده سنك احكام سائر سنك ، بلا اعتراض طرفزدن صميمتله تطبيقني تأمين ايتك ايستديكي آكلاشيلمشدى . هيئت مرخصه مز ، بوخصوصه كي تكليفانه رد ماهيتنده جوابلر و يرمشدى . يونان مرخصلري ، تحقيقاتي اساسندن رد ايتمشلردى . بونك اوزرينه ، دول ائتلافيه مرخصلري ، تورك و يونان هيئت مرخصه لرينه ، بعض تكليفاتي حاوي برر پروژه ويره رك ، حكومتلرندن بو پروژلر محتويانه دائر آله جقلري جوابلرك ، قونفرانسه بيلديرلسني طلب ايتمشلردى .

بزم هیئت مرخصه مزه ویریلن پروژده ، سهور معااهده سی احکامنده اجرا اولنه جق
تعذیلانه متعلق شو نقطه لر واردی :

بزه براقیلان ژاندارمه و قطعات مخصوصه مقدارلرینی جزئی صورتده آتیرمق . مملکت مزده
قاله جق اجنبی ضابطان عددی بر آز تنقیص ایتک . بوغازلر منطقه سنی بر آز اوفالتمق . بودجه مز
اوزرینه موضوع تحدیداتی بر آز خفیفه تمک . امور نافعیه متعلق امتیاز ویرمک حقمز اوزرینه
موضوع تحدیداتی ده ، بر آز تخفیف ایتک . . . بوندن بشقه عدلی قاپیتولاسیونلر ، اجنبی
پوسته لری ، کوردستان . . . حقنده سهور پروژده سنده تعذیلات اجرایی امید ایتدیره جک
بعض مهم وعدلر . . .

عینی تکلیفات پروژده سنده ، ارمنستان حدودلرینک تعیینی خصوصی ، جمعیت اقوامک
کوندره جکی بر قومیسونه ترک ایدلمکده ایدی . از میر منطقه سنده خصوصی بر اداره تشکل
ایده جکدی . کویا ، از میر ولایتی بزه اعاده اولنه جقدی . فقط از میر شیرنده بر یونان قوتی
بولندیریله جق ، از میر سنجاغی آسایشی ائتلاف ضابطانی طرفندن اداره اولنه جق ، بوسنجا قده کی
ژاندارمه قوتی ، نفوذی نسبتنه کوره مختلف عناصردن تشکل ایده جک ، ولایت جمعیت اقوام
طرفندن برخرستیان والی تعیین اولنه جق ، از میر ولایتی تورکیایه واردانک تزیایدیله آرته جق ،
سنوی بر مبلغ ، تأدیه ایده جک ایدی .

از میر ولایتی حقنده تکلیف اولنان بو طرز حل و تسویه ، بش سنه صوکره ، طرفیندن
برینک طلبی اوزرینه جمعیت اقوامجه تعذیل اولنه بیله جکدی .

افندیلر ؛ ائتلاف دولتلری ، هیئت مرخصه مز واسطه سیله یاپدقلری تکلیفاتک جوابی آلمنه
انتظار ایتهدن ، ده هیئت مرخصه مز یولده ایکن ، یونانیلر ، بوتون اردوسیله ، بوتون جبهه لر مزه
قارشی تعرضه کچدیلر .

کوربیورسکیز که افندیلر ؛ یونان تعرضی ، قونفرانس وصلح حکایه سنی بزه بالضروره ترک
ایتدیریور . شیمدی مساعده بیورورسه کز ، سزه ، بوتعرضی ونتیجه سنی عرض ایده می :

یونان اردوسنک روسه و شرقنده مهم برغروبی ؛ عشاق و شرقنده دیگر برغروبی واردی .
بزمده قوتلر مز ، اسکیشهر شمال غربی سنده و دوملو پیکار و شرقنده اولوق اوزره ایکی غروپ
حائنده ایدی . بوندن بشقه ، یونانیلرک ، ازمیتده بفرقه لری ، بزمده اوکا مقابل قوجه ایلی
غروبی بولونیوردی . یونانیلرک ، مندرس بوینده کی قطعانه قارشیده قطعامتز واردی . یونان
اردوسنک روسه و عشاق غروپلری ، ۲۳ مارت ۱۹۱۷ کونی ایلری حرکاته کچدیلر . عصمت
باشا قومانداسنده بولنان غرب جبهه سی ، قطعاتی ، عرض ایتدیکم کی ، اسکیشهر شمال غربی سنده
تحشد ایتشدی . قرار ، محاربه یی این اوکی مواضعنده قبول ایتمکدی اوکا کوره تدابیر و ترتیبات
آنیوردی . دشمن ، ۲۶ مارت آقشامی ، عصمت باشانک اشغال ایتدیردیکی مواضعک

صاغ جناحی ایلرینه یناشدی . ایرتسی کونی ، بوتون جهده تماس حاصل اولدی . دشمن ، ۲۸ ده صاغ جناحهزه تعرضه کچدی . ۲۹ ده هر ایکی جناحدن تعرض ایتدی . دشمن ، موضعی ، مهم موفقیتلر الده ایدیوردی . ۳۰ مارت کونی شدتلی محاربه لرله کچدی . بو محاربه لرله دشمن نتیجه سی دشمن لهنه تجلی ایتدی .

بوندن سوکره ، صره زه کلیوردی . عصمت پاشا ، ۳۱ مارت کونی مقابل تعرضه کچدی و دشمنی مغلوب ایدرک ، $\frac{۳۱}{۳۱}$ نیشان کیجه سی رجعته مجبور ایتدی . بو صورتله ، تاریخ انقلابمک بر صحیفه سی ، ایکنجی این اوکی ظفریله املا ایدلی .

افندیلر ، دشمن چکیلیرکن غرب جهه سی قوماندانیله ۱ نیشان کونی جریان ایدن محاربات ، او کونک تحسسانی تثبیت ایدن وثاقتدر . او تحسسانی احیا ایچون مساعده بیورورسه کز او کونکی محارباتدن بعض تلغرافلری عیناً او قویه جفم .

مترس تپه دن
۱ - ۴ - ۳۳۷

ساعت ۶،۳۰ سوکره ده مترس تپه دن کوردیکم وضعیت : کوندوز بک شالنده ، صباحدنبری ثبات ایدن و دمدار اولسی محتمل بولتان بر دشمن مفرزه سی ، صاغ جناح غروبک تعرضیله غیر منتظم چکیلیرور . یاقیندن تعقیب ایدیلیور . حمیدیه استقامتنده تماس و فعالیت یوق ، بوز اوپوک یانیور . دشمن ، بیکارجه مقتوللریله دولدیردینی محاربه میدانی سلاحلرمزه ترک ایتشدور .

غرب جهه سی قوماندانی
عصمت

آفره
۱ - ۴ - ۳۳۷

این اوکی محاربه میداننده مترس تپه ده غرب جهه سی قوماندانی
و ارکان حربیه عمومیه رئیس عصمت پاشایه

بوتون تاریخ طالده ، سزک این اوکی میدان محاربه لرنده درعهده ایتدیککیز وظیفه قدر

آغیر بر وظیفه در عهده ایتمش قوماندانلر اندر در . ملتزمك استقلال و حیاتی ، داهیانه اداره كنز آلتنده شرفله وظیفه لرینی کورن قوماندا و سلاح آرقداش-لر كنزك قلب و حیثنه بوبوك امنیتله استناد ایدیوردی . سز اوراده یالکنز دشمنی دکل ، ملتک معکوس طالعیده یکدیکنز . استیلا آلتنده کی بدبخت طور افرمزله برابر بوتون وطن ، بو کون منهارینه قدر ظفر کنزی تسعید ایدیور . دشمنك حرص استیلاسی عزم و حیثکنزك یالین قیالینه باشنی چارپه رق خردوخاش اولدی .

نامکنزی ، تاریخك کتابه مفاخرینه قید ایدن و بوتون ملت حقکنزده ابدی منت و شکرانه سوق ایدن بوبوك غزا و ظفریکنزی تبریک ایدرکن ، اوستنده طور دیفکنز تپهك سزه بیکلرجه دشمن اولوریلله طولو بر میدان شرف سیر ایتدیردیک قدر ملتزم و کندیکنز ایچون شعشعه اعتلا ایله طولو بر افق استقباله ده ناظر و حاکم اولدیغی سوبله مک ایسترم .

بوبوك ملت مجلسی رئیس

مصطفی کمال

بوبوك ملت مجلسی رئیس مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

ظلم و استبداد دنیا سنك اك ظالمانه هجوملرینه قارشى ، یالکنز و شاشقین قالان ملتزمك ، مادی و معنوی بوتون قابلیت و قوتلرینی روحنده کی آتشله طوپلایان و حرکت کتیرن بوبوك ملت مجلسنك رئیس مصطفی کمال پاشا !

قهرمان عسکرلرمز ، ضابطلرمز و عسکرلرمزله آوجی خطرلنده اوموز اوموزه اوروشان فرقه و قول اردو قوماندانلری نامنه تقدیرات و تبریکاتکنزه کمال فخر ایله عرض شکران ایدرم .

غرب جبهه سی قوماندانی

عصمت

محترم افندیلر ؛ این اوکی محاربه میداننی ، ایکنجی دفعه اوله رق مغلوباً ترک و بروسه استقامتنده اسکی موضعلرینه رجعت ایدن دشمنك تعقیبنده ، پیاده و سواری فرقه لرمنك کوستردکلری شایان تذکار قهرمانلقلری ایضاح ایتیه جکم . یالکنز ، عمومی وضعیت عسکریه یی اتمام ایچون مساعده بیورورسه کنز جنوب جبهه مزه عائد منطقه ده جریان ایتمش اولان حرکتی خلاصه ایده یم .

جنوب جهه‌سی قوماندانی رأفت پاشانك امرنده بولنان اوچ پیاده فرقه‌سی، دوملی پیکارده ، مستحضر بر موضعه بولونیورلردی . بوندن بشقه ، بر سواری فرقه‌سی و برده سواری لواسی واردی . بو موضعهك صول جناحنده بولونیوردی . جنوب جهه‌سی قوماندانك آلدینی وظیفه ، بو موضعه دشمنی توقیف ایتمکدی . عشاق شرقنده کی موضعلرندن حرکت ایدن اوچ پیاده فرقه‌سی و بر قسم سواری ، دوملی پیکار مواضعنه تماس و تعرض ایتدیلر . ۲۶ مارتده قطعاتی ، موضعلرینی ترکه مجبور اولدی . جنوب جهه‌سی قوماندانی ، بوندن صوکره اساسلی بر خطده قوتلرینی توقیف و یکیدن ترتیبات آلفه موفق اوله‌میه‌رق ایکی فسمه آیرلیدی . بر قسمی « که ۸ نجی و ۲۳ نجی پیاده فرقه‌لریله ایکنجی سواری فرقه‌سندن مرکب ایدی . » کندی تحت امرنده ، آلتون طاش استقامتمنده چکیلدی . دیگر قسم « که قول اردو قوماندانی فخرالدین پاشانك تحت امرنده بولونیوردی . » ۵۷ نجی پیاده فرقه‌سیله دردنجی سواری لواسندن عبارت ایدی . دشمن ، بوتون قوتیله فخرالدین پاشا قوتلرینه توجه ایدرك شرقه یوردی . رأفت پاشا قوتلرینه قارشى ، دوملی پیکارده ، یالکیز بر پیاده آلای بر اقدی . رأفت پاشا ، بالاخره ۲۳ نجی فرقه‌ی آلتون طاش اوزرندن جنوبه ، فخرالدین پاشا امرینه اعاده ایتدی . آلتون طاش استقامتمنده ، دشمنك هیچ بر حرکتی اولمیدینی تحقق ایدنجه ، رأفت پاشا ، یاننده بولنان قوتلرله شماله جلب اولندی .

شرق استقامتمنده ایلرله‌ین دشمنه قارشى ، فخرالدین پاشا قوتلری ، مختلف مواقعهده محاربه‌لر ویره‌رك آفیون شرقه چکیلدی . دشمن ، آفیون قره حصارینی اشغال ایتدکدن صوکره ، چای - بولوادین خطنه قدر ایلریلیدی واوراده توقف ایتدی . بو دشمن قارشوسنده ، فخرالدین پاشا ، ۵۷ نجی ، ۲۳ نجی فرقه‌لرله برابر ، جنوبدن آطنه منطقه‌سندن کلن ۴۱ نجی فرقه‌ی ده آله‌رق ، مقابل برخط وجوده کتیردی .

افندیلر ، فضله ملاحظات سوق الجیشیه‌دن احتیاط طرفدارى اولمقله برابر ، یونان اردوسنك بودفعه‌کی عمومی تعرض پلاننده ، نظر دقتی چوق جالب بر خطایی اشارت ایتك ایسترم . یونان اردوسنك عشاق غروپی ، دوملی پیکاردن صوکره ، اسکیشهر استقامت عمومیه‌سنده یورومك لازمدی . آفیون اوزرندن قونیه استقامت عمومیه‌سنده توجه ایتسی ، اصل نتیجه قطعی ساحه‌سندن قوتلرینی اوزاقلاشدیره‌رق ، اونلری عاقل و تهلكی بر وضعیتده راقشدر . این اوکنده ، موفقیت بزم طرفده قالدقن صوکره ، بو قوتلرک کندیلرینی تهلكدن قورتارمق ایچون برآن اول و سرباً رجعتلرینی تأمیندن بشقه برشی دوشونه‌میه‌جک‌لرینه شبهه یوقدی . این اوکنده مظفر اولان قوتلرمنك ، اسکیشهر ، آلتون طاش اوزرندن دوملو پیکاره توجه ایده‌رك و بومسافه‌نك مهم برقسمنده

شمندوفر خطندن اعظمی استفاده ممکن اولدیغه کوره ، آفیون قره حصارک شرقده بولنان یونان غروبونک خط رجعتنی قطع اتمسی وبوصورتله او غروبونک بوفلاکته دوچار الیمسی پک قوتلی بر احتمال داخلنده ایدی . نته کیم ، بوفکرک تطبیقاتنه کچمکده بر آن تأخرایدلمه مشدر . درحال جنوب جههسی قوماندانی رأفت پاشانک امرینه ، ایلک سربست قالان فرقهلر ویریلهرک تحریک ایدلمشدر .

یونان اردوسنک عشاق غروبونک ، این اوکی میدان محاربه سنک نتیجهسی اوزرینه درحال رجعتله باشلادی . رأفت پاشا ، ۷ نیسان ۳۳۷ تاریخنده قرارگاهیله (چکورلر) ده ، ۴ نجی و ۱۱ نجی فرقهلر (آلتون طاش) منطقه سنده ، بشنجی قافقاس فرقهسی وقوتلی بر آلائی ماهیتنده بولونان مجلس محافظ طابوری (چکورلر) جنوبنده ، برنجی وایکنجی سواری فرقهلری (کوتاهیه) منطقه سنده بولونیورلردی . فخرالدین پاشا ، چای و آفیوندن چکیان دشمنی تعقیب وتضییق ایدرکن ، رأفت پاشاده ، دشمنک اصلحانلر جوارنده بولنان بر آلاینه ، بو صایدیغمز قوتلرله ، یعنی ، اوج پیاده فرقهسی وبر طابورله ، تعرض ایتدی . بر طرفندنده ، شالدن ده ایلکی فرقه ، ۲۴ نجی و ۸ نجی فرقهلر ، جنوبه تحریک ایدلدی . اصلحانلردهکی یونان آلائی ، رأفت پاشانک تعرضنی توقیف ایتدی . چوق زمان قازاندی ، بو مدت ظرفنده کریدن کلن قطعاهلر ایلکی فرقیه قدر تقویه اولندی . بو قوتلر ، آفیوندن چکیان قوتلرک کندیلرینه التحاقنی تأمین ایتدی .

۱۲ نیسان ۳۳۷ کونی رأفت پاشانک امرنده شالدن جنوبه وشرقدن غربه تعرض ایدن قوتلرک مجموعی شو ایدی :

شالدن کلن ۴ ، ۵ ، ۱۱ ، ۸ و ۲۴ ؛ شرقدن ایلریله ۵۷ ، ۲۳ ، ۴۱ و ۴۱ نجی فرقهلرکه جمعا سکز پیاده فرقهسی وبر پیاده طابوری .. برنجی وایکنجی سواری فرقهلری چوق اوزاق مسافهلردن دولاشدیربلهرق آنجیق دشمن مغلوب ایدلدیکی تقدیرده مؤثر اولهیله جک ، فقط اوکونک محاربه سنده هیچده مؤثر بولنمایان ، دشمن کرپسندنه باناز هدفنه سوق اولمشدی ، رأفت پاشانک تحت قومانداسنه ویریلن قوتلر ، تعرضلرندنه موفق اولهمدیلر ، بالعکس فضله ضایعات ویرلدی . دشمن ، دوملوپیکار مواضعنه حاکم اولهرق یرلشدی واوراده قالدی . رأفت پاشا قوتلریده ، دوملو پیکاردن اون کیلومتر شرق شالیده اولمق اوزره ، آی دمیر ، چال کوی ، سلکی سرای ، خطنه چکیلوب دوردی . اصلحانلر محاربهسی دیبه یاد اولنان ، بوحرکت ، بوصورتله ختام بولدی .

افندیلر ، محاربه نك جریانی اثناسنده محاربه خطرلندن بعض قسملرک ایلری کری وقوع

بولان دالغەلرى و بالخاصە آفيون شرقندە بولغان دشمن فرقهلرينك ، دوملو پيكار ايليريندە راقدقلىرى بر آلايلرينك مغلوب و بر طرف ايديله مەمىسى بوزندن ، دوملو پيكارە قدر چىكىلە بىلمىلرني متعاقب يونان قوتلرينك اساسلى بر خط اشغال ايتك اوزره ترتيبات آليركن ، ايلريدهكى پارچهلرينك اوخطە واصل اولمق اوزره كرى يورويشلىرى ، رافت پاشانك محاربه نتيجه سنى ياكلش حكم ايتىسنه باعث اولدى . فى الحقيقه ، رافت پاشا ، كنديسى مغلوب اولدىنى حالده دشمنى مغلوب و رجعت ايدر قبول ايتدى و بونى بش كون دوام ايدن دوملو پيكار ميدان محاربه سنده دشمنه صوك ضربه يى و ورمق نصيب اولدىغى بىلدىرن ، تلغرافيله بزده ابلاغ ايتدى . بزده ، بالطبع نمون اوله رق تهالكه ، بويوك تقديرات و تبريكاتده بولندق . فقط ، وضعيتى تماميله ميدان چيقارمق ايچون تلغراف باشنده كنديسنه صورديقم سؤالده آلدېقم جوابلردن ، وضعيتك بىلدىرلديكى كې اولديغنده شېه و ترده دوشدك . نهايت آكلاشيلدى ، كه دشمن ، تماماً مقصدينه موافق و وضعيت عموميه سنه مطابق اوله رق ، دوملو پيكارده مدافعه سى سېل ، حاكم و اساسلى بر موضع آليوردى . بالعكس رافت پاشانك ، بر آز كرده ، بونون قوتلريله آى دمير ، چال كوى ، سلكى سراى خطى طومسى ، لازم كلدى .

افنديلر ؛ وضعيته سكونت پيدا اولدقدن صوكره رافت پاشانك قوماندان ايتديكى اردوده ، كنديسنه قارشى اعتمادك منسلب اولدىنى آكلاشيلدى . وضعيتى محلنده تدقيق ايتك اوزره ، فوزى پاشا حضرتلى ، آنقره دن وعصمت پاشاده ، غرب جبهه سندن برلكده بالذات رافت پاشانك قراركاھنه كيتدىلر . رافت پاشانك قوماندان وضعيتك بر مدت دھا ادامەسى جھتى ترجيح ايدلمكده اولديغندن ، مسئلە يى اوکا كوره حل و تشيئه چالبيشديلر . فقط زمان كچمەدن بو وضعيتك ادامەسى غير ممكن و غير جائز اولدىنى قناعتى حاصل اولدى . بوسيله ، بن ، بالذات فوزى وعصمت پاشالىرى آلەرق رافت پاشا نزدينه كيتدم . وضعيتى ياقيندن تدقيق ايتدم و درحال شو طرز حلى تطبيق ايتدم . تحت قومانداسنده بولغان جنوب جبهه سنى ، غرب جبهه سنه ربطايدەرك عصمت پاشا قومانداسنه توديع ايتدم . كنديسنه آنقره ده بروظيفه و يرلك اوزره اورايە عودتى لزومى بىلدىردم .

رافت پاشا ، آنقره يە عودت ايتديكى زمان شويە بر صورت حل تصور ايتشدم . عصمت پاشا آرتق ارکان حربيه عموميه رياستندن استعفا ايدەرك ، تماماً توسيع ايدلمش اولان غرب جبهه سى قوماندانلغيله اشتغال ايدەجك ، مدافعه مليه و كيلي بولغان فوزى پاشا حضرتلى دھ وكالە ايضا ايتمكده اولدىنى ارکان حربيه عموميه رياستنى اصيل اوله رق دوعهده ايدەجك . اوندن انحلال ايدەجك مدافعه مليه و كالتى وظيفه سنى دھ رافت پاشا ايضا ايدەجك .

رأفت پاشا، اساس اعتباريله، ينه عسکری بر وظیفه درعهده ایتک طرفداریدی. فقط بنم طرز تسویه می بکنمندی. دیوردی، که مدافعه ملیه وکیلی بولنان فوزی پاشانک مقامندن استعفا ایتسنه سبب یوقدر. عصمت پاشانک ارکان حربیه عمومیه ریاستندن استعفا سنی ضروری کوریور ویکاده بو آوالق بر وظیفه ویرمهی دوشونیورسه کز طرز تسویه نك اوکا کوره تنظیمی ممکندر.

بن، بردنبره رأفت پاشانک مطالعه سنده مندمیج مقصده فصلسه انتقال ایده مدم. چونکه بر آرزو کره آکلار کبی اولدیقم نقطه نظر اصلا خاطر مه کله مشدی. متردد اولدیقم نقطه یی توضیح ایچون بالذات کنديسنه صوردم. دیدم که، یعنی سز می ارکان حربیه رئیس اولق ایستیورسکز؟ کرچه واضح بر جواب ویرمدی آما، بن مقصدک تماماً بوندن عبارت اولدیغی قبول ایتدم. بونک اوزرینه شو مطالعه یی در میان ایلدم؛ ارکان حربیه عمومیه ریاستی، بزم تشکیلاتمزه کوره، بوکون، فعلاً باش قوماندانلق مقامیدر. سز، هنوز تورک اردوسنه باش قوماندان اوله جق اوصافی احرار ایتش دکلسکز. بونی شیمیدیلک خاطر کزدن چیقاریکز!

رأفت پاشا، ویردیکی جوابده دیدی که، اوله ایسه بنده مدافعه ملیه وکالتی قبول ایتیم. اوسزک بیله جککز ایشدر، دیدم ویراقدیم. فی الحقیقه قبول ایتدی و آلدینی مأذونیت اوزرینه قسطمونی اورمانلرنده «نهجه وید» دنیان یرده برمدت استراحت چکیلدی. رأفت پاشانک مدافعه ملیه وکالتی بوندن صوکره حاصل اولان دیگر بروضیت اوزرینه وقوع بولشدر.

محترم افندیلر، ایکنجی ابن اوکی ظفرندن صوکره، لوندره به کیتمش اولان هیئت مرخصه مز عودت ایتدی. قونفرانسک مثبت بر نتیجه به اقتران ایتهمش اولدینی معلومکزدرد. فقط هیئت مرخصه رئیس و خارجه وکیلی بکر سامی بک؛ کندیلکندن انکلتزه، فرانسه و ایتالیا رجال سیاسیه سی ایله تماس و مکالمه لرده بولنه رق آیری آیری هر بویه بر طاقم مقاله نامه لرامضالامش بولونیوردی.

بکر سامی بک، انکلتزه ایله امضالادیغی بر مقاله موجبجه، بدمزده بولنان بالجمله انکلیز اسراسنی اعاده ایده جکدک. بوکا مقابل انکلیزلرده بزه اسیرلرمزی اعاده ایده جکلردی. یالکز تورک اسیرلری میانده ارمنیلره وانکلیز اسراسنه ظلم و یا سوءمعامله ایتش اولدینی ادعا ایدیلنلر استتنا ایدیه جکدی.

حکومت مز، بالطبع بویه بر مقاله یی تصویب و تصدیق ایده مزدی. چونکه بویه بر مقاله یی تصویب ایتک تورک تبعه سنک، تورکیا داخنده کی حرکاتی اوزرنده، اجنبی حکومتک بر نوع حق قضاسنی تصدیق ایتک اولوردی.

بومقاوله یی تصدیق ایتمه مکه برابر، انگلیز لر بعضی تورک اسرا سنی سربست بر اقدقلرندن بزده بالمقابله المزده بولنان انگلیز اسرا سندن بر قسمی سربست بر اقدق .

بالاخره ۲۳ تشرین اول ۳۳۷ - ۹۲۱ تاریخنده ، هلال احمر رئیس نایبی حامد بکه استانبوله انگلیز تومیسری آره سنده حاصل اولان ائتلاف اوزرینه، مالطه ده بولنان بالجمله تورک موقوفینی ایله نزد مزده بولنان بالجمله انگلیز موقوفینک مبادله سی ، قرارلشدیر یله رق تطبیق ایدلشدیر .

§ افندیلر ؛ بکر سامی بک ، رسمی مذاکرات و مکالمات خارجنده صرف شخصی اوله رق لؤید جورج ایله بر ملاقاند بولنش بیلرلنده ، سویله نن سوزلر سته نوغرافیه ایدلش بو ضبط امضاده ایدلش بکر سامی بکک یدنده بولنان نسخه نک محتویاته مطلع ایدلدیکی در خاطر ایتیمورم . صوک زمانده خارجیه وکالتی واسطه سیله بکر سامی بکدن بولنسخه یی طلب ایتدیردم ایسه ده وکالته کوندردیکی بر مکتوبده ، اول زمان بو نسخه ترجمه لرینک بکا کوسترلیدیکی ، کرک اصلنک وکرک ترجمه لرینک خارجیه وکالتندن افصالنده هاند اولدینی دوسیه سنده بر اقلدیننی بیلدیر مشدر . دوسیه لرده بو وثیقه بولنه مامشدر . وخارجیه ده کیمسه بو وثیقه دن و محتویاتندن معلوماتدار بولونمور . بنده عرض ایتدیکم کبی هیچ بر وقت خبردار ایدلدیکی تخطر ایتیمورم .

§ افندیلر بکر سامی بکه فرانسز باش وکیلی موسیو بریان آره سنده ده ۱۱ مارت ۹۲۱ تاریخلی بر مقاوله امضا ایدلشدیر . بومقاوله یه نظر آ فرانسه ایله حکومت ملیه آره سنده مختصانه نهایت ویریه جک . . فرانسز لر ، مسلح چته لری ؛ بزده ، مجاهد لر منی سلاحدن تجربدایده جکز . . قوای ضابطه مزه فرانسز ضابطلری ادخال اولنه جق . . فرانسز لر جه تشکیل اولنان ضابطه ، محافظه ایدیه جک . . فرانسه نک تخلیه ایده جکی یرلره ، معموره العزیز ، دیاربکر و سیواس ولایتلرینک انکشاف اقتصادی همچون پایله جق تشبثاتده حق رحمان وارغنی معدن امتیازی ده فرانسز لره ویریه جک . . الخ

حکومت مزجه ، بومقاوله نکه ده عدم قبولی اسبابی تعداده حاجت یوقدر ظن ایدهرم .

§ بکر سامی بک ؛ ایتالیا خارجیه ناظری بولنان قونت سفورچا ایله ده ۱۲ مارت ۳۷ - ۹۲۱ ده بومقاوله امضا ایتش . . بوکا نظر آ، ایتالیا نک از میر و ترا کیانک بزه اعاده سی ضمننده کی مطالبجری قونفرانس نزدنده ترویج ایتسنه مقابل ، بزده ، ایتالیا دولته آنطالیه ، بوردور ، مغله ، اسپارطه سنجاقلرله آفیون قره حصار ، کوتاهیه ، آیدین وقویه سنجاقلرینک بالاخره تعیین ایدیه جک

اقسامنده تشبثات اقتصاديه ايجون حق رجحان ويره جكدك . بوندن باشقه ، اشبو مناطقه تورك حكومتى ويا تورك سرمايه سى طرفندن ياپيلميه حق اولان اقتصادى ايشلر ك ايتاليان سرمايه سسنه ويرلسى واركلى معدنلرينك برايتاليان - تورك شركته دورى قبول ايدلمكده ايدى .

بالطبع بومقاوله ده ، حكومت مزجه رددن بشقه بر معامله بيمعروض قلامزدى .

افنديلر ؛ ائتلاف دولتارينك ، لوندريه تأسيس صلح ايجون كوندرديكمز هيئت مرخصه من رئيسى بكر سامى بكه امضا ايتدير دكلرى مقاوله لر محتوياتى ، سه ور پروژه سنى متعاقب بينلر نده عقد ايتدكلرى « accord tripartite » تسميه اولنان و آناطولى يى مناطق نفوذ ه تقسيم ايدن ائتلاف نامه يى بشقه ناملر آلننده ، حكومت مليه مزه قبول ايتدير مك مقصدينه معطوف اولدني پك آشكاردر . ائتلاف رجال سياسيه سى بو مقصدلرينى ، بكر سامى بكه قبول ايتدير مكه موفقه اولمشلر در . بكر سامى بلك لوندريه ده قونفرانس مذاكراتدن زياده منفرد مكالمه لره مشغول ايدلديكى آ كلاشيلور . حكومت مليه پرنسيپلرله خارجيه وكيللى اولان ذاتك تعقيب ايتديكى مسلك آره سنده كى تفاوت ، مع التأسف غير قابل ايضاحدر .

§ بكر سامى بك ؛ بوائتلاف نامه لره ، آنقره يه عودت ايتديكى زمان ، فوق العاده نظردقت واستغرابى موجب اولديغنى اعتراف ايتملى يم . بكر سامى بك ، وضع امضا ايدلديكى مقاوله نامه لر محتوياتنك منافع عاليه مملكته مطابق اولديغنى قناعتنى اظهار وبونى مجلسده دخى مدافعه واثبات وايد ه جكنى ادعا ايد يوردى . قناعتنده اصابت ، ادعا سنده منطق اولديغنه شبهه يوقدى . مطالعه لر ينك مجلسده مظهر تصويب اوله ميه جفتدن بشقه خارجيه وكالتندن اسقاط ايديله جكي ده محققدى . فقط مجلسى ، مسائل سياسيه مذاكره و مناقشانه بوغمه يى اوكونلرك شرائطنه موافق كورمديكمدن ؛ بكر سامى بكه اصابت سزلكنى بالذات سويليه رك خارجيه وكالتندن چكيلمسنى تكليف ايتدم . بكر سامى بك ، بوتكليفى قبول ايدرك استعفاء نامه سنى وىردى .

فقط ، بكر سامى بك ، هيئت مرخصه رياستى وظيفه سيله ، آوروباده كى سياحتى انئاسنده ياپديغى مختلف تماسلرك كنديسنده حاصل ايتديكى انطباعاته كوره ، ائتلاف دولتاريله پرنسيپلر مز داخلنده آ كلاشقمى امكانى بولديغنى قناعتنده اصرار ايد يوردى . وكنديسنك بو آ كلاشمه لرى تأمينه مدار اوله ييله جكنى درميان ايد يوردى . بونك اوزرينه كنديسنه شوخصوصى مكتوبى يازدم :

۳۳۷-۵-۱۹

آماسيه مبعوثى بكر سامى بك افندى به

توركيه بويوك ملت مجلسى حكومتنك شمدى به قدر مختلف وسيله وواسطه لره بوتون طاله اعلان

ايدلمش اولان پرنسپللىرى معلوم تاللىز اولوب بۇ پرنسپللىرىنىڭ خطوط اساسىيەسى شوقىيە سىجىلە ايله قابل افادە در « معلوم اولان حدود مليه من داخلندە مملكتىمىزنىڭ تمامىتىنى و ملتنىڭ استقلال تامىنى تايمين ايتىمىز » . هيتت مرخصه رياستى وظيفه سىلە وقوع بولان صوك سياحت و تىماسلىرىنىڭ سىزدە حاصل ايتىدىكى تاثيرات و انطباعاتە نظراً حكومات ائتلافىيەنىڭ موضوع پرنسپللىرىنىڭ اخلاص ايتىمىزىن مملكتىمىزگە آ كلاشمە مەيالى اولدۇقلىرى قىناغىنىدە بولدىڭىزنىڭ آ كلاشيلور . تور كيا بويوك ملت مجلسى ، مؤتلفلىرىڭ بۇ تەييارلانە دلالت ايدەڭىز جەدى و صىمىي آثار و نتايجى ھنوز كورە مەمكەدە در . بۇ يادەكى تەخمىناتىمىزنىڭ تەحققەنى امكان بىخىش اولەجىق بىزىمىن بولمىزىمىكەن اولدىنى تەقدىردە . بۇ نتىجەنىڭ تور كيا بويوك ملت مجلسى و حكومتى طرفىدىن مەنۇنىتە قبول ايدىلەيە جەكەنى تايمين ايلرم افندم .

مصطفى كمال

بكر سامى بك ، بۇندىن سوكرە تىكرار آوروپايە كىتەدى . بۇ سياحتىدىن دە برفائەدە حاصل اولدى . ياللىز ، آفرەدە موسيو فرانكلن بويىون ايله جريان ايدىن مۇداكرات ، بكر سامى بكك پارسىدە بىخىش تەبىئىيەتلىك اشكال ايدىلىكەدە اولدىنىڭىزنىڭىز آ كلاشيلمىسى اوزرىنە ، حكومتىجە بكر سامى بكك ، بىر وظيفە رەسمىيەسى اولدىڭىزنىڭىز ، آژانسلىق اعلانى ضرورى كورۇلمىشدر .

بكر سامى بك ، ايكىنچى دىفە آوروپادە بولدىڭىزنىڭىز صرەدە ، بكا بىخىش اشعاراتەدە بولدىڭىزنىڭىز كىي عودىنىدەدە بىر راپور وىر مىشدى . كرك اشعاراتەدە و كرك راپورنىدە تىصادف ايدىلەن بىخىش مطالەلەر ، مەلئۇسەف بكر سامى بكك ، تورك ملتىنىڭىز تەقەبب ايتىدىكىمىزنىڭىز ئامىل و مەفكۇرە سىنى ، تەمەمەمە احاطە ايتىش وادەلەر داخلندە حركەت ايتىلىكەدە بولۇشنىڭىز اولدىڭىزنىڭىز شەبە و تىردى مانە ماھىتەدە دىكەدى .

بكر سامى بك ، آوروپادە آلدىڭىزنىڭىز تاثيرات و انطباعاتە كورە بىان مطالە ايدىيوردى .

۱۲ آغستوس ۱۳۳۷ تارىخى بىر شىفەرە تلغرافنامە سىندە ، بىزىم سياستىمىزنى تەقەبب ايتىدىكىڭىزنىڭىز سوكرە دىيوردى كە : « ھنوز فرصت اللە ايكەن قاقلاڭە بىر سياست تەقەبب ، مملكتى دوشدىكى كىرداب عىظىمدىن قورتارە بىلىر . وقوعات تەمەمىلە تەدقىق ايدىلەرىڭىزنىڭىز سلامت مملكت نامە بىر خىط حركەت الەمىدەر . عكسى تەقدىردە ، تارىخ و ملت نظرىدە مەسئۇلىتىدىن ھىچ بىر ئىز قورتولەمىز .

سعادت ملت وسلامت اسلامیت نامنه مصیب بر خط حرکتک اتخاذ و بر آن اول تبلیغ
بیورولسنی رجا ایلرم . »

بکر سامی بک ، هرچه باد آباد صلح یا بمق طرفداری اولدی . بونقطه نظری ، ۲۴ کانون
اول ۳۳۷ تاریخی راپورنده شو صورتله ایضاح ایدیوردی :

« . . . دوام حربک بومملکتی ، ملتک موجودیتنی تهسکیمه قویه جق قدر تخریب و احیا
ایده جکی و بوتون اقتحام ایدیلن فدا کارلقلرک بیهوده اضاعه ایدلش اوله جفی فکر قویسنده می .
حربک ادامه سی ، خارجی و داخلی دشمنلر مزک اکمکنه یاغ سوره جکنه و قورقیدیغمز بلا یا
ومصابی کندی کندینه ملتک باشنه جلب ودعوت ایلیمه جکنه بوتون موجودیتله قانئم . ذات
سامیلرینک عهده سنه دوشن وظیفه ، دنیاده همان هیج برر جل سیاسینک دوش اقتدارینه تحمیل
ایدیلن اک اغیرریو کدر . تاریخده بش ، آتی عصرده دکل ، بلکه اون ، اون بش عصرده بر فرد
آنجق قسمت اوله ییلن بر وظیفه درعهده بیورولدی . افراط و تفریطدن صاقینه رق بوکونیکی
فائده ، مستقبیلک منافع حقیقیه سنی فدا ایتیمه رک ، تورکلک ایلر برابر بوتون عالم اسلامیتک استقبالی
تأمین ایچون ، بک یقین بر زمانده مع زیاده استحصالی ممکن غایه ملیه واسلامیه بی قورنارمق
وتحکیم ایلک ایچون ، حتی موقه فدا کارلقلی ییله قبول ایلک سایه سنده ، تاریخ طلمده لایموت
برنام قازانمق ومجدد بنیان اسلامیت اولمق ذات فخیانه لری ایچون ممکندر . عکسی حالده ، تورک
ملتی ودولایسیله بوتون عالم اسلامیت محکوم اسارت و ذلت اوله جفی بنده کزجه شبهه سزدر .
اسمکزی ، الی بومالقیام بوتون انسال اسلامیه ایچون حضرت فخر کائنات افندمزدن صوکره
اک مقدس برنام و یادکار اولمق اوزره ترک ایتیمک شرفنی وفرصتنی غائب ایتیمه مکزی ، ساقه حمیت
واسلامیت اوله رق عرض ایتیمکی بروظیفه مقدسه عد ایدرم افندم حضرتلری . »

بوتون بومطالعانک خلاصه سی ، فلا کتدن ، ذلت واسارتدن قورتولمق ایچون کندیسینک
لوندرده یادیغنی مقاوله نامه لر حدودی داخلمده ملی مجادله نه نهایت ویرمکی تکلیف ایدیوردی .

افندیلر ؛ بکر سامی بک بومطالعانی بنده مثبت تاثیر حاصل ایتیمه مشدی . درمیان ایتدیکی
فکرلر و طرز محاکمه لر ، کندیسيله مذاکره ومناقشه بی دخی بی لزوم وبی فائده تلقی ایتدیرمشدی .

*
**

فنديلر، هيئت عليه كزی بر آزده بويوك ملت مجلسي داخلنده جريان ايتمكده اولان احوال ايله تماسه كتيرومك ايستيورم . معلوم عاليكزدركه، برنجي بويوك ملت مجلسنه ، ملتجه اعضا انتخاب اولنوركن، آناطول وروم ايلي مدافعه حقوق جمعيتك هيئتلى ده منتخب نايلىر ميانده بولنديلر . بوكا نظراً ، ذيله بيليري كه ، بويوك ملت مجلسي ، هيئت عموميه سبله ، عيني زمانده آناطول وروم ايلي مدافعه حقوق جمعيتك سياسي بر غروپي ماهيتنده ايدى . فى الحقيقه ، بدايته بويوله حركت ايدلشدى . مجلس هيئت عموميه سنك عمدئ اساسيه سنى، جمعيتك عمدئ اساسيه سى تشكيل ايدىوردى . معلومدر ، كه ارضروم و سىواس قونفرلرده تثبيت اولنان اساسات ، صوك استانبول مجلس مبعوثانجه قبول وتأييد اولنوب ، ميثاق ملي نامى آلتنده ، زبده ايدلش ايدى . بواساسات ، برنجي بويوك ملت مجلسي طرفندن ده قبول ايديلهرك ، اودايره داخلنده مملكتمك تماميتنى وملتك استقلالنى تأمين ايدىدهك صلح ومسالمتى استحصاله چاليشيلوردى . فقط ، زمان كچدكجه ، مجلسده مشترك مساعينك تأمين وتنظيمنده مشكلات ظهور ايتيه باشلادى . اك بسيط مسئلهلرده آرا تشئت ايدىور ، مجلسدن ايش چيقه ميوردى . بعض ذوات ، بوكا چاره اولوق اوزره ۳۳۶ سنه سى اواسطنده برطاقم تشكلل وجوده كتيرومك تشبشه باشلاديلر . بوتون بوتشبلار ، مجلس مذاكراتك منتظم جريائى تأمين ايتمك وموضوع مسائل حقنده آرائى تكشيف ايدرك ، مثبت ايش چيقارمق غايه سنه معطوف بولونيوردى ،

— بالناسيه عرض ايتشدم ، كه ايلك تشكيلات اساسيه قانونمزه منشأ تشكيل ايدن ۱۳ ايلول ۳۶ تاريخلى برپروغرامى ، مجلسه تقديم ايتشدم ، بو پروغرامك، مجلسده ۱۸ ايلوله اوقونان قسمندن بشقه ، بوكاده اساس اولوق اوزره ، بويوك ملت مجلسك ماهيت اساسيه سنى واصل اداره حقندهكى نقطه نظرلى تثبيت ايدن ومجلسك كشادنى متعاقب قرائت وقبول اولنان تقريرى ده، بوقسمله برابر، خلقجىلىق پروغرامى عنوانى آلتنده طبع ونشر ايتديرمشدم . عرض ايتديكم تشكللر ، بيم بو پروغرامدن ملهم اولهرق برطاقم عنوانلر طاقنميه وپروغراملر تثبيت ايتمكه باشلاديلر . برفكر ويرمش اولوق ايچون بو تشكلاكم بللى باشليلىرىنك اسملىرى صاييم :

- A — تساند غروپى ؛
- B — استقلال غروپى ؛
- C — مدافعه حقوق زمهره سى ؛
- D — خلق زمهره سى ؛
- E — اصلاحات غروپى ؛

بو حزب بوردن بشقه ، اسمسز اوله رق ، خصوصى مقصدلر اطرافنده بعض كوچوك تشكىللار كده
حال فعاليتده بولدقلرى محسوس ايدى .

افنديلر ؛ بواسملىرى صايدىغم حزبلر ك هربرى مجلس مذا كراتنده تأمين انضباط وتوحيد
آرا مقصديله تشكىل ايتش اولدقلرى حالده موجوديتلرى عكسنى باعث اوليوردى .

فى الحقيقه عددلرى چوق ، اعضاى محدود اولان بو حزبلر ، بربريله مسابقه يه قالميشمىلار
ويكىديگرى ديكلمه مەمك يوزندن عادتاً مجلسده برشورش وجودينه سبب اولميه باشلامىلاردى .
بالخاصه تشكىلات اساسيه قانونى ، مجلسدن چيقدقندن صوكره ، يعنى ، كانون تانى ۳۳۷ اواخرينده ،
مجلس اعضاىلرينك وتشكىل ايدن حزبلر ك ، هر مسئله ده على الاطلاق اشتراك واتحاد مسايليرى
تأمين ايتك ، برقات دها مشكل اولميه باشلادى كوروليوردى . چونكه ، ميثاق مليتك تثبيت
ايتديكى اساسانده ، بلا قيد و شرط متحد ومتفق اولان فكرلر واملار ، تشكىلات اساسيه
قانوننك وضع ايتديكى نقطه نظرلرده تماماً اشتراك ايتش منظره سنى عرض ايتيوردى . موجود
حزبلرى برلشديرمك وياخود موجود حزبلردن برى تقويه ايدرك ايش كورمك ايجون ،
بالواسطه چوق چاليشدم . فقط ، بصورتيله حاصل اولان نتيجهلر ك پايدار اوله مدقلرى كورولدى .
ايشه بالذات مداخله ضرورى اولمغه باشلادى . نهايت ، آناطولو وروم ايلي مدافعه حقوق
غروپى عنوانيله برغروپ تشكىلنه قرار وىردم . بوغروپ ايجون پايدىغم پروگرامك باشنه بر ماده
اساسيه قويدم . بوماده نك روحى ، ايكي نقطه دن عبارتدى : برنجى نقطه ؛ غروپ ، ميثاق ملي
اساساتى دائره سنده مملكتنك تماميتنى ومليك استقلالنى تأمين ايدمك صلح ومسااتى استحصال
ايجون ، مليك بالعموم قواى ماديه ومنويه سنى ايجاب ايدن هدفله توجيه واستعمال ايدمك
وملكتك رسمى وخصوصى بالعموم تشكىلات وتأسيساتى بو مقصد اساسى يه خادم قيلميه يه
چاليشه جقدر .

ايكنجى نقطه ؛ غروپ ، دولت ومليك تشكىلاتنى ، تشكىلات اساسيه قانونى دائره سنده شمديدن
پيدىرى تثبيت واحضاره سى ايدمك جقدر .

افنديلر ؛ بوتون حزبلى ومجلسك ا كثر اعضاسنى دعوت ايدرك بوايكي اساس اوزرنده
برلشملىرى تأمين ايتدم ، بواشارت ايتديكم ماده اساسيه وبوندن صوكره غروپك نظامنامه
داخليسنه عائد اولان مادهلر ۱۰ مائس ۳۳۷ كوني وقوع بولان اجتماعده قبول اولندى . غروپ
هيئت عموميه سنك ، انتخابيله ، غروپك بالذات رياستنى ده درعهده ايتشدم .

افنديلر ؛ مملكت داخلىنده آناطولو وروم ايلي مدافعه حقوق جمعيتى موجود اولدينى كى
اونك ، مجلسده عيى عنوان آلتنده برده سياسى غروپى تشكىل ايتش اولدى . استانبول مجلس
مبعوثاننك ياقمقدن اجتناب ايتديكى ايش ، آنجق اونلر ك داغيلمسندن ۱۴ آى صوكره آفقرده
بايلمىش اولدى . بوغروپ ، برنجى بويوك ملت مجلسنك بوتون مدت دوامنجه ، حكومتك ايفاي

وظیفه ایتمسینه خادم اوله بیلمشدر . فقط ، غروپ نظامنامه سی ماده اساسیه سنک احتوا ایتدیکی
ایکنجی نقطه یی معنیدار بولانلر اولدی . بو کیلر ، محسوساتلری افشا ایتمه مکه برابر ، بونقطه ده
مندمج معنا و مقصودک حصول پذیر اولماسی ایچون درحال فعالیتیه کچمکده تأخر ایتدیلم .
منفی فعالیت دییه توصیف ایده بیله جکمز بونوع تشبثات ، ایکی صورته وقوع بولمده ایدی .
برنجیسی ؛ غروپک داخلنده افکاری افساد وعلیده احضار طرزنده اولیوردی .

ایکنجیسی ؛ مملکت داخلنده وینه تشکیلاتمز ایچنده .. بونقطه یی ایضاح ایدن اک بارز
مثالی ، ارضروم مبعوثی خواجه رائف افندیکن و بعض آرقداشلرینک ، غروپک تشککندن
اول تشکیلات اساسیه قانونک چیقمنی متعاقب آلدقاری تشبث تشکیل ایدر . آرزو ایدرسه کز
بوخصوصده بر نبذه عرض معلومات ایدیم .

خواجه رائف افندی و آرقداشلری ، آناتولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی ارضروم
هیئت مرکزیه سنک عنوانی تعدیل ایتدی . « محافظه مقدسات جمعیتی » دیدی . موجود
جمعیت اساساتک باشنده ، خلافت و سلطنت مقامنک و شکل دولتک تأمین محفوظیتنه
متعلق بر طاقم علاوه لردهده بولنمش ، بو تشبثی دیگر ولایتله ، بالخاصه شرق ولایتلرینه ده
بر طاقم بیاننامه لر کوندره رک تشمیله قالدیشمشدر . بن ، بوندن خبردار اولور اولماز ، شرق
جهه سی قوماندانی کاظم قره بکر پاشانک نظر دقنی جلب ایتدم . خواجه رائف افندی یی
و آرقداشلری ایقاز و بونوع تشبثادن صرف نظر ایتدیرمه سنی رجا ایتدم .

صاری قامیشده بولنان کاظم قره بکر پاشا ایله ارضرومده بولنان خواجه رائف افندی
آره سنده ، بعض مخبرات جریان ایتدکدن سوکره رائف خواجه ، بالذات پاشانک قرارگاهنه
کیتمش ، اوراده محافظه مقدسات عنوانک استعمالنده کی اسبابی ایضاح ایدرکن دیمش که ،
مقصد ، حقوق خلافت و پادشاهی یی محافظه ایتک و مملکت و عالم اسلامک حیات حاضره
و مستقبله سی ایچون عظیم تشبث و مخدورلری دعوت ایدن جمهوریت شککندن قطعاً صاقمقدرد .
خواجه ، « بویوک ملت مجلسنده تشبث ایدن مدافعه حقوق غروپی مقصدینک خلافت و سلطنت
شککدنک جمهوریه انقلابی استهداف ایلدیکی محسوسدر . » مطالعه سنده بولندقدن سوکره ،
بوکی تشبثاتی مطاع طایفه مقده ، معذور اولدقاری بیلدیرمش .

کاظم قره بکر پاشانک بو معلوماتی ویرن ۱۱ تموز ۳۷ تاریخلی شيفره تلغرافنده ، کاظم
پاشاده ، درمیان ایلدیکی مطالعات میاننده دییوردی که « شکل حکومت عايد اساساتی ، بویوک
ملت مجلسنجه قبول ایدیلن تشکیلات اساسیه قانونک تثبیت ایتیش اولدینی کورولیور . حالبوکه
نده کز ، بوقانون محتویاتک نهایت بر فرقه پروغرامی حائلده قالمسنی ، قابلیت عملیه سنده ظهوری
نخمن ایتدیکم مشکلاته قارشو ، ده فائده لی بولیورم . بو فکرمی یقیناً نفوذ ایده بیلدیکم
منطقه افکار و حسیاته کوره محلاً ایضاح ایتک ایسترم . مجلسده تشکیلات اساسیه قانونی

طرفدار لویه تشکيل ايدن غروپه داخل اولان اکثر ذوات ؛ يکي بر انقلاب اداريده مملکت مقدرانه عامل اولمق هوسنده کورونلردر . خلق آره سنده ، آنجق بر حزب قلیل يکي تشکيلات فکرلريني ترويج ايدر . مبعوثلرک تشکيلات اساسيه قانونه طرفدارلقلري ، آنجق فکر ذاتيلري اوله بيلير . دولت شکلنک بو عظيم و تاريخي تبدلاتي تشبثلرنده ، مملکت مقدرات حياتيه سنده ، مسئول و مشترک اولان رجال عسکريه و ملکيه دن و مدافعه حقوق مرکز لرندن لازمي کي مطالعات آلتمسني و فوق العاده بر مجلسده تدقيقي متعاقب کيفيتنک برقراره ربط اولمسي لازمدر قناعتنديم .»

افنديلر ؛ قطعي ظفردن سوکرده ايسنجي بويوک ملت مجلسي ، جمهورتي اعلان ايتديکي زمان دخی ، کاظم قره بکر پاشا استانبول غرته جيلرينه بياناننده ، اوتدنبري کان حسيات و شکاياتي و « جمهوريت اعلاني بزه صورمديلر ، » صورتنده خلاصه ايتمکده ایدی .

کاظم قره بکر پاشا ، مطالعاتيله ، تورکيه بويوک ملت مجلسنک ، ملت طرفندن فوق العاده صلاحيتلره مأذون قلنان اعضادن مرکب فوق العاده بر مجلس اولديغني اونومش کي کورونيور . بويله بر مجلسک وضع ايتديکي قانونه ، همده تشکيلات اساسيه قانونه ، معارض بولنديغني اياما ايدنيور . ده غريبي ، تشکيلات دولتک تبدلنده مؤثر اوله جق قرارلر آله بيلمک ايجون ، رجال عسکريه و ملکيه نک مدافعه حقوق مرکز لرينک مطالعه لري آلتمق لزومه قانع بولنديغني سويليور .

کاظم قره بکر پاشا ، نم مدافعه حقوق غروپيله علاقه مدهده اعتراض ايدرک « بنده کز ذات ساميلرينک بو قیيل سياسي فرقه لره اشتراکدن بري قالمسنه بالخاصه طرفدارم . » ديدکدن سوکره نم ، بيطرف بر وضعت محافظه ايله مي توصيه ايدنيور .

کاظم قره بکر پاشانک بو تلغرافنه ، ۲۰ تموز ۱۳۷۷ ده جواب ويردم . بر آز اوزونجه اولان بو جوابک بعض خصوصاتي تنويره مدار اوله جق نقطه لريني ذکر ايتمکله اکتفا ايدم حکم . جوابمده ديمشدم که ، « مدافعه حقوق غروبي ، مملکتک نام استقلالني تأمين کي قيصه و قطعي بر فايه ايله وجوده کلشدر . تشکيلات اساسيه قانوننک تطبيقي جهتي ده ، فايه سي داخلنده در . تشکيلات اساسيه قانوني ، بوتون فروعات اداريه يي و تورکيا حکومتک وضع حقوقيسي احتوا ايدن مفصل و تام بر قانون اوليوب مملکتک تشکيلات ملکيه و اداريه سنده ايجابات زمانک استلزام ايلديکي خلقتجيباق اساسني افاده ايدن بر دستور دن عبارتدر . بو قانونده ، جمهورتي افاده ايدن بر شي يوقدر . رائف افندينک سلطنت شکلنک جمهوريچيلک قلمي محسوس اولديغني حقنده کي فکري وهمدر .

اداره مرکز يه نک توديع ايلديکي ذوات آراسنده ، شخصيتلري و افعال سابقه ليله مستحق تنقيد اولانلرک بولنديغني حقنده کي ادعا ايسه ، ده مثبت بر افاده ايله محتاج توشيق برماهيتده در .

هر ايشی ، بوتون سجاياى اداريه و فضائل شخصيه ايله مكملاً يتيشمش آدميره توديع ايتك ،
 بك قيمتى و طاتلى بر تمنى اولمغه برابر ، محيطمز ايچون دكل ، حتى دنيانك اك ايلرى كيتمش
 ملتلى ايچون بيله هر محفل ، هر منطقه ، هر صاحب مسلك طرفدن شاين حرمت عد
 ايديلهك بو قدر چوق آدم بولق غير قابلدنر . موهوم و غير مثبت افكار و مدعيات ايله
 مملكتك مابهالاستنادى اولاجق يكانه قوت و تشكىلاتى ، دوچار ضعف ايديلهك تدابير توصل
 ايتك ، اكر جاهلانه بر جنت دكلسه ، هر حالده بر خيانت اوله رق تلقى ايدمليدور . معلوم
 دولتليدركه ، ايليلهك يولنده وقوع بولهجق هر مهم تشبثك ، كندينه كوره مهم
 محذورلى واردور . بو محذورلك حد اصغرى به اينديرلى ايچون تدابير و تشبثانده قصور
 ايتمهك لازمدر . »

بوندن صوكره افنديلر ؛ تشكىلات اساسيه قانونى ياپيليركن ، رجال ملكيه و عسكرى دن
 و مدافعه حقوق منظومه سندن رأى آلى خصوصى سندن فكرى شويله ايضاح ايتدم ، « معلوم
 دولتلى اولدينى اوزره بر حكومت شكلنده يشاپورز و اونك بوتون مفهوملىرینه تبعيت
 مجبوريتنده يز . قانونك مجلس انجمنلرندن صوكره هيئت عموميه ده كچن مناقشائنده تبلرايديلهك
 شكل اوزرينه ، اوزاقدن تلقى ايديلهك افكار ايله اجرأ تأثيره امكان اولمدينى البته تسليم بيوريلور .

§ كاظم قره بكر پاشا ، تشكىلات اساسيه قانونك ياپيلمسندن كى استعجالك و بونك
 تطبيقنده كى مشكلاتك و خلافت و سلطنت مسئلهسى حقنده كى نقطه نظر كى ايضاحى ده طلب
 ايتمى . بو نقطه لره حائذ جوابلر مده ديمشدم كه ، « تشكىلات قانونك ياپيلمسندن استعجال
 تلقى بيوريلان طرز هر كتك حكمتى ؛ بوتون دنيا ده و مملكت مزمده محسوس اولان خلعة جليلق
 جريائى ، اساسلى بر شكل اوزرنده تثبيت ايله بو موضوعده بشقه اختلاطاته محل و ير مهك وعينى
 زمانده عصرلر دن برى متمادياً نااهللر آلنده سوء استعمال ايديلن حقوق مليه بى صيانت
 ايچون ، بو حقوقك صاحب اصليسى اولان ملتده حق كلام بخش ايتك و بو يوكسك فكر ك
 انكشافى ايچون شرائط حاضره فوق العاده دن استفاده ايلكدنر .

قانونك جهت تطبيقه سندن كى امكانك درجه سنى اولچمك ايچون ده ، بو ايشله اشتغاله فرصت
 بولهجتلرك عزم و قابليت اراديه سنى موضوع بحث ايتك لازم كلير .

خلافت و سلطنت مسئلهسى ، بر مسئله اساسيه اولارق موجود دكلدر . موضوع بحث
 اولان مسئله ، حكمدارك حقوقى اولوب اونك تعين و تحديدي ايچون صوك بر قاچ عصر ك
 تجاربى و دولت مفهوم منده كى ملت حقوقك معنائى حقيقيسى عامل اولمليدور . بو اساس اوزرنده
 هنوز تثبيت ايدلمش قطعى بر دستور مزمز يوقدر . »

كاظم قره بكر پاشانك ، غروپ رئيسى اوليوب بيطرف قالمقلم خصوصى سندن كى تكليفنده
 و برديكم جوابده ، شو مطالعاتى سرد ايتمشم : « مجلس مبعوثان ماهيتنده بر مجلسك رئيسى

بولونیورم . بویله دخی اولسه بر فرقهیه منسویت طبیعیدر . حالبوکه بویوک ملت مجلسنک صلاحیت اجرائیسیده بولندیغندن نو عما حکومت ماهیتنده کی بر مجلسنک رئیس بولونمقدیم . اجرائی بر رئیس ایچون برا کثرت فرقهسنک منسوی بولنق الزمدر . بوکا نظر آ مفصل بر پروغرامله اورتیه آتیلش سیاسی بر فرقهنکده رئیس اوله بیلیم . بوتون هویتمله قاریشمش بولندیغم جمعیتدن آیرلمقلمه امکان اولدینی کی اوجمیتک مولودی اولان غروب داخلنده بولنمقدیمده ضروریدر . اساساً غروب ، همان مجلس هیئت عمومیه سنه یاقین بر اکثریت عظیمه بی احتوا ایتمکدهدر . خارجهه قالانلر ارضروم مبعوثلرندن جلال الدین عارف بک وحسین عونی افندی ایله بر قاچ امثالندن وطور وحرکتلرنده سربست قالمق ایستین بر قسم ذواتدن عبارتدر »

*
* *

فندیلر ؛ آنقرده بولنان عزت وصالح باشالر بر درلو آنقریه ایصینهمدیلر . استانبوله عائلهلری زدینه ترخیص ایچون بلاواسطه و بالواسطه متادیا رجا ابدیورلر واستانبوله عودتلرنده هیچ بر وظیفه سیاسیة آلیه جقترینه دائر تأمینات و بریورلردی . ۳۳۷ سنه سی مارت ابتدالرنده ، عصمت پاشانک بعض خصوصات ایچون آنقریه مجلس بولوندینی بر صروده ، باشالر رجارینی تکرار ایتدیلر . برکون عصمت پاشانک حضوریه هیئت وکیله حال اجتماعده ایکن احمد عزت پاشا دائرهیه کله رک خبر کوندرمش وعصمت پاشا کندیسیله ملاقات ایلشدر . عزت پاشا ، بزم تکلیفمز اوزرینه استانبوله وظیفه سیاسیة آلیه جقنه اوزون اوزادییه ایضاحات ایله سوز ویره رک ، استانبوله عائله سی زدینه ترخیص ایچون رجا ایتش ، صالح پاشانکده عینی صورته سوز ویره رک ، سربست بر اقلیماسی رجاسنده بولندیغنی علاوه ایتش .

عصمت پاشا ، بو ایضاحات ورجایی هیئت وکیلهیه ابلاغ ایتدی . ذاتاً موجودیتلرینک مساعی ملیه مزده شایان استفاده اولدینی ، بالعکس آنقرده بویوک ، بر ثقلت تشکیل ایتمکده بولندقلری ، فضله اوله رق بعض منفی جریانلرده سبب تشکیل ایلدکلری آکلاشیلش بولندیغندن هیئت وکیله ، بو پاشالرک استانبوله عودتلرنده بر محذور کورمدی . فقط ، بن ، احمد عزت پاشا ورفیقنک ویردکلری سوزده جدیت وصمیمیت اولدیغنی ، استانبوله عودتلرنده همه حال استانبول حکومتنده وظیفه آله رق بزی ازعاجه دوام ایده جکلرینه قانع بولندیغنی سوبلدم . ناموسلری اوزرینه سوز ویریور دیندی . شفاها ویردکلری سوزی ، تحریری اوله رق امضاری تحتنده ویریرلرسه مساعده ایدلک جائز اوله جقنی بیان ایتدم . عصمت پاشا ،

بو تکلیفی یانزده کی اوطه ده انتظار ایدن عزت پاشایه ابلاغ ایتدی. عزت پاشا، در حال بر قلم ، کاغد آلهرق قاپینه دن استعفا ایده جکلیخی ، بر تمهد نامه اولهرق یازمش و امضا ایتمش و خاطره مده آلدانیورسهم صالح پاشایه ده امضا ایتدیرمشدی .

بن ، بو قیصه تمهدی کافی کورمدم ، شفاها سویلدیکی شامل معناده دکلدی و در عقب بونک بر حیل اولدیفنه آرقداشلرک نظر دقتی جلب ایده رک ، شفاها عصمت پاشایه سویلدیکری یازهرق امضا ایتسین دیدم . عزت پاشانک شفاها ده و قدر ایضاحات و تأمینات ویردکن صوکره ، بشقه مقصد ایله بر تمهد یازمش اولاجنی تخمین ایدلدی و بوقیصه تمهدک کافی کورولمسی التماس ایدلدی . ایشته عزت و صالح پاشالر بویله حیللی بر تمهدله استانبوله کیتمک یولنی تأمین ایتشلردر .

فی الحقیقه ، عزت و صالح پاشالر استانبوله مواصلتلی متعاقب استعفا ایتدیلر . فقط یک قیصه بر مدت صوکره ، عینی قاپینه ده ، دیگر نظارتلی اشغال ایتدیلر و بونی بزه تلفرافله بیلدریلر . استانبول حکومتنک خارجییه ناظرلغنی در عهده ایتمش اولان عزت پاشا ، ملت و مملکتیه متوجه بویوک بر فنا لک اوکنه کچمک ایچون ، حکومتیه کلدیکنی سویلدیه رک ، بزه ده بر طاق نصایحده بولونیوردی . عزت پاشایه شو جوابی ویردم :

۲۹ حزیران ۱۳۳۷

استانبوله احمد عزت پاشا حضرتلرینه

تلفرافنامه کزی زونفولداق استخبارات مدیری واسطه سیله آلدیم. وضعیت کزی، صالح پاشا حضرتلریله برلکده ویرمش اولدیفکنز عهده مخالف کوردم . یالکنز بر نقطه ، لهکنزده بردمی موجب اولدی . اوده شئودر : در عهده وظیفه ایتمکله حقیقه ملت و مملکتیه متوجه عظیم بر فنا لک اوکنه کچمش اولمکنز احتمالیدر . چونکه ، آنقریه تشریفکنزدن اول حسن یتله و مملکتیه نافع اوله بیله جککنز امیدیه وظیفه در عهده ایتمش اولمکنزی استناد ایتدیردیککنز اسبابک نه قدر ضعیف اولدیفنی ایلک ملاقاتمزدده تقدیر و اعتراف بیورمشدیکز . تلفرافنامه کزک محتویاتی ، سزی بویکی وضعیه سوق ایدن اسبابی ، کافی بر صراحتله کوسترمیور. توصیه بیوردیفکنز خصوصاتدن ، منافع ملت و مملکتیه و عقد ایتدیکمز معاهدانه و الحاصل میثاق ملیزمه مطابق اولانلری ، اساساً نظر دقتده طوتملده و ایجابانه توسل ایدلکده در . بناء علیه ، وضعیت عمومیه و ذات دولتکنزه تلقین ایدلمش اولان افکاره نظر آ اولجه اولدینی کی و دفعه ده اغفال ایدلمش اولمقدن قورقیورم . و تخمین و محاکمه مزی ابطال ایده جک ایضاحانه

مظهر وحادثاتك اوکا کوره مثبت انکشافاتنه شاهد اولورسه ق بختيار اوله جفمزی عرض ایدرم افندم .

مصطفی کمال

عزت پاشا ، بواسعارمزه ۶ تموز تاریخی برشیره تلغرافنامه ایله شو مقابلهده بولندی :

آنقرده مصطفی کمال پاشا حضر تدرینه

صالح پاشا ایله برلکده ویردیکمزسوز ، ورودیمزی متعاقب مأموریتزدن استعفا ایدی . آنی ده انجاز ایتدک . الی لایذ خدمت دولتدن ابا وعلی الخصوص دول ائتلافیه نك یونانستانه معاونت فعلیه لری ، استانبولک اس الحركه اوله رق یونانلیره ترك ایدلمسی احتمالی اولان بر قره کونده تکلیف اولنان فدا کارلقدن استغفا ، بزم األزذن کللی وسزجدهه تنسیب ایدلمی میدر بیلمم ؟... بیله جک و آنقرده طائیدیم ذوات مواجهه سنده واقع اولان مباحثه یی اوزاتمقده محذور مطالعه سیله ، توقی ایدره ک تسلیمیت کوستربرکی اولمش ، حتی عودتمزده جدآده واقع اولان بیاناتمزده وقوعاتک مسؤولیتی تماماً اوستمزه آلمق جسارت مدنیه سنی ده کوسترمش ایدم . ایلک محاوره لرده بولنان ذواتدن برینک ، صوکره تین ایدن احوالی ، توقیده کی حقیقه ده اثبات ایتشد . فقط ، هیچ بروقت هیچ برکیمسه طرفدن آلدادلدیغمی اعتراف ایتدم . بی نزدکزه سوق ایدن فکر ائتلافده ثابت قالدم . هیئت وکلا ایله واقع اولان مذا کرات وکندیلمینه تودیع ابتدیکم محظره بونی اثبات ایدر . اسناد بیوریلان اعتراف غفلت شویله طورسون ، شمیدیکی کبی احوال سیاسییه موشکافانه تقدیر ایتش اولدیغمی کورمکله نفسمه وافکار وملاحظاته اعتدادم تزايد ایتشد . بواننده وظیفه درعهده ایتکلکمزدن فائده حاصل اولوب اولمیدیغمی ذکر ، عاجزدرینه دوشمز . یالکز بونده اوراجه تصور اولنان محذور ایضاح بیوریلیرسه منتدار اولورم . بورا حکومتک وضعیت حقوقیه سنه وعلاقه دار دولتر سفراسنک بوراده بولنسنه بناء موقعنک هیچه ایندیرلمسی نه ممکن ونه ده موافقدر . آنحق شمیدیکی قایینه ، اکثریت عظیمه سی اعتباریله حال واستقباله عائد هیچ برأمل شخصی آرقه سنده اولیوب سلامت وطنه حصر فکر ونیت ایلشد . بومقصدله صورت معقوله ومناسبه ده آنقره رجالیله تألیف وتوحید افکار ومساعی ایتمکی عن صمیم آرزو وبوصمیمیت طرفکزدن حسن مقابله کورورسه خیری خدمات ومعاوننده بولنمیلیر . بوامنیه سی رد اولندیغمی تقدیرده عدم تفاهمدن تولد ایده بیله جک سهو وخطا لک مسؤولیت معنویه سندن کنیدیسنی متبری عد ایتدیکنی عرض ایدرم افندم .

احمد عزت

§ بوتلغرافنامه زیرینه قورشون قلمیله شوسطرلری یازمشدم :

« زمان مناسبنده معامله لازمه یایلمق اوزره اوراق متعلقه سی میانده حفظی هیئت وکیله قراری اقتضاسنددر . مصطفی کمال »

افندیلر ؛ احمد عزت پاشا ، نان ولعتمیله ینیشدیکی تورک ملتک ایچنده قاهره ، اوکا اک آجی وقره کونلرنده خدمت ایتکی ، وحیدالدینک خادمی اولمغه ترجیح ایدمه مشدی . دری زاده السید عبداللهک فتواسنه تابع قلوب ، امر سلطانی خارجه چیمقدن ، آثم و تعزیر شرعی به مستحق اولمقدن اجتناب ایتدی . احمد عزت پاشانک ده بشفه معرفتلی ده اولمشدر . اولندنده خبر ویرهیم .

تورک ملتک بویوک قوتلری آلنه ویرلمش ذواته ده ، خصوصی مکتوبلریله ، بوتون محاربه لر دوام ایدرکن وملتک مادی و معنوی قوتلری دشمن قارشوسنه طوبلامغه چالیشدیغمز کونلرده ، یأس و کسل ویره جک بدینلکارینی ، ابلاغ ایتمکده دوام ایدیوردی . بزم ، دشمن اردوسنی بهمه حال مغلوب ایده جکمز ، وطنی ، همه حال قورتاره جغز سوزلرمله استهزا ایدرک ، ایکنجی این اوکندن صوکره تکرار شرقه سقاریه به قدر یورومکده اولان یونان اردوسنک حرکتی مقام تهیدیده اشارت ایدرک ، عقل واذعان درسی ویرمکدن خالی قالمیوردی .

افندیلر ؛ نه غریبدرکه ، کندیسنی دیو آینه سنده کورن بو دماغک تعقیب ایتدیکم خط حرکتک موجب فلاکت اولاجفنه دائر بر مکتوبی ، سقاریه ده دشمنه مقابل تعرض یاپه رق رجعته مجبور ایتدیکمز کون حسب الوظیفه کوسترلمشدی . بومکتوب بزی حیرتار ایچنده راقشدی .

احمد عزت پاشا ، یونان اردوسنک سقاریه دن واک نهایت از میر کورفزننن چکیلیدیکی کوردکن ولوزان صلحنامه سنی او قودقدن صوکره عجبیا بکا یازدینی ۶ تموز ۱۳۳۷ تاریخلی تلغرافنامه سنده کی شو جمله بی :

« اسناد بیوریلان اعتراف غفلت شویله دورسون شمدیکی کبی احوال سیاسی بی موشکافانه تقدیر ایتیش اولدیغمی کورمکله نفسمه وافکار وملاحظاتمه اعتماد تزیاید ایتمشدر . » جمله سنی تکرار ترنم ایتشمیدر ؟

بن ، بوکاده احتمال ویریرم !

افندیلر ؛ عزت وصال پاشالر آیلرجه آنقره ده اوطوردیلر . ملی پرنسیپلرمزی قبول ایتلری شرطیله ، کندیلرینه ملی خدمت و وظیفه ویرمکه مهیا ایدک . تمایل ایتدیلر . بردفعه اولسون مجلس ملینک قیوسندن ایجری آباق باصمدیلر . فقط هر حالده تورکیا بویوک ملت مجلسنک وضع ایتدیکی قانونلردن خبردار بولنیورلردی . بوقانونلر احکامی وملت مجلسنک وحکومتک

استانبوله قارشى تعين ايتش اولان وضع و طورىنى ، بك اعلا بيلورلردى . بوقانونلره و معلوم اولان وضعيته رغماً ، استانبوله تكرر ايش باشنه كچوب موجوديت و تشبثات مليه نك قدر و نفوذنى ازالايه ؛ دشمنلرك آلتده بازيچه بولنان و حيدالدينك تامين حاكيميته ، حصر موجوديت ايليرينه ، ورييله جك حقيقى معنائك نه اولديغى بن سويله ميه جكم ! اونى ، تورك ملتته و تورك ملتتك انسال جديده و متعاقبه سنه ترك ايدرم .

افنديلر ؛ بووسييله ايله محترمه ملتته شونى توصيه ايدرم كه ، سينه سينده يتيشديره ترك باشنك اوستنه قدر چيقاره جنى آدملرك قاننده كي ، وجداننده كي جوهر اصلى يى ، چوق ايني تحليل ايتك دقتندن ، بر آن فراغت ايتمه سين !

محترم افنديلر ؛ وقوعانى ساريه ميدان محاربه سنه تماس ايتديرمك ايستيورم . فقط ، بونك ايجون ، مساعده بيورورسه كز ، اوفاق برمقدمه يياجيم . ايكنجى اين او كي محاربه سندن صوكره ، اوچ آي قدر برزمان كچدى . اوندن صوكره ۱۰ تموز ۳۳۷ تاريخنده ، يونان اردوسى تكرر جبهه مزه عمومى تعرضه كچدى . طرفينك بوتاريخه تقدم ايدن كونلرده كي وضعيتى شوبله ايدى :

بزم اردومز ؛ باشليجه اسكيشهر و شمال غربي سينده اين او كي مواضعنده و

كوتاهيه - آلتون طاش حواليسنده تكائف ايتديرلمشدى .

آفيون قره حصار حواليسنده ايكي فرقه مز واردى .

كيوده و مندرس حواليسنده بر فرقه مز بولونيوردى .

يونان اردوسى ده ؛ بروسه ده بر وعشاق شرفنده ايكي قول اردوسنى طوپلو بولنديريوردى . مندرسده بر فرقه سى واردى .

يونانليرك بو تعرضيله وقوعه كلن و كوتاهيه - اسكيشهر محاربتي عنوانى آلتنده ياد اولنان بر سلسله محاربات وارد . اون بش كون دوام ايتشدر . اردومز ، ۲۵ تموز ۳۳۷ آقشامى قسم كليسيه سقاريا شرقنه چكيلمشدى . اردومزك چكيلمسنى ضرورى قيلان اسبابك اساسلرينه اشارت ايديم :

ايكنجى اين او كي محاربه سندن صوكره ، عمومى سفربرلك يامش اولان يونان اردوسى ، انسان تفنك ، ماكنه لى تفنك و طوپ مقدارنجه اردومزه مهم درجه ده فائق ايدى . تموزده يونان اردوسى تعرضه باشلادينى زمان ، ملي حكومتك و مجادله نك تكاملاتى ، بزم عمومى سفربرلك اعلانمزه و بوسورتله ملتك بوتون منابغى و وسائلنى ، بشقه هيچ برملاحظه تابع اولمقسزين ، دشمن قارشوسنه طوپلامغه هنوز مساعد و متحمل كورولممشدى . ايكي اردو آره سندن كي قوت ، وسائل و شرائط نسبتى لى كمنك باشليجه بارز سبي بونده در . بونك نتيجه سى اوله رق بزم ، هنوز فرقه لر مزك ، بالخاصه وسائل نقليه سنى تدارك و اكمل ايدمه ميكمزدن ، قابليت حركتلى

یوق ایدی . یونان ملتیک بوتون قوتیه یابدینی بو تعرض قارشوسنده، بزم عسکری اولان اساس وظیفه من ، ملی مجادله نیک بدابتندن اعتباراً تعقیب ایتدیکمز وظیفه ایدی، که او، هر یونان تعرضی قارشوسنده قالدقجه ، بو تعرضی مقاومت و مناسب حرکات ایله توقیف و ابطال ایتک و یکی اردویی وجوده کتیرمک ایچون زمان قازانق صورتنده خلاصه اولنه بیلیر . صوک دشمن تعرضی قارشوسنده ده ، بو اساس وظیفه یی ، نظردن اوزاق طومعه مقی الزم ایدی . بو ملاحظه یه بناء ۱۸ تموز ۳۳۸ کونی عصمت باشانک اسکیشهر جنوب غریبسنده، «قره جه حصار» ده بولنان قرارگاهنه کیده رک، وضعیتی یاقیندن مطالعه ایتدکدن صوکره ، عصمت پاشایه عمومی اوله رق شو دیرکتینی ویرمش ایدم ؟ «اردویی ؛ اسکیشهر شمال وجنوبنده طویلادقدن صوکره ، دشمن اردوسیله آریه بویوک برمسافه قویق لازمدر ، که اردونک تنظیم ، تنسیق و تقویه سی ممکن اوله بیلسون . بونک ایچون سقاربه شرقنه قدر چکیلیمک جائزدر . دشمن ، بلا توقف تعقیب ایدرسه ، اس الحارکهلرندن اوزاقلاشه جق ویکیدن منزل خطلری تأسیسنه مجبور اوله جق ؛ هر حالده مأمول ایتدیک برچوق مشکلاتله قارشیلایه جق ؛ بوکا مقابل بزم اردومن طویلو بولنه جق ودها مساعد شرائطه مالک اوله جقدر . بو طرز حرکتیزک الک بویوک محذوری ، اسکیشهر کی مهم مواقعه می وچوق اراضی بی دشمنه ترک ایتکدن دولای افکار عمومیه ده حاصل اوله بیله جک معنوی صارصینتیدر . فقط آز زمانده ، استحصال ایده بیله جکمز موفقیتلی نتایجله ، بو محذورلر کندیلکندن زائل اوله جقدر . عسکرلکک ایجابی بلا تردد تطبیق ایده لم . دیکر نوع محذورلره مقاومت ایده رز .»

افندیلر ؛ فی الحقیقه تخمین ایتدیکم معنوی محذورلر درعقب کورولدی . ایلک تأثرات ، مجلسده تظاهر ایتدی . بالخاصه مخالفلر بدینانه نطقلره فریاده باشادیلر « اردو زرهه کیدیور ؛ ملت زرهه کوتوربلیور ؟ بو حرکاتک البته مسئولی واردر ؛ او زرهه در ؟ اونی کوره میورز . بو کونکی آلیم حالک ، فجیع وضعیتک عامل حقیقیسنی اردونک باشنده کورمک ایستردک .» دیورلردی .

بومآلده ایراد کلام ابدن ذوانک ایما وافاده ایتک ایستدکلرینک ، بن اولدیغمه ، شبهه یوقدی . نهایت مرسین مبعونی صلاح الدین بک ، کرسیدن بنم اسمی تلفظ ایدرک ، « اردونک باشنه کچسین ! » دیدی . بوتکلیفه اشتراک ایده نلر چوغالیدی . بوکا معارض اولانلرده واردی .

افندیلر ؛ بوتخالف افکارک اسبابی حقنده برآز ایضاحاتده بولنق موافق اولور . بردفعه ، بنم ، فعلاً اردونک باشنه کچم تکلیفنده بولانلرک، فکر و مقصدلرینی ، ایکی به آیرمق بمکندر . بنم و بنله برابر برچوقلرینک اوزمان آکلادیغمزه کوره ، بر قسم ذوات ، آرتق اردونک تماماً مغلوب اولدیغمه ، وضعیتک اعاده سنه امکان قالدیغمه ، بناء علیه دعوانک ، تعقیب ایتدیکمز دعوی ملینک غائب اولدیغمه حکم ایتملردی . بوسبیلرله دویدقلری حدت و شدتی ، بنم اوزرمده تسکین ایتک ایستیورلردی . ایستیورلردی، که کندی تصورلرینه کوره منظم اولمش وانهمای

دوام ايده جك اولان اردونك باشنده بنهده شخصيت منهزم اولسون ! ديكر بر قسم ذوات ،
ديه بيليرم كه ا كثریت ، بكا اولان امنيت واعتمادلرندن دولاي ، صميمي اوله رق اردونك فعلا
ماشنه كچمه مي آرزو ايديورلردى .

هنوز فعلاً قوماندانلى درعهده ايتهمي مخدورلى كورنلر كده مطالعه سي شو ايدى :

اردونك ، تعاقب ايده جك هر هانكي بر محاربه ده موفق اوله مامسى ، تكرار رجعت ايتسي
بعيد الاحتمال دكلدر . بو وضعيتلرده بن ، فعلاً اردونك باشنده بولنورسهم ، تلقى عمومى يه
نظراً صوك اميدكده زوال بولش اولديني كبي بر ذهنيك تولد ايتسي احتمالي واردر .
حالبوكه هنوز وضعيت عموميه ، صوك تدبير ، صوك چاره وصوك قوتلر ك فدا ايدلمسي
استلزام ايده جك ماهيته دكلدر . بناء عليه ، افكار عموميه ده صوك اميدك محفوظيتي اچون
بن شخصاً حركات عسكريه يي اداره ايتهم زمانى كله مشدر .

بن ، مذاكرات ومناقشات ايله تبلر ايدن بوقناعتلري ، لزومى قدر مطالعه وتدقيق
ايديوردم . صوك فكرده بولنانلر ، قوتلى اسباب منطقيه سرد ايديورلردى . قومانداني
درعهده ايتهمي صميمي اوله رق تكليف ايدنلرده ، غير صميمي مطالبه بولنانلر ك يايفارالري ،
درين وشاين انديشه تاثيرلر يامغه باشلادى . بن فعلاً قومانداني درعهده ايتهم ، بوتون مجلسه
صوك چاره وصوك تدبير اوله رق تلقى ايدلدى . مجلسك بوتلقيسي ، سرعته ، مجلس خارجنده
انتشار ايتدى . عادتاً بن سكوتم قومانداني فعلاً درعهده ايتهمك عدم تهالكم ، فلا كتك محقق
وقريب اولديني فكر وتلقيسي ، عمومى بر حاله قويدى . بونى ، آكلار آكلاماز درحال
كرسي يه چيقدم .

افنديلر ، بويچ ايتديكم وضعيت ۴ آغستوس ۳۳۷ كوني بر جلسه خفيه ده وقوع بوليوردى .
اعضائك ، حقمده اظهار ايدلكرى توجه واعتماده تشكر ايتدكن صوكره مقام رياسته شويله
بر تقرير ويردم :

توركيه بويوك ملت مجلسى رياست جليله سنه

مجلس اعضاي كرامتك عمومى صورته تظاهر ايدن آرزو وطلبي اوزرينه باش قوماندانلى
قبول ايديورم . بووظيفه يي ؛ شخصاً درعهده ايتمكدن تحصيل ايده جك فوايدى ، اعظمى
سرعته استحصا ايدميلمك و اوردونك مادي ومعنوى قوتى اعظمى سرعته زويد و اكمل
وسوق و اداره سني برقات دها رصين اچون ، توركيه بويوك ملت مجلسنك حاز اولديني صلاحيتي ،
فعلاً استعمال ايتكم شرطيله درعهده ايديورم . مدت عمرمه ، حاكميت مليه نك اك صادق

برخادمی اولدیغی نظر ملتده بردفمه دها تأیید ایچون بوصلاحتیک اوج آئی کی قیصه بر مدله
تقید ایدلسنی آیرجه طلب ایدرم . ۴ آغستوس ۳۳۷

تورکیه بویوک ملت مجلسی رئیس

مصطفی کمال

افندیلر ؛ بوتقریرم صورت حقدن کورونهرک تکلیفاتده بولنانلرک مضمراتی ، میدان
علنیته چیقارمفه وسیله تشکیل ایتدی . درحال اعتراضات باشلادی . بردفمه ؛ باش قوماندانلق عنوانی
ورده میز دیدیلر . او ، بویوک ملت مجلسنک شخصیت معنویه سنده مد مجدر . باش قوماندان
وکیل ، دنیلیدر .

ثانیاً ؛ مجلسک صلاحیتی استعمال ایتک کی بر امتیازک اعطاسی اصلا موضوع بحث اوله ماز ،
مطالعہ سنده بولندیلر .

بن . پادشاه و خلیفه لر طرفندن توجیه اولنه کلش کهنه بر عنوانی طاقینه میه جغمی ؛ ایفا
ایده جکم وظیفه ، فعلاً باش قوماندانلق اولدقدن سوکره بو عنوانی اولدینی کی نوجیه دن اجتنابه
محل بولمدیغی سرد ایدرک ، نقطه نظر مرده اصرار ایتدم . وضعیتک ، مجلسک تقدیر و ایضاح
ایتدیکی کی فوق العاده اولدیغنه کوره بنده اتخاذ ایده جکم مقررات و تطبیق ایده جکم اجرا آتک ،
فوق العاده اولسی لازم کله جکمنه ، شبه یوقدی . تصورات و قرارلری ، سریع و شدید
بر صورتده موقع فعل و تطبیقه قویق ضرورتی واردی . اجرا وکیللری هیئتندن ، مجلسدن
استیذانلرله ، تأخراته میدان ویرمه ، وضعیت مساعد اولیه یلیردی . بوتون مملکت و مملکتک
بوتون منابعنه شامل اولسی لازم کلن اوامر و تبلیغات ایچون ، هرامورک وکیلندن و یاخود وکیللر
هیئتندن رأی و ماذونیت آلتی ، بن ایفا ایده جکم باش قوماندانلقدن مأمول فوائدی ، تأمین
ایده مزدی . اونک ایچون بلا قید و شرط امر ویره یلملی ایدم . بونک ایچونده ، بویوک ملت
مجلسنک صلاحیتی ، بن شخصیتمه اضافه اولمیلیدی . بونی ، موفقیت ایچون ضروری کور یوردم .
اونک ایچون بونقطه ده اصرار ایتدم .

صلاح الدین بک ، خلوصی بک کی بر طاقم مبعوثلر ، مجلس ؛ صلاحیتی بر شخصه ویرمه
عطالته دوچار اوله جفندن ، ملتدن آلدینی وکالتی ، بشقه سته دور ایتکه مأذون بولمادیغندن
واساساً اردویه قوماندانلرک ذاته ، مجلس صلاحیتنک تودییی موضوع بحث اوله میه جفندن
وبوکا لزوم اولمادیغندن بحث ایتدیلر . مجلسک صلاحیتی استعمال ایده یله جک بذات طرفندن ،
مبعوثلرک شخصاً امین اوله مملری احتمالننده بحث ایدنلر اولدی .

بن ، بو مطالعاتک هیچ برینی رد ایتدم . هپسینی دوشرو بولدیغمی بیان ایتدم . مجلسک
بونقطه یی چوق دقتله و اهمیتله مطالعه و تدقیق ایلسنی سویلدم . یالکیز ، شخصلرندن قورقانلرک

تلاش‌رینه محل اولدیغنی، بیان ایتدم. ۴ آغستوسده مسئله برقراره اقراران ایدمده. مذاکره، ۵ آغستوس ۳۷ کونی‌ده دوام ایتدی. بوکون، بعض مبعوثلرک، ترددلرینک ایکی نقطه‌ده تکائف ایتدیکی آکلاشیلیدی. برنجیسی؛ مجلس موجودیتک هر هانکی بر شکل و صورتده دوچار عقامت ایدلمسی؛ ایکنجیسی؛ اعضادن هر هانکی بری حقنده کفی، عرفی معامله تطبیقی

بوشبه و ترددلری ازاله ایدمده ایضاحات و بیاناتده بولندقدن سوکره، پایله‌حق قانوندهده بوخصوصانه دائر قیود لازمه درج‌نک مناسب اولدیغنی درمیان ایتدم و ویرمش اولدیغم تقریری بوکا کوره بعض ماده‌لر قلب ایدمده، بر پروژه اولق اوزره مجلسه تقدیم ایتدم. ایشته بو پروژه موادی اوزرنده جریان ایدن مذاکره نتیجه‌سنده، ۵ آغستوس ۳۷ تاریخلی، بکا باش قوماندانلق توجیهنه دائر اولان قانون چیقدی. بوقانونک ایکنجی ماده‌سنه کوره بکا ویرمش اولان صلاحیت شو ایدی:

«باش قوماندان؛ اردونک مادی و معنوی قوتی اعظمی صورتده تزیید و سوق و اداره‌سنی برقات دها ترصین خصوصنده تورکیه بویوک ملت مجلسنک بوکا متعلق صلاحیتنی مجلس نامه فعلاً استعماله مآدوندیر.»

بوماده‌به نظر آیم ویره‌جکم امرلر قانون اوله‌جقدی.

افندیلر؛ بو توجهدن دولای، «مجلسک حقمده اظهار ایتدیکی اعتماد و امنیت لایق اولدیغنی آز زمانده کوسترمکه موفق اوله‌جغم» دیدکن سوکره، مجلسدن بعض رجالده بولندم؛ مثلاً؛ هنوز مدافعه‌ملیه وکالتی وارکان حربیه عمومی ریاستی وظائفی عهده‌سنده بولندبران فوزی پاشا حضرتلرینک ارکان حربیه عمومی امورینه حصر مساعی ایدمده‌لمسی ایچون داخلیه وکالتنده بولان رأفت پاشانک مدافعه‌ملیه وکالتنه کتیرلمسی ویرینه دیگر برینک انتخابی.

بالخاصه، مجلسک هیئت وکیلانک داخله و خارجه قارشی ساکن وچوق قوتلی وضعیت و منظره‌سنک محفوظیتی مهم اولدیغنی و اوافق تفک سبیلرله هیئت وکیلانی صارصق جائز اولمده‌غنی عرض ایتدم. تکلیف قانونی، عینی کونده، جلسه‌ علنیده اوقوندی. مستعجلاً مذاکره‌سی اجرا اولندی و تعیین اسامی ایله رایه وضع ایدلدی. متفقاً قبول اولندی.

بومناسبتله ایراد ایتدیکم قیصه برخطابه‌نک برایی‌جمله‌سنی تکرار ایتمه‌مه مساعدده بیورمکزی رجا ایدرم. او‌جمله‌لر شونلردی:

«افندیلر، زوالی ملتیزی اسیر ایتک ایسته‌ین دشمنلری همه‌حال مغلوب ایدمده‌جکمه دائر اولان امنیت و اعتماد، بر دقیقه اولسون صارصلمه‌مشدر. بودقیقه‌ده، بواطمنان تامی، هیئت جلیله‌کزه قارشی، بوتون ملت قارشی و بوتون طالع قارشی اعلان ایدرم.»

محترم افنديلر ؛ باش قوماندانلنى ، فعلاً درعهده ايتدكن صوكره برقچ كون آنقردهه جاليشدم .

اركان حربيه عموميه رياستيله مدافعه مليه وكالتنك هيئت جامعسى ايله باش قوماندانلق تشكيل ايتدم . بو ايكي مقامك مشترك مساعيسى باش قوماندان نوزنده نوحيده و توزين ايچون و بوندن بشقه ، اردويي علاقه دار ايدن و باش قوماندانلقه حلى اقتضا ايله ين ديكر وكالتلره عائد معاملاتك تدويري ايچون ده يانمده كوچوك بر قلم تشكيل ايتدم .

آنقردهه كي مساعيم منحصراً ، اردونك انسان و وسائط نقليله جه قوتى تزييده واعاشه سنى والباسنى تأمين و تنظيمه عائد تدابير و ترتيبات آملقه كچدى .

بو بحث ايتديكم خصوصياتى تأمين ايچون ، ايكي كون ظرفنده ، ۸،۷، ۳۳۷ آغستوس تاريخلرده « تكاليف مليه امرى » نامى آلتنده ياپديغم تبليغات عموميه دن هر برينك ، قصه جه محتويانندن بحث ايديم . بر حربك قازانيلمسى ايچون نه درجه خرده شيلرك بيله نظر دفته آنلسى لازم كلديكنه دائر بر فكر و برمش اولق ايچون ، بو محتوياتى شاين عرض كورورم : « ۱ نومرولى » امرمله ، هر قصاده برر « تكاليف مليه قوميسيونى » تشكيل ايتدم . بو قوميسيونلر حاصله مساعيلرينك ، اردونك مختلف اقسامنه صورت توزيعى تنظيم ايلدم .

« ۲ نومرولى » امرمه نظراً وطنده هر خانه برر قات چاشير ؛ برر چفت چوراب و چارلق احضار ايدوب تكاليف مليه قوميسيوننه تسليم ايدجكدى .

« ۳ نومرولى » امرمله ، بحار و اهالى يندنه موجود اولان چاشيرلىق بز ، آمرقان ، پاييسقه ، پاموق ، ييقانمش و ييقانمه مش يوك و تفنيك ، ارلك البسه سى اعمالنه صالح هر نوع قيشلىق و يازلق قاش ، قالين بز ؛ كوسله ، واكته ، طبان آستارلىق ، صارى و سياه مشين ، سختيان ، معمول و غير معمول چارلىق ، فوطين ، دمير قونديره جيويسى ، تل چيوى ، قونديره و سراج ايلكي ، نعللق دمير و معمول نعل ، ميخ ، يم طورباسى ، يولار ، بلله مه ، قولان ، قشاقى ، كبره ، سمر و اورغان استوقلرندن بوزده قرقنه ، بدلى بالاخره تسويه ايدملك اوزره وضع يد ايتدم .

« ۴ نومرولى » امرمله ، موجود بقداي ، صمان ، اون ، آرپه ، فصوليه ، بولغور ، نخود ، مرجك ، قصابلىق حيوانات ، شكر ، غاز ، پرنيچ ، صابون ، ياغ طوز ، زيتون ياغى ، چاي ، موم استوقلرندن كذا بوزده قرقنه ، بدلى بالاخره تسويه اولمق اوزره وضع يد ايدم .

« ۵ نومرولى » امرمله ، اردو احتياجي ايچون آلتان و وسائط نقليله دن ماعدا ، اهلينك يندنه قالان و وسائط نقليله ايله ، مجاناً يوز كيلو مترولق بر مسافه قدر آيده بردفعه به مخصوص اولق اوزره ، عسكىرى نقليات اجرا ايدلسنى مجبور قيلدم .

« ۶ نومرولى » امرمله ، اردونك الباس و اعاشه سسنة ياراين بالجله اموال متروكه
وضع يد ايتدم .

« ۷ نومرولى » امرمله ، اهالى يندنه محاربه يه صالح بالجله اسلحه وجيخانهك اوچ كون
ظرفنده تسليمى طلب ايتدم .

« ۸ نومرولى » امرمله ، بزین، واقوم ، غرهس ، ماكنه، دوک، ساعتجی وطبان یاغلری،
وازه لین ، اوطومویل ، قامیون لاستیکی ، سولوسیون ، بوژی ، صوؤق طوقال ، فرانسر
طوقالی ، تلفون ماكنهسى ، قابلو ، پیل ، چپلاق تل ، مجرد و بونلره مماثل مالزمه ،
آسید سولفریک استوقلرینک یوزده قرقه وضع يد ايتدم .

« ۹ نومرولى » امرله ، دمیرجی ، مرانغوز ، دوکوجی ، تسویه جی ، سراج ، آراهه جی
اصنافلری واعمالاتخانه لریله بواصنافات واعمالاتخانه لرك قابلیت اعمالیه لری وقصاطوره ، قلنج ،
مزراق واکر یابه یله جک صنعتکارلرك اسملری ذکر ایدلک اوزره مقدار ووضعیتلرنی تثبیت
ایتدیردم .

« ۱۰ نومرولو » امرله ؛ اهالى يندنه بولنان درت تکرلکلی یایی آراهه ، درت تکرلکلی
آت و اوکوز آراهه لریله قاغی آراهه لرینک بالعموم تجهيزات و حیوانلریله برابر ، وینک و طوپ
کشان حیوانات ، استر و مکاری حیواناتی ، دوه و مرکب مقدارلرینک یوزده یکر میسنه وضع يد
ایتدیردم .

§ افندیلر؛ امرلریمک وتبلیغاتک تأمین اجراسی ایچون ، تشکیل ایتدیکم استقلال محکمه لرینی
قسطمونی، صامسون ، قونیه ، اسکیشهر منطقه لرینه کوندردم . آنقره ده ده بر محکمه بولندیردم .
اوندن صوکره افندیلر ؛ ۱۲ آغستوس ۳۳۷ کونی ، ارکان حربیه عمومیه رئیسى فوزی
پاشا حضرتلریله برابر پولاطلیده جبهه قراواکهنه کیتدم .

دشمن اردوسنک جبهه مزه تماس ایدهرک وصول جناحزدن احاطه ایده جکهنه حکم
وبرمشدک . تداییر و ترتیباتمزی کمال جسارتله بو نقطه نظر دن آلدیردم . وقایع ، اصابتی
کوستردی . دشمن اردوسی ، ۲۳ آغستوس ۳۷ ده جدی اوله رق جبهه مزه تماس وتعرضه
باشلادی . برچوق قانلی و بحرانی صفهلر و دالهلر اولدی . دشمن اردوسنک فائق
خروپلری ، خط مدافعه مزک برچوق پارچه لرینی قیردیلر . بو صورتله ایلریله ین دشمن
اقسامنک قارشوسنه ، قوتلرمزی یتیشدیردک .

میدان محاربه سی ، ۱۰۰ کیلو مترولق جبهه اوزرنده جریان ایدیوردی . صول جناحز ،
آنقره نك الی کیلو مترو جنوبنه قدر چکیلیمشدی . اردومزک جبهه سی ، غربه ایکن جنوه
دوندی . آرقه سی آنقره یه ایکن شماله ویرلدى . تبدیل جبهه ایدلمش اولدی . بونده هیچ

بأس كورمك . خط مدافعه لرمن ، قسم قسم قيريليوردی . فقط درعقب قيريلان هر قسم ، اك ياقين بر مسافهده يكيدين تأسيس استديريلیوردی . خط مدافعه به چوق ربط اميد ايتك واونك قيرلسيله ، اردونك بويوكلكي ايله ، متناسب ، اوزون مسافه كری به چكيلمك نظريه سنی قيرمق ايچون مملكت مدافعه سنی باشقه برطرزده افاده وبوافاده مده اصرار وشدت كوسترمه يي فائده لی و مؤثر بولدم . دیدم ، كه « خط مدافعه يوقدر ، سطح مدافعه واردر . اوسطح ، بوتون وطندر . وطنك ، هر قاریش طوپراغی ، وطنداشك قانیله ایصال نمده قجه ، ترك اولنه مز . اونك ايچون كوچوك ، بويوك هر جزء تام ، بولندينی موضعدن آتيله سيلير . فقط كوچوك ، بويوك هر جزء تام ، ايلك دورا بيلديكي نقطه ده ، تكرار دشمنه قارشى جبهه تشكيل ايدوب محاربه به دوام ايدر . ياننده كي جزؤنامك چكيلمه به مجبور اولديغنی كورن جزؤناملر ، اوكا تابع اولامز . بولندينی موضعه نهايته قدر وثبات ومقاومه مجبوردر . »

ايشته ، اردومزك هر فردی ، بوسيستهم داخلنده ، هر خطوده اعظمی فدا كارلغنی كوسترمك صورتيله ، دشمنك فائق قوتلرینی احسا ايدرك ، سیراته رق نهایت اونى ، تعرضه دوام قابليت وقدرتندن محروم بر حاله كتيردی .

محاربه وضعیتك بو صفحه سنی احتساس ايدر ايتز ، درحال بالخاصه صاغ جناحزله سقاریه نهري شرفنده ، دشمن اردوسنك صول جناحنه ومتعاقباً جبهه نك مهم اقسامنده مقابل تعرضه كچدك . يونان اردوسی مغلوب ورجته مجبور اولدی . ۱۳ ایلول ۳۷ كونی سقاریانهرينك شرفنده دشمن اردوسندن اثر قالمدی . بوضورتله ۲۳ آغستوس كوندن ۱۳ ایلول كونه قدر ، بوكونلرده داخل اولق اوزره ، يكرمی ايكي كون ويكرمی ايكي كچه بلا فاصله دوام ایدن ، سقاریا ماحمه كبراسی ، يكي تورك دولتنك تاريخنه ، جهان تاريخنده اندر اولان بويوك بر میدان محاربه سی مثالی قيد ايتدی .

محترم افنديلر ؛ باش قوماندانلق وظیفه سنی فعلاً درعهده ايتديكم زمان ، مجلسه وملته بهمه حال موفق اوله جفمزه دائر قطعی اولان قناعتمی عرض واعلان ايتمكه وبو قناعتمی بوتون حیثیت موجودیتی اورتيه آتهرق تأييد ايله مكله ، ايلك معنوی وظیفه می پامش اولديغنی ظن ايدرم . اوندن صوكره مادی ، مهم وظیفه لرمده واردی . اونلردن بری ، حرب و محاربه قارشوسنده ملته آلدیرمغه مجبور اولديغم وضعیت ایدی .

معلومكز دركه ، حرب ومحاربه ديمك ؛ ايكي ملتك ، يالكز ايكي اردونك دكل ، ايكي ملتك بوتون موجوديتلريله وبوتون ماملكلريله ، بوتون ماديت ومعنويتلريله يكدیكریله قارشى قارشى به گلشی وبربريله ووروشمسی ديمكدر . سناء عليه ، بوتون تورك ملتني ، جبهه ده بولنان اردو قدر فكراً ، حساً وفعلاً علاقه دار ايتلی ايدم . بوتون ملت افرا دی ، يالكز دشمن قارشوسنده بولنانلردكل ، كويده ، آونده ، نارلاسنده بولنان هر كس ، سلاحله اوروشان محارب كي ، كندينی

وظیفه دار حس ایده رک ، بونون موجودیتی مجادله حصر ایده جگدی . بونون مادی ومعنوی وارفتی ، وطن مدافعه سینه حصر ایتمکده تائی ومساحه کوسترن ملتر ، حرب ومحاربه بی جدآ کوزه آلمش وباشارایله جکلرینه قانع اولمش عد ایدیه منزله .

استقبال حربلرینک یکانه موفقیت شرطی ده ، اک زیاده بو عرض ایتدیکم خصوصده مندمج اوله جقدر . دها شمیدن آوروپانک بویوک عسکری ملتری ، بو طرز حرکتی قانون حالته کتیرمه باشلامشدر . بز ، باش قوماندان اولدیغمز زمان ، مجلسدن برمدافعه مملکت قانونی طلب ایتمک . فقط مجلسدن آلدیغمز صلاحیتله ، عینی مقصدی تأمین ایتمک ایچون ، قانون ماهیتنده اولان معین آمررله مقصدک تأمیننه چالیشدق . ملت ، بوندن سوکره ، بو کونه قدر اولان تجاری ده ، نظر تدقیقندن کچیره رک عزیز وطنی ، غیر قابل تعرض بولندیران اسباب وشر اطلی ، دها واسع ودها واضح ودها قطعی برصورتده تثبیت ایدر .

افندیلر ؛ دیگر بروطفه مده ، اردو ایچنده ، محاربه صفاری آره سنده بالذات محاربه تماش ایتمک وبالذات مجادله بی اداره ایتمکدی . بونی ده استطاعتم درجه سنده ، حتی برقضا نتیجه سی اوله رق صول قبورغه کمیکلرمدن بری قیرلمش اولسنه رغماً ، حسن ایفایه حصر موجودیت ایلدیکمی ظن ایدرم . سقاریه محاربه سی نتیجه سینه قدر ، بررتبه عسکریه بی حائر دکلم . اوندن سوکره ، بویوک ملت مجلسنجه مشیر رتبه سیله قازی عنوانی توجیه ایلدی . عثمانلی دولتنک رتبه سنک ، ینه اودولت طرفندن آلمش اولدینی معلومدر .

فندیلر ؛ سقاریه مظفریتندن سوکره ، غرب ابله اولان مثبت نتیجه لی تماش ومناسبتتمزی ، آقره ائتلافنامه سی تشکیل ایدر . بو ائتلافنامه ، انقره ده ، ۲۰ تشرین اول ۳۳۷-۹۲۱ ده امضا ایلشدر . بو خصوصده مجمل بر فدر ویرمک ایچون ، قیصه بر ایضاحده بولنه بیم .

بکر سامی بک هیئت مرخصه سنک ، کیندیکی لوندیره قونفرانسی متعاقب ، معلومکز اولدینی وجهله ایکنجی این اوکی ظفریله نتیجه لن یونان تعرضی ، برطرف ایلشدی . بر زمان ایچون ، عسکری وضعیتده سکون حاصل اولدی . روسیه ابله موسقوا معاهده سی عقد ایلش وشرقه کی وضعیتمز وضوح کسب اینشدی . ائتلاف دولترندن ده ملی اساساتمه رعایتکار اوله بیله جکلرله ، آ کلاشمق شایان آرزو مطالعه ایلدیکده ایدی . بالخاصه ، آطنه ، عینتاب وحوالینسی اجنبی اشغالندن قورتارمق بزجه مهم کورلمکده ایدی .

مختلف اسبابدن دولای ، سوریه دن ماعدا بوبحت ایتدیکم ولایتلرمزی تحت اشغالنده بولندیران فرانسزده ، بزمله آ کلاشمغه متایل اولدقلری ، آ کلاشلمقده ایدی . کرچه ، بکر سامی بکک موسیو بریپانه یاپدینی ، حکومت ملیه مزجه غیر قابل قبول ائتلافنامه رد اولمش ایدیسده ، نه فرانسزله ونده بز ، ادامه محاصماته خواهشکر بولونموردق . بوسبیله طرفین ، یکدیگرله تماش آرامغه باشلادی . فرانسه حکومتی ، نظار سابقه دن موسیو فرانکلن بویونی ،

اولا غير رسمي اوله رق ، آقره يه كوند ر مشدى . ۹ حزيران ۳۳۷ تاريخنده آقره يه مواصلت ايدن موسيو فرانكلن بويون ايله خارجيه وكيلى يوسف كمال بك وفوزى پاشا حضرتلرينك حضوريله بالذات ايكي هفته قدر مذاكراتده بولندم .

بربرمىزى طانيقيله كچن خصوصى برملاقندن صوكره ، ۱۳ حزيران ۳۷ بازار ايرتسى كوني آقره استاسيوننده كي دائره مخصوصه مده عقد ايتديكمز ايلك اجتماعده ، مذاكراتمه بر نقطه حركت تعينى لزومندن بحث ايدرك مداوله افكاره باشلادق . بن ، بزم ايچون نقطه حركتك ، ميثاق مى محتوياتى اولدينى اساسنى وضع ايتدم .

موسيو فرانكلن بويون ، پرنسپلر اوزرنده مناقشه ايتنهك مشكلاتى درميان ايدرك ، سهور معاهده سنك برامر واقع اوله رق موجود اولدينى سويلد كدن صوكره ، لوند رده بكر سامى بكمه موسيو بريانك پادقلى استلافنامه يي اساس اتخاذ ايتك وبواستلافنامه محتوياتك ، ميثاق مى يه مخالف اولان نقطه لرى اوزرنده ، مناقشه ده بولنق مناسب اوله جنى مطالعه سنى سرد ايتدى . بوتكليفك ده حقل اولدينى تأييداً ، لوند رده كيدن مرخصلرمزك ميثاق ملين بحث ايتدكلى ميثاق ملينك و حركت ملينهك ، دكل آوروپاده ، هنوز استانبولده بيله تقدير ايدله مش اولدينى ذكر ايتدى .

بن ، وريدكم جوابلرده ديدم كه : « اسكى عثمانلى امپراطورلغندن يكي برتوريا دولتى وجوده ككشدر . بونى طانيق لازمدر . بويكى توركياء هر مستقل ملت كى حقوقنى طانيقه جقدر . سهور معاهده سى ، تورك ملتى ايچون او قدر مشوم بر اعدام قرارنامه سيدركه ، اونك بردوست آغزندن چيقمه سنى طلب ايدرز . بومكالمه من ائناسنده دخى سهور معاهده سنى تلفظ ايتك ايتسم . سهور معاهده سنى ، دماغندن چيقارميان ملتله ، اعتماد اساسنه مستند معاملاته كيريشه ميز . بزم نظر مزده بويله بر معاهده يوقدر . لوند رده كيدن هيئت مرخصه من رئيسى ، بولدن بحث ايتمه مش ايسه وريدكمز تعليمات و صلاحيت دائره سنده حركت ايتمه مش ديمكدر . خطا ارتكاب ايتمشدر . بو خطا يوزندن ، آوروپا وبالخاصه فرانسه افكار عموميه سنده معكوس تاثيرلر حاصل اولدينى كوروليور . بكر سامى بكم كيتديكى يولدن حركت ايدرسهك ، زده عيى وجهله خطا ايتمش اولورز . آوروپانك ميثاق ملين خبردار اولماسنه امكان يوقدر . آوروپا ، ميثاق مى تعبيرى اوكرنمه مش اوله يلير . فقط ، سنه لردن بى قان دوكديكمىزى كورن آوروپا و بوتون دنيا ، شوقانلى مجادلاتك نهدن ايلرى كلديكى البته دوشونمكده درلر . ميثاق مى و حركت ملينه حقنده استانبولك خبردار اولمديغنه دائر بيانات ، دوشو دكلدر . استانبول خلقى ، بوتون تورك ملتى كى ، حركت ملينه واقف و اونك طرفداريدر . غير واقف و عليه دار كورون ذات وتوابى ، محدود و ملتجه معلومدر . »

فرانكلن بويون ؛ بكر سامى بكم تعليمات و صلاحيتى خارجنده حركت ايتمش اولديغنه

دائر اولان بیاناتم اوزرینه دیدیلرکه بوندن بحث ایده بیلیریم ؟ بیاناتمی ایستدیکی برله اعلام و حکایه ایده بیلرجهکنی سویلدم. موسیو فرانقلن بویون ، بکر سامی بک ائتلافنامه سندن آیرلمه مق ایچون سرد معذرت ایدرکن ، بکر سامی بکک برمیثاق ملی اولدیغندن واونک حدودی خارجه حقیقه میه جغندن بحث ایتدیکنی واکر بحث ایتسهیدی اوزمان اوکا کوره کوروشولوب ایجابی کبی حرکت اولنه بیلرجهکنی ، فقط شمدی مسئله نك مشکل اولدیغنی تکرار ایتدی . افکار عمومی ؛ بوتورکلر ، مرخصاری واسطه سیله ، بوندن ، نیچون بحث ایتمه مشلر ، شمدی ، یکی یکی مسئله لر چیقاریسورلر دییه جکلردر .

نهایت ، اوزون مذاکره و مناقشه لردن صوکره ، موسیو فرانقلن بویون ، اولامیثاق ملی یی اوقوبوب آکلادقدن صوکره کوروشک اوزره ، مذاکره نك تأخیری تکلیف ایتدی . اوندن صوکره میثاق ملینک ماده لری باشدن نهایت قدر برر برر اوقونه رق مذاکره و مناقشه یه دوام اولندی . اک چوق توقف اولنان نقطه ؛ قایتولاسیونلرک لغوینی ، استقلال تامیزی طلب ایدن ماده اوزرنده وقوع بولدی . موسیو فرانقلن بویون ، بومسائلک شایان تدقیق وتأمل اولدیغنی درمیان ایتدی . بن ، بونقطه یه جواب ویردم . سویلدکر مک خلاصه سی ، شوایدی : « استقلال تام ، بزم بوکون ، درعهده ایتدیگمز وظیفه نك روح اصلیسیدر . بووظیفه ، بوتون ملت و تاریخه قارشی درعهده ایدلشددر . بووظیفه یی درعهده ایدرکن ، قابلیت تطبیقه سی حقنده شبهه یوق که چوق دوشوندک . فقط ، بالنتیجه حاصل ایتدیگمز قناعت وایمان ، بونده ، موفق اوله بیلرجهگمزه دائردر . بز ، بوبله ایشه باشلامش آدملرز . بزدن اولکیلرک ارتکاب ایتدکلری خطالر بوزندن ، ملتیز ، لفظاً موجود ظن اولنان استقلالنده ، مقید بولونیوردی . شیمیدی یه قدر تورکیایی ، جهان مدنیتده قصورلی کویسترن نلر متصور ایسه ، هب بو خطادن وهب بوخطایه تبعیتدن نشئت ایتمکده در . بوخطایه تبعیتک نتیجه سی ؛ مطلقاً ، مملکت وملتک بوتون حیثیتندن و بوتون قابلیت حیاتیه سندن تجرد ونباعد ایتسی موجب اوله بیلر . بز ؛ یشامق ایسته یین ، حیثیت و شرفیله یشامق ایسته یین برملتز . برخطایه تبعیت یوزندن بواوصافدن محروم قالمغه تحمل ایده میز . عالم ، جاهل ، بلا استثنا ، تکمیل افراد ملتیز ، بلکه ایچنده مندمج مشکلاتی تماماً ادراک ایتکمیزین ، بوکون یالکز برنقطه اطرافنده طوپلانمش و فقط صوکنه قدر قانی آقیمه یه قرار ویرمشدر . اونقطه ؛ استقلال تامیزک تأمین وادامه سیدر .

استقلال تام ، دنیلدیکی زمان ، بالطبع سیاسی ، مالی ، اقتصادی ، عدلی ، عسکری ، حرثی واخل هرخصوصده استقلال تام و سربستی تام دیمکدر . بوصایدقلمک هرهانکی برنده استقلالدن محرومیت ، ملت و مملکتک ، معنای حقیقی سیله بوتون استقلالندن محرومیتی دیمکدر . بز ، بونی تأمین واستحصال ایتهدن صلح و سکونه مظهر اوله جغمز قناعتده دکلز . شکلاً ، اصولاً صلح یاپاییلیرز . ائتلاف یاپاییلیرز . فقط استقلال تامیزی تأمین ایتیه جک اولان بوکبی صلح لر و ائتلاف لرله ملتیز هیچ بر وقت حیانه و سکونته مظهر اولیه جقدر . بلکه ، مادی

مجادله سنی ترك ايدرك خرابی به سور و كنمه به مساعده ايتش اوله جقدر . اكر ، ملتزم ، بوكا راضی اولسهیدی بونی قبول استعدادنده بولونسهیدی ، ایکی سنه دنبری مجادله ایتیه به هیچ ده لزوم یوقدی . ده مئارکه نك فرداسنده سگونه کچمك ممکن اوله بیلیردی .

موسیو فرانقلن بویون؛ بویانام قارشوسنده ، جدی وصیمی اوله رق ملاحظات ومطالعاده بولندی . واک نهایت بونك زمان مسئله سی اولدینی قناعتی اظهار ایتدی .

افندیلر ؛ موسیو فرانقلن بویون ایله مهم ونالی مسائل اوزرنده کونلرجه وکونلرجه مداوله افکارده بولندق . نتیجه اوله رق بربرمزی فکرلریله ، حساریله ، مسلک لریله آکلامق میسر اولدی ظن ایدرم . فقط ، فرانسه ، حکومتیله تورك حکومت ملیه سی آره سنده ، قطعی ائتلاف نقطه لری تثبیت ایدیلیمك ایچون بر آز ده زمانك کچمسی ضروری اولدی . نه به انتظار اولونیوردی ؛ احتمال ، که تورك موجودیت ملیه سنك برنجی وایکنجی این اوکندن سوکرده ده بویوجک برارله تأیید ایدلمش اولسنه !... فی الحقیقه ، موسیو فرانقلن بویونك قرار قطعی به اقتران ایتدیروب امضا ایلدیکی آنقره ائتلافنامه سی ، سقاریه ملحه کبراسندن ۳۷ کون سوکره ، عرض ایتش اولدیغم کبی ، ۲۰ تشرین اول ۳۳۷ ده وجود بولش بروثقه در .

بوائتلافنامه ایله ، سیاسی ، اقتصادی ، عسکری الخ هیچ بر خصوصه استقلالزدن هیچ برشی فدا ایتکسزین اجزای وطنمرك قیمتی پارچه لرینی اشغالدن تخلیص ایتش اولدق . بوائتلافنامه ایله آمال ملیه مز ، ایلک دفعه اوله رق دول غربیه دن بری طرفدن ، تصدیق وافاده ایدلمش اولدی .

موسیو فرانقلن بویون ؛ بوندن سوکرده برقچ کره تورکیه به کلش ، آنقره ده ایلک کونلرده میانه مزده تأسیس ایدن دوستلق حسیاتی اظهاره وسیله آرامشدر .

*
* *

حترم افندیلر ؛ عمومی بیاناتك مقدماتنده ، برپونتوس مسئله سندن بحث ایتشدم . بومسئله ، وثائقیه جمله نك معلومی اولشدر ، انحق زیدی چوق مشغول ایتدیکنندن بوراده مناسبتی اولان بعض نقطه لرینه تماس ایده جکم .

۱۸۴۰ سنه سندنبری ؛ یعنی اوچ ربع عصر دنبری ، ریزه دن استانبول بوغازینه قدر آناتولونك قره دکز حوضه سنده ، اسکی یونانیلیقک احیاسی ایچون چالیشان برروم زمهره سی موجود ایدی . آمریکا روم مهاجرلرندن راهب « قلامتیوس » نامنده بری ، ایلک پونتوس اجتماعکاهنی اینه بولیده ، الیوم خلقك مناستر تعمیر ایتدک لری

برتبه ده ، قورمشدی . بوتشکیلات منسوبلری ، زمان زمان منفرد اشکیا چتهلری شککنده ، اجرای فعالیت ایدیورلردی . حرب عمومی ائاسنده ، خارجدن کوندریلوب توزیع اولنان سلاح ، جیخانه ، بومبا وماکنه لی تفنکرله صامسون ، چهارشنبه ، بافره واربعه روم کویلری عادتا بر سلاح ده پوسی حانی آلمشدی .

متارکدن صوکره ، بوتون روملر ، یونانلیق آمال ملیه سیله هر طرفده شماردینی کبی (آنتیکی آریا جمعیتی) پروپاگاندا جیلری و مرزيفون آمریقان مؤسساتی طرفندن معنای تشدی ریلن واجنبی حکومتلرک سلاحلرله ماده قویه وتشجیع ایدیلن ، بو حوالیده کی روم کنه سی ده ، مستقل بر پونتوس حکومتی تشکیل ایتک املنه دوشدی . بومتصدله عمومی برقیام حاضرلادیلر . داغلره چکیلدیلر و آماسیه ، صامسون و حوالیسی روم متره پولیدی (یرمانوس) ک اداره سنده ، منتظم بر پروغرام تحتنده اجرای فعالیت بهاشلادیلر . صامسونده کی روم قومته جیلرینک رئیس رژی فابریقه سی دیرکتوری (طوقومایدیس) بر طرفندن مرکزی آناتولو ایله مخابرات تأسیسنه توسل ایدیوردی . بعض اجنبی حکومتلر ، پونتوس تشکیله مظاهرت ایده جکلرینی وعد ایتدیلر و صامسون و حوالیسنده کی روملق نفوسنی تکثیر ایچوند ده ، روسیه ده کی روم وارمنیلری باطومده جمع ایلدیلر . اولنری تورک قاققاس اردولردن آلتوب باطومده ده و اولنان سلاحلرله تسلیح ایدهرک ، ساحلارمزه اخراج بهاشلادیلر . چته جیلک ایتک اوزره ، ساحلارمزه چیقاریله یله جک بر قاج بیک رومی ، (صخوم) ده ، (خرالامبوس) اسمنده بر آدمک باشنه ، طوپلادیلر . باطومده طوپلانانلرده (خرالامبوس) ک اطرافنده اجتماع ایدنلره التحاق ایتدیوریوردی . مملکتیز داخندنه ، صامسونده بعض اجنبی ممثللری طرفندن حمایه و تسلیح ایدیوردی . ساحلارمزه چیقان بو چتهلر افرادی ، مهاجر اعاشه سی ماسکسی آلتنده ، اجنبی حکومتلری طرفندن اعاشه و الباس ایدیوردی . اجنبی صلیب اهرلری میاننده کن ضابطان هیئتلرینک ده ، تشکیلات یایغه ، تعلیم و تربیه عسکریه ایله اشتغال ایتکه ، مستقبل پونتوس حکومتک تملی قورمغه ، مأمور اولدقلری آکلاشیلیوردی .

۴ مارت ۳۳۵ تاریخنده ، استانبولده پونتوس نامیله انتشاره باشلایان بر غزنه نك باش مقاله سنده « طربزون ولایتنده روم جمهوریتنک تأسیسنه چالیشمق مقصدیله انتشار ایتدیکی اعلان اولنشدی . »

یونانستانک یوم استقلالنه مصادف اولان ۷ نیسان ۳۳۵ کونی ، هر طرفده وبالخاصه صامسونده نمایشلر یاپیلدی . (یرمانوس) ک کستاخانه حرکاتی ، روملرک افکار و آمانی ، علنیت درجه سنه چیقاردی . بافره و چهارشنبه حوالیسنده کی یرلی روملر ، متادیاً کلیسالرده طوپلانلور ، تشکیلات و تجهیزاتلری قویه ایدیورلردی . ۲۳ تشرین اول ۳۵ تاریخنده ، شرقی تراکیا و پونتوس ایچون مرکز اوله رق ، استانبول قبول ایدلش ایدی . ونیزه لوس ، استانبول مسئله سنک وقت آخره تعیلیقه ، بک رینه پونتوس حکومتک تشکیلی قناعتی

اظهار ايتش و بو نقطه نظردن استانبول پطريخانه سنه تعليمات و يرمشدى . عيني زمانده ، استانبولده يونان خفي ضابطه سى تشكيلنه مأمور ايديلن مير آلاى (آلكساندروس زيمبراغا كى) طرفندن پونتوس ژاندارمه سنى تنسيق ايتك اوزره (ايفل) يونان طورپيدوسى ايله بر ضابطان هيئتي اعزام ايدلمشدى . توركياده بو فعاليت جريان ايدر كن باطومده ده ۱۸ كانون اول ۳۵ ده (پونتوس روم حكومتى) اسميله بر حكومت تشكىل ايتش و تشكىلات يانمغه باشلامشدى . ۱۹ تموز ۳۳۶ ده باطومده ؛ قره دكز ، قافقاس ، جنوبى روسيه روملى طرفندن ، پونتوس مسئله سى حقنده برده قونفره عقد ايدلدى . بو قونفره نك خطرهمى ، اعضادن برى واسطه سيله استانبولده روم پطريكلكنه كوندردلدى . پونتوس جيلر ، ۳۳۶ سنه سى نهايترينه دوغرو فعاليتلرينى بوسبوتون آرتيره رق بياغى علنيتنه چيقديلر . بزي ، جدى تدابير اخذينه مجبور ايتديلر .

داغلرده ، وجوده كتيريلن پونتوس تشكىلاتى شويلاه ايدى :

آ — بر طاقم رؤسا معيتمده مسلح و محارب قوتلر ؛

ب — بونلرك اعاشه لرينه خدمت ايدن مستحصل پونتوس اهاليلى ؛

ج — اداره و ضابطه هيئتلى و شهرلردن و كويلردن ارزاق تأميننه مأمور ثقليه قوللى .

چته لرك ، فعاليت منطقه لرى آيرلمشدى . پونتوس اشقياسنك قوتى بدايتده ۶,۰۰۰ : ۷,۰۰۰ مسلح ايدى . بالاخره هر طرفدن التحاق ايدنلرله ۲۵,۰۰۰ راده سنى بولدى . بو قوت اوراق جزؤ تاملر حالنده آيريله رق ، مختلف محللرده ، تحصن ايديلورلردى . پونتوس چته جيلرينك اجرا آتى ؛ اسلام كويلرينى ياقق ، اسلام اهالى يه قارشى عقل و خياله صيغماز اعتساف و جنايتلر ارتكاب ايتك كچى ، خونخوار بر سورونك اجرا آتندن بشقه برشى دكلدى . بز ، آناطولويه چيقار چيقمماز ، تورك اهالينك دقت و تيقظنى دعوت ايتدك . ملحوظ نهلكه لره قارشى تدابير آلمغه باشلادق .

مركىزى سيواسده بولنان اوچنچى قول اردو ، بوتون مساعيسنى مناطق مختلفه ده كوزوكن چته لرى تعقيب و تنكيله حصر ايتدى . طربزون منطقه سنده دولاشان (كور اوغلى) نامنده كى روم چته سيله ، (آفته ليدى) چته سى و ديكر چته لر ، مركزى ارض رومده بولنان اون بشنچى قول اردو طرفندن تعقيب و تنكيل ايديليورلدى . بر طرفندن ده پونتوس اشقياسنك جولانكاهى اولان يرلرده ، اهالى تسليح ايديله رك ، مى تشكىلات وجوده كتيرلدى .

افنديلر ؛ سيواس شاننده و يوزغادده وقوعه كلوب معلومكنز اولان داخلى عصيان وقايعندن ماعدا ، ۳۳۶ سنه سى اواخرنده تكرر آناطولو اورتى سنده ، ديله جهتمده ، كوچك آغا ، دلى حاجى ، آينه جى اوغللى و اربعه جوارنده قره ناظم ، چوپور بوسف و ديكر طرفلرده دلى حسن ، كوچك حسن كچى بر طاقم سرسريلر و يوزقاد ، چاي ئوزى چركسلردن مركب

چتهلر و ۳۳۷ سنه سی بدایتنده قوچکیری عشیرتی رؤساسندن حیدر بك ، استانبولده سید عبدالقادر دن آلدینی تعلیمات اوزرینه عایشان و اقرباسندن نقی ، عایشه و سائر ابله حرکات عصیانیه باشلامشاردی . بر چوق قوتلرمز ، بر طرفدن پونتوسجیلری، دیگر طرفدن بو صایلری تعقیب و تشکیل ابله اشتغال ایدیورلردی .

افندیلر ؛ خاطرلار سکنز که نورالدین پاشا ، یونان اردوسنک ایلک تعرضی منظره سی قارشوسنده ، بر طاقم واهی و نامعقول مطالعهلر سرد ایتسی سببیه ، کندیسنه وظیفه ویرلمهش اولدیغندن بزمه تشریک مساعی ایده میه جگنی بر مکتوبله بیلدیره رک مأذوناً طاش کوبری یه کیتمشدی . اوتار یخدن بش آی صوکره ، نورالدین پاشا طرفندن بعض ذوات ، کرک فوزی پاشا حضر تلرینه و کرک بکا ، کندیسنه بر وظیفه ویریلرسه نورالدین پاشانک جدیت و صمیمیتله ایضا ایده جگنه دائر دلائلر وقوعبولدی . بزده ، آناتولو مرکزنده کی آسایش مسئله سنی حله مأمور قوتلرمزی بوجک بر قوماندا آلتنده توحید ایتیمکه فائده تصور ایتدی کمزدن ۹ کانون اول ۳۳۶ ده سیواسده کی اوچنجی قول اردویی لغو ایده رک اونک وظیفه سنی یکی تشکیل ایتدی کمز مرکز اردوسنه تودیع ایتدک . بواردویه ده نورالدین پاشانی قوماندان یابدق .

نورالدین پاشا ، مرکز منطقه سنده بر سنه یه قریب ایفای وظیفه ایتدی . فقط ، صلاحیتی خارجنده ، اهلیدن بعضیلرینک حقوقنه تجاوز ایتدی کی حقنده مبعوثلرک وقوع بولان شکایتی و داخلیه وکالتندن استیضاحلری و وکالتکده شکایاتی محق کورمسی اوزرینه مجلسک طلبیه تشرین ثانی ۳۳۷ بدایتنده عزل ایدلدی . مجلس ، نورالدین پاشانک تحت محاکمه یه آلتسنه قرار ویردی . بوخصوص ، بنمله هیئت وکیل آره سنده ده بر مسئله نک حدوثی انتاج ایتدی . بن ، نورالدین پاشا حقنده تطبیق اولنسی طلب اولنان معامله یه اشتراک ایتدم . فوزی پاشا حضر تلی ده بنمله هم فکر اولدی . ایکیمزله هیئت وکیل آراسنده تحدت ایدن اختلاف مجلسجه حل اولندی . مجلسده ، نورالدین پاشانی مدافعه ایتدم . آغیر معامله یه معروض قالمقندن قورتاردم .

نورالدین پاشانی ، بوندن سکنز آی صوکره ، برنجی اردو قوماندانلغنده کوره جکز .

§ محترم افندیلر ، سقاریه محاربه سندن صوکره ، باش قوماندانلق وارکان حربیه عمومیه ریاستی ، آنقرده ایفای وظیفه ایدیوردی . بن ، عینی زمانده دیگر وظیفه لرمله ده اشتغال ایدیوردم . اوچ ، درت آی کچمه مشدی ، که مجلسده سقاریه ظفرینی اونوتانلر ، مخالفت وادیسنده ، ایلری کیتمک ایسته یلر ، کندیلرینی کوسترمکه باشلادیلر . سقاریه محاربه سندن اول باشلایوب پیدرپی گلش اولان مالطه موقوفیندن بعضیلرینک ، بو مخالف جریانلرده مشوق رولی اوینادینی آکلاشیلیمشدی . بونقطه یی مساعدکزه بر آز ایضاح ایده بم .

رؤف بك ، ۱۵ تشرین ثانی ۳۳۷ ده آنقریه گلشیدی .

رؤف بکی ، ۱۷ تشرین ثانی ۳۳۷ ده انحلال ایدن نافع وکالتنه انتخاب ایتدیردک .

رؤف بكي متعاقباً مواصلت ايدن قره واصف بكي ده ، آناطولی وروم ايلي مدافعه حقوق غروپي هيئت اداره سي اعضا لښه انتخاب ايتديردم . بوايكي ذاتك برندن حكومتده ؛ ديكرندن غروپده ، استفاده ايتكي فائده لي تصور ايتشدم . چوق كچمدي ، بركون رؤف بكك هيئت وكيلهده بر مسئله يي استيضاح ايتديكي خبر ویرلدي . عيني كونده ، قره واصف بكك ده ، غروپ هيئت اداره سنده عيني مسئله يي استيضاح ايتديكي بيلديرلدي . بوايكي ذاتك اولدن پينلرنده تقرر ايتديركلري آكلاشيلان موضوع بحث مسئله شو ایدی :

« تعقيب اولنان سياست عسكريه ندر ؟ »

بو سؤال دن استخراج اولنه بيله جك معناه اوله بيليردي ؟ نه يي آكلامق ايسيتيورلردي ؟ بزم سياسي وعسكري تعقيب ايتديكمز مسلك معلوم اولمشدي . استقلال تاممز تأمين اولونجه يه قدر ، دشمنلرله ووروشمق واونلري مغلوب ايدم جكمزه دائر اولان قطعي قناعتله ، محاربه يه دوام ايتك ... ايشته موضوع بحث ايديلن سؤال ايله ديمك ايسته بيليردي كه همه حال محاربه يه دوام ايله استحصال نتيجه ممكنميدر ؟ ممكن اولمديني احتماله نظر آ ، ده شمدیدن بشقه تدبير وچاره لره - كه آكلامق ايستكارينه كوره سياسي چاره لدر - توسل ايله ايجنده بولنديقمز بادره يه نهايت ويرمك مناسب اولمازمي ؟

بالطبع ، نه هيئت وكيلهده ونه ده غروپ هيئت اداره سنده بويله بر مسئله نك موضوع مذاكره و مناقشه اولمسنه مساعد ايتدم . بونك اوزرينه ، رؤف بك وڅانندن ، قردو واصف بك ده غروپ هيئت اداره سندن استعفا ايتديلر . رؤف بكك استعفا سي ، ۱۳ كانون ثاني ۱۳۳۸ تاريخنده مجلسده اوقونوركن ، عيني تاريخلي براستعفا نامه ده اوقونمشدي . بواستعفا نامه ، مدافعه مليه وكيلى بولنان رافت پاشانك ایدی .

افنديلر ؛ رافت پاشانك ده سبب استعفا سي حقنده بر قاج كله ايله عرض معلومات ايدم : ۴ كانون ثاني ۱۳۳۸ كوني ، مجلسك بر جلسه خفيه سنده ، شويله بر مسئله موضوع مناقشه ايدلمشدي . باش قوماندانلق و ارکان حريه عموميه رياستي آتقرده اوطورييورمش . جهه دن اوزاق بولونيورمش . بوندن استخراج اولنش كه بنم هم باش قوماندان وهم مجلس رئيسي اولمده مشكلات وارمش . اردو ايشلري ايني كيتميورمش . مجلس بر حرب انجمني تشكيل ايدم ركاردو وضعيتني تدقيق ايتلي ايمش . ارکان حريه عموميه رئيسي ، عيني زمانده اجرا وكيللري هيئي رئيسي اولديغندن ارکان حريه ايشلري ده ايني كيتميورمش . فوزي پاشا حضرتلري ، يالكز اجرا وكيللري هيئي رياستنده قالسين . ارکان حريه عموميه رياستيله مدافعه مليه وکالتی توحيد اولونسون ايمش .

مدافعه مليه وكيلى اولان رافت پاشا ، بالذات كرسي دن بوتزي مدافعه ايدنيوردي .
بونقطه نظر لره شو يولده جواب ویردم :

باش قوماندانلق و ارکان حربیه عمومیه ریاستی ، بك موافق اوله رق آنقره بی قرارگاه اتخاذ ایتمشدر . وظیفه سنی الیابی بورادن ایفا ایتمکده در . ایجابنده نه وقت ، زه به کیده جگنی کندیس ی تقدیر ایدر . جبهه ده بالذات مشغول ، جبهه قوماندانی واردر . بلا لزوم ، بزم ، شخصاً آنقره دن اوزا قلاشمه می آرزو ایتمکده معنا یوقدر . ارکان حربیه عمومیه ریاستی و مدافعه ملیه وکالتی ، باش قوماندانک تحت آمرنده ، باش قوماندانلق قرارگاهنی تشکیلی ایتمکده در . آیری ، آیری ، آیری دکلدر . ارکان حربیه عمومیه ریاستی اولان فوزی پاشا حضرتلرینک ، آنقره ده بولند قجه اجرا وکیللری هیئت ریاستی ده ایفا ایتمی بو کونک ضرورتلرنددر . چونکه اونک غیبوتنده ، رأفت پاشا ، اوکا وکالة ، اجرا وکیللری هیئت ریاستی وظیفه سنی ایفا ایتمشدی . موفق اوله مامشدی . هیئت وکیلده آنارش و قوعه کلدی . وکیللر ، اجتماع ایتیز اولدی . فوزی پاشا حضرتلرینک عودتی ، وکیللرک شکایتی اوزرینه وقوع بولدی . اردویه متعلق یابدیغمز ایشلری قونترول ایچون مجلسک برانجمن تشکیل ایتسند برأس کوریم . فقط بوانجمن بزم تحت ریاستمه اولور .

فی الحقیقه ، بوانجمن دیدیکم طرزده تشکل ایتدی . سابق حربیه ناظری جمال پاشاده اعضا اوله رق انتخاب ایدلدی . دیگر خصوصاً ، رأفت پاشا و امثالنک نقطه نظرلی ، ترویج اولنامشدی . ایشته ، بوسیدن استعفا به حاضر لانان رأفت پاشا ، استعفا سنی رؤف بکک استعفا سیله عینی کونده ویرمش اولور .

..

فندیلر ؛ بالمناصبه عرض ایتمشدم ، که مجلسده تشکیلی ایتدیکمز مدافعه حقوق غروپی ، مجلس مذاکرانک حسن جریانی تامینه و هیئت وکیل مساعیسنک عدم توقفه نهایته قدر خادم اولدی . فقط ، برطرفنده ، مخالف حس و فکرده بولنانلر ، هر کون ، بر آرزوها طرفدار بولد قجه غروپک مساعیسنی ، مشکلاته دوچار ایتمکه باشلادیلر . مخالفت فکرینک اساس منشای ، مدافعه حقوق غروپی نظامنامه سنک ماده اساسیه سنده کی ، ایکنجی نقطه ایدی . یعنی حکومت تشکیلاتنک ، تشکیلات اساسیه قانونه کوره یاپیلیمی مسئله سی ...

بروغرامک ایلک ماده سنک صوک فقره سی ، فکر وحسلرده امتزاج تام حصوله دائمی برمانع حالنده قالدی . بوسیدن غروپ داخلنده تشنت افکار وانضباط سزلق باش کوستردی . برطاقم ذوات ، غروپدن آیرلدی . بوچیقانلر ، خارجدیه بولنانلرله برلشهرک غروپی بیقمه جوق چالیشدیلر ، آنان تدبیرلر بوکا مانع اولدی . نهایت (ایکنجی غروپ) نامیه برغروپ تشکل ایتدی . بوغروپی تشکیلی ایدنلر ، مملکتده موجود آناتولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتنه

محافظه انتساب ايتدكلريني واونك قونغره لرده تثبيت اولئان غايه لر ينك معقي ، بولندقلريني ادها ايدنيورلردى . ايكنجى غروپك ظاهر آ اوڭ آياق اولانلرى ؛ صلاح الدين ، حسين عوني بككر كورونيورلردى . برنجى درجده فعال ومشوق اولانلرك ايسه ، رؤف وقره واصف بككر اولديني آ كلاشيلورلردى .

بوغروپك ؛ فعال وعنادجي اعضاسندن اولان صامسون مبعوثى امين بك ، صوك زمانلرده ، بالمناسبه آتقره يه كلشدى . بوتون حقايق آ كلامش ، مشوق ومفسد اولانلرى تلئين ايدنيورلردى . بوذات ، بكا شونى حكايه ايتدى : رؤف بك ؛ ايكنجى غروپي ، مفرطانه حر كته ، سوق ونشويق ايدنيورمش .. امين بك ، رؤف بكه ديمش ، كه بزي سوق ايتديككز بو ايش ، سهايه قدر كيدر .. اوزمان بزمه برابر بولنه جقميسكز ؟ رؤف بك شو جوابى وېرمش : « برابر بولمازسه نامردم .. ! »

افنديلر ؛ معلوم عاليكز ، اوزمان موجود اولان قانونه كوره ، وكالئر ايچون ، بن ، مجلسه نامزد كوستردم . مبعوثلر ، اوئه ايتديكم نامزده مثبت ويا منفي رآى ويررلر ويا مستكفف قاليرلردى . ايكنجى غروپ ، بنم نامزدلرمي نظره آليوب ، كندى غروپلرى نامنه ، اورته يه آتدقلرى نامزدلره ، قانونه مخالف اوله رق رآى ويرمك صورتيه ، حكومت تشككنه ، مانع اولمغه ، باشلاديلر .

افنديلر ؛ مجلسده ، اردو عليه نه ده برجريان وجوده كتيرلشدى . ديورلردى كه ، سقاريا محاربه سندن صوكره آيلر كچديكى حالده ، اردو نه ايچون تعرض ايتيور ؛ همه حال تعرض ايتيلدر ! هيچ اولمازسه محدود ، معين برجه ده بر تعرض پايلماليدر ، كه اردومزك تعرض قابليتي اولوب اولديني آ كلاشيلسين ! بوجريانه مقاومت ايتدك . مقصدمز ، تماماً حاضر لغمزي اكمال ايدمرك عمومى ونتيجه لى بر تعرض يامقى اولديني ايچون ، قسماً تعرض فكرينى ترويج ايدمزدك ، بونده بر فائده بو قدى .

مخالفلرده حاصل اولان قناعت ، اردومزك تعرض قابليتنى اكتساب ايدميه جكي نقطه سنده تكاليف ايتدى . بونك اوزرينه اردونك تعرضه سوقى جريانى توقيف ايتديلر . هجوم سيستمى دكيشديرمرك ، بشقه بر نظريه اورته يه آتديلر . بودفعه ، ديديلر ، كه بزم اصل خصمىز يونانيلر ، يونان اردوسى دكلدر . ذاتاً يونان اردوسى كاملاً مغلوب ايتسه كده ، بونكله بزم دعواىز ختام بوله مز . ائتلاف دولتلريني ، بالخاصه انكليزلرى فعلاً مغلوب ايتمك احباب ايدر . بونك ايچون ، يونان اردوسنه قارشى بر پرده خطى براقق ، اصل اردويى عراق شمال حدودنده تحشيد ايدوب ، انكليزلره تعرض ايتمك لازمدر . محاربه ايله دعواىزك حلى نظريه سى تعقيب اولونيورسه پايله جق ايش بودر ...

افنديلر ؛ بودرجه معنا ومنطقدن ماري فكلرله ، التفات ايتدك . اونك اوزرينه ، مخالفلك

سرفرازانى ، يکى بر پروياغاندا چيقارديلر : نرہ يہ کيدیورز ؟ بزى کيم ، نرہ يہ سوق ايدیور ؟
 مجهولانہ ..؟ قوص قوجہ برملت ؛ غير معین ، مظلم هدفلرہ سرسریانہ سوروکلنیرمی ؟
 بو پروياغاندا ، مجلس بناسندن ، آنقرہ محافلندن اردو صفلرینہ قدر انتشار ایتدیرلدى .
 اردویہ ، هر واسطہ ایله بو مفسدتکارانہ تلقینات ، یاپیلمغہ چالیشیلوردی .
 رؤف بك ، صیق صیق ، محرمانہ دیوردی ، کہ هیچ اولماز سہ حقیقی وضعیتی بکا سویلہ .
 اردو نہ حالہدر . فی الحقیقہ تعرض ایدہ میہ جکمی ؟

۴ مارت ۳۳۸ کونی آقشامی ، جہہ بی تفتیش ایتک اوزرہ ، آنقرہ دن مفارقتہ قرار
 ویرمشدم . بومناسبتلہ اوکون مجلسدہ ، جلسہ خفیہدہ ، بعض ایضاحاندہ ورجالردہ بولندم .
 آکلاندم ، کہ سقاریا میدان محاربہ سندن صوکرہ ، دشمن اردوسنی (اسکیشہر - سید غازی -
 آفیون قرہ حصار) خط عمومیسنہ قدر تعقیب ایدن قوتلرمز ، بوتون اردو اولیوب یالکمز
 سواریلرمز و سوارى قطعاً تمزہ نقطہ استناد اولمق اوزرہ ایلری سورولن بعض فرقہ لرمزدی .
 اردو مزك قرارى ، تعرضدر . فقط ، بوتعرضی ، تأخیر ایدیورز . سببی ، حاضر لغمزى
 تماماً اکالہ برآز دہا زمان لازمدر . یاریم حاضر لقلہ ، یاریم تدیرلہ ، یاپیلہ جق تعرض ، هیچ
 تعرض ایتہ مکدن دہا چوق فنادر . توقمزم ، تعرض قرارندن صرف نظر ایتدیکمز و یا خود بوکا
 اقتدار کسب ایتکدن نا امید اولدیغمز صورتندہ تلقی و تفسیر ایدلمکہ محل یوقدر .

— بوندن صوکرہ شو مطالعاتدہ بولوندم : عثمانیلر ؛ اختیار ایدہ جکلری حرکاتک شمولیہ
 متناسب احتیاطکار و مدبر داورانمدقلری ایچون ، دہا چوق ، حس و حرصلرینک تحت تأثیرندہ
 حرکت ایتدکلرندن ، ویانہ یہ قدر کیتدکلری حالہ ، رجعتہ مجبور اولمشلردر . اوندن صوکرہ ،
 بودا پشتہ دہدہ دورامدیلر ، رجعت ایتدیلر ؛ بلغراددہدہ مغلوب و رجعتہ مجبور ایدلایلر . بالقانلری
 ترک ایتدیلر . روم ایلیدن چیقارلایلر . بزہ ، ایچندہ ہنوز دشمن بولنان بو وطنی ، میراث
 براقدیلر . بوصول وطن پارچہ سنی قورتاریرکن اولسون حرصلرمزدن ، حسلرمزدن فراغت
 ایدرک متائی اولہلم . خلاص ایچون .. استقلال ایچون اول و آخر دشمنلہ بوتون موجودیتمز
 ووروشہرق اونى مغلوب ایتکدن بشقہ قرار وچارہ یوقدر واولہمز !

سیکیر کہوشہدیجی سوزلرہ ، تلقینلرہ ، اہمیت واعتماد عطف اولناملیدر . عثمانلی طرز
 ادارہ و سیاستنک یاراتدینى بونوع ذہنیتلر مردود کورولمیلدر . اردو ایلہ ، محاربہ ایلہ ، عناد
 ایلہ بوایشک ایچندن چیقیلماز طرزندہ کی ، منہی خارجدہ بولنان نصایحہ تبعیت ایلہ ، بروطن ،
 برملت استقلالی قورتاریلامز . تاریخ ، بویلہ برحادثہ قید ایتہ مشدر . بونک عکسنی دوشونہرک
 حرکت ایدہ جکلرک ، مرارت انکیز نتایجلہ ، قارشیللاشہ جقلرینہ ، شہہ یوقدر . تورکیا ، ایشتہ ،
 بویولہ کی غلط فکترلہ .. غلط ذہنیتلرہ ، صاحب اولانلر یوزندن ، ہر عصر ، ہر کون ،
 ہر ساعت برآز دہا تدنی ، برآز دہا سقوط ایتمشدر . بوسقوط ، یالکمز مادیاندہ اولسہ یدی ؛

هیچ بر اهمیت یوقدی . مع التأسف ، سقوط ، اخلاق و معنویاته قدر شامل اولمش کوروئور .
هیچ شبهه یوق، که بو بویوک مملکتی ، بوقوجه ملتی کریوه محو و اضمحلاله سوق ایدن ، باشلیجه
عامل ، بو اولمشدر .

§ افندیلر ؛ بیلیرسکیز ، که مجلسده بو عرض ایتدیکم دورده ، اک چوق منفی و بدبینانه
رول یاپانلر ، وقتیه ، تورک ملتک کندی کندیته تأمین استقلال ایده میه جکی قناعتی اظهار
ایتش اولان ذوات ایدی . شونک ، بونک ، مانداسنی طلب اصرارنده بولناقلر ایدی . اونک
ایچون مطالعاتمه شو بولده دوام ایتدم : دیدم ، که افندیلر ؛ مادی و بالخاصه معنوی سقوط ،
قورقو ایله .. عجز ایله باشلار .

عاجز و قورقاق انسانلر ، هر هانکی برفلاکت قارشوسنده ملتکده عطالته دوچار اولسنه
و مجتنب برحاله کلسنه سائق اولورلر . عجز و تردده ، او قدر ایلری کیدرلر که عادتاً کندی کندیلری
تحقیر ایدرلر . دیرلر ، که بز آدم دکلز واولامیز ! کندی کندی مزه آدم اولمه مزه امکان بوقدر .
بز بلا قید و شرط ، موجودیتیزی راجحییه تودیع ایدلم . بالقان محاربه سندن صوکره ملتک ،
بالخاصه اردونک باشنده بولناقلرده ، بشقه طرزده فقط عینی ذهنیتی تعقیب ایتمشدر .

تورکیه یی ، بویه سقیم یولرده انقراض و اضمحلال وادیسنه سوق ایدنلرک الندن قورتارمق
لازمدر . بونک ایچون ، کشف اولنش بر حقیقت وارد ، اوکا تبعیت ایده جکیز . او حقیقت شودر :
تورکیانک رأس تفکرینی ، بوسبوتون یکی بر ایمانله تجهیز ایتمک .. بوتون ملته جید بر معنویت و یرمک .

شمدی افندیلر ؛ دشمنه تعرض ایچون ویرلش اولان قطعی قرارمزی تطبیقه باشلامه دن
اول ، احضار واکال ایتمکه مجبور بولندیغمز وسائط حربیه نکه نه اولدیغنی عرض ایدهیم : نام
اوچ واسطه نکه حاضر لغتک کافی درجه ده اولدیغنی کورمک لزومی حس ایدیورم . اولردن ،
برنجیسی واک مهمی و اصل اولانی دوغریدن دوغری به ملتک کندیسی در . ملتک ، حیات
و استقلال ایچون قبلنده .. وجداننده متجلی ، منکشف ، آرزو واملرک صلابتیدر . ملت ،
بو آرزوی دروینسی نه قدر قوتلی اظهار ایدرسه ، بو آرزو واملنک تحقق ایچون نه قدر چوق
عزم و ایمان کوستیرسه ، دشمنلره قارشو موفقیت ایچون او قدر قوتلی بر واسطه به مالک
اولدیغمزه قانع اولورم . ایکنجی واسطه ؛ ملتی تمثیل ایدن مجلسک آرزوی ملی اظهارده
و بونک ایجاباتی قناعتله تطبیقه کوستره جکی عزم و جلا دندر . مجلس نه قدر چوق تساند و وحدت
حالنده آرزوی ملی تحلی ایتدیر پر سه دشمنه قارشو او قدر قوتلی واسطه تفوقه مالک اولورز .

اوچنجی واسطه ؛ ملتک مسلح اولادلرندن عبارت اولوب دشمن قارشوسنده متحشد بولنان
اردو مزدر .

§ افندیلر ؛ دیدم . بو اوچ نوع واسطه ویا قوتک دشمنه قارشو وجوده کتیردیک جبهلر ،
ایکی ماهیتده تصور اولنه بیلیر . قولای آکلاشیلیمق ایچون شویه دیهیم ؛ داخلی جبهه ، ظاهری

جبهه .. اصل اولان داخلي جبهه در . بوجهه بوتون مملكتك ، بوتون ملتك وجوده كتيديكي جبهه در . ظاهري جبهه ، دوعريدين دوعرويه اردونك دشمن قارشوسندهكي مسلح جبهه سيدر . بوجهه ؛ تزلزل ، تبدل ايدم بيلير ؛ مغلوب اولم بيلير . فقط ، بحال ، هيچ بروقت برملكتي ، برملتني محو ايدم مز . مهم اولان ، مملكتي تملندن ييقان ، ملتني اسير ايتديرن داخلي جبهه نك سقوطيدر . بو حقيقتنه بزدن زياده واقف اولان دشمنلر . بوجهه مزي ييقمق ايچون عصرلرجه چالشمشلا وچالشمقده درلر . بوكونه قدر موفقده اولشلردر . في الحقيقه « قلعه ني ايچندن آلق » طيشندن زورلامقدن چوق قولايدير . بومقصده شخصلر مزه قدر تماسه كله بيلان مفسد ميقر و بلك ، واسطه لرك موجوديتني ادعا ايتك جاژدر .

مجلسك ذهني ، افعا ، وضعيتي ، دشمنه اميدبخش اولدقجه داخلي وخارجي جبهه لرمزك يرندن اوينا مسنه امكان واحتمال يوقدر . مجلسده ، برويا بر قاچ اعضانك بديني تلقين ايدن سوزلرندن بيله علممزه استفاده چاره لري آرانيلمقده اولديغنه شبهه ايدلمه مليدر . خارجيه وكالتنك دوسيهرلي بوكا دائر وثيقه لرله دولودر . قطعيته عرض ايدرم ، كه ايسته ميه رك اولسه دخی دشمنلره اميد ويره جك شمهلر ویرلدكجه ، دعوای ملینك حلی تأخره دوچار اولور .

§ افنديلر ؛ بومطالعادن صوكره ، جبهه ده بولنه جغم صيرهلرده ، اردونك حسيات وافكارى اوزرنده نا اميدي توليد ايدم جك مناقشات علنيه دن صرف نظر ايدلمسني ، بالخاصه مجلسدن رجا ايتدم . بوبيانا تدم صوكره ، مخالفلركده سوزلرني استماع ايتدم . مخالفلردن بري ، مطالعات ورجالرمي ، امر وپريورم صورتنده تفسير ايلدي . ديكر بري ، مجلسك حسياتنده كي زاهتمدن شبهه ايتديكمي درميان ايتدي . بر بشقه سي قابل تطبيق اوليان برشي ، ياييله مز . اردويي اضمحلاله سوق ايدرسك افندم . ديدى .

§ محترم افنديلر ؛ هيئت عليه كزي ، مخالفلرك سوزلريله اشغال ايتك ايسته م . چونكه ، بوسوزلر برقچ كشينك شاشقين وجاهل دماغلرينك عكسلرندن بشقه برشي دكلدي . هيئت عموميه ، معروضاتي حسن تلقى ايله مشدى . يالكيز شرق جبهه سي قوماندانك بر مطالعه سنه ، بش اون كوندن بري ویرمكه موفق اولمديغم جوابي ، جبهه يه كيمه دن اول بوكون ، يعني ۴ مارت ۱۳۳۸ده يازمشم . اوني عرض ايدم جكم . جوابك آكلاشيلمسي ايچون مساعده بيوررسه كز اولارود ايدن مطالعه ني اوقويالم :

ذاته مخصوصدر .

باش قوماندان مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه

امور اداره مزك وجه تشكلى حقنده كي مناقشه لر بزه هنوز واصل اولمقده در . حال صلحك

تأسسندن سوکره کی انتخابانده ، برچوق قیمتی ذاتلر ریسه برطاقم محافظه کارلر طوبلائسنه قارشی شمدیدن آلنه جق تدبیری اگ مهم بولورم . مجلس ملی ، قیمتدار شخصیتلری حاوی اولمزه ، ایکی یوک محذور مملکتی بوکونکی خرابیسنندن قورتارامیه جقدر . برنجیسی ، فکر تجدد اولیه جق . ایکنجیسی ، اگ مهم لایحه لری هر هانکی برحسه قایله رق مناقشه یه دخی لزوم کورمه دن رد ایدیوره جکلردر . بویله بر مجلسه قارشی اعضاسی بویوک متخصصلردن مرکب ، ایکنجی بر مجلس بولونسنی ، فائده لی کوریورم و مجلس ملینک ناظمی و ترقیه دوغرو سائق اوله جنی کی حیات مملکته تعلق ایدن قرارلر ، مبعوثلر مجلسنده هیجانله رد ویا قبول ایدلسه بیله ، بو مجلسک ایقاظ وارشادیه قرارک تعدیلی و ضررک دفعی ممکن اولور . بو مجلسه اعیان دیهرک اسکی دورک کهنه حیاتی خاطر لامامق ایچون بویوک متخصصلر مجلسی ویا دها مناسب برنام ویرله بیلیر . اعضاسنی بر طاقم قیود و شروط آلتنده طبق مبعوثلر کی ملت انتخاب ایدم بیلیر . هر هانکی برمسلك اگ عالی تحصیل کورمک و تورکیا حکومتک وکالتی ، والیکنی ویا اردو قوماندانلقی یا پمش اولق کی مهم شرطلر تقرایله تقید اولنه بیلیر . مسأله نک تقرمانک تثبیتی ، موجود حکومتلرکده تدقیقه هر درلو محذوردن سالم بر حاله ممکندر . بویوک متخصصلر هیئت قبول اولنورسه ، هر وکالتک شوراسی ده بونلردن آریلیر . مثلاً ، عسکری شوراسی ، نافع شوراسی و سائره کی ایکی مجلسک تصدیقندن کچهرک برمدت ایچون تعقیبی اساس اتخاذ ایدیه جک اولان هر هانکی بر پروغرامزده ثابت قدم اولق و بو پروغرامک طرز تطبیقه سننده ، مقصود هدف و غایه یی محافظه ایتک ایچون ، بو شورالرک وجودنی پک لزوملی عدایدیورم . عکسی حاله وکالتلرده شخصیتلر دکیشدکجه ، پروغرام و بونی پانه جق شخصیتلرده آز چوق دکیشمکدن قورتوله میه جقدر . بوندن باشقه قبول ایدیلن هر هانکی برشی ، متخصصلرنجه قبول اولنمزه موجب تقید اولور . ملت بوکا لازمی کی صاریلی . ملت مجلسی ، ملت نامنه برشی رد ویا قبول و قوتلرول حقیدر . فقط بوبشفه ، اختصاص صاحبیلرک پانه جنی و بوندن سوکره قبول اولنه جق شی ده بشقه اولور . حال طبعیینک رجوعندن سوکره کی اندیشه و ملاحظاتی عرض ایلیورم . مطالعه سامیلرینک اشعارینی استرحام ایلرم .

۱۸ - ۲ - ۳۳۸ وبلا نومرولیدر .

شرق جبهه سی قوماندانی
لاظم قره بکر

۳۳۸-۳-۴

مخصوص صدر

شرق جبهه سی قوماندانی کانظم قره بکر پاشا حضرت تلرینه

ج : ۱۸ - ۲ - ۳۳۸ تاریخ وبلا نومرولی شیمیره یه .

مملكتك اداره عموميه سینه واضع ایلد یكانه قوه عالیه بولنان بویوك ملت مجلسك اتخاذ ایده جکی مقررانك متخصصاردن مرکب دیگر بر هیئت طرفندن تدقیق ایدلمه مسندن تولد ایده جک محاذیر حقنده کی نقطه نظر دولتری اساس اعتباریله اصابت کامله یی حائر در .

آنحقی ، نام وعنوانی (اعیان) اولسه دخی ملتک بونون حقوق وصلاحیتی حائر اوله رق انتخاب ایدلمش وایدیله جک اولان بویوك ملت مجلسك مقررات اساسیه سنی دیگر بر هیئتک قرار یله تقید ایلک اداره عمومیه ده تعقیب ایلدیکمز اساسانک روحیله قابل امتزاج اوله میه جقدر . اشبو متخصصر مجلسك ده مطالعه علیه لری وجهله ملت طرفندن مبعوثلر کی انتخابی تقدیرنده عینی منبعندن عینی صلاحیتی آلمش ایکی بویوك قوتک اداره عمومیه ملته مؤثر اولسی وضعیت حقوقیه ده اولدینی کی عملی ساحه ده ده موجب تشوش بر ایکیکک تولید ایده جک وبو وضعیتدن متولد موازنه سزایکی تألیف ایچون حیات و حقوق ملته مداخله کار اوچنچی بر قوتک وجودینی قبول ایتک ایجاب ایلیه جکدر .

فکر عاجزانه مه کوره تصور بیوریلان محذورلری ازاله ایچون چاره یكانه ملت مجلسك ارباب لیاقت واختصاصدن مرکب اوله رق انتخابی تأمین ایتک و مجلسك تشکیلات داخلیه سنده ، انجمنلر انتخابنده ، هیئت وکیلک تفریق وانتخابنده علم واختصاص خصوصنه فوق العاده اهمیت ویرمک خصوصلرندن عاوتدر . کچیردیکمز فبیجیح تجربه لارک نتایجندن ملهم بولنان وملتکک اداره سنده اسلم بر طریق اولدینی کی حقوق اساسیه نقطه نظرندن ده اک مقبول برشکی احتوا ایلین اداره حاضره مزک تأیید و تقویه سیله انتخابات خصوصنده ده متیقظ بولونیلمسی سایه سنده حال ایچون اولدینی کی استقبالده کی تجدیدات وانکشافات ایچونده اک زیاده موقعیت بخش بر اداره ماکنه سی قورولمش اوله جفنی عرض ایلرم .

تورکیه بویوك ملت مجلس رئیس

مصطفی کمال

§ محترم افندیلر ؛ ۳۳۷ سنه سی ظرفنده ، مختلف دولتلرله رسمی وغیر رسمی بر طاقم تماسلر وقوع بولیوردی . تورک — روس تماس و مناسباتی مثبت بر استقامتده انکشاف ایدیوردی . فرانسزلردن ماعدا ، ایتالیانلر وانکلیرلرله ده تماسلر اولمشدر . ۳۳۷ سنه سی حزراننده سوء تفهیمی موجب اولمش بولنان بر مسئله یی ذکر ایده جکم . ۱۳ حزران ۳۳۷ ده قوای ائتلافیه باش قوماندانی جنرال هارینگتونک مقرینندن اولدینی افاده ایدن بیکباشی هازی Henry وشتورتون Sturton نامنده ایکی ضابط مو تورله اینه بولی به کلدیلر . بوضابطلر ، جنرال هارینگتون طرفندن شوتبلیغانده بولندیلر : بن ، بر طور پید وایله اینه بولیدن استانبولده بوغاز ایچنده هارینگتونک یالیسنه کیده میم . اوراده جنرال ایله صلح اساساتی اوزرنده آکلاشه میم . انکتره نک استقلال

تألمزی قبول ایتدیگنی و یونانیلرک طوراقلریزدن چیقاریله جقلری و مسائل ساثره اوزرنده مناقشه نك ممكن اولدیغنی سولشیر . بو ضابطلره ویریلن جوابده ، بنم استانبوله کیتیمه جکم و جنرال هاریفتونک اینه بولی به کلوب اوصرده اوراده بولان رأفت پاشا ایله کورشمسنگ مناسب اوله جنی بیلدرلمشدی .

۱۸ حزران ۳۳۸ تاریخلی برتلغرافده ، استانبوله حامد بکدن ورود ایتدی . بوتلغرافنامه مالی شوبله ایدی : بوراده موقع رسمیمی اولان بر انکلیز ، انکلتزنك استانبوله اك بویوك مقیمی نامه بوکون بنده کزه مراجعتله سریع بر صلحه واصل اولقی ایچون مذاکره حاضر بولندقلرندن مصطفی کمال پاشا حضرتلریله همان مناسباته کیریشمک آرزو ایتدکلرینی و جواب سریعه منتظر بولندقلرینی عرضه دلالت ایتیمی رجا ایتدی .

§ حامد بکه ویریلن جوابده ؛ مذاکرانه حاضر اولدیغمز بیلدرلمشدی .

۵ تموز ۳۳۷ ده زونفولداغه کلن بر انکلیز طورپیدوسی جنرال هاریفتوندن بکا بر مکتوب کتیرمشدی . ترجمه سی آقرمه تلغرافله بیلدریلن بومکتوب شو ایدی :

« قوماندان هاری واسطه سیله آلدیغم خبره نظر آ ذات عالی لری بکا رعسـ کـرک برعسـ کـرله کوروشمسی قیلندن بعض مطالعات درمیان اتمک آوزوسنده بولونیورسکـز . بویله اولدیغنی تقدیرده ذات عالی رنجـه موافق کوریلـه جـک بر کونده اینـه بولیده ویاخود ایزمیتده ذات عالی لری نه ملاقی اولقی اوزره « آژاکس ، Ajax » زرهلیسیله عزیمت ایچون بریتانیا حکومتی طرفندن مأذونیتی حائز بولونیورم ووضیعت حقنده آرزو بیورولدیغنی تقدیرده صوـکـدرجه واضح و سربست بر صورتده تعاطی افکار ایـلـکه حاضرم . مطالعاتکـزی دیکـله مکـه بونلری برای تدقیق انکلتـره حکومتنه تبلیغه مأذونم . انکلتـره حکومتی نامه نه اجرای مذاکره ، نهـده مکـله ایچون هیچ بر صفت رسمیه یی حائز دکـم . ملاقاتکـ انکلیز زرهلیسـنده وقوعی لازمدر . زرهلیـده ذات عالی لری ، کندیلرینه لایق بر صورتده قبول ایدیلـه جـکدر . قرمه عودتـلرینه قدر حریت کامله یی حائز بولـنه جـقـلدر . بصورت قبول ایدیلـکی تقدیرده ذات عالی لری نه موافق کله جـک تاریخ وساعتـلرک لطفاً تعینی رجا ایدرم . »

بومکتوب محتویاته نظر آ جنرال هاریفتونله تماس آرایان واونکله کوروشمک آرزوسنی اظهار ایدن بن اولدیغم آکلاشیلیور . حالبوکه حقیقت ، بویله دکلدی . اونک ایچون جنرال هاریفتونه شو جوابی ویردم :

« زونفولداغه کوندرمش اولدیفکـز مکتوب ترجمه سنی بوکون آقرمه بیلدریلر . آره مزده واقع اوله جق مکالماتک بر سوءفهم اوزرینه مؤسس اولمه سنی ایچون آئیده کی خصوص اوزرینه دقتکزی جلبه مجبورم . ۱۳ حزران تاریخنده بیکباشی هاری ورفقاسی اینه بولی به کله رک ذات عالی لری نك ، بیکباشی هاری طرفندن رأفت پاشایه تکلیف ایدلمش اولان اساسلر اوزرنده بنـله

کوروشمك آرزو ايتديگكزى بيان ايتمشلردى . نته گيم بوجھتلر بيكباشى ھازى طرفندن سزە
خطاباً يازيلوب برصورتى ، طرفندن ممضى اوله رق بزه براقيلمش اولان مکتوبده بيان ايدلمشدر .
آره مزده باشلايان دوغرىدن دوغرى به مخبراتك مقدمه سى بوندن عبارتدر . مطالب مليه مز ،
ذات عاليلرنجه معلومدر . ملي طور اقلرمزك دشمنلردن تاميله استخلاصى ، حدود مليه مز
داخلنده سياسى ، مالى ، اقتصادى ، عسكىرى ، عدلى ، حرثى استقلال تاممز اساسى قبول ايدلديكى
تقديرده مذاكراته كبرمكه آماده اولديغمزى بيان ايدرم . بيكباشى ھازى طرفندن سزە ايضاح
ايديلن اسبابه بناءً مذاكراتك ذات عاليلر نه فوق العاده حس قبول كوستريله جك اولان اينه بولى
قصبه سنده وقرده واقع اولمى طرفزدن موافق كورولمشدر . بونقاط نظرده ، آره مزده
مطابقت افكار اولوب اولمديغنى تصريح ايدمكه جوابكزه انتظار ايدىورم . مقصد عاليكز ،
ساده جھ وضعت حقنده تعاطى افكار ايسه ، بونك ايچون رفقامزدن برينى مأمور ايدم بيليرز .»

بومكتوبه بر جواب گلدى . آنجق تموزك يدنجى كوني ، استانبولده حامد بكي كورن انكليز
مصلحتكدارى موسيو «رانيغنان ، Ratingan» بر تاجر صفتيله آناتولى به كنن بيكباشى ھازى به
جنرال ھارينغتون اوراده كى انكليز اسراسنك موقع وسختلردن خبردار اولمغه چالشمسنى وقابلسه
ملى اردولرك استانبوله دوغرو حرکاته دوام ايدوب اتميه جكلمرينك مصطفى كمال پاشادن تحقيقاتى
تنبیه ايدلديكى جهتله، بيكباشى ھازينك بوندن ماعدا تشبثانده بركونا صلاحيتى اولمديغنى بيلدیرلمش .

§ افنديلر ؛ ۳۳۸ سنه سى آغستوسنه قدرده غرب دولتريله مثبت معناده جدى مناسبتلر
وقوع بولمى . مملكتمزده بولنان دشمنلرى سلاح قوتيله چيقارمدهجه ، چيقاره بيله جك
موجوديت و قدرت مليه مزى فعلاً اثبات ايتمدهجه ، ديپلوماسى ساحه سنده اميده قابيلمه نك
جائز اولمديغنى حقنده كى قناعتمز قطعى ودائىمى ايدى . اك دوغرو قناعتك بواولديغنى ، بواوله جفنى ،
طبيى اوله رق قبول ايتمك موافقدرد . فى الحقيقه بوكونك شرائط حياتيه سى ايچنده بر فرد ايچون اولديغنى
كى ، برملت ايچون دخى قدرت وقابلتيني اثر فعلى ايله اظهار واثبات ايتمدهجه اعتبار واهميت انتظارنده
بولنمق بپوده در . قدرت وقابلتيدن محروم اولانلره التفات اولنماز . انسانلق ، عدالت ، مروت
ايجاباتى ؛ بوتون بواوصافى حائز اولديغنى كوسترنلر طلب ايدم بيلير .

افنديلر ؛ جهان ، امتحان ميدانيدر . تورك ملتى ، بونجه عصرلردن صوكره ينه بر امتحان ،
هم بودفعا لك چتين بر امتحان قارشوسينده ، بولندبريليوردى . امتحانده موفق اولمدهن ،
اطفكارانه معامله لره انتظار ايتمك بزم ايچون جائز اوله بيليرميدى ؟

بر ، كمال جديتله جهان نظرنده ويره جكمز امتحانه حاضر لانيركن ، بر طرفدن مشاهدركده
وضعت واحوال روحيه وفكرية لرينى ، نظرندن دورطو تمامنى دائماً فائده لى بوليوردق . بومقصدله ،
معلومكز اولديغنى وجهه ، اولاً ، خارجيه وكيلى بولنان يوسف كمال بكي وبالاخره ده داخله
وكيلى اولان قنقى بكي آوروپايه اهزام ايتمشدك . استانبول اوزرندن آوروپايه كيده جك اولان يوسف

کمال بکه استانبوله طائد بعض خصوصى وظیفه لرده ویرلشدی . یوسف کمال بك ، عزت پاشا ورفقاسیله و آرزو وطلب حقیقی وقوعنده وحیدالدین ایله ده کوروشه جگدی . وحیدالدینك ، مجلسى طانیسی ، عزت پاشا ورفقاسنك ، بزم تثبیت ابتدیکمز هدفه متوجه اوله رق یورومسی لزومنی ، تکلیف ایده جگدی . یوسف کمال بك ، استانبوله ، آلدیفی تعلیمات دائره سنده حرکت ایتدی . فقط ، مع التأسف عزت پاشا ورفقاسی ، کنديسنی اشغال و اغفال ایدرك پادشاهه برمر اجعتی صورتنده کوتوردیلر . عزت پاشا ورفقاسی بونکله ده اکتفا ایتمه رك ، یوسف کمال بكك آوروپاده کی تشبثاتی اغلاق واشكال ایتك اوزره عزت پاشایی ، یونان تحت اشغالنده بولنان یرلردن کچیره رك یوسف کمال بكدن اول پارسه ولونده یه کوندردیله . عزت پاشا ، بوسیاحتی صوك دقیقه به قدر کیزله مشدر .

یوسف کمال بكك پارس ولونده ده یاپدینی مکالمه لردن بر نتیجه حقیقمدی . بالکز ، شو آ کلاشیلدی که دول ائتلافیه خارجیه ناظرلری قریباً اجتماع ایده جکلر ، بزه صلح تکلیفاننده بولنه جقلمش . آناتولینك تخلیه سی اساس اعتباریله قبول ایدلمش ایسه ده قونفرانس مذاکراتی انساننده محاربه باشلارسه صلح تشبثلرینك عقیم قاله جنی جهته یونانیلرله بر متارکه عقد ایتمه مز لازم ایمش . بویخصوصی ، یوسف کمال بکه سویله بن لورد کورزون ، یوسف کمال بك ، قونفرانسك اولو آناتولونك تخلیه سنه قرار ووروب طرفینه تبلیغ ایتسنك متارکه دن ده قوتلی اوله جفنی سویله مش . لورد کورزون ، متارکه ده ، مصر قالمش و بونك حکومه ابلاغیه آله جنی جوابك کنديسنه اعطاسنی بیلدیرمش .

یوسف کمال بك هنوز عودت ایتمه دن ، دول ائتلافیه خارجیه ناظرلری قونفرانسی ۲۲ مارت ۳۸ - ۹۲۴ تاریخنده ، تورکیا و یونان حکومتلرینه متارکه تکلیفنده بولندی .

بو صروده بن ، جهه ده بولونیوردم . متارکه تکلیفندن خارجیه وکالتی وکیلی جلال بك طرفندن خبردار ایدلدم . متارکه تکلیفنك خطوط اساسیه سی شونلردی : طرفین قطعاتی آره سنده ، اون کیلومتر و لوق عسکردن خالی بر ساحه تشکیل ایدیه جك . . قطعات ، انسان و مهمات اعتباریله تقویه ایدیه جك . . وضع الحیشه تبدیلات یاپیلیمه جق . . مالز مه دخی بریردن بریره نقل ایدیه جك . . اوردومز و عسکری وضعیتمز ، ائتلاف دولتلرینك عسکری قومیسسیونلرینك مراقبه و تقیتیشنه عرض ایدیه جك . . بوقومیسسیونلرك حکملکنی ، خلوصه قبول ایده جکمز . . مخاصمات ، اوچ آی مدته تعطیل ایدیه جك و مذاکرات اولیه صلحه طرفینه قبول ایدیلنجیه قدر ، اوچر آیلق مدته کنديلککندن تجدد ایده جك ، مخاصمیندن بری حرکت کچمک ایسترسه ، متارکه مدتنك اقتضاسندن هیچ اولزسه اون بش کون اول طرف دیکره و ائتلاف دولتلی مثللرینه اخبار کیفیت ایده جك . .

افندیله یونانیلر ، بومتارکه کی درحال قبول ایتدیله . یونان اردوسی سقاریده ماده و معنا

مغلوب ایدلشدی . بواردونك يکیدن واسع مقياسده حرکت و تعرض ياپه رق تجربه طالعه بردها قیام ایتسی مشکل ایدی . بونی ، بحقیقتی ا کلامق ، البته هر کسیجه ممکن اولشدی . یونان اردوسنی یکیدن نتیجه قطعیه ویره جک حرکاته سوق ایتک ممکن اوله منیجه ، بزمده برسنیه یقین بر زماندبری احضاریله مشغول اولدیغمز اردومزی عطالته سوق ایتک ، حکومت ملیه امیدلر ویره رک ، انتظار اینجده براقق و بو صورتله کچه جک زمان ظرفنده ، حکومت ملیه واردومزی کوشه تک جدأ مهم برتدیر ایدی . بناء علیه ائتلاف دولتلرینک ، آناتولوی نخلیه و شرق قریب مسئله سنی حل مقصدله اولدیغنی ، افاده ایلدکری بو متارکه شرائطی جدیدله تدقیق ایتدک .

اولا ، آقرده بولنان هیئت وکیله ایله ، ما کنه باشنده ، مخبره ایله مداوله افکارا بندک . استانبولده کی مأمورمز واسطه سیله خارجیه وکالتندن دول متفقہ مثلارینه ویرلسنی تنسیب ایتدیگمز ایلک جواب شو ایدی :

« متارکه تکلیفی حاوی نوطه بی ۲۴ مارت ۳۳۸ تاریخلی تلغرافنامه کزده ذیل اوله رق بوکون ۲۴ مارت ۳۳۸ ساعت ۰۰ ده آلدیم . محتویاتنک ، اردونک وضعیتنه تعلقی اعتباریله هیئت وکیله حه وایجاب ایدرسه مجلسجه ، موقع مذاکره قوتنه دن اول ، جهده بولناز باش قوماندانک مطالعه سنی بیلدیرمسی ایچون مشارالیه یازدم . کیفیتی مثلارک آرزولری وجهله ممکن اولدیغنی قدر قیسه برزمانده ، تورکیا بویوک ملت مجلسی حکومتنک جوابی ابلاغ ایده جکی مثلارله بیلدیریکز فندیم . »

۲۴ مارت ۳۳۸ تاریخنده هیئت وکیله ریاستنه شو مطالعه می بیلدیردم :

« اساس اعتباریله ، دول متفقہ خارجیه ناظرلرینک مشترکاً یابدقری متارکه تکلیفنه قارشی ، رد ایله مقابله ایتک ویا هر هانکی بر شکل و صورتده عدم تمایل ویا عدم اعتماد حسی ویره جک طرزده مقابله ده بولمق ، دوعرو دکدر . بالعکس متارکه تکلیفی حسن تلقی ایتک لازمدر . بناء علیه ویره جکمز جواب ، منفی دکل ، مثبت اوله جقدر . دول متفقده حسن نیت بوق ایسه بالنتیجه منفی معامله آنلردن واقع اولمیدر . بز ، بالکیز اونلرک تکلیف ایتدیکی شرائطی قبول ایده میه جکمز دن مقابل شرائط درمیان ایده جکز . »

ایرتسی کون آژانس و تلغرافلرده ، نوطه دن بحث ایدرک شو حوادثی نشر ایدیورلردی :

« شرق قریبده صلحی اعاده ایتک ویکیدن جان و مال ضایع اتمه دن ، آسیای صغرانک نخلیه سی مقصدینه معطوف اولدیغنی ظن ایدیلن اشبو تکلیفک ، تورکیا بویوک ملت مجلسی حکومتجه حسن تلقی ایدلیدی و دول متفقهنک حسن نیت و وضع بیطرفیسنه امنیت ایدرک ، حکومتجه مثبت جواب ویرلسی مأمول قوی بولندیغنی ، حکومت مخافتنجه افاده اولمقدردر . مذکور تکلیفک معقول و قابل تطبیق شرائطی محتوی و صلحک بر آن اول عودتی تأمین ایده جک قیسه مدله ، مقید اولسنی تمی ایدرز . »

هیت وکیلەنک ، ویریلەنک جوابک آوروپادە بولنان خارجیه وکیلەنک عودتە تعلیق
مطالعەسە ویردیکم جوابدە بواسطارە لزوم اولدیغنی بیلدیرمکله برابر جواب حقنەدەکی عمومی
قراری دە شو صورتە خلاصە ایتم :

« متارکە تکلیفی پار پرنسپ قبول ایدیورز . آنجی اردونک ا کال واحضارندن بر آن
کری قانیه بقدر . اردومزک داخلە ، اجنبی قونترول هیئتلی ، صوقیه جفر . متارکە یی ،
تخلیه نک اجراسی ایچون قبول ایتمک اساسلی دائرەسندە قابل تطبیق واجرا شرطلر درمیان
ایدە جکز . متارکە ایله برابر تخلیه نک باشلامسی اک مهم شرطی ، تشکیل ایدە جکدر . »

مارتک ۲۴نجی کونی ماکنە باشندە ، بن ، نوطیه ویریلەنک اولان جوابی ، هیت وکیلە
بیلدیرد . هیت وکیلەدە آنقرەدە حاضرلادقلری بر جواب صورتی بکا بیلدیرمشلردی . ایکی
جواب صورتلری آرەسندە بعضی فرقلر کورولدی . نهایت ۲۴ مارت کیمەسی هیت وکیلە ایله
سیوریحصارده برلشەرک ، جوابی نوطی بلمذا کرە تثبیت ایتمکە قرار ویردک .

افندیلر ؛ استانبولدهکی مأمور مخصوصمزک ، خارجیه وکالتە کشیدە ایتدیکی ۲۵ تاریخلی
شیره تلغرافنە نظرآ ، مأمور مخصوصمز توفیق پاشا ایله کوروشمش . . توفیق پاشا ؛ مثلاًرک ،
پادشاهک حکومتە ویردکاری عینی نوطەنی آنقرەیه تبلیغ ایدەرک آلنەجق جوابک کندیلرینە
بیلدیرلمسی رجا ایتدکلرینی سوبلەمش . مأمورمز توفیق پاشایە حق کلامک یالکز متارکە تکلیفی
خصوصندەمی یوقسە عموم مسائلەمی آنقرەیه عائد اولدیغنی صورمش ، توفیق پاشا بوکا جواب
ویرەمش . مأمورمزک عزت پاشادن نه کی خبرلر آلدیغنی سؤلنە ، توفیق پاشا شو جوابی
ویرمش : عزت پاشا یاقیندە قونفرانسک انعقاد ایدەجکنی وەر حالەدە افراطه واریلماسنی بیلدیریور .

افندیلر ؛ سیوریحصارده متارکە تکلیفنە عائد اولان نوطە جوابی قرارلشدیردقن صوکرە
هیت وکیلە آنقرەیه عودت ایتدی . فقط بوجوابی ویرمکە وقت قالمەدن پارسەدە انعقاد ایدن
ناظرلر قونفرانسک ۲۶ مارت ۱۹۲۲ - ۳۳۸ تاریخلی ایکنجی بر نوطەسی آلدی . بنوطە ،
اتلاف دولتلرینک ، صلح اساسانی حقنەدەکی تکلیفلرینی ، احتوا ایدیوردی . بو تکلیفلرک
خطوط اساسیەسی شونلردی :

« کرک تورکیادە ، کرک یونانستاندە اقلیتلرک مدافعە حقوقنە ووبابادە وضع اولنەجق قواعدک
تطبیقنە جمعیت اقوامک دخی اشتراک ایتدیرلمسی ؛ شرقدە برارمنی یوردینک تشکیل ، ووبایشەدە
کذلک جمعیت اقوامک اشتراک ایتدیرلمسی ؛

بوغازلرک سربستینسی تأمین ایچون کلیولی شبە جزیرەسندە وبوغازلر حوالیسندە غیر
عسکری برمنطقە تشکیل ؛

تراکیا حدودینک تکیر داغنی بزه وقرق کلیسا ، باباسکی وادرنەنی یونانلیلرە براقەجق
صورتە تثبیتی ؛

بزه قاله جق اولان ازميرك روملرينه وبونافليلرده قاله جق اولان ادرنهك توركلرينه ، اشبو شهرلك اداره سنه عادلانه برصورتده اشتراك ايدم بيلمك امكانى ويرمك مقصديله مناسب بر اصولك قرارلشديرلمسى ؛

صلحى متعاقب استانبولك ائتلافچيلارجه تخليه سى ؛

سهور پروژه سى ايله اللى بيك شيدن مركب اولان تورك قواى مساحه سنك سكسان بش بيكه ابلاخى وسهور پروژه سنده اولديغى كې عسكرلر مذك اجر تلى عسكر اولمى .

سهور پروژه سنده كى مالى قوميسيونك الفاسيله برابر دول ائتلافيهك اقتصادى منافعى ، ديون عموميهك وبزه تحمیل اولنه جق تضمينات حربيهك تايمين تسويه سى خصوصنده تورك حاكميتيله قابل تأليف بر اصولك تعينى ،

عدلى واقتصادى قايتولاسيونلرده تعديلات اجراسى ضمننده بر قوميسيونك تشكيل .

افنديلر ؛ ائتلاف دولتلىرىك متاركة تكليفنه عائد اولان ايلك نوطه لرينك محتوياتى تحليل ايدلكدن واينكى مفصل نوطه لرينك احتوا ايلديكى شرائط كورولدكدن صوكره استانبول حكومتى ده برابر اولديغى حالده عليهمزده احكامكار تشبث ومساعى ايله يكي بر صفحه آچدقلىنه حكم ايتمك طبعى ايدى . بوكا قارشى وضعيتى غايت جدى تلقى ايلك واساسلى ، بويوك بر مجادله به حاضر لائق لازم كليوردى .

اولا ، بزه تكليف اولنان شرائطك ماهيتى ، ملت و جهان افكارينه ، تشریح ايتمك مناسب ايدى . بو نقطه نظرلردن هيئت وكيله به اشعار اتده بولندم .

هرايكي نوطه به ، ۵ نيسان ۳۳۸ تاريخنده ويريلن جوابمذك اساس نقطه لرينى ، خاطر لاتهيم : متاركة كى اساس اعتباريله قبول ايتدك . فقط شرط اساسى اوله رق متاركة ايله برابر تخليه عليه سنه ابتدار اولمى ، الزم عد ايتدك . متاركة مدتك آناتولونك تخليه مدتى اولان درت آبدن عبارت اولمى تكليف وتخليه ختامنده مذاكرات اوليه صلحيه نتيجه لشمش اولورسه ، متاركةك كنديلكندن اوچ آى ده امتدادينه موافقت ايدلك .

تخليهك طرز اجراسى همچون ده تكليفمز شو ايدى :

متاركة مبدأدن اعتباراً ايلك اون بش كون ظرفنده (اسكيشهر - كوتاهيه - آفيون قره حصار) خط عموميسنك ومتاركة مبدأدن درت آى ظرفنده ازمير دخى داخل اولديغى حالده ، اراضى مشغوله ، تماماً تخليه ايديله جكدور .

متاركة حقتده كى تكليفلرمز دول متفقچه قبول ايدلديكى تقديرده ، صلح تكليفلرينى تدقيق همچون ، اوچ هفته ظرفنده مرخصلرمزى ، تقرر ايدم جك شهره ، كوندرمه كه آماده اولديغمزى بيلديردك .

بو بولمىز ۱۵ يىسان ۳۳۸ دە جواب وىردىلار . بالطبع منى ايدى . بزده ۲۲ نيسانده بوكا جواب وىردىك . بوجوامزك نهيتمده ، متاركة مسئله سنده مطابقت حاصل اولمىسه بيله ، صلح مذاكراتى تاخير ايتىمىك موافق اولمىه جفتى بىلدىردىك . ايزمىتمده برقونفرانس طويلانىنى تكيلىف ايتىدك . بو مخبرات دىخى نتيجىه سز قالدى . بىكقوزده ويا وىدىكىده برقونفرانسىك اجتماعى مكرراً موضوع بحث اولدى . فقط نهائى ظفرمىزك تحقىق آتته قدر ، بونلرك هيىچ برى تحقىق ايتىدى .

محترم افنديلر ؛ بزم باش قوماندانلغىمزه عائد ۵ آغستوس ۳۳۷ تاريخلى قانونىك آيرىجه برنارنجىچىسى واردىر . آرزو بيورورسه كىز ، بو خصوصده هيئت عليه كىزى برآز تنوير ايدىم .

باش قوماندانلىق قانونى ، برنجى دفعه ۳۱ تشرىن اول ۳۳۷ ده ؛ ايكىنجى دفعه ۴ شباط ۳۸ ده ؛ اوچىنجى دفعه ۶ مائىس ۳۳۸ ده تمديد ايدىلدى . هر دفعه سنده مخالفلىك كونا كونا تنقييدات و تعريضاتى وقوع بولدى . بالخاصه اوچىنجى تمديدى ، مهمجه بروقمه حالنده اولدى .

۶ مائىس ۳۳۸ كونه تقدم ايدىن كونلرده ، زمانى كلدىكى ايجون قانونىك تمديدى ، مجلسده موضوع بحث اولمش ، بن ؛ راحتىزىلغىم مناسبتيله مجلسده حاضر بولنه مامشدم . ۵ مائىس كونى آقشامى اقامىكاهمه كلن هيئت وكيلى ، وضعيتى شوبله ايضاح ايتدى : مجلسده مخالفلىر ، بنم ؛ باش قوماندانلقدى قالمى ايستمىيورلر . برچوق مناقشه لى مذاكراتدن سوكره مسئله ، رايه وضع اولمش ، اصولاً لازم كلن اكثريت حاصل اولمىمش يعنى باش قوماندانلىق قانونىك تمديدى قبول ايدلمىمش . هيئت وكيلى بالخاصه اركان حربيه عموميه رياستى ومدافعه مليه وكالتى - كه وضعيت عسكرىيى ياقىندن تعقيب ايدىن مقاملردىر - فوق العاده متأثر اولمشلار . مجلسىك كوستردىكى حالت روحيه قارشوسنده كىندىلربىكده وظيفه دواىلرندى برقائده اولمىه جفتى درميان ايدىردىك ، استعفايه قالىشىدىلر .

اردو ؛ مجلس رايى اظهار ايتدىكى دقيقه دن اعتباراً ، قوماندانلىق قالمىشى . اركان حربيه عموميه رئيسى ، وهيئت وكيلىده ، استعفا ايتدىكى تقديرده مملكىك اداره عموميه سنده شايدان تأمل شديد برجرانك وقوعى غير قابل اجتناب ايدى . اولىك ايجون كرك اركان حربيه عموميه رئيسه وكرك هيئت وكيلىه ده يكرمى درت ساعت صبر وانتظار ايللرئى رجا ايتدم . مملكىك و مقصد عمومىنىك منفعت طاليسى نامه ، بنده ، باش قوماندانلىق وظيفه سنى ايفايه دوام قرارى وىردىم وبونى هيئت وكيلىه ده بىلدىردىم .

ايرتسى كونى ، يعنى ۶ مائىس ۳۸ ده بر جلسه خنيه ده ، مجلسه ايضاحات وىره جكمى بىلدىردىم . ايضاحاتدن اول ، باش قوماندانلىق علمبنده سوز سويلمىش اولان ذواتىك مطالعه لرئى ، مجلس ضبطلرئى كتىره كى ، برر برر تدقيق ايتىش بولونىوردىم .

افندیلر ؛ هیئتکیزی فضله یورمه مق ایچون عرض ایتدیکم جلسۀ خفیه ده کی بیاناتی خلاصه ایله اکتفا ایدم حکم :

« افندیلر ؛ دبدم ، باش قوماندانلق و باش قوماندانلق قانونی مسئله سنده ، مبدآئده اولدینی کبی ، بوکون ده ، قانونک ، عدم لزومندن یا خود لزوم تعدیلندن ، بحث ایدن ، و باش قوماندانلقک موجودیتندن مشتکی اولان ، ذوات واردر . و مشتکیلرک ، دائماً عینی ذوات اولدینی کورولمکده در . بن ، لزومسز بر موقعک ، مقامک ، مطلقاً ادامه سی طرفداری دکم . هر هانکی بر مقامک ، لایسئل اوله حق صلاحیتلره مالکیتنی ، تأمین ایدمک قانونلرکده ، طرفداری دکم . انحق ، باش قوماندانلق مقامنک و بومقامه صلاحیت بخش ایدن قانونک لزوم و عدم لزومنه قرار ویره بیلیمک ایچون وضعیت عمومیه نک ، وضعیت عسکریه نک ، لایقوله تدقیق و مطالعه سی ایجاب ایدر . بونقطه به دائر قناعتی عرض ایتهدن اول باش قوماندانلقک و قانوننک عدم لزومی حقنده سوز سویله مش اولان ذواتک ، بعض افاده لرینی هپ برابر مطالعه ایدم .

مثلاً ؛ صالح افندی ، (ارضروم مبعوثی) نم ، مجلسک حقنی غصب ایتدیکمی ، غصب ایتمک ایستدیکمی سویلیه رک حق صریحیمزی ویرمه یز ! دییه فریاد ایتمش .

افندیلر ؛ آجیق افاده ایدم حکم ، بنی معذور کوریکیز ؛ هر یکیزک صلاحیت فوق العاده ایله انتخاب اولنسه و صلاحیت فوق العاده یه مالک بر مجلسک تشکله و بومجلسک ، مملکتک مقدراتنه واضع الیدر ماهیت اکتساب ایتسنه چالیشان ، نم ! بونده موفق اولوق ایچون اک یاقین آرقداشلرمله فکر مجادله سی ، یایدم . بوتون حیاتی ، موجودیتی ، بوتون شرف و حیثیتی مهالکه القا ایتدم . بناء علیه بو ، نم اثرمدر . بن ، اثریمی تذلیل ایله دکل ، اعلا ایله موظفم . صالح افندی ، هیچ اولمازسه ، بنی ده کندیسسی قدر اولسون ، بومجلسک حقوقله علاقه دار فرض ایتسنی رجایمدرم . فضله برشی ایسته نم . بو مطالعه دن سوکره ، مجلسک حقنی غصب ایتمک سوزینی ، تماماً صالح افندی به رد و اعاده ایدرم . بویله برشی موضوع بحث دکلدر واوله مز .

افندیلر ؛ باش قوماندانلق مسئله سنک جلسۀ خفیه ده مذاکره سی مناسب اوله جفته دائر برتقریر ویرلمش . بوده برچوق صورتلرله سوء تفسیره اوغرامش . مسئله نک آجیق جلسه ده اولسی طلب ایدلمش . قره حصار صاحب مبعوثی محمد شکری بک ، جلسۀ خفیه لرله ، ملتدن حقیقی کیزله مک آرزو ایدلایکنی سویله مش . بر دفعه ، تورکیا بویوک ملت مجلسی ، یالکیز تشریعی بر مجلس مبعوثان دکلدر . صلاحیت اجرائیه یی ده حائر بولونیور . بویله دخی اولسه ، مملکتک ، دولتک ، هر درلو امورینه طائد مقرراتی ، وقتندن اول علناً موضوع بحث ایتمک ، افشا ایله مک ، دنیاک زره سنده کورولمشدر . یاخصوس موضوع بحث مسئله ، دشمن قارشوسننده بولنان براردونک باش قوماندانه طائد اولورسه ، بونی علناً مذاکره ایدمک لهده اولدینی کبی علیهدده سویله یلین سوزلری دشمنه ایشیتدیرمکده ، منفعت مملکت وارمیدر ؟

باش قوماندانك اردو اوزرنده ، بالخاصه دشمن اوزرنده حكى ، نفوذى ، چوق بويوك اولق لازمدر . حتى حسين عونى بكك ، بوراده بحث ايتديكى راحتسز لغمك بيله ، دشمن طرفندن ايشيدلسى محذور ليدر . بوكا ، نه لزوم واردى . كور يورسكز كه مسئلهك جلسئ خفيه ده مذا كره سندن مقصد ، محمد شكرى بكك ديديكى كى ، هيچ بروقت حقيقتلرى ملتدن كيز له مك نقطئ نظرينه معطوف دكلدر . كاشكه ، علئاً مذا كره ده بر محذور اولسه يدى ده محمد شكرى بك كرسيدن ايسندكلى باغيره باغيره سويلسه يدى . بنده محمد شكرى بكك سوزلرنده كى معنائى ، مضمراتى ، ملتئ ايضاح وتفسير ايتسه يدم . شكرى افندى بيلسين كه ملت اونك كى دوشونمور . شكرى افندى بيلسين كه اونك ديديكى كى قومديا اوينا ميورز . بز ، بورايه قومديا اوينا تمق ايچون طوپلانمق . افنديلر ؛ قومديا اوينا يان اوينا نان شكرى افنديك كنديسيدر . فقط امين اولسون كه بز او قومديا قايلىميه جفز . شكرى افندى اوينا تمق اوينا تمق ايسنديكى قومديا نتيجئ سنده ، بقالاندينى قانون نجه سندن ، نه قدر بويوك برتذلل ايله قورتولديغنى ، اونوته جق قدر چوق زمان كچه مشدر .

افنديلر ؛ حسين عونى بك ، باش قوماندانلق قانونى عليهنده اداره كلام ايدر كن ، بر طاقم سوزلر صرف ايتمش . مجلس عالى به ، بو طرز حر كته ملتى رذيل ايدم جكسكز ! ديمش . مسكينلر سوزلرينى قوللانمش . وظيفه لر شخصلرله اولماز ؛ شخص يوقدر ، ملت واردر طرزنده دستورلر درميان ايتمش .

كرچه ، اصل اولان ، ملتدر ، هيئت اجتماعيه در . اونك ده اراده عموميه سى ، مجلسده متجليدر ؛ بو هر يره بويله در . فقط ، فردلرده واردر . مجلس ، مملكت ودولت ايشلارنى فردلرله ، شخصلرله ، ياقمده در . هر دولتك امورى تدوير ايدن شخص وشخصلر ميدانده در . حقيقتى ، بى معنا نظرياتله انكاره محل يوقدر .

§ افنديلر ؛ حسين عونى بك ، ايكيده برده ، بر طاقم معناسز سوزلرله بياناتمى كسيوردى . كنديسنه آغير اخطارده بولدم . مجلسك ، محله قهوه سى اولمديغنى سويلدم . ملتك كعبه سى اولان كر سى به ، كنديسندن حرمت ورايت طلب ايتدم .

افنديلر ؛ سوز سويلين بذاتده صلاح الدين بكدر . صلاح الدين بك ، بزه تعرض ايدوب ايدميه جكمزى صورمش ايتمش . . . بزه ايدم جكز ديمش . . . كنديسى ده ايدميه جكسكز ! ديمش . . . واك نهايت ايدميه مشز ! . . . كندى سوزى اولمش . . .

حالبوكه ، تعرضك اسباب تاخيرينى ، لزومى قدر مختلف وسيله لرله ، ايضاح ايتديكمزى ظن ايديمورم . تكرار ايدم كه تعرض ايدم جكز . دشمنى وطنمزدن طرد وتبعيد ايدم جكز . بوقرار مزده ثابت بولونيورز . ترددى مستلزم هيچ برسبب ، متصور دكلدر . بوندن بشقه

صلاح الدين بك ديمش که اردو حدا عظمتيسته وارمشدر . اوت ، اردومز مکملدر ، فقط ، حد اعظميسته وارماشدر . کنديسي کي بر عسکر آرقداشک ، هيئت جليليه بو طرزده بيانانده بولنه بيلمسي ايچون ، اردونک ايچ يوزي بيلمسي لازمدر . حالبوکه ، صلاح الدين بك ، بوندن چوق اوزاقدرد ، اردو ايله يقيندن علاقه دار اولانلرک سوزي ، يالکيز بيم سوزم دکل ، بوتون قوماندانلرک سوزي ، کنديسي تکذيب ايتکده در . فقط شبهه سز ، اردومزي حدلايقته ايصال ايده جکيز . صلاح الدين بکلک مهم سوزلرندن بريده ، بزم اک مهم وظيفه مز ، سياست ياقمدر طرزنده کي مطالعه سيدر . خير افنديلر ؛ بزم مهم واصل اولان وظيفه مز ، سياست ياقم دکلدر .

بزم وبوتون مملکت وملتک بوکون ، يکانه وظيفه سي ، طوپراقلمزده بولنان دشمني سونکولرمزله طرد ايتکدر . بوني ياپه مدقجه ، سياست برلفظ بي معنادن ، عباوت قالير . مع هذا ، بردقيقه ايچون ، صلاح الدين بکلک سوزلرني قبول ايدلم ؛ بوکا ، بن مانعيمي ؟ باش قوماندان مانعيدر ؛ بوسوزک باش قوماندانلق قانونيله نه مناسبتی واردر ؛ آکلاشييلورکه برمانعت وبرمانيت متصوردر . بن ملي مقصدک ، تأمینی ايچون ، يکانه چاره نك ، محاربه ومحاربه ده موفقيت اولديغني سويليورم . بوتون قدرتمزي ، بوتون منابعمزي ، بوتون وارلقمزي اردويه وبره جکيز . اقتدارمزي ، ديايه طابيتجفز وآحقق اوندن صوکره ، ملتي ، انسان کي يشاتمق ممکن اوله جقدر دييورم .

صلاح الدين بك ، ايشته بوذهنتي ، عقلنجه سياست ياقمه مانع تصور ايدسيور وسياستله حل مسئله ايديله جيکي ذهانبده بولونيور . پرده ، صلاح الدين بك دييورکه ، بوگونکي وضعت عسکره نك مال اولديغني مصارفي تدقيق ايتک ايچون ، باش قوماندانلرک موجودتي برحائلدر .

افنديلر ؛ بودوغرو دکلدر . باش قوماندان ، مجلسي ؛ منابع ماليه بي تدقيقدن نه وقت منع ايتمشدر ؛ منابع وارداتمزله نه ياپه بيله جکمز حقه ده کي اندیشه ، بلکه هرکسدن زياده بي مشغول ايتکده در . يالکيز ، بن ، اردومزک موجوديت وقوتي ، پاره مزله متناسب بولنديرمق نظريه سني قبول ايدنلردن دکل ؛ « پاره مز واردر ، اردو ياپارز ؛ پاره مز بيتدي ، اردو انحلال

ايتسون . . . » . بيم ايچون بويله بر مسئله يوقدر . افنديلر ، پاره واردر ويا يوقدر ، ايتسر اولسون ايتسر اولسون ، اردو واردر واوله جقدر . بو نقطه ده بر خاطرهمي ده احيا ايديم ؛ بن ايلک دفعه بوايشه باشلاديم زمان ، اک عاقل ومتفکريشايان برطاقم ذوات بکا صورديلر ؛ پاره مز وارميدر ؟ . . . سلاحمز وارميدر ؟ يوقدر ، ديدم . اوزمان ، اوحالده نه ياپه جقسک ؛ ديديلر . پاره اوله جق ؛ اردو اوله جق وبولمت استقلالتي قورتاره جقدر ؛ ديدم . کوربيورسکيزکه هپسي اولدي واوله جقدر .

برطاقم افنديلرده ؛ باش قوماندان ، ملته آنغاره ياپديرييور ديمشدر ، حالبوکه قانونک مملکتده آنغاريه بي منع ايتديکندن بحث ايتمشدر . بودوغرودر افنديلر ؛ فقط احتياج ، تهلکه ، بزه

هر شئي مشروع كوسترمكده در. اردونك احتياجتي، ملته آنغاريه ياديرمه يي استلزام ايديورسه،
بوني پاسورز واك دوعهرو قانون، بودر. ملتك وار دونك مغلوب اولماسي ايچون، قانون بوكا
مانعدر ديه، لزوملي كورديكيم تدبيري آلمقده تردد ايميه جكم.

افندم، قره واصف بكده ديمشركه، هر برده باش قوماندان واردر. فقط باش قوماندانلق
ايچون آريجه بر قانون يوقدر. موجود قوانين عسكريه، هر قوماندانك اولديني كي باش
قوماندانكده وظيفه و صلاحيتني تعيين و تحديد ايدر وبوني، علوم تعيين و تثبيت ايدر.

معلومدر كه، دولتلر، مختلف اشكالده كي حكومتلرله اداره اولنورلر. شكللرينه كوره،
باشلرنده قراللر، امپراطورلر، پادشاهلر بولنور. بعضيلرينكده باشلرنده رئيس جمهورلر
واردر. بويله ملكسترده، باش قوماندان، دولتك راس كارنده بولنان ذات اولور. بو ذات،
باش قوماندانلق وظيفه سني، يا كنديسي ايفا ايدر، يا خود بريني توكل ايدر. بزم بوكونكي
شكل حكومت مزه كوره، باش قوماندانلق، مجلسك شخصيت معنويه سنده مند مجدر. بناء عليه،
مجلس فلان و يافلان ذاتي باش قوماندان انتخاب ايتديكني افاده ايدنجه بوافاده قانون ديرلر.
قرال، پادشاه، امپراطورك افاده سنه اراده ديتديكي كي مجلسدن صادر اولان ارادات مليه يده،
قانون نامي و يريلير. بناء عليه قانون واردر. بر مجلسك، فوق العاده بر زمانده، كنديسنه
فوق العاده وظيفه توديع ايتديكي باش قوماندان؛ قره واصف بك، قوماندانلر وظيفه
و صلاحيتلريني تعيين و تحديد ايتديكني اشارت ايتديكي، عسكري جزا قانونيله، داخله نظامنامه سي
چرچيوسي داخلنده قالمسي لازم كن، بر قوماندان دكلدر. قره واصف بك، علوم تعيين
و تثبيت ايدر، ديتديكي شي، بوسوتون بشقه در. علوم و فنون عسكريه؛ عسكرلك صفتي و باش
قوماندان اوله جق ذاته بولنسي لازم كن اوصافي افاده، ايضاح و تعليم ايدر. بوقسه، انسانلري
باش قوماندانلغه تعيين ايتك، قوماندان ايديله جك اردونك صاحب اصليسي ويا وكلاي مشروعه سي
طرفندن اولور. باش قوماندانلق اوصافي حائزم دين هر آدمك او موقعه كنديلكنندن
كله بيلمسنك ايسه معناسي بوس بوتون بشقه در.

قره واصف بك، برده ديمش كه، باش قوماندان، جبهه نك كريسنده كي امورله اشتغال
ايمسين! بوفكر، خطادر. جبهه نك انسان موجوديله، غدا سيله، لباسيله، سلاح و جبخانه سيله
وسايره سيله علاقه دار اولان باش قوماندان، البته بوتون بونلر كريد بولنان منابعيله علاقه داردر.
قره واصف بك، بو، ادما ايتديكي فكري، هانكي كتابده، هانكي ساحده، هانكي يرده
كورمش! كرچه، هم جبهه ايله همده كريد برچوق ايشلرله اشتغال ايتك كوچدر. بر آدم
هم جبهه قوماندان ايله جك، محاربه اداره ايده جك، همده عيني زمانده كري مناطقه برچوق
شيرك اجراسني تأمين ايده جك. بوني بر آدم ناصل يابايلير؟ شهه سز يابار. فقط يابار ديتيكيم
زمان باش قوماندان بوآن، جبهه قوماندان ايدر، صوكره اورادن قائلار فلان يره كيدر،

اعاشه ايشنى ياپار ؛ فلان يره كيدر ، اكمل ايشنى ياپارديمك دكلدر . بوبوك ايشلار درعهده ايتمهش
انسانلرك ، بوخصوصدهكى ترددلىنى ، معذور كورمليدر . باقىكىز ! سزه بر مثال سويليه م : بن ،
چوق عجمى قوماندانلر كورد . مثلاً ، بر آلاى قوماندانى ، يكي فرقه قوماندانى اولمش ؛ ويا
برفرقه قوماندانى يكي قول اردو قوماندانى اولمش ؛ بر آزده تجربه سز ! هنوز اكتساب تجربه يه
زمان بولامدن مشكل وضعيتلر قارشوسينده قالمش ، مدت عمرنده برفرقه آليشمش ايكن ،
دشمن قارشوسينده ايكي ويا اوچ فرقه يه بردن قوماندا مجبوريتده بولونجه ، دوچار زرد
ومشكلات اولمى طبعيدر . برفرقه يه قوماندا ايتديكي زمان ممكن اولدينى قدر ، بوتون فرقه
جزءاملرينى نظرى آلتنده برلشديرمك وسوق اداره ايتك امكانه مالك اولان برعجمى قوماندان
ايكي اوچ فرقه نك نظرندن اوزاق موضعلرده ، محاربه سنى اداره يه مجبور اولدينى زمان ، كندى
كندينه ، بن هانكي فرقه نك يانده بولنيم ، اونكى ، ونكى ؟ اوراده مى ، بوراده مى ؟ ديه سورار ..
خاير ! نه اوراده بولنه جقسك ، نه ده بوراده ! اويله بريرده بولنه جقسك كه ، هپسنى اداره
ايدجكسك . اوزمان بن هيچ برنى لايقيه كوره م ! دير . طيبي كوره مزسك ، البته كوزلركله
كوره مزسك ! عقل وفراستكله كورمك ، لازمدر .

واصف بك ، بر مطالعه سينده ديش كه ، بز سقاريه محاربه سندن صوكره ، ايشته حالا
قيپيردايه مدق ، قيپيردايه ميورز . بوسوز ، بضعايربك براوو سسلريله وآلقيشلرله قارشيلانمش .
افنديلر ؛ بوندن چوق متأثر ومتأذى اولدم . چوق حجاب دويدم . اردونك قيپيردامامسنى
وقيپيرداميه جغنى ادا ايدن برغافلگ سوزلرينى آلقيشلامق ، جدا چوق غريبدر . رجا ايدرم ،
بوني بوراده كومه لم ، گيمسه ايشتمه سين !

ايشته افنديلر ؛ باش قوماندانلغك عدم لزومنى انبات ايتك ايچون سويلنن سوزلرك . بللى
باشليلىرى بونلردن عبارتدر . بنمده بوسوزلره وره بيله جكم جوابلر ايشيدلدى . بوندن صوكره كى
محاكمه وقرار مجلسه عائددر . يالكز ، بر حقيقتى نظر دفته وضع ايتك مجبوريتنده م . مجلس
هالينك ، باش قوماندانلغك لزومنه قانع بولنديغنه شبه اولمه قله برابر ، مخالفتك ، هيچ براساسه
مستند اولميان تظاهراتى ، مجلس قرارينى ، شايان آرزو اولميان برنقطه ده ، تظاهر ايتديردى .
بونك نتيجه سى نه اولدى ، افنديلر ؛ بيلورميسكز ؛ باش قوماندانلق ايكي كوندر ، معلق ومعلق
بولونيور . بودقيقه ده اردو ، قوماندانسزدر . اكر بن ، اردوبه قوماندا ايتمكده دوام ايدسيورسم
غير قانونى قوماندا ايدسيورم . مجلسده تجلى ايدن رايه كوره ، درحال قوماندادن كف يد ايتك
ايستردم وباش قوماندانلغك ختام بولديغنى حكومه ابلاغ ايتدم . فقط غير قابل تلافى برغالفه
ميدان براقه متقى مجبوري قارشوسينده بولندم . دشمن قارشوسينده بولنان اردومز ، باشسز
براقيلامزدى . بناء عليه ، براقدم ، براقه م وبراقه ميه جقم .

محترم افنديلر ؛ بوجلسه خفيه ده ، مخالفلرك ، حكومتى واردوين ييقيم ايچون اوتهدن برى

قورجالادقلىرى دها برطاقم مسائل اوزرنده ، عادتا مبارزه طرزنده مناقشه لر اولدى . نهايت لزومى كېي تنور ايدن مجلس على ، رأينى شويولده اظهار ايتدى : ۱۱ رد ، ۱۵ مستسكه قارشى ۱۷۷ رأيله باش قوماندانلق قانونى تمديد ايتدى .

افنديلر ؛ اوچ آي صوكره يعنى ۲۰ تموز ۳۳۸ تاريخنده ، تكرر باش قوماندانلق قانونى ، اصولا موضوع مذاكره اولدى . بودفعه ، مجلسه وقوع بولان عمومى بيانآتمدن برقسمنى عينا عرض اتممه مساعده كرى رجا ايدرم . ديشدم ، كه : « آرتق اردومزك قوه معنويه وماديه سى ، فوق العاده هيچ بر نديره احتياج حس ايتدير مكسزبن ، آمال مليه بى كمال امنيتله استحصا ايدجك مرتبه واصل اولمشدر . بوسيله ، فوق العاده صلاحيتك ادامة سئنه لزوم واحتياج قالمدينى قناعتنديم .

بوكون ، زوالى كورمكله ممنون اولديغمز بواحتياجك ، بوندن صوكرده تحصننى كورمه مكله بختيار اوله جفز . باش قوماندانلق مقامنك نماديسى ، اولسه اولسه ميثاق مليمزك روح اصليسييله مترافق نتيجه قطعيه واصل اوله جفمز كونه قدر ، دوام ايدر . نتيجه مسعوده امنيتله واصل اوله جفمز ، شه يوقدر . او كون ، قيمتلى از ميرمز ، كوزل بروسه مز ، استانبولمز ، تراكيامز آنا وطنه التحاق اتمش اوله جقدر . او مسعود كونك حلولنده ، بوتون ملتله رابر ، اك بيوك سعادتلى ادراكه مشرف اوله جفز . نم ، بشقه جه ، ايكنجى بر سعادت اوله جقدر كه 'وده ، دعوای مقدسمزه باشلا ديغمز كون ، بولنديغم موقعه رجوع ايدم يلمكلكم امكانيدر . سينه ملتله سربست برفرد اولمق قدر ، دنيا ده بختيارلق وارميدر ؟ واقف حقايق اولان ، قلب و وجداننده معنوى ومقدس خطرلردن بشقه ذوق طاشايان انسانلر ايچون ، نه قدر يو كسك اولور سه اولسون مادی مقامانك هيچ بر قيمتى بو قدر . »

افنديلر ؛ بو مذاكره نتيجه سى ، بلا مدت ، باش قوماندانلق عهده مه توديعنه اقراران ايتدى .

• •

محترم افنديلر ؛ مخالف غرويك مجلسده كى فعاليتى ، بى بر آزدها كنداسيله اشتغال ايتديره جقدر . ايكنجى غروپ عنوانى طاققان مخالف حزب منقى مقاومتلر بى ، اوزون مدت تجربه ايتدى . اجرا وكيللر بى صورت اخبانه دائر ۸ تموز ۳۳۸ تاريخلى قانونله اجرا وكيللر بىك واجرا وكيللرى رئيسك دوغريدن دوغرى به مجلسجه رأى خفى ايله انتخابلرى

تأمین اولندی . بوصوله ، اجرا وکیلاری ریاستندن ، بالفعل اوزاقلاشدیرلش اولدیغم کجی ، وکیللرکده نئم کوستره جکم نامزدلر میانندن انتخاب اولنسی قیدی رفع ایدلش اولدی .

مخالف غروپ ، بوندن صوکره تعرضه کچدی . رؤف بکی ، اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه کچیرمکه تشبث ایتدی . بونده موفقده اولدی . مخالفلرک مضمراتی آکلایوردیم . بونکله برابر رؤف بکی نزدیقه دعوت ایتدم . مجلس اکثریتک کنديسنی اجرا وکیللری رئیس انتخاب ایتمکه متمایل اولدیغنی ، بونک بنجده مناسب کورولدیکنی سویلدم . رؤف بک ، متردد بر وضعیت کوستردی . هیئت وکیل ریاستنک بروطفه سی یوقدر ، دیدی . رؤف بک دیمک ایستیوردی که ، بویوک ملت مجلسنک رئیس ، وکیللر هیئتنکده رئیس طبعیسیدر . هیئت وکیل مقررانی ، اونک طرفندن تصدیق ایدلد کجه مرعی اولماز . بونا نظراً ، اجرا وکیللری رئیسک بر صلاحیتی و سربستیسی یوقدر . فی الحقیقه ، تشکیلات اساسیه قانونی موجبنه اوایله ایدی . مع هذا ، بالتیجه اجرا وکیللری ریاستنی قبول ایتدی . رؤف بک ، ۱۲ تموز ۳۳۸ تاریخندن ۴ آغستوس ۳۳۹ تاریخنه قدر بووظیفه ده قالدی .

افندیلر ؟ بر نقطه ، نظر دقتکیزی جلب ایتشدیر . قره واصف بکله رؤف بک ، مخالفنک تشکیلنده ، تقویه واداره سنده ، ایلك کوندن ، برابر ، ومیدر بولونیورلر ، فقط رؤف بک ، آچیقندن ایکنجی غروپه کچمیه رک ، بزم ایچمزدده قالمق وضعیتنی ، اختیار ایدیور . بوحال ، اوج سنه دوام ایتدی . رؤف بک ، نهایت کندی تعبیری وجهله «ظاهراً برابر بولنمه امکان قالمدیغنی زمان» آریلغنی اعلان ایتک مجبوریتنده بولندی .

افندیلر ؛ مخالفلرک ، مجلسده اردو علیه آچدقلری جریان ، دوام ایدیوردی . متماداً و حراوتلی بر طرزده ، اردونک تعرض قابلیت اولدیغندن و آرتق سیاسی تدابیرله حل وانتاج مسئله ضروری بولندیغندن ، قوتلی بر طرزده بحث ایدیورلردی .

حقیقت حالده اودومز ، احتیاجات ونقصانلرینی اکمال ایتک اوزره بولونیوردی . بن ، دهها جزیران اواسطنده تعرضه قرار ویرمشم . بوقرارمدن ، جبهه قوماندانی ایله ارکان حربیه عمومیه رئیس و مدافعه ملیه وکیلی ، یالکنز ، بونلر خبردار بولونیورلردی . عرض ایتدیکم تاریخلرده ، ازمیت ، آطه بازاری استقامتنده بر سیاحت وسیله سیله حرکت ایتدیکم زمان ، آنقرده ، ارکان حربیه عمومیه رئیس فوزی پاشا حضرتلریله کوروشد کدن صوکره ، اوزمان مدافعه ملیه وکیلی بولنان کاظم پاشا حضرتلرینی صاری کوی استاسیوننه قدر برابر کوتوره رک اورایه دعوت ایتدیکم جبهه قوماندانی عصمت پاشا حضرتلریله برلکده تعرض ایچون استحضارانک سرعت اکالی حقنده مقررات اتخاذ ایتدک .

§ افندیلر ؛ آرتق بویوک تعرضدن بحث ایتک زمانی کلدی . بیلیرسکزه سقاریا میدان محاربه سندن صوکره ، دشمن اردوسی ، بویوک وقوتلی بر غروپله (آفیون قره حصار-دوملی پیکار)

آرسنده بولونیوردی . دیگر قوتلی برغر ویله ده (اسکیشهر) منطقه سنده ایدی . بویکی ضروب آرسنده ، احتیاطلری واردی . . صاغ جناحنی ، (مدرس) حوالی سنده بولندیردینی قوتلره ؛ وصول جناحنی ده ایزنیک کولی شمال وجنوبنده کی قوتلریله محافظه ایدیوردی . دینلیه بیلیرکه ، دشمن جبهه سی ، مرمره دن مندرسه قدر اوزایوردی .

دشمن اردوسی تشکیلاتی ؛ اوچ قول اردو وبعض مستقل قطعات حالنده ایدی . اوچ قول اردوسی اون ایکی فرقه دن مرکب ومستقل قطعات آریجه اوچ فرقه به بالغ اولمده ایدی . بز ، غرب جبهه سنده کی قوتلرمزی ، ایکی اردو حالنده تشکیل ونسیق ایتیش ایدک . بوندن ماعدا دوغریدن دوغری به جبهه به مربوط تشکیلاتمزد واردی . بزم بوتون قطعاتمزد اون سکیز فرقه تشکیل ایدیوردی . بوندن بشقه اوچ فرقه لی برسواری قول اردومزد ودها ضعیف موجودلی آریجه ایکی سواری فرقه مز واردی . تشکیلاتی مختلف اولان محاصم ایکی اردو مقایسه ایدیلیرسه ، طرفین انسان و تفنک قوتلری ، تقریباً یکدیگرینه معادل بولونیوردی . یالکیز یونان اردوسنک ماکنه لی تفنک ، طوپ ، طیاره ، وسائط نقلیه ، جیخانه وفنی مالز مه نقطه نظرندن ، دنیانک سربست ومظاهر صنایعه استناد ایتک اعتباریله ، محسوس تفوقی واردی . دیگر طرفدن ، بزم اردومزد سواری مقداری اعتباریله تفوقی حائز بولونیوردی .

بوراده ، بالمناسبه یرنقطه بی قید ایتلی یم . اردولرمزدن رینک ، ایکنجی اردونک قوماندانی الیوم شورای عسکری اعضاسندن شوقی پاشا حضرتلری ایدی . برنجی اردومزک قومانداسنی مالطه دن کلش اولان احسان پاشایه ویرمش ایدک . احسان پاشانک ، کندیسنی دیوان حربه قدر ایصال ایدن ناجیا افعال و حرکاتندن دولای اردو قوماندانلغندن اوزاقلاشدیرلسنی لازم کلدی . فی الحقیقه ، علی احسان پاشا ، اردونک انضباطنی واداره عمومیه سنی چیقماز بریوله دوشوره جک صورتده برخط حرکت تعقیب ایتدی . مثلاً ؛ اردوسنده مادون قوماندانلری ، مافوق قوماندانلره اطاعتسزلکه سوق ایدم جک وضعیتلر احداث ایتدی .

مثلاً ؛ آنبارلرینک موجودینی ، کونلرجه خبر ویرمیه رک و خبر ویردیرمیه رک ، عمومی اعاشه بحرانی حکمفرما اولدینی بر صرمده آنسزین آنبارلرینک موجودی قالدیغنی و آچلق تهله کسه سی بولندیغنی بیلدیردی .

مادون قوماندانلرک اطاعتسزک ووظیفه سز لکنی ترویج و تشویق سیستمه داخل اوله رق ، اردونک اطاعت وحس ووظیفه سیله اوبنایه جق قدرانتزیه به مستعد اولدینی قناعتنی حاصل ایتدیردی . علی احسان پاشانک محسوس اولان اوصاف فارقه سندن باشلیجه لری شونلردی :

اک کوچوک قدمه به قدر بوتون اردوسنه ، اهمیتلی اهمیتسز هر ایشک وهر قرارک آنجق کندی طرفندن ویریله بیله جکنی تلقین ایدم رک ، بوتون اردوسنده ، یالکیز کندیسنک صاحب قدرت اولدیغنی ظن ایتدیرمک . بویوکلرینه متفوق اولدیغنی هر کسه اثبات ایتک اندیشه سنده بولمق .

بویوگورینک کرک رسمی ایش و کرک خصوصی خط حرکت نقطه نظرندن اعتبارلرینک دوشکون اولسنی آراشدیرمق . محاربه نقطه نظرندن تدبیرده اصابت و اعصابده قوت جهتیله کنیدیسنی تجربه فرصت بولنماش اولقله برابر بوخصوصده آ کلاشیلان قاراقتهری شوایدی : هر هانکی بر عدم موفقیتی همه حال مادونه ویا مافوقه یوکه مک امکاتی دایما دوشونمسی . احسان پاشا ، رفق و زنا کتله معامله دن ده ا زیاده سرت و رسمی معامله ایله استخدام اولنخی لزومی کوستیر .

علی احسان پاشانک طبیعت و اخلاقی حقهده ارکان حربیه سی رئیس اولوب استغفایه مجبوریت حس ایدن قائممقام خالد بکک (بالاخره قسطنمونی مبعوثی اولمشدر) غرب جبهه سی قوماندانلغنه و بریدیکی ۲۰ کانون ثانی ۳۳۸ تاریخی رسمی بر راپورینک بعض فقره لری عیناً عرض ایده حکم . خالد بک ، حرب عمومیده ، عراقدهده علی احسان پاشا ایله برابر بولنمشدی . بحث ایتدیکم راپورده شو جمله لر واردر :

قوماندانم علی احسان پاشا حضرتلرینک کلدیکی کوندنبری مادون قوماندانلرک عزت نفسی وشوق وظیفه سی قیره جق معامله لر یامسی وجریان ایدن مخبرانندن مستبان بیورولمش اوله جنی وجهله جبهه یه قارشی حس ایتدیره جک درجهده غیر معقول بر مخا بره قپوسی آچسی ، بکک قوقوسی حس ایدیلن مطالعه یاریشمه کیریشمسی ، کائناتک تقدیر و حرمت ایتدیکی جبهه قرارگاهنک نفوذنی آزالتمق ایستدیکنی اشراب ایدر بر خط حرکت تعقیب ایتسی ، بی جدأ دوشوندیردی ومتأثر ایتدی . معاملاتی امکان نسبتنده تعدیله چالیشدم . فقط یه بویوک بر فرق کوره مدم .

اخلاقده مندمج تفرد داعیه سی ، حرص شهرت ، فرط حسد ، صوک درجه بر خودبینک سائقه سیله باش اولق ایستدیکی ، معاملاتندن و مادون قوماندانلر یاننده نفاقجویانه سوزلرندن ، استدلال اولونیوردی . ۱۱نجی فرقه قوماندانی استغفای ایشدکدن صوکره بکا محرمانه شفاها [علی احسان پاشانک مالطهده ایکن خلاصی ایچون فرید پاشایه مکتوبلر یازدینغی وعلناً آنکلر مآداسنی قبول ایچون ساعتلرجه کندی مواجهه سنده بیاناتده و مناقشه لرده بولندینغی] سویلیدی . بوفاده بی خط حرکتیه نظراً جالب نظر بولدم مادوندن کلن بعض اوراقی جبهه یه ، جبهه دن کلنی مادونه عیناً تبلیغ ایدرک اعتماد متقابل حسلری رخنه دار ایتک طرز حرکتیهده ، آیریمجه جالب نظر در . مثلاً ، شیخ الوان داغنک ضیاعی حقهده کی مخبراتک عیناً بشنجی قول اردویه و بشنجی قول اردودن یازیلان بعض راپورلرک عیناً جبهه یه یازلمسی کی ، بوکا رغماً مذکور حادثه نک مسئولیتنی بشنجی قول اردو قوماندانه تحمیل ایتسی و مشاورالیدن جبهه یه شکایتده بولنمسی شیمه آمریتله قابل تألیف دکلدر .

توحید افکار غزنه سنده نشر ایتدیردیکی مناقبی میاننده متارکه تاریخنندن برکون اول موصل

جنوبنده (شرقات) ده اسير اولان دجله غروپنك سبب اسارتى ده يالكز اوزمان غروپ قوماندانى اولان [شمى شرق جهه سنده فرقه قوماندانى ايمش] قائم مقام اسماعيل حقى بكة عطف ايمسى ده بوقاراقه رينه دالدر . دجله غروپى ، [۷ ، ۹ ، ۴۳ ، ۱۸ ، ۲۲ نجى آلايلره آوجى آلايندن] مركيدى . بونلردن بشقه ، آريجه بشنجى فرقه دن ۱۳ و ۱۴ نجى آلايلرده لقمه لقمه اسير و يرلدى . متاركدن بر كون اول ، ۱۳،۰۰۰ كيشينك اسير و يرلسى ، ۵۰ قدر طوپك ضياعى ، حقيقتده كنديسنك حال و وضعيته موافق اولميرق و يرديكى بر امردن منبعشدر . ايشته بو حال ، موصل ولايتنك ضياعى انتاج ايتدى . حلبوكه ، متاركة ، اوله جنى معلوم ايدى . غروپه (كياره) موضعه چكيلمك ايچون ديركتيف و يرلسه يدى ، انكليزلر غروپى اسير دكل ، مغلوب بيله ايدمزدى . بشنجى فرقه ده التحاق ايدم بيليردى . متاركة اولدينى زمان اسير اولان سكرز بياده آلايى آلد بولنور و موصل ده بزده قاليردى . فقط سفيل بر دوشونجه ، منطقه غلبه چالمشدر .

مناقبنده ، دجله بوينده كى بوتون موفقيات و (طاووزند) ك اسارتى شرفى ، نفسنه حصر ايدلمشدر هر موفيقى نفسنه حصر ايدوك نشر يادن مقصدى ، افكار عموميه ي اغفال صورتيله شهرت و موقع تأمين ايلكدر . مشاهيرك مناقبى نشر ايتك ، ملتده تفاخر حسلرني ادامه ايدر و لازمدر . فقط تاريخك مسؤل ايدم چكى ذواتك حركاتى مفاخر مياننده ذكر ايتك ، تاريخى ليكلر واحفادى ياكشش فناعلره سوق ايدر .

جنرال (مارشال) ك [يارين زواله قدر موصلى ترك ايديكز ، عكسى حالده اسير حرسكز] امرينى آلديني زمان او متعظم پاشا حضرتلرى ، سنجار چولنى كچهرك نصيبينه كيتمك ايچون جنرال (مارشال) دن بر تذكره رسميه ايله محافظ اوله رق ايكي زرهلى اونومويل ايستدى و بونلرك حياه سنده عاشر بلكه (اليوم مدافعه مليه و كالتي مستشار معاونى عاشر پاشادر) بنى مرصده براقه رق نصيبينه كيتدى . عاشر زردنه حكومتك نفوذ معنويسنى ده قيردى . و بو حالى كورنلرك وجدانى صيرلادى . محافظسز زاخو طريقيله كيدم بيليردى و ياخود سوارى آلهرق چولدن كيدم بيليردى . حلبده انكليز جنرالندن شخسى ايچون تره ن مخصوص ايستدى و يولده حقارته معروض اولماسى ايچون تره ن محافظ وضع ايدلمسنى طلب ايتمكى ده اونومدى . ايجابنده حياتنك و راحتنك محافظه سى ايچون شرف ملي يى اونوتان پاشا حضرتلرينك ، اخلاقنه مثال اولق اوزره بالاده كى وقايى ذكر ايتدم سابق قوماندانه خوش كوروندم . چونكه حرصى تطين ايتدم و مداحلغنده بولندم ملت ؛ ملي اردوينى تشكيل ايدن و ظفرلر قازانان بويوك قوماندانلر كى نجيب روحلى ، حسن نيت صاحبي رهبرلره ، قوماندانلره محتاجدر . اردوده اتحادك و آهنگك بوزولسنة ، شوق وظيفه نك تناقصنه خادم اولانلر ، داهى ده اولسهر ، مضر برر شخصيتدرلر . بن ، چكيلن املكلى بيلديكم كيريشلر مجاهده ده موفيقى آرزو ايتديكم ايچون - ناموسمه و مقدساتمه قسماً عرض و عوض تحتنده اولميرق - بومعروضاته جرأت ايتدم . ايرانده ، قافقاسيه ده اوزون

مدت ياورلكنى بايان [شمدى برنجى اردو حرڪات شعبه سى مديرى] يېكباشى جھيل بك ،
 صوك كونلرده بكا [ابي كه على احسان پاشا حرڪات مليه نك بدايتنده اناطولوده بولمىدى .
 مالطهده بولمىدى ابي اولدى . عكس حالده مطلق آقيرى برحركت تعقيب ايدردى] ديدى .
 قاراقهرنى بك ابي بيلان جھيل بك ، بك دوغرو سويله مشدر جناب حقدن
 [مارسر ماديديه ربم كوش كوسترمه سين !] تمناينده بولنورم . »

افنديلر ؛ على احسان پاشا ، مجاسده كى مخالف غروپ رؤساسيلهده ، ارتباط ومخارنده
 بولونيوردى . كنديسنك قوماندانلغنه نهايت ويريلهرك حقتنده معامله قانونيه دوام ايدملك اوزرد
 مدافعه مليه وكالتى امرينه ويرلمىنى تنسيب ايتديكم ۱۸ حزينان ۳۸ كونك فرداسنده يعنى
 ۱۹ حزينان تاريخنده ، اوزمان توركيه بويوك ملت مجلسى رئيس ثاينسى بولنان رؤف بكدن
 احسان پاشا ايله علاتهنى كوستير ماكنه باشنده برشيفره تلغراف آلمشدم . بالئاسبه عرض
 ايتشدم . بوتاريخلرده آطه پازارى ، ايزميت استقامتنده سياحتنده بولونيوردم . رؤف بك ،
 تلغرافنده ديوردى كه : « برنجى اردو قوماندانى على احسان پاشاك عزل ايديلهرك ديوان حربه
 توديع ايدملك اوزره قونيه سوق اولنديغنه دائر مجلس محيطنده موجب قيل وقال اولان برروايت
 وارد »

افنديلر ؛ بر قوماندانك عزل ونصبى ويا ديوان حربه توديعى معامله سنك وقوعندن بركون
 كچمه دن مجلسجه قيل وقال اوله بيلهرك برروايت تشكيل ايتسى ، مجلس رئيس ثاينسك بونى بندن
 استيضاحه لزوم كورهرك قدر علاقه دار اولمى جالب دقت دكلير ؛ رؤف بكه طرفدن ايجاب
 ايدن جواب ويرلدى . برنجى اردو قوماندانلنى برمدت وكالتله اداره اولمىدى . فقط ، اصالة
 برذاتك تعيينى لازمدى . موسقووا سفارتندن عودت ايتمش اولان فؤاد پاشانك برنجى اردو
 قوماندانلنى قبول ايدوب ايتمه جكي حقتنده نقطه نظرنى استمزاج ايتدم . آكلادم كه ، جبهه
 قوماندانلنى يامش اولديغندن جبهه قوماندانى امرينه كيرمه متهابل دكلدر . مدافعه مليه وكيل
 بولنان كاظم پاشا واسطه سيله برنجى اردو قوماندانلنى ، رؤف پاشايه تكليف ايتبردم . قبول
 ايتمه مش . نهايت اوتاريخلرده بلا قيد وشرط جبهه امرينه كيرهرك ايفاي وظيفه ايدجكنى سويله ين ،
 آچيقده نورالدين پاشايى برنجى اردو قوماندانلغنه تعيين ايتدك .

§ افنديلر ؛ دشمن اردوسنك جبهه وتشكيلاتندن و آكا قارشى غرب جبهه سنده كى قوتلرمزك
 اساس اولهرك ايكي اردو حالنده تشكيل وتنسيق ايدلمش اولديغندن بحث ايتشدم . اونهدنبرى
 تصور ايتديكمز تعرض پلانمرك اساسى ده عرض ايديم :

دوشونديكمز ، اردولرمزك قواى اصليه سنى دشمن جبهه سنك بر جناحنده وممكن اولدينى
 قدر جناح خارجيسنده طوپلايهرك ، براحا ميدان محاربه سى يامقدى . بونك ايجون موافق
 كورديكمز وضعيت قواى اصليه مزى ، دشمنك آفيون قره حصار جوارنده بولنان صاغ

جناح غروپی جنوبی و آقارچای ابله دو ملو پیکار خداسنه قدر اولان ساحه ده، طوپلامقدی. دشمنك اك حساس ومهم نقطه سی اوراسی ایدی. سریع وقطی نتیجه آلق، دشمنی بو جناحندن وورمقله ممکندی.

غرب جبهه سی قوماندانی عصمت پاشا واركان حربیه عمومیه رئیس فوزی پاشا، بونقطه نظردن بالذات لزومی کی تدقیقات پامشاردی. حرکت و تعرض پلانمز چوق اول تثبیت ایدلمشدی. قونییه کلمش اولان جنرال طاووزدك آرزوسی اوزرینه، کندیسيله کوروشمك وسیله سيله آنقره دن حرکت ایدرهك ۲۳ تموز ۳۳۸ آقشامی غرب جبهه سی قرارگاهنك بولندیقی آقشهره کیتدم. حرکات حقنده ارکان حربیه عمومیه رئیسك حضوريله کوروشمه بی مناسب کوردك. بن، ۲۴ تموزده قونییه کیتدم. ۲۷ ده تکرار آقشهره عودت ایتدم. فوزی پاشا حضرتلری ده، ۲۵ تموزده آقشهره کلمشدی. ۲۷ تموز کیجه سی برابر اجرا ایتدیکمز مذاکره نتیجه سننده، تثبیت ایداش پلان موجبنه، تعرض ایتك اوزره، ۱۵ آغستوسه قدر بوتون حاضر لقلرك ا کالنه چالیشمه بی تقرر ایتدیرك.

۲۸ تموز ۳۳۸ کونی اوکله دن صوکره اجرا ایتدیریلن بر فودبول مسابقه سی سیر ایتك وسیله سيله اردو قوماندانلری و بعض قول اردو قوماندانلری آقشهره دعوت ایدلای. ۲۸ تموز کیجه سی قوماندانلره عمومی برطرزده تعرض حقنده مداوله افکار ایتدم. ۳۰ تموز ۳۸ کونی ارکان حربیه عمومیه رئیس و غرب جبهه سی قوماندانيله تکرار کوروشهك تعرضك طرز وقرعاتی تثبیت ایتك. آنقره دن دعوت ایتدیکمز مدافعه ملیه وکیلی کاظم پاشاده، ۱ آغستوس ۳۸ اوکله دن صوکره آقشهره واصل اولدی. اردو حاضر لقلرك ا کالنده مدافعه ملیه وکالته عائد اولان خصوصیات تثبیت اولندی.

اردونك حاضر لقلربنك ا کاليله تعرضك تسریعی امر ایتدکن صوکره تکرار آنقره ده دوندم. غرب جبهه سی قوماندانی ۶ آغستوس ۳۳۸ ده اردولرینه محرم اوله رق تعرضه حاضرلق امری ویردی.

ارکان حربیه عمومیه رئیس و مدافعه ملیه وکیلی پاشالرده آنقره ده عودت ایتدیلر.

افندیلر، تعرض ایچون تکرار جبهه یه کیتمه دن اول، آنقره ده تثبیت ایدلك لازم کن بعض وضعیتلر واردی. هنوز، هیئت وکیله بی، تعرض امری ویردیکمن تماماً خبردار ایتمه مشدم. آرتق اولنری رسماً خبردار ایتك زمانی کلمشدی. عقد ایتدیکمز راحتماعده وضعیت داخلیه بی، خارجیه بی و عسکریه بی مذاکره و مناقشه ایتدکن صوکره، تعرض خصوصنده هیئت وکیله ابله مطابق قالدق.

دیگر بر مسئله ده مهمدی. مخالفلر، اردونك تفسخ ایتدیکندن، قیپردابه حق حاله اولدیغندن، بویله ظلمت و مهمیت ایچنده انتظارك فلاکته منجر اوله جفندن عبارت پروپاگاندالرینه

چوق كرمى ویرمشاردى . گرچه ، مجلسده بوتلقى جریانك یابدینی عکسار ، ذاتاً دشمنلردن چوق کیزله مک ایسته دیکم حرکات نقطه نظرندن فائده لی ایدی . فقط بومنی پروپاگاندا ، اك یاقین واک قانع ذوات اوزرنده دخی سوء تأثیره باشلامش ، اونلرده ده ترددلر اوپاندیرمشدی . اونلری ده قریباً یاپه جغم تعرض حقنده و آلتی یدی کونده دشمن قوای اصلیه سنی مغلوب ایده جکمه دائر اولان اعتماد خصوصنده ، تنور و تسکین ایتیهی لزوملی کوردم . بونی ده یاپدقدن صوکره آنقره نی ترک ایتدم . ارکان حربیه عمومیه رئیس بندن اول ۱۳ آغستوس ۳۸ ده جبهه یه کیتمشدی .

بن ، برقاچ کون صوکره حرکت ایتدم . حرکتی پک محدود بر قاچ ذاندن ماعدا بوتون آنقره دن کیزلهدم . بنم غیوبت ایده جکمی بیلنلر ، بوراده ایشم کی داورانه جقردی . حتی بنم چاک قیاده ، چای ضیافتی و بر دیکمی ده غزته لرله اعلان ایده جکلردی . بونی بالطبع اووقنلر ایشتمشسکزدرد . تره نه حرکت ایتدم . بر کیچه اوتومویل ایله طوز چولی اوزرندن قونییه کیتدم . قونییه حرکتی اوراده کیمسه یه تلفرافله بیلدیرم دیکم کی قونییه واصل اولور اولماز تلفرافخانه یی قونترول آلتنه آلدیرم دق قونییه ده بواندیرمک ده هیچ بر طرفه بیلدیرمه مسنی تأمین ایتدم .

۲۰ آغستوس ۳۳۸ کونی اوکله دن صوکره ساعت درنده غرب جبهه سی قرارگاهنده یعنی آقشهرده بولونیوردم . قیصه برمذا کره یی متعاقب ۲۶ آغستوس ۳۳۸ صباخی دشمنه تعرض ایچون جبهه قوماندانه امر ویردم .

۲۱ آغستوس ۳۸ کیجیه سی برنجی وایکنجی اردو قوماندانلری ده جبهه قرارگاهنه دعوت ایتدم . ارکان حربیه عمومیه رئیس و جبهه قوماندانک حضوریه صورت تعرض حقنده کی نقطه نظری ، خریطه اوزرنده قیصه بر حرب اوپونی طرزنده ایضاح ایتدکن صوکره جبهه قوماندانه اوکون ویرمش اولدیغم امری تکرار ایتدم . قوماندانلر ، فعالیتیه کچدیلر . تعرضمز ، سوق الجیش و عینی زمانده بر تعبیه باصقینی حالنده ، اجرا اولنه جقدی . بونک ممکن اوله بیامه سی ایچون تمشیدات و ترتیبانک کیزی قالسنه ، اهمیت و برمک لازمدی . بوسیدیه ، بالجه حرکات ، کیچه اجرا ایدیه جک ، قطعات کوندوزلری کویلرده و آغاچقلر آلتنده استراحت ایده جکلردی . تعرض منطقه سنده یوللرک اصلاحی وسائره کی فعالیتلره دشمنک نظر دقتی جلب ایتمه مک ایچون دیگر بعض مناطقده عینی صورته ساخته فعالیتلرده بولونیه جقدی .

۲۴ آغستوس ۳۳۸ ده قرارگاهلرمزی آقشهر دن ، تعرض جبهه سی کریسنده کی (شهود) قصبه سینه نقل ایتدیردک . ۲۵ آغستوس ۳۸ صباخی ده (شهود) دن محاربه یی اداره ایتدیکمز قوجه تپه نک جنوب غریبسنده چادیرلی اردوگاهه نقل ایتدک . ۲۶ آغستوس صباخی قوجه تپه ده حاضر بولونیوردق . صباح ساعت ۵،۳۰ ده طوبخی آتشمزله تعرض باشلادی .

افندیلر ؛ ۲۶ ، ۲۷ آغستوس کونلرنده یعنی ایکی کون ظرفنده دشمنک قره حصارک

جنوبنده ۵۰ و شرقده ۳۰،۲۰ كيلومترو امتدادنده بولنان مستحكم جبهه لرني ، دوشوردك . مغلوب اولان دشمن اردوسي ، قواي كليه سني ، ۳۰ آغستوسه قدر اصلحانلر جوارنده احاطه ايتدك . ۳۰ آغستوسده اجرا ايتديكمز محاربه نتيجه سنده (بوكا باش قوماندان محاربه سي عنواني و يرلشدر) دشمن قواي اصليه سني احما واسير ايتدك . دشمن اردوسي باش قوماندانلغني ايفا ايدن جنرال تريقويپسده ، اسرا ميانه داخل اولدي . ديمك كه ، تصور ايتديكمز نتيجه قطعيه ، بش كونده آلنش اولدي .

۳۱ آغستوس ۳۳۸ كوني اردولرمز قواي اصليه سييله ازير استقامت عموميه سنده حركت ايدركن ، اقسام سائر سييله ده دشمنك اسكيشهر وشالنده بولنان قوتلرني مغلوب ايتك اوزره ، حركت ايدورلردى .

افنديلر ؛ باش قوماندان محاربه سنك نتيجه سنه قدر هر كون بوبوك موفقيتلرله انكشاف ايدن تعرضمزي تبليغ رسميلرده غايت اهميتسز حركاتدن عبارت كوستريوردق . مقصدمز ، وضعيتي ممكن اولديني قدر جهاندن كيزله مكدي . چونكه ، دشمن اردوسني تماماً احما ايدة حكمزدن امين ايدك . بوني آ كلايوب ، دشمن اردوسني فلا كندن قورتارمق ايستيه جكلرك يكي تشبثلرينه ميدان ويرمه مكي مناسب كورمش ايدك . في الحقيقه ، بزم حركتمزي حس ايتدكلري زمان وتعرضمزي متعاقب مراجعتلر واقع اولمشدر . مثلاً ؛ تعرض ايتمكده بولنديقمز صروده اجرا و كيللري رئيسي اولان رؤف بكدن ، متاركه حقنده استانبولدن اشعار وقوع بولديفنه دائر ۴ ايول ۳۳۸ تاريخي برتلغراف آلشدم . ويرديكم جواب عينا شودر :

۳۳۸ - ۹ - ۵

تل مقامه مخصوصدر

هيئت و كيله رياست جليله سنه

ج : آناتولوده كي يونان اردوسي صورت قطعيه ده مغلوب ايدلشدر . يونان اردوسنك آرتق يكيدين جدى بر مقاومت ارازينه احتمال يوقدر . آناتولو ايچون هر هانكي بر مذا كره يه محل قالماشدر . متاركه ، آنجق ترا كيا ايچون موضوع بحث اوله بيلير . بناء عليه ايلولك اوننه قدر دوغربدن دوغري يه يونان حكومتى وياخود انكلتره واسطه سييله ، حكومت مزه رسماً مراجعت ايتديكي تقدردنه بروجه آنى شرائط درميان ايديلرك جواب و يرليدر . بوتارمخدن ، يعنى ايلولك اونندن سوكره واقع اوله جق مراجعتك جوابك بشقه اولق احتمالي واردر . بوتقديرده كيفيت آبروجه طرف عاجزانه مه بيلد يرليدر :

۱) متارکه نك تاريخندن اعتبار آ اون بش كون ظرفنده ترا كيا ۱۹۱۴ حدودلرینه قدر بلا قيد و شرط توركيه بويوك ملت مجلسی حكومتك مأمورين ملكيه وقواى عسكریه سنه تسليم ايدلمش بولنه جقدر .

۲) يونانستانده كى اسرا من اون بش كون ظرفنده از مير ، بانديرمه وايزميت ليانلر نده تسليم اولنه جقدر .

۳) يونان اردوسنك اوچ بحق سنه دئيرى آناطولوده اي قاع ايتديكى واجرا ايله مكده بولنديكى تخريبانى تعمير ايتمكى شمدیدن عهد ايده جقدر .

بويوك ملت مجلسی رئيسی
باش قوماندان
مصطفی کمال

بالذات بكا ويريلن بر تلسز تلغرافدهده ، از ميرده كى ائتلاف دولترى قونسلوسلرينه بنمله مذاكرانده بولنقى صلاحيتنى و يردك لرندن ، هانكى كون وزرده ملاقات ايده بيله جكم صوريليوردي . بوكا و يرديكيم جوابدهده ، ۹ ايلول ۳۸ ده (نيغه ده) ملاقات ايده بيله جكمزى بيلدير مشدم . فى الحقيقه ديديكيم كونده بن (نيغه) ده بولندم . فقط ملاقات ايسته ينلر اوراده دكلدى . چونكه اردولر من از مير ريختيمنده ايلك و يرديكيم هدفه ، آق دكزه واصل اولمش بولونيورلردى .

محترم افنديلر ؛ (آفيون قره حصار - دوملو پيكار) ميدان محاربه سى واوندن صوكره دشمن اردوسنى كاملاً احيا ويا اسير ايدن وبقية السيفونى آق دكزه ، مرمره يه دوكن حر كانه زى ايضاح و توصيف ايچون سوز سويله مكدن كندى مستغنى عد ايدرم .

هر صفحه سيله دوشونولمش ، احضار ، اداره و ظفرله انتاج ايدلمش اولان بو حر كات ، تورك اردوسنك ، تورك ضابطان و قوماندا هيئتلك ، يوكسك قدرت و قهر مانلغنى تاريخده بردها ثنيت ايدن معظم بر اثر در .

بواثر ، تورك ملتلك حریت واستقلال فكرينك لايموت آبد سيدر . بواثرى وجوده كتيرن بر ملتلك اولادى ، بر اردونك باش قوماندانى اولديغمدن ، الى الابد مسعود و بختيارم .

§ افنديلر ؛ ايسته شمدى ، ديپلوماسى ساحه سنه كچه بيليرز . كرچه عسكرى ظفر مزدن نا اميد اولوب ده اول ديپلوماسى طريقيله حل مسئله قناعت واداسنده بولنانلرى ، ديدك لرينى ياقم خصوصنده بر آرز فضلجه انتظارده بر اقش اولدم . مع هذا بالنتيجه بنمده ديپلوماسى ساحه سننده جدى اوله رق ترويج مساعى ايتديكمى كوره رك ممنون اولملرى لازم كليردى . بويله اولوب اولديغنى كوره جكز .

اردولریمز ، از میر و بروسی استرداد ایتدکن صوکره ، ترا کیایی ده یونان اردوسندن
تخلیص ایچون ، استانبول و چناق قلعه استقامتلرنده یورویشلرینه دوام ایدرکن ، اوزمان افکلتره
باش وکیلی بولنان لوئید جورج ، فعلاً حربه قرار ویرمش برطوره ، دومینیونلره ، قطعات
معاونه طلبی ضمننده مراجعت ایتش ؛ اوندن صوکره کی فعلیاته باقیلیرسه لوئید جورجک طلبنک
اسعاف اولمیدیغی قبول ایتک لازم کلیر .

بوصیره لرده ، استانبولده فرانسز فوق العاده قومیسری بولنان جنرال (پهلله) بنخله ملاقات
ایتک اورره از میره کلدی . منطقه بیطرفی عنوا سیله یاد ایتدیکی بر ساحه یه ، اردولرمزک کیرمه مسی
موافق اوله جغنی ، توصیه ایتدی . حکومت ملیه مزک بویله بر منطقه طانییدیغی ، ترا کیایی ده تخلیص
ایتدکجه اردولرمزک توقیفنه امکان اولمیدیغی سویلدم . جنرال (پهلله) ، موسیو (فرانکلن
بویون) ک بنخله کوروشمک اوزره کلک ایتدیکنه دائر آلمش اولدینی خصوصی بر تلغرافی
کوستردی . کنديسی از میرده قبول ایده جگمی سویلدم . موسیو (فرانکلن بویون) بر فرانسز
حرب سفینه سیله از میره کلدی . فرانسه حکومتی طرفندن وانکلتره وایتالیا حکومتلرینک ده
انضمام موافقتله بنخله ملاقات ایتکه کلدیکنی سویلیدی . بز - فرانکلن بویون - له کوروشورکن ،
۲۳ ایلول ۳۳۸ - ۹۲۲ تاریخلی دول ائتلافیه خارجییه ناظرلری امضاسیله بر نوطه کلدی .
بونوطه ، اساسلی اوله رق ایکی مسئله یه شاملدی . بری ، حرکات عسکرینه نک توقیفی ؛ دیگرى ،
قونفرانسه ، صلحه عائد ایدی .

بز ، روم ایلیده حدود ملیه مزه قدر شرقی ترا کیایی تماماً آلمدقجه ، عسکری حرکتدن
صرف نظر ایده مزک . آنجق ، وطنمزک بوقسمندن دشمن قطعاتی چیقارلدینی تقدیرده فضلّه
بر حرکت یامقجه کنديلکندن لزوم قالمیه جقدی . بونوطه ده ، وندیک ویاسائر بر شهرده طوپلانه حق
اولان انکلتره ، فرانسه ، ایتالیا ، ژاپونیا ، رومانیآ ، (صرب - خروات - سلووه) دولتی
ویونانستانک مدعو بولنه جغنی بر قونفرانسه مرخصلرمزی کوندرمه موافقت ایدوب ایتیه جگمز
صورولمقله برابر ، مذاکرات ائناسنده بوغازلرده کی بیطرف منطقه طرفزدن عسکر کوندرلمه مسی
شرطیله ، ادرنه داخل اولق اوزره مریجه قدر ترا کیانک بزه اعاده سی حقنده کی آرزومزک
حسن نظرله کوروله جکی بیان ایدیلیوردی .

نونوطه ده ، بوغازلردن ، اقلیلردن ، جمعیت اقوامه دخولزدن ده ، بحث اولمقده ایدی .
قونفرانسیک انعقادندن اول ، یونان قطعاتنک ، دول ائتلافیه قوماندانلرینک چیزه جگمری
برخطک کریسنه چکیلیمسی ایچون ، دول ائتلافیه نک اعمال نفوذ ایده جکی وعد اولمقده و بوبابده
کوروشولمک اوزره مدانیه ویا ایزمیتده بر اجتماع عقدی تکلیف ایدلمکده ایدی .

۲۹ ایلول ۳۳۸ تاریخنده ، بونوطه یه ویردیکم قیصه بر جوابده ، مدانیه قونفرانسی قبول
ایتدیکی بیلدیردم . فقط ، مریچ نهرینه قدر ، ترا کیانک درحال بزه اعاده سنی طلب ایتدم .

۳ تشرین اولده انعقادى مناسب اوله جغنى سويلديكم مدانيه قونفرانسنه ، باش قوماندانلق نامنه صلاحيت فوق العاده يى حائز اولمق اوزره غرب جهه سى اردولرى قوماندانى عصمت پاشايى ، مرخص تعيين اينديكى تبليغ ايتدم . بونوطيه حكومتجه ده ۴ تشرين اول ۳۸ تاريخى مفصل بر جواب و يرلدى . بوجوابده ، قونفرانس محلى ايچون ارمير تكليف ايدلدى . بوغازلر مسئله سى دولاييسيله ؛ روسيه ، اوقرايا و كورجستان جمهوريتارينك دخی دعوتى طلب اولندى وسائر مسائل حقنده ده نقطه نظرلر ممجلا بيلديرلدى .

مدانيه ده ، عصمت پاشانك تحت رياستنده ، انكلتره مرخصى جنرال (هاوينقتون) ، فرانسه مرخصى جنرال (شارپى) ، ايتاليا مرخصى جنرال (مونبه للى) دن مركب قونفرانس انعقاد ايتدى . برهفته قدر دوام ايدن مناقشه لى مذاكراتدن صوكره ، ۱۱ تشرين اولده مدانيه متاركة نامه سى امضالاندى . بوصورتله تراكيا ، وطن اصلى به انتحاق ايتدى .

افنديلر ، ظفرى متعاقب ، ازميزده بزم سياسى تماسلر ممز اوزرينه ، آنقرده هيئت و كيله نك ، دها دوفريسي بعض و كيللرك ، متلاشى بروضعيت آلدقلى حس اولندى .

عسكرى وظيفه مك ختام بولمى اولديغنى ، بوندن صوكره كى سياسى ايشارك اجرا و كيللرى هيئته عائد اولديغنى احساس ايدم حك طرزده ، بنى ، آنقره ده دعوت ايتديلر . حالبوكه نه عسكرى وظيفه م ختام بولمى و نه ده سياسى ديپلوماتيك مسائل ايله تماس واشتغالدن مستغنى اولاييليردم . بناء عليه ، ازميزدن اردونك باشندن و تماسه كلديكم سياسى مناسبتلردن اوزاقلاشه مزدم . بوسيله بنله مداوله افكار ايتكم آرزو واصرارنده بولندقلرينه كوره اجرا و كيللرى هيئتك و يا علاقه دار و كيللرك ، ازميزه نزديمه گللرينى تكليف ايتدم . اجرا و كيللرى رئيسى رؤف بلكه خارجيه و كلى يوسف كال كلديلر .

رؤف بك ، ازميزده بكا بعض خصوصى تمثيلرده ده بولندى . مثلاً ؛ على فؤاد پاشا ايله رافت پاشانك ، ظفر مناسبتيله ترفيعلرينى و كنديلرينه مناسب برر وظيفه و يره رك قطييللرينى ، رجا ايتدى . معلومكز اولدى ، كه محاربه دن اول على فؤاد و رافت پاشالارى حركته اشتراك ايتديرمك ايچون برر صورتله تشبده بولنشدم . موفق اولامدم . ظفردن دولايى ، حركات عسكريه ده بالفعل خدمت ايدوب كسب استحقاق ايدن قوماندانلر و ضابطلر ترفيع و تقدير اولمق صورتيله بالطبع تلطيف اولمشلردى . حركات عسكريه به اشتراكدن توقى ايدن ذوانكده ، بالذات اوراده بولنانلرله برابر تلطيفلرى ، شبهه سز سوء تاثيرى موجب اوله بيليردى . خلاصه ، رؤف بكه ، تمنياتى اسعاف ايدميه جكمى سويلدم . فقط على فؤاد پاشا ، مجلس رئيس نايبى بولنديقنه كوره موقع و وظيفه سى كنديلسنگ موجب ممنونيتى اوله بيله حك بر مرتبه ده ايدى . يالكز آچيقده بولنان رافت پاشايه مناسب برر وظيفه بولمق چاليشه جغنى وعد ايتدم . كنديسنى ازميزه دعوت ايتمى سويلدم . رافت پاشا ازميزه گلشدى . فقط تام بنم آنقره به عودت اينديكم كيجيه تصادف اينديكى ايچون كنديسيله اوراده ملاقات اولنممدى .

رأفت پاشانك توظیفی ، بالاخره آنقره دن بروسه یه سیاحتم ائناسنده اولدی .

افندیلر ؛ ازمیردن آنقره یه عودتمده ، باشلیجه مدانیه قونفرانسی مذاکراتیله اشتغال اولندی . بر طرفندن ده اجرا وکیللری هیئتنده ، مجلسده ، انجمنلرده ، صلح قونفرانسنه کوندربله بیله جک هیئت مرخصه ، موضوع بحث اولیوردی . وکیللر هیئت رئیسی رؤف بك ، خارجیه وکیل یوسف کمال بك و صحیه وکیل بولان رضا نور بك کیده جک هیئت مرخصه نك ، طبیی اعضاسی کبی کورولیوردی . بن ، هنوز بوخصوصده قطعی قناعت و قراریمی تثبیت ایتمه مشدم . آنجق رؤف بكك تحت ریاستنده بولنه جق هیئتک بزم ایچون حیاتی اولان مسئله ده موفق اوله جفته امین اوله میوردم . رؤف بكك ده کندیخی ضعیف کورمکده اولدیغی حس ایدیوردم . مشاور اوله رق عصمت پاشانك کندیسنه ترفیقنی تکلیف ایتدی . بوتکلیفه درمیان ایتدیکم مطالعه ده ، عصمت پاشادن مشاور اوله رق ایدیه جک استفاده محدوددر . عصمت پاشا رئیس اولورسه ، اعظمی استفاده تأمین اوله جفته بنده قانعم دیدم . بونقطه اوزرنده فضله کوروشولمادی . اوندن سوکره ، رؤف بك ، هیئت مرخصه مسئله سنده باشلادقلری ترکیب و تشکیللره دوام ایتدیلر . بن ، بوکا اهمیت ویریر کورونمدم . مدانیه قونفرانسی ختام بولمشدی . عصمت پاشا وارکان حربیه عمومیه رئیسی فوزی پاشا بروسه ده بولونیورلردی . کندیلرله کوروشمک اوزره بروسه یه کیتدم . برابرده مدافعه ملیه وکیل کاظم پاشا واردی . شرقده ، علیهنده کی فکری و فعلی تظاهراتدن دولای ، ایفای وظیفه یه امکان کوره مدیکندن آنقره یه کلکه مجبور اولان کاظم قره بکر پاشایی واستانبولده کندیسنه وظیفه ویرمک اوزرده رأفت پاشایی برلکده کورتوردم . بروسه ده قالدیغم کونلر ظرفنده ، رأفت پاشایی معلوم اولدیغی وجهله استانبوله کوندردم . عصمت پاشایی ده ، هیئت مرخصه ریاستی وظیفه سنی ایفا ایدیه یلوب ایدیه جکنی ، موجود بونجه معلوماته رغماً بردها تدقیق ایتدم . مدانیه قونفرانسی ناصل اداره ایتدیکنی تفرعایله آکلامته چالیشدم . عصمت پاشانك کندیسنه ، تصوراتمه دائر هیچ برکله سوبله میوردم . نهایت مثبت اوله رق قراریمی ویردم . عصمت پاشانك هیئت مرخصه رئیسی اولمسی ایچون ده اول خارجیه وکیل اولمسی مناسب کوردم . بونی تأمین ایچون دوغریدن دوغریه خارجیه وکیل یوسف کمال بکه خصوصی و محرم اوله رق یازدیغم بر شیفره تلغرافنامه ده کندیسنك خارجیه وکالتندن استعفا ایتسنی ویرینه عصمت پاشانك انتخابنه بالذات دلالت ایلمسی رجا ایتدم .

آنقره دن حرکتمدن اول یوسف کمال بك ، بکا ، هیئت مرخصه ریاستی وظیفه سنی اک ای عصمت پاشانك یابایله جکنی سوبله مشدی . یوسف کمال بکدن کندیسنه وقوع بولان اشعاریمی حسن تلقی ایدهرک ایجابنه توسل ایتدیکنه دائر جواب آلام .

ایشته ، اوندن سوکره ایدی ، که عصمت پاشایه ، امر واقع حالنده خارجیه وکیل اوله جغنی و اوندن سوکره ده صلح قونفرانسنه هیئت مرخصه رئیسی اوله رق کیده جکنی سوبلدم .

پاشا ، بردنبه متحیر قالدی . عسکر اولدیغندن بحث ایدهرک ، بیان اعتذار ایتدی . اڭ نهایت ، تکلیفی بر امر تلقی ایدرک مطاوعت کوستردی . تکرار ، آنقریه عودت ایتدم . بو ائنده ۲۸ تشرین اول ۳۳۸ ده ، ائتلاف دولترلی طرفندن لوزانده انعقاد ایدهرک اولان صالح مذاکره سینه دعوت اولندق . ائتلاف دولترلی ، حالا استانبولده بر حکومت طانیق ایستیور واونی ده بزمه برابر قونفرانسه دعوت ایدیوردی .

بومشترک دعوت کیفیتی ، سلطنت شخصیته لگوی معامله سنی ، قطعی اولهرق انتاج ایتدی . فی الحقیقه ۱ تشرین ثانی ۳۳۸ تاریخی قانون موجبجه ، خلافت ایلله سلطنت بر برندن تفریق اولندی . ایکی بچق سنه یی متجاوز بر زماندن بری فعلاً اجرای حکم ایدن سلطنت ملیه تأیید اولندی . خلافت ، صریح بر حقوقه مالک اولقسزین بر مدت دها بر اقیلیدی .

— افندیلر ، بو خصوصه دائر لزومی قدر مضبوط معلومات موجوددر . مسئله نك خصوصیاتنه طائد جهتلر ، بلکه هیئت علیه کزی علاقه دار ایدر ملاحظه سیله ، بعض معلومات عرض ایدهرک :

معلوماتدرکه ، سلطنت و خلافت مقاملری آیری آیری و متمیز اولهرق مهم مسائلدن عد اولنقدده ایدی . بونی تأیید بر خاطرهمی ذکر ایدهم ؛ ۱ تشرین ثانی ۳۸ تاریخندن اقدم ، مجلس محیطنده مخالفلر ، بوم سلطنتی لغو ایدهرک حقه ، تلاشی و هیجانی پروپاگاندا یاپیورلردی .

رؤف بک ، بر کون مجلسده کی او طهمه کلهرک بنمّه مهم بعض خصوصاته دائر کوروشمک ایستدیکنی و آقشام ، (کچی اورنده) رأفت پاشانک اوینه کیدرسهم دها کوزل قونوشه بیلهرکمزلی سویلیدی . رؤف بک تکلیفی قبول ایتدم . فؤاد پاشانک ده حاضر بولنسنه موافقتی استبدان ایتدی ، اونی ده مناسب کوردم . رأفت پاشانک اوندّه درت کیشی اجتماع ایتدک . رؤف بکدن دیکلهدکریملک خلاصه سی شو ایدی : مجلس ، مقام سلطنتک و بلکه خلافتک اورتهدن قالدیرمق نقطه نظرینک تعقیب ایلدیکی اندیشه سیله متأذیر . سزدن و سزک آتیا آله جفکیز وضعیتدن ، شبهه ایتمکده در . بناءً علیه مجلسی و دولایسیله افکار عمومی ملتی ، تطمین ایتمکیز لزومنه قانعم .

رؤف بکدن ، سلطنت و خلافت حقنده کی قناعت و مطالعه سنک نه اولدیغنی صوردم . ویردیکی جوابده ، شو تصریحانده بولندی : بن ، دیدی ، مقام سلطنت و خلافت و جداناً و حساً مربوطم . چونکه بنم بابام ، پادشاهک نان و نعمتیه یتیشمش ، عثمانلی دولتنک رجالی صیره سینه کچمشدر . بنمده قائمده اون نعمتک ذراتی واردر . بن نانکور دکلم و اوله مام . پادشاهه محافظه صداقت بورجدر . خلیفه یه مربوطیم ایسه تربیمه ایجابیدر . بوناردن بشقه ، عمومی مطالعه مده واردر . بزده وضعیت عمومی بی طومتق کوجدر . بونی آنجق ، هر کسک ایراشه میه جکی قدر بو کسک کورولمکه آلیشیلش بر مقام تأمین ایدهریلیر . اوده مقام سلطنت و خلافتدر . بو مقامی لغو

ایتمک ، اونک یرینه بشقه ماهینده بر موجودیت اقامه سنه چالیشمق ، فلاکت و خسروانی موجبدره .
صلا جائز اولاماز .

رؤف بکدن صوکره ، قارشیمده اوطوران رأفت باشادن مطالعه سنی صوردم . رأفت باشانک
جوابی شوایدی : تماماً رؤف بکک فکر و مطالعه سنه اشتراک ایدرم . فی الحقیقه ، بزده پادشاهلقدن ،
خلیفه لکدن بشقه بر شکل اداره موضوع بحث اولاماز !

اوندن صوکره ، فؤادباشانک فکرخی اوکرنمک ایستدم . پاشا ، یکی موسقووادن کلدیکندن ،
وضعیتی ، افکار و حسیات عمومییه لزومی درجهده تدقیقه هنوز وقت بوله مدیغندن بحث ایدرک
کوروشیلن مسئله حقنده قطعی بر فکر و قناعت درمیان ایتمکده معذور اولدیغنی افاده ایتدی .
بن ، مخاطبلمه ، قیصهجه ، شو جوابی ویردم : موضوع بحث ایتمککیز مسئله ، بوکونک
مسئله سی دکلدرد . مجلسده بعضیلرینک تلاش و هیجاننده محل یوقدر .

رؤف بک ، بوجوایمندن ممنون کوروندی . فقط شو ویا بو طرزده ، موضوع بحث مسئله
اطرافنده ، کوروشمکه دوام اولندی . آقشام اوزری باشلایان ملاقاتمز ، بوتون کیجه ، صباچه
قدر اوزادی . رؤف بکک بر شیئی تأمین ایتمک ایستدیکنی احتساس ایتدم . بنم خلافت و سلطنت
و آتیا شخصاً آله بیله حکم وضعیت حقنده ، کندیلرینه سویلیدیکم واطمئنان بخش بولدقاری
سوزلری بکا کرسیدن بالذات مجلسه سویلتمک

کندیلرینه سویلیدیکم سوزلری عیناً مجلسه سویلیمکده بأس کورمدیکی بیلیدرم . فضله
اوله رق بوسوزلری قورشون قلمیله برکاغد پارچه سنه تثبیت و ابرسی کونی مجلسده برمناسبتله
بیانات طرزنده درمیان ایده جگمی وعد ایتدم . بو وعدیمی افاده ، ایلدم . بنم بو بیاناتم ،
خالفلرجه رؤف بکک بر اثر موفقیتی تلقی و کندیسی تقدیر ایدلمش

افندیلر ؛ احتمال رؤف بک ، بر طاقم ذوات عنندده درعهده ایتدیکی وظیفه یی پامشیدی .
بنده عمومی و تاریخی وظیفه مندن ، اوکونه عائد صفحه یی ایضاح ایتدیکم کی ایفا ایلشدم .
فقط عمومی وظیفه مک ، امر ایتدیکی اصل نقطه یی ایفا و تطبیق ایتمک لازم کلدیکی زمانده اصلاً
تردد ایتدم . توفیق باشانک تلغرافلری وسیله سیله سلطنتی خلافتدن آیرمغه واولا سلطنتی لغو
ایتمک قرار ویردیکم زمان ، ایلک یادیغم ایشلردن بریده ، درحال ، رؤف بکی ، مجلسده کی
اوطمه جلب ایتمک اولدی . رؤف بکک ، رأفت باشانک أونده صباحره قدر دیکله دیکم قناعات
و مطالعاتنه هیچ مطلع دکلمش کی آیاقدده ، کندیلریندن شوو طلبده بولندم : خلافت و سلطنتی
بربرندن آیراراق سلطنتی لغو ایده جکیز ! بونک موافق اولدیغنه دائر کرسیدن بیاناتده بولنه جقسکز !
رؤف بک ایله فضله برتک کله تعاطی ایتدک . رؤف بک ، اوطمه مندن چیمه دن اول ، عینی مقصدله
دعوت ایتمش اولدیغم کاظم قره بکر پاشا کلدی . اونندن ده عینی زمینده بیاناتده بولمنسی
رجا ایتدم .

افندیلر ؛ اوتاریخچه عائد ضبط جریده لرنده کورولدیکی وجهله رؤف بك کرسیدن برایکی دفعه بیاناتده بولندی ، حتی سلطنتك لغو اولندیکی کونك بایرام قبول ایدلسی تکلیفی ده درمیان ایتدی .

بوراده ، برنقطه ، دماغلرده دوکوم حالنده قاه بیلیر . بکا ، پادشاهه ، محافظه صداقتی بورج بیلدیکندن ، مقام سلطنتك یرینه بشقه ماهیتده بر موجودیتك اقامه سنه چالشمه نك فلاکت و خسراتی موجب اوله جفندن بحث ایتش اولان رؤف بك ؛ نيم ، یکی قرارمه مطلع اولدقندن و باخصوص قرارمك اهنده و سلطنتك لغوی حقنده بیاناتده بولنسنه دائر تکلیفم قارشوسنده ، مطالعه دخی سرد ایتکسزین مطاوعت کوسترمشدر . بوطور و حرکت ناصل تفسیر اولنه بیلیر؟ رؤف بك ، اسکی قناعتلری تبدیلی ایتشدی ؟ یوقسه قناعتلرنده اساساً صمیمی دکلای ایدی؟ بو ایکی نقطه یی بربرندن تفريق ایتك وبری اوزرنده نام قناعتله حکم ویرمك مشکلدیر .

— افندیلر ؛ بویله مشکوک بر حکم ویرمکه کیریشمکدنسه ؛ وضعیتك مطالعه سنی تسبیله مدار اوله جق بعض صفحاتی ، معاملات و مناقشات ، هیئت علیه کزه خاطر لاتمنی ترجیح ایدرم .

عرض ایتشدمکه ، سلطنتك لغوی ، لوزان قونفرانسنه استانبولنده بر هیئت مرخصه دعوت ایدلسی و استانبولك یعنی وحیدالدین و توفیق پاشا و رفقا سنك دخی بویله بر دعوتی ، تورك ملتك بوبوك أمکدرله ، فداکارلقلرله استحصال ایلدیکی منفعتی کوجولمك ، بلکه ده معاسز بر ماهیته دوشورمك بهاسنه اولدیکی حالده ؛ قبول ایلسی یوزندن ایلری کلشدی .

توفیق پاشا ، اولانیم شخصمه بر تلغراف ویردی . ۱۷ تشرین اول ۳۳۸ تاریخلی اولان بوتلغرافنامه ده ، توفیق پاشا ، احراز اولنان مظفرتك ، بوندن بویله ، استانبول و آقره آره سنده اختلاف وایکیلی قالدیرمش و وحدت ملیه مزى تأمین ایتش اولدیغی یازیوردی . یعنی ، توفیق پاشا دیمك ایستیوردی که ، مملکتده دشمن قالدی ، بناءً علیه پادشاه یرنده ، حکومت اونك یاننده ؛ ملت دوشن بو مقاملرک ویره چکی اوامره اطاعت ایتمکدر . بوتقدیرده وحدته مانع البته برشی قالمش اولور . یالکزه ، آقره دن بر آز دها خدمت ایسته مک فراستنده بولونیوردی . اوده ، صلح قونفرانسنه استانبولك و آقره نك بر لکده دعوت ایدله چکنه بناءً دها اول طرفدن غایت محرمانه تعلیماتی حامل بر ذاتك سرعت ممکنه ایله استانبوله اعزامنی تأمین ایتك ایدی . [وثیقه : ۲۶۰]

توفیق پاشایه تبلیغ ایدمك اوزره ، استانبولده حامد بکه یازدیغم تلغرافنامه ایله « توفیق پاشا ورفقا سنك ، سیاست دولتی تشویشدن مجانبت ایللملری خصوصنك ، نه درجه عظیم مسئولیتی بادی اوله جفنگ درکار بولندیغی » بیلدیردم . [وثیقه : ۲۶۱]

مع التأسف حامد بك ، بوتلغرافنامه مك عیناً توفیق پاشایه بیلدیرلسی لازم کلدیکنده متردد

قالش ، بونی گندینه مخصوص دیر گتیف تلقی الیش ؛ مع هذا بوتلغرافنامه محتویاتی دائره سنده توفیق پاشایه اوچ کون طرفنده بش کره تبلیغانده بولمش ؛ حتی توفیق پاشا ورفقای مساعیسنک، قونفرانسه مرخص کوندرمه ملری ایچون غزته لره ، آژانس لره ، تبلیغی ایجاب ایدن بیاناتک اساسلرینی حاوی برمسوده دخی کوندرمش . . . [وثیقه : ۲۶۲]

بوتون منفعتلرینی ملوث بر تختک ، چورومش ، چوکمش آیاقلرینه صاریلقدده ، یالکیز بونده کورن ، توفیق پاشا وامثالی پاشاردن مرکب وحیدالدین هیئتک کیزلی مقصدلرینی ، بهمه حال ترویج ایتدیرمک یولندن بشقه هیچ برشیله اشتغال ایتدیکلری آکلاشیلیوردی . توفیق پاشانک ، بکا جکدیککی تلغرافک ، مطلع اولمادیغنی بیلدیردیککی جوابدن صوکره ، دوغریدن دوغری به ۱۰ تشرین اول ۳۸ تاریخی تلغرافنامه سیله وصدراعظم عنوانیه مجلس ریاستنه مراجعت ایتدی . [وثیقه : ۲۶۳]

مراجعتنامه محتویاتی ، عثمانلی دورینک توفیق پاشالرینه خاص برطرزده ابدی . توفیق پاشا و آرقداشلری ، بوتلغرافنامه لرله ، احراز اولنان موققیاتک حصولنه خدمت ایتدکلرندن بحث ایدمک قدر جسارت کوسترمیلمشلردر .

افندیلر ؛ عثمانلی دولتنک ، غیر مشروع اوله رق حکومتی نامنی طاشیمق غفلتنده بولنان ، توفیق پاشا ، احمد عزت پاشا وامثالندن مرکب صوکه عثمانلی هیئتیه فضلّه اشتغال فائده سزدر . سوزمی مجلس مذاکرانه نقل ایدمک .

موضوع بحث مسئله دولایسیله ، مجلسده ۳۰ تشرین اول ۳۸ کونی مذاکرات باشلادی . چوق خطیبر ، چوق سوزلر سویلدیلر . استانبولده کی عثمانلی حکومتلرینی ، فرید پاشا دوره سندن صوکره ، توفیق پاشا پرده سنک آچیلدیغنی بو پرده بی آچانلرک ادرا کدن محروم ، وجداندن محروم ، برطام انسانلر اولدیغنی بیان ایدرک ، بو آدم لره لازم اولان قانونی معامله نک یاییلمسنی طلب ایتدیلر .

« بویه بر ذهنیتی طاشیان ؛ یعنی ، بزه ، بو قدر احمقجه تکلیفاتده بولنان ذوات - - - - - حقیقه باب عالینک ، هویت تاریخیه سنه وضع امضا ایدن وهرشیدن زیاده اورایه مربوط اولان ذواتدر » دیدیلر .

استانبولده ، حکومت نام وشعارینی طاقینان آدم لرک ؛ خیانت وطنیه قانونه توفیقاً ؛ تجزیه سنه عائد تقریرلر اوقوندی .

افندیلر ؛ عثمانلی ایمراطورلغنک منقرض اولدیغنی ، یکی برتورکیه دولتنک تولد ایتدیکنی ، تشکیلات اساسیه قانونیه ، حقوق حکمرانینک ، ملته عائد بولدیغنی افاده ایدر بر تقریر حاضر لاندی . سکسانی متجاوز آرقداشه امضا ایتدیرلدی . بو تقریرده بنمده امضام واردر .

بوتقير ؛ اوقوندقون صوكره ، جدى اولهرق مخالف وضعيت آلانرك باشنده ايكي ذات كوروندى . بونلردن برى مرسين مبعوثى بولنان مير آلاى صلاح الدين بكدر . ايكنجيسى ، ازمرده آصيلان ضيا خورشيددر . بونلر ، سلطنتك لغو اولنامسى قناعتنده بولندقلرني ؛ واضحاً اظهار ايلديلر .

افديلر ؛ ۳۱ تشرين اول ۳۳۸ كوني مجلس اجتماع ايتدى . بوكون مدافعه حقوق غروپى اجتماعى اولدى . بواجتماعده ، عثمانلى سلطنتك لغوى ضرورى اولدينى حقنده بيانانده بولندم . ۱ تشرين ثاني ۳۳۸ كوني مجلس اجتماعده عيني مسئله ، اوزون مناقشه لره معروض قالدى . مجلسده مفصل بيانانده بولنق لزومنى حس ايتدم . [ويقه : ۲۶۴] اسلام وتورك تاريخندن بحث ايدرك خلافت وسلطنتك آيريله بيله جكنى ، حاكيت وسلطنت مليه مقامك توركيابويوك ملت مجلسى اوله بيله جكنى ، وقايع تاريخيه مستنداً ، ايضاح ايتدم . هلاكونك ، خليفه معتمدى اعدام ايدرك دنيا يوزنده ، فعلاً خلافته خاتمه ويرديكى ۹۲۴ تاريخ هجري سنده مصرى ضبط ايدن ياوز ؛ اوراده عنوانى خليفه اولان بر ملتجي به اهميت ویرمسيدي ؛ خلافت عنوانك ، زمانزه قدر ميراث قالمش بولميه جغنى ، آكلاندم .

بوندن صوكره ؛ مسئله به متعلق تقريرلر ، اوچ انجمنه : تشكيلات اساسيه ، شرعيه وعدليه انجمنلر به حواله اولندي . بواوچ انجمن هيئتك بر آرايه كلوب ؛ بزم ، تعقيب ايتديكمز مقصده كوره ، مسئله يي حل وانتاج ايتمى البته ، مشكل ايدى . وضعيتي يقيندن وبالذات تعقيب ايتك لازم كلدى .

اوچ انجمن ، براوطه ده اجتماع ايتدى . رياسته خواجه مفيدافندينى انتخاب ايلدى . مسئله يي مذاكره ايتمكه باشلاديلر . شرعيه انجمنه منسوب خواجه افديلر ؛ خلافتك سلطنتدن منفك اوله ميه جغنى ، معروف سفسطه لره استناد ايتديررك ، ادعا ايتديلر . بومدعياتك جرح ونقضنده سربست اداره كلام ايدنلر ، اورته به چيقار كورونديلر . بزچوق غلبه لق اولان عيني اوطه نك بر كوشه سنده مناقشه يي ديكليردق . بو طرزده ، مذاكره نك مقصود نتيجه به افترا نه انتظار ايتك ، بيهوده ايدى . بونى آكلادق . نهايت ؛ مشترك انجمن رئيسندن سوز آلد . اوكمده كي صره نك اوستنه چيقدم . يوكسك سسله ، شوبيانانده بولندم ؛ « افديلر ؛ ديدم ، حاكيت وسلطنت هيچ كيمسه طرفندن هيچ كيمسه به ، علم ايجاييدرديه ؛ مذاكره ايله ، مناقشه ايله ويرلز . حاكيت ، سلطنت قوتله ، قدرتله وزورله آليئر . عثمان اوغللرى ، زورله تورك ملتك حاكيت وسلطنتنه ، واضع ايد اولمشلردى ؛ وبوتسلطلرني آلتى عصر دن برى ادامه ايله مشلردى . شمدى ده ، تورك ملتى بومتجاوزلرك حدلرني اخطار ايدرك ، حاكيت وسلطنتي ، عصيان ايدرك كندى آلنه بالفعل ، آلمش بولونيور . بورامر واقعدر . موضوع بحث اولان ؛ ملتله سلطنتي ، حاكيتي براقه جقمي يز ، براقه جقمي يز ؟ مسئله سى دكلدر . مسئله ذاتاً امر واقع اولمش بر حقيقتي افاده دن عبارتدر . بو بهمه حال ، اوله جقدر . بوراده اجتماع ايدنلر ، مجلس وهر كس مسئله يي طبيعي

کورورسه ، فکر بجه موافق اولور . عکسی تقدیرده ، ینه حقیقت اصولی دائره سنده افاده اولنه جقدر . فقط احتمال بعض ققار کسیره جقدر .

ایشک جهت علمیه سنه کلنجه ؛ خواجه افندیلرک هیچ مراق واندیشه لرینه محل یوقدر . بو خصوصده علمی ایضاحات ویره یم دبدم واوزون اوزادی به بر طاقم ایضاحاتده بولندم . بونک اوزرینه آنقره مبعوثلرندن ، خواجه مصطفی افندی عفو ایدرسک زافدم ؛ دیدی . بزمسئله یی بشقه نقطه نظر دن مطالعه ایدیوردق ؛ ایضاحات کزدن تنور ایتدک . مسئله ، مشترک انجمنیچه حل ایدلشدی .

سرعتله قانون لایحه سی ، تثبیت اولندی . عینی کونده مجلسک ایکنجی جلسه سنده اوقوندی . تعیین اسامی ایله رایه وضعی ، تکلیفنه قارشی ، کرسی یه چیقدم . دیدم ، که بوکا حاجت یوقدر ، مملکت وملتک استقلالنی ابدیاً محفوظ قیله جق اساسانی مجلس مالینک ، متفقاً قبول ایده جکنی ظن ایده رم . [رایه سسلری] یوکسلدی . نهایت ، رئیس ، رایه قوندی ؛ و متفقاً قبول ایدلشدر ، دیدی . یالکز منفی بر سس ایشیدلدی ؛ [بن مخالفم !] .. بو صدا (سوز یوق!) صدالریله بوغولدی . ایشته افندیلر ؛ عثمانلی سلطنتک ، انهدام وانقراض مراسمنک صوک صفحه سی بو صورنله جریان ایتشدر .

..

§ ۱۷ تشرین ثانی ۳۳۸ تاریخی رسمی برتلغرافک ایلک جمله سی شو ایدی : « وحیدالدین افندی بوکیجه سرایدن غیوبت ایله مشدر . » بوتلغرافنامه نک ده ابرایکی جمله سنی ۱۸ تشرین ثانی ۳۳۸ کونه طائد مجلس ضبط جریده سنده مطالعه بیورمشسک زدر . فقط ، تلغرافنامه نک اصلنده ، غیوبتک کیملرک دلالتیه وقوع بولدیغی احتمالندن واماناتک صورت محافظه سندن وسائر مدن بحث ایدن آلت طرفی ده واردی .

عینی کونکی ضبطده اوقونمش اولان برمکتوب صورتیه ، اوکا ملفوف ، - آژانسارله نشر اولنش - بر بیاننامه صورتی ده تکرار اوقوبه لم :

مکتوب صورتی

« برنسخه سنی لف ایتدیکم رسمی بیاننامه ده سویلندیکی وجهله ذات شاهانه کنیدیسی

انگلتره نك زير حمايه سنه وضع ايدهرك برانكليز سفينه حربه سيله استانبولدن مفارقت ايتمشدر .
۱۷ تشرين ثاني ۱۹۲۲ . امضا : هارينقتون «

ملفوف اولان بياننامه صورتی

« رسماً بيان اولنوركه ، ذات شاهانه وضعیت حاضره نتیجه سنده حریت و حیاتی تهلكده كوردیكندن ، بوتون اسلاملك خلیفه سی صقیله انكلیز حمايه سنی و عینی زمانده استانبولدن بشقه بریره نقلی طلب ایتمشدر . ذات شاهانه نك آرزوسی بو صباح ایفا اولنمشدر . تورکیاده کی انكلیز قوخلرینك باش قوماندانی جنرال سور جارهلس هارينقتون ذات شاهانه یی آلفه کیدرك برانكلیز حرب سفینه سنه قدر کندیسنه رفاقت ایتمش و ذات شاهانه واپورده بحرسفید فیلوسی عموم قوماندانی آمیرال سور دوروق طرفندن استقبال ایدلمشدر . انگلتره فوق العاده قومیسر وکیل سور نهویل هندرسون ذات شاهانه یی سفینه ده زیارت ایدهرك قرال بشنجی ژورژه ییلدیرلك اوزره آرزولرینی صورمشدر . »

جنرال هارينقتونك علویه سلطان نامنده برقادینه كوندردیكى فرانسزجه برمكتوبده واردر .
بومكتوب ، هیچ بر جواب ویرلمش اولدینی قیديله عیناً رأفت پاشایه كوندلرش . اوده بزه ،
۲۵ تشرین ثاني ۳۸ تاریخنده صورتی ییلدیرمشدی . فرانسزجه مکتوبك ییلدیریلن تورکجه صورتی شودر :

« سلطان خام افندی حضرتلری ؛ الآن مالطیه یاقلاشمقده بولنان ذات حضرت پادشاهیدن ، عائله سی احوالندن معلومات رجاسنی حاوی برتلسز آلدیم . بوباده ، کچن جمعه ایرتسی ییلدیزدن معلومات آلمش وقادین افندی حضرتلرینك کمال عافیتده شادان اولدقلرینی اوکرشمش ودرحال ذات شاهانه یه عرض ایتشدم . اگر عائله شاهانه حقنده معلومات لطف ایده ییلیرسه کز اونی درحال ذات شاهانه یه عرض ایتمکله بختیار اولورم . ذات شاهانه نك معروض بولندقلری مشکلات دولایسیله اك صمیمی تمیناتمک ذات علیه لرینه و عائله شاهانه یه ابلاغه مساعده بوپورمکزی واک درین حرمت و توقیراتمک قبولی رجا ایدرم . امضا : هارينقتون . »

— افندیلر ؛ بوصوک مکتوب اشتغاله دکرماهیتده دکلدر . بوندن بشقه ، جنرال هارينقتونك ، استانبولده کی عسکری مأمور مزه یازدینی مکتوبك و ملفوفنك محتویاتی حقنده ده مطالعه درمیانی زائد بولورم .

— افکار عمومیه یی ، وضعیت حقیقیه ایله قارشى قارشى به براقیه یی ترجیح ایدرم . سقیم رتوارث اصولی نتیجه سی اوله رق ، بویوک بر مقام ، طنطنه لی بر عنوان احراز ایده ییلمش برسفیلک ،

غزت نفسی چوق یوکسک ، اصیل برملتی ناصل خجیل بروضعیته دوشوره بیلهجکی ، اوزمان ،
دها طبیعی صورته آ کلاشیلیر .

فی الحقیقه ، هر نه سبب و صورته اولورسه اولسون ، وحیدالدین کی حریت و حیاتی ملتی
ایچنده ، تهلهکده کوره بیلهجک قدر ، عادی برخلوقک ، بر دقیقه دخی اولسه ، برملکک رأس
کارنده بولندیغنی دوشونمک نه حزیندر ! شایان تشکر درکه ، بو آلچق ، موروث سلطنت
مقامندن ، ملت طرفندن اسقاط اولندقدن صوکره ، دناتنی انعام ایش بولونیور . تورک ملنک ،
بو تقدیمی البته ، تقدیره لایقدر .

عاجز ، عادی ، حس وادرا کدن محروم برخلوق ؛ قبول ایدن ، هر هانکی بر اجنیدنک
هایه سنه کیره بیلیر ؛ فقط ، بویه برخلوقک ، بوتون اسلامک خلیفه سی صفتی حازر بولندیغنی
افاده ایتک البته موافق دکلدر . بویه برتلقینک دوغرو اوله بیلمسی ، اول امرده ، بوتون
اسلام نتهلرینک اسیر اولمری شرطه وابسته در . حالبوکه ، جهانده حقیقت ، بویه میدر ؟ بز ،
تورکک ، بوتون تاریخی حیاتمزه حریت واستقلاله تمثال اولمش بر ملتز ! قیمتسز حیاتلری
ایکی یچق کون فضله ، سفیلانه سوروکیه بیلمک ایچون ، هر درلو مدلتی مباح کورن خلیفه لر
اویوتی ده صحنه دن قالدیره بیلدیکمزی کوستردک . بو صورته دولتلرک ، ملنکک ، یکدیگر بیه
مناسبانده شخصلرک ، باخصوص منسوب اولدیغنی دولت وملتک ضررینه ده اولسه ، شخصی
وضعیت و حیاتلرندن بشقه برشی دوشونه میه جک پسپایه لک اهمیت اوله میه جق حقیقت
معلومه سنی تأیید ایتدک .

§ ملتلر مناسبانده ، مانکه نلردن استفاده سیستمنه رغبت دورینه خاتمه ویرمک ،
مدنی مالک صمیمی تمیزی تشکیل ایتلیر !

§ محترم افندیلر ، فراری خلیفه تورکیا بویوک ملت مجلسنده خلع اولندی . یرینه ،
صوکنجی خلیفه اولان عبدالمجید افندی انتخاب ایدلدی .

مجلسجه ، یکی خلیفه انتخاب اولندن اول ، انتخاب اولنه جق ذاتکده پادشاهلق سودا
ودعواسنه قاپله رق هر هانکی بر اجنیه دولته التجا ایتسی احتمالی بر طرف ایتک لازمدی .
بونک ایچون ، استانبولده بولنان مأمورمز رأفت پاشایه ، عبدالمجید افندی ایله کوروشه رک
وحتی آلدن تورکیا بویوک ملت مجلسنک خلافت و سلطنت حقنده اتخاذ ایتدیکی قراری تماماً
قبول ایتدیکنه دائر ، برده ، سند آله رق کوندرمسی یازدم . بویازد قلم یاسلمشدر .

۱۸ تشرین ثانی ۳۸ کونی استانبولده رأفت پاشایه یازدیغم بر شیفره تلغرافنامه ایله ده

ویردیگم تعلیماتده ، باشلیجه شو نقطه‌لری قید ایشدم : « عبدالمجید افندی ، خلیفه مسلمین عنوانی قوللانه‌جقدر . بوعنوانه بشقه صفت وکله علاوه ایدلیه‌جکدر . عالم اسلامه ابلاغ اولنق اوزره احضار ایده‌جکی بریانه‌می دلالتکیزله ، اولاه ، شیفره اوله‌رق بیلدیره‌جکدر . نصوب اولوندقدن صوکره تکرار شیفره ایله ودلالتکیزله کندیسنه بیلدیره‌جک ، اوندن صوکره نشر اولنه‌جقدر . بویانه‌مک متننی باشلیجه شو نقطه‌لر تشکیل ایده‌جکدر :

آ — تورکیا بویوک ملت مجلسنک کندیسنی خلافتنه اتخابندن صراحة بیان ممنونیت اولنه‌جقدر .

ب — وحیدالدین افندینک طرز حرکتی مفصلاً تفسیح ایدیه‌جکدر .

ج — تشکیلات اساسیه قانونک اونجی ماده‌سنه قدر اولان موادی محتویاتی طرز مناسبه ومهم معنا ومفادی عیناً ذکر ایدمک صورتیه تورکیا دولتک بویوک ملت مجلسنک وحکومتک ماهیت مخصوصه‌سی واصل اولارهنسک تورکیا خلقی وبوتون اسلام عالمی ایچون انفع واولدینی ذکر وثبت قلمه‌جقدر .

د — تورکیا ملی خلق حکومتک خدمات مسبوقة ومساعی مشکوره‌سندن تقدیرکارانه برلسان ایله بحث اولنه‌جقدر .

ه — ایشو بیاننامه‌ده نقاط مسروده‌دن ماعدا ، سیاسی عد ایدیه‌بیله‌جک بر نقطه وفکر درمیان ایدلیه‌جکدر .

۱۹ تشرین ثانی ۳۳۸ تاریخلی آچیق بر تلغرافلده عبدالمجید افندی‌یه : «تورکیا دولتک حاکمیتنی بلا قید وشرط ملتک عهد‌سنده محفوظ طوتان تشکیلات اساسیه قانونه توفیقاً اجرا قدرتی وتشریع صلاحیتی کندیسنده‌متجلی ومتمركز بولنان ملتک یکانه وحقیقی ممثلارندن مرکب تورکیا بویوک ملت مجلسنک ۱ تشرین ثانی ۳۸ تاریخنده متفقاً قبول ایتدیکی اسباب موجب واساسات‌دائرة‌سنده مجلس عالیجه ۱۸ تشرین ثانی ۳۳۸ تاریخنده منعقد جلسه‌ده خلافتنه انتخاب بیورلمش اولدینی » تبلیغ ایتدم . [وثیقه : ۲۶۵]

۱۹ تشرین ثانی ۳۳۸ تاریخلی بر شیفره تلغرافنامه ایله رأفت پاشا ؛ یازدیغمز تلغرافلره جواب ویریوردی ؛ عبدالمجید افندی ، امضا بالاسنده خلیفه مسلمین وخادم‌الحرمین عنوانک بولونمسی وجهه سلامتخلده خلعت وفاتحه عائد شکله بر صاریق طاقنمسی ممکن وموافق اوله‌جنی مطالعه‌سنده بولنش . عالم اسلامه یازه‌جنی بیاننامه محتویاتی حقنده درمیان ایتدیکی مطالعه ، وحیدالدین افندی حقنده برشی سویله‌مک خصوصنده اعتذار ایتمش وبیاننامه‌نک استانبول غزته‌لرنده حین نشرنده تورکجه‌سیله برابر برده عربجه صورتک نشر ایتدیرلمسی مطالعه‌سنی درمیان ایله‌مش . [وثیقه : ۲۶۶]

رأفت پاشایه ماکنه باشنده ۲۰ تشرین ثانی ۳۳۸ کونی ویردیگم جوابده ؛ خلیفه مسلمین

عنوانيله برار خادم الحرمين الشريفين تعبيرينك استعمالنى تسيب ايتدم . جمعه مراسمنده فاتحك يهاقته كيرمىنى غير طيى بولدم . ردينفوت ويااستانبولين كييه ييله جكنى؛ عسكرى اونيفورمه نك باطبع موضوع بحث اوله ميه جغنى بيلدردم . نشر اولنه جق بياننامه ده وحيدالدين اسمى ذكر اولقمىزىن سابق خليفه نك شخصيت منعو به سمندن وزمانده دوشولن دركه دن بحث ايدلسى لزوملى اولدينى مطالعه سمنده بولندم .

رافت پاشادن ، ۲۰ تشرين ثانى ۱۳۸۸ ده آلدېغم شيفره تلغرافنامه نك برنجى ماده سمنده ، رافت پاشا ديوردى كه ، عبدالمجيد افندي نك ۲۹ ربيع الاول تاريخلى محرراتى زيرنده (خليفه رسول الله خادم الحرمين الشريفين جمله سمنك آلتنده عبدالمجيد بن عبدالعزيز خان) امضاسى قوللا يلمشدر .

§ افنديلر ؛ پايدېغمز ايقاظى حسن تلقى ايتديكنى افاده ايله مش اولان عبدالمجيد افندى (خليفه مسلمين) يرينه (خليفه رسول الله) وباباسنك اسمى مناسبتيله (خان) عنوانلرني قوللانمقدن منع نفس ايده مه مشدر . برطاقم مطالعه لردن صوكرده ده وحيدالدين حقنده كي بيانادن صرف نظر ايتديكنى وچونكه « آخرك افعال رديشه سنى موضوع بحث ايتك صورتيله بيله اولسه ، بوقيل بيانك مسلك وسجيه سنه كران كله جكنك دركار بولنديغى » بيلدردم . بوخصوص ، تلغرافنامه نك ايكنجى ماده سمنده مندرج ايدى . تلغرافنامه نك اوچنجى ماده سنى ، بىم ، مجلس رئيسى صقيله كنديسنه ، خلافته انتخاب اولنديغى تبليغ ايدن تلغرافنامه مه يازدينى جواب تشكيل ايدىوردى . بو جوابك سرلوحه سى « انقرده توركي بويوك ملت مجلسى رئيسى مشير غازى مصطفى كمال پاشا حضر تلرينه » ديه شخصمه خطاب حالنده ايدى . درديجى ماده ده ، عالم اسلامه تبليغ ايده جكي بياننامه صورتى واردى . بو بياننامه نك يازلدينى استانبولك ، (دارالخلافة العلية) اولدينى ده اعتنا ايله مقيد بولونيوردى .

۲۱ تشرين ثانى ۱۳۸۸ تاريخلى بر تلغرافده ؛ (خليفه رسول الله) يرينه اولجه بيلدرديكمز كي (خليفه مسلمين) دنيله جكدر ديدك . كنديسنه ، خلافتى تبليغ ايدن تلغرافنامه مزه وپره جكي جوابك شخصمه دكل ، توركي بويوك ملت مجلسى رياسته اولمىنى اخطار ايتك . محروانده ، سياسى ، عمومى خصوصله شامل كلهلر اولديغندن وبولردن احتراز لزومندن بحث ايتك .

§ افنديلر ؛ اهميتسز تفرعات كي تلقى ايدلسى بك ممكن اولان بو ايضاحاتمله اشارت ايتك ايتديكم اساسلى نقطه شودر : بىم ، سلطنت شخصيه نك الفاسندن صوكره ؛ بشقه عنوانه عيى ماهيته بر مقامدن عبارت اولمى لازم كلن خلافتك ده ، ملغا اولديغى قبول ايدىوردم . بونك ، مناسب زمان وفرصته تلفظنى طيى بوليوردم . خليفه انتخاب اولان عبدالمجيد افندي نك ، بو حقيقتدن بوسبوتون خاف اولدينى ادما اولنه ماز . باخصوص ، كنديسنك خليفه عنوانيله اجراى سلطنتى اسباب وشرايطى احضار وتامين ايده ييله جكلرني تحيل ايدنلرك موجودتى دوشونولورسه ؛ مخاطبمك وطيبى طرفدارانك صفوت وغفلته ذاهب اولمق اصلا جائز اولامزدى .

شمی آرزو بیورورسه کز ، خلیفه انتخابی مناسبتیه مجلسک ۱۸ تشرین ثانی ۳۸ کوئی
خفی جلسه لرنده کچن مذا کراتی حقنه قیسه بر فکر ویرهیم .

مجلسده مسئلهی چوق جدی ومهم تلقی ایدنلر واردی وباصصوص خواجه افندیلر کندی
اختصاصلرینه متعلق بر موضوع بولدقلرندن چوق دقتلی ومتیقظ ایدیلر . برخلیفه قاجش . . .
اونی خلع ایتمک ، یکیسنی انتخاب ایله مک . . . صوکره یکیسنی استانبولده براقیوب آنقرهیه کتیرمک .
ملتک ودولتک یقیندن باشنه کچیرمک . . خلاصه ؛ خلیفه نك فراری یوزندن تورکیاده ، بوتون
عالم اسلامده تشوش وقوعه کلش ویاخود کله جکمش . . اونک ایچون تدیرلر آنلی ایتمش . .
طرزنده مطالعه لر ، اندیشه لر درمیان اولونیوردی .

بعض خطیلرده ، خلیفه اوله جق ذاتک صفتک ، صلاحیتک نه اوله جفی نذیت لزومندن
بحث ایدیورلردی .

بنده ، مذا کره ومناقشهیه اشتراک ایتدم . بیاناتک اکثری ، درمیان ایدیلن مطالعانه ،
جواب ماهیتنده ایدی . سویلدکلریمک اساسلری شو جمله لده مندمج بولونیوردی :

« موضوع بحث مسئلهی چوق مناقشه وتحلیل ایتمک ممکندر . فقط ، مناقشات وتحلیلاتده
نه قدر ایلری کیدرسهک مسئلهی حل ایتمکده اوقدر مشکلات وتأخرانه اوغراوز . یالکز شو
نقطهیه نظردقتی جلب ایدرم ؛ بومجلس ، تورکیا خلقنک مجلسیدر ، بومجلسک صفت وصلاحیتی
یالکز وآنحق تورکیا خلقنک وتورک وطنک حیاته ومقدارانه شامل ونافذ اوله بیلیر . مجاسمز ،
کندی کندنه بوتون عالم اسلامه شامل بر قدرت اکتساب ایده مز افندیلر ! تورک ملتی واونک
ممثلرندن مرکب اولان مجلسمز ، کندی موجودیتنی ، خلیفه عنواتی طاشیان ویاطاشیه جق اولان
بر ذاتک آلنه ویره مز ویرمیه جکدر افندیلر ! بوندن دولایی عالم اسلامده تشوش وارمش ویاخود
اوله جقمش . . بونلرک هپسی معناسز ویلان سوزلردر . کیم سویله مشسه یالان سویله مشدر .
یالان سویلیور .

§ بو سوزومه اعتراض ایدن بر ذاته جواب ویردم ، علناً دیدم که :

— سن یالان سویلیه بیلیرسک ، مستعدسک !

افندیلر ؛ دغدغهیه محل اولدیفنی ایضاحدن صوکره بیان ایتدم که ، بزم ، جهان نظرند
اک بوبوک قوت وقدرتمز ، یکی شکل و ماهیتمزد . مقام خلافت تحت اسارتده اوله بیلیر .
خلیفه نامنی طاشیانلر اجنیلره التجا ایده بیلیرلر . دشمنلر و خلیفه لر برابر اوله بیلیرلر وهرشی
یا بمغه تشبث ایده بیلیرلر . فقط ، یکی نورکیه نك طرز اداره سنی ، سیاستنی ، قوتی قطعاً صارصه مز لر .

تورکیه خلقنک بلاقید و شرط حا کمیته صاحب اولدیفنی بر دفعه دها و قطعیتله تکرار
ایدیورم . حا کمیته ، هیچ بر مهنا ، هیچ بر شکل و هیچ بر رنگده ودلاتده اشتراک

قبول ایتمز . عنوانی خلیفه اولسون ، نه اولورسه اولسون هیچ کیمسه بو ملتک مقدراتنده مشارکت صاحبی اوله ماز . ملت ، بوکا قطعاً مساعدده ایده من . بونی تکلیف ایده جک هیچ بر ملت وکیلی بولنه ماز . بناء علیه ، فراری خلیفه یی خلغ ، یکیمسینی انتخاب وبوموضوعه متعلق بوتون معاملاتده سویلدیکم نقطه نظرلر داخلنده حرکت ضروریدر . بشقه درلوسنه قطعاً امکان یوقدر . »

محترم افندیلر ؛ بر آرز مناقشلی وکوروئتولی اولقله برابر مجلسک اکثریتیه ، پایله جق معامله اوزرنده مطابقت حصول بولدی . اوندن صوکره کی نتیجه ده معلوم عالیری اولدی .
سلطنتک لغوی اوزرینه استانبولده حکومت عنوانی طاشیان توفیق وعزت پاشالرورقفاسنک سرایه استغفارینی ناصل وپردکرندن ؛ استانبول اداره سنی تنظیم ایچون ویردیکمز اوامر وتعلیماتنده بحث ایدره ک هیئت علیه کزی بورمنی فائده لی بولیورم .

* *

وزان قونفرانسی اجتماع عمومییسی ۲۱ تشرین ثانی ۱۳۳۸-۹۲۲ تاریخنده وقوع بولمشرده . قونفرانسده تورکیا دولتی عصمت پاشا حضر تلی تمثیل ایتدی . طر بزون مبعوث حسن بک وسینوب مبعوثی رضانور بک ، عصمت پاشانک ریاستنده کی هیئت مرخصیه یی تشکیل ایدیوردی . هیئت مرخصه من ، تشرین ثانی ۱۳۳۸-۹۲۲ ابتدالرنده ، لوزانه

کیتیمک اوزه آنقره دن مفارقت ایتدی .

افندیلر ؛ ایکی دوردن عبارت اولوب سکز آی دوام ایدن لوزان قونفرانسی و نتیجه سی دنیانک معلومی بولنان بر کیفیتدر .

برمدت ، آنقره ده ، لوزان قونفرانسی مذاکراتی تعقیب ایتدم . مذاکره لر حرارتلی ، مناقشلی جریان ایدیوردی . تورک حقوقی تصدیق ایدر مثبت نتایج کوروولیوردی . بن ، بونی بک طیبی بولیوردم . چونکه لوزان صلح ماصه سنده موضوع بحث ایدیلن مسائل ، اوچ ، درت سنه لک یکی دوره یه عائد و منحصر قالمیوردی . عصرلق حسابلر رؤیت اولونیوردی . بوقدر اسکی ، بوقدر قاریشیق ، بوقدر ملوث حسابلرک ایچندن چیقمق ، البته ، اوقدر بسیط وقولای اولیه جقدی .

افندیلر ، معلومدر ، که یکی تورک دولتنک استخلاف ایتدیکی عثمانلی دولتی ، عهد عتیقه نامی آلتنده بر طاقم « قاپیتولاسیونلر » ک زبونی ایدی . خرسیتیان عناصر بر چوق امتیازلره

واستثنایتله مالک بولونیوردی . عثمانلی دولتی ، عثمانلی مملکتلرنده بولنان اجنیلره حق قضاسنی تطبیق ایده مزدی ؛ عثمانلی تبعه سندن آلدینی ویرکونی اجنیلردن آلمقدن ممنوع بولونیوردی ؛ دولنک حیاتی کمیرن ، کندی داخلندکی عناصر حقدن تداییر آلمقدن منع ایدیلردی .

عثمانلی دولتی ، کندیسنی تأسیس ایدن ، عنصر اصلینک ، تورک ملتک انسانجه یشامسنی تأمین ایدمک اسبابده توسلدن منع ایدلمشدی ؛ مملکتی اعمار ایده مز ، شمندوفر یاپدیره مز ، حتی مکتب یاپدیرمقده سربست دکلدی ؛ بوکی احوالده درحال اجانب مداخله ایدردی .

عثمانلی حکمدارلری ومقربلری ، دبده ودارات ایچنده حیاتلرنی تأمین ایچون مملکت وملتک بوتون منابع ثروتی قوروتقدن بشقه ، ملتک هر درلو منافعی حصر ایتک و دولنک حیثیت و شرفی فدا ایتک صورتیه بر چوق استقراضلر یامشلردی . اوقدرکه ، دولت بواسطه قرضلرکی اوده میه جک حاله کیش ، جهان نظرندن مفلس عد اولنمشدی .

افندیلر ، وارثی اولدیغمز عثمانلی دولتنک دنیا نظرندن هیچ بر قیمتی ، فضیلتی وحیثیتی قالمشدی ؛ حقوق بین المللدن خارج طانمش ، عادتا محابت ووصایت آلتنه آلمش بر ماهیتده فرض اولونیوردی .

ماضیه عائد مساعهلرک ، خطالرک فاعلی بز اولدیغمز حالده اساساً عصرلرک متراکم حساباتی بزدن صوروله مق لازم کلیرکن بوخصوصده ، دنیا ایله قارشلی قارشلی به کلک بزه توجه ایتمشدی . ملت و مملکتی حقیقی استقلال و حاکمیتنه صاحب قیلدق ایچون بو مشکلات وفداکارلنیه اقتحام ایتک بزم اوزرمزه تحمیل اولنمشدی . بن ، نتیجه نیک همه حال مثبت اوله جقندن امین ایدم . تورک ملتک موجودیتی ایچون ، استقلالی ایچون ، حاکمیتی ایچون همه حال استحصال وتأمینه مجبور اولدینی اساسلرک ، جهانجه تصدیق اولنه جفته اصلاً شبهه ایتیموردم . چونکه ، حقیقتده ، بو اساسلر ، قوت ولیاقتله فعلاً ماده استحصال ایدلمش ایدی . قونفرانس ماصه سنده طلب ایتدیگمز ، ذاتاً استحصال ایدلمش اولان خصوصاتک اصولاً آفاده وتصدیقندن بشقه برشی دکلدی . مطالباتمز ، صریح وطیبی حقلر مزدی . بوندن بشقه ، حقوقری محافظه و تأمین ایچون قدرتمزده واردی ؛ قوتمزده کافی ایدی . اُک بویوک قوتمز ، اک شایان امنیت مسندمز ، حاکمیت ملیه مزی ادراک ایتش واونی بالفعل خلقک آله ویرمش وخلقک آله طوبه بیله جکمزی فعلاً اثبات ایتش اولدیغمز ایدی .

ایشته ، بو ملاحظه لره بناءً ، قونفرانسک جریاتی سکونتله تعقیب ایدیور وکوستردیکی معکوس وضعیتره لزومندن زیاده اهمیت عطف ایتیموردم .

افندیلر ؛ سلطنتک الفاسی ، خلافت مقامک صلاحیتسزقلیشی اوزرینه ، خلق ایله یقیندن تماسه کلک ، احوال روحیه و تمایلات فکریه یی بر دها تدقیق ایتک مهمدی .

بوندن بشقه ، مجلس صوک سنه سنه داخل اولمش بولونیوردی . یکی انتخاب مناسبتیه ،

آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی سیاسی بر فرقه‌یه تحویل ایتمه قرار ویرمشم .
صلح تقرر ایتدیکی تقدیرده ، جمعیت تشکیلاتمک ، سیاسی فرقه‌یه انقلابی لزوملی کوریوردم .
بو خصوصده خلق ایله بالذات حسبحال ایتمکی موافق وفائدهلی مطالعه ایدیوردم .

ظفردن صوکره ، تعلیم و تربیه ایله اشتغال باشلامش اولان اردومزیده یاقیندن کورمک
ایستیوردم . ایشنه ، بومقصدلرله ، غربی آناطولوده برسیاحت اجرا ایتمک اوزره ۱۴ کانون
ثانی ۳۹ تاریخده آنقره دن حرکت ایتدم .

اسکیشردن اعتبارآ ، ازمیت ، بروسه ، ارمیر ، بالیکسرده خلقی مناسب محللرده طوپلایه رق
اوزون حسبحاللرده بولندم . اهلینک ، بکا ایستدکاری کبی سربست سؤالر توجیه ایتسنی
طلب ایتدم . سورولان سؤالره ، جواب تشکیل ایتمک اوزره ، آلتی ساعت ، یدی ساعت
دوام ایدن قونفرانسیر ویردم .

محترم افندیلر ؛ همان هریرده خلقتک آ کلامق ایستدیکی خصوصاتدن نظر دقتی جلب ایدن
نقطه لر شونلردی :

لوزان قونفرانسی و نتیجه سی ، حا کمیت ملیه ومقام خلافت وبونلرک وضعیتلری ومناسبتلری
وبرده تشکیل ایتمک نیتنده اولدیغم آ کلاشیلان سیاسی فرقه ...

لوزان قونفرانسی مذاکراتی ، جریان ایتدیکی کبی ، هریرده ، خلاصه ایدیوردم . نتیجه نک
مثبت اوله جنی حقنده کی قناعتی ده بیان ایدهرک ملتک مستریح اولسنه چالشیوردم .

— حا کمیت ملیه ومقام خلافتک وضعیتلری ومناسبتلری نه اولدیغی حقنده ، خلقتک
مراق واندیشه ایتمکه حق واری . . . زیرا ، مجلس ۱ تشرین ثانی ۳۳۸ تاریخلی قراریه ،
حا کمیت شخصییه متتند شکل حکومتک ۱۶ مارت ۳۹ تاریخندن اعتبارآ وابدیاً تاریخه
انتقال ایلدیکنی اعلان ایتدکن صوکره ، برطاقم شکری خواجهلر « افکار عمومیه اسلامیه
تردد واضطرابانه دوشمشدر . « دیهرک حرکت وفعالته کچدیلر . (خلافت عینی حکومتدر .
خلافتک حقوق ووظائفی ابطال ایتمک هیچ کیمسه نک ، هیچ بر مجلسک الهه دکلدر .)
دعواسنی اورته به آتمشدری . مجلسک ، ملتک لغو ایتدیکی سلطنت شخصییه خلافت مقامنده
ادامه وپادشاه یرینه خلیفه اقامه ایتمک سوداسنه دوشمشلردی .

فی الحقیقه ، مرتجع برحزب ، قره حصار صاحب مبعوثی بولنان خواجه شکری امضاسیله
« خلافت اسلامیه وبویوک ملت مجلسی » عنوانیه بررساله نشر ایتدی . آنقره ده ، ۱۵ کانون
ثانی ۳۳۹ تاریخنده انتشار ایدن وبوتون مجلس اعضالینه توزیع ایدیلن بورساله دن ، ایزمیتده ،
خبردار ایدلم . رساله نک اوزرنده ، ساده جه (۱۳۳۹) سه سی یازاشدی . فقط رساله نک
دها ، بن ، آنقره ده ایکن احضار وطبع اولندیغی ونم آنقره دن تاریخ مفارقم اولان ۱۴ کانون
ثانی ۳۳۹ کونک فرداسی اورته به چیقارلدیغی آ کلاشیلمش ایدی .

شکری افندی خواجه ورفقاسی (خلیفه مجلسک ، مجلس خلیفه نکدر) سفسطه سیله ملت مجلسنی خلیفه نک هیئت مشورتی و خلیفه نی مجلسک و دولایسیله دولتک رئیس کی کوسترمک و قبول ایتمیرمک ایسته مشلردر .

افندیلر ؛ خلیفه بولنان ذاتی ، امیده دوشوره جک بعض صداقتکارانه معاملهلر ، ده جالب دقت ایدی . خفی اوله رق جریان ایدن صداقتکارانه مظاهرات ایسه بزم خارجا استدلال ایتدکر مزدن دها فضله ایتمش . بوبانده بر فکر ویرمش اولمق ایچون اوصره لرده ، استانبول و تراکیاده مأمور و عملمز اولان رأفت پاشانک عینی تاریخدرده خلیفه یه (قونیه) اسمنده برآت تقدیمی وسیله سیله کندی برادری و عینی زمانده یاوروری رفعت بکه یازدینی برشیره ایله خلیفه نک ، سر یاوروری واسطه سیله ویردیکی جوابی عینا عرض ایده جکم :

شیره

رفعت بکه :

(قونیه) بی خلیفه حضرتلرینه تقدیم ایتکم ایچون کتیرتمشدم . یالکیز حالا نه حالده اولدیغنی کورمدم . جسارته بولنه میورم . استانبولده ای بر حیوان بولنیه جفنی آکلادیقم ایچون خلیفه حضرتلرینک سریاورلرندن ده حیوان تدارکی خصوصنده استعجال اتمه ملرینی بونک ایچون رجا ایتشدم . حیوانک طرف خلافتپناهیلرندن تقدیر ایدلمسنی لطف الهی تلقی ایدیورم . بویوک بر جرأتکارلق اوله جفنی بیلمکله برابر استقلال محاربه سنک تاریخی بر خاطره سی اولدیغنی ایچون اسکی صادق بر عسکرک غزا یادکاری اوله رق تقدیم ایتدیکی قونیه نک خلیفه حضرتلری طرفندن لطفاً قبولی و خلیفه حضرتلرینک اک قلبی واک عبودیتکار حسارله آللرینی اودیکیمک عرض وابلاغنه توسط ایتلرینی سریاور شکیب بکدن رجا ایدرم . قونیه نی ووشیره نی سریاور شکیب بکه هان تسلیم ایدیکیز .

۳۳۹-۱-۵

رأفت

تراکیا فوق العاده ممثلی رأفت پاشا حضرتلرینه

عرض حرمتکارانه مدر .

رادر عالیلری رفعت بکک تسلیم ایلدیکی تلغرافنامه دولتلرینی خلافتپناه افندمز عرض وارانیه ایلدم . ذات حضرت وکالتپناهی کرک تأیید بیوریلان حسیات خالصه مصادقپوریدن

و كرك تقديم قلنان (قونيه) نامنده كى حيواندن دولاي خاصه محظوظ و متشكر قالدیلر و معزز و طمنزك محافظه استنلالی كی بك مقدس و علوی بر مقصدك استحصانه چالیشان یوكسك ناصیهلر میانده تمار ایتیش اولان ذات والالریك ده ابراز هاست و فداکاری ایلدکاری شهامت میدانلرندن برینه اضافه تسمیه قلنان بوسویلی و كوزل آته مالکیتله مباهی اولدیلر . جناب جبرائیل ، حضرت فخر کائناته (ص . ع . م) تبلیغ رسالت ایلدیکی کبی ذات دولتکیزده خلیفه حضرتلرینه تبلیغ وکالت بیوردیفکزدن دولایی وجود عالیکز کندیلرینه بوتون حیات گذشته لرینک اک مسعود و متیمن بر حادیه سنی دایما اخطاره وسیله تشکیل ایده جکدر . ذات سامیلرینک بو معزز خاطریه قاریشمش اولملری حسیله صیق صیق و کمال محبتله تخطر بیوریله جقلری ذاتاً درکار ایکن برده هر کون بر معتاد بواسب صبارفتاره پینیلدکجه یاد قیمتدار والالری تکرر و تجدد ایده جکدر . شو سطرلر ایله خلافتینه افندمزك حسیات حقیقه مخالصتکارانه و قدر شناسانه لرینه نه درجهیه قدر ترجمان اوله بیلدیکی تعیین ایدهم . بونده موفق اوله مدیسه تمقصای ذات دولت لرینه کندیلرینک بالذات ابراز و اراده بیورمش اولدقلری آثار محبت و التفات پدرانها اولجه جبر و تضمین ایتشدر . قناعتیه متسلی اولمقدیم . بالوسیه وبالهایه سلام مخصوص ظل الهی و ادعیه خیریه و کالتپناهی بی تبلیغ و تبشیر ایله کسب شرف ایدرك تکریمات قائمه مك قبولی رجا ایلرم افندم حضرتلری .

۷ کانون ثانی ۳۹

سر یاور

شکیب مضی

(بو محاربات و مجاملاته ، بز آنجق خلافتك الفاسندن و خلیفه خاندانك مملکتدن طردندن صوکره بالتصادف مطلع اوله بیلدك .)

§ عرض ایتلیم ، که شکری افندی خواجه واونی و امضاسنی ایلری سورن پولتیقه جیلر ، سلطان ویا پادشاه عنوانی طاشیان بر حکمدار یرینه عنوانی خلیفه اولان بر حکمدار قویهرق بیانات و مدعیانده بولنشلردی . شو فرق ایله ، که هر هانکی بر مملکت و مملکت حکمداری یرینه دنیانك اقطار مختلفه سنده ، کتلهلر حالنده یاشایان ، متنوع عرقدن اوچ یوز میلیونلق بر جامعهیه حکمی شامل بر حکمداردن واونک وظائف و صلاحیتندن بحث ایتشلردی . بواسلام شمول معظم حکمدارک الله ، قوت اولهرق ، اوچ یوز میلیون امت محمددن ، یالکزه اون ، اون بش میلیون تورک خلقی لطف ایتشلردی . خلیفه اسمنده کی حکمدار ، « امترک معاملاتنی تدویر و امور دنیویه لرینه عائد احکامدن ، منفعتلرینه اک زیاده توافق ایدهنی » تنفید ایده جکدی . بالجمله مسلمانلرک « حقوقنی مدافعه ایده جک ، امور و مصالحنی نافذ بر عزم و اراده ایله » احاطه ایلیه جکدی .

خليفه اسمنده کی حکمدار ؛ دنيا يوزنده کی اوچ يوز ميليون اهل اسلام آره سنده عدالتی پايدار ايدہ جک ، حقوق عامہ يی کوزہ تہ جک ، امن و آسایشی اخلاص ايدہ جک حادثاتہ مانع اولہ جق ، اهل اسلامہ ، ائم سائرہ طرفندن وقوعی محتمل تجاوزاتہ سد چکہ جکدی . جامعہ اسلاميہ نك صلاحتی تأمینہ خادم اسباب مدنیہ و عمرانیہ یی احضار ایله مکلف بولنہ جقدی .

محترم افندیلر ؛ بو قدر اجهل واحوال وحقایق جهانندن بو درجه بی خبر شکری خواجه وامثالنک ملتہزی اغفال ایچون ، احکام اسلاميہ ، دبیہ نشر ابتدکاری سفسطہ لرك اساساً تکرارہ دکری یوقدرہ . فقط ، بونجه عصر لردہ اولدینی کبی ، بو کون دخی ، اقوامک جهلندن وتعصبندن استفادہ ایدہ رك بیک ر درلو سیاسی وشخصی مقصد ومنفعت تأمین ایچون دینی آلت وواسطہ اولہ رق قولانمق تشبثندہ بولنلرک ، داخل وخارجده موجودیتی ، بزی ، بوزمینده سسوز سويلکدن ، مع التأسف ، هنور مستغنی بولندیرمیور . بشریتده ، دین حقندہ کی احتسّاس ووقوف ، هر درلو خرافہ لردن تجرد ایدہ رك ، حقیقی علوم وفنون نورلریله مصفا ومکمل اولونجه قدر ، دین اویونی آقتورلرینہ ، هریرده تصادف اولنہ جقدر .

شکری خواجه لرك نہ قدر معناسز ، منطقسز وقابلیت اجرائیہ دن محروم افکار واحکام صاووردقلربی آکلامق ایچون جدآ ، خواجه افندی کبی اللہلق دنیان مخلوقآدن اولمق لازمدر . خلیفہ وخلافت ، اولنرک دیدیکی کبی ، سلطہ سی عموم دنيا مسلمانلرینہ شامل اولمق لازم کلنجه ، بوتون موجودیتی ومنابع قوتی خلیفہ نك امر ونہینہ حصر ایتکله تورکیا خلقتک اوموزلرینہ تحمیل ایدیلہ جک بولک نہ قدر آغیر اولہ جقنی انصاف ایدرب دوشونمک لازم گلزمیدی ؟

اولنرک سرد ایلدکاری ایجابات واحکامہ کورہ ، خلیفہ نامندہ حکمدار ؛ چین ، هند ، افغان ، ایران ، عراق ، سوریه ، فلسطین ، حجاز ، یمن ، عسیر ، مصر ، طرابلس ، تونس ، جزائر ، فاس ، سودان ، خلاصہ دنیانک هر طرفندہ کی اسلام لرك واسلام مملکتلرینک امورندہ تصرف صاحبی اولہ جقدی .

بو خیالک ، هیچ بر وقت تحقّق ایتہ مش اولدینی معلومدر . اسلام جماعتلرینک ، بربرندن تماماً آیری مقصدلرله افتراق ایلدکاری ؛ أمویلرک اندلسده ، علویلرک مغربده ، فاطمیلرک مصرده ، عباسیلرک بغدادده ، برر خلافت یعنی سلطنت قوردقلری حتی ، اندلسده هر یک کشیلک بر جماعتک « بر امیر المؤمنینی ایله بر منبری » اولدینی خواجه شکری امضالی رسالہ دہ دخی مذکوردرہ .

— بو تاریخی حقیقتدن تجاہل ایدرک ، هان کاملاً اجنبی دولتلرک تحت تابعتیندہ بولنان ویا مستقل اولان اسلام ملتہرہ ویا دولتلہرہ خلیفہ نامی آلتندہ بر حکمدار نصب وتعیین ایتک عقل وحقیقت ایله قابل تألیف اولہ بیلیرمیدی ؟ بالخاصہ ، بویله بر حکمدارک تأمین موقعی ایچون ، بر آووج تورکیا خلقتی حصر وتخصیص ایتک ، اونی ، محو ایلک ایچون تطبیق اولنہ کلن تدبیرلرک

اك مؤثرى اولزمىدى ؟ « خليفه نك وظيفه سى روحانى دكلدر » ، « خلافتك اس الاساسى قدرت ماديه وقوت حكومتدر . » ديه نلرك ، خلافتك دولت ، خليفه نك رئيس دولت اولديغنى افاده واثبات ايتدكلرى ومقصدلرينك خليفه عنواننده بر ذاتى ، توركيه دولتنك رياسته كچيرمك اولديغنى سهولتله قابل تفهم ايدى .

محترم افنديلر ؛ شكرى خواجه افندي نك وسياستجى آرقداشلرينك ، مقصد سياسيلرينى آچيقدن آخيه اظهار ايتيوب ، بونى ، بوتون عالم اسلامه تشميل ايتمك ايتدكلرى ، دى بر مسئله حالنده موضوع بحث ايللرى ؛ خلافت اويونجاغمنك ، اورته دن قالديرلسنى تسريعدن بشقه بر نتيجه ويرمه مشدر .

-- خلافت مسئله سى حقنده ، خلقك تردد وانديشه سنى ازاله ايجون ، هر پرده لزومى قدر بيانات وايضا حاتده بولندم . قطعى اوله رق افاده ايتدم ، كه « ملتزمك قوردىغى يكي دولتك مقدراتنه ، معاملاته ، استقلاله ، عنوانى نه اولورسه اولسون هيچ كيمسهي مداخله ايتدردمه ز ! » ملتكم كنديسى ، قوردىغى دولتى واونك استقلالنى محافظه ايدسيور والابد محافظه ايدجكلر ! » ملتته آكلاندم ، كه اسلام شمول بر دولت تأسيس ايتمك وظيفه سيله مكلف تخیل ايديلان برخليفه نك وظيفه سنى ايفا ايدبيلمسى ايجون ، توركيه دولتى واونك بر آوچ نفوسى ، خليفه نك امرينه تابع طوتوله من . ملت ، بوكا راضى اوله من ! توركيه خلقى بوقدر عظيم بر مسؤليتى ، بوقدر غير منطقي بر وظيفه يي درعه ده ايده من .

— ملتزم ، عصر لرجه ، بو واهى نقطه نظر دن حركت ايتدیرلدى . فقط نه اولدى ؟ ! هر كيتديكى پرده ميلونلرجه انسان براقدى . يمن چولارنده قاوورلوب محو اولان آناطولو اولادلرينك مقدارينى بيليورميسكز ؟ ديدم . سوريه يي ، عراقى محافظه ايتمك ايجون ، مصر ده بارينه بيلمك ايجون ، آفريقاده طوتونه بيلمك ايجون نه قدر انسان تلف اولدى ، بونى بيليورميسكز ؟ ! ونتيجه نه اولدى كوربيورميسكز ؟ ! ديدم .

خليفه به ، دنيايه ميدان اوقوتمق واونى عموم اسلام اموري نه تصرف صاحبي قيلمق فكرنده اولانلر ، بووظيفه يي يالكز آناطولو خلقندن دكل ، اونك سكز اون مثلى نفوسدن مركب اولان بويوك اسلام كتله لرندن طلب ايتلدير ! يكي توركيه نك ويكي توركيه خلقنك ، آرتق كندى حيات وسعادتنن بشقه دوشونه جك برشيئى بوقدر . . بشقه لرينه ويرمه بيله جك بر ذره سى قلامشدر ! ديدم .

ديكر بر نقطه يي ده ، خلق نظرنده تبارز ايتدیرمك ايجون شو بيانانده بولندم : بر آن ايجون فرض ايدم ، كه ديدم ؛ توركيه ، موضوع بحث وظيفه يي قبول ايتسين . . بوتون عالم اسلامى بر نقطه ده توحيد ايدهرك سوق واداره ايتمك فايده سنه يوروسون وموفق دخى اولسون !

پك اعلا آما ، تحت تابعيت واداره مزه آلمق ايستديكمز ، ملتير ، ديرلر سه كه ، بزه ، بويوك خدمتير ومعاونتير ياپديكمز ، تشكر ايدرز . فقط ، بز مستقل قالمق ايستيورز . استقلال وحاكيت مزه كي مسه نك مداخله سني موافق كورميز ! بز كسندى كنديمزى سوق واداره يه مقتدورز !

اوحالده ، توركيه خاقنك بوتون مساعى وفداكارلنى ، ساده جه برتشكر ودها آلمق ايچونى اختيار اولنه جقدر ؟ !

كوروليوردى ، كه برهوا وهوس ايچون ، بر وهم وخيال ايچون ، توركيه خلقنى محوايتك ايستيورلردى . خلافت وخليفه يه وظيفه وصلاحيت ويرمك فكرينك ماهيتى بوندن عبارتدى .

افنديلر ؛ خلقه ، صوردم ، بر دولت اسلاميه اولان ابران وياافغانستان ، خليفه نك هر هانكى بر صلاحيتنى طانيرمى ؟ طانيه بيليرمى ؟ حقلى اوله رق طانيه مز . چونكه دولتنك استقلالنى ، ملتلك حاكيتنى مغلدر .

§ ملته ، شونى ده اخطار ايتدم ، كه كندمزي ، جهانك حاكى ظن ايتك غفاتى ، آرتق دوام ايتمه مليدر . حقيقى موعمزي ، دنيانك وضعيتنى طانيه مقده كي غفلته ، غافلره اويقله ماتمزي سوروكلديكمز فلاكتلر يتيشير ! بيله بيله عيني فاجعه يي دوام ايتديره ميز !

§ افنديلر ؛ انكليز مورخلرندن (وولس - Wells) ، ايكي سنه اول انتشار ايدن ، بر تاريخ يازدى . اترينك صوك صحيفه لرى « دنيا تاريخنك مستقبل صفحه سى » عنوانى آلتنده بر طاقم مطالعاتى احتوا ايدر .

بومطالعه اتده استهداف اولنان مسئله ؛

« Un gouvernement fédéral mondial » « جهانشمول براتحادى حكومت » در .

(وولس) بومبجشده ، جهانشمول براتحادى حكومتك ناصل تأسيس اولنه بيله جكنى وبيله بردولتك اساسلى بعض فارق خطلرى حقنده كي تصورلرني سرد ايدنيور وعدالتك ونك بر قانونك سلطنتى آلتنده كره مز ناصل بر حالده بولنه جقدى ؛ بونى تخيل ايدنيور .

(وولس) ، « بوتون حاكيتلر ، تك ، بر حاكيت ايچنده اذابه اولنمازسه ، ملتلك فوقنده بر قوت ميدانه چيقمازسه دنيا محو اوله جقدر » دييور و « حقيقى دولت ، عصرى حيات شرائطنك بر ضرورت حالنه كشيديكي جهان حكومت متحده سندن بشقه برشى اوله مز . » ؛ « محققدر كه انسانلر ، كندى ايجادلرى آلتنده ازيلك ايسته مز لرسه ابرويا كچ برلشمكه مجبور اوله جقدر در . » مطالعه لرنده بولونيور .

« بشريتك تساندى حقنده كي ، بويوك خليا نك نهايت فعله چيقمسى ايچون نه بايق ونه نك

اوگنه كچمك لازم كله جكي صحیح اوله رق یلنمدیگی و « متجاوز برسیاست خارجه غننه سنه مالك اولان دولترك ، جهانشمول براتفاق دولی طرفندن كوجلكله تمثیل اولنه بیله جکی » ده درمیان ایدیلپور . (ولس) ك « آوروپا و آسیانك فلاكتلری ومشترك احتیاجلری ، بلكه دنیانك بوايكي قسمنده کی قوملك بر درجه یه قدر برلشمه سنه مدار اوله جقدر . » ، « اوله بیلیر ، كه بر صره قسمی اتحادلر ، جهانشمول براتحادك حصوله تقدم ایدر . » مطالعه لرینی ده قید ایدهیم .

— افندیلر ؛ بوتون بشریتك ، تجربه ، معلومات وتفكرده تعالی وتكمیلی ؛ خرسیانلقدن ، مسلمانلقدن ، بودیزمدن صرف نظر ایدرك بسیطلشدیرلش وهرکس ایچون آکلاشیله جق حاله قونولش عالمشمول صاف ولکه سز بر دینك تأسسی وانسانلرك شمدی یه قدر غاوغالر ، لوئیات ، قبا آرزو واشتهال آره سنده برسفالتخانه ده یشامقده اولدق لرینی قبول ایدرك بوتون وجودلری وذكالری زهرله ن عفونت تخم لری نه غلبه ایتكه قرار ویرمسی کی شرائطك حصولی مستلزم اولان بر « جهانشمول اتحادی حكومت » تخیلنك طاتلی اولدیغنی انكار ایده جك دكلز .

بوتصور وتخیله قسماً مشابه برخیال ، خلافتجیلری وپان اسلامیزم طرفدارلرینی — توریکیه مسلط اولمالملری شرطیله — نمون ایتك ایچون بزده ده تصویر ایدلشدی .

— تصویر اولنان نظریه شو ایدی : آوروپاده ، آسیاده ، آفریقاده وسائر قطعه لرده یشایان اسلام هیئت اجتماعیه لری ، استقبالده ، هرهانکی برکون ، اراده و آرزولرینی استعمال وتطبیقه اقتدار و سربستی کسب ایدرلر ؛ اوزمان لزومی وفائده لی کورورلرسه ، عصرک انجباتنه موافق بر صورتده برطاقم اشلاف واتحاد نقطه لری بوله بیلیرلر . شهه سز ، هردولتك ، هرهیئت اجتماعیه ك ، بررندن تطمین وتأمین ایده جکی احتیاجلری واردر . متقابل منفعتلری موجوددر . بومتصور مستقل اسلام حكومتلك صاحب صلاحیت مرخصلری بر آرایه كلوب برقونفره یاپارلر وفلان وفلان وفلان اسلام دولتلر آره سنده شو ویا بومناسبتلر تأسس اتمشدر . بومناسبات مشترکینی محافظه وبومناسباتك تضمن ایلدیکی شرائط داخلنده متحداً حرکتی تأمین ایچون بوتون اسلام دولتلرك مرخصلرندن مرکب بر مجلس تشکلی ایده جکدر . اتحاد ایدن اسلام دولتلر بومجلسك رئیس طرفندن تمثیل اولنه جقدر دبرلرسه ، ایشته اوزمان ، ایسترلرسه ، او « اسلام شمول اتحادی حكومت » . خلافت ومشترك مجلسك مقام ریاستنه انتخاب اولنه جق ذاته ده خلیفه عنوانی ویریرلر . یوقسه ، هرهانکی بر اسلام دولتنك ، برذاته ، بوتون اسلام دنیاسی امورینك تدویر وتمشیقی صلاحیتی ویرمسی عقل ومنطقك هیچ بر وقت قبول ایده میه جکی بر کیفیتدر .

§ افندیلر ؛ خلافت و دین مسئله لریله مشغول اولندیغنی صره لرده ، افکار عمومی و بالخاصه افکار منوره ایچون ، تشکیلات اساسیه قانوننده بر نقطه نك عقده تشکیلی ایتدیکنه مطلع اولدق . جمهوریت اعلانندن صوکرده ، قانونده ، عینی عقده محافظه ایدلکدن بشقه ، عقده

تشكيل ايده جك ايكنجى برنقه نك دها ، ادخال ايدليكنى كورنلر ، تعجبارنى كيزله مەمشلردى
واليوم كيزله مەمكده دولر .

بونقه لرى ايضاح ايده يم ؛ ۲۰ كانون ثانى ۱۳۳۷ تاريخلى تشكيلات اساسيه قانوننك
(۷ نجى) و ۲۱ نيسان ۱۳۴۰ تاريخلى تشكيلات اساسيه قانوننك (۲۶ نجى) ماده سى بويوك
ملت مجلسنك وظائفندن باحثدر .

ماده نك باشنده ، مجلسك ايلك وظيفه سى اولمق اوزره ، (احكام شرعيه نك تنفيذى) واردر .
ايشته ، بونك ناصل بر وظيفه واحكام شرعيه دن مقصدك نه اولديغنى آ كلامقده رده دوشه نلر
واردر . چونكه بويوك ملت مجلسنك ، مذكور ماده ده « قوانينك وضى ، تعديل ، تفسيرى ،
فسخ والغاسى والحق » ذكر وتعداد اولنان وظائفى اوقدر شموللى وواضحدر ، كه « احكام شرعيه نك
تنفيذى » ديه آريجه ومستقلاً برقليشه نك موجوديتى زائد كورولمكده در . چونكه ، شرع ديمك
قانون ديمكدر . احكام شرعيه ديمك ، احكام قانونيه ديمكدر بشقه برشى دكلدر واولامز . بشقه
درلوسى ، عصرى حقوق تلقيايله قابل تأليف دكلدر . بويوله اولونجه « احكام شرعيه » تعبيريله
قصد اولنان معنا ومدلولك بوسبوتون بشقه برشى اولمى ايجاب ايدر .

افنديلر ؛ ايلك تشكيلات اساسيه قانونى احضار ايدنلره بالذات رياست ايدىورد . بامقده
اولديغمز قانونله ، « احكام شرعيه » تعبيرنك برمناسبتى اولمديغنى آ كلامقده چوق چاليشيلدى .
فقط ، بوتعبيردن ، كندى زعمارنجه ، بامبشقه معنا تصور ايدنلرى اقناع ممكن اولدى .

ايكنجى نقطه ، افنديلر ؛ يكي تشكيلات اساسيه قانوننك ايكنجى ماده سنك باشنده . . « توركيه
دولتنك دينى ، دين اسلامدر . » جمله سيدر .

بوجه دها ، تشكيلات اساسيه قانونه كچمه دن چوق اول ، ازमितده ، استانبول وازमित
ارباب مطبوعاتيله اوزون بر ملاقات وحسب حالز ائناسنده ، مخاطبرمدن بر ذاتك ، شو سؤالنه
معروض قالد : « يكي حكومتك دينى اوله جقمى ؟ »

اعتراف ايده يم ، كه بوسؤاله مخاطب اولمى هيچده آرزو ايتمىورد . پك قيصه اولمى لازم
كلن جوابك اوكونكى شرائطه كوره آغزمدن چقمسنى هنوز ايسته ميورد . چونكه ، تبعه سى
مياننده اديان مختلفه يه منسوب عناصر بولنان وهردين منسوبى حقنده عادلانه وبيطرفانه معامله ده
بولنمقده ومحكمه لرنده تبعه سى واجانب حقنده سيانائطبيقت عدالتله مكلف اولان برحكومت ، حریت
افكار ووجدانه رعايته مجبوردر . حكومتك ؛ بو طبيعى صقنك ، شبهلى معنا عطفنه سبب اوله جق
صقنلره تقيد ايدلمى البته دوعرو دكلدر .

« توركيه دولتنك رسمى ديلي تور كچه در . » ديديكمز زمان بونى هر كس آكلار . حكومتله
معاملات رسميه ده ، تورك ديلنك جارى اولمى لزومنى هر كس طبيعى بولور . فقط ، « توركيه

دولتلك دینی، دین اسلامدر . جلهسی عینی صورته می تفهم و قبول ایدیه جکدر ؟ بو ، بالطبع ایضاح و تفسیره محتاجدر .

افندیلر ؛ غزته جی مخاطبكم سؤاله ؛ حكومتك دینی اولامز ! دیه مدم . عكسینی سویلدم .
— واردر افندم ؛ اسلام دینی در . دیدم . فقط ، در عقب « اسلام دینی حریت افکاره مالکدر . » جلهسیله جوابی توضیح و تفسیر لزومنی حس ایتدم .

دیك ایستدم ، كه ، حكومت ، افكار و وجدانه رعایتله مقید و مكلف اولور .
مخاطبم ، و بر دیکم جوابی ، شبهه سز ، معقول بولمدی و سؤالنی شو طرزده تکرار ایتدی :
« یعنی حكومت بر دین ایله تدین ایده جكمی ؟ »

— « ایده جكمی ، ایتیه جكمی ، بیلیم ! » دیدم . مسئلهنی قیامتق ایستدم . فقط ، ممكن اولمدی .
او حالده ، دنیلدی ؛ هر هانکی بر مسئله حقنده اعتقاداتم و دوشونجه لرم دائره سنده بر فکر اورته یه
آتمقدن حكومت بنی منع و یا تجزیه ایده جکدر . حالبوکه هر کس ، کندی وجداتی صوصدور مغه
امكان کوره جكمی ؟ اوزمان ، ایکی شی دوشوندم . بری ؛ یکی تورکیه دولتنده هر رشید دینی
اتحادیه سربست اولیه جقمیدر ؟ دیکری ؛ خواجه شکری افندینك « بعض علماء کرام
آرقداشار منزله برلکده دوشوندکلرمزی ، کتب شرعیده موجود ، معین و مستقر احکام
اسلامیه نی نشر ایدرك ... تغلیط ایدلیدی مع الاسف کورولن افکار اسلامیه نی تنویر ایتکی
منتحم بر وجیهه تلقی ایتك . » مقدمه سنی متعاقب ذکر اولنان : « خلافت اسلامیه ، امر دینی
حفظ و حراسته نبوته خلف اولمقدر ؛ اقامه شریعت خصوصنده رسول اکرم افندمز
طرفندن نیابتدر . »

حالبوکه ، خواجهنك سوزلرینی تطبیقه قالدیشمق ، حاکمیت ملیه نی ، حریت وجداییه
قالدیرمغه چالیشمقدی . بوندن بشقه ، خواجهنك خزینة معلوماتی ، یزیدلر زماننده یازدیرلش
واستبداد اداره یه مخصوص فورموللری محتوی دکلیدی ؟

او حالده ، مفهوم ومدلولی ، آرتق هر کسجه تماماً توضیح ایتش اولان دولت و حكومت
تعبیرلرینی و ملت مجلسلری وظائفنی ، دین و شریعت کسوه لرینه بورویهرك کیم و نه ایچون
اغفال اولنه جقدر ؟

حقیقت بوندن عبارت اولمغه برابر ، اوکون ، ایزمیتده ، مطبوعات ارکانیله بوزمین اوزرنده ،
دها فضله مداوله افکار ایتك التزام اولمندی .

جمهوریتك اعلانندن سوکرده ، یکی تشکیلات اساسیه قانونی یایلیرکن ، (لایك حكومت)
تعبیرندن دینسزلك معناسی چیقارمغه تمایل و وسیله جو اولانلره ، فرصت ویرمهك مقصدیله ،
قانونك ایکنجی ماده سنی بی معنا قیلان بر تعبیرك ادخالنه مساحه اولنشددر .

قانۇنك، كرك ۳ نىچى وكر ك ۲۶ نىچى مادەلرنده ، زائد كورون ويكي توركيه دولتىك واداره
جمهوريه مزك عصرى قاراقته ريله قابل تاليف اوليان تعبيرات ، انقلاب و جمهوريتك اوزمان ايچون
بأس كورمديكي تعويضلردر .

ملت ، تشكيلات اساسيه قانونمزدن ، بوزواندى ايلك مناسب زمانده قالدېرمليدر !

*
**

محترم افنديلر ؛ هربرده سياسي فرقه تشكيلي حقنهدده خلق ايله اوزون
حسب حاللرده بولندم .

۷ كانون اول ۱۳۳۸ تاريخنده ، آنقره مطبوعاتي واسطه سيله
خلق جيلق اساسنه مستند و « خلق فرقه سي » ناميله سياسي بر فرقه تشكيل
ايتك نيتنده اولديقمي بيان ايدرك بر فرقهك نصل بر پروغرام تعقيب
ايتسي لازم كله چكي . حقنهدده بالجمله وطنپورورك ، ارباب علم و فنك مظاهرت و مشاركتنه
مراجعت ايتشدم .

كرك بعض ذواندن آلدېغم تحريرى مطالعاتن و كرك خلق ايله مداوله افكاردن چوق
استفاده ايتدم . نهايت ۸ نيسان ۳۳۹ تاريخنده ، نقطه نظرلرمي طقوز عمد حالنده تثبيت ايتدم .
ايكنجى بويوك ملت مجلسنك اتخابي ائناسنده نشر و اعلان ايتديكم بو پروغرام ، فرقه مز تشككنه
اساس اولمشدر .

بو پروغرام ، بوكونه قدر ، اجرا و انتاج ايتديكمز اساسلي بالجمله خصوصاتي احتوا ايدىوردى .
مع هذا ، پروغرامه ادخال ايدله مش ، مهم و اساسلي بعض مسئلهلرده واردى . مثلاً ، جمهوريتك
اعلانى ، خلافتك الفاسى ، شرعيه و كالتنك لغوى ، مدرسهلر و تكيه لرك قالدېرلمسى ، شاپقه
ا كساسى كچي ...

بو مسئلهلرى پروغرامه ادخال ايدرك ، وقتندن اول ، جاهل و مرتجع لرك ، بوتون ملت
تسميمه فرصت بوللرني موافق بولدم . چونكه ، بومسائلك ، زمان مناسبنده ، حل اولنه بيله چكندن
وملتك بالنتيجه بمنون اوله جفتدن قطعياً امين ايدم .

نشر ايتديكم پروغرامى ، بر فرقه سياسيه ايچون غيركافي ، قيصة بولانلر اولدى . خلق
فرقه سنك پروغرامى بوقدر ديدلر . فى الحقيقه ، عمدلر نامى آلتنده معلوم اولان پروغراممز
اعتراض ايدنلرك كوردكلى و بيلدكلى طرزده ، بر كتاب ، دكلى . فقط ، اساسلى و عمل
ايدى . بزى ، غير قابل تطبيق فكرلرى ، نظرى بر طاقم تفرعاتى يالديزليه رق ، بر كتاب

يازه بيليردك. اويله يابمدق. ملتك، مادی و معنوی تجدد و انكشافاتی بولنده، افعال و اجرا آن ايله اقوال و نظریاته تقدم ایتکی ترجیح ایتدك. مع مافیه، «حاکمیت ملتکدر» «تورکیا بویوک ملت مجلسنك خارجنده هیچ بر مقام، مقدرات ملیه حاکم اولاماز.» «بالجمله قوانینك تنظیمنده، هر نوع تشکیلاتده، ادارهك علی العموم تفرعاتنده، تربیه عمومیده، اقتصادیاتده حاکمیت ملیه اساساتی داخلنده حرکت اولنه جقدر.» «سلطنتك الفاسی حقنده کی قرار لایتیر دستوردر.» کی بیلنمسی لازم کلن مهم نقطه لر و محکمه لرك اصلاح اولنه جفی و کلیات قانونیه مزك علم حقوقک تبلیغانه کوره یکی باشدن اصلاح و اکال ایديله جکی، اعشار اصولك تبدیلنه، ملی بانقه لرك تزید سرمایه سینه، محتاج اولدیفمز دمیر بوللرینك انشاسنه، توحید تدریساته درحال تشبث و خدمت فعلیه عسکریه مدتک تنقیص ایديله جکی، مملکتك اعمارینه جالشیله جفی و الخ کی مهم و مستعجل احتیاجات، عمده لردن خارج قالمامشدی. صاحب حقنده کی نقطه نظر مزك ده: «مالی، اقتصادی، اداری استقلالیزی بهمه حال تأمین ایتك شرطيله، صلحك اعاده سینه چالیشمق اولدیفنی» سویلدك. مقام خلافتك، عموم اسلامه حائد بر مقام اوله یيله جکندی ده اشارت ایتدك.

عمده لر، «خلق فرقه سی» نك تشککنه و تأمین فعالیتنه کافی کلدی. فرقه یه؛ عنوانه، بالاخره «جمهوریت» کلمه سی ده علاوه اولنه رق، - معلوم اولدیفنی وجهله - «جمهوریت خلق فرقه سی» تسمیه اولندی.

§ افندیلر؛ تکرار لوزان قونفرانسنه تماس ایده جکم.

قونفرانس، ۴ شباط ۳۳۹ - ۹۳۳ تاریخنده انقطاعه اوغرادى. ایکی آیه قریب بر مدت دوام ایدن مذاکراتك خلاصه سی اولق اوزره، ائتلاف دولترى هیئت مرخصه لری، هیئت مرخصه مزه، بر صلح پروژه سی ویردیلر. بپروژه، معنا و روح اعتباريله استقلالیزی محل شرائطی احتوا ایدیوردی. بالخاصه عدلی، مالی و اقتصادی مواد غیرقابل تحمل ایدی. بناء علیه بپروژه یی، صورت قطعیه ده رد ایتمه مز ضروری ایدی. هیئت مرخصه مز، بپروژه یه مقابل، برمکتوب ویردی. بومکتوبك مالی شو ایدی: «اتفاق ایتدی کمز نقاطی امضا ایدره ك صلح یاپالم.» فی الحقیقه، قونفرانسنده موضوع مذاکره اولان برچوق مسائلدن، بزجه، شایان قبول اولانلری واردی. مکتوبده: «ایکنجی اوچنچی درجه ده اولان مسائل بشقه جه مطالعه ایدرز. ائتلاف دولترى، بوتکلیفمزی قبول ایتیه جك اولورلرسه، تکلیفاتمز، کأن لمیکندر» ده دنیلیمشدی. هیئت مرخصه مزك تکلیفی نظردقته آلمدی. یالکز، وقوع بولان انقطاعه، تعلیق مذاکرات شکلی ویردی. هر دولتك هیئت مرخصه سی مملکتنه کیتدیکی کی، بزم هیئت مرخصه مزده کلدی. بنده، غربی آناطولوده اجرا ایتکده اولدیفمز سیاحتدن عودت ایدیوردم.

۱۸ شباط ۳۳۹ - ۹۳۳ تاریخنده، عصمت پاشا ايله اسکیشهرده برلشهرک آنقریه بربرکلدك.

§ افنديلر ؛ عصمت پاشا آنقرهيه عودت ايدركن ، بئمه ، سياحتدن دونمكده اولديغم آكلاشيلنجيه ، آنقرهده ، غريب وغير قابل تفسير برذهنيت اويامش .. عصمت پاشانك آنقرهيه كلوب ، حكومتله ومجلسله تماس ايتمه دن اول ، بكا ملاقي اولسي ، بئله مداوله افكار ايلسي محذوري كورولمش .. بويله برملاقاي سوء تفسير ايدنلر اولورمش .. بوخصوصي ، بكا يازان اجرا وكيللري رئيسي بولنان رؤف بك ايدى . بالطبع ، بواشعاره اهميت ويرمدم . بالعكس ، برآن اول ، عصمت پاشا ايله كوروشه بيلمك ايچون سياحتلرمزى اسكيشهرده ملاقات ايدم بيله جك صورتده تنظيم ايتديردم . آنقرهيه مواصلمتزدن صوكره ، عصمت پاشا ، هيئت وكيلاهده وضعيتي ايضاح ايتدى ويكي تعليمات ايتدى .

مجلسك نقطه نظريني آلمق لزوملي كورولدى . مسئله مجلسه انتقال ايتدى . بوبابده ، مجلسده كونلرجه وكونلرجه مذاكره لر ومناقشه لر كچدى .

— آكلاشيلديغنه كوره ، مخالفلر ، هيئت مرخصه مزه ، عصمت پاشايه خصم بي آمان كيسيلمشردى . كويا ، صلح اولمش ايكن ، عصمت پاشا يامهمش ، عودت ايتمش .. هيئت مرخصه ، هيئت وكيلاهك تعليماتي خلافتنده حركت ايله مش ..

۲۷ شباط ۳۹ - ۹۲۳ جلسه خفيه سنده باشلايان تعرضلر ، ۶ مارت ۹۲۳ كونه قدر حرارتلى ، هيجانلي برصورنده دوام ايتدى . مناقشاته ، بنده بدايتندن ، نهايته قدر اشتراكه مجبور اولدم . مخالفلر ، عادتانه ايتدكلريني بيلمز برحاله ايدى . مجلسك ، مثبت ويا منفي برقرار ويرمسي امكانسز برحاله كلدى . بزم ، صريح اوله رق آكلاديغمز شو ايدى ، كه مخالفلر صلح مسئله سنى ، مجلسده ، احتراصاته واسطه اتخاذايتك ايتيورلردى . افنديلر ، بعض مطبوعانده بواحتراصاتي ، شايان حيرت و آتشين برصورنده ، هالكه كوروكيورلردى . بو حالت روحيه ده بولنان مجلس ايله صلح مسئله سنى انتاج ايتك مشكل اوله جفنى كورمك طبيعي ، فقط موجب تاثير ايدى .

— مجلسده ويرديكم عمومي ايضاحاته ، وضعيتك هر نقطه سنى سويلدم . بوتون احتمالاتدن بحث ايتدم . ائتلاف دولتلري هيئت مرخصه لرندن بعضيسنك مملكتلرينه عودتلرنده وقوع بولان بياناتي حقيقت واساس تلقى ايدهرك ، هيئت مرخصه مزه هجوم ايتك مسلكنك شايان تقدير اولمديغنى سويلدم . هيئت مرخصه مزى ديكله مك واونك ايضاحاته ايناتقم واوكا كوره وضعيتي محاكمه ايتك لازم كلديكني بيلديردم .

هيئت مرخصه مزك ، هيئت وكيلاهك ويرمش اولديني تعليماتك خلافتنده حركت ايدوب ايتديكني سويله مك صلاحيتنك ، مجلسده حاضر بولنان هيئت وكيلاهه عائد اولديغنى درميان ايتدم . نهايت ، ديدم ، كه هيئت مرخصه ، هيئت وكيلاهه قارشى مسئوللر . مجلسه قارشى مسئول اولان هيئت وكيلاهدر . مجلس ، هيئت وكيلاهه ، يكي بروجهه ويرمك مجبوريتنده در .

بووجه داخلنده ، هیئت وکیله ، هیئت مرخصیه تعلیمات مخصوصه ویریر . مجلسك ثغرات ايله اشتغالنه محل وامكان یوقدر .

وجهه حقنده کی نقطه نظری ده شویله افاده ایتدم ؛ « موصل مسئله سنك موقه تعلیقنی موضوع بحث ایتهمك اوزره فقط اداری ، سیاسی ، مالی ، اقتصادی وسائر مسائلده ملت وملكتنك حقوقنی واستقلالنی تمام و امین اولهرق استحصال ایتك و ممالك مستخلصه منك صورت قطعیه ده تخلیه سنی شرط تلقی ایلک اساسدر . »

مطالعاته علاوه ایتدم ، که « هیئت مرخصه من ، کندینه تودیع ایدیلن وظیفه بی تماماً و پك مکمل بر صورتده ایضا ایتشدر . ملت منك و مجلس منك شرفنی محافظه ایتشدر . اکر صلح مسئله سنی حسن انتاج ایتك ایتستورسوق ، مجلس طرفندن ده ، هیئت مرخصیه ، معناً ، قوت وریلهرك مساعیسه دوام ایتدیرلك لازمندر . بوصورتله ، حرکت ایدرسه كز ، امید وار اوله بیلیرز ، که بر صلح صفحه سینه داخل اولق ممکنندر . »

مجلسك ، موضوع بحث مسئله حقنده کی مناقشاتنی دوردی . فقط ، مخالفار ، هجوم ایچون سبیلر ایجاد و اختراع ایتمکدن ، کندیلرینی بردلو منع ایده میورلردی .

§ مجلسده کی مخالفرك مختلف طرزده ، بشقه بشقه زمینار اوزرنده هجوم حاضر قلمرنده بولند قلمری یکی دکلمدی . سیاحتیه چیقدیغم تاریخدن بر کون صوکره ، « خلافت اسلامیه و بوبوك ملت مجلسی » عنوانی رساله نك اورتیه آتیلدیغنی ؛ بوتون مجلسك و ملتك علیهمزه تحریك ایدلك ایسته نیلدیکنی عرض ایتشدم . بوکا تقدم ایدن بر مانوره و اودرکه هنوز اوندن بحث ایتدم . سببی ، کانون اول ۳۳۸ ابتداسنده اوینامق ایسته ن اوپون ، نایجی اعتباریله ، سیاحم اثناسنده دوام ایتشدی . مساعده بیورورسه كز ، بو مسئله ده دائر بوراده خاطر اتکزی احیایه وسیله اوله حق بر قاچ سوز سویلیهیم :

محترم افندیلر ؛ اوچ مبعوث ، انتخاب مبعوثان لایحه قانونیه سنك تعدیل حقنده بر تکلیف حاضر لامشر .. محتویاتنه مطلع اولمش ایدم .

۲ کانون اول ۳۳۸ کونی ، رئیس ثانی دو قنور عدنان بك ریاستنده ، وقوع بولان جلسه ده ؛ مقام ریاستدن ، شو خطاب ایشیدلادی : « افندم ! انتخاب مبعوثان قانوننك تعدیل حقنده کی تکلیفك شایان مذاکره اولدیغنه دائر لایحه انجمنی مضبوطه سی وار ، بو خطاب ، (اوقونسون سسلری) ايله قارشیلاندی . ایکی مبعوث « اهمیتی واردر . اوقونمنی تکلیف ایدرز . » دیهرک ، عمومی سسلری تصریح ایتدیلر .

رئیس -- افندم ! بو تکلیف قانونینك اوقونمه دن انجمنه حواله سی تعاملندر . دیدی .

§ افندیلر ؛ مسئله نك نه اولدیغنی و مجلسده جریان ایدن مذاکره نی اوکونه مائد ضبط

جریده سنده او قومق نمکندر . فقط ، هیئت علیه کزی ، بو کلفتدن قورتارمق ایچون مساعده بیورورسه کز اوجلسده بئم ، وقوع بولان بیانا آمدن بر قسمنی عیناً عرض ایده ییم :

تکلیف قانونی بی اوقومدن انجمنه حواله ایتک ایسته یین ریئسدن سوز آلهرق شو مطالعانه بولندم : « افندم ! بو تکلیف قانونی مقصد مخصوص احتوا ایدیور و بو مقصد مخصوص دوغروجه شخصمه نعلق ایتدیکندن ، مساعده ایدرسه کز ، بر قاج کله ایله فکرمی عرض ایتک ایستیورم . ارضروم مبعوثی سلیمان نجاتی و مرسین مبعوثی صلاح الدین و جانیق مبعوثی امین بک افندیلر طرفندن تکلیف اولنان لایحه قانونیه دوغریدن دوغریه ، بئم شخصی وطنداشلق حقوقدن اسقاط ایتک نقطه نظریه معطوفدر . (۱۴) نجی ماده ده یازیلی اولان سطرلری کوزدن کچیره جک اولورسه کز اوراده ، دینلیوردی ، که : (بویوک ملت مجلسنه اعضا انتخاب اولنه ییلیمک ایچون تورکیانک بوکونکی حدودلری داخلنده کی محللر اهاالیسندن اولق مشروطدر و یا دائرة انتخابیه سی داخلنده متمکن اولق مشروطدر . اوندن صوکره مهاجرة کنلردن تورک و کوردلر تاریخ اسکانلردن اعتباراً بش سنه مرور ایتش ایسه انتخاب اولنه ییلیرلر .)

مع الاسف ، محل تولدم ، بوکونکی حدودلر خارجنده قالش بولونیور . ثانیاً ؛ هر هانکی بر دائرة انتخابیه نک بش سنه ک متمکنی دخی دکم . محل تولدم ، بوکونکی حدود ملیه مرکز خارجنده قالشدر ، فقط ، بو ، بوله ایسه بونده بئم قطعياً بر قصد و قباحتم یوقدر . بونک سبی ، بوتون مملکتتمزی ، ملتتمزی ، محو و مضمه محل ایتک ایسته یین دشمنلرک ، حرکاتنده موفق اولمقدن قسماً منع ایدیلهمه مش اولسیدر . اکر دشمنلر ، تماماً مقصدلرینه موفق اولش اولسه لردی ، الله محافظه ایتسین ، بورایه واضع الامضا اولان افندیلرک دخی مملکتلری حدود خارجنده قاله ییلردی .

بوندن بشقه ، بو ماده نک طلب ایتدیکی شرطی حائر بولونمیورسه م ، یعنی ، بش سنه متبادیاً بر دائرة انتخابیه ده ساکن اوله ماش ایسه م ، اوده ، بو وطنه ایفا ایتدیکم خدمات بوزندندر . اکر ، بو ماده نک ، طلب ایتدیکی شرطی احرازه چالیشیسه ییم ، استانبولی ، قازاندرمقدن عبارت اولان آری برونی و آنافارطه لرده کی مدافعائی یایمه مقلغم لازم کلیردی . اکر بن ، بریده بش سنه اوطورمه محکوم اولسه ییم ، بتلیس و مویشی آلدقندن صوکره دیار بکر استقامتنده توسع ایدن دشمنک قارشوسنه چیقمه مقلغم ، بتلیس و مویشی قورتارمقدن عبارت اولان وظیفه وطنیه می یایمه مقلغم لازم کلیردی . بوافندیلرک ، طلب ایتدیکی شرائطی احراز ایتک ایسته سه ییم ، سوریه بی تخلیه ایدن اوردولرک اقاضندن ، حلبده بر اردو تشکیل ایده رک دشمنه قارشو مدافعه ایتمه مکلیکم و بوکون حدود ملیه دیدیکمز حدودی ، فعلاً تثبیت ایتمه مکلیکم لازم کلیردی .

ظن ایدیورم که ؛ اوندن صوکره کی مساعیم جمله نک معلومیدر . هیچ بر یرده ، بش سنه اوطورمه میه جق قدر صرف مساعی ایتش بولونیورم . بن ظن ایدیوردم که ، بو خدماتدن

دولايي ملتكم محبته و توجهنه مظهر اولدم . بلكه بوتون عالم اسلامك محبت و توجهنه مظهرم . بناءً عليه ، بو توجهاته مقابل ، وطنداشلق حقوقندن اسقاطه معروض قاله جعني اصلا خاطره كتبرمزد . تخمين ايدنيورم و ايدنيوردم كه ؛ اجني دشمنلر ، بكا ، سوء قصد ايتكم صورتيله ده مملكتهمده كي خدمتمدن بني تجريده چاليشه جقلردر . فقط ، هيچ بر زمان خاطر و خياله كتبرمزد ، كه مجلس عايله ، ولو ايكي اوچ كشي اولسون عيني ذهنيته بولنه بيلسين . بناءً عليه ، بن ، آكلامق ايستيورم ، بو افنديلر ؛ دائرة انتخابه لري خلقنك جدى اوله رق ترجان فكر و حسييدرلر ؟

ينه بو افنديلره قارشى سويليورم ؛ مبعوث اولمق اعتباريله طبيعي شامل برصفتي جامع بولونيورلر . بناءً عليه ، ملت بو افنديلره هم فكرميدر ؟

افنديلر ؛ بني وطنداشلق حقوقندن اسقاط ايتكم صلاحيتي بو افنديلره نره دن و يرلشدر ؛ بو كرسيدين ، رسماً ، هيئت عليه كزه و بو افنديلر ك دائرة انتخابه لري خلقنه و بوتون ملته سويليورم و جواب ايستيورم ؟»

بو سوزلرم آژانس و مطبوعاتله انتشار ايتدى . ملت ، بيانات و سؤالنه مطلع اولدى . درعقب مملكتك ، بلااستنا ، دوائر انتخابه سي منتخب حقيقتلري طرفندن ، خلق طرفندن مجلس رياسته پروتستونامه لر ياغدى . تكليف قانوني به امضا وضع ايدن مبعوث افنديلر كه ده دائرة انتخابه لري خلق كنديلرني و كنديلرله هم فكر اولانلري تقييحه ، تأخر ايتديلر . ملتك ، حقمده اظهار ايتديكي محبت و اعتمادك صميمي افاده لرني احتوا ايللري جهتيه قيمتلي برر خاطره اوله رق صافلامقده اولديغم بو تلغرافنامه لر ، بويوك بر دوسيه تشكيل اتمكده در . دوسيه محتوياتي ، زماننده مطبوعات ايله ده انتشار ايتش ايدى . بن ، بوراده يالكيز ، بر دائرة انتخابه نك ، ريزه نك شخصمه خطاب ايدن بر تلغرافنامه سني عيناً عرض ايتمكه اكتفا ايدم جكم :

« اوچ مبعوث بلك ، انتخاب قانوني حقنده كي تقرير معلومه ، لوازم مبعوثلرينك اشتراك ايتيه چكي قناعتيله بر شي يازمغه لزوم كورمه شديك . شيمدى ، مبعوث عثمان افنديدن آلدیغمز مکتوبده ، كنديسنك اوتقيرله علاقه دار و مخالف غروپه منسوب اولديغني مقام افتخارده بيلديرمسي اوزرينه خصوصات آتیه نك عرضنه مجبورييت حاصل اولمشدر :

۱ — (تقديركارانه و صميمي سوزلردن صوكره) شخصكز و محترم قيمتدار رفقای مساعيكرز عليهنده ، لوازم نامه سوز سويله ين و فكر مخالفت بسله ين و بزجه هيچ بر شخصيت و موقعي اوليان مبعوثي تلعين ايدرز . او ، لوازمي تمثيل حقني ده حائز اولاماز .

۲ — شو زمانده ، وطنسزلرك بيله اشتراك ايتيه چكي فكر مخالفت و مفسدتي بزه توصيه ايدن

مبعوث افنديك فكرينه اشتراك ايدەك ، لوازمده بر فرد دخي موجود اولديغني مع الشكران
احترامات تعظيمكارانه مزه ترديفاً عرض ايلرز افندم .

امضالر ...

محترم افنديلر ، برنجي توركي بويوك ملت مجلسنك ، وقايعني اشارت
ايلديكمز تاربخده ، كوسترديك مشوش حالت روحيه ، جداً تأمله شايان
بر ماهيت اكتساب ايتدي . بوتون ملتده ، مجلسك وظيفه ايفا ايدەميهك
برحاله كلديكي اندیشه سي حسن اولمغه باشلادی . مجلسده ، وضعيتي ،
اعتدال وبصيرت ايله مطالعه و محاكمه ايدن اعضا دخي اضطرابلريني
اظهاردن منع نفس ايدەميورلردی . آرتق تردده محل قلاماشدی ، كه مجلس تجديد اولمدهقجه ،
ملت و مملكتك آغير ومسئوليتلي ايشلريني تدوير ايتمه كمكان يوقدر . بوضرورته بنده فاع اولدم .
بر كيجه ، باش وكيل رؤف بكه اقامت ايتمكه اولديغني استاسيون بناسنده هيئت وكيه يي اجتماع
دعوت ايتسني ، بنمده بالذات كله جكمي تلفونه بيلديردم .

رؤف بك نزدنده اجتماع ايدن هيئت وكيه يه ، مجلسك تجديديني ، مجلسه تكليف ايتك
لزومندن بحث ايتدم . قيصه بر مناقشه دن صوكره ، هيئت وكيه ايله مطابق قالدق . عيني كيجه ده
مجلسده كي ، « آناطولو و روم ايلي مدافعه حقوق غروبي » هيئت اداره سنيده هيئت وكيه
اجتماعه دعوت ايتدم . بو هيئت اداره ايچنده تكليفمي نابمحل بولوب استغراب ايدنلر بولندي .
مذاكره و مناقشه ايرتسي كونه قدر سوردی . مع هذا ، بو هيئته ده آكلاشدق . اوندن
صوكره درحال غروپ هيئت عموميه سني اجتماع ايتديردم . اوراده مملكتك وضعيت
عموميه سني ، مستعجلاً كورولمسي لازم كلن ملت ايشلريني ايضاح ايتدم و مجلسك آرتق
بو وظائفني ايفايه قابليت قالمديغني افاده و اثبات ايليه رك مجلسدن تجديد انتخابه قرار ويرمسي طلب
ايتك ايجاب ايلديكني بيلديردم . غروپ هيئت عموميه سي ، بيانات وايضا حامي حسن تلقى ايلدی .
بونك اوزرينه مسئله ، عيني كونده ، ۱ نيسان ۱۳۳۹ ده مجلسه نقل ايلدی . يوز يكرمي قدر
اعضا ، بر تقريرله ، مجلسه ؛ تجديد انتخاب ايچون بر تكليف قانوني تهيم ايتدی . مجلس ،
متفقاً « يكيدين انتخابات اجراسي قرار كير اولدی » طرزنده اولان قانوني چيقاردی .

§ مجلسك ، بو قراري ويرمسي انقلاب تاريخمزه مهم بر نقطه تشكيل ايدر . چونكه ،
بو قراري ويرمكه ، مجلس ، كندنده حاصل اولان مرضي اعتراف و بوندن دولاني ، ملتده حسن
ايديلن اضطرابي ادراك ايتش اولديغني كوستردی .

§ افنديلر ؛ لوزان قونفرانسي ۲۳ نيسان ۱۹۲۳ ده تكرر اجتماع ايتدی . هيئت مرخصه مز
لوزانده تأسيس صلحه چالشيركن ، بنده ، يكي انتخابات ايله مشغول اوليوردم .

يكي انتخاباته ، معلوم اولان ، عمده لرمزى اعلان ايدرك داخل اولدق . نقطه نظر لرمزى قبول ايدوب مبعوث اولق ايسته ين ذوات ، اولاً ، عمده لرى قبول ايتديكنى و نقطه نظرده مشترك اولديغى بكا بيلديريوردى . نامزد لرى تثبيت وزماننده فرقه من نامه بن ، اعلان ايدده جكدم . بو طرزى التزام ايتشم . چونكه وقوع بوله جق انتخاباته ، ملتى اغفال ايدرك ، مختلف املرله مبعوث اولغه چاليشه جقرك چوق اولديغى بيلوردم . مملكتك هر طرفنده ، بيانات وار شاداتم كمال صميميت و اعتمادله قارشيلاندى .

بوتون ملت ، اعلان ايتديكم عمده لرى ، تماماً بنمسه دى و عمده لره و حتى شخصمه مخالفت كوستره جكارك ، ملتجه مبعوثلغه انتخابه امكان قالمدينى آكلاشيلدى .

فى الحقيقه ، بعض دوائر انتخابيه ده ، رأساً تشبثانده بولنانلر موفق اوله مديلر . بو ميانده او زمان ، هنوز برنجى اردو مزك قوماندانى بولنان نورالدين پاشاده مبعوث اولق تشبثنده بولنمشدى . ممكن اولدى . نورالدين پاشا ، بو آرزوسى بالاخره ، منفرد بر انتخابه ، بروسه ده تأمين ايتدى .

پاشانك ، رأساً و مستقلاً مبعوثلغى تأمين ايچون ، اول و آخر ، كندى طرزنده ، لزومى كى پروپاگاندا ده پايدى ر مقدن كرى قالمدينى آكلاشيلمشدى . بويولدىكى تشبثات ونشرياتدن هر كسك جالب دقتى اولان بالخاصه ترجمه حاليدير .

§ نورالدين پاشا ، ۱۳۳۹ يكي انتخاب سنه سى ، [عابد ثريا] بك نامنده بر ذاته (ع . ث) رموزيله بر ترجمه حال نشر ايتديردى .

عابد ثريا بك ، عبدالحميدك باش كاتبلردن مرحوم ثريا پاشانك اوغليدير . مشروطيتدن اول ، نورالدين پاشا كى و اونكله برابر فخرى خنكار ياورى ايدى . حرب عموميه ازميرده واستقلال سفرينك نهايتنده نورالدين پاشا قراركه نك بولندينى ازميتده اردو متعهدلكى پايدى . نورالدين پاشانك ترجمه حالى محتوى رساله ي يازان عابد ثريا بك دكلدر . رساله يازيلي اوله رق كنديسنه ويرلشدر . اوندن ، اينسياللارنى قويمسى و حصه دار بولندينى مطبعه عثمانيه ده طبع ايتديرمسى نورالدين پاشا طرفندن رجا اولنشدر .

بورساله نك قابنده ، شو يازيلر اوقونور :

« از مير فاتحى ، قره حصار و دوملو پيكار محاربه لرى غالى غازى نورالدين پاشا حضرتلرينك ترجمه حالى »

افنديلر ؛ اون طقوز صحيفه دن عبارت اولان بو ترجمه حال رساله سنك نه قدر انسان طرفندن اوقونديغى بيلميورم . بن ، بو ترجمه حالك ، مملكتك بوتون منورانى طرفندن اوقونماسنى چوق استفاده لى و تربيه وى بوليوورم . يالكىز ، بورسالي اوقويانلرك ويا اوقويه جق اولانلرك ،

رساله ده تماس ایدیلن وقایع و حادثات حقنده بشقه و موثوق منابعدن ده معلومات ایدینهرك، متله
حقیقی مقایسه و محاکمه ایلری لزوملیدر .

بورساله نك ماهیتی و دلالت ابتدیكى ذهنیت حقنده بر فكر ایدینك ایچون ، بعض نقطه لرینی
هپ برابر مطالعه ایدلم :

رساله نك قاننده کی یازیلردن صوكره ، متنك سرلوحه سننده ده شو سوزلر واردر :

« كوة الاماره محاصرى ، بغداد مدافعى ، بمن ، سلمان پاك ، غربى آناطولو ، آفیون
قره حصار ، دوملو پيكار ، از میر محاربانی غالبی و از میر فاتحی » .

نورالدین پاشانك كندی كندیینه طاقدینی « محاصر » ، « غالب » ، « فاتح » عنوانلری حقنده ،
بیان مطالعه یی ، تأخیر ایدهرك ، رساله نك متنه كیرهلم .

پاشا « قونیار نامنده کی تورك عشیرته منسوب مرحوم مشیر ابراهیم پاشانك مخدومی
وسالاه حضرت پیغمبریدن اعیان اعضاسی شیخ الوكلا بروسه لی رضا افندی مرحومك احفادنن »
ایتمش .. بومعلوماته و طرز بیانیه كوره محمد نورالدین پاشا هم تورك و هم عربدر . باباسی و بویوك
بابا لریله ده مفتخردر . بوراده ، باباسنك بویوك آدم اولمسیله افتخار ایدن بیزانس ایمپراطوری
(ثودوس) ، باباسی و آناسی تورك اولان آتیلانك « بن ده ، بویوك واصل برملتك اولادییم »
دیدیکنی خاطراتمده دن كچه میه جكم .

« مكاتب تحصیلندن بشقه خصوصی تحصیللر كورمش اولان نورالدین پاشا ۱۳۰۹ ده مكاتب
حربیه دن نشأ تله خاصه اردوسی ارکان حربیه سنه تعیین .. » اولتمش ..

نورالدین پاشا ، ارکان حرب تحصیللر كورمه مش و اوصنفه داخل اولماشدر . بناء علیه ،
اردو ارکان حربیه سنه تعیین اولته ماز . اولسه اولسه ، برقطه عسکریه یه كوندرلیوب اردو
ارکان حربیه سننده ملحق و یا بوكا مائل بروظیفه ایله آلیقونولمش اوله ییلیر .. بالطبع ، کنج
برملازم ایچون ، حیات عسکریه یه ، بورادن باشلامق شایان افتخار برمیدأ تشکیل ایتمز . قطعه
عسکریه یه تعیین اولتمق و اوراده عسکرلک حیاتنك جدیت و مشکلاتنه آلیشمق اساسدر .

نورالدین پاشا « ۱۳۱۲ » ده یونان حربیه كوكلی اوله رق اشتراك ایتمش و باش قوماندانلغه
تعیین ایدیلن غازی عثمان پاشا یاورلكنه و استانبوله عودنده خنكار یاورلكنه و مهماندارلقلره ..
تعیین اولتمش ..

معلوم اولدیغه كوره ، غازی عثمان پاشا ، استانبولدن سلائیكه قدر كیتمش و محاربه میدانه
کیتمه دن ، سلائیكدن عودت ایشدر . وظیفه فعلیه ایضا ایتمه مش بر قوماندانك یاورلكنه و اوندن
صوكره ده سلطان حمیدك یاورلكنه و برطاقم مهماندارلقلره تعیین ایدلمش اولمق بيلمم ، كه نه درجه یه
قدر ذكره و افتخاره شایان اوله ییلیر ؟ !

نورالدین پاشا « صره سیله قائممقاملغه و میر آلایلغه ترفیع و ۱۳۲۴ سنه سی ابتدالرنده سالنیکده اوچنچی اردو ارکان حربیه شعبه مخصوصه سی مدیریته تعیین » اولنمش .. نورالدین پاشانک هانکی صره ایله میر آلایلغه قدر ترفیع ایتیش اولدینی ، مشروطیت اعلانندن سوکره رتبه سنک تکرار بیکباشیلغه تنزیل ایدلش اولمسیله آکلاشیلیپور سهده ، سالنیکده اوچنچی اردو ارکان حربیه شعبه مخصوصه سی مدیریته تعیینی آ کلامق مشکدر . چونکه ، بنمده ارکان حربیه سنده بولندیغم او اردوده ، دنیلدیکی کی برشعبه مخصوصه یوقدی . احوال ، اردو قوماندانی اولان باباسی ، مخدومی ایچون ، خصوصی و محرم اموره عائد ، برشعبه مخصوصه تشکیل ایتیش اوله حق ..

نورالدین پاشا ، اوچنچی اردو قوماندانی بولنان « پدری مشیر ابراهیم پاشا ایله مشروطیت انقلابنک حصونه و اختلالک اعتدال و سلامت جریاننه خدمت و دلالت ایشلر .. »

ترجمه حال رساله سنده ، نورالدین پاشانک ، ایکی دفعه سلطان حمید طرفندن تحت توقیف و استجوابه آلندینی و بردفعه سنده تبعیده و دیگر دفعه سنده طردیله ۶ سنه حبسنه قرار ویرلیدی ، فقط پدرینک شفاعت و دلالتیله قورتولدینی حکایه سنندن سوکره .. « استانبولدن برتقرینی بولوب تکرار روم ایلی به چهرک ۱۳۲۴ مشروطیت انقلابنک احضار و اجراسنه دیگر رفقاسیله برابر خدمت ایتشدر . » عباره سی یازیلدر .

نورالدین پاشانک کوردیکی ظلمی خلاصه افاده ایتک لازم کلیرسه ، دیه بیلیر ، که سلطان حمید ، نورالدین بکه افکار احرارانه سنندن دولای قیزدقچه ، اونی قائممقاملغه ، میر آلایلغه ترفیع ایدهرک صیرمه سنی آرتیریر و باباسنک شفقت و نوازشنه تسلیم ایدرمش ..

§ مشیر ابراهیم پاشانک اوچنچی اردو قوماندانلی و مخدومی نورالدین بکک باباسنک یاورلکی و مشروطیت انقلابنه صورت و درجه تاسلری حقنده برنبذه معلومات ویرمک ایسترم . بونک ایچون ، ماضیدن قیصه برخطرهمک نقلنه مساعده کزی رجا ایده حکم .

افندیلر ، مختلف وسیله لرله مسموعکز اولمش بولنه جفته شبهه یوقدر ، که بن ، ارکان حرب یوز باشیسی اولور اولماز ، سلطان حمید طرفندن ، سوریه نفی اولندم . اوراده اوچ سنه قالدقندن سوکره ، اوزمان اوچنچی اردو منطقه سی اولان ما کدونیا به نقل ایدلدم . اردو مرکز مناسرت ایدی . اردو قرار کاهی اوراده بولونیوردی . سالنیکده بشقه جه « اوچنچی اردو مشیرتی » عنواننده برقوماندا مقامی واردی . اوچنچی اردو قوماندانی سالنیکده اوطوروردی . اوراده ده « معیت مشیری ارکان حربیه سی » دیه برارکان حربیه واردی . بن ، ۱۳۲۴ سنه سنده ، قول آغاسی رتبه سننده و بوارکان حربیه ده مأمور ایدم . استحصال حربته چالیشان ، خفی جمعیت ایله بک یقینندن مناسبتم واردی . یانیله اسعد پاشا اوچنچی اردو قوماندانی ایدی . سلیمان پاشا زاده علی رضا پاشا ارکان حربیه رئیسمنز ایدی . بیکباشی رتبه سننده بولنان

مرحوم جمال پاشا ویکباشی رتبه‌سندہ اولان فتحی بک (الیوم پارس سفیری) و بن معیت مشیری ارکان حربیہ سنی تشکیل ایدیوردق .

هر اوچز ، جمعیتک اعضاسی بولونیوردق . مساعیمز ، جمعیتک تأمین موفقیتنه معطوف ایدی .

اوتاریخلرده ، اوچنجی اردو منطقه‌سنه داخل سیروزده کی فرقه‌نک و سیروز منطقه‌سنک قوماندانی ، مشیر رتبه‌سندہ برذات ایدی . بوذات ، سلطان حمیدک فوق‌العاده امنیت و اعتمادنه مظهر بولونیوردی . رتبه‌سنک مشیر اولسنه ، اسعد پاشاک کندندن دون رتبه‌ده بولنسنه رغماً استانبول‌ایله ماکدونیا آره‌سندہ امنیتلی برمنطقه تأسیسی مقصدیله سیروزدن اوزاقلاشدیرلمزدی . ایشته ، بومهم قوماندان ، مشیر ابراهیم پاشا ایدی . مخدومی نورالدین بک (نورالدین پاشا) ده باباسنک یانده بولونوردی . مشروطیت اعلاننه تقدم ایدن کونلرده ، مشیر ابراهیم پاشاک منطقه‌سندہ ، بریکباشی ، استبداد اداره علیهنده بیاناتده بولنش . . برجاسوس بونی ژورنال ایتیش . . محلفده تحقیق کیفیت ایچون اوزمان سلائیکده مرکز قوماندانی بولنان ، قائمقام ناظم بک استانبولدن مأمور ایدلدی .

جمعیت ، ناظم بکی ، بووظیفه‌یی ایفادن منع ایتک اوزره اوردوردی . یارالانان ناظم بک استانبوله جلب اولندی . وقعه‌نک تحقیقنه ، استانبولدن دکل ، آنجق اردوجه تعیین اولنه‌جق مأمورک کیده بیله‌جکی فکری تلقین اولندی . بن مأمور اولدم . بالطبع وظیفهم ، استبداد علیهنده بولنش اولان بیکباشی قورتارمق ایدی .

اولا ، سیروزه کیتدم . مشیر ابراهیم پاشایی زیارت ایتدم . انائی ملاقاتده آنکلادم ، که پاشاک بویوک براندیشه‌سی واردر . ابراهیم پاشا ، کندنی منطقه‌سی داخلنده سلطان حمید واستبداد اداره علیهنده هیچ بر فرد بولمیدیغنی و بولنهمیه‌جغنی سلطانه تأمین ایتشدی . بویا رغماً موضوع بحث بیکباشی حقنده کی ژورنال ، سلطان حمیدک مشیر ابراهیم پاشایه اولان اعتمادینی سلب ایده‌جک ماهیتده ایدی . بوژورنال محتویاتک تحقیق ، ابراهیم پاشاک علیهنده ایدی . بونی ایسته‌میوردی . بن ، درحال پاشاک اندیشه‌سنی آنکلادم و دیدم ، که « پاشا حضرتلری منطقه دولتکزه‌ذات شاهانه علیهنده متحسس بر فردک بولنهمیه‌جکی مأمول دکلدر . ویرلش اولان ژورنال محتویاتک محلفده تحقیق ، طرف دولتکزدن مؤسس انضباط و تلقین ایدلش اولان صداقت حسلری سهولتله تبارز ایتدیره‌جکدر . آرزو بیورورسه‌کرز ، یاپه‌جغم تحقیقات راپورینک ، برصورتی ذات دولتکزه‌ده کوندریم . »

ابراهیم پاشا ، بویانامدن چوق فرحلا دی . بندن ممنون اولدی و مخدومی نورالدین بکی چاغیرتوب بکا اعزاز واکرام ایدلمسینی محل وقعه‌یه سیاحتیم ایچون تسهیلانده بولونیلمسینی امر ایتدی . § تحقیقاتک نتیجه‌سی ، بیکباشی قورتاردی . ژورنال ویره‌نی مفتری جزاسنه چارپدیردی .

مشیر ابراهیم پاشاده ، سلطانه کندی منطقه سنده ، علیهدار بر فردك بولنه ميه جغنی اثبات ایدرك حقنده کی امنیت واعتماد شاهانه بی تأیید ایلدی .

مشیر ابراهیم پاشانك ، بو صورتله حقنده کی اعتمادی تأیید ایتسی ، چوق کچمه دن ، کندیسنك بوتون ما کدونیا بی ، استبداد علیهدارلرندن تطهیرینه مأموریتنی احضار ایتدی .
بونقطه بی بر آزار ایضاح ایدیم . جمعیت ، بوتون ما کدونیا ده ، تشکیلات و فعالیتنی تزید ایتدی . آرتق ، همان علنی وبی پروا حرکاته باشلاندی .

سلانیکده ، اردو مشیریتنده بولنان اسعد پاشایه اعتماد قالمدی . ارکان حربیه رئیسمن اولان علی رضا پاشا حقنده شبهه دوشولدی . بونلر برر ، برر سلطان حمید طرفندن برای استجواب استانبوله جلب اولندی . اردو مشیرلکته ، ازهر جهت شایان امنیت واعتماد اولان مشیر ابراهیم پاشا تعیین واعزام اولندی .

ابراهیم پاشانك سلانیکه کلکده اولدینی خبری اوزرینه ، جمال بك (مرحوم جمال پاشا) هر احتمال قارشی بروسيله ايله مرکز دن اوزاقلاشدی . آرقداشم فتحی بك ، ذاتا ده اول ژاندارمه مکتبی قوماندانلغنه کچمشدی . مرکز ده ، اردو قوماندانی ، ارکان حربیه رئیس ناملرینه یالکز بن بولونیوردم . یکی کلن قوماندانه اوچنچی اردو قوماندانلغنی بن دور وتسليم ایده حکدم . فی الحقیقه او یله اولدی .

ابراهیم پاشا ، رفاقنده مخدومی نورالدین بك اولدینی حالده ، تیره نله کچ وقت سلانیکه مواصلت ایتدی . دوضرو قوماندانلق دائره سنه کلدی . اوراده ، کندیسنه وضعیتی تقدیم ایتدم . کیجه اولسنه رغماً تکمیل اردو ارکان حربیه سنه مأمور رؤسای برر ، برر کورمک ایستدی . هرکس کلوب کندینی تقدیم ایدیوردی . مشیر پاشا ، هر یکی طانیدینی ذاته ، کندیسنك نه قدر شدید اولدیغنی ، انسانی محو ایتك قدرتنده بولندیغنی آ کلاتمغه چالیشیر برطاقم طورلر طاقینه رق ، هیچده مناسیتی اولمیان سوزلر سویلیه رك ، آره صره ، چیزمه لی آیاقلرینی یره اورمرق ، ایلک آندن اعتباراً تدهیش پولتیقه سی تطبیقنه باشلادی .

کیجه اویمه کیتدم . ایرتسی کون ایرکنندن ، بر سواری ، برینك آتی کتیردی و مشیر پاشانك بنی ایستدیکنی سویلیدی . دائره یه کلدی کلم زمان ، آ کلام ، که یکی قوماندان بنم وظیفه یه دوام ایده بیله جکمی امر ایتمش . . .

شمدی ، افندیلر ؛ کلم اختلال وانقلاب صفحه سنه . . .

§ ابراهیم پاشانك ، تدهیش پولتیقه سی ، اختلال قومیته سنك تهدیدکار وضعیتله قارشیلاندی . پاشا حلت وشدتی بر طرفه براقق مجبوریتنی حس ایتدی . بعض آرقداشلر ، بومیانده اك چوق جمال بك (جمال پاشا) واسطه سیله اختلال جمعیتك قوتندن وتشبشه کی جدیتدن ابراهیم

پاشانك مخدومی خبردار ایدلدی . باباسنك جمعیت علیه حرکتده بولنامسی اخطار وپاشادن تأمینات طلب اولندی . مثلاً ، قوماندان پاشا جمعیت علیه حرکت ایتیه جگنی اشارت ایتك اوزره ، جمعه نمازنی فلان جامعده قیله جق وایکنجی صفده اخذ موقع ایده جکدر کبی برطاقم طلبلرده بولونیلدی . ایشته نورالدین بك بوکبی تبلیغاتی پدرینه اسماع ایچون واسطه اتخاذ ایدیلوردی . فقط مهم مسئلهلرده دهها چوق وظیف ایدیلن وفعال بولندیریلان باباسنك یاورى نورالدین بك دكل، جمعیتك اعضا و معتمدی وقوماندانلق مقامی یاورى یوزباشی کاظم نامی بکدی . (الیوم محرر و معلمدر)

§ ابراهیم پاشا ، جمعیتك اخطاراتنه مطاوعته مجبور ایدلدی . فقط ، جمعیتك تشکیلات ، نشیئات ، مقررات واجرا آتندن هیچ بروقت خبردار ایدلمه مشدر .

— حریت و مشروطیت اعلانندنده ، نه ابراهیم پاشانك ونهده مخدومی نورالدین بكك ، دهها اول ، هیچ بر صورتله واصل خبرلری دخی اولامشدر . مشروطیت اعلانی مسئله سنك تماماً ایچنده بولندیغم و بوتون تفرعات وصفحاتیه شخصاً و یقینندن مناسبتدار اولدیغم جهتله ، بوخصوصده کی خاطر اتم عیناً محفوظمدر .

— حریت و مشروطیت اعلانی تظاهراتنده استعجال ایتدیکی ظن اولنان اسکوبده کی ترتیبانی سلانیکده و دیگر یرلرده آلهه جق ترتیبات ایله اوینغون برطرزه قویق ایچون اسکوبه کیتمشدم . اووادن عودتمده و آرتق هر یرده فعلی تظاهرات باشلادقدن صوکره ، مشیر ابراهیم پاشا بی دعوت ایتدی وشو بیانانده بولندی : « بنی ، اردو قوماندانلغنده ایقا ایده جکمیسکز ، ایتیه جکمیسکز ؟ ایقا اولنیه جق ایسه هم شخصم تجاوز وحقارته دوچار ایدلهدن همان استانبوله حرکت ایدیم . » حتی پاشا ، بوروسی اوستنده دوران یازی حقه سنی آلهه آلهرق عیناً خاطرمده قالان شو کلهلری ده علاوه ایتدی : « بوراده ، بنم ، یالکزر برحقهم وار ، اونی آلیر ، کیدرم . » — ایجاب ایدنلره کوروشدکدن صوکره جواب ویره بیله جکمی سویلدم . جمعیت نامنه صلاحیتدار اولان دیگر آرقداشلرله ، ابراهیم پاشانك قوماندانلغی مسئله سنی مذاکره ایتدك . برزمان ایچون ، قالمسنده مخدور کورمدك . قوماندانلقده قاله جفی حقهنده کی جمعیت قرارینی بن کندیسنه تبلیغ ایتدم .

فقط ، بر ، ایکی کون صوکره ، داغه چیقمش اولان ضابطاندن بر ملازم افندی ، ابراهیم پاشایه بولندیغی بردن حقارتله مالی بر تلغراف چکمش . . ابراهیم پاشا ، درحال بنی چاغیرتدی و تلغرافی اوزاته رق دیدی ، که « بنی قوماندان اولهرق بوراده محافظه ایده جککیزی بیلدیرمشدیکزر . بو حقارت نه در ؟ »

قوماندان پاشایه ، جمعیتجه حقهنده اتخاذ ایتدی کمز قراری ، تکمیل تشکیلاته ابلاغ ایده جك قدر زمان کچمدیکنی ، بالخاصه داغ باشنده بولنان ضابطلر مزك هر هانسی بر تلغراف مرکزندن

بوکې تلغرافلری کشیده ایستدیرملرینه مانع اولوق ، بوگونلرده مشکل اوله جغنی تقدیر ایتمسینی سولیه رکه ، کندیسینی تسلیه به چالیشدم .

فقط ، آره دن چوق کچمه دن ، اوزمان حدود یونانیه قوماندانی بولنان مخلص پاشا، جمعیتک مناسترده کی هیئت مرکزیه سی طرفدن مناستره دعوت اولمش .. مخلص پاشا ، اردو قوماندانی ابراهیم پاشا دن مأذونیت آلمق سزین مناستره کیتمش .. بوندن متأثر اولان ابراهیم پاشا مخلص پاشایه تکدیر آمیز اشعارده بولمش ..

بونک اوزرینه، مخلص پاشایی دعوت ایدن ، هیئت مرکزیه ، ابراهیم پاشایه اوزون بر تلغراف چکمش .. بودفعده ، مشیر پاشایی دعوت ایدرکه تلغرافی کوستردی و : « یا بونه ؟ » دیدی .

تلغرافی باشدن نهایت قدر اوقودم . بوتلغرافده قونیار عشرته منسوب مشیر ابراهیم پاشانک بوتون حیاتی ، ماضیسی، ماهیتی و صیف اولندقدن سوکره ، آغیر و حقارت آمیز کله لرله استبداد دورینک ، سلطان حمید بنده لکنک اندرانمودجی اولان ابراهیم پاشانک حریت ایچون چالیشان بر محیطده، حریت ایچون چالیشانلره قوماندا ایتک جسارتنده بولتمسینی استغراب ایدیلور و در حال قوماندانلق مقامنی ترک ایتمسینی اخطار و طلب اولونیوردی .

افدیلر ؛ بوندن سوکره ، حقیقه ابراهیم پاشا، سلائیکنده دورامادی . دیدیکی کی حقه سینی آلوب کیتدی .

بومعلوماندن سوکره ، نورالدین پاشانک اوچنچی اردو قوماندانی بولنان پدری مشیر ابراهیم پاشایله مشروطیت انقلابک حصوله و اختلاک اعتدال و سلامت جریانیه، نه یولده خدمت و دلالت ایله مش اولدقلرینی آ کلامق قولایلاشمشدر ظن ایدرم . دنیلدیکی کی ، « اختلاک اعتدال جریانیه » دخی مؤثر اوله مامشدر . اک بویوک اعتدال سزلق بالذات کندیلرینه یاچلمش اولان معامله لرله ثابتدر .

ترجه حال و سالا سنک منجی صحیفه سنده ، نورالدین پاشانک ، روم ایلیدن استانبوله یورون حرکت اردوسنه التحاق ایله وظیفه وطنیه سینی ایفا ایستدیکندن بحث اولنمقده در ۳۱ مارت وقعه سی مناسبیله روم ایلیدن استانبوله کوندریلن قوتلرک قوماندانی ، مرحوم حسنی پاشا ایدی . بن ، بوقوتلرک ارکان حربیه رئیسی ایدم . بوقوتلره حرکت اردوسی عنوانی ورن، حرکت اردوسنک استانبوله قدر حرکاتی ترتیب و اداره ایدن بندم . نورالدین بکک بوقوتلره التحاق ایدرک وظیفه آلدیغنی بیلیمورم . نورالدین پاشا ، برچوقلری کی، حرکت اردوسی استانبوله یاقلاشدیغنی زمان، آیاستفانوسه و یامقری کوینه کلش اوله بیلیر ..

نورالدین پاشا « یمن ولایتنک تخلیصی و عصاتک تأدی ایچون وقوع بولان محاربانده بر طاقم فرقه جزو ناملرینه و یا مفرزله ره قوماندا ایتمش .. »

هر فرقه قوماندانی ، هر محاربه ده غینی وضعیته بولنور . صو کره «صنعاك تحلیضی متعاقب
متحشد قوای عسکریه به قوماندایتمش ..»

افندیلر ؛ عسکر اولانلر، چوق ایی بیلیرلر ، که بریده مختلف قطعات عسکریه طوپلانیدی
زمان ، اوراده بر مرکز قوماندانلی و یا موقع قوماندانلی ، بر اردوگاه قوماندانلی تأسیس
اولنور.. نورالدین پاشانک صنعاده کی قوماندانلی بوندن بشقه بر شیمیدی !

نورالدین پاشا «امام یحیی ایله ائتلاف عقدی خصوصنده احمد عزت پاشایه مظاهرت ایله مش..»
احمد عزت پاشایه صورمدم ، فقط عزت پاشا ایله برابر بولنوب ، مساعیده یقیندن اشترا کی
اولان صاحب صلاحیت ذواتک بیانیه کوره ، امام یحیی ایله ائتلاف مذا کراتنده ، نورالدین پاشا
بر صورتله علاقه دار قیلمه مشدر .

نورالدین پاشا «بالقان محارباتنه اشتراک آرزوسنی اظهار ایله یمنی شمالدن جنوبنه قدر قطع
ایدوب (عدن - مصر - سوریه - قونییه - استانبول) طریقله چتالیه جوارنده بولان باش
قوماندانلق قرارگاهنه التحاق و متحل فرقه بولنما مسندن دولایی کندی رضاسیله کوکلو اوله رق
طقوزنجی آلایک قومانداسنی « درعهده ایله مش ..

نورالدین پاشانک یمندن ، استانبوله کلک ایچون تعقیب ایندیکی استقامت ، یمندن استانبوله
کلن بالجمله افراد وسیویلر والحاصل هر کس طرفندن تعقیب اولنان استقامتدی . یول اوایدی .
نته کیم ، اوتار یخده ، زده آفریقاده بولونیوردق . استانبوله کلک ایچون آفریقا چوللرینی غربدن شرقه
مصره قدر دوه ایله قطع ایتدکن صو کره اسکندریه ایله ترسته آره سنده بوتون بحر سفیدی
و آدریاتیک دکرنی جنوبدن شماله و ترسته دن بکرشه قدر آوروپایی و اوندن صو کره قره دکری
قطع ایدرک غینی قرارگاهه واصل اولمشدق . یول بوایدی .

نورالدین پاشا ، بونقطه ده اصل سویلنمسی لازم کلن مسئله دن بحث ایتیمور . نورالدین
پاشا ، میر آلا یقندن بیکباشیلغه ایندی رلدکن صو کره ، یمن قطعاتنه مأمور اولوق اوزره
قائم مقاملغه ترفیع ایتمشدی . بو ترفیعک ایجایی اوله رق قائممقاملقدنه یمنده ایکی سنه قالمق لازم
کلرکن وقتندن اول استانبوله کلهرک قورتولوق یولنی بولمشدر .

ترجمه حال رساله سنک ۶ نجی و ۷ نجی صحیفه لرده نورالدین پاشانک ، عراق قوماندانلقدن
بحث اولونیور و وسائط محلیه نك استعمالیه یکیدن اردو تشکیل ایدرک دوست و دشمنک مأمول
وانتظارلری خلافتده مغلوبیتدن مظفریت استحصالی خارقه سنی تجلی ایتدیردیکی ذکر ایدیلیور .

افندیلر ؛ عراق سفرنده ، نورالدین پاشا زمانده کی وضعیتک حقیقی شوندن عبارتدر:
ایلك عراق قوماندانی اولان سلیمان عسکری بکک مغلوبیت و انتخارندن صو کره ،
عراقه ، قافقاسیادن یکی قطعات کلنجیه قدر ، محاربات ، انکلیزلرک آرزوسنه ویورویش

سرعشرینه تابع اولمشد . نورالدین پاشا ، کوة الاماره ده انکیزلره مغلوب اولدقدن صوکره کیجه ، کوندوز وبلا مقاومت یورویه رک سلمان پا که قدر پریشان برصورتده رجعت ایتدی . انکیزلر ، نورالدین پاشایی تعقیماً سلمان پا که قدر ایلریلدی . اوراده قافقاسیه دن کوندولمش اولان قطعات ، انکیز قطعاتی قارشیلادی . اوچ کون محاربه دن صوکره نورالدین پاشا مغلوبیتی قبول ایدرک رجعت امری ویردی . قطعات دیاله نهرینه قدر شماله چکیلدی . انکیزلره سورای تماسی دخی آرانمدی . حالبوکه ، عینی زمانده ، انکیزلرده رجعت ایشلردی . بومعلوماتی ویرن عربان اولدی . اوندن صوکره ، نورالدین پاشا ، گمندینی طوپلایوب تکرار (سلمان پاک - کوة الاماره) استقامتده ایلریلدی .

کوة الاماره شمالنده ، کیجه انکیز قطعاتنه تماس ایدلدی . تدیرسزک ، ترتیسزک و اداره سزک یوزندن ، فجرحه برابر قطعاتمز دشمنک آتش باصقینه معروض براقیلدی . افراد و ضابطاندن ، قوماندانلردن بر چوق ضایعات ویرلدی . قطعاتده پانیک اولدی . کنندیلکندن رجعت باشلادی . انکیزلرک چکیلمسی اوزرینه ، سکونت اعاده اولنه ییلدی . عرافده ، یکی قطعات و یکی وسائطله بویوک وقانلی محاربات ، بوندن صوکره باشلار ، که نورالدین پاشانک بونلره مناسبتی بوقدر .

رساله نك عینی صحیفه لرده ، نورالدین پاشا « انکیزلردن اغتنام ایتدیکی طیاره لر ایله ده برطیاره فیلوسی وجوده کتیرمک موفقیات عظیمه سنی کوسترمشدر . » دنیلیور .

بو ادعایک پک جاهلانه اولدیغنی سوبله مک مجبوریتنده م . طیاره نك و طیاره فیلوسنك نه اولدیغنی ییلنر بویله بر ادعایک نه قدر کولونج اولدیغنی البته آکلارلر .

رساله نك سکزنچی صحیفه سننده ، نورالدین پاشانک دوربینله باقارکن آلمش بر رسمی واردر . بورسک آلتنده شو عباره یازیلیدر :

« ۲۶ آغستوس ۱۳۳۸ تعرض کونی (قوجه تپه) ترصد موقعنده قره حصار میدان محاربه سنی اداره ایدرکن آلمان فطوغرافیلیدر . »

عینی کونده ، هب عینی تپه ده ایدک . دوربینله باقانلر چوقدی . بالخاصه دوربینله اک چوق باقانلر ترصده مأمور ایدیلن ضابطلر ایدی . فی الحقیقه ، نورالدین پاشانک ده محاربه میدانی دوربینله سیر ایتکی ترجیح ایتدیکنک بنده فارقی اولمشد .

(قره حصار - دوملو بیکار) میدان محاربه سنک جریانی اشناسنده ، (باش قوماندان محاربه سی) کونی ، نورالدین پاشایی بر آرائق ، قول اردو قوماندانی کمال الدین پاشانک (ایوم برلین سفیری) ترصد نقطه سننده ، وضعیتی دوربینله تماشا ایدرکن بولدم . قطعاتمز ، دشمنی یقیندن

صیقیشدیرمش ، نازك ومهم بروضیت حاصل اولمشدی . (دوربینله تماشایی براقیکز ! محاربهیی یقیندن وبالذات اداره ایتمک ایچون ، ایلری آتیش مواضعنه کیده جکز) ، دیدم .

نورالدین پاشا ، بوقدر یاقلاشمه نك مناسب اولدیغنی سویلیهرك کیتمک ایسته مدی . جام صیقیلدی . (سز بوراده قاله بیلیرسکیز دیدم . - کمال الدین سامی پاشایه - سز بنله کلیکیز !) دیدم و اوتوموبیلیمه بورودم . کمال الدین پاشا (امرایدرسکیز) دیدی و برابر بورودی . بومعامله اوزرینه ، دوربینک باشنده یالکیز براقیلان نورالدین پاشانک ده آرقه مزدن کلدیکنی کوردک . دیدیکم یره کیتدک . یونان اردوسنک اسارتی انتاج ایدن اومحاربهیی ، قهرمانه قدر ، بالذات اداره ایدیور وایجاب ایدن امرلری ، دوغرودن دوغروه قول اردو قوماندانلرینه وسائر قوماندانلره بالذات ویریوردم .

أمرلیمه کوره تدبیرلر وحرکتلر اجرا اولنورکن اردو قوماندانی نورالدین پاشا ، یانمده دوریور ووضیعتی تماشاییدیوردی . بر آرائق ، قول اردو قوماندانی ، نیم یانمده اوزاقلاشدیره رق بعض امرلر ویرمکه قالقیشمش . قول اردو قوماندانی ، بوامرلری غیر قابل اجرا بولمش ، اردو قوماندانی ایله قول اردو قوماندانی آره سننده عادتاً ، لایبالیانه بر منازعه وضیعتی حاصل اولمش . . کمال الدین سامی پاشا ، نورالدین پاشانک یانندن بر آرز سرتهجه معامله ایله آیرلش . . بو حالک فرقته واردم . کمال الدین سامی پاشایی یانمده چاغیروب ، سکونت وانضباطی محافظه ایتمی لزومنی سویلدم . بعده ، یالکیز اوله رق نورالدین پاشایی چاغیرتدم . عمومی طرزده ، بعض سؤاللر صوردم و آ کلامق ایستدم ، که حقیقه قول اردو قوماندانه ویردیکی امر غیر قابل اجراءر . قوماندانلر ، امر ویرمش اولق ایچون امر ویرمزلر . لزوملی وقابلیت اجرائییه سی اولان خصوصلری امر ایدرلر و امر ویریرکن ، کندینی ، او ، امری ایفا ایده جک اولانک رینه قوبیق وامرک ناصل ایفا و تطبیق اولنه جغنی دوشونمک و بیلیمک لازمدر .

ترجه حال رساله سنک ۹نجی صحیفه سننده ، عراقدن صوکره « قافقاس جبهه سنه کیتمش اولان نورالدین پاشا ، اوچنجی اردو منطقه لری قوماندانلغده و اردو قوماندانلغی وکالتده بر مدت » بولندیغنی یازیلیدر . بووظیفه لرك ماهیتنی وبومدتک قاچ کون اولدیغنی صورمق لازمدر .

نورالدین پاشا ، قافقاس جبهه سنندن ، استانبوله عودتده « آیدین ، مغله و آنطالیه حوالیسی قوماندانلغی عنوانیله ازیمیره عزیمت ایتیش وبولدیغنی بر قاچ پریشان مستحفظ قطعاتی سرعتله تنسیق ویکی فرقه لر تشکیل ایدرک ۲۱نجی قول اردویی وجوده کتیرمش . . »

افتدیلر ؛ قول اردو تشکیلی ، صوک زمانده ، حرب عمومینک فائده زیلری صره سنه کچمشدی . بالخاصه ، قارشیسنده ، دشمن بولنمیان ، ثابت منطقه لرده ، اخذ عسکر شعبه لری وریاستلری نأسیس ایتمک قدر سهولته قول اردو قوماندانلقلری وصلاحیتلری احداث اولنوردی . فی الحقیقه ،

بوئون محاربه جبهه لری امداد ، ديه فریاد ایدرکن یکر می برنجی قول اردو شایان اعتبار
بر موجودیت اولسهیدی ، آیدین منطقه سنده ترك اولمازدی .

— رساله نك ۱۶ نجی صحیفه سنده نورالدین پاشانك « آناطولوده مصطفی کمال پاشا ورفقاسنك
تشبث لریله باشلایان حرکت ملیه رؤساییه دخی تأسیس مناسبت ایدرهك . . » استانبولده
بر طاقم مهم ایشلار پایدیغندن ونهات « انكیزلرجه تعقیبه باشلانمش اولدیغندن » و « مصطفی کمال
پاشا طرفندن آلدینی دعوتنامه لرده ، آرتق استانبولدن زیاده آناطولوده خدمت ممکن اولدینی
اشعار ایدلسنه . . » وسائریه بناء آناطولویه کچمش . .

افندیلر ؛ نورالدین پاشانك ، استانبولده ، انكیزلرله وداماد فرید پاشا قابینه سیله آ کلاشدیغنی
وآقردهه تأسس ایدن ، تورکیا بویوك ملت مجلسندن واونك حكومتندن بی خبر اوله رق ،
بزی ، استانبول ایله ائتلاف ایتدیرمكه چالیشدیغنی وبو مناسبتله آردهه جریان ایدن تلغراف
مخابراتی وبالضرور ، آقردهه کلدکدن صوکره کی معامله لرینی بالمناسبه بیان ایتشدم . بونلری
تکرار ایتیه حکم .

۱۸ نجی صحیفه ده ، « بالاده کی خدمات وطنیه یی موقتیتله ایفا ایتش اولان نورالدین پاشا ایله
بویوك ملت مجلسی آرده سنده ، بعض مسائل رسمیه دن دولایي اختلاف چیقمیسی اوزرینه ، کندیسی
همان آقردهه کله رك ، اشبو سوء تفهومات حسن صورتله حل وازاله اولمشدر . » عباره سینه
تصادف ایدلمکده در .

نورالدین پاشانك ، حكومتجه ، مركز اردوسی قوماندانلغندن ناصل عزل و دیوان حربه
تودیع ایدلمك اوزره آقردهه جلب اولندیغنی ومجلسجه علیمنده اولان غلیان کندیسنك اعدامی
طلب درجه سنده ایلری کیتمش ایکن باش قوماندان صفتیه شخصاً مجلس کرسیسندن ، نورالدین
پاشایی مدافعه ایدرهك ناصل قورتاردیغمی ده ایضاح ایتشدم . بوراده ، بالوسیله یالکیز بر نقطه یه
نظردقتی جلب ایتك ایسترم . بو اوقود یغمز عباردهه نظر آ ، برتورکیا بویوك ملت مجلسی واردر ،
برده نورالدین پاشا . . بونلر قارشی قارشی به کیشلر . . سوء تفهومات ازاله ایدلمش . . معلوم اولدیغنه
کوره مجلسله قارشی قارشی به کله یلن ، یالکیز حكومتدر . مجلسك مخاطبی حكومتدر . براردو
قوماندانی ، بروالی ، هرهانکی بر مقام صاحبی مجلسك مخاطبی اولاماز .

— رساله نك ۱۸ نجی صحیفه سنك صوك سطرلری ، نورالدین پاشانك ، « وطنی تهلكه دن
تخلیص ایدن مظفریت عظیمه نك لطف حقله موفق وعاملی اولمش وتاریخ ملی به بودفعه دخی
غایت مهم وامثالی نامسبق بر صحیفه شرف ومفخرت علاوه سنی تأمین ایلش . . » اولدیغنی ایضاحه
حصر ایدلشدیر .

§ افندیلر ؛ بوقدر ، جسورانه برادعا یه قارشی حیرت واستغراب ایتمه مك ممکن دكلدر .
فی الحقیقه ، نورالدین پاشا ، عمومی تعرضده برنجی اردو قوماندانلغنده بولندی . دیگر بالجله

قوماندانلره برابر کندیسنه ، امر ایتدیگمز وظیفه‌لری ایفایه چالیشدی . بو حال ، بوتون تورک اردوسنه واردومزک بویوک ، کوچوک بالجه قوماندانلرینه ، ضابطلرینه و هر نفرینه شامل اولوق طبیعی بولتان موفقیت و شرفی ، نورالدین پاشانک شخصنه حصر ایتک قدر معاسز ، اساسسز ، عیب برشی اولاماز ! نورالدین پاشانی ، مظفرینک عاملی کبی کوسترمک ، اولسه اولسه ، کندیسيله استهزا مقصدينه معطوف اوله‌یلیر . یوقسه نورالدین پاشا بویوک ظفرک شرفنه اک آراشترا که حق اولانلردن بریدر .

§ افندیلر ؛ بویوک تعرضده ، نورالدین پاشانی ؛ یالکیز تعرضک ایکنجی کونی قوجه تپهده یالکیز براقشدم . چونکه دشمنک مغلوب اولدیغنی و رجعت ایده‌جکنی آ کلادق . مغلوبیتنی نهزامه چویرمک و خط رجعتنی قطع ایده‌رک دشمن اردوسنی اسیر ایتک ایچون ، آرتق قوجه تپهده دکل ، دها عمومی وضعیتی مطالعه و اوکا کوره عمومی تدبیرلر آله‌جق یرده بولونمئز لازمدی . اوکون دخی ، جبهه قوماندانی عصمت پاشانک ، مناسب کوروب بئم امضامله یازدیغنی تشویقکار قیصه بر تلفونله نورالدین پاشانک قوه معنویه‌سنی محافظه ایچون تدبیر آلتق لزوملی کورولمشدی .

اوندن سوکره ، نورالدین پاشانی واردوسنی بالذات تعقیب و سوق و اداره‌یه بالذات مداخله‌یه ضرورت کوردم . بویله یامسه‌یدم ، نورالدین پاشانک ، یادیغنی خطالری تضمین ایتک کوچ اولوردی . دوملو پیکارده ، ارکان حربیه‌سی رئیس امین پاشانک حاضرلادیغنی ایلری حرکت امرینک محتویاتی آ کلایامیان فقط ، آ کلایامیه‌مش دکل دها ایسینی دوشونمک و یامق ایسته‌یورمش کبی طور آلان نورالدین پاشانک ترددی اوزرینه ، تردده کچیرله‌جک زمان اولدیغنی اخطار ایده‌رک ، ایجاب ایدن نقطه نظری بالذات دیکته ایتدیگمز زمان ، نورالدین پاشا بکا دیمشدی که « پاشام ، سز ، بزی ، یالکیز و سربست براقیورسکیز ! » بکا ، حاضر بولتان ارکان حربیه عمومی رئیس فوزی پاشا حضرتلری ، شوپوله وجدی برلسانله جواب ویردی : « پاشا ، پاشا ، دیدی . بواردو ، بزم ، بوتون مملکتک کوزبکی‌در . اونک سوق و اداره‌سنی ، تصادفه براقه‌میز ! »

دوملو پیکاردن عشاقه کیدرکن ، یوله نورالدین پاشانک تدایرنده کی نقصانی حس ایدوب ، نورالدین پاشا فرقه‌لرینه بالذات امر ویره‌رک ، تدبیر آلدیرمسه‌یدم ترقیوپسک اسارتی ممکن اولیه بیلیردی . عشاقده ناخوش برمنظره‌یه شاهد اوله‌یلیردک . ازمیره کیردکدن و حکومت دائرسته داخل اولدقن صکره ، جنوبدن کلن طوپ و تفنک صدالرینی بالذات ایشیدوب ، نورالدین پاشانک تدبیرسزلیکنی و غفلتنی آ کلایوب ودر حال بالذات امر ویره‌رک تدبیر آلدیرمسه‌یدم ، ازمیره کیرمش وازمیر سوقاقلرنده اهالی‌یه قاریشمش قطعاًتمزک ، بزده داخل اولدیغمز حالده پانیکه اوغرایهرق هرج و مرج اولسی مستبعد دکلدی .

سیاست و کیاست ادعاسنده بولنان ، نورالدین پاشانک از میرده رسمی اجنبی مأمور لرله مضبوط مکالمه سنی بالذات تصحیح ایتسه یدم از میره کیرمکدن حاصل اولان نشوۀ عمومیه نك انکسارینی بادی وضعیتردن اجتناب بلکهده ممکن اولیه جقدی .

افندیلر؛ بوسویلدکرم، بوتون اردو ارکانجه معلوم حقیقتلردر. بوحقیقتلرک، یالکز برکشینک فاروق اولمدینی آ کلاشیلیور . اوده نورالدین پاشادر . محاصر ، غالب ، فاتح ، غازی عنوانلریله کندینی یاد ایتدیرمک سودای طفلانه سسنه دوشن نورالدین پاشانک ، « کوة الاماره محاصری نورالدین پاشا » دییه برقارت ویزیتنی کورمشدم. بوقارتی، نورالدین پاشا طاش کوپریده اوطورورکن قسطنمونی والی وحوالیسی قوماندانی بولنان محی الدین پاشایه (الیوم قاهره سفیری) کوندرمش وقارتک بوش یرلرینه، یازدینی یازیلرده ، قارتدهکی عنوانی اشارت ایدهرک ، « بونی ده بندن کیسه نزع ایدهمزیا . » دییه برعبارده واردی . محی الدین پاشا ، بو قارتی وقارتدهکی یازی بی ، عقل وفراستله ، قابل تألیف کورمه مش ، دقته شایان بولمش اولدیغندن ، عیناً بکا کوندرمشدی . اوت . اونی ، اوندن کیسه نزع ایدهمز . فقط، اونی اوکویرنده یوقدر . هر موفقیتلی محاربه یه اشتراک ایدن ذاتک، حق اولمدینی حالده کندیسینی یکانه عامل ، غالب اعلان ایتسی، شایان امثال بردستور اخلاقی تشکیل ایتمز. اولاد مملکته ، بویله اصلسز طرز وطورلر طاقنمق عادت ویره میز؛ انسال آتییه ، بویله هوادن غالب ، فاتح اولنه بیله جکی کبی سقیم رفکری میراث براقه میز !

ترجه حال رساله سنک قابندهکی (غازی) عنواننک استعمالنه کلنجه ، بو عنوانی ، نورالدین پاشایه (ع. ث) حرفلری ویره بیلیر . فقط ، حقیقت وقانون بونسکله یالکز و ساده جه استهزا ایدر . کرچه ، محاربه یه « یاشهید ویاغازی اولمق ایچون » کیدیلیر . علی الاطلاق ، میدان شهامتده اولنلرک هپسنه ، شهید دیرلر سدهده، صاغ قالانلرک هپسنه غازی عنوانی ویرلر . بوعنوانی آنجق قانون ویریر . مدنی بر ملتک ، عالی منفعتلر ایجابی ، اجراسنه مجبور اولدینی حربلر ، عرب عشیرتلرینک غزوه سی دکلدردر. اویله دخی اولسه ، غزوه دن صاغ سالم چیقانلره بلکه ، یالکز ، آنالری ، بابالری، برای تقدیر، بئم غازی اوغلوم دیهرک افتخار ایدر . فقط، ملت، تاریخ، عنوان توجهنده او قدر سمیح دکلدردر .

ترجه حال رساله سنک ، صوک بحیفه سندنده برجه آلهرق بو حکایت ختام ویرهلم :

نورالدین پاشا « عراق جبهه سنده ایکن اهالی محلیه طرفندن کندیسنه تودیع ایدلمش بولنان ، کربلا ده مدفون حفید حضرت پیغمبری امام حسین حضرتلرینک سیف مبارکنی حامل بولنقله مشرفدر . »

افندیلر ؛ بونه لافدر ؟ !

گر بلا ، حفید پیغمبری ، امام ، سیف مبارک ، مشرف ؛ بوکی عوامپسندانه لافلرله ملتی اغفال
مسلکنده بولنلر ، آرتق انصاف ایتسینلر ! . . . ملت ، ده دقت و بصیرتی آرتیرسین ! . .

*
* *

فندیلر ؛ رأساً حرکتده موفقیت کورمین بعض کیمسه لرده ، درلو
ریا کارلقلرله ایچمزه کیرمک یولنی بوله ییلمشدر . بونلرک ماهیتلری
ایکنجی مجلس اجتماع ایله وظیفه به باشلاقدن صوکره کوروله جکدر .
§ تورکیا بویوک ملت مجلسینک ، ایکنجی انتخاب دوره سی ، یکی
تورکیا دولتنک تاریخنده ، مسعود برانتقال دوره سینه تصادف ایتدی .
فی الحقیقه ، درت سنه لک استقلال مجاهده مز ، ملتیزک شاننه لایق بر صلح ایله نتیجه لیش
بولونیوردی .

۲۴ تموز ۹۲۳ ده ، لوزانده امضا ایدیلن معاهده نامه ۲۴ آغستوس ۹۲۳ ده مجلسده تصدیق
اولندی .

§ افندیلر ؛ موندروس متارکه سندن صوکره تورکیایه مخاصم دولتلر طرفندن درت دفعه
صلح شرائطی تکلیف ایدلمشدر . بونلرک برنجیسی ، سهور پروژه سیدر . بو پروژه ، هیچ
برمذا کره نك محصولی اولیوب دول ائتلافیه طرفندن یونان باش وکیلی موسیو وه نیزه لوسک ده
اشتراکیله تنظیم ووحیدالدینک حکومتی طرفندن ۱۰ آغستوس ۹۲۰ ده امضا ایدلمشدر .

بو پروژه ، تورکیا بویوک ملت مجلسینجه بر زمین مناقشه بیله عدایدلمه مشدر .

ایکنجی صلح تکلیفاتی ، برنجی ابن اوکی محاربه سنی متعاقب انعقاد ایدن لوندره قونفرانسک
ختامنده ۱۲ مارت ۹۲۱ تاریخنده واقع اولمشدر . بو تکلیفات ، سهور معاهده سنده بعض
تعديلاتی محتوی ایسه ده مسکوت بر اقیلان مسئله لرده سهور پروژه سنده کی موادک کاملاً ابقا
ایدلیکنی قبول ایتک لازمدر .

بو تکلیفات ، بزجه مناقشه نی موجب اولمه دن ایکنجی ابن اوکی محاربه سنک باشلامسیله نتیجه سز
قالمشدر .

اوچنجی صلح تکلیفاتی ، ۲۲ مارت ۹۲۲ ده ، یعنی سقاریا مظفریتندن و فرانسزلرله عقد
اولنان آنقره ائتلافندن صوکره یقین بر تعرضمه انتظار اولندیغی صره لرده ، پارسده اجتماع
ایدن دول ائتلافیه خارجیه ناظرلری طرفندن یاپیلمشدر . بو تکلیفاته ، ایشه سهور اساسندن
باشلامق اساسی ترک ایدلمش ایسه ده ، اساساتی اعتباریله آمال ملیه مزنی تطمیندن اوزاق ایدی .

دردنحي تکليف ، لوزان معاهده سنک عقديله نتيجه له من مذاکراتدر .
 دول ائتلافيه جه تورکيايه تطبيق تصور ايديلن اساساتله ، حرکات مليه سايه سنده واصل
 اولنان نتيجه يي بارز بر صورتده مطالعه اتمک ايچون بو درت نوع تکليف آره سنده اک مهم
 خصوصاته منحصر اولق اوزره قيصه بر مقايسه ياپمهي فائده لي عد ايدرم .

(۱) حدودلر

آ — تراکيا حدودی

سه ورده : چتالجه خطندن بر آز ايلريده بولنان بوديما — قاليقراطيه خطی .

مارت ۹۲۱ تکليفنده : بحث يوق .

مارت ۹۲۲ تکليفنده : تکيرداغ بزه ، باباسکي ، قرق کليسا وادرنه يونانه قالمق اوزره بر خط .

لوزانده : قره آغاج ده بزه اولق اوزره مريچ خطی .

ب — ازميز منطقه سي .

سه ور روزه سنده : بومنتقه نك حدودلری قوش آطه سي ، اوده مش ، صالحی ، آقحصار
 وکمر اسکله سنه آز چوق قريب محللردن کچمکده در .

بومنتقه ، تورک حاکميتنده قلاجق ، فقط تورکيا ، بو حاکميتني استعمال حقني يونانستانه
 دور ايده جک ، تورک حاکميتنک بقاسنه علامت اولارق ازميز شهرينک خارجي استحکاملرندن
 برنده تورک بايراغي بولنه جق . محلی بر مجلس طوپلانجه ق ویش سنه صوکره بومجلس ، بومنتقه نك
 صورت دائمه ده يونانستانه الحاقنه قرار ويره بيله جک ایدی .

مارت ۹۲۱ تکليفنده : ازميز منطقه سي ، تورک حاکميتنده قاله جق ، ازميز شهرنده بريونان
 قوتی بولنه جق و ازميز منطقه سنک اقسام متباقيه سنده مختلف عناصرک عددی نسبتنه کوره ترکب
 ايده جک برژاندارمه قطعه سي بولنه جق و بوکا دول ائتلافيه ضابطانی قوماندا ايده جک .

اداره ايشلرنده دخی عيني نسبت عددیه نظر اعتماره آلنه جق و مننتقه نك جمعيت اقوامجه
 تعيين ايديله جک خرسيتيان برواليسی اوله جق و بونک ياننده منتخب بر مجلس و بر هيئت مشاوره
 بولنه جق . ولايتجه تورکيايه وارداتله متزايد برويرکی ويره بيله جک و بو آ کلاشمه بش سنه دوام
 ايدوب طرفيندن برينک طلبي اوزرينه جمعيت اقوامجه تعديل ايديله بيله جک .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : بوتون آناطولو و دولایسیله ازمیرده بزه اعاده اولنه حق طرزیده آلدادیچی بروعد . ازمیر روملرینک ادارهیه ، عادلانه بر صورتده اشتراك ایتدیرلمسی ایچون وعینی حق یونانستانده قاله حق ادرنه تورکرینه ویرلک شرطیله بر اصول تعینی ضمننده دول ائتلافیه تورکیا و یونانستانله آ کلاشه جقلمدر .

لوزانده : طبیعیه بوکی مسائل موضوع بحث دخی اولمه مشدر .

(ج) . — سوریه حدودی .

سهورده : ساحلده ، تقریبا قره طاش برونندن باشلایه رق عثمانیه ، بغچه ، غازی عینتاب ، بیره جک ، اورفه ، ماردین ونصیبینی اپی جنوبده و سوریه اراضیسنده براقان بر حدود .

مارت ۹۲۱ ده : تقریبا شمیدیکی حدود اولق اوزره فرانسزلره آریجه پرائتلافنامه امضالامشدر .

لوزانده : ۲۰ تشرین اول ۹۲۱ تاریخلی آنقره ائتلافنامه سی حدودی ابقا ایدلمشدر .

(د) . — عراق حدودی .

سهورده : عمادیه ، بزه قالمق شرطیله ، موصل ولایتک شمال حدودی .

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : بحث یوق .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : بحث یوق .

لوزانده : حلی تأخیر ایدلمشدر .

(س) . — قافقاس حدودی

سهورده : تورک — ارمنی حدودینک تعینی آمریقارئیس جمهوری ویلسونه حواله ایدلمشدر . و مشارالیه حدود اوله رق قره دکز ساحلنده کیره سونک شرقندن باشلایان ، ارزنجانک غرب وجنوبندن ، المالی ، بتلیس و وان کولنک جنوبندن کچن و برچوق نقاطده حرب عمومیده کی تورک — روس جبهه سی تعقیب ایدن برخطی کوسترمشدر .

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : جمعیت اقوام برارمنی پوردی تأسیسی ایچون ولایات شرقیدن

ارمنستانه دور اولنه جق اراضينك تتيقي ضمننده بر قوميسيون تعيين ايده جك وتوركيه
بوقوميسيونك قراريني قبول ايده جك .

مارت ۹۲۲ تکليفنده : بر ارمني يوردي تشکيلي ضمننده جمعيت اقوامك معاونتنه مراجعت
اولنه جقندن بحث ايدلمکده در .

لوزانده : بومسئله بر طرف ايدلمشدر .

ش . — بوغازلر منطقه سي

سه ورده : روم ايلينك توركياده قالان بوتون اقسامی .

آناطولونك آطه لردکزي اوزرنده تقریبا از مير منطقه سنك باشلاديني يردن باشلايه رق
مانياس كولنك جنوبنه وبروسه نك وايزنيك بر آز شالندن و صبا نجه كولنك منتهای غربي سندن
A h'abadr دره سنك منصبه کيدن خطله تحيد ايدلمش بر منطقه . بومناطقده عسکر بولندي ريق
و حرکات عسکريده بولمق حق صرف دول ائتلافيه عائددر . کذا مذکور مناطقده کی تورک
ژاندارمه سي دول ائتلافيه قومانداسنه تابع اوله جقدر .

دول ائتلافيه ، بومنطقه داخلنده عسکري مقاصد ايچون قوللانيلاييله جك يول و شمندوفر
انشاسنی منع ايدميليجه کي اليوم موجود اولانلر مياننده بويوله قوللانيله بيله جك اولانلری
تخريب ايتديره بيله جقدر .

مارت ۹۲۱ تکليفنده : چناق قلعه جنوبنده تنه دوس آطه سنك (بوزجه آطه) قارشوسنده
قره بيغايه کيدن خطك شماليه بوغاز ايچنك طرفينده ۲۰ الى ۲۵ كيلو متره لق بر منطقه .

چناق قلعه بوغازينه حاکم اولان هرايکي طرفنده کی آطه لر .

دول ائتلافيه ، يالکيز بونانستانه قاله جق اولان کليبولی وبزه قاله جق اولان چناق قلعه ده
عسکر بولندي ره جق بوصورتله استانبول وايزميت شبه جزيره سنی تخلیه ايدم جك وتورکيانك
استانبوله عسکر بولندي رمسنه و آناطولودن روم ايلي به ويا روم ايلیدن آناطولويه عسکر
کچيرمسنه مساعده ايدم جقدر .

مارت ۹۲۲ تکليفنده : چناق قلعه نك جنوبنده أردک شبه جزيره سي مستثنا اولمق اوزره

چناق قلعه سسجانی . بوغاز ایچنک جنوبنده اوزمان بيطرف عد اولنان منطقه یعنی تقریباً
ایز میت شبه جزیره سی غیر عسکری منطقه اوله جقدر .

یزده ، ائتلاف اشغال قوتی قالمیه جقدر .

لوزانده : کلیبولی شبه جزیره سیله قوم باغی، بقله برونی خطنک جنوب شرقیسی، چناق قلعه
منطقه سنده ساحلدن یکرمی کیلو متره لقی بر منطقه و بوغاز ایچنک ایکی طرفنده ساحلدن ۱۵ کیلو
متره لقی برر منطقه و مرمره دهده امیر علی آطه سندن ماعدا آطه لر و ایمر روز و تنه دوس آطه لری ،
غیر عسکری بر حاله قونه جقدر .

هیچ بر طرفده دول ائتلافیه اشغال قوتی قالمیه جقدر .

(۲) کوردستان

سه ورده : فرانک شرقنده وارمنستان ، عراق و سوریه آره سنده قالان منطقه ایچون دول
ائتلافیه مرخصلرندن مرکب بر قومیسینون محلی مختاریتی احضار ایده جقدر .

معاهده نك عقدندن بر سه صوکره اشبو حوالینک کورد اهالیسی جمعیت اقوام مجلسنه
مراجعتله کوردلرک اکثریتنک تورکیه دن مستقل اوله یی ایستدیکنی اثبات ایدرسه و مجلس
بونى قبول ایدرسه تورکیا بو حوالیده کی هر درلو حقوقندن صرف نظر ایده جقدر .

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : دول ائتلافیه ، وضعیت حاضره یی نظر اعتباره آله رق بوبابده
سه ور پروژهنده تعدیلات اجراسنی نظر اعتباره آله یه تمایلدرلر . شو شرطله که محلی مختاریتله
و کورد و آتوری - کلدانی منافعنک کافی درجه ده حمایه سی ایچون طرفزدن تسهیلات
ابراز ایدلسون .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : بحث یوق .

لوزانده : بالطبع موضوع بحث ایتدیرلمه مشدر .

(۳) اقتصادی مناطق نفوذ

سه ور معاهده سنی متعاقب دول ائتلافیه نك آره لرنده امضا ایلدکری آقور تربارتیت ده :

(آ) فرانسز منطقه نفوذی :

سوريه حدوديله تقريباً آطنه ولايتنك غرب و شمال حدودى و قيصرى ايله سيواسك
شمالندن كچن و موش خارج اشبو قصبهيه تقربدن صوكره جزيره ابن عمره كيدن بر خطك
داخلنده قالان منطقه .

ب (ايتاليان منطقه نفوذى :

ازميت شبه جزيره سندن چيقدقن صوكره آفيون قره حصارينه قدر آناطولو شمندوفر
خطى واورادن (قيصرى جوارنده) ارجيش داغى جوارينه قدر كيدن خطله ازميز منطقهسى
آطه لر دكزى ، بحر سفيد و فرانسز منطقهسى آره سنده قالان منطقه .

مارت ۹۲۱ ده : بكر سامى بك ايله فرانسز و ايتاليان خارجيه ناظرلرى آره سنده امضا
اولنوب حكومتجه رد اولنان ائتلافله كوره ،

آ (فرانسز منطقه نفوذى :

اوصره ده فرانسز اشغالى آلتنده بولنان يرلره سيواس ، معموره العزيز و ديار بكر ولايتلىرى .
ب (ايتاليان منطقه نفوذى :

آنطاليه ، بوردور ، مغله ، اسپارطه سنجاقلىله آفيون قره حصار ، كوتاهيه ، آيدين
و قونيه سنجاقلىرىنك بالاخره تعين اولنه جق اقسامى .

مارت ۹۲۲ تكليفنده : موضوع بحث دكلدر .

لوزانده : موضوع بحث اولمامشدر .

۴ (استانبول

سءورده : معاهده صميميتله تطبيق ايدلمديكى تقديرده استانبولده بزدن آله جقدر .

مارت ۹۲۱ تكليفنده : بو تهديدك قاقه جنى و توركيانك استانبولده عسكر بولوندير ايله جكى
وبوغاز ايچنك اطرافنده كى غير عسكرى منطقه دن عسكر مرورينه مساعده ايديله بيله جكى مذ كوردرد .

مارت ۹۲۲ تكليفنده : استانبولدن اخراجز تهديدنك قالديريلاجنى و استانبولده
بولنديريله بيله جك تورك قوتنك تزىيدى وعد اولونمقده در .

لوزانده : موضوع بحث اولمامشدر .

۵) تابعیت

سہوردہ : کرک دول متفقہ دن (یونانستان داخل) کرک تشکل ایدن دولتردن برینک (ارمستان و سائرہ) تابعیتہ کیرمک ایستہ یں تورک تبعہ سندن هیچ کیمسہ یہ تورک حکومتہ ممانعت ایدلیہ جک و یونلرک یکی تابعیتی قبول ایدلیہ جکدر .

مارت ۹۲۱ تکلیفندہ : بوندن بحث یوق .

مارت ۹۲۲ تکلیفندہ : بوندن بحث یوق .

لوزان معاہدہ سندنہ : بوندن بحث یوق .

آنحقی مذا کرات اٹناسندنہ دول ائتلافیہ بر آدمک تابعیتی تعیین خصوصندنہ تورکیادہ کی اجنبی سفارات و شہنذرخانہ لک ویرہ جکاری و ثائق کافی عد ایدلمسنی ایستہ مشلردی . یوتکلیف سہور پروژہ سنک بالادہ موضوع بحث اولان ۱۲۸ نجی مادہ سنک بر شکل جدیدی ایدی . طبیعتیہ طرفزدن رد ایدلمشدر .

۶) عدلی قاپیتولاسیونلر

سہوردہ : انکلترہ ، فرانسه ، ایتالیا و ژاپونیانک تمثیل ایدلکری درت اعضادن مرکب بر قومیسون قاپیتولاسیونلردن مستفید اولان سائر دولترک متخصصریلہ برلکده یکی بر اصول تنظیم ایدہ جک و عثمانلی حکومتیلہ استشارہ ایتدکن صوکرہ بواسولی توصیه ایدہ ییلہ جک .

حکومت عثمانیہ بواسولی قبول ایتہ یی شمدیدن تعہد ایدہ جک .

مارت ۹۲۱ تکلیفندہ : اشیمو قومیسونندہ تورکیانک دخی تمثیلنہ دول ائتلافیہ راضی اولمقدہ در .

مارت ۹۲۲ تکلیفندہ : عینی تکلیف .

لوزاندہ : قاپیتولہر هیچ برقید یوقدر !

استشاری ماہیتدہ اولمق اوزرہ بر قاچ اجنبی متخصصنی بش سنہ ایچون خدمتمزہ آلمہ یی قبول ایتدک .

٧) اقلیتلرک حمایتی

سہوردہ : ۱۹۱۸ متارکھلرندن سوکرہ عقد اولنان بالجملہ معاہداتہ موجود اولان احکامدن
ماعدہ تورکیاہ بالخاصہ زیردہ کی تعہدات قبول ایتدیرلک ایستہ نیلمشدر :

آ) لرلرینی ترک ایتیش اولان بالجملہ غیر تورکرک لرلرینہ اعادہ سی .

رئیسری جمعیت اقوامجہ تعیین ایدیلہ جک اولان حکم قومیسونلری واسطہ سیلہ بونلرک
حقوقنک اعادہ سی وازجلہ بوقومیسونلرک طلبی تقدیرندہ غیر تورکرک تخریب ایدیش املانکنک
تعمیری ضمنندہ اجرتلری حکومتجہ تسویہ ایدیلہ جک ایشجیلرک تدارکی . تہجیر وبوکا مائل
ایشلردہ ذیمدخل اولدقلری مذکور قومیسونلر طرفندن ادعا اولنان بالجملہ اشخاصک تبعیدی الخ .
ب) تورک حکومتی ، اقلیتلرک پارلمنتودہ تمثیل نسبیسنی تأمین ایدن براتخاب قانون پروژہ سی
ایکی سنہ ظرفندہ دول متفقہ یہ عرض ایدہ جکدر .

ج) بطریقخانہ لرہ وبونلرہ نمائل مؤسساتہ عائد بالجملہ امتیازات تقویہ وزیید ایدلکدہ
وبونلرک اداره ایدلکلری مکتب ، ایتاخانہ وسائرہ خصوصندہ او آنہ قدر حکومتک محافظہ
ایتیش اولدینی نسبی برمراقبہ حق دخی رفع ایدلکدہ در .

د) دول ائتلافیہ ، جمعیت اقوام مجلسیلہ بالاستشارہ اشبو مقرراتک تأمین اجرایی ایچون
اتخاذی لازم کلن تدابیری تثبیت ایدہ جکلردر . تورکیا بو خصوصدہ بالاخرہ اتخاذ اولنہ جق
هرتدیری قبول ایدہ جکنی شمدیدن تعہد ایدہ جکدر .

مارت ۹۲۱ تکلیفندہ : اقلیتلردن بحث یوقدر . بوتکلیف سہوردہ پاییلہ جق تعدیلاتدن باحث
اولدینی ایچون بوندن مذکور معاہدہ نک اقلیتلرہ عائد قسمنک تعدیل ایدلیہ جکی استخراج
اولنہ بیلر .

مارت ۹۲۲ تکلیفندہ : تورکیا وبونانستاندہ کی اقلیتلر حقندہ برسلسلہ تدابیرک تکلیف ایدیلہ جکی
وبونلرک حسن تطبیقنہ نظارت ایتک ایچون جمعیت اقوامجہ قومیسرلرک تعیین اولنہ جنی مذکوردر .
سلسلہ تدابیرک نہ اولہ جنی تصریح ایدلہ مشدر .

لوزاندہ : میثاق ملیمزده قبول ایتیش اولدیفمز وجهلہ ویا لکیز غیر مسلملرہ مخصوص اولمق
اوزرہ حرب عمومیدن سوکرہ عقد اولنان بالجملہ بین الملل معاہداتہ موجود اولان احکام .

۸) احکام عسکریہ

سہوردہ :

آ) تورکیانک قوای مسلحہ سی شو ارقامی تجاوز ایتیمہ جکدر .

معیّت سنیّه قطعہ سی	۷۰۰	کشی
ژاندارمه	۳۵,۰۰۰	»
ژاندارمہ بی تھویہ ایچون قطعات مخصوصہ	۱۵,۰۰۰	»
	۵۰,۷۰۰	

بومقدارہ ارکان حربیہ ، مکاتب عسکریہ طلبہ سی ، دہ پو قطعانہ وخدمات مختلفہ بمنسوب افراد وضابطان داخلدر .

قطعات مخصوصہ نک (۱۵) بطاریہ جبل طوپی بولنہ بیلہ جک و صحر او یا آغیر طوپی اولیہ جقدر . مملکت ، مختلف مناطقہ آیریہ جق و ہر منطقہ دہ بر ژاندارمہ (قطعہ سی - légion) بولنہ جقدر . ژاندارمہ نک طوپی و آلت فنیہ سی بولنہ جقدر .

خصوصی قطعات کندی منطقہ سنک خارجندہ استخدام ایدیہ میہ جقدر .

ژاندارمہ ضابطانی میانندہ (۱۵۰۰) ی کیچمہ مک اوزرہ اجنبی ضابطان بولونا جقدر . ہر منطقہ دہ کی اجنبی ضابطانی عینی ملتہ منسوب اولہ جقدر .

بالآخرہ تثبیت ایدیہ جک اولان اشبو مناطقک عددی ذکر ایدیہ مکملہ برابر بونک دول ائتلافیہ نک فکر نیجہ لاقلا درت اولہ جنبی معاہدہ نک بعض احکامندن وازجلہ بر légion ک قوتنک عموم légion لر قوتنک ربعی تجاوازی تیہ جکی حقندہ کی حکمدن استخراج اولنہ بیلیر . بصورتلہ انسکترہ ، فرانسه وایتالیان ضابطانک بولنہ جنبی برر منطقہ اولہ جنبی کی احتمال یونانستان وبلکہ دہ ایرودہ ارمنستانہ برر منطقہ ویرلسی دوشونولشدیر .

قطعات مخصوصہ افرادیلہ ژاندارملر ہی اجرتلی اولوب بونلر لاقلا اون ایکی سنہ خدمت ایدہ جک و خدمت مجبورہ عسکریہ قائلہ جقدر .

ہر منطقہ دہ کی légion آلنہ جق افراد وضابطان اونطقہ اہالیسندن اولہ جق و مختلف عناصرک légion دہ تمثیل ایدلسنہ امکان دائرہ سندہ اعتما اولنہ جقدر .

— قوای بحریہ مزیدی sloop و آلتی طوربیدوبی تجاوازی تیہ جک و ہیچ برطیارہ و قابل سوق بالونمز اولیہ جقدر .

دول ائتلافیہ بمنسوب عسکری ، بحری و هوائی قوتنرول قومیسونلری مملکت مز داخلندہ ہر درلو مراقبہ دہ بولنمہ حقاری واردر . بالخاصہ عسکری قومیسون ؛

تورکیانک استخدام ایدہ بیلہ جکی ، پولیس ، کمرکچی ، اورمان محافظی و سائرہ کی مأمورینک مقدارینی تعینہ ،

فصله قاله جق اسلحه و جبخانه مزی تسلحه ،
ملکتمزك مناطقہ تقسیمہ ، ہر منطقہ دہ بولہ جق ژاندارمہ و قطعات مخصوصہ مقدارینک
تعیینہ ، بونلرک طرز استخدام واستعمالی مراقبہ یہ ، اجنبی ضابطانک مقدار ونسبتی تعیینہ
و حکومتہ مشترکاً یکی قوای مسلحہ مزك تنظیمہ الخ .. مأموردر .
مارت ۹۲۱ تکلیفندہ :

ژاندارمہ مقداری ۴۵,۰۰۰
قطعات مخصوصہ ۳۰,۰۰۰ . ابلاغ اولومشدر .

ژاندارمہ نك طرز توزیعی ، دول ائتلافیہ منسوب سالف الذکر قونترول قومیسونیہ
حکومت آرمسندہ آکلاشہرق واقع اولہ جقدر .
ژاندارمہ دہ ضابطان و کوچک ضابطان نسبتی تزید ایدیلہ جقدر . اجنبی ضابطان مقداری
آزالتیلہ جق و بونلرک قطعاتہ توزیعی ، قونترول قومیسونی و حکومت آرمسندہ بالائتلاف
قرارلشدیریلہ جقدر . (بوندہ احتمال ہر منطقہ دہ عینی ملتہ منسوب اجنبی ضابطان بولنمہ جنی
قصہ ایدلمشدر .)
مارت ۹۲۲ تکلیفندہ :

اجرتلہ مستخدم عسکر اصولنک ابقاسی
ژاندارمہ نك ۴۵,۰۰۰
قطعات مخصوصہ نك ۴۰,۰۰۰ . ابلاغی .

ژاندارمہ دہ اجنبی ضابطاننک استخدامی تورکیاہ توصیہ ایدلمکله برابر بو جهت شرط
اولہرق درمیان ایدلمہ مکدہ در .
لوزاندہ : تراکیا و بوغازلردہ غیر عسکری حالہ افراغ اولنان مناطقہ عائد تحدیداندن ماعدا
هیچ برقید یوقدر . حتی بوغاز ایچنک ایکی طرفندہ کی غیر عسکری منطقہ دہ ۱۲,۰۰۰ عسکر
بولندیرہ بیلیمک حقی محافظہ ایتمشدر .
بومناطق ایچون بیلہ هیچ برقونترول قبول ایدلمہ مشدر .

(۹) جزا

سہور پروژہ سندنہ : تورکیا ، حرب ائناسندنہ قواعد حربیہ یہ مخالف صورتنہ حرکت ایتش ویا تورکیا داخندنہ مظالم اجرا ایتش و تہجیر وسائرہ کبی خصوصاتہ قاریشمش اولان اشخاصی طلبیری اوزربنہ دول متفقہ یہ (یونانستان داخل) و تورکیادن اراضی آلمش اولان دولترلہ (ارمنستان وسائرہ) تسلیم ایدہ جکدر . اشخاص مذکورہ کنڈیلرینی طلب ایدن دولتك دیوان حربی طرفندن محاکمہ و تجزیہ ایدیلہ جکدر .

مارت ۹۲۱ تکلیفندنہ : دول ائتلافیہ تکلیفاتندنہ بوندن بحث یوقدر .

آنحق بکرسامی بکک انکیزلرلہ امضا ایتش اولدینی مبادلہ مقاولہ نامہ سندنہ آلمزده کی بوتون انکیزلری تخلیہ ایدہ رک برقم تورکری مجرم عدیلہ انکیزلر آئندہ براقہ یہ موافقت ایتش اولسی سہور پروژہ سندنہ موجود اولان احکام سالفہ نک دها مخفف برشکندن بشقہ برشی دکدر .

مارت ۹۲۲ ده : بومسئلہ دن بحث یوقدر .

لوزاندہ : بحث یوقدر .

(۱۰) احکام مالیہ

سہورده : دول ائتلافیہ تورکیایہ معاونت ضمنتندہ انکیز، فرانسز و ایتالیان مرخصلرندن مرکب بر مالیہ قومیسونی تشکیل ایدہ جکدر و بوقومیسوندہ استشاری ماہیتندہ بر تورک قومیسری بولنہ جقدر .

اشبو قومیسونک وظائف و صلاحیتی بروجہ آتی اولاجقدر :

(آ) تورکیانک وارداتی ادامہ و تزید ایچون ہر درلو تدایر اتخاذ ایدہ بیلہ جکدر .

(ب) تورک مجلس مبعوثانہ تقدیم ایدیلہ جک اولان بودجہ اولاً مالیہ قومیسوندہ عرض واونک قبول ایندیکی شکلدہ مجلسہ سوق اولونہ جقدر . مجلسک پابہ جنی تعدیلات آنحق قومیسونجہ تصویب ایدیلر سہ قابل اجرادر .

(ج) قومیسون دوغریدن دوغرویہ کنڈیسنہ تابع اولہ حق واعضالری کنڈی موافقتیلہ تعین ایدیلہ جک اولان تورک مالیہ ہیئت تفتیشیہ سی واسطہ سیلہ بودجہ نک و مالی قوانین ونظاماتک تطبیقاتی مراقبہ ایدہ جکدر .

د) دیون عمومیہ و عثمانی بائقہ سیلہ آکلاشہرق تورکیانک اصول مسکوکاتی تنظیم و اصلاح ایدہ جکدر .

س) دیون عمومیہ به تخصیص اولنان واردات مستثنا اولق اوزره تورکیه نك بالجله وارداتی اشبو مالیه قومیسسیوننك امرینه ویریله جکدر . قومیسسیون بونرله ؛
اولاً :

کندیسنه و تورکیاده قاله جق اولان دول اتلافیه اشغال قوتلرینه عائد مصارفی تأدیہ ایتدکن صوکره ۳۰ تشرین اول ۱۹۱۸ تاریخندن بری دول اتلافیه اردولرینك کرک بوکونکی تورکیه ده کرک عثمانلی ایمرطورلغنك مختلف اقسامنده کی مصارفی تأدیہ ایلده جکدر .

ثانیاً :

تورکیا ، دولایسیسیله ضرر دیده اولان بالجله دول متفقہ تبعه سنك ضرر وزیانی تضمین ایدہ جکدر .

تورکیانك احتیاجانی بوندن صوکره درپیش ایدیله جکدر .

ص) حکومتجه ویریله جک هر بر امتیاز ایچون مالیه قومیسسیوننك موافقتی شرطدر .

ط) قومیسسیوننك تصویبیه الیوم جاری اولان دیون عمومیہ طرفندن بعض وارداتک دوغریدن دوغری به جیبانی اصولی ممکن اولدیغی قدر کنیش بر صورتده توسیع ایدیله جک و بوتون تورکیا به تشمیل اولنه جقدر .

کومروکار ، مالیه قومیسسیونی طرفندن عزل و نصب اولنان و کندیسنه قارشی مسئول بولنه جق اولان بر مدیر عمومینك اداره سنده بولنه جقدر . الخ ..

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : سالف الذکر مالیه قومیسسیونی تورک مالیه ناظرینك ریاست فخریه سی تحتنده بولنه جقدر . قومیسسیونده بر تورک مرخص بولنه جق و بونك تورک مالیه سنه عائد مسائلده رأی اوله جقدر . متفقلرک منافع مالیه سنه متعلق مسائلده ایسه تورک مرخصنك صلاحیتی آنجق استشاری ماهیتده اوله جقدر .

تورک پارلمنتوسی ، تورک مالیه ناظریله مالیه قومیسسیونی طرفندن مشترکاً احضار ایدیله جک اولان بودجه ده تعدیلات یا بمق صلاحیتی حائز بولنه جقدر . فقط بوتعدیلات بودجه نك توازیتی بوزه جق شکلده ایسه بودجه برای تصدیق تکرار مالیه قومیسسیونه کوندریله جکدر .

تورک حکومتی امتیازات و یرمک حقنی تکرار احراز ایدہ جکدر . آنجق ، تورک مالیه ناظری بو بابده کی قونطورانلرک تورک خزینہ سی منفعتنه موافق اولوب اولمادیغی مالیه قومیسسیونیه برلکده تدقیق ایدہ جک و بوبابده مشترکاً بر قرار انخاذا ایدیله جکدر .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : مالیه قومیسوئی تشکیلندن صرفنظر ایدلمکده در . فقط دول متفقیه اولان حربدن اولکی دیونک ومعقول بر تضمینانک تأدیه سی ضمننده لازم اولان قونترولک تورک حاکمیتی پرنسیپله تألیفنه چالیشیله جقدر .

حربدن اولکی دیون عمومیه قومیسوئی ابقا اولنه حق وبالاده مذکور ایش ایچون دول ائتلافیه جه بر تصفیه قومیسوئی تأسیس اولنه جقدر .

لوزانده : بوکی قیوداتک کافه سی بر طرف ایدلمشدر .

(۱۱) احکام اقتصادیه

سه ورده : قاپیتولاسیونلردن استفاده حق حربدن اول بونلردن استفاده ایدن دول متفقیه تبعه سنه اعاده ایدلمه جک وبونلردن اولجه استفاده ایتمین دول متفقیه (یونانستان ، ارمنستان وسائر) تبعه سنه ده یکیدن ویریه جکدر .

(بو حقوق میاننده بر جوق ویرکودن معافیتک بولندیفی وتابعیت بختنده کورولدیکی وجهله هر تورک تبعه سنک دول متفقهدن برینک تابعیتنه کیرمسنه ممانعت ایتک حقنک بزدن نزع ایدلدیکی نظر دقته آئینرسه بو حکمک شمولی دها زیاده تظاھر ایدر .)

کمرک تعرفه لری ایچون ۱۹۰۷ تعرفه سی (۸ %) اعاده تأسیس ایدلمکده در .

تورکیا دول متفقیه منسوب سفائنه لا اقل تورک سفائنه ویردیکی حقوق طانیه جقدر .

اجنبی پوسته لری اعاده تأسیس اولنه جقدر .

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : یالکیز اجنبی پوسته لریک بعض شرائط تحتنده الفاسنک درپیش ایدلمه جکی سویله نیلمکده بناء علیه احکام سائر ابقا ایدلمکده در .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : انکلترة ، فرانسه ، ایتالیا ، ژاپونیا وتورکیانک مرخصلرندن وقاپیتولاسیونلردن استفاده ایدن دیگر دولتلرک متخصصلرندن مرکب بر قومیسون صلحک مرعیته دخولنی متعاقب کچه جک اوچ آی ظرفنده استانبولده اجتماع ایدوب قاپیتوله ر اصولک تعدیلی ضمننده تکلیفات حاضر لایه جقدر .

مالی خصوصاتده بو تکلیفات تبعه اجنبیه نک تورکارله مساوی ویرکو ویرمسنی تأمین ایده جکدر . کذا بوتکلیفات کمرک رسمنده لزوم کوریه جک تعدیلاتی اجرایه معطوف اوله جقدر .

لوزانده : قاپيتولا سيونلرك هر نوعى تاماميله وابدئاً لغو اولمشدر .

(۱۲) بوغاز قوميسيونى

سه ورده : كندينه مخصوص بايرانغى ، بودجه سى و ضابطه سى بولنه جق اولان اشبو قوميسيون كميلرك بوغازلرن مرورى ، فنارلر ، قلاغوزلق .. الخ ايله اشتغال ايدى جك و اولجه مجلس عالي صحنك ايفا ايلديكى وظائف ايله تخليصيه خدماتى بعدما قوميسيونك نظارتى آلتينده و اونك تعليماتى داخلىنده ايفا قلنه جق و قوميسيون بوغازلرك سربستيسى تهلكه ده عد ايدنجه دول ائتلافيه به مراجعت ايدى بيله جكدرد .

قوميسيونده آمريكا ، انكلتره ، فرانسه ، ايتاليا ، ژاپونيا و روسيه نك مرخصلى ايكي رايه مالك بولنه جكلردر .

آمريكا آرزو ايلديكى آندن و روسيه جمعيت اقوامه داخل اولدينى تقديرده و او آندن اعتباراً قوميسيونده اشتراك ايدى بيله جكلردر .

قوميسيون اعضالى معافيت ديپلوماتيكه دن استفاده ايدى جكلردر . قوميسيونده مناوبه ايله وايكيشر سنه مدته ايكي رايه مالك دولتلرك مرخصلى رياست ايدى جكدرد .

مارت ۹۲۱ تكليفنده : تورك مرخصى دخی ايكي رايه مالك اوله جق و بوغازلر قوميسيونده رياست ايدى جكدرد .

مارت ۹۲۲ تكليفنده : كذا تورك مرخصى قوميسيونده رياست ايدى جكدرد . بوغازلره علاقه دار باجمله دولتلر قوميسيونده تمثيل ايدى بيله جكلردر .

لوزانده : قوميسيونك رياستى بزه و يرلمشدر .

قوميسيونك وظيفه سى سفائتك بوغازلردن مرورى كيفيتك بوغازلر مقاوله سى احكامنه موافق اولسنه اعتقادن عبارتدر . قوميسيون هر سنه جمعيت اقوامه راپور ويره جكدرد .

كذا مذكور معاهده ايله استانبولده كى بين الملل صحنه مجلسى لغو اولنه رق صحنه امورى توركيا حكومتنه ترك ايدلمشدر .

§ محترم افنديلر ؛ لوزان صلح معاهده نامه سنك احتوا ايتديكى اساساتى ، ديكر صلح تكليفاتيله ده افضله مقاييسه به محل اولمدينى فكر نديم . بومعاهده نامه ، تورك ملتى عليه نه ، عصر لردنبرى حاضر لائش و سه ور معاهده نامه سيلاه اكمال ايدلديكى ظن ايدلمش ، بويوك برسوء

فصدك انهدامی افاده ایدر برویقه در . عثمانی دورینه هائد تاریخده امثالی نامسبوق برسیاسی

ظفر اثریدر !

*
*

فندیلر ؛ لوزان صلح مذاکراتی اثناسنده ، تکنون ایدن وصالح عقد اولندقدن صوکره ، افاده واشاعه ایدیلن ، برمسئله یی ، بوراده ، موضوع بحث ایدرک افکار عمومیه یی تنور ایتک ایسترم . افاده واشاعه اولنان مسئله ، هیئت مرخصه رئیس عصمت پاشا ایله ، هیئت وکیله رئیس رؤف بک آره سنده تحدت ایدن اختلافدر .

بـ اختلافی ، هائد اولدینی وثائق تدقیق ایدرک اساسلی وجدی اسبابه استناد ایتدیرمک مشکلدرد ، بوکا نظراً ، اختلافی ، دها زیاده روحی وحسی سبیلر تحتنده مطالعه ایتک لازم اولدینی فکرندهیم .

مختلف مناسبتلرله ، بیان ایتشدم ، که لوزان قونفرانسی موضوع بحث اولدینی زمان ، هیئت مرخصه ریاستنک رؤف بک طرفندن ایفاسی تمایلی واردی . فیالحقیقه ، رؤف بک ، هیئت مرخصه رئیس اولمق ایستیوردی . عصمت پاشانک ، عسکری مشاور اوله رق ، کندیسبله برابر کوندرلرلرله بدنن رجا ایتشدی . بن ، رؤف بکه ، عصمت پاشادن استفاده ایتک ، اولنک ، آنجق ، رئیس اوله رق کوندرلرلرله ممکن اوله جنی جوانی ویردم . صوکره معلوم اولدینی وجهله ، رؤف بکی کوندرمدک . عصمت پاشا اوردونک باشندن آلدی . خارجیه وکالتنه انتخاب وهیئت مرخصه ریاستنه تعیین اولندی .

لوزان قونفرانسنک برنجی دورخی متعاقب ، عصمت پاشانک ، دوچار اولدینی تعریضلری ، تقیدلری ایضاح ایتشدم . بوکا رغماً ایکنجی دفعه لوزانه کوندریلن ، ینه عصمت پاشا اولدی . عصمت پاشا ، لوزان مذاکراتی بویوک برکیاستله اداره ایدیوردی . مذاکرات صفحاتی ، منتظماً هیئت وکیلله بیلدیریلوردی . بعض مهم مسائلده ، هیئت وکیللرک رأی ومطالعه سنی صوریور ویا تعلیمات طلب ایدیوردی . حلّی لازم کلن مسائل ، مهم ، مجادله ، جدی وأوزوجی ایدی . رؤف بکده ، عصمت پاشانک ، مذاکراتی طرز اداره سنی بکنمه مزک حسنی حاصل اولمشدی . بوحسنی ، هیئت وکیللرله کی رفقاسنده تلقین آرزوسنه دوشمشدی . هیئت وکیللرله ، عصمت پاشانک راپورلری اوقوندقجه ، زمان زمان ، عصمت پاشا ، بوایشی باشارمه یه حق دینمکه باشلانمش . . حتی ، برآراق ، عصمت پاشایی ، کری یه چاغیرمق تکلیفی اورنه یه آتیلمش . .

رؤف بك ، در حال بوتكلىنى ، رايه وضع ايتمكه قالقيشمش .. مدافعه مليه وكيلى اوله رق هيئت وكيلىه داخل بولنان كاظم پاشانك اعتراضى اوزرينه، صرف نظر ايدلمش ..

ديكر طرفده ، عصمت پاشادهده ، هيئت وكيلىه رئيسى رؤف بكه قارشى ، عدم امنيت حسى باشلامش .. رؤف بكك امضاسيله آلدينى نقطه نظرلردن، رؤف بكك ، بنى خبردار ايتمكسزین تعليمات ویرمکده اولدينى انديشه سنه دوشمش ..

نهايت ، عصمت پاشا ، مذاكراتك جدى ونازك صفحه لره كيرديكسندن بحث ايدهرك ، بنم ، بالذات وضعيتى تعقيب ايتمه مى يازدى .

كرچه ، بن ، عصمت پاشانك راپورلردن وهيئت وكيلىه قرارلردن خبردار ايدلييوردم . فقط ، رؤف بكك مقرراتي تبليغ ايدن يازيلرينك طرزى قونترول ايتيوردم . عصمت پاشانك نظر دقتى جلب ايتمى اوزرينه ، لوزان مذاكراتى ، هيئت وكيلىهده بالذات تعقيب ايتمكه وبعضاً هيئت وكيلىه قرارلرينى بالذات قلمه آلمغه لزوم كوردم .

موضوع بحث ايتديكمز مسئله حقنده ، صريح و قطعى برفكر ويره بيلمك ايجون پاشا ايله رؤف بك آره سنده مختلف مسائله عائد اولقى اوزره جريان ايدن مخابراتدن، يالكسز بر، ايكي مسئله يه عائد بعض مخابراتى مواجهه كزده تدقيق ايدهرجكم .

§ يونان تعميرات مسئله سندن دولاي ، بونانستان كركين بروضعيت آلدى . عصمت پاشا ايله وه نيزه لوس آره سنده بومسئله يه دائر اولان مذاكره ومناقشه انقطاع ايتدى .

ائتلاف دولتلى مرخصلى ، عصمت پاشايه قره آغاجك بزه تركى وطرفزدن تعميراتدن فراغت ايتمك صورتيله ، يونان تعميراتى مسئله سنك حلى تكليفنده بولنورلر . عصمت پاشا ، قره آغاجك ، طلب ايتديكمز بحق تعميراته بر معادلت تشكيل ايدمه يه جكنى وديكر طرفدن متفكرله آره مزده بولنان ودها اول حل ايدلمش اولان تعميرات مسئله سنك بوقونفرانسده تأييد وتثيت ايدلمديكنى ، هرايكي مسئله يى حكومه ت ابلاغ مجبوريتنده اولديغى بيان وافاده ايدر . عصمت پاشا ، بووضعيتى ۱۹ مائس ۳۳۹ تاريخلى شيفره سيله ، اجرا وكيلىرى هيئتى رياسته بيلديرييور و « حكومتك قرارينك عاجلاً اشعارينى استرحام ايلرم . » دييور .

عصمت پاشا ، بواشعارينه ، اوچ كون كچديكى حالده جواب آلماز . . ۲۲ مائس ۳۹ تاريخنده ، اجرا وكيلىرى هيئتى رياسته ، مستعجل اشارتيله شو شيفره يى ده چكر :

« يونان تعميراته مقابل ، توركيابه قره آغاج وجوارينك تركى حقنده ، متفكرل طرفندن واقع اولان تكليف حقنده حكومتك نقطه نظرينك اشعارينى ۱۹ مائس ۳۹ تاريخ و ۱۱۷۰ نومرولى تلغرافنامه ايله استرحام ايتشدم . امر دولتلىرينك تعجلى مسترحدر . »

رؤف بك ، عصمت پاشانك ايكي تلغرافنه ، ۲۳ مائس ۳۹ تاريخنده جواب ويرييور .

جوابك برنجی ماده‌سی شودر : « قره آغاچه مقابل تعمیرات بدلندن صرفنظر ایده میز . »
جوابك اوچنجی ماده‌سینده ، بعض مطالعه‌لردن سوکره « یونانیلرک بونی ویره‌میه‌جک‌لرینی ،
متفق‌لرک سویله‌مسی شایان استغرابدر و قبول ایدبله‌مز . » دینیلیور .

جوابك بشنجی ماده‌سینده ، ینه بعض مطالعاتدن سوکره ، شو نقطه نظر درمیان ایدیلیور :
« بومسئله‌نک متفق‌لرله صلحه مانع اولمامسی ایچون ، بزی یونانیلرله حلدله سربست براقه‌رق
کندیلری صلی عقد ایلملری شقی مرجح کورولمشد . »

عصمت پاشا ، ۲۴ مایس ۱۳۳۹ تاریخنده رؤف بکه یازدینی متعاقب درت راپورنده ، شو
معلومات و مطالعاتی درمیان ایدیلیور : « ماده ۱ - بکون جنرال په‌لله کلدی . یونان هیئت‌نک
ایکی کون سوکره ، یعنی جمعه ایرتسی کونی تعمیرات مسئله‌سنی رسماً موضوع بحث ایتمکی
تکلیف ایتدیکنی و اوزمانه قدر طرفزدن جواب و برلنزه جمعه ایرتسی کونی قونفرانسدن
چکیله‌جک‌لرینی تبلیغ ایتدک‌لرینی بیلدیردی . بن ، تعمیرات حقنده هنوز جواب‌کیزی آلامش
ایدم . حکومتمدن جواب کلد کچه یاسیله‌جق برشی اولمادیغنی و بوتیلیفادن متأر اولمادیغنی سویله‌مکه
ا کتفا ایتدم . »

« وضعیت صوک دوره‌یه کلدیکی قناعتنده‌یم . ترشحات عمومی و غزته حوادثلری عمومیته
بدینانه‌در . » ماده : ۲ - مختلف مسائل اوزرینه ریاست جلیله‌لرینک جوابلری آلام . شایان
دقدرکه تعمیرات ایشنده آقره‌نک رد جوابی ویردیکی ده اول بوراده شایع اولمشد . بزم
محافلدن ترشح احتمالی یوقدر . چونکه تکلیفی و جوابی هنوز کیمسه بیلیمور »

عصمت پاشا ، یونان تعمیرات مسئله‌سی حقنده‌کی قناعتی شو صورته بیلدیریور : « قره آغاچی
و جوارینی احتوا ایدن تکلیفی قبول ایله یونان تعمیرات مسئله‌سنک تصفییه‌سی بالضروره موافقد .
یونانیلرله پاره تأدیه ایتدیرمک متفق‌لرجه غیر قابل دنیلدیکی کبی بوتون متفق‌لر آره‌دن چکیلدیکی
حاله محتمل محاربه‌یی قازاندقندن سوکره دخی پاره آلمق ایچون وسائط تأییدیه اولمادیغندن ، تأدیه
اساسنده اصرار ، چیقماز بریولدر وهر مملکتده مثبتدر و مجربدر ... الخ »

عصمت پاشا ، بوقطه نظرینی یک معقول و دورینه‌نه مطالعاتله توضیح ایتد کدن سوکره ،
« قونفرانسک وضعیت حاضره‌سنه کوره اقتصادی ، تجاری و اقامته متعلق مواد و بالجله مواد
سائر ا کثرت مطلقه ایله ای برصورتده حل اولنمشد و اولنمقده‌در ... »

« تخلیه هنوز تثبیت اولمادی . فقط ، آرزومز وجهله تثبیت اولنق مأمولدر و ذاتاً
اساسدر . » دییور وسائر مسئله‌لرک واصل اولدینی و اوله‌بیله‌جکی نتیجه‌لری ده بیلدیریور
واوندن سوکره شونلری یازیور : « خلاصه قناعتم شودر ، که حکومت بزم تعلیماتده
مندرج مواد اساسیه داخلنده قالدینی و یونان تعمیراتی تکلیفم وجهله تسویه ایدلیدیکی تقدیرده ،
صلحی استحصال ایتک امیددی جداً قوتلیدر . اکر حکومت ، یونان تعمیراتی سببیه انقطاعی

کوزه آلپرسه واکر تعلیماتمزد مندرج اولمیان موادک ناکهانی اشکالنه کوره ، افکار نابتہ درمیان ایتکده دوام ایدرسه صلحک امضاسی مشکوکدر .

« قابوتاژک بلا قید و شرط الفاسنی ویا مسئله نک صلحدن صوکره یه تعلیقنی ترویج والتزام ایتدک ؛ فقط ، شرائط معینه داخلنده ، ایکی سنه ک برمقاوله خصوصیه ایلہ حل مسئله یه امکان بوله بیلدک . حالبوکه بومسئله حقنده دخی یکیدن مواد نابتہ تبلیغ بیوریورسکز . » اوندن صوکره ، عصمت پاشا شونی یازیور :

« خلاصه قرارم شودر : منافعمزه موافق وقابل استحصال اعظمی شرائطی جامع برصلح معاهده نامه سی احضار اولنقده در . کرک یونان تعمیراتی وکرک مسائل سائرده دها فضله منافع استحصالنه امکان کورمکده وانقطاعی کوزه آلمقده حکومت ثابت ایسه بن بوقناعتہ اشتراک ایتیورم . بونقطه یی واضحاً ودرحال بکا بیلدیرمسنی حکومت رئیسندن طلب ایدیورم . آره مزده مطابقت اولمدیغی تقدیرده وظیفهم ، هیئت مرخصیه یی بوراده براقه رق مملکتیمه عودت ایتک وهیئت حکومتہ شفاهاده وضعیتی بردفعه ایضاح ایتدکدن صوکره ، حرب وصلح وادیسنده ، موقع مسئولیتی ختامه ایردیرمکدر . »

عصمت پاشانک ، تلغرافلرینک صوک ماده سی شودر : « ملاحظاتمک عیناً ، بویوک ملت مجلسی رئیسنه (یعنی بکا) ابلاغنی استدعا ایدرم . »

§ افندیلر ؛ بوویردیکم معلوماتدن ، تبارز ایدن نقطه شودر : عصمت پاشا ، قره آغاجه مقابل یونان تعمیرات مسئله سی تسویه یی موافق کوریور و احضار اولنقده اولان معاهده نک قابل استحصال اعظمی شرائطی جامع اولدیغی قناعتنده بولونیور .

— رؤف بکده ، قره آغاجه مقابل تعمیرات بدلندن صرفنظر ایده میزدیور .
§ بن ، رؤف بک ایلہ عصمت پاشا آره سنده ، جریان ایتیش اولان تکمیل مخبراتی مطالعه ایتدکدن صوکره ، اساس اعتباریلہ عصمت پاشانک نقطه نظری ترویج ایتدم . فقط ، کرک رؤف بک کرک عصمت پاشا نقطه نظرلرنده چوق مصر کورونیورلرونقطه نظرلرک افاده سنده هر ایکسی پک کسکین کله لر قولانمش بولونیورلردی . رؤف بک ، مجلس وملت افکار عمومیه سنده حسن تلقی ایدیلہ بیله جک وافاده سی بارلاق بر پروپاگاندا زمینی اوزرنده ایدی . (مملکتیمزی تخریب ایتیش اولان یونانلیلردن ، معظم ظفرمزه رغماً ، تعمیرات بدلی طلبندن صرفنظر ایده میز ! ائتلاف دولتلری ، یونانلیلری بزمله قارشی قارشی یه سربست براقسینلر ! بز ، اونکله حسابمزی کورورز !) نقطه نظری نک مدافعی اولیور .

بوتون صلح مسئله سی وبویوک صلح اساساتی تعقیب ایدن عصمت پاشا ایسه هیئت وکیلہ رئیسیلہ بو اختلاف کونده یونانلیلره قارشی فداکارلقی تکلیف ایتک موقعنده بولونیوردی . بونقطه نظرک اصابت وضرورت قبولی افکار عمومیه یه ایضاح ایتک بالطبع او قدر سهیل دکلدی .

مسئله يي ، اويولده حل ايتك لازمدى، كه هم عصمت پاشانك تكيلى قبول ايديلهرك صلح اولسون وهمده رؤف بك ورياست ايتديكى هيئت وكيله يرنده قلوب صلح عقد اولوتجه يه قدر مساعيسنه دوام ايتسين !

على الاطلاق طرفينه قارشى آلدیغم وضعیت یموشاق اولدی . برطرفه حق ویرهرك ديكر طرفى الزام ايتك سيستمى تطبيق ايتدم . وضعيتى ناصل مطالعه و نقطه نظرى ناصل وضع ايتديكى ايضاح ايجون ، ۲۵ مایس ۳۳۹ كونی عقد اولنان هيئت وكيله اجتماعى متعاقب ، عصمت پاشايه ياپيلمش اولان تبليغاتى عيناً عرض ايده جكم .

عصمت پاشايه ايكي شيفره تلغراف يازلدى . برى ، هيئت وكيله قرارى اولهرق رؤف بكك امضاسيله چكيلدى . بوتلغرافى ، بن ، كاظم پاشايه ديكته ايتدم . ديكرينى بالذات يازدم وكندى امضامله كوندردم . رؤف بكك امضاسيله چكيلن تلغرافنامه شودر :

۳۳۹-۵-۲۵

عصمت پاشا حضرتلرينه

۲۴ مایس . ۱۴۱۱ الى ۱۴۴۱ نومرولى تلغرافنامه لرى اوزرينه غازى پاشا حضرتلرى رياستنده مجتمع هيئت وكيله قرارى بوجه آتى عرض اولنور :

صلحه مانع اولان اساسلى ومعلق مسائل بزجه بركل تلقى ايدلمكده در . بومسائلدن هرهانكى برى حاد بر ششكل آلدینی زمان فداكارلغه دعوت ايديلير وبو فداكارلنى ضرورى كوره جك اولورسه ق متباق مسائلك عینی شكلده ضررمزه حل اولنسی احتمالی قوتله تقويه ايدرز .

يونان تعميرات مسئله سنده فداكارلق ياپيله جق اولورسه بوفداكارلق هيچ اولمازسه الان معلقده بولنان وبزجه استحصالى الزم اولان مسائلك لهمزه انتاجى صورتيله صلحه خادم اولمليدر .

بناء عليه ديون عموميه فائضلى وقيصه زمانده تخليه وعدليه فورمولى وشركتلى تضمينانى مسائلنك يونان تعميراتى مسئله سيله برلكده وضع اولنسى ولهمزده حلى تأمين وتعهيد ايدلديكى تقديرده مقابلنده آنجق بوفداكارلغك اختيار ايدلسى موافق اوله بيلير .

بوشكل داخلنده اعظمى منافى تأمين ايده جك اولان برصلح استحصالى ممكن اولدينى وبونك خارجنده اوزون مذاكراتك خيرلى بر صلح كيتيرميه جكى قناعتده اولان هيئت صوك وقطعى شكلده قونفرانسه تكليفانده بولنهرق جوابه انتظار ايتكمزى رجا ايتكمده در .

مسيح رؤف

§ بنم یازدیغم تلغرافنامه ده بودر :

عصمت پاشا حضر تلرینه

۲۴ مایس ۱۴۱۱ الی ۱۴۴ تلغرافنامه لرکز محتویاتی هیئت وکیلده برلکده تدقیق ومذا کره ایدلدی . هیئت وکیلجه اتخاذ اولنان قرار هیئت وکیله ریاستندن بیلدیرلدی . بنم مطالعاتم :

۱ — اوزرنده توقف واصراری مستلزم اولان مسئله یونان تعمیرات مسئله سنده تورکیانک اختیار ایدمجهکی فدا کارلق نقطه سی دکلدرد . بلکه بوفدا کارلغه موافقت ایدم بیلیمک ایچون صلحک عقیدینه مانع اولان اساس ومهم مسائلک هنوز حل ایدلمه مش ومأمول ایدلدیکی صورتده حل اولنه بیله جکنه قناعت بخش دلائل بولنمه مش اولمیسیدور . فی الحقیقه حل اولندیینی ویا حل اولنه بیله جکی تخمین ایدیلن اقتصادی مسائل آنقرده طوپلانمقده دوام ایدن شرکترلره وقوع بوله جق مذاکراتک نتیجه سینه معلقدر . مذکور شرکترک ایسه مفرط مطالبده بولندقلری شیمیدین آکلاشیلمشدر .

۲ — اقتصادی ومالی مسائل ائتلاف دولترینک نقطه نظرینه کوره یعنی علمیزده حل ایدیلنجیه قدر استانبول تخلیه سنک تأخرنده مصر بولنلرندن اندیشه بویوکدر وجدیدر . حتی بوتأخرک موصل مسئله سنک انکلتره لهنه حلنه قدر دوا می ده قولنه وارد خاطر در .

۳ — بورجلر مرکز سکۀ تأدیسه سی مسئله سنک دخی محرم قرارنامه سنک مرعیتی حقنده بیاننامه طلبنده مصر بولونیلدقجه لهنه حل اولنه میه جنی کورولور .

۴ — عدلیه فورمولی مؤتلفینک تکلیفی اوزرینه قبول ایدلمش اولدینی حالده بالاخره نکول وبونده مصر بولنلری جای دقتدر .

۵ — بناء علیه یونان تعمیراتی مسئله سنده بزى فدا کارلغه اجباره قالدیشملری سببی شو صورتله مطالعه ایدیورم :

یونانلیلر اوزون مدت اردولرینی سلاح آلتنده طوتمق ویپیراتمق ایسته میورلر . تورکیا ایله آرملرنده حل لازم کن تعمیرات مسئله سنی کندی آرزولری وجهله حل ایتدیرمک امین وساکن بر وضعیت کچمک احتیاجنده درلر . ائتلاف دولتلری ایسه بزم حیاتی عد ایتدیکمز مسائل لهنه حل ایتک قرارنده اولیوب ممکن اولدینی قدرمذا کراتی اوزاتارق وهر مسئله اوزرنده بزى بیپراته رق الک نهایت کندی لهنه فدا کارلغه مجبور ایتک قرارنده درلر . یونانلیلرک حرکات عسکریه ایله استحصال مقصد ایلرینه دخی راضی اولمقلرندن مقصدلری ، بزى بالتضیق پایدیرمقله یونانلیلری ممنون وساکن بر حاله قوبمق ایستیورلر . بزى بو اصرار قارشوسنده فدا کارلق یا بملقه

صلحي تأسيسه خدمت ايتمش اوله جفمزی ظن ايتيوم . بالعكس ينه زمان كچه جك و صلحك تأسيسی ایچون نهایته قدر فداكارلق یاپمق مجبوری قارشوسنده براقيله جفز . ازميرك استردادندن بوكونه قدر طقوز آی كچدی . بو طرزده دها طقوز آی كچه بيلير .

اهمیتله نظر دفته آلمق لازمدرکه غیر معین مدت ایچون انتظارده قالمغه موافقت ایده میز .

۶ — علیهمزه اولان مسائلده فداكارلق ايتمك ولهمزده حلی ضروری اولان مسألی عینی زمانده تأمین ايتمهك یزی ضعیف ومشکل وضعيته صوقار . بونك ایچون صلحه اساس اوله جق مسائلك هیئت عمومیه سنی بر کل اوله رق نظر دفته آلمق وبونی صریح وقطعی اوله رق قونفرانسك نظر دقت وقبولنه جدیتله وضع ايتمك وبوخصوصده تأمیناته مالك اولدقچه فداكارلنی مستلزم مسائلك حل قطعینه موافقت ايتمكدن قطعياً مجانبت ايتمك زمانی كمشدر .

۷ — ۲۴ مایس . ۱۴۴ نومرولی تلغرافنامه كزله بیلدیریلن خلاصه قرار كزده استعجال بیورمه مكزی رجا ایدرم . اساسی مجلسدن كن تعلیماتك مهم اولان ، مالی و اقتصادی وعدلی واداری مسائلده حقوق حیاتیه واستقلالیهك تام وامین اوله رق استحصالی هنوز ممكن اوله مدیغنه كوره فداكارلق نقطه سنده اصرار كوسترمیكز .

۸ — ائتلاف دولتری بزه حیات واستقلالزله علاقه دار مسائلده همه حال علیهمزده اساسلی شرائط قبول ایتدیرمهك قرار ویرمد كچه تعمیرات مسئله سنده كوستره جكمز جدی وضعیت اوزرینه یونان اردوسنك حرکتنه مساعدده ودولایسیله هیئت عمومیهك فعلاً حال حربیه دخول ایتلرینه موافقت ایده مزلر . اكر منفی نقطه نظر محافظه سنده کی قرارلری قطعی ایسه یونان تعمیرات مسئله سنده دكلسه استانبولك تخلیه سی ویا دیونك سكه تأدییه سی ویا عدلی مسائلكه بوتون جهانی علاقه دار ایدر ، او مسئله لرده دها مساعد شرائطده علیهمزده فعلیاته كچر . فقط فرق بزم دها ضعیف وضعیتمز اوله بیلیر .

۹ — یونانلیلرك جمعه ایرتسی كونی قونفرانسدن چكیلملرینه ممانعت ایده بيلمك ایچون آرزولرینی قبول ايتمك لهمزده دكلدر وبویه بر مفارقت ائتلاف دولتری عینی حرکته اشتراك ایتدكچه هیچ بر معنا وتأثیری حائر اولاماز . اكر قونفرانسدن چكیله جكلرینی تبلیغك معناسی ، فعلاً حرکات عسکرییه كچه جكلرینی اخبار ایسه بوخصوصده ائتلاف دولترندن بحق استیضاح ایديله جك نقطه لر واردر .

۱۰ — خلاصه ، بویه سریع وآنی تهدید قارشوسنده باشلی باشنه بر مسئله ده فداكارلنی قبول ایتدیكمزى افاده ايتمك ، صلحي اوزاقلاشدیرمق ماهیتنده تلقی اولنه بیلیر ، تکرار ایدییورم . اساس مسألی حله ائتلاف دولترینی دعوت بیوریکز افندم .

۲۵ - ۵ - ۳۳۹

مصطفی کمال

§ بولردن بشقه ، عصمت پاشايه ، ذاته مخصوص اشارتيله ده آريجه شو قيصه شيفره
تلغرافي چكدم :

شيفره ذاتيدر .

۲۵ مایس ۳۹

عصمت پاشا حضر تلرينه

هيئت وكيه رياستيله هيئت مرخصه نك تكميل مخابراتي بر دفعه ده قارشيلاشديره رق
تدقيقه لزوم كوردم . بعض تلغرافنامه لرده ، طرز بيانده ، آراده سوء تفهيمات واركي بر معنا
استخراج ايتدم . تعميراتي قبول وعدم قبولده اصرار يوقدر . بوني ايضاح ايجون وضعيت ونقطه
نظرلرم حقنده آريجه مطالعاتي عرض ايتدم . تحسرله كوزلر كدن اوپرم قارداشم .
مصطفی کمال

بو تلغرافنامه لر محتوياتنه نظراً ، قره آغاجه مقابل يونان تعميراتندن فراغت اساس اعتباريله
قبول ايتديكمز صريحدر . آنجق مسائل اساسيه ده الزم وحياتي عدايتديكمز خصوصلرك
تأمين ايدلسي شرطنه ده ، عصمت پاشانك نظر دقتي جلب ايدلشدر .
عصمت پاشانك ده بواشعاراتدن استخراج ايتديكي معنا ومقصد بويله اولمشدر .

عصمت پاشا ، مطالعاتنك عيناً بكا ابلاغی رؤف بكدن استدما ايتديكي ۲۴ مایس ۳۹
تاريخنده ، دوغروندن دوغرويه بكا خطاباده بر تلغراف چكمش ۲۴ مایسده چكيلمش
اولان بو تلغرافي ، بن ، ۲۶ مایسده آلدیم . تلغراف خارجيه شيفره سيميله كلش ورؤف بك
طرفندن كورولدكدن صوكره بكا كوندرلشدى . حالبوكه بو تلغرافنامه مفادي ، رؤف بكدن
نوعما شكياتي تضمن ايديووردی . عصمت پاشانك تلغرافي شودر :

لوزان

۲۴ مایس ۳۹ كشیده سی

۲۶ مایس ۳۹ ورودی

عدد

۱۴۵

غازی مصطفی کمال پاشا حضر تلرينه

وضعيت حقنده هيئت وكيه رياستنه مفصل راپور تقديم ايتدم . حكومتله آره مزده اختلاف
اساسي واردر . مطابقت اولمازسه عودت مجبوريت وقرارنده يم . راپورمك ذات رياستينا هيلرينه

ابلاغی تصریح واستدعا ایلام. قونفرانس صوک کونلرنده ووضعیّت تأخره غیر متحمل آندهدر. قناعتمه کوره صلح ؛ سرد ایتدیکم نقاط نظر داخلنده قابل تأمیندر. ذات ریاستیناهیلرینک بوفوقالعاده زمانده وضعیت عمومیه یی یقیندن تعقیب بیورملری مسترحدر.

عصمت

§ دیگرلرندن برکون تأخرله کلن بو تلغراف عیناً غازی پاشا حضر تلرینه عرض ایدبله جکدر.

۲۶-۵-۳۳۹

مسین رؤف

عینی کونده عصمت پاشایه شو جوابی ویردم :

آقره
۲۶-۵-۳۳۹

شیفره : ماکنه باشنده

عصمت پاشا حضر تلرینه

۲۴ مایس . ۱۴۵۰ نومرولی شیفره یی ۲۶ ده آلام . اوندن اول مختصر ومفصل ایکی شیفره یازدم . وضعیتی تعقیب ایدیورم . عودت قرارکزک سائقی تعمیرات مسئله سنده فدا کارلق اولدیفنه کوره دوشرو دکلددر . اشعاراتم دائره سنده تشبته دوام حالنده دهامساعد صفحه یه کچه جککزی مأمول ایدرم . هیئت وکیلله ایله آره کزده محسوس اختلاف نظر برطرف ایدیلیر . کوزلر کزدن اوپر افندم .

غازی مصطفی کمال

عصمت پاشا ، ۲۶ مایس ۳۳۹ تاریخنده ، هیئت وکیلله ریاستنه یادیینی راپورلرده ؛ هیئت وکیلله ریاستنک تبلیغاتی و بنم تلغرافنامه لرم محتویاتی و هیئت مرخصیه ویرلش اولان اساس تعلیماتی نظر دقته آلدیغنی و اوولده حرکت ایتدیکنی ایضاحدن صوکره ۲۶ مایس کونی اوکلندن صوکره متفقین مرخصلرینک ، یونان تعمیراتنه مقابل قره آفاجک قبول ایدلسی خصوصنده کی تکلیفی قبول ایتدیکنی افاده ایلش اولدیغنی و دیگر مسئله لری بر قاج کون طرفنده انتاج ایدمه یله جکنی بیلدیرمش . .

رؤف بك ، بوراپورلری بكا ۲۷ مایس ۳۳۹ تاریخنده شو تذكیره سنه لقا كوندردی :

۲۷ مایس ۳۳۹

۱۵۴
۱۵۵

توركيا بويوك ملت مجلسی ریاست جلیله سنه

عصمت پاشا حضرتلرندن مورود ۲۶ مایس ۳۳۹ تاریخلی تلغرافنامه صورتی لقا تقدیم
حضور سامیلری قانندی افندم .

خارجیه وكالتی وكیلی
مسئول رؤف

رؤف بك ، عینی تاریخده عصمت پاشایه ده شو تبلیغاته بولمنش :

۲۷-۵-۳۳۹

عصمت پاشا حضرتلرینه

۲۶ مایس ۱۵۱۰ نومرویه :

هیئت مرخصه نك یونان تعمیراتی حقنده کی خط حرکتی هیئت وکیله نك تعلیماته صراحة
منابر کورولمشدر . مشکل وضعیتده قالان هیئت وکیله منافع ملتی درپیش ایدرك اشعار
بیورلدینی وجهله مسائل مهمه نك اوچ درت کون ظرفنده انتاجی حقنده کی قناعتك فعله
منقلب اولمسنه انتظاراً تلقیات و مطالعاتی تبدیل ایتییه جکدر . اولکی تلغرافده مذکور دیگر
مسائل اساسیه ده فدا کارلک قطعاً موضوع بحث اوله میه جنی طبعیدر افندم .

مسئول رؤف

§ عصمت پاشانك ، قره آفاجه مقابل تعمیراتدن فراغتی افاده ایتدیكنه دائر اولان
راپورلرینه مطلع اولدقندن صوكره ، ۲۵ مایس ۳۳۹ تاریخلی رؤف بك امضالی تبلیغ محتویاتی
تحلیل ایدره ك كندیسنه شو تلغرافی یازدم :

عصمت پاشا حضرت تالینه

هیئت وکیلہ قرارندہ اساسلی اوچ نقطه واردی . برنجیسی ؛ تعمیرات مسئلہ سنده فدا کارلق مهم مسائل معلقہ نیک لہمزہ انتاجنہ مقابل اولمیدر . ایکنجیسی ؛ دیون عمومیه فاضلری و قیصہ زماندہ تخلیه و عدلیہ فورمولی و شرکتلر تضمیناتی مسئلہ سی - یعنی اون ایکی میلیون لیرانک افراد و تبعہ سی نہ اولورسہ اولسون تکمیل شرکتلرہ عائدیتی قبول ایدیلرک بشقہ جہ تضمیناتک موضوع بحث ایدلمہ سی - مسائلنک تعمیرات مسئلہ سیلہ برلکدہ وضعی و مذکور درت مسئلہ نیک لہمزده حلی تأمین ایدلیکی تقدیرده آنجق تعمیراتده فدا کارلق موافق اوله بیلیر . اوچنجیسی ؛ صوک و قطعی شکده قونفرانسہ تکلیفاتده بولنہرق جوابہ انتظار ایتک .

هیئت مرخصہ نیک تلقیات و حرکاتندہ هیئت وکیلہ نیک مطالعہ و اشعارینہ مطابق اولیان نقطه لر شونلردر :

- ۱ - هیئت مرخصہ ، یالکیز مسائل معلقہ اساسیہ یی کل عدایتش و تعمیراتی خارج طوتمشدر .
- ۲ - انقطاعک ، یونانلیرک قونفرانسدن چکیلیمسینہ و مدانیہ مقالہ نامہ سنک بوزولمسی ، یونان اردوسنک تجاوزیلہ اولمسندہ محذور کورہ ریک دیگر مسائلده آکلاشمق ممکن اولامزسہ انقطاعک طرفزدن یاپیلیمسی ترجیح اولمشدر . بو نقطه جای تأملدر .
- ۳ - یونان تعمیرات مسئلہ سنده فدا کارانی قبول ایتدکن صوکرہ دیگر مسائل یی بر قاج کون ظرفندہ نتیجہ لندیرمک شقنک اختیاریده مهمدر . بویله بر قناعت هنوز هیئت وکیلہ ده تحصیل ایتیش دکلدر . فی الحقیقہ مسائل مهمہ لہمزده اولہرق اوچ ، درت کون ظرفندہ انتاج ایدیلہ بیلیرسہ تعمیرات مسئلہ سنک تقدیمندہ متصور محاذیر برطرف ایدلش اولور . آنجق امید بسله دیککیز مسائلدن صوکرہ محرم قرارنامہ سنک تأییدی مسئلہ سنک اهمیت اساسیہ یی محافظہ ایتکده اولدینی بیان بیورولمقده در .
- ۴ - قونفرانسک ، قوپونلرک تأدیہ سی مسئلہ سی یوزندن انقطاع ایتسنک داخل و خارجه قارش یی دها قوتلی بولوندیرہ جنی مطالعہ سی ده شایان تعمیقدر .
- بو مسئلہ ده بوتون خارج عاھدارمزدر . داخلہ ایضاح ماہیت تعمیرات مسئلہ سی قدر سہیل دکلدر . تعمیرات مسئلہ سنده خارجک ده بزی محق کورمسی ایچون اسباب واردر .
- ۵ - مهم مسائلده انقطاع طرفزدن ایقاعی حرکات ایله توأم اولمقده مؤتلفینک آرزوسنہ مطابق اولور . بو سبیلہ انقطاع اولہ جقسہ بونک یونانلیرک تجاوزیلہ اولمسی بزی معذور وضعیتده کوستیر ایدی مطالعہ سی وارددر .

۶ — خلاصه هیئت و کیله ایله هیئت مرخصه آرسنده کی اختلاف نقطه لری مهمدر ، هیئت و کیله ده امر واقعار قارشو سنده برا قیلمق اندیشه سی حاصل اولمشدر . بونک ایچون تعمیرات مسئله سنی تقدیم ایتمکدن متصور محذور لری مسائل مهمه نک ، اشعار بیورلدینی وجهله بر قاچ کون طرفنده انتاجنه همه حال اهمیت ویره رک بر طرف ایدلیکنی ارائه ایتک لازمدر و دها شمیدیدن بوفدا کارلنک مسائل سائر نک سرعتله و له مزده حل اولنه جنی مواعیدینه مقابل اولدینی جدی اوله رق ایجاب ایدنلره موضوع بحث ایتک واک نهایت انقطاع مقدر ایسه اونلرک مسبب و متجاوز کورونه جکلری زمینده وقوعی تأمین ایلک لازمدر .

۷ — بو کونلرده اک نازک تبدلاتی و بالخاصه فدا کارلقدن صوکره مؤتلفلرده حاصل اولان ذهنیتی بیلدیریکز . چونکه بزی تهید ایله موفق اولقدن متحصصل یکی امیدلرندن بحق اندیشه ایدیلور افندم .

غازی مصطفی کمال

صمت پاشا ، ۲۸ مایس ۳۳۹ تاریخنده ، رؤف بکه یازدینی تلغرافده ، دیور ، که « اصولده ، یعنی بر مسئله یی اول ویا صوکره موضوع بحث ایتک کی اساس دیر کتیفه دکل طرز تطبیقانه متعلق آره مزده فرق حاصل اولمشدر . یونان تعمیراتی مسئله سی هنوز تصدیق قطعی به اقتران ایتدیکی کی مسائل سائر اساسیه ده متعاقباً موضوع بحث اوله جفندن جمعه و جمعه ایرتسی به قدر بوتون مسائله قونفرانسک شکل قطعیمی آ کلاشله جنی ظن اولنقده در . یونان تعمیراتی خصوصنده کی فدا کارلنی ، بزه تعلق ایدن مسائل مالییه و اقتصادیه ده عین ملاحظاتک نظر دقته آله جنی قیدیه یایدیغمزی سوبله مشدم . بناءً علیه اکر مسائله آ کلاشه مز ایسه ک یونان تعمیراتی ده اتخاذ ایده جکمز عمومی قراره تابع اولور . »

« اساس تعلیماتلره رعایتدن بشقه ، نا که ظهور تعلیماتلره ، نهایت مسائل مختلفه نک طرز اداره و تطبیقنده تعیین بیورله جق قطعی حرکتلره ، تعلیمات مهملره اکر کاملاً و حرفیاً رعایت ایده مدیکمز قبول بیوریلور سه بونی آرزو ایتدیکمزدن دکل فقط جدأ ، ماده ممکن اولمیدیندندر . عاجزلری ، آره مزده کی بو اختلاف نظری وقت وزمانده کورمش و واضحاً افاده سنی استرحام ایتش ایدم . هنوز هیچ بر شی امضا ایدله مش ، هیچ بر تعهد آلمانمشدر . اکر بو طرز حرکتمز خطالی عد بیوریلور سه آنک تلقی به کوره تصحیحی امکانی موجوددر . »

« حاصلی صلح مسئله سنک یوزده طقسان بشی حل اولنمشدر . بندن صوکره درعهده بیوره جق ذات ایچون مشکلات محدود و بسیطدر . »

« دیگر طرفدن ، اکر صلح مقدر دکلده انقطاع اوله جقسه بزم خط حرکتمز بو انقطاعی

دها غير مساعد شكله القا اتيه جگدر . هر حالده امر و قرار هيئت و كيله نك و ذات
رياستيناهيلرينكدر . »

§ عصمت پاشا عيني كونده بكاده جواب ويردى . عينا عرض ايديم :

لوزان

۳۳۹-۵-۲۸ كشیده سی

۳۳۹-۵-۲۹ ورودی

۱
۱۰۱۶

اجرا و كيللری هيئتی رياستنه

غازی مصطفى كال پاشا حضر تلرينه .

وضعيت هيئت و كيله راپور مدن معلومدر . هر كون برر مسئله يي اولق اوزره مسائل اساسيه يي
متعاقب كونلرده مذا كره ايده جگزر . بالطبع يونان تعميراتي بوتون مسائل معلقه نك حلنده دائمي
بر سلاح اوله رق قوللانه جغز . بو امكاني محافظه ايتدك . يونان تعميراتي مسئله سني تصفيه
ايتدكدن صو كره ديكر لرنده بزي تهديدله بر نتيجه استحصالی امیدی حاصل اولدی ؛ بالعكس
بر واسطه تهديد اورته دن قالدی . وضعيته سكونت حاصل اولدی . اكر اول و آخر انقطاع
اولورسه يا يونان اردوسي كنديسي ايچون بر سبب مخصوص بولنديغندن حركت اتيه جك و يا خود
ديكر لريله برابر واونلرك دعواسي ايچون ايلر يلد يكني اظهار واثبات ايده جگزر . هرايكي حال دخي
يونان اردوسي له تعميرات بهانه سي له مصادمه به باشلامق وضعيتندن ماده و معنا اقدم و مرجع كور و لمشدر .
هيئت و كيله يي امر واقعلر قارشو سنده براقق اندیشه سنه محل اوليوب طرز حر كتمز وضعيت
عموميه نك مطالعه سنه كوره اصول تطبيقاتده اختلاف عداولنه بيلير . مع هذا بو اختلافي ده عرض
ايتشدم . مسائل اساسيه نك هيئت عموميه سنك بر قاچ كونه قدر مطالعه اولنه بيله جكي معروضدر .

عصمت

§ عصمت پاشايه شو جوابي ويردم :

۳۳۹ - ۵ - ۲۹

شيفره مجله در

عصمت پاشا حضر تلرينه

صلح مسائلنك اعظمي در جهده حل ايداش اولديني حقنده كي اشعار دولتلري شايان مئذو نيئدر .

برقاج کون ظرفنده تقدیرلری وجهله وضعیتک تعیننه موفق اولورسه کزچوق مسترلخ^۱ اوله جغز. موفق اولمکیزی تمی ایدرم. فوزی پاشا حضرتلری ده آنقره در. وضعیتک تعیننه قدر بوراده بولنه جقدر. کوزلر کزدن اوپر م.

مصطفی کمال

§ عصمت پاشا، بوتلغرافدن صوکره مساعیسنه دوام ایتدی. رؤف بکک و هیئت وکیلک ده، بومسئله اطرافنده دها زیاده اصرار کوسترمسنه مانع اولدم.

بر آیه قریب بر زمان طرفین سکوتنی محافظه ایدر کوروندی. بومدت ظرفنده عصمت پاشا مختلف مسئلهلره دائر هیئت وکیلک ریاستندن، نقطه نظرلر سوریبوردی.

قوبونلر امتیازات حقنده آرملرنده کچن بر مخابره یکیدن طرفینی عصیته سوق ایتش.

عصمت پاشانک ۲۶ حزیران ۳۳۹ تاریخنده رؤف بکک بر اشعارینه وردیکی جوابده شو جملهلر واردی: «قوبونلر حل اولمهدن امتیازات مسائلنک حلنه کیرمیه جکیز. ذاتاً وضع ایتدیکمز سؤال، قوبونلر حل اولندقدن صوکره اتخاذ ایده جکمز خط حرکت حقنده تعالیمات الملق زمیننده ایدی. حکومت بوجهتی مسکوت بر اقیور. قونفرانس مذا کراتنده هیئت مرخصه نک تعالیمات اساسیه لر قیودندن بشقه اوله رق بوتون خط حرکتنک بوتون تفرعائیه آنقره دن اداره سی آرزو و تمایلی، مذا کراتنک مملکت ایچون الک فائده لی بر صورتده اداره سنی و خیرلی صالحه وارمق اقتدارینی هیئت مرخصه دن سلب ایتمکده در. حکومتجه رجیح بیوریلان بوشکلک ۹۳ سفرینک سرایدن اداره سندن فرقی یوقدر.»

«بزه قارشنی عدم اعتماد وعدم کفایت حقنده متبادیا اظهار بیوریلان قناعت دوام ایتدکجه بزم واسطه منزله صالح عقدی احتمال خارجنده در.»

«حکومتک نقاط نظرینی عیناً ائتلاف دولتلرینه قبول ایتدیرمک قناعتنده اولان بر هیئتک وبالطبع ذات والالریله حسب التعلق مالیه وکیلک افندینک بالذات درعهده مسئولیت وقونفرانسه حرکت بیورملرینی رجا ایدیوروز.»

مالیه وکیلک، حسن فهمی بک ایدی. بوتلغرافه مطلع اولدم ورؤف بک طرفندن جواب ویردیردم. عصمت پاشایه ده بونی یازدم:

ذاته مخصوصدر

۲۶ - ۶ - ۳۳۹

عصمت پاشا حضرتلرینه

۲۶ - ۶ - ۳۳۹. جوابی تلغرافنامه کزی او قودم. چوق عصی برحاله یازلشددر. بونی

استلزام ایده جک هیچ برحس، فکر و معامله یوقدر . سزی حقسنز بولدم . ایچنده بولندیگنر مشکلات و محنت تقدیر ایدلمکده در . بوندن صو کره احتمال دهاده تزاید ایده جکدر . آنقره دکل اوراده هر کون بر حیلله احداث ایدنلر عامل انفعالدر . متاتله وجوق صوئوق قانلیقله مساعیکنزی حسن انتاجه همت بیوریکنزه آرده سوه تفهیمی موجب هیچ برخصوص کورمیورم . ساحه فعالیتکنز محدود دکلدر . فقط مساعی دائره سی محدود واک مهم مسائله انحصار ایتدیکی ایچون طبیعه وضعیت صیقنتیلی اولمشدر . کوزلرکزدن اوپرم .

غازی مصطفی کمال

محترم افندیلر ؛ کورولیور، که عصمت پاشا ایله اولان مخابراتمه ، اونی رنجیده ایده بیله جک طرز اشعارانده واردر . نهایت قدرده بوکا نمائل جدی تبلیغاتم اولمشدر . عصمت پاشانک ده ، بکا عینی طرزده اشعارلری وقوع بولمشدر .

هیئت وکیلله قرارلرنده بنمده نقطه نظرلرمندرج اولدیغی ده، عصمت پاشایه ، ایجاب ایتدیکجه بیلدیریوردم . بوکا نظراً ، عصمت پاشانک هیئت وکیلله ریاستنه خطاباً وقوع بولمش اولان بعض شکایتلری ، یالکیز رؤف بکک شیخسنه عائد تلقی ایدیه مزدی . بوتون وکیللره عائد حتی بکاده شامل ایدی .

رؤف بکک ، بواختلاف نظری ، کندیشی ایله عصمت پاشا آره سنده باشلی باشنه بر مسئله عد ایتسی وعد ایتدیرمه کالقبشمه سی دوغرو دکلدر . هر وضعیتده ، هر مسئله ده تعایات ویرنه او تعلیاتی، اوزاقده وبالخاصه تعلیات ویره نک تماسده بولندیغی شرائط ایچنده تطبیق ایدن آره سنده اختلاف نظر اوله بیلیر . مقصد اصلی محفوظ قالمق شرطیله وضعیت، حال وایجابیه کوره اداره اولنور . عصمت پاشانک ، وضعیتک تعقیبی خصوصنده بنم نظردقتمی جلب ایتسی ده معذور کورولمک لازمدر . چونکه مسئله حقیقه جدی وحیاتی ایدی .

نهایت ، افندیلر ؛ تموز اواسطنده قونفرانس ختام بولدی . عصمت پاشا ، صلح معاهده نامه سنی امضادن اول هیئت وکیلله رئیس رؤف بکک، قونفرانسک ختام بولدیغی ومسائلک طرز حاتی بیلدیرمش .. رؤف بک مثبت ویا منفی هیچ بر جواب ویرمه مش .. عصمت پاشا ، انتظار ایچنده کچیردیکی بو کونلرده چوق مضطرب اولمش .. حکومتک هیچ بر جواب ویرمه پیشنی، آنقره ده بر ترددک حکمفرما اولدیغنه عطف ایتش .. رؤف بکک یازدیغندن اوچ کون صو کره ، ۱۸ تموز ۳۹ تاریخنده بکاده کیفیتی اشعار ایتدی . تلغرافنامه سنده حکومتک موجب ترددی اوله بیله جکینی تخمین ایتدیکی نقطه لری برر ، برر تعداد وتوضیح ایتدکدن صو کره ، شو سوزلرله مطالعه سنه ختام ویریوردی :

«اگر حکومت قبول ایتدیکمز شیئک قطعاً رنده مصر ایسه، بونی بزم یاقملغمزه امکان

يوقدر . دوشونه ، دوشونه بيم بولديغم يول استانبولده كي قوميسرلره ؛ تبليغات ياپوب ، امضا
 صلاحيتنى بزدن نزع ايتكدرد . بوحالده ، كرچه بزم ايچون كره ارض اوزرنده كوروله مش
 براسقاندال اولور . فقط منافع عاليه وطن شخصى دوشونجه لرك فوقنده اولديغندن حكومت
 مليه قناعتنى تطبيق ايدر . حكومتن تشكر بلكه ميورز . محاسبه اعمالزملته وتاريخه مودوعدر .»

§ افنديلر ، عصمت پاشانك تعقيب وانتاج ايتديكي ايشك نه قدر مهم اولدينى ايضاحدن
 مستغنيدير . بوايشك انتاج اولندينى ، صوك كونك ، امضا كونك كلديكي اشعارينه ، تمالكه
 بر جواب ويريله جكنى قبول ايتك طييعيدر . آنقره ايله لوزان آره سنده ، بركونده ، ايكي كونده
 مخبره ممكسدى . اوچ كون كچديكي حالده ، هيچ بر جواب ويريله مش اولسي ، اك بسيط تلقى به
 كوره ، هيئت وكيه رئيسك ايشى مسامحه ولاقيدى ايله قارشىلايدىغنه دلالت ايدر . بايلاق
 ايشك حكومتجه نقصان كوروله رك ردى جهته كيدملك ايتنديكي بونده كي تردددن دولاي
 جواب ويريله مه مكدده اولدينى ذهبنده دوشوله بيلير . بوتقديردده ايشى اكمال ايچون ، بوپوك
 وتاريخى مسئوليت آلتنده امضاسنى قوللانمىجى اولان ذاتك ، معروض قالدجنى وضعيتك نه قدر
 مشكل اولاجنى دوشونولورسه ، عصمت پاشانك معذب و مضطرب اولسنى حقلى كورمك
 لازم كير .

عصمت پاشانك تلغرافنه ، همان شو جوابى ويردم :

آنقره

۱۹-۷-۳۲۹

عصمت پاشا حضر تلرينه

۱۸ تموز ۳۳۹ تاريخلى تلغرافنامه كزى آلام . هيچ كيمسه ده تردد يوقدر . احراز
 ايلديككز موقفيتى اك حار وصمىمى حسياتمزه تبريك ايتك ايچون اصولاً وضع امضا اولنديغتك
 اشعارينه منتظرز قرده شم .

توركيه بوپوك ملت مجلسى رئيسى

باش قوماندان

غازى مصطفى كمال

عصمت پاشا ، بوتلغرافنه جواب ويردى .

عصمت پاشانك اضطرابنك درجه سنى كوسترن بوجوابى ، عيى زمانده ، صفوت وصمىميتنه
 وبالخاصه تواضعنه ده قيمتلى بروشقه اولدينى ايچون عيى عرض ايدىيورم :

لوزان
۲۰ تموز ۳۹
دد
۳۳۸

غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

هردار زمانده حضر کبی یتیشیرسک . درت بش کوندر چکدیکم عذابی تصور ایت .
بو بوک ایشلر یامش و یاپدیرمش آدمسک . سکا مربوطیم برقات دها آرتمشدر . کوزلر کدن
اوپرم . پک سوکیلی قردهشم عزیز شهقم .

عصمت

§ افندیلر ؛ عصمت پاشا ۲۴ تموز ۳۳۹ کونی معاهده نامه یی امضالادی . کندیسنی تبریک
ایتمک زمانی کلمشدی . عینی کونده شوتلغرافنامه یی یازدم :

لوزانده هیئت مرخصه رئیس خاریجه وکیلی عصمت پاشا حضرتلرینه

ملت و حکومتک ذات عالیلرینه توجیه ایتیش اولدیغی بکی وظیفه یی موفقیتله اتمام بیوردیکیز .
مملکتته بر سلسله مفید خدمتلردن عبات اولان عمر کزی بو دفعهده تاریخی بر موفقیتله
تسویج ایتدیکیز . اوزون مجادله لردن صوکره وطنمیزک صلح واستقلاله قاووشدیغی بو کونده
بارلاق خدمتکیز دولایسه ذات عالیکزی ، محترم آرقداشلرمن رضانور وحسن بکری
ومساعیکیزده سزه یارديم ایدن بوتون هیئت مرخصه اعضاسنی متشکرانه تبریک ایدرم .

تورکیه بو بوک مات مجاسی رئیس

پاش قوماندان

غازی مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ هیئت وکیله رئیس رؤف بکک تبریک ایتدیکنی آکلادم . کندیسنه ،
بولازمه یی خاطر لاتدم . رؤف بکه ، دیگر بعض آرقداشلرده عینی اخطارده بولمشلر . .
بالاخره مطلع اولدم ، که رؤف بک ، عصمت پاشانی تبریکه واکا ایفا ایتدیکی مهم و تاریخی
وظیفه دن دولای تشکره لزوم کور میورمش . . وقوع بولان اخطارات اوزرینه کاظم پاشایه

برمکتوب یازەرق اوندن ، کەندی نامە ، عصمت پاشایە برتېرىك تلغرافنامەسى یازمىنى رجا
ايتىش .. بونك معناسى نەدر ؟ !

کاظم پاشا ، بومکتوبى احسان بېك (بحريه وکيلي) خانەسەندە بولەندىنى برزماندە آلمىش ..
مالیه وکيلي حسن فەمى بېك دە اورادە ايتىش ..

هې برابر ، رۇف بېك لساندن موافق بر تلغرافنامە مسودەسى پاھەرق عصمت پاشايى تېرىك
واوگا تشكر ايتىشلر .. بومسودەنى بر طرفە قويوب رۇف بېكە كوندرمىشلر .. فقط رۇف بېك ،
بومسودەنى بېگنەمش ، عصمت پاشايە بشقە بر تلغراف يازمىش وياخود يازدىرمىش .. رۇف بېك ،
کاظم پاشايى كوردىكى زمان دىمىش ، كە سىزك پايدىغىكز مسودەدە عادتا ھرايشى ياپان عصمت پاشا
كوستريلىور . بز ، بورادە ، برشى پايدىقى ؟

افندىلر ؛ رۇف بېك يازدىنى ويا ، يازدىرىنى تلغرافنامە محتوياتى ، كەندىسىنك ، حسيات وتلقياتى
كەزەلمە مەككەدر . آرزو بيورورسەكز ، اوتلغرافى دە عينا عرض ايدەيم .

۳۳۹-۷-۲۰

شيفرە

لوزاندە ھيئت مرخصە رياستە

ج . ۲۰ و ۲۴ تموز . ۳۴۷ ، ۳۴۸ نومرولرە :

جهان حربىك نامحدود اضطرابلرندن قورتولمق و ملتەمىزك جهان صلحنى تاسيسەدە نە بويوك
برعامل اولديغى بالفعل اثبات ايتك مقصديله امضالادىغىز موندىروس متاركەنامەسنە رغماً معروض
قالدىغىز اك فېجىع ودل آزار تجاوزاتى ، حق حيات واستقلالزى پامال ايلين سەور عھدنامەسى
تعقيب ايتىلدى . عصرلرچە حرومستقل یشامش اولان عزيز توركيەنك نجيب خلقى معروض
قالدىنى غير مشروع وفجىع تجاوزات قارشوسىندە بوتون شعورى وبوتون موجوديتيله حق حيات
واستقلالنى قورتامق ايچون قىام ايدەرك تشكىل ايلدىكى يىلماز ويكىلمز مىلى اردوسيله بويوك
رئيس وياش قوماندانمىزك وجلادىكار قوماندانلرمىزك سوق وادارەسىله ظفردن ظفرە يورودى .

تورکيا بويوك ملت مجلسى وحکومتىك ملتدن آلدیغى قدرت وقوتله واردولرىنك پک مستثنا
قابليت جنکاورانهسىله استحصال ايلدىكى بوموقفیات ومظفريانك ، لوزاندە ، آيلردنبرى دوام
ايدن مذاكرات صلحیه نتيجهسندە بينالملل بروشقه ايله توثيقى ، ملتەمە يکى بردورە فعاليت
وسکونت حاضرلامشدر . ھيئت وکيله ، غەزەمكار وفداكار ملتەمىزك حق حيات واستقلالنى مؤمن

بر عهدنامه نك تنظيمنده كى مساعيدن دولايى باشده ذات دولترى اولديغى حالده مرخصلر من
رضا نور وحسن بك افنديلره و هيئت مشاوره مزه تقديم تبريكات ايلرم افندم .

اجرا وكيلىرى هيئتى رئيسى

عيسى رؤف

افنديلر ، رؤف بك ، لوزان معاهده سنى ياپان واوكا امضاسنى قويان عصمت پاشايى تبريك
وسيله سيلاه ، كنديسنك ياپديغى وامضاسنى قويدىغى ، موندروس متاركة نامه سندن بحث ايتكه
واونى نه مهم وعالى مقصدلرله امضا ايتديكنى سويليله رك كنديسنى مدافعه يه لزوم كورسيور .

— موندروس متاركة سى ، عثمانلى دولتنك متفقيله برابر دوچار اولديغى آجى مغلوبيتك
يوز قيزارته جق برنتيجه سيدير . اومتاركة نامه احكاميدر ، كه تورك طور اقلرينى ، اجنيلرك
اشغالنه عرض ايتدى . اومتاركة نامه ده ، قبول ايديلن مواد ، دركه سهور معاهده سى احكامنك ده
سهولته قبول ايتديريله بيله جكى فكرينى اجنيلره ممكن ومعقول كوستردى .

رؤف بك ، اومتاركة نامه يى « ملتزمك جهان صلحنى تأسيسده نه بويوك بر عامل اولديغى
بالفعل اثبات ايلك مقصديه » امضالديغى سويليور سهوده ، بوفانتازيك جمله ايله ، كندندن
بشقه كيمسنى اقناع وتسليه ايدمه مز . چونكه بويلاه بر مقصد يوقدى .

رؤف بك ، تلغراف نامه سنده ، موندروس متاركة نامه سيلاه باشلادىغنه باقيلير سه ، بومتاركة نك ،
لوزان قونفرانسنه مقدمه تشكيل ايتديكنى ولوزان صلحى ، رؤف بك ياپديغى موندروس
متاركة سنك نتيجه سى اولديغى افاده ايتك تمايلى ده اولديغنه حكم اولنه بيلير .

رؤف بك ، تلغراف نامه سنده ، سهور عهدنامه سنك ، تورك ملتى ، معروض قيلديغى تجاوازاتى
وبوكا قارشى ملتك ناصل قيام ايتديكنى و ناصل ييلماز ويكيلمز اردو تشكيل ايتديكنى و جلاد تكار
قوماندانلر مزك سوق و اداره سيلاه ظفردن ظفره يوروديكى حكايه ايدسيور . رؤف بك ،
بو حكايه يى عصمت پاشايه ، اومظفر اردونك باشندن لوزانه كيتمش اولان فانه آكلاتيور .
رؤف بك ، بوموقيات ومظفرياتى ، حكومتك استحصال ايلديكنى افاده ايدم ييلمك ايچون ده
پارلاق برجه بولمشدر : لوزان صلح مذاكراتك ايلردنبرى دوام ايتديكنى ده اشارت ايدم رك
ايشك اوزايتلديغى ايمانن منع نفس ايدمه مشدر . رؤف بك ، « عهدنامه نك تنظيمنده كى
مساعيدن دولايى » هيئت مرخصه يى تبريك ايدر كن ، موندروس متاركة نامه سندن باشلايه رق ،
بوتون انقلاب مزك برخلاصه سنى يايقى صورتيلاه هيئت مرخصه يه ، تنظيم ايتدكلى عهدنامه نك
ناصل ونه اولديغى ده آكلاتمى غيرته دوشمشدر . بر كلة تشكرى احتوا ايتمين ، بويازيلرك
معناسنى آكلاتمى ، دقت وتدقيق اربانجه البته كوچ دكلدر .

*
**

فنديلر؛ هيئت مرخصه من وظيفه سنى اكمال ايتدكدن صوكره، آنقره به
عودت ايتك اوزره، يولده بولونيوردى. هر كس، هيئت مرخصه يني
يشندن تقدير ايتك ايچون تهلك كوستريوردى. او كونلرده ايدى،
هيئت وكيه رئيسى رؤف بك، مجلس رئيسى بولنان على فؤاد
پاشا ايله برلكده چاك قياده نرديمه كلديلر.

رؤف بك؛ بن، ديدى، عصمت پاشا ايله قارشى قارشى به كله م. اونك استقبالننده
بولنه م. مساعده ايدرسه كيز، مواصلتنده، آنقرده بولنه مق ايچون، دائره انتخابمه ده
ر دور يايلاق اوزره، سيواس استقامتنده سياحته چيقيهم.

رؤف بكه، بوطرز حركته بر سبب اولديغنى، بوراده بولنق، عصمت پاشاني،
بر حكومت رئيسه ياراشير صورتده قبول ايتك ووظيفه سنى حسن اكمال ايتديكندن اونى
شفاهاده تقدير وتبريك ايتك موافق اوله جفنى سويلده م.

رؤف بك، كنديمه حاكم دكلم؛ ياپه ميه جغم ديدى وسياحته چيقيم خصوصنده اصرار
ايتدى. هيئت وكيه رياستندن استعفا ايلسى شرطيله سياحته موافقت ايتدم.

اوندن صوكره، رؤف بكه آره مزده، شو مكالمه جريان ايتدى:

رؤف بك — هيئت وكيه رياستندن چكيلىر كن، سزدن چوق رجا ايدرم، ديدى،
دولت رياستى مقامى تقويه ايدى كيز.

رؤف بكه — ديدى كى كيزى، ياپه جغمه قطعياً امين اوليكىز! جوانى ويردم.

رؤف بك نه ديك ايتديكىنى، بن پك كوزل، آكلامشدم. رؤف بك، دولت
رياستى مقامى اوله رق، خلافت، مقامى دوشونيور واومقامه قوت وصلاحيات تأمينى
بندن رجا ايدى يوردى.

رؤف بك، بنم مثبت جوابك مدلولى آكلاوب آكلامدينى مشكوكدر.
بالاخره، جمهوريت اعلانندن صوكره، كى نديسيه آنقرده وقوع بولان بر ملاقائمزده،
نه ايچون معارض اولديغنى، ياپيلمش اولان شينك، آنقرده دن مفارقت ايدركن، بندن،
ياپيلمسى رجا ايتديكى بنم سوز ويرديكم مسئله دن بشقه برشى اولديغنى سويلديكم زمان،
بن، ديمشدى، دولت رياستى مقامى تقويه ايدى كىز ديركن، اصلا جمهوريت اعلاى تصور
وقصد ايتمه مشدم.

حالبوكه، افنديلر، بنم ويرديكم جوابك مدلولى تماماً او ايدى. فى الحقيقه، بنجه
دولت رياستى مقاميله توركيه بويوك ملت مجلسى مقامى مزوج بولنديرمق، حكومت
مليه مرك ماهيتى، حكومت جمهوريه اولديغنى حالده، اونى قطعى اوله رق افاده وعلان
ايتمه مك برضعف تشكيل ايتكده ايدى. ايلك فرصته، رسماً جمهوريت اعلان ايتك

ودولت ریاستنی ، ریاست جمهور مقامنده تمثیل ایدەرك قوتلی بر وضعیت وجوده کتیرمک الزم ایدی . رؤف بکه بونی یاپه جفمه قطعیا سوز ویرمشم . اگر مقصده انتقال ایدە مەمش ایسه ، ظن ایدرم ، نقصان ، بنده ، دکلدەر .

علی فؤاد پاشا ایلده قیصه بر مداوله افکار یاپلیدی .

فؤاد پاشا ، بکا شویله بر سؤال توجیه ایتدی :

سنک ، شمدی ، (آپوتر Apôtres) لرك کیملردر ؛ بونی آ کلایه بیلیرمی ز؟

بن ، بو سؤالدن بر شی آ کلایم دیغمی سویلدم .

پاشا ، مقصدینی ایضاح ایتدی . اوزمان بنده ، شو بیانانده بولندم :

بنم ، (آپوتر) لرم یوقدر . مملکت وملتە کیملر خدمت ایدر و خدمت ولیاقت قدرتی کوستیرر ایسه ، (آپوتر) اولردر .

• •

رؤف بک ، هیئت وکیلە ریاستندن استعفا ایتدی . داخله وکیل بولنان ، علی قنچی بک ، غینی زمانده هیئت وکیلە ریاستنه انتخاب اولندی . (۱۳ آغستوس ۳۳۹ - ۹۲۳)

علی فؤاد پاشاده ، بر مدت صوکره ، ۲۴ تشرین اول ۳۳۹ تاریخنده ، مجلس ریاست ثانیه سندن چکیله ررك اردو مفتشلیکنه تعیینی رجا ایتدی . فؤاد پاشایه ، عنوانی رئیس ثانی اولقله برابر وضعیت ووظیفه سنک ، بک مهم اولان مجلس ریاستی اولدیغی ، سویلیه ررك وظیفه سنه دوام ایتسنی توصیه ایتدم . فؤاد پاشا ، پولتیقه دن خوشلانمادیغی ، حیاتی عسکرلک مسلکینه حصر ایتک ایستدیکنی درمیان ایدرک آرزوسنک اسعافی رجاده اصرار ایتدی . فؤاد پاشانک ، رتبه سی میرلوا ایدی . قوماندان ایدە جکی اردوده فریق رتبه سننده قول اردو قوماندانلری واردی . خدمات سابقه سنی نظر دقتە آله رق کمدیسنی فریقلکه ترفیع وقرارگاهی قونیه ده بولنان ایکنجی اردو مفتشلیکنه تعیین ایتدک .

کاظم قره بکر پاشاده ، دها اول غینی ملاحظاته ، مجلسدن آیرلش واردو مفتشی اوله رق ، برنجی اردونک باشنه کچمش بولونیوردی .

• •

§ افندیلر ؛ لوزان معاهده سنك متمرندن اولان تخلیه یروتوقولی تطبیق اولندقدن صوکره ، کاملاً اجنبی اشغالندن قورتیلان ، تورکیانك ، فعلاً تمامی تحقیق ایلشدی . آرتق یکی تورکیا دولتنك مقر اداره سنی ، قانوناً تثبیت ایلک ایجاب ایدیوردی . بوتون ملاحظات ، یکی تورکیانك مقر اداره سنی آنادولوده و آنقره شهرنده انتخاب ایلک لزومی آمردی .

جغرافی و سوق الجیشی وضعیت اك قطعی اهمیتی حائز ایدی . دولتنك ، مقر اداره سنی بر آن اول تثبیت ایدهرک ؛ داخلی و خارجی ترددله نهایت ویرمک ، الزم ایدی . فی الحقیقه ، معلوم اولدینی وجهه ، مقر اداره نك استانبول قالدجنی و یا آنقره یه نقل ایدیله جکی مسئله سی اوزرنده ، اول و آخر داخل و خارجه ترددله اظهار اولونیور ؛ مطبوعانده بیانات و مناقشات تصادف ایدیوردی . از جمله ، یکی استانبول مبعوثلرندن بعضیلری ؛ رأفت پاشا باشده اولمق اوزره ؛ استانبولك پایتخت قالمسی لزومی ، بعض مثالله استناداً ، اثبات ایتمه چالیشیورلردی . آنقره نك ، کرک اقلیم ، وسائط مناقله و قابلیت و استعداد و کرک موجود تأسیسات و تشکیلات نقطه نظرندن ؛ هیچده مناسب و مساعد اولمادیغنی سویلیورلر و استانبولك پایتخت اولمسی لازم و مقدردر دیورلردی . بوافاده دقت اولنورسه ، زم مقر اداره تعیرندن قصد ایتدیگمز معنا ايله ، بوافاده لرده پایتخت تعیرینی قوللانانلرک نقطه نظرلری آره سنده برفرق کورمه مک ممکن دکدر . بناء علیه ، بوخصوصده ذاتاً مقرر اولان نقطه نظرمنی رسماً و قانوناً تأیید ایتدیره رک ، پایتخت تعیرینك ده یکی تورکیا دولتنده معنا و محل استعمالی قالدیغنی کوسترمک لازم کلدی . خارجه و کیلی عصمت پاشا ؛ ۹ تشرین اول ۱۳۳۹ - ۹۲۳ تاریخلی بر ماده قانونیه یی مجلسه تکلیف ایتدی . زیرنده ده اون درت قدر ذاتک امضاسی اولان بوتکلیف قانونی ۱۳ تشرین اول ۹۲۳ تاریخنده اوزون مذاکره و مناقشه لردن صوکره اکثریت عظیمه ايله قبول ایدلدی . ماده قانونیه شودر : « تورکیه دولتنك مقر اداره سی ، آنقره شهریدر . »

*
* *

فندیلر ؛ چوق کچمه دن ، مجلسده ، فتحی بکک ریاستنده کی هیئت و کیله یه وبالخاصه ، فتحی بکک شخصنه تعریضات و تقیدات باشلادی . آ کلاشیلدیغنه کوره بعض مبعوثلرده و کیل اولمق آرزو وهوسی چوغالمشدی . ایش باشنده بولنان و کیلاری بکنمیورلردی .
یکی انتخابده ، فرقه من نامنه مبعوثلقلری تأمین ایدلمش اولان بر طاقلری ده هیئت و کیله علیهنده کی جریانلری کوروکله یه رک کندی مقصدلرینه کوره استفاده

زمینلری حاضر لامغه چالیشورلردی . مخالفته کچه جکری حس اولنان مبعوثلرک مقصدلری، هیئت عمومی اغفال ایدهرک ، حکومت و مجلسه نافذ بر وضعیت آلمق اولدیغی استدلال اولونیوردی . فتحی بک، دقت و مساعی قوتی ، هیئت وکیله ریاستی وظیفه سنده تکشیف ایدیه بیلیمک ایچون داخلیه وکالتندن استعفا ایتدی . عینی نارنجده ، مجلس ریاست ثانیه سیده علی فؤاد باشادن منحل قالدی . (۲۴ تشرین اول ۳۳۹)

بزمله نقطه نظر و فعالیتده ائتلاف و مشارکت آرامغه لزوم کورمکسزین ، مستقلاً و خفی چالیشان برحزب بلیردی . بو حزب صاف و صورت حقدن کورونه رک بوتون فرقه منسوبلرینی کندی نقطه نظرلری لهنه اماله ییده موفق اولمغه باشلادی . مثلاً ، بر فرقه اجتماعنده داخلیه وکالتنه ، ارزنجان مبعوثی بولنان ، ثابت بکک و مجلس ریاست ثانیه لکهنده استانبولده بولنان رؤف بکک ، مجلسجه انتخابی تحت قراره آلدیردی . (۲۵ تشرین اول ۳۳۹)

حالبوکه ، بن ، ثابت بکک داخلیه وکیل اولسنی مناسب کورمه مشدم . ثابت بکک بعض وایللکرده استخدام ایدلش اولسنی یکی تورکیه نیک یکی شرائطله امور داخلیه سنی تدویر ایدیه بیله جکهنه دلیل کافی عد ایدیه میوردم .

رؤف بککده ، مجلس رئیس ثانیلکهنه انتخابی تجویز ایتیموردم . چونکه ، رؤف بک ، ده دونه ، هیئت وکیله رئیس ایدی . اومقامی نه کی حسیات تحتنده حرکتمدن دولای ترک مجبور ایدلیکی معلوم اولمشدی . بوکارغما اونی ، مجلسک ریاست ثانیه سنه کتیرتمکله ، بوتون مجلسک ، اونکله هم فکر اولدیغنی ، یعنی ، بوتون مجلسک ، لوزان صلح معاهده سنی پایان و هیئت وکیلده خارجیه وکیل اوله رق بولنان عصمت پاشانک علیهنده اولدیغنی کوسترمک متصدی تعقیب اولونیوردی .

افندیلر ؛ یکی مجلس ؛ ایلک دورنده ، مخالفتی خفی برحزب قلیلک اغفالانته دوشمک وضعیتنه معروض بولندی . فتحی بک و رفقاسی ، وظائف حکومتی سکونته ایفا ایدیه میه جک بر حاله کتیرلدی . فتحی بک ، بو حالدن ، بکاء دفعاتله شکایت ایتدی و شخصاً هیئت وکیلدن چکیلیمک ایستدی . دیگر وکیللرده عینی صورتله شکایتلرده بولونیورلردی .

فئالق ، حکومت تشکیلنک ، مجلس انتخابیه اولسنده ایدی . بو حقیقتی چوقدن کورمشدم . بن ، مجلسده ، خفی و مخالف برحزب کشف ایتدکن ، مجلسک مساعیسنده حسیاتک حاکمیتی کوردکن و حکومت هیئتک انتظام مساعیسنک هرکون ، اساسسز برطاقم سیبیلره انتظامسزلغه دوچار ایدلمکده اولدیغنه قناعت کتیردکن صوکره ، تطبیقی ایچون مناسب زمان انتظارنده بولندیغم بر فکرک تطبیقی آنک کلدیکهنه حکم ایتمشدم . بونی ، اعتراف ایتله می . بوکا نظر آشمیدی ویره جکم معلومات وایضاحاتی آ کلامق ده قولاوی اوله جقدر .

افندیلر ؛ خلق فرقه سی ، رؤف بکی غیاباً ریاست ثانیه یه و ثابت بکی داخلیه وکالتنه نامزد

انتخاب ايتديكى تاريخ ۲۵ تشرين اول ۳۳۹ پخشنه كونيدير. عيني كونده و فرداسى جمعه كوني هيئت و كيله چاك قياده زدمده اجتماع ايتدى .

كرك هيئت و كيله رئيسى فتحى بكك و كرك ديكر و كيللرك استعفا ايتلرى زمانك كلد يكنى و بونك لازم اولديغنى درميان ايتدم . مجلسجه يكي هيئت و كيله انتخابنده، هيئت حاضره يه داخل بولنان و كيللردن تكرار انتخاب ايديلن اولورسه اونلر ، بواختابدن صوكرده استعفا ايدهرك يكي هيئت و كيله يه داخل اوليه چقلردر ، اساسنى ده قبول ايتدك . يالكلز اوزمان و كيللر كې انتخاب اولنان و هيئت و كيله يه داخل بولنان اركان حريه عموميه رئيسى فوزى پاشا بو قراردن خارج براقيلدى . چونكه ، اردو اداره و قومانداسنك تصادفى برذاته توديعى جائز كورلدى .

افنديلر ، بو طرز حركتك و آلنان قرارك ماعيتى تدقيق اولنورسه شو نتيجه چيقار : مختص حزبي ، حكومت تشكىلنده تماماً سربست براقيورز . هيئت حاضره يه داخل و كيللردن هيچ برى اشتراك ايتديركسزبن كاملاً آرزو ايتدظرى ذواتدن، آرزو ايتدكاري كې رهيت و كيله تشكىل ايدهرك مقدرات مملكتى اداره ايتلرنده بر باس كورميورز . فقط ، نه حكومت تشكىلنه ونده تشكىل ايتسه لر بيله ، مملكتى اداره يه اقتدار كوستره چكلرينه آمين بولونيورز .

مجلسى اغفاله چاليشان مختص حزب ، شو ويا بو طرزده بر حكومت تشكىلنه موفق اوله بيلديكى تقديرده ، بو حكومتك ، بر مدت ، طرز اداره سنى و اداره ده كى لياقتى تعقيب و حتى او كا معاونت ايله مك موافق اوله جنى قناعتنده بولندق . فقط ، بو صورته تشكىل ايدهرك حكومت مملكت اداره سنده ويكي غايه لر مزي تعقيده عجز و انحراف كوستريرسه ، بونى ، مجلسده تبارز ايتديرهرك مجلسى تنوير ايتك شقى مرجح مطالعه ايتدك . حكومت تشكىلنه موفق اوله مدقلى حالده ، حاصل اوله جق تشتك ، مجلسجه مدار انتباه اوله جنى طبيعى ايدى . بحران و تشتى ادامه تجويز ايديله ميه جكسندن ، ايشته اوزمان ، بالذات مداخله ايدهرك ، تصور ايتديكم مسئله يى وضع ايتك صورتيه ايشو ، اساسندن حل ايديله جكمى دوشونمشم .

هيئت و كيله ايله ، چاك قياده ، عقد ايتديكمز اجتماعى متعاقب ، يازوب ، مشترك امضا ايله بكا توديع ايتدكاري استعفانامه شو ايدى :

رياست جليله يه

« توركيا دولتنك ، قارشوسنده بولنان داخلى و خارجى وظائف مهمه و مشكله يى سهولته انتاجه موفق اولسى ايچون غايت قوتلى و مجلسك مظاهرت نامه سنه مظهر بر هيئت و كيله يه احتياج قطعى بولندينى قناعتنده يز . بناء عليه مجلس عالينك هر صورته اعتماد و مظاهرتنه مستند بر هيئت و كيله نك تشكىلنه خدمت ايتك مقصديله استعفا ايتديكمزى كمال حرمله عرض ايلرز افندم . »

افندیلر ، بواسطه عفانامه ، ۲۷ تشرین اول ۱۹۲۳ جمعه ابرنسی کونی اوکله دن صو کره ساعت برده تحت ریاستمه اجتماع ایدن فرقه هیئت عمومیه سنه بیلدیرلدکن صو کره ساعت بشه دوغرو کشاد اولنان مجلسده رسماً او قونمشدر .

هیئت وکیلنه استعفا سی ، بحق ایتدیکی دقیقه دن اعتباراً ، مجلس اعضا سی ، مجلس او طه لرنده اولرنده ، غروپ غروپ طوپلانرق ، یکی هیئت وکیل لیستهلری ترتیبینه باشلادیلر . بو حال ، تشرین اولک ۲۸ نجی کونی کچ وقته قدر دوام ایتدی . هیج بر غروپ ، عموم مجلسجه شایان قبول اوله حق وافکار عمومیه ملتجه حسن تلقی ایدیله جنک اسامی بی محتوی برنامزد لیسته سی تثبیت ایده میوردی . بالخاصه وکاتلره نامزد دوشونولورکن ، او قدر چوق خواهشکرو طالبلرله قارشى قارشى به قابورلردی که هر هانکی برینک دیکرلرینه ترجیحی صور تیله تثبیت اولنه حق لیسته بی قبول ایتدیرمکده کی مشکلات ، لیسته ترتیب ایتکه مشغول اولانلری یأس واندیشه یه دوشوردی . کرچه استانبولک بعض غزنه لری بعض ذواتک فوطوغرافیلری درج ایدرک هیئت وکیل ریاسته انتخابی محتمل « محترم سیم » لر اخطار یله نظر دقتی جلب ایتکه قصور ایتدی . کرچه غیرتلی بعض غزنه جیلر ۲۸ تشرین اول کونی ایرکندن ، « استانبولک یوزونی آورته صباح سیسنگ اوردیکی غازه هنوز صییریلیرکن ، دکر سمان ، ساحلردن عکس ایدن رنکرلره بویانمش ، حرکتسز دور ییورکن » ؛ مرمه نك سا کن سینه سنی یاردرق ایلرله بن سیر سفائنگ واپور یله قالامش اسکله سنه چیقیور .. بولده رؤف بکه تصادف ایدیور .. اوندن صو کره « بوبوک بر باغچه نك ایچنده ، کوزل قالامش کوشکنک ، مکمل بر صورتده مفروش و مزین صالونه » داخل اولیور و کوشک مقیمنگ ، مختلف مسئله لر حقنده آلدینی مطالعه سنی ، بالخاصه « حاکمیت ملیه مزى هر شیئه و هر شیئه (!) قارشى صیانت ایدلم ... » نصیحتی نشر ایله افکاری تنویره خدمتمده تکاسل کوسترم یور . فقط ، بو اخطار وارشادلر آقریه مؤثر اوله میوردی .

افندیلر ، هر شیئه و هر شیئه (!) قارشى حاکمیت ملیه نك صیانتی توصیه سنده بولنان ذات خلیفه نك التفاتی « لطف الهی » تلقی ایدن ذاتدر !

بعض غزنه لرک ، قونییه مأمور فؤاد پشانک ، ۲۸ ده استانبوله مواصلتمده ، اونک ، رؤف بک ، رأفت پاشا ، عدنان بک ودها دیکر بر چوق ذوات طرفندن استقبالی ایدلیکنی اعلان ایدن تلغرافنامه لری ورؤف بکه کاظم قره بکر پشانک رسمیلری درج ایدرک موندروس متارکسنى ، قارصک استیلا سنی خاطر لاتمق ایچون یازدقلری یازیلری دخی کافی درجه ده نظر دقتی جلبه مدار اوله مدی .

§ ۲۸ تشرین اول کونی کچ وقتده ، حال اجتماعده بولنان فرقه هیئت اداره سی طرفندن دعوت اولندم . فرقه هیئت اداره رئیس قتمی بک ایدی . قتمی بک ؛ فرقه نامنه هیئت اداره جه برنامزد لیسته سی ترتیب اولندیقندن و بو خصوصده فرقه رئیس عمومیی اولدیغم ایچون بنمده ،

نقطه نظر مكم آلمسى موافق كورولديكندن اجتماعلرينه دعوت ايتدكلى بيلديردى . ترتيب اولنان ليستيه كوز كزديردم . نجه موافق اولديغى فقط بوليستهده اسملى موجود اولان ذواتكده رآى وموافقى آلمق لازم كلديكنى افاده ايتدم . بوتكليفم مناسب كورولدى . مثلاً ، خارجيه وكالى ايچون اسمى موضوع بحث ايدىلن يوسف كمال بكي دعوت ايتدك . يوسف كمال بك ، بوليستهده داخل اولهميه جغى بيلديردى . بوندن وبوكا نمائل بعض وضعيتلردن آ كلالدم كه فرقه هيئت اداره سى دى شايان قبول وقطلى برنامزد ليستيه سى ترتيب ايدمه مكدوده . هيئت اداره اعضاسنه ، ايجاب ايدنلرله دها زياده مداوله افكار ايدرك قطلى بريسته تثبيت ايتلرلى توصيه ايتدكن صوكره يانلرندن آيرلدم . كيجه اولمشدى . چاك قيايه كيتمك اوزره مجلس بناسنى ترك ايدركن ، قوريدورلرده بكا انتظار ايتمكده اولان ، كمال الدين سامى وخالد پاشالره تصادف ايتدم . على فؤاد پاشا ، آنقره دن حركت ايدركن بونلرك آنقره ميه مواصلت ايلدكلى اوكونكي غزتهده « برتشيديع وبر استقبال » سرلوحه سى آئنده اوقومشدم . هنوز كنديلرله كوروشمه مشدم . بنمله ملاقات ايچون كچ وقتله قدر اوراده انتظارده بولندقلرلى آ كلايجه اقشام يمكه كلرلى مدافعه مليه وكيلى كاظم پاشا واسطه سييله تبليغ ايتدم . عصمت پاشا ايله كاظم پاشايه وقتلى بكدده چاك قيايه بنمله برابر كلرلى سويلدم . چاك قيايه كيتديكم زمان اوراده ، نى كورمك اوزره گلش روزه مبعوثى فؤاد ، آفيون قره حصار مبعوثى روشن اشرف بكلره تصادف ايتدم . اولرلى ده يمكه آليقويدم .

يمك ائناسمده ؛ يارين جمهوريت اعلان ايدم جكز ! ديدم . حاضر بولنان آرقداشلىر ، درحال فكر ميه اشتراك ايتديلر . يمكى ترك ايتدك . اودقيقه دن اعتبارآ ، صورت حركت حقنده ، قيصه بر پروغرام تثبيت وآرقداشلىر توظيف ايتدم .

تثبيت ايتديكم پروغرام ويرديكم تعليماتك تطبيقاتى كوره جكسكز !

افنديلر ؛ كوربيورسكز ، كه جمهوريت اعلاننه قرار ويرمك ايچون آنقرهده بولنان بوتون آرقداشلىرى دعونه واولرله مذاكره ومناقشه ميه اصلاً لزوم واحتياج كورمدم . چونكه ، اولنلرك ذاتاً وطبيعه بنمله بوخصوصده هم فكر اولدقلىرله شبهه ايتيوردم . حالبوكه اوانئاده آنقرهده بولنمى بعض ذوات ، صلاحيتلى اولمديغى حالده ، كنديلرله خبر ويرلهدن ورآى وموافقلىرلى آئمدهن ، جمهوريتك اعلان ايدلمش اولمى وسيله اغرار وافتراق عد ايتديلر .

او كيجه برلكده بولنديغمز آرقداشلىر ، ايركندن نى ترك ايتديلر . يالكز عصمت پاشا ، چاك قياده مسافر ايدى . اونكله يالكز قالدقن صوكره برقانون لايحه سى مسوده سى حاضر لادق . بومسودهده ۲۰ كانون ثانى ۱۳۳۷ تاريخلى تشكيلات اسيا سيه قانوننك شكل دولتى تثبيت ايدن ماده لرلى شوصورتله تعديل ايتمشدم : برنجى ماده نك نهايتنه « توركيه دولتنك شكل حكومتى جمهوريتدر » جمله سنى علاوه ايتدم . اوچنجى ماده ي شو يولده تعديل ايتدم : « توركيه دولتى

بويوك مات مجلسى طرفندن اداره اولنور . مجلس ، حكومتك انقسام ايتديكى شعبات ادارهي اجرا و كيللري واسطه سيله اداره ايدر .

بوندن بشقه تشكىلات اساسيه قانونك مواد اساسيه سنك ۸ نجى و ۹ نجى ماده لرى ده تعديل وتوضيح اولنهرق شو ماده لر يازلدى :

« ماده : — توركييا رئيس جمهورى توركييا بويوك مات مجلسى هيئت عموميه سى طرفندن و كندى اعضاسى ميانندن براتخاب دوره سى ايچون انتخاب اولنور . وظيفه رياست ، يكي رئيس جمهورك انتخابه قدر دوام ايدر . تكرار انتخاب اولنقى جائزدر . »

« ماده : — توركييا رئيس جمهورى دولتك رئيسيدر . بوصفته لزوم كورد كچه مجلسه و هيئت و كيليه رياست ايدر . »

« ماده : — باش وكيل ، رئيس جمهور طرفندن و مجلس اعضاسى ميانندن انتخاب اولنور . ديكر و كيللر باش وكيل طرفندن ينه مجلس اعضاسى آره سندن انتخاب اولندقدن صوكره هيئت عموميه سى رئيس جمهور طرفندن مجلسك تصويبنه عرض اولنور . مجلس حال اجتماعه دكسه ، كيفيت تصويب مجلسك اجتماعنه تعليق اولنور . »

§ بوماده لره ، انجمن و مجلسده ، دين ولسانه عائد معلومكز اولان برماده ده علاوه ايدلمشدر .

محترم افنديلر ؛ شمدى ، آرزو بيورورسه كز هيئت عليه كره ۲۹ تشرين اول ۳۳۹ بازار ايرتسى كوني آتقرده جريان ايتش اولان حادثه يي ، خلاصه تصويبه چاليشه جنم .

بازار ايرتسى كوني ، اوكله دن اول ساعت اونده ، خلق فرقه سى غروپي ، غروپ هيئت اداره رئيسى فتحى بكك رياسته نده اجتماع ايتدى . هيئت و كيله انتخابي مذا كره سنه باشلاندى .

رئيس — هيئت اداره ، احضارى ماهيته ، هيئت عموميه يه عرض ايدلك اوزره بر هيئت و كيله ليسته سى ترتيب ايتدى . هيئت اداره ، قطعي برشى ثبيت ايتش دكلدر . حكم ، هيئت محترمه كز كدر . قبول ايدرسه كز او قونسون ؛ سوزلريله هيئت عموميه يه ، رياسته نده فؤاد پاشا بولنان بر ليسته عرض ايدر . او قونان بو ليسته ده اقتصاد و كالتنه نامزد كوستر بلن جلال بك (ازمير) سوز آله رق ؛ هيئت و كيله نك اهميتندن بحث ايتش و كنديسنك انتخاب ايدلمه مسنى تسكليف ايتش . بالخاصه « بو ليسته ده اسملرى كورولن ذوات چكيلنلردن دها قوتلى دكلدر . بزدن رفاه و اصلاحات ايسته ين مات واردر . هر حاله يكيلىر اسكيلردن قوتلى اولمليدر . انتخابه عجله ايتيم . خاصه هيئت و كيله رئيسى انتخابي ايچون دوشونه لم . » مطالعه سنده بولمش ..

صائب بك (قوزان) — مجلس رياسته فتحى بك ، هيئت و كيله رياسته عصمت پاشا انتخاب اولمليدر . ديمش .

۱ كرم بك (لازستان) — يكي هيئت ، اسكى هيئتك بوشلغى دولدوره يله جكمي ؟ بو خصوصه دي

فكرلرني رئيس پاشا حضرتلري ، ممكن ايسه ، بيان بيورسونلر . تنور ايدلم . مطالعه سني درميان ايلش . (بن ، مجلسده هنوز حاضر بولونمورد .)

زلفي بك (ديار بكر) — وظيفه ، فرقه ديوانكدر . بو حق ، غروپ هيئت اداره سنك دكلدر . ديوان اجتماع ايتسين !.. طلبنده بولنش . .

محمد افندي (بولي) — انتخاب اولنه حق هيئت وكيله آنحق بر آي دوام ايدميلير . انتخابلك بويله صيق صيق تكرري ، مملكت وماتى فنا ومشكل بر حاله سوق ايدر . هيئت وكيله سبب استعفا سنى وضوحه آ كلاتمزه هر هانكي بر هيئت وكيله انتخابه اشتراك اتم . سبي آ كلايلم . صوكره انتخاب ايدلم .

فائق بك (تكيرداغى) — ليستده كوستريلن اسملر اولكيلردن قوتلى دكلدر . ديوان اجتماع ايدوب بو مسئله يي حل ايتسين .

واصف بك (صاروخان) — (عصمت پاشانك خدمتلرندن بحث ايتدكن صوكره) مملكتي ، ماتى نه ايچون ترك ايدبيور . ليدرلر يمز بزي تنور ايتمه مشدر . محترم رئيسمز (بى قصد ايتش اوله حق) بزي نيچون تنور ايتبيور ، ديمش واوزون بيانانده بولنش .

نجاتي بك (ازميز) — مملكتك استناد ايتديكي ذواتك بزي بر اقوب آيرلرني قبول ايدمبز . رئيس محترمز ، تنور وايضا ايتسين . داخلا وخارجاً قوتلى بر هيئت وكيله يه احتياج قطعيمز واردر .

رئيس فتحى بك — هيئت اداره نك ياپدينى بو ليسته ، نه پاشانك ونده هيئت اداره نكدر . ايضاحنده بولنغه لزوم كورمش .

دوققور فكرت بك (ارطغرل) — واصف ونجاتي بكلك فكرلرينه اشتراك ايدرم . مملكت سود ليمان دكلدر . لاعلى التعيين پايله حق بر انتخابه ترك ايتك اولماز . قوتلى ذواتدن مركب بر هيئت انتخاب ايتليدر .

رجب بك (كوناھيه) — رفقا سوزلرني اتمام ايتسونلر ، صوكره غازى پاشا حضرتلري سويله سينلر . (هنوز اجتماعده دكلدم)

الياس سامى بك (موش) — رئيس محترمز غازى پاشا حضرتلري فكرلرني بيان بيورسونلر . بحرانك ، تولد ايتديكي كوني حلى دها فائده ليدر . تعليم ، تشديدي موجب اولور . بر هيئت وكيله رئيسى انتخاب ايدلم . يكرمي درت ساعت مهلت ويرم . آرقداشلرني بولسون . قوتلى بر حكومت وجوده كلسين .

عبدالرحمن شرف بك (مرحوم استانبول مبعوثى) — بعض آرقداشلر تلاش ايدبيورلر . بو هر مملكتنده واقع اولان برشيدر . جمله مزك مقصدي سعادت وطندر . بر ما كنه قوروب

طقییر طقییر ایشلته میورز . بوده دوغرو . قوتلی بر حکومت ناصل بولملی ، مرضی نه صورثله کشف ایتلی ؟ تشکیلات اساسیه قانونمیزی نظر دقته آلام . حکومتک وظیفه سنی تعیین ایدلم . مجلس قناعتلرینی سویله سین . اوندن سوکره رئیس پاشامزده قناعتلرینی بیان بیورسونلر . بر نتیجه چیقارلم . هر کس بر ایشه یارار . هر کسی یارادینی ایشده قوللانملی . اشخاصدن بحث ایتیمه . مقاصد عالیده مشترکز . رئیس پاشا حضرتلری قناعتلرینی بیان بیورسونلر .

ایوب صبری افندی (قونیه) — همه حال بر انتخاب قارشوسنده یز . سابق هیئت وکیله انتخاب اولنسه بیلکه تکرار قبول ایتیمه جککرینه قرار ویردکرینی ایشیدیورز . بو قراری مجلس عالی فسخ ایتلیدر .

رجب بك (کوتاهیه) — اوچ اساسلی نقطه دن بحث ایدم جکم . برنجیسی شکل ، ایکنجیسی نقصانی فعالیت ، اوچنجیسی روابط معنویه مزده حاصل اولان رخنده در . شکلرده نقصان اولورسه حسن نتیجه ویرمز . الله کی لیسته ده کی قیمتدار آرقداشلر هانکی زمانده هانکی شرائط آلتنده چالیشه جقلردر ، معلوم دکل . قوتلی بر ذانک کندی آرقداشلرینی بولهرق قوتلی بر حکومت تشکیل ایتیمی لازمدر .

رجب بك بالخاصه بو صوڪ فكر اوزرنده اوزون بیانات و مطالعاده بولنش ..

طلعت بك (اردهان) — رجب و عبدالرحمن شرف بكار بك كوزل ایضاح بیوردیلر . اجرا وکیللری رئیسینک وظیفه سی نه در ؟ وظیفه و مسئولیت قانونی حالا چیقارمدق . غازی پاشا حضرتلری بزی تنویر بیورسونلر دیمش .

رئیس ، بوندن سوکره مذاکره نك کفایتی رأیه قومش . مذاکره کافی کورولدکن سوکره بر طاقم تقریرلر اوقومش . بو تقریرلردن کمال الدین سامی پاشانک تقریری قبول اولنش . بو تقریر محتویاتنه کوره ، بن ، رئیس عمومی صقیله مسئله نك حلنه هیئت عمومی طرفندن توکیل و مأمور ایدیلیورم .

§ مذاکره نك جریان ایتاسنده چاك قیاده اقامتگاهمه بولونیوردم . کمال الدین سامی پاشانک تقریرینک قبول ایدلمسی اوزرینه ، اجتماعه دعوت ایدلم . اجتماع صالونه کیرر کیرمز دوغری کرسیه چیقدم وشو قیصه مطالعه و تکلیفی درمیان ایتدم .

« افندیلر ! دیدم ، هیئت وکیله انتخابنده تشتت افکار حاصل اولدینی آکلاشلمشدر . بکا بر ساعت قدر مساعده بیورک . بوله جغم صورت حل عرض ایدرم . »
رئیس فتحی بك ، تکلیفی رأیه قویدی . قبول اولندی .

§ افندیلر ؛ بو بر ساعت ظرفنده ایجاب ایدن ذواتی مجلسده کی اوطمه دعوت ایدمرك اونلره ۲۸ تشرین اول کیجه سی حاضرلادیغم تکلیف قانونی مسوده سنی کوستردم و مداوله افکار ایتدم .

زوالدن سوکره ساعت بر بچقده فرقه هیئت عمومی سی تکرار فتحی بکک ریاستنده اجباغ
ایتدی . ایلک سوز بنده ایدی . کرسی یه چیقدم و شو بیانانده بولندم :

« محترم آرقداشلر ؛ حلنده مشکلاته دوچار اولدیغیز مسئله نك سبب وعاتی ، بوتون رفقاچه
تعین ایتیش اولدینی قناعتنده ایم . نقصان ، قصور ، تعقیب ایتکده اولدیغیز اصول وشکلنده در .
فی الحقیقه ، موجود تشکیلات اساسیه قانونمزه توفیقاً بر هیئت وکیله تشکیله تشبث ایتدیگیز
زمان بوتون رفقا نك هر بری وکیللر و هیئت وکیله انتخابی مجبوریتمده بولونیور . هیئت عمومی کزک
بردن هیئت وکیله انتخابه مجبور اولمک زده کورولن مشکلات نك حلی زمانی گلشدر . کچن
دوره دهده ، عینی صورتله مشکلاته تصادف ایدیلیوردی . کورولیورکه بو اصول بعضاً بر چوق
تشوشره بادی اولیور . هیئت جلیله کز بو مشکلات حلنه بی مأمور قیلدیگیز بنده بو عرض
ایتدیگیز قناعتدن ملهم اوله رق دوشوندیگیز شکلی تثبیت ایتدم . اونئی تکلیف ایده حکم . تکلیف
مظهر قبول اولورسه قوتلی و متساند بر حکومت تشکیلی قابل اوله حقدر . دولتمزک شکل
وماهیتی تثبیت ایدن و هیمز ایچون غایه اولان تشکیلات اساسیه قانونمزه بعض نقطه لر نی توضیح
لازمدر . تکلیف شودر : « دیدکن سوکره معلوم مسوده نی اوقونق اوزره کاتب بکلردن
برینه اوزانه رق کرسی نی ترک ایتدم .

تکلیفمک ماهیتی آ کلاشیلدقن سوکره مناقشات باشلادی .

ثابت بک (ارزنجان) - قایینه اصول نك لهنده ایم . آنجق تشکیلات اساسیه قانون نك تعدیلی
تکلیفی ایله بو کونکی بحرانی حل ایتک قابل دکلدر . بز ، شمدی ، بر هیئت وکیله رئیس
انتخاب ایده لم . تشکیلات اساسیه قانون نك تعدیلی سوکره دوشونورز . دیدی .

حازم بک (نیکده) - شو مطالعاتی در میان ایتدی : تشکیلات اساسیه قانونی زی یابایلیری می ز؟
ظنمجه یابامیز . صلاحیتمز وارسه بو ، فرقه ده اولماز . فرقه ده مذاکره ایدلدکن سوکره
علنی جلسه ده کمسه سوز سویلیه میور . ملتک حیاته متعلق قوانینک بوراده قطعی صورتده
حلنه طرفدار دگم . بو کی قانونلر علنی جلسه ده و سربسته جه کوروشولمی و هر شیدن اول
قایینه بحرانی حل ایده لم .

یونس نادى بک ، شو یولده حازم بکه جواب ویردی : هانکی مملکت ایلک دفعه قانون
اساسی یابارسه اونک ایچون مجلس مؤسسان یامشدر . بزده ایسه بو کی مواده آریجه
مجلس مؤسسان تأسس ایده جکی تصریح ایدله مشدر . بزده هر وقت بو کی تعدیلات اولمشدر .
بزدن اولکی تورکیا بویوک ملت مجلسی ده بوزمینده یورومشدر . بوکا صلاحیتمز واردر . تردد
بیورولمیسین . شمدی بز ، قایینه بحرانی حلی ، رئیس پاشا حضرتلرینه براقدر . اوده بز ،
بو تکلیفی کتیردی . بو تکلیفده کوستریان اصولی ، بوتون رفقا آری آری دوشونمشدر .
شمدی ، بونی ، تثبیت لازمدر . تکلیف ایدیلن شکل ذاتاً موجوددر ، بونی ، توضیح و ده
معین شکلده تثبیت ایده جکیز .

ۋهېي بك (قره سی) -- بز، شمدي به قدر كوروشولديكي ايشيديلن تشكيلات اساسيه قانوندن خبردار دكلز. غزته لرده في الحتمه كوردك. بو، كافيي؟ بناءً عليه بز، اول امرده، بونی بر كل اوله رق كوروشمك اوزره آتی به راقوب بحرانی حل ایدلم.

خلیل بك — تشكيلات اساسيه قانونك تعديله و يكیدن پايلمسنة صلاحيتمز واردر. فقط، بو تعديلات، حقیقه وطن و ملتزمك سعادت حالی كافلمیدر. بونی، سويله مك لازمدر. بونی، ارباب حقوقدن، حقوق علماسندن اولان آرقداشلمز كلسينلر، ايضاح ايتسينلر. ايضاحات ویرلدكجه، بونك، درحال، حل ایدلمسنة طرفدار دكلم.

اعضادن بری — تشكيلات اساسيه قانونی اويله جف القلم تعديل ايديله مز.

حمدالله صبيحي بك (استانبول) — درت سنه اول آیری آیری انتخابلرك مضرتی سويله مشدم. بو كونده، عینی حال باش كوستردی. غازي پاشانك تكليفنه كلنجه، بو، يكي دكلدر. درت سنه اول پايلان بر قانونك، دها واضح بر صورتده افاده سیدر. بناءً عليه بونك خلافتنه اوله رق، سوز سويله جكلر كلسين، فكرلرینی سويله سينلر. فقط زمانمرك اوزون اوزادی به انتظاره تحملی يوقدر.

راغب بك (كوتاهیه) — قانونلرك ايسی حادثات و احتیاجدن دوغانیدر. احتیاج ايسه ميدانده در. تشكيلات اساسيه قانونك اكالی لازمدر. توضیحی ايجاب ایدر. تكليفك درحال مذاكره سنه كچه لم.

عدليه وكيلى سيد بك مرحوم — تكليف ايديلن شكل، يكي برشی دكلدر. موجود تشكيلات اساسيه قانونك، توضیح و تثبیت در. قانونلری احتیاج ياپار. نظريات يانماز. زمان، حادثات، هرشيئه حاكمدر. قانون تكامل، دكيشمز بدستور قطعیدر. تكليف ايديلن شكلده بر يكيك يوقدر. موجود شكلی، دها صریح و واضح اوله رق افاده ایدرسهك ملت و مملكتتمرك منفعتنه البت دها موافق حرکت ايتمش اولورز.

مرحوم سيد بكك مطالعه سنه عابدين بك (صاروخان) شو جوابی ویردی:

اولا حكومت بحرانی حل ایدلم.

ايوب صبری افندی (قونیه) نك مطالعه سی شوایدی: بز، غازي پاشا حضرتلرینی حكم يابدق. بزم، تشكيلات اساسيه قانونی تعديله صلاحيتمز يوق ديمك، غير مشروع اولديغمزی قبول ايتك ديمكدر. مجلسك، تشكيلات اساسيه قانونی تعديله صلاحيتی دركاردر. حكومتتمرك شكلی، بهمه حال جمهوريت اولاجقدر...

بوندن صوكره عصمت پاشا سوز آلهرق شو يوله بيانانده بولندی:

فرقه رئيسنك تكليفنی، قبوله، احتیاج، قطعیدر. جهان، بزم، برشكل حكومت

کوروشدیگمزی بیلور . بومذا کرا تمزی بر نتیجه ریط ایدوب افاده ایتمه مک ، ضعف وتشتی
ادامه دن بشقه برشی دکدر . برنجر به دن بحث ایدیم . آوروپا دیپلوماتلری ، بوخصوصده ،
بی ، ایقاز ایتدیلر . دولک رئیس ، یوقدر دیدیلر . شکل حاضر کرده کی رئیس ، مجلس
رئیسیدر . دیمک که ، سز ، بر بشقه رئیس بکیورسکز . آوروپا دوشونجه سی ایشته بودر .
حالبو که ، بز ، بویه دوشونمبورز . ملت ، حاکمیتنه ، مقدرانه ، بالفعل واضع الیدر .
اوحالده ، بونک ، افاده حقوقیه سنی سوبله مکدن نه دن چکینیورز ؟ رئیس جمهور اولمده دن ،
باش وکیل انتخابی تکلیفی ، قانونسز اولور . بونده شبهه محل یوقدر . باش وکیل انتخابی ،
قانونی و ممکن قیله بیلیمک ایچون ، غازی پاشا حضرتلرینک ، تکلیفنک ، قانونیت کسب ایتسی
لازمدر . ضعف عمومینک ، ادامه سنده معنا یوقدر . فرقه نک ، بوتون ملته قارشی ، درعهده
ایتدیکی مسئولیتک ، ایجاباته ، توفیق حرکت ضروریدر .

عصمت پاشا دن صوکره عبدالرحمن شرف بک مرحومک بیاناتی میاننده شوسوزلر واردی :
« اشکال حکومتک تعدادینه لزوم یوق . حاکمیت بلا قید و شرط ملتکدر ؛ دیدکدن
صوکره کیمه صورارسه کز صوروکز ، بو ، جمهوریتدر . دوغان چوجوغک آدیدر . آما ،
بوآد ، بعضیلرینه خوش گلزمش ، وارسین گلکسین . »

بوندن صوکره یوسف کمال بک ، تکلیفک قبولی لزومنه دائر ، اوزون معلومات ومطالعانده
بولندی ودرحال اونک ، مراسم قانونیه سنک اتمامی تکلیف ایدرم . دیدی .

عبدالله عزیمی افندینک « مسئله نک اهمیتی درکاردر . مذا کره دوام ایتسین . » دیبه
یوکسلان اعتراضه رغماً مذا کره نک کفایتی قبول اولندی . اوندن صوکره تکلیفمک هیئت
عمومیه سی ومتعاقباً مادد لری برر برر اوقونهرق مذا کره وقبول ایدلدی .

افندیلر ؛ فرقه اجتماعنه ختام ویرلدی ودرعقب مجلس اجتماعی کشاد ایدلدی . ساعت
اوکله دن صوکره آلتی ایدی . تکلیف قانونی ، قانون اساسی انجمنی طرفندن اصولاً تدقیق
ایدیلرک ، مضبطه سی حاضر لانیکن ، مجلس ، سائر بعض مسائل ایله اشتغال ایتدی . نهایت ،
مقام ریاستده بولنان رئیس وکیلی عصمت بک ، مجلسه ، شو معلوماتی وپردی : « قانون اساسی
انجمنی ، تشکیلات اساسیه قانونک ، تعدیلاته دائر لایحه نک مستعجلاً ودرحال مذا کره سنی
تکلیف ایدیور . » (قبول سساری) اوزرینه ، مضبطه اوقوندی . تکلیف وجهله مذا کره
ایدلدی . نهایت ، قانون ، برچوق خطیلرک (یشاسون جمهوریت) صدالریله آلقیشلانان
خطابه لریله قبول ایدلدی .

اوندن صوکره ، رئیس جمهور انتخابی ایچون مجلسک رأینه مراجعت اولندی . طوپلانان
آرانک نتیجه سنی ، مقام ریاستده بولنان ، عصمت بک ، هیئت عمومیه به شو صورته تبلیغ ایدلدی .
« تورکیا جمهوریتی ریاستی ایچون یاسیلان انتخابات آراسنه ، یوز الی سکز ذات اشتراک
ایلش وجمهوریت ریاستنه یوز الی سکز اعضا متفقاً آنقره مبعوثی غازی مصطفی کمال پاشا
حضرتلری انتخاب ایلشلدی . »

افندیلر ؛ بونی متعاقب ، مجلسه وقوع بولش اولان معروضاتم ضبط جریده لریده مطالعه اولمشدر. آنجق تاریخی بر خاطره نك احیاسی ایچون، مساعده ایدرسه کز ، اویاناتمی بوراده عیناً تکرار ایدیم :

« محترم آرقداشلرم ؛ مهم وجهانشمول حادثات فوق العاده قارشوسنده محترم ملتتمزك تیقظ وانتباه حقیقیسنه بروثقه قیمتمدار اولان تشکیلات اساسیه قانونمزك بعض ماده لرینی توضیح ایچون انجمن مخصوص طرفندن هیئت جلیله کزه تکلیف اولنان قانون لایحه سنك قبولی مناسبتیه تورکیه دولتنك ؛ ذاتاً جهانجه معلوم اولان ، معلوم اولمی لازم ککن ماهیتی ، بین الملل معروف عنوانیه یاد ایدلدی . بونك ایجاب طبیعیهی اولق اوزره ؛ بوکونه قدر دوغریدن دوغری به مجلسك ریاستنده بولندیردیفکیز آرقداشکزه ایفا ایتدیردیککز وظیفه یی رئیس جمهور عنوانیه ینه عینی آرقداشکزه ، بوجاز آرقداشکزه توجیه ایدیورسکیز . بومناسبتیه ، شمده یه قدر حقمده اظهار بیوردیفکیز محبت وصمیمیت واعتمادی بر دفعه دها کوسترمکله یوکسک قدر شناسلفکیزی اثبات ایتش اولیورسکیز . بوندن دولای هیئت جلیله کزه بوتون صمیمیت روحیه مله عرض تشکرات ایدرم .

« افندیلر ؛ عصرلردنبری شرقده مغدور ومظلوم اولان ملتتمز ؛ تورک ملتی ، حقیقتهده مفظور اولدینی خصائلدن معرا تلقی ایدیلیوردی .

« صوک سنه لرده ملتتمزك فعلاً کوستردیکی قابلیت ، استعداد ، ادراک ، کندی حقنده سوء ظنده بولنانلرک نه قدر غافل ونه قدر تدقیقندن اوزاق ظواهر پرست انسانلر اولدینی پک کوزل اثبات ایتدی . ملتتمز حائز اولدینی اوصاف ولیاقتی حکومتک یکی اسمیه ، جهان مدنیته دها چوق سهولته اظهاره موفق اولاجقدر . تورکیا جمهوریتی ، جهانده اشغال ایتدیکی موقعه لایق اولدینی آثاریه اثبات ایده جکدر .

« آرقداشلر ؛ بومؤسسه عالیه یی وجوده کتیرن تورک ملتک صوک درت سنه ظرفنده احراز ایتدیکی ظفر ، بوندن صوکردهده برقاچ مثلی اولق اوزره تجلیاتی کوسترمه جکدر . عاجزلری مظهر اولدیغم بوامنیت واعتماده کسب لیاقت ایتک ایچون پک مهم کوردیکم بر نقطه ده کی احتیاجی عرض ایتک مجبوریتنده یم . اواحتیاج ، هیئت علیه کزک شخصم حقنده کی توجه واعتمادینک ومظاهرتک دوامیدر . آنجق بوسایه ده واللهمک عنایتیه شخصمه توجیه بیوردیفکیز وبیوره جفکیز وظائفی حسن ایفایه موفق اوله یله جکمی امید ایدرم .

« دائماً ، محترم آرقداشلرمک اللرینه چوق صمیمی وصیقی بر صورتده بایشه رق اونلرک شخصلرندن کندیمی بر آن بیه مستغنی کورمیه رک چالیشه جقم . ملتک توجهنی دائماً نقطه استناد تلقی ایدرک هپ برابر ایلری به کیده جکیز . تورکیه جمهوریتی مسعود ، موفق ومظفر اوله جقدر . »
« افندیلر ؛ مجلسجه جمهوریت قراری ۱۴۴۹ تشرین اول ۳۳۹ کیجه سی ساعت ۸،۳۰ ده ویرلدی . اون بش دقیقه صوکره ، یعنی ۸،۴۵ ده رئیس جمهور انتخاب اولندی . کیفیت عینی

کيجه بوتون مملکته تبلیغ وهر طرفده کيجه یاریسندن سوکره ، یوزبر پاره طوب انداخت
ایدیلهرک اعلان اولندی .
ایلك قابینهك ، عصمت پاشا طرفندن تشکیل ایدلیکی ومجلس ریاستنه فتی بکك انتخاب
اولدیغی معلومدر .

*
* *

فندیلر ، جمهوریتك اعلانی ، بوتون ملتجه موجب سرور اولدی .
هرطرفده پارلاق تظاهرات ایله اعلان شادمانی ایدلیدی . یالکز ،
استانبولده ، ایکی ، اوچ غزته ویالکز استانبولده طوپلاران بعض
ذوات ، ملتك عمومی وصیمی اولان سرورینه اشتراکده تردد ابتدی ؛
اندیشه دوشدی ؛ جمهوریت اعلانه دلالت ایدلری تنقیده باشلادی .
اشارت ایتدیكم غزتهلرک وذواتك جمهوریت اعلاتی ناصل قارشیلادقلرینی خاطرلامق ایچون ،
اوکونلردهکی نشریاتی سادهجه کوزدن کچیرمک کافیدر .

مثلا « یشاسون جمهوریت » سرلوحهسی آلتندهکی یازیلر بيله جمهوریتك طرز اعلان
وتثیتك غریب اولدیغی ، بونده « صیق بوغازه کتیرلمش کبی برحال » بولندیغی اعلان ایدیوردی .
بویازیلرک صاحبی شو مطالعهلرده بولونیوردی : « شویله اولهجنی بویله اولهجنی سوبلهنوب
دورورکن دیگر طرفدن بردنبره ، برقچ ساعت ایچنده ، قانون اساسی تعدیلاتی یاییلیویرمسی
اک مونس تعیر ایله غیر طبیعی برحرکتدر . »

بزم طرز حرکتمز « مدنیت دنیاسنی آکلامش ، اوقومش ، تبع ایتش ، دولت ادارهسنه
اهل اولمش دماغلردن چیقهجق محاکمه اثری » دگمش ..

جمهوریتك اعلاتی مجلسك آلقیشلارله قبول ایتسی ، ملتك طوپلارله تسعید ایلمسی تنقید
اولونیور ، دینیوردی که « جمهوریت آلقیش ایله ، دعا ایله ، شنك وشهر آیین ایله یشاماز . »
« جمهوریت بر طلسم دکلدرد . ملت مجلسنده بر آفسون یاییلیدی . بوندن سوکره هر ایش
کندیلمکندن دوزلهجک ، هر دردک چارهسی کندیلمکندن بولنهجق دکلدرد . »

بن جمهوریتجیمی دیه نلرک ، جمهوریتك اعلانی کونی قلمندن چیقهجق سوزلر بولنریمی
اولمیدی ؟ اک یوکسک شکل اداره مفکوره سنک جمهوریتدن بشقه برشی اولهمیه جغه قانع اولدیغی
ادعا ایدنلرک ، جمهوریت کلمسه « برپوت کی طامام » دیسنده کی معنا ومقصد نه ایدی ؟

مجلس حال اجتماعده بولندیغی زمان ، اونک اعتمادینی حائر بر قابینهك اسقاط اولنهجنی کبی
موهوم بر فکری ، افکار عمومیهده جانلاندیروب بویله برحق « پادشاهلره بيله ویرلمه مشدی .
شمدی اوحق ، رئیس جمهوریه ویریلیور ؟ » سؤالی کیمه ونه مقصدله توجیه اولونیوردی ؟ !
بویازیلر صاحبك مقصدی ، جمهوریتی ، خلقه سودیرمکی ؟ یوقسه ، بونک پوت کبی
طایله جق برشی اولمیدیغی آکلامقی ایدی ؟ « جمهوریت ، بزه شکل اداره تحولی ایله برلکده

ذهنیت تحولی ده کتیریوری ؟ هیئت وکیل به کیره جک ذاتله برر دولت آدمی قفاسی هدیه ایدیوری ؟ » سوزلریله دها ایلک آنده جمهوریتک قدر و قیمتتی ، اهمیتتی تنزیه قاقیشمق جمهوریتییم دیه نلردن انتظار اولنه بیلیرمیدی ؟

اک خفیف برروزکاردن بیه محفوظ بولندیرلمسی لازم کن نوزادک ، اونی پرورده ایتدیکنی سوبله نلر طرفندن ، بویه خیربالانسی جائزمیدی ؟ !

بومطالعهرلی احتوا ایدن ، غزته نک ، دیگر بر صحیفه سننده « توری که جمهوریتک اعلانی » سرلوحه سی آلتنده یازیلان برحقو مطالعهرلر ایچنده « . . . بویکی مرحله کن تورك ملتی عجباً بوراده اوزونجه بروقفه حضور ایله دیکلنه بیه جک ، بوراسی اونک ایچون برزندکی وقوت ، برراحت وسعادت منبی اوله بیه جکمی ؟ بومرحله اونک بنیه اجتماعیه سنی قیروب دوکمه دن قوجاقلایه بیه جک برچرچیوه خاصیتتی حائزمیدر ؟ جمهوریت ، عجباً ضرورت شتون اوکنده چاره سزلکدن قاجوب نتیجا ایتدیکی بر صاچاق آلتی می . . . » اوله جق کبی اندیشه ونا امیددی ویرن سوزلرک زمانیمیدی ؟

جمهوریتک امید ، راحت وسعادت وعد ایتدیکنده شبهه واندیشه سی اولان ذات ؛ امید ، راحت وسعادتتی زه دن ، هانسی منبعدن بکله یوردی ؟ جمهوریتک ملتیزک بنیه اجتماعیه سنی قیروب دوکمه سی احتمالی ، جمهوریت طرفداری اولان ذواتک دماغنده ناصل یربوله بیلپوردی ؟ § دیگر بر غزته جی ده ، « افندیلر ، استعجال ایدیورسکز ! » دیبه باغیرمغه باشلادی . بوزغته جی افندی ، ملتیه شوپوله ژورنال ویریوردی : « . . . بحران ، علی العاده یکی برهیئت وکیله انتخابی صورتنده حل ایدیله جکی یرده ، بالعکس صوک کونلرک بوتون کورولتورلینه رغماً ، ینه کیمسه نک قریب الوقوع اولدیغنه احتمال ویرمدیکی جمهوریت مسئله سنک پک مثبت ، پک قطعی وپک مستعجل صورتده اورتهیه حقیقمنه سبب اولمشدر . »

« جمهوریت احداثک قریب الوقوع اولدیغنه احتمال ویرمین یالکز افکار عمومیه دکلدی ، بلکه آنقرمه ده اک مهم واک صلاحیتدار موقعلری اشغال ایدن بعض ذواتده بویه براحتلی خاطرلرینه بیه کتیرمیورلردی . »

بوسوزلرله ، اعتراف اولنمده در ، که صوک کونلرک بوتون کورولتورلی ، جمهوریتک اعلانه مانع اولتی ایچونش . . . بومقصدی تعقیب ایدنلرک « مقررات اتخاذه استعجال » کورملری طبیعیدی . فقط ، « افکار عمومیه مملکتکده بوکورووشده - کندیلریله - برابر اولدیغنه » ذاهب اولملری خطا ایدی .

غزته سنی « بالونی اوچوردیلر آما ، غالباً اوچنی قاجیریورلر ! » و « آبلر غالب کلنجه دولابلر دوندیلر اما . . . نه استقامتمده ؟ » کبی چیرکین ، عادی هزلیات ایله دولدوران غزته جی افندی شو بوله خطاب وعتابه دوام ایدیوردی : « افندیلر ، دولتک آدینی طاقدیکز ، ایشلری دوزلته بیه جکمه یسکز ؟ »

بوخطابه باشلایان یازیلر ، شو سطرلرله ختام بولیوردی : یکانه تمنی . . . « ملک وملتیه خادم

ايشاره باشلانيمسندن عبارتدر . اكر دون اعلان ايديلن جمهوريتك اركان ومنسووينى بونى ياپاييله جكلرندن امين ايسه لر بزه كنديلرينه - اويله ايسه جمهوريتكز مبارك اولسون افنديلر! - ديز . »

بزي ، مستهزايانه تبريك ايدن بوسوك جمله ايله محرر، جمهوريتى بنمسه ميور ، اونكله علاقيسى اولديغنى بيان ايدييور .

بشقه بر غزته جي محررده ، جمهوريتك اعلاني مناسبتيله ياپدينى تحليل وتقييده : « بزي متأثر ايدن نقطه ، ملي رهبرمك شخصنه عائددر . اك بويوك روحلى آدم لر بيله ، شخصى قوت صاحبي اولمك جاذبه سنه مقاومت ايدمه مشلردر . » دييور وبونقطه نظرينى ، بنم نقطه لرمدن آلدينى سوزلرله تقويه ايتدكدن صوكره ، آمر يقانك استقلالنى تأمين ايدن واشينغتونك ، ناصل ، چفتلكنه چكيدليكنى ومجلسك ، هيچ بر شخصى نظردقته آلمه رق يالكنز عمومى منفعتى دوشونه رك ، آتى سنه ده قانون اساسى ي وجوده كتيرديكنى واوندن صوكره ناصل واشينغتونه رياست توجه ايدلش اولديغنى حكايه ايدييور وقانون اساسيمزك ، بوشكله تعديلنده بنم متشبث اولديغنى خوش كور ميور .

بومحرروامثاللك ، جمهوريتى طرز اعلانده ، جمهوريت اساساتنه متعلق قانونده كوردكلى قصور ونقصانلرى تنقيد ايتلرلى صميمى تلقى ايدمه يلماك ايچون چوق صاف اولوق لازمدر . اكر بومحرر لر ، جمهوريتك اعلاني كونى يايغاره طرزنده هجوملره باشلاميوب ، اولاء، جمهوريت اعلاني حسن تلقى ايتسهر ، صميمى قارشيلاسه لردى . افكار عموميه يي تردد وتشتنه سوق ايدمك ، طرزده دكل ، فقط جمهوريتك ابى واونك اعلانك بك مصيب اولديغنى افكار عموميه يي تلقين ايدر يازيلر يازسه لردى اوندن صوكره يابه قلى هر درلو تنقيدانك صميميتنى ادعاده حقلى اوله بيليرلردى . فقط ، كورديكمز صورت حركت بوبله اولمامشدر .

افنديلر ؛ رؤف بك ده بومناسبتله ، غزته جيلرله ملاقاتده بولنشدى . رؤف بك جمهوريت حقنده مطالعه سنى وحاكيت مليه دن نه آكلادىغنى تثبيت ايدن ملاقاتى ۱ تشرين ثانى ۹۲۳ تاريخلى وطن غزته سنده اوقومشدم . وطن وتوحيد صاحبلى وباش محررلى ايله رؤف بكك باش باشه ويره رك ترتيب ايتدكلى سؤال وجوابلردن بعضيلرني ، تكرار ، برابر كوزدن كچيردم . — جمهوريت مسئله سنده ، افكار عموميه ده ، آنى بر حاده قارشوسنده قالمش اولوق حسى وارمش . شمدى به قدر اشغال ايتديكى يوكسك مقاملر اعتباريله واستانبول مبعوثى صفتيله رؤف بكك نه دوشونديكنى ، منتخبلرينك صوروب اوكرنك حقلى ايمش .

افنديلر ؛ بوسؤالى ترتيب ايدنلره بزه برسؤال صوردم !

— اولاء، افكار عموميه به نه واسطه ايله مطلع اولمشلر . ثانياً ، استانبول منتخبلرى ، يالكنز ايكي غزته جينمى عبارتدى ؛ يوقسه ، عموم منتخبلر ، ايكي غزته جي به مبعوثلرينك مطالعه سنى صورمق ايچون وكالتى ورمشلردى ؛ يوقسه رؤف بكه « منتخبلرك بو حقنى كمال حرمته قبول ايدنلردن واوئى انتخاب ايدركن كوستردلرى يوكسك اعتماده متشكر اولديغنى واوكا لايق اولمغه

چالیشه جفنی ، بودیع ایتدکاری امانتی هر زمان و مکانده صیانت و حسن اداره ایچون قدرت و کفایتنک صوگ درجه سنه قدر چالیشه جفنه اعتماد بیوره بیله جککرنی « سویله مکه زمین حاضر لامق ایچوننی ایدی ؟ کرچه بر مبعوثک منتخبلری حقنده بویولده اداره کلام ایتسی بک موافقدر . آنجق ، یرنده وزماننده وصیمی اولمق شرطیله ! یوقسه ، جمهوریت اعلاننده ، افکار عمومیه نک ، آنی برحادثه قارشوسنده بر ایلیمش اولدینی کبی مرتب بر سواله منتخبلرک « بودیع ایتدکاری امانتی هر زمان و مکانده صیانت و حسن اداره » ایده جکی حقنده تأمینات و یرمکه قالدیشمه نک معناسی نهدر ؟

حالبوکه افندیلر ۱۳ کیجه سی استانبولده جریان ایتش اولان بر وضعیتی ایضاح ایدرسیم بوتون ملت کبی استانبول اهاالیسنکده حسیات حقیقیه سنک نه اولدینی سهولته آکلار سکنه جمهوریت اعلانی کیجه سی استانبول قوماندانی شکری نائل پاشا ، استانبول خلغنک ممثلری طرفندن فاتح بلدیله دائره سنده ترتیب اولنان بر ضیافته مدعو ایدی . پاشا ، ضیافت اثناسنده آنقره دن بر تبلیغ رسمی آلدی و اونی تطبیق ایتهدن اول محترم استانبول خلغنک محترم ممثلرینه او قودی . تبلیغ شو ایدی : تورکیه بویوک ملت مجلسی جمهوریت اعلانی تحت قراره آلدی . بونی یوز برپاره طوب انداختیله اعلان ایدیکنز !

استانبول خلقی ممثلری بوتشیر و تبلیغی بویوک مسرتلرله و آلقیشلرله قارشیلادیلر و درحال بوتون استانبول خلقی نامنه قوماندان پاشایی و بربرلرینی تبریک ایتدیله . بناء علیه استانبولک محترم اهاالیسی نامنه استانبول حسیات حقیقیه سنی تغییر ایدرک بیانات و نظاهر ائده بولمهنک نه قدر کستاخانه اولدینی میدانددر .

رؤف بک ، « نجبه ، مسئله بی جمهوریت کله سی اوزرندن مطالعه ایتک دوغرو دکدر . » سوزلریله جمهوریتدن بحث دخی ایتک ایسته میور .

رؤف بکک اجتهدادی : « . . ملتیزک رفاه و استقلالنک محفوظیتی و عزیز وطنمزک تمامیتی تأمین ایدن شکک ، اک موافق شکل اوله جنی مرکزنده در . »

افندیلر ؛ بوسوزلر ، ترتیب ایتدکاری سوالک جوابمیدر ؟ رؤف بکه صورولدینی یازیلان « هانکی شکل حکومت اک موافقدر ؟ » سوالمیدر ؟ سوال دیدیکم کبی اولسه یدی ، اوزمان ، رؤف بکک بوفاده سی مناسب بر جواب اوله بیلردی . فقط ، اوندن صوگرده ، رؤف بکه شویله بر سوال توجیه ایتک لازمه دی ؛ - تصور ایتدیککنز شکک آدی یوقیدر ؟ شکل جمهوریت ، ملتنک رفاه و استقلالنی ، وطنک تمامیتی تأمین ایدن اک موافق شکل دکیدر ! اکر او بیه ایسه اوزون سوزلری بر طرفه براقه رق « اجتهدام اک موافق شکک ، شکل جمهوریت اولدینی مرکزنده در . » دیویرده مغالطه دن قورتوله لم . چونکه موضوع بحث اولان ، ملت مجلسنجه تقنین و اعلان اولنان جمهوریتدر . مقصدیکنز ، بو اعلان اولنندن ده موافق بر شکل اولدینی ایما و اشارت ایتک ایسه ، اونی ده سویله ییکنر ! اوترجیح ایتدیککنز شکل نه اوله بیلر ؟

رؤف بک ، اجتهدادی صراحة سویله مکدن اجتتاب ایدیور ، معلوم بر طاقم نظر یاندن بحث

ایدرک، حکومتلرک یکدیگرندن آیریلان یالکز ایکی اساس اوزرنده متحرک بولندقلربنه قائلم و بویکی اساسدن بری مطلقیت طرز اداره سیدر، دیور و شوبله بر منطق یورودیور؛ کویا حکمدار، حق و صلاحیتنی جناب حقدن آلیر. و بو مشروعتنه استناد ایله اجرای احکام ایدر. بو طرز اداره نك محدودلری اولدیفندن ملئر اختلال ایدرک حکمدارلرک صلاحیتنی تقید و مشروط قیلمشلر .. صوک سنه لده ملنمزده مشروطیت مجادلاتیه ایشه باشلایهرق کندی ایشنی کندی بیلهرک، کندی کوره رک، کندی قرار ویره رک باشارمق غایه سنه دوغرو یورومش؛ اتحاد و ترقی، مجلس استبدادن قورتولق ایچون (محمد خان خامس) ه مجلسک فسحنی حقنی بخش ایتدیرمش؛ وحیدالدین، بو حقدن استفاده ایدرک مجلسی فسح ایتش؛ معلوم فلا کتلاولش؛ بناء علیه مطلقیت اداره و سلطنت فردیه طرفداری اولق جائز دگش؛

رؤف بک، «ملت، مقدراتی کنديسندن بشقه بر کیمسه یه تودیع ایتیه نفسنه ذلت عد ایتدی» دیدکدن صوکره ملتک، حاکمیت ملیه بی بلا قید و شرط تطبیق ایدن بویوک ملت مجلسنی مؤسسان شکلنده انتخاب ایتدیکنی بوشکلک بحث ایتدیکی شکلردن ایکنجیسی و فغانتنجه اک سالم و دوغرو بر طرز اداره اولدیفنی سویلیور ... بعده، رؤف بک؛ شو مطالعاتی درمیان ایدیور:

«اسم تبدلی، هدف و غایه بی اختلال ویا تحویل ایدر ظننده دکم. بوندن بشقه کچن بر طرز حکومتک یرنه قائم اولان یکی طرزک مقبول و پایه دار اوله بیلیمسی آنجق بر شرطه قابلدیر. اوده، کیده نی آراندیرمیه جق صورتده خلقک اکثریت قاهره سنک آرزولرینه موافق، سعادتلرینی مؤمن، شرف و استقلال وطنی محفوظ بولندیردیفنی کوسترمک و انبات ایلکله در. عکسی تقدیرده اسم دیکشدرمکله ویا اوست طبقه ده شکل تبدیلی ایله حقیقی احتیاجلرک تطمین ایدلش اوله جغنی ظن ایتک علی الخصوص اک یقین بر ماضیده کوردیکمز اک آجی تجربه لردن صوکره خطای فاحش اولور.»

افندیلر؛ رؤف بک فکر و اجتهادینی ایضاح و تثبیت ایدن بو سوزلر اوزرنده بر آرتوقف ایتک ایسترم؛ رؤف بک، مقید و مشروط اولیان و ملت مجلسنی فسح ایده بیلان فردی سلطنت طرفداری دکلدر؛ رؤف بک، اوله بر شکل حکومتک طرفداریدرک او شکلده ملت مجلسی مؤسسان ماهیتنده اوله رق حاکمیت ملیه بی هیچ بر قید و شرطه تابع اولمقسزین تطبیق ایدر؛ بوشکلکی واضح افاده ایده لم؛ رؤف بک دیمک ایستورک جمهوریت اعلانه تقدم ایدن شکل اک موافق شکل حکومتدر؛ فی الحقیقه، رؤف بکک اوزون سوزلره تصویره چالیشدیفنی ۲۰ کانون ثانی ۱۳۳۷ تاریخی تشکیلات اساسیه قانونک اوچنجه ماده سی محتویاتیدر؛ اوماده شودر: (تورکیه دولتی بویوک ملت مجلسی طرفندن اداره اولنور و حکومتی (بویوک ملت مجلسی حکومتی) عنواتی طاشیر.» معلومدرک بو تشکیلات اساسیه قانونه کوره مجلس رئیس مجلس نامه امضا وضعنه و هیئت وکیله مقرراتنی تصدیقه صلاحیتدار و وکیلار هیئتک، رئیس طبعیسی اولقله برابر دولتک رئیس اولدیفنه دائر بر قید و صراحت قانونیه یوقدز. بو قانونک تثبیت ایدلیکی کونلرده کی شرائط

وتلقیات عمومیہ دوشونولورسه قانونک مهم واساسلی بر نقطه یی مهمل براقش اولمقده کی ضرورت کندیلکندن منظم اولور . بو اہمال ، مجلس و مجلس حکومتی موجود اولمقلہ برابر دولت ریاستی مقامنک ، سلطنت فردیہ لغو اولندقدن صوکرہ مقام خلافتدہ متجلی اولدینی فکر وقناعتندہ بولنانلری جمهوریت اعلانی کونہ قدر امید ایچندہ یشاندی ؛ بناء علیہ رؤف بکک اک دوغرو اولدینغی ادعا ابتدکی حکومت شکندہ ، دولت ریاستی خلیفہنک عہدہ سندنہ تصور ابتدکنہ شہہ یوقدر ؛ ایشته جمهوریت اعلانی اوزرینہ رؤف بکی وکندیسیلہ ہم فکر اولانلری تلاش وھیجانہ سائق اولان سبب حقیقی ، دولت ریاستی مقامنی ، رئیس جمهورک اشغال ایش اولمیسدر . فی الحقیقہ ، « رئیس جمهور دولتک رئیسیدر » دیندکدن صوکرہ خلیفہ یہ ویریلہجک صفت وصلاحیتی تأمین ایتمکلہ مشغول واونک توجه والتفاتنی لطف السہی تلقی ایتمکلہ ممنون اولانلرک سقوط خیالہ دوچار اولمقدن متأثر و محزون اوللرینی طبعی کورمک لازمدیر .

رؤف بکک ، جمهوریتہ علیہدار اولدینغی اعتراف ایتیمکلہ برابر جمهوریت اعلان ایدلمش اولدینی بر کوندہ اونک مقبول ویا پایدار اولہ یلمسی ایچون ، بر طاقم شرطلرک تحقیقی اثبات ایلک لزومندن بحث ایتسی ، جمهوریتک ، ملتک سعادت مؤمن اولہجفنه اعتمادی اولدینغی صراحتہ کوسترمورمی ؟!

رؤف بک ، یاپیلان ایشک سادہجہ بر اسم دکیشدیرمکدن و اوست طبقہدہ شکل تبدیلندن عبارت اولدینغی سویلہرک جمهوریت اعلانی کیفیتنک ، طفلانہ وعجولانہ بر حرکت اثری اولدینغی آکلامغہ چالیشیرکن ؛ جمهوریت اداره سیلہ « حقیقی احتیاجلرک تطمین ایدلمش اولہجفی ظن ایتک خطای فاحش اولور » دیمکلہ جمهوریت طرز اداره سمنہ قدر بیکانہ واوندن نہ قدر اوزاق اولدینغی اثبات ایتیمورمی ؟ رؤف بک صوکر قناعتنی تأیید ایچون « اک یقین برماضیدہ کوردیکمز اک آجی تجربہ لر » ی خاطر لاتیمور . افندیلر ! بو اخطارلہ افکار عمومیہ یہ آکلاتیلیمق ایستہ نیور ؟ ! ملت نہ دن تحذیر ایدلمک آرزو ایدیلور ؟ ! بونی آکلامق مشکل دکلدر ظن ایدرم . رؤف بک علقنجه دولت ریاستی مقامنک ، اورادہ خلیفہنک اوطورہ سی تأمین ایدیلنجیہ قدر بشقہ عنوانہ بشقہ بری طرفندن اشغال ایدلمہ مسنی و فقط اشغال ایدلمش اولدینغہ نظراً یاپیلان ایشدن برحق تأمین ایچون افکار عمومیہ یی ارتجاعہ تشویق ایدیور . جمهوریت شکل اداره سنک قوماندہ ، خطای فاحش اولہ ییلہجکنی ادعا ایدن ذاتجہ خطانک زمرہ سندن دونولورسہ کار عد ایدلمک طبیعیدر . رؤف بک جمهوریت شکنک تقرر واعلان ایدلمسی نقطہ سسنہ تماس ایتدیکی زمان شو یولده بیاناندہ بولونیور : « افکاری داغیتدیلر . بالآخرہ شکل جمهوریتک بر کوندہ تقرر ایتدیریلہرک اعلانی خلقجہ غیر مسئول ذوات طرفندن ترتیب ایدیلن برشکلک امر واقع حالندہ ایدلیدیکی فکری واندیشہ سی حاصل اولدی . بو اندیشہ بک طبیعی کورولمیدر . وبوندن خلقمزک کچن تجاربیدن متنبہ اولدینغی وایوانیققلق پیدا ایتدیکنی آکلاہرق ممنون اولمیدر ، بن شخصاً ممنونم . » افندیلر ! شکل جمهوریتی بر کوندہ تهنین واعلان ایدن ، رؤف بککدہ بک کوزل تعریف وتوصیف ایلدیکی وجہلہ « استقلال مجاہدہ مزک

يكانه تمل طاشی اولان و حاکمیت ملیه بی بلا قید و شرط تطبیقه یوکسک قدرت و قابلیت کوستردیکی، نتیجه فعلیه سیله ثابت اولان، بویوک ملت مجلسی «ایدی. موضوع بحث ایتدیکی غیر مسئول ذواتدن مقصدی مجلس افکارینی جمهوریت اعلانه اماله ایدن و مجلسه بوخصوصده تکلیفانده بولنان ایسه، او، بن، ایدم و اونک بن اولدیغنی، هرکسندن دها ابی رؤف بکک آکلایه بیله جکنی قبول ایتکده خطا یوقدر. اکر بونده خطا وارسه، «سنه لردنبری میانه مزده آرقداشلق و قارداشلق حسارندن بشقه متقابل اعتماد و بکا قارشى یوکسک حرمت حسارلیله متحسس اولدیغنی» افاده ایدن رؤف بکک نی هیچ طانیماش اولدیغنه حکم ایتک لازم کلیر. § بئم تشبثات واجرا آتئی، خلقک اندیشه سنی موجب اوله جق ماهیتده تاقی و اعلان شادمانی ایدن خلق نامنه عکسنى، فضولی اوله رق، بیان ایتک، خلقه بواندیشه لری صنئی اوله رق تلقین ایچون تشبث ایتکدر. «خلقک کچن تجاربیدن متنبه اولدیغنی و اوایلقلق پیدا ایتدیکنی آکلایه رق ممنون اولمایدیر؛ بن شخصصاً ممنونم». «دیین رؤف بکه، بووسیله ایله بر نقطه بی خاطر لایتمق ممکندر. خلقده، تیقظ و انتباه حسارینی انکشاف ایتدیرمکه عمرینی حصر ایتش بر آدمه قارشى بویله قونوشولمز و خلقده بو حساسیتک تجلیسنی کورمکده کندیسنک بندن زیاده اظهار ممنونیت نه حق و نه ده صلاحیتی واردی. رؤف بک، بوتون وطنی دشمنلره اشغال ساحه سی پابه یله جک موندر وس متارکه نامه سنک، سوق الجیش نقطه سفندن بحث ایدن ماده سنی امر واقع حالنده قبول ایتدیکی زمان، ملتک نه قدر دلخون و اندیشه ناک اولدیغنی حس ایتدیمی؟ صوک زمانه قدر؛ جمهوریت اعلانک فرداسنده بیله، رسمنک آلتنه «موندر وس متارکه سنی امضالایان، فقط لوزان معاهده نامه سیله ده انتقامی آلان رؤف بک» - قلدیشه سیله - طرفدارلرینک منتظماً پروپاگاندا ایتدکلری بوذات، تورک ملتک حقیقی امللرینه، صمیمی حسارینه بزدن فضله تماس ایتدیکنی، بزدن فضله او امللر و حسارله علاقه دار و مناسبتدار اولدیغنی ادعا به قدر ایلری وارمه ملیدر.

رؤف بک، بیاناتک بر طرفنده دیورکه: «رجال مسئله بو حقایق (یعنی جمهوریت اعلانی اسبابی) اک صلاحیتدار مرجع مذاکره و قرار اولان مجلس عالی واسطه سیله ملتی تنویر و اذهانی تطمین ایده جکدر؛ افکار عمومیه نیک بونی بیلمسی برحق طبعیه سیدر. «افندیلر! بوسوزلرده منطق یوقدر. اولاً، رؤف بکده دیمپورمی که «حاکمیت ملیه بی بلا قید و شرط تطبیق» ایدن مجلسدر؛ احوالده هانکی رجال مسئله، ملت مجلسنی پک مشروع و عالی برقرار اتحاد و آتی اسباب موجب سیله نشر و اعلان ایتش اولسندن دولایی استیضاحه چکه جکدر؟! برملکتده، برهیئت اجتماعیه ده، برانقلاب پایلیدی زمان البته اونک اسبابی واردر. آجیق او انقلابی یاپانلر، ایتامق ایسته مین عنود خصملرینی اقتناعه مجبور میدر؟ جمهوریتک البته طرفدارلری و علیهدارلری واردی؛ طرفدارلر، نه ایچون و نه کبی قناعتلره و ملاحظه لره بناءً جمهوریت اعلان ایتدیکنی، علیهدارلره ایضاح و قناعتلرنده واجرا آتلرنده اصابت اولدیغنی اثبات ایتک ایستسه لرده، اونلرک، قصدی ترمدرلرینی ازاله ایده بیله جکی قبول اولنورمی؟ بالطبع طرفدارلر

مقتدر ایسەر مفکوره لرینی هر هاندی بر صورتله؛ اختلاله؛ انقلابه ویا اشکال معتبره دن کچیره رک تطبیق ایدرلر؛ بو مفکوره انقلابچیلرینک وظیفه سیدر . بوکا قارشى اعتراضلر ، یانغارلر وارنجاعکارانه تشبثلرده ، علیهدارلرک یامقدن کرى طورمیه جقلری حرکتلردر . جمهوریت اداره مزک اعلاندن رؤف بك وامثالنک یابدقلری کبی .

§ افندیلر ؛ عینی کونلرده ، استانبولده بولنان اردو مفتشلمزده ، غزتهلره ملاقات ویره رک ، مختلف وسیلهلرله ترتیب اولنان ضیافتلرده ، نطقلر ایراد ایلیره رک اظهار حسیات ایدیورلردی . جمهوریتک اعلانی اوزرینه استانبولده بعض ذوات و بعض غزته جیلر ، خلیفه یه دهه ، بر رول یابدیرمق هوسنه دوشدیلر . خلیفه نك استعفا ایتدیکی ویا ایده جکی حقه نده ، غزتهلرده روایتلر ، تکذیبلر نشر ایدلدی .

صوکره دیندی که « خبر آلدیغمزه کوره مسئله بویله بر روایتدن عبارت اولمیدینی کبی ، بر تکذیبله حل ایدیله جک قدر بسیطده دکلدنر . محقق اولان برجهت واردرکه ، اوده جمهوریت اعلاننک یکیدن برخلاف مسئله سی اورته یه چیقارمش اولمیدر . »

خلیفه ، « یازمخانه لری باشنده اوطوردقلری حالده (۱) » وطن غزته سی محررینه بیانانده بولنشدنر ؛ دیهرک ، خلیفه نك بوتون مؤمنلر طرفندن آثار توجه کوردیکی ، آسیانک اک هجرا کوشه لرینه وارنجیه قدر عالم اسلامدن بیکلرجه مکتوب وتلغراف آلدیغی و برچوق محللردن هیئت لکلدیکی طرزنده سوزلرله خلافت موقعنک قولای قولای صارصلیر بر موقع اولمیدینی آ کلامغه چالیشدقدن صوکره ، عالم اسلامده اعتراض واقع اولدقجه خلیفه نك استعفا ایدوب چکیمیه جکی اعلان اولونیوردی . عینی زمانده « حکومت برچوق داخلی مسائل تنظیم ایتمکه مشغول اولدیغندن شمدی به قدر ، وظائف خلافتی تثبیت ایله اشتغاله امکان بولامامشدر . حکومتک داخلی مسائل ایله چوق مشغول اولدیغی عالم اسلامده البته بیلیر و شمدی به قدر وظائف خلافت ایله اشتغاله امکان بولناماسنی طیبی کورور . » جمله لرله ، بزى وظائف خلافتک تثبیتنه دعوت ایدرکن ، شمدی به قدر ، بونی یامادیغمزی معذور کورن عالم اسلامک ، بوندن صوکره معذور کورمیه جکینده بیلدیره رک ، نو عما ، تهدید ایدیلیوردق . بر طرفندن ده ، عالم اسلامک بوخصوصده ، بزه تاثیر یاپسی ایچون نظر دقتی جلب ایدلک ایسته نیوردی . وطن غزته سنک ۹ تشرین نانی ۳۳۹ تاریخی نسخه سنده اوقودیغمز بویازیلری ، ۱۰ تشرین نانی ۳۹ کونکی ، طنین غزته سنده ، خلیفه یه یازیلان بر آچیق مکتوب تعقیب ایتدی . لطفی فکری بکک اولان بومکتوبده ، خلیفه نك استعفا سنده داخر خبرلردن ، ملتک نه قدر مؤلم و بدبخت قالقده اولدیغی اثبات ایچون برواپور حکایه سی اویدورلمشدی . واپورده اوطورانلرک ، خلیفه نك استعفا سی خبرینه مطلع اولونجه چهره لرینه حزن واندیشه چوکمش . . بربرلرینی طانییانلر صمیمی کوروشمکه وجوق کوروشمکه باشلامشدر . . مشترک اندیشه بونلری بردقیته دوست ایتش . .

لطفی فکری بك « کوکل ایستیورکه بواسطه سوزی ابدیا کومولسون قالسین . » دیپور ، چونکه « دنیا ایچون بر مصیبت اولور » مش . .

لطفی فکری بک ، ملتہ شونی دہ تالقین ایدیوردی : « حیرتله و تارلہ کورولمیدرکے بوکون شو خزینہ معنویہ (یعنی خلافتہ) تعرض ایتک ایستہ بیلر ، خارجدن کیمسەر ، ملل اسلامیہ دن تورکی چکهمینلر دکلدور . بالذات ، بز ، تورکلر کندی املزلہ بوخزبنهك املزدن ابدیا چیقارلمسی انتاج ابدیهله چک تشبثانده بولونیورز ! »

§ افندیلر ، اجنیلر ، خلافتہ تعرض ایتمیورلردی . فقط ، تورک ملتی تعرضدن قورتولیوردی . خلافتہ تعرض ایدنلر ، ملل اسلامیہ دن ، تورکی چکهمینلر دکلدی . فقط ، چناق قلعه ده ، سوریه ده ، عراق ده ، انکلز و فرانسیز باراقلری آلمده تورکلرله اوروشان ملل اسلامیہ ایدی . تورک ملتہ قولایلقله تعرض ایتک ایچون ، محفوظیتی ترجیح اولنان خلافتک ، اورته دن قالدیرلمسی « تورکلک ایچون راتخاردور . » دیه توصیف ایتک ؛ خلافتی اورته دن قالدیرمق ایچون ، بز ، تورکلر تشبثانده بولونیورز سوزلریله جمهوریتک هدفی تصریح و اعلان ایتک ، شبهه سز تاثیر سز قالدی .

§ لطفی فکری بکک طنینده انتشار ایدن آچیق مکتوبنده کی نقصه نظر ، ایرتسی کون طنین باش محرری طرفندن تأیید اولندی .

۱۱ تشرین ثانی ۱۳۳۹ - ۹۲۳ تاریخلی طنینک « شمیدی ده خلافت مسئله سی » عنوانلی باش مقاله سی او قونجه ، جمهوریتک اعلانه مانع اولامیانلرک ، خلافت مقامی ، هرچه باد آباد ، طوته بیلیمک غیرت و فعالیتنه کچدکلری آ کلاشیلیر . بومقاله ده ، شهزاده مکتوبلری نی نشر ایدمک ، افکاری ، خاندان لهنده پرورده ایتمکه چالیشان طنینک ، خاندان حقوقنه قارشى چیرکین تعرض بایلیمش و بونی باباک ، فرقه مزک خاص الخاص زمره سمندن بولنمش اولدیغی و حکومت جمهوریه نی ملت نظرنده فنا کوسترمک ایچون ، نه سوله مک لازمه اونلر ؛ یازلدنن صوکره ، خلیفه ک استعفا سی شایعه سنه تماس ایدیلرک « آرقه دن آرقیه ویرلمش برقرار قارشو سمندیز . » دینیور و « ملت مجلسنک بوقدر قید آلتنده قالدیغی ، خارجه ده ویریلن قرارلری تسجیل موقعنه ایندرلیدیکی کورمک جدأ الیم اولیور . » سوزلریله ، مجلس علیهمزه تشویق ایدیلیور . . جمهوریت اعلانی قبول ایدن مجلسک هیچ اولمازسه خلافتک الفاسی ، امر واقع پامامسی تأمین چالیشیلیوردی .

طنین باش محرری ، خلافت حقنده کی نقطه نظر و مطالعه سنی شوسطرلرله تثبیت ایدیوردی : « خلافت بزدن کیدرسه ، بش اون میلیونلق تورکیادولتنک ، عالم اسلام ایچنده هیچ اهمیتی قالمیه جغی ، آوروپا سیاستی نظرنده ده ، اک کوچوک و قیمت سز بر حکومت موقعنه دوشه جگمزی آ کلایه بیلیمک ایچون بویوک بردارینه لزوم یوقدر . ملیت پرورلک بومیدر ؟ حقیقی ملیت حسنی قلمنده دویان هر تورک مقام خلافتہ درت آل ایله صاریلق مجبوریتنده در . »

افندیلر ؛ خلافت حقنده کی مطالعاتی ، بوندن اول ، ایضاح ایتدیکم ایچون ، بوسوزلری ، بوراده ، تحلیل له لزوم کورمیورم . آنجق ، مقام خلافتہ درت آل ایله صاریلق مجبوریتنده بولنان بر شکل اداره ک ، بر شکل جمهوریت اوله میه جغی آ کلایه بیلیمک ایچون ده ، بویوک بردارینه لزوم اولدیغی سوبیلکله اکتفا ایدمک .

طنينك باشلا دىغمز باش مقاله سنك دها برايكى نقطه سنه نظر دقتى جلب ابدە جكم .
 خاندان عثمانيدە قبول ايدلمش و بناء عليه الى الابد تور كيه دده قالمسى تحت تأمينه كيرمش خلافتى
 آلدن قاجير مق تها كه سنى ايجاد ايتك ، عقل و حمت ايله ، حس مليت ايله ذره قدر قابل تأليف دكلمش (!..)
 طنين باش محررى ، كنديسنك جمهورىنجى اولدينى اعلان ايتمشدى . فقط اويله بر جمهورىنجى كه
 جمهوريت اداره نك باشنده خليفه اوله رق عثمانلى خاندانى بولنه جقدر . يوقسه ، پاپلان حركت
 عقل و حمت ايله ، حس مليت ايله ذره قدر قابل تأليف اولماز مش .. خلافتى ، آلمزدن كيمه سنه ذره
 قدر امكان قالميه جق صورتده محافظه به امور ايتمش .. وجودى ميدانه چقان تربيات عقيم قالمسين ايتمش ..
 افنديلر ؛ بويازيلرك معنا سى و بومطالع لردن مقصد نه اولدينى بوكون سهولته آ كلاشيله مقدمه در .
 يارين ، دها بارز بر صورتده آ كلاشيله جقدر . انسال آتیه نك ، تور كيه دده جمهوريتك اعلانى كوفى ،
 اوكاك بى رحمانه بر صورتده هجوم ايدنلرك باشنده ، جمهورىنجى بم ادعا سنده بولنانلرك اخذ موقع
 ايتديكى كوره رك متحبر قاله جفى اصلا فرض ايتمكز ! بالعكس ، تور كيه نك مفور و جمهورىتپور
 اولادى ، بويله جمهورىنجى كچينمش اولانلرك حقيقى ذهني تيرنى تحليل و ثبوتده هيچده ترده
 دوشميه جكلردر .

اونلر ، سهولته آ كلايه جكلردر كه چورومش بر خاندانك ، خليفه عنوانيله باشنك اوستندن
 ذره قدر اوزاقلاشمسنة امكان قالميه جق صورتده محافظه سنى مجبورى قيلان بر شكل دولته ،
 جمهوريت اداره اعلان اولنسه بيله ، اوفى ياشاتمق قابل دكلدر .

افنديلر ؛ اوكونلرك نشرياتي مياننده ، دها ايكي نقطه واردي . برى بم خسته اولديغم مسئله سى ..
 ديكرى ده مرحوم انور پاشانك ، تور كستانده خدماتى و بر حيات اولدينى .. انور پاشا ، مملكت
 خارجنده قالددينى زمان ، اتحاد اسلام ايچون چالشيورمش و (داماد خلافتناهى) عنوانى
 قوالايرمش .. حتى تور كستانده قازديردينى بر مهر ك بر طرفنه بو عنوانى ده حك ايتديرمش ايدى .
 بويكي نقطه دنده متبادياً بحث ايتك البته مقصد سز دكلدى .

افنديلر ؛ اشارت ايتديكم ، بومطبوعات نشرياتي و بر طاقم ذواتك وضع و طورى خلاصه اوله رق
 شو بولده افاده اولنه بيلير : « اساس اولان حا كميته مليه در ، حا كميته مليه جمهوريتك تكامليدر .
 تورك ملتى حا كميته مليه ي ادر اك ايتدى ، جمهوريتك اعلانه لزوم يوقدر ؛ خطادر . تور كيه دده
 الكسالم شكل ، حا كميته مليه اساسنى محافظه ايتمكله برابر ، اداره جمهوريه اعلان ايتيوب ، رياست
 دولته خليفه عنواننده عثمانلى خاندانندن برنى بولنديران مشروطى بر شكلدر . ناصل ، كه
 انكتره ده حا كميته مليه اولغله برابر دولت رياستنده بر قرال وارد و او قرال عيني زمانده
 هندستان امپراطوريدر . »

افنديلر ؛ بويله بر برنسيب اوزرنده برلشمش اولان ذوات كنديلرنى ، سوزلريله ، وضعيتلريله ،
 يازيلريله كوسترمش كي ايدى . بوزمره نك باشنه رؤف بكك انتخاب ايدلديكنه حك اولنه بيايردى .

عناصر و مسائل مختلفه دن مرکب زمره، رؤف بکی مقصدلرینک افاده سنه و مدافعه سنه ال موافق بر شخصیت تلقی ایتشلردی . اوندن بویوک امیدلره انتظار ایدیله بیله جکی ذهانه دوشمشلردی . اوندن صوکره درکه رؤف بکک آنقره به حرکتی واقع اولدی . وطن غزته سنک روایتنه کوره، برجم غفیر، رؤف بکی آنقره به تشییع ایچون طوپلاندی . کاظم قره بکر پاشا، رأفت پاشا، علی فؤاد پاشا، عدنان بک بوجم غفیرک باشنده کوستریلیوردی . وطن غزته سی بوتشییعدن بحث ایدرکن ، رؤف بکک آنقرده ، مجلسده تعقیب ایده جکی مسلک سیاستی ده ملتله اعلان ایدیوردی . رؤف بکک مجلسده کی فعالیتنک منفی و شخصی اولیه جنی ؛ رؤف بکک فعالیتنک، مملکتنک ایلمکنی و صلاحی و قانونلرک حاکمیتنی تأمیننه معطوف برسی اوله جنی . رؤف بکک بویوک ملت مجلسنده، برصلاح و انتظام عنصری تشکیل و خیرلی پرنسیپلری مدافعه ایلله جکی تصریح ایدیلیوردی .

§ وطن غزته سی صاحبنک ، بو ایضاحات و تأمیناتی کندیلمکندن ویرمه که صلاحیتدار اولدیغنی البته قبول ایدیله مزدی . حالبوکه، رؤف بک، فرقه مز نامنه مبعوث اولمشدی . فرقه مزک پروگرامنی تعقیب ایده جکدی . فرقه دن ، حقیقه قسزین ، مستقل برسیاست تعقیب ایتمه سی ایجاب ایدردی . رؤف بک، هنوز فرقه دن آیرلدیغنی اعلان ایتمه مشدی . بوفکرده اولدیغنی ، بالآخره فرقه دن، آیرله مقده کوستردیککی اصرار ایلده تأیید ایتمشدی . بناء علیه ، فرقه ده قالمق و همده فرقه دیسیلیننی اخلاص دیمک اولان، کندینه مخصوص ، برسیاستی مستقلاً تطبیق ایلک قابل ایضاح دکلدی . افندیلر ؛ بوبولده حرکتله ، واریلک ایسته نیان نتیجه نی کشف ایتک کچ و کوچ اولدی . آرزو ایدرسه کز بونقطه نک توضحه مدار اوله جق ، بعض بیاناتده بولنه ییم .

§ رؤف بک ، آنقره به کلدکن صوکره ، فرقه اعضاسیله ، یاقیندن و آرقداشجه تماسلره کیردی ؛ فقط ، بوتون تماس و حسب حاللرندن بره دف تعقیب ایتدیکی استدلال اولونیوردی . رؤف بک ؛ (جمهوریت اعلاننده استعجال ایدلمشدر . بواسطه حاله سببیت ویرنلر غیر مسئول ذواتدر . بوطرز حرکتنک ایچ یوزنی آکلامق لازمدر . مجلس ، حاکمیت ملیه نی بحق محافظه ایده بیللمیدر . مجهول مقصدلره سوق واداره اولمنه سس چیقارلمزسه زره به واریله جنی بیلنه مز . جمهوریتنک اعلانی ضروری قیلان سبب نه ایمش ؟ ! جمهوریتنک فی الحقیقه ، بزم ایچون نافع و لازم اولدیغنی اثبات اولنمیدر .) طرزنده برطاقم پروپاگاندا لرله ، آرقداشلری ، فرقه نی ، علیه مزده تشویق و تحریکه قوبولدی .

رؤف بک ، استانبولده کی بیاناتنک صوکنده ، دیمشدی ، که « بواسطه حالک بر سبب معقول و مشروعی بولندیغنی ، مجلس و حکومت ، ملتله ابراز و اثبات ایتلیدر و ایده جکدر . »

§ احواله بک کوزل آکلاشیلیوردی ، که رؤف بکک کیجه لی ، کوندوزلی دوام ایتدیکی تماس و حسب حاللردن مقصدی ، فرقه و مجلس اعضاسنی ، بونقطه نظر بنه اماله ایلیمکدی . بوکا موفق اولدقدن صوکره ، جمهوریت اعلانی مسئله سنی ، تکرار ، مجلسده موضوع بحث ایتدیرمک ایستیپوردی . بونکله استهداف ایتدیکی فایده ، مجلس و حکومتی ، مستعجلاً جمهوریتنک اعلاننده معقول و مشروع بر سبب اولوب اولمادیغنی اثباته مجبور ایتیمکدی . کندی

عقلمچه و طرفدارانك تقيسنجه ، معقول و مشروع برسب ابراز واثبات ايتك كوچدى .
معقول و مشروع برسببه مستند اولاميان جمهوريتك اعلانده استعجال وخطا اولديني ثابت
اوله حق و كويا ، خطا تصحيح اولنه حق !

افنديلر ، رؤف بكك ، فعاليتك هدفنى و مقصدينك ماهيتنى آكلامق ايچون ، برهفتهلق
برمدت كافى كلدى . بالطبع ، كيمك طرفندن اولورسه اولسون ، جمهوريخيلر ، بو طرزده
بر فعاليت دهافضله مساعده ايده مزلردى . رؤف بكك وضع صحنه ايتك ايسته ديكى اويونى كشف
ايدنلر ، بر فرقه اجتماعنده ، رؤف بككى ، امتحانه چككمه قرار ويريديلر . بواجتماعى خاطر لارسكز .
بواجتماعده جريان ايدن مذاكراتده ، عيناً انتشار ايلمشدى . اوده مطالعه بيورلشدر . بن ،
بوراده ، اواجتماعك تفصيلاتنه كيريشه چك دكلم . يالكز ، او وضعيتك ، اقتران ايتديكى
نتيجه نى حقيق معنا ومدلولنده افاده يه مدار اوله حق بعض تحليللر يايغى ، افكار عموميه نك
تنورى ايچون لزوملى وفائده لى كوربيورم .

اولا ، شونى ، آچيقتجه عرض ايتيم ، كه رؤف بك ، تعرض ايچون هنوز حاضر لغنى
اكمال ايله مشغول ايكن ، تعرضه معروض قالمشدر . كرچه ، بعض غزته لرله منفى نشریات ،
خليفه يه و بر شهزاده يه آلديريبلان وضعيتلر ، رؤف ، عدنان بكارك و بعض قوماندانلرك خليفه نى
زيارتلرى ، خليفه و شهزاده حقنده سوز سويله نلره ، يازى يازانلره بعض طرفلردن ياديريبلان
محررانه هجوملر ، ملكتمده ترددلر ، افكارده تشوشلر اويانديرمقدن خالى قالمشدى . فقط ،
مجلسده تعرضه كچمك ايچون ، بو كافى كورولمهش ، آنقرمه ده مجلس اعضاسى اوزرنده ده ،
چايشمق لزوملى كورولش اولدينى آكلاشيليوردى . ايشته ، بوصوك استحضارات ياپيليركن ،
رؤف بكه ، حر كنده تقدم ايدلمشدر .

§ فرقه غروپى رياسته بر تقرير ويريديرلدى . فرقه غروپى رئيسى عصمت پاشا ايدى .
بو تقريرده « رؤف بكك استانبول غزته لرنده كى جمهوريتك اعلاننه اعتراض يوللويانانك جمهوريتى
دوچار ضعف ايتديكى و بويانات صاحبنك اطرافنده برخالف فرقه تشكلى ايتديكى قناعتك موجود
اولدينى » درميان ايديله رك ، كيفيتك فرقه غروپنك مذاكره سنه عرضى تكليف اولمشدى .
فرقه نك اجتماع ايتديكى ۲۲ تشرين ثانى ۱۳۳۹ كونى ، بنده اجتماعدن اول ، اجتماع سالونه
متصل او طده بولونيوردم . رؤف بك يانمه كلدى . بندن ، مذاكره يه قاريشمه مقلغمى رجا
ايتدى . چونكه بكا خطاباً سوز سويله ميه چكىنى بيان ايلدى .

قطعياً ، مذاكره يه مداخله ايتيه چكى و هيچ برسوز سويله مك نيتنده اولمديغى و فقط ،
فرقه رئيسى صفتيله مذاكره نك صورت جريانى كورمك اوزره ، مذاكره سالونه كيره چكى
بيلديردم . مذاكره سالونده دنخى حاضر بولنمه مقلغمى رجا ايتدى . بونى قبول ايتدم .

رؤف بكك ، بنم مداخله و حضورى ، بر طرف ايتكمده حقيق مقصدى نه ايدى ؟ حضورمده
ويا بنم مخاطبم اوله رق ، بيانات ومدعيانده بولنسنه مانع اولان جدآ ، بكا اولان حرمتى مى ايدى ؟
بوكا ، اينانمق جائز اولاماز . بنم آكلاديغمه كوره ، رؤف بك ، مخاطب و مخاصم اوله رق ، عصمت

پاشاي آماق ايستوردى . بىم حضورم اولمدينى تقديرده فرقه اعضاسى مياڭدن كندينه طرفدار
چيقييله جيكي ذهائنده بولونيوردى .

فرقه غىرونى ، عصمت پاشانك رياستنده اجتماع ايتدى . عصمت پاشاء رياست مقامندن ،
موضوع مذاكره نى ايضاح واهميتنى اشارت ايتدكدن سوكره « بوكونكى اجتماعده ، بىم ، ده
كرسيده سوز آلمه ايجاب ايده بيلير . » ديهرك رياستى بشقه سته ترك ايتدى .

تقرير صاحبك ايضاحاتندن سوكره ، سوز آلان رؤف بك اوزون بيانانده بولندى .
رؤف بك ، استانبولده كى بيانانى مناسبتيله بر سوء تفهم حاصل اولديغى وبونى حل ايتك
ايچون آرقداشلارله حسيحالرده بولنديغى سويلدكدن سوكره « بىم اكر تنقيد ايتك ايستديكمز
بر نقطه وارسه اوده ائردر . » ديدى .

« چوق خالص نيته باشلانوب اوغرنده جانلر فدا ايدلش ، چوق قوتلى پرنسپلرك ، تطبيقانده
يايلاق خطالار يوزندن ، سقطلانديغى ده ؛ ظن ايدرم ، هيچ بريمز جف القلم رد ايده ميز . » مطالعه سنى ده
عيناً آليورم .

شمى ، بو ايكي جمله اوزرنده ، بر آن دورالم ؛ رؤف بكك تنقيد ايتك ايستديكى اثره ، هانكى
ائردر ؟ جمهوريتى ؟ يوقسه ، جمهوريتك طرز اعلانى ؟ اثر اولان جمهوريتدر ! طرز اعلان
شوبله ويا بوبله اوله بيلير .

رؤف بكك ، « قوتلى پرنسپب » ديديكى جمهوريت پرنسپبى ميدر ، تطبيقانده يايلاق خطا
يوزندن سقطلانمىندن قورقدينى جمهوريتيدر ؟

افنديلر ؛ موضوع بحث اولان جمهوريتك كنديسى واونك مملكتده اعلانيدر .
جمهوريت اداره نك تطبيقات صفحاتك خطالى اولديغى ادعا ايده جك قدر هنوز زمان
كچمه مشدى . رؤف بكك تلاشى جمهوريت اعلانك فرداسنده باشلايور و ايكي اوچ كون
كچمه دن بيانانده بولونيور .

رؤف بك ، بيانانك دلالت ايتديكى معنا وفكرلرى بر صورتله تأويل وتفسير ايدرك ديدى ، كه :
« دويغولرم ، جمهوريت اداره دن بشقه هيچ بر اداره نك طرفدارى اولمدينى مركزنده در . »
رؤف بكك ، بو اعترافى اعضانك موجب ممنونيتى اولدى و (براووسسلىرى) ايله قارشيلاندى .

رؤف بك ، « عزيز دويغولرم » ، « قدسى دويغولرم » ديه سويلديكى بو سوزلرنده ، صميمى
وجدانيمدى ؟ ! بن ، بلا تردد ، خير ؛ ديبورم ، افنديلر . چونكه ، آتقردن ، مفارقتنده ،
كنديسنه جمهوريتدن بحث ايدن كانظم پاشايه (مجلس رئيسى) : « بوكا مانع اوله بيليرسه ك مملكته
بو يوك خدمت ايتمش اولورسك ! » ديه نك رؤف بك اولديغى بيلورم .

رؤف بك ؛ جمهوريتى ترتيب واعلان ايدن غير مسئوللردن ، برطاقم مشاور ومختصصلىرى
قصد ايتديكى ده سويليهرك بونده ده ، سوء تفهم اولديغى آ كلاتمق ايستدى و « بوبله اولنجه بىم
قوللانديغم افاده دن شىو ويا بوذات غير مسئوللر ؛ آ كلاشيلماسين ، بونى بندن بلكه مك خطا
اولور . » ديدى .

رؤف بك ، بوتأويل ايله ده كوستريوردى كه بوكونى ، فرقه اجتماعنده ، فرقه نك سوء نظرى جلب ايتكمسزىن ، مقصدلرني ، سويله مكي تأمين ايچون ايجاب ايدن نقطه لرده رجعت وتأويل طريقى طوتمشدى .

في الحقيقة ، اصل نقطه نظرندن واز كچمش دكلدى . مثلاً شو سوزلره دقت بيوريكز . . « توركيّا حكومتك شكلى نه در ؟ ديه واقع اولان سؤاللره قارشى درخاطر بيوريلير ، كه ، بويوك رئيسمز بو كرسيدين مئبث بر جواب اوله رق اعلان بيورديلر ، كه ، توركيّا بويوك ملت مجلسى حكومتى شكليدر . هانكي اداره يه بكنزيور ديدير . بزه بكنزيور . چونكه بز ، بزه بكنزه رز . بزه مخصوص اداره در . بويورديلر . بو ، نيم وجدانمى تظمين ايدن اك يوكسك برافاده ايدى وبوكا اعتراض ايتك چوق مشكلدر وظن ايتم كه انصاف ايله اعتراض ايدمك خارجده وداخلده آدم بولونسون . بوتظمينكار وبويوك سوزلردن صوكره ، بونك بويله ، قاينه بحرانى يوزندن اداره ايديله مز برشكل اوله رق كوستريلوبده اسم فرقى قدر اولان جمهوريت كله سنك قومئسى ، اسكيسنه بو قدر اعتماد ايتديكمز وخلق اعتماد ايتديكي برشكل سقواولدينى بربحران زمانده آكلاشيلدى وبريكي اداره كلدى . » « بوخس ايله متحسس اولانلرك مرتجع اولدقلىنى ظن ايتمه جك كنز دن امين اوله رق سويليورم ، عجباً بوده ناقص كورولورده بونى اكال ايدمك برشكل وارميدر ؟ ديه نلر تردد وانديشه ايتديلر . »

« . . . براهالى كه جمهوريته طرفداردر ، براهالى كه حاكيت مليه بلا قيد وشرط ملتده اولدقجه جمهوريتدن بشقه برشى يوقدر ، بونى ايسيتيور ، ايسيتيور آما تطبيق ايدم ميزده ديكر بر شكل صورتنده قاليرز ، ديه تاتر وانديشه دويارسه مأبوسى اولق لازمدر ، ممنونمى اولق لازمدر . »

§ افنديلر ؛ سلطنت دورندن ، جمهوريت دورينه كچه بيلمك ايچون ، جهلنك معلومى اولدينى وجهله ، برانتقال دوره سى يشادق . بودورده ، ايكي فكر واجتهاد ، بربريله مهادياً مجادله ايتدى . او فكرلردن برى ، سلطنت دورينك ادامەسى ايدى . بوفكر ك طرفدارلرى صريح ايدى . ديكر فكر ، سلطنت اداره سنه ختام ويره ك اداره جمهوريه تأسيس ايلمكىدى . بوزم فكر مزدي . بز فكر مزى ، صريح سويله مكده محذور كورسيوردق . آنجق نقطه نظر مزك قابليت تطبيقه سنى محفوظ بولنديروب زمان مناسبنده تطبيق ايدم بيلمك ايچون ، سلطنت طرفدارلرينك فكرلرني تطبيق ساحه سندن اوزاقلاشديرمق مجبوريتنده ايدك . يكي قانونلر ياپيلدقجه ، بالخاصه تشكيلات اساسيه قانونى ياپيليركن ، سلطنت طرفدارلرى ، پادشاه وخليفه نك حقوق وصلاحيتمك تصریحنده اصرار ايدرلردى . بز ، بونك زمانى كلديكنى ويا لزوم اولديغنى بيان ايدرك اوجهتى مسكوت براققده فائده كورسيوردق .

اداره دولتى ، جمهوريتدن بحث ايتكمسزىن ، حاكيت مليه اساساتى دائره سنده ، هرآن جمهوريته دوغرو يوروين شكلده تمر كز ايتديرمكه چاليشيوردق .

§ بويوك ملت مجلسندن دها بويوك مقام اولديغنى تلقينده اصرار ايدهرك سلطنت و خلافت مقاملى اولمقسين ، دولتى اداره ايتك ممك اولديغنى اثبات ايتك لزوملى ايدى .
دولت رئيسلكندن بحث ايتكسين ، اونك وظيفه سنى فعلا مجلس رئيسه كوردرييورديق .
فعلياتده ، مجلسك رئيسى ، رئيس ثانى ايدى . حكومت واردى . فقط « بويوك ملت مجلسى حكومتى » عنواى طاشيردى . قايدنه سيستمه كچمكدن اجتناب ايدىيورديق ؛ چونكه درعقب سلطنتچيلر ، پادشاهك استعمال صلاحيتى لزومنى اورتهيه آناچقلىردى .

ايسته ، انتقال دوره سنك ، بوجادله صفحه لرنده ، بزم ، قبول ايتديرمك جمهوريتنده بولنديغمز ، متوسط شكلى ، بويوك ملت مجلسى حكومتى سيستمى ، حقى اوله ق ناام بولان ، مشروطيت شكلك صراحة افادى سنى تأمينه چالیشان محاصلرمز ، بزه اعتراض ايدىيورلر ، ديورلردى ، كه بويايق ايسه ديككز شكل حكومت نهيه ، هانكى اداره به بگزهر ؟ مقصد وهدفزى سويلتمك ايجون توجه اولن بونوع سؤالره ، بزده ، زمانك ايجابه كوره جوابلر ويرهرك سلطنتچيلرى اسكات ايتك ضرورنده ايتك .

رؤف بك ، بوقيلدن وپرديكمز بر جوانى ، وجدانى تطمين ايدن غير قابل ردواعراض ماهيته بولديغنى سويليور و بوتون اجتهاد و ادعاسنى بزم افادهمه استناد ايتديرييور .

« بوتطمينكار بويوك سوزلردن صوكره » بويوك ملت مجلسى حكومتى شكلك سق اوله جفى قبول ايتك ايسه ميور . بوسقط ايسه ، بوسقط شكلى ، وقيله بزه قبول ايتديرنلرك بودفعه قبول ايتديركلرى جمهوريت شكلكده ، ركون ناقص كوريلوب ، بشقه بر شكلى اورتهيه آملرندن انديشه ايدلك لازم كله چكى طرزنده ، برمنطق بورودييور . بومنطق نه قدر چوروك بر سفسطه دن عبارت اولديغى ميدانده در . « قدسى دويغولرى ، جمهوريت اداره دن بشقه هيچ بر اداره نك طرفدارى اولديغى مركزنده » اولان بر ذات ، انتقال دورينك ضرورياتندن اولديغنى بك اعلا بيلديكى بويوك ملت مجلسى حكومتى شكلكه صاپلانوب قاهره ؛ جمهوريت شكلكده ناقص كوروله چكى وبشقه برشكل آراشديرييله جنى انديشه سنى دوشمسنه محل وارميدر ؟ رؤف بك ، بوراده ، جمهوريتدن صوكره ، بشقه برشكل ديه افاده ايتك ايسه ديكك معناسى وارد . رؤف بك ديمك ايستيور ، كه جمهوريتى اعلان ايدنلر ، بوسورتله عثمانلى خاندانى سلطنتدن اوزاقلاشديردق دن صوكره ، عجبا ، جمهوريتدن تكرار سلطنت دورنه كچهوك ، سلطنت مقامنى اشغال ايتيه جكلرمى ؟ بونك تاريخده امثالى يوقى ؟ ديه نلر تردد وانديشه ايتديلر .

رؤف بك ، عينا آلدقمز سوزلرينك صوكمده ، اهلينك جمهوريتى ايسه ديككى قيد ايدركن « ايستيور اما تطميقي ايدمىزده ... » طرزنده كى غريب افاده سيله ، بزم اشارت ايتديكم نقطه ي بك اعلا توضيح ايتكمده در .

افنديلر ؛ رؤف بككه مخاطبه ده بولنان و شايان استفاده مطالعات درميان ايدن خطيلر چوقدى . بوميانده ، عصمت پاشاده اوزون و قيمتى بيانانده بولندى . عصمت پاشانك ، هر زمان مطالعه سى استفاده لى اولان بعض سوزلرينى ده نقل ايدمىز .

عصمت پاشا، «اساسی بر شکل دولت موضوع بحث اولدینی وقت مطالعات و حسیات کندی آره مزده قالمز. مشاهده ایدن بوتون بر دنیا واردر. دیدکدن، بر آز صوکره، «جمهوریت اعلانی، بر ملتک مقدس بر ایده آلی، بر آتشی، بر مفکوره سی کی اورته لغه صالدر بر. جمهوریت اعلان اولندینی زمان، اوملتک بوتون حرارتی کوسترن هر درلو تظاهرات میدانه چیقار. اگر بر مملکتده جمهوریتک اعلان اولندینی کونلرک اوچنچیسندن، بشنچیسندن حقوقی الفا ایدلش شهزاده میدانه چیقار، وضعیت آیرسه... دنیا، متفکرین عالم بو جمهوریتک قوتندن شبه ایدر. سوزلریله، باشلایه رق جمهوریتک اعلانی اوزرینه، استانبولده آلنان وضعیت ضررینی ایضاح ابتدی.

عصمت پاشا، رؤف بکک بیاناتی تحلیل صره سندنده «حاکمیت ملیه اساسدر دیمکله اظهار تردد، اظهار اندیشه ایتدککری کله لک لسانندن و معناسندن اخراج ایده میز. «مطالعه سندن بولندی. اوندن صوکره، عصمت پاشا، رؤف بکک خطاباً، «رؤف بکک! سیاست پایورز. خطاری برر، اخطار ایتلیز. حتی بسیط بر تشبث اقتصادی صاحبی کوردیکز می که باشلارکن سرمایه سنی ته لک یه قویدینی قناعتنده در و موفق اولیه جقم دیه سرمایه سنی ته لک یه آتمشدر. برایشه باشلایان آدم، دائماً نهایتک سلامت اوله جفنی تأمین ایدر، باشلار. باخصوص بویه انقلاب زمانلرده رجال حکومت، بر رجل سیاسی هر هانکی بر شبه کوستره من. خطادر. خطا ایتدیکز رؤف بکک افندی! دیدی. بوندن صوکره، عصمت پاشا، رؤف بکک «اوست طبقه ده شکل دیکشیدیره رک منافع دولتی تأمین، عمومی احتیاجی تطمین ایتکی دوشونمک خطای فاحشدر» طرزنده کی سوزلرینه جواب ویررکن «خطای فاحش اولان، بو قدر حساس کونلرده بر نقطه اوزرنده تمرکز ایتسی لازم اولان قوای معنویه بی؛ قوای انقلابیه بی شو نقطه ده ویا بو نقطه ده ترده سوق ایتکدر. بیلهرک ویا بیلیمیه رک، ایستیه رک ویا ایستیه رک، خطای فاحش اودر.» دیدی.

عصمت پاشا، رؤف بککدن شونی ده صوردی: «... ریاست دولت مسئله سنی حل ایتک ایستیه رک. ناصل حل ایده جکدیکز. قاج احتمال واردی؟»

عصمت پاشا، استعجال ادعاسنه قارشو ویردیکي جوابده: «آرقداشار - دیدی - طبیعی عد اولنان بر نتیجه ده استعجال موضوع بحث اولماز، خطا تلقیسی مجاز اولان نقطه لرده استعجال موضوع بحث اولور.»

«جمهوریت مستعجلاً اعلان ایدلدی دیمکله اوکون اعلان ایدلیوبده آلتی آی صوکره یه قالسه دیدی بلکه بشقه بر شکل حاصل اولوردی معناسنه بول آچیلیور و آنجق بومعنا ابله استعجال ایدلشدر. «رؤف بکک، بیاناتنده، بزم جمهوریت اعلاننده کی حرکتی، سابق مرکز عمومی ایشلری کی کوسترمک ایستدی.

عصمت پاشا، بو نقطه یه جواب ویررکن، دیدی، که: «مرکز عمومی حیاتی، بو مملکتده یشاتمیش و سنه لرجه مدافعه ایتیش ممثلار و غزته لر، ده، کندی نقطه نظرینی مدافعه ایدیورلر. رؤف بکک نقطه نظرینی، اللرنده سلاح اوله رق قولانیورلر. بو، بدبختلقدور!»

رؤف بك، مؤخر بیا نائنده بوسوزله شو بولده جواب ویردی: «مرکز عمومی افاده سیله ایملاریمی،
طنین سلاح کی قوللاشمشدر؛ والله افندیلر، طنین قوللاشمش، توحید افکار قوللاشمش، بن یلمیورم.»
عصمت پاشا، رؤف بك ورفقاسنك خلیفه بی زیارتلری نقطه سنه تماسده شو مطالعته بولندی:
«خلیفه بی زیارت مسئله سی، خلیفه مسئله سیدر.»

«دولت آدمی اوله رق، هیچ بر زمان خاطر مزدن چیقارمیز که خلافت اردولری بو مملکتی
باشدن باشه خرابیه چویرمشلردر. خلافت اردولری وجوده کتیرمک احتمالی دائماً نظر دوردور
طونیه جغز... توركمانی الکیم اضطرار بلری خلیفه اردوسندن چکمشدر. ردها چکمی جکدر.»
«بر خلافت فتواسنك، حرب عمومی بادره سنه، بزی آتدیغی هیچ ر وقت اونو نیمه جغز.
بر خلافت فتواسنك، ملت آياغه قالمق ایستدیکی زمان، اوکا دشمنلردن دها اشنع بر صورتده
هجوم ایستدیکی اونو نیمه جغز.»

«تاریخک هر هانکی بردورنده، بر خلیفه، ذهندن بو مملکتک مقدرا نه قویشمق آرزوسنی
کچیرسه او ققابی بهمه حال قوپاره جغز!»

عصمت پاشا، براووسلری و آقیشلرله قارشیلان بوسوزلرینه، شونلری ده علاوه ایستدی:
«هر هانکی بر خلیفه، عنعنه، فکر آ و شکلا، اصولاً، ضمناً و صراحة، تورکیه مقدرا ننده
علاقه دارمش کی وضعیت آلمق ایسترسه، تورکیه رجالی تلطیف ایدرمش، الثقات ایدرمش
کی بر ذهنیت ایله دوشونورسه، بونلری مملکتک حیانیله و موجودیتیه ضد نام عد ایده جکز؛
حرکتلری خیانت وطنیه عد ایده جکز.»

عصمت پاشا، بیاناتنک سوکنده، شو مسئله بی موضوع بحث ایستدی: «رؤف بك، بیاناتلرنده،
بزم ضد نام اوله رق کوردیکمز نقطه لری کری آله رق بو فرقه ایچنده یورو مک قرارنده میدرلر؟
یوقسه، بیانات سیاسیهلرنده، بزمه ضد نام اولان نقاطی محافظه ایدوک فرقه مزك خارجنده
و مجلسده، بزمه قارشى قارشیه چالیشمق قراریمی ویره جکز؟ قرار کندیلرینه عائددر.»
رؤف بك، تکرار، اوزون اوزادی به، کندینی مدافعه و فرقه یاپیمه جغنی، فرقه دن
چیقیمه جغنی، بیان ایستکدن سوکره، هیئت عمومیه نك رقت و علو جنبی تحریک ایده جک
محویتکارانه سوزلرله بیاناتنه ختام ویره رک، مذاکره سالونی ترک ایستدی.

خطیلر، مخاطبسز قالدیلر. رؤف بك، خطا ایستدیکی اعتراف و جمهوریتی اولدیغی افاده
ایتمش اولدیغی جهته مذاکره کافی عدا بدلدی و غز نه لرده بشقه لرینک ذهنلرینه ایراث ایدلمش شههلری
ازاله ایده جک تبلیغات پاللق و آریجه مذاکره نك ضبطی ده طبع و نشر ایدلمک قرار یله کتفا اولندی.
«شمدی افندیلر؛ بو قرار، نه بی افاده ایدر؟

رؤف بك مغلط وایکی معنای بیاناتی، فی الحقیقه، اونک جمهوریتی اولدیغی حقنده فرقه بی
قطمین ایستدی؟ رؤف بك فرقه داخلنده، بزمه عینی حس و اجتهاد صاحبی اوله رق
چالیشه بیله جکی قناعتی تحصیل ایستدی؟

فرقه‌نك، بوقراری، ماذا كره نك حقیقی نتیجه‌سنك استلزام ایلدیكى قرار میدی؟ بالطبع خیر. او حالده، بو نقصان قرارله، اکتفانك عامل ومؤثری نه ایدی؟
 بونقطه‌ی، بر قاج کله ایله، ایضاح ایدیم. رؤف بك، بیاناتك باشمندن نهایتنه قدر، آلدینی طور و قوللاندینی طرز بیانله، فرقه اعضاسنك، علوجناب و اخلاقه التجا ایتیش کی ایدی؛ بوندن بشقه، رؤف بك، بیاناتنده، اوقدر، مغالطه و سفسطه یاپیوردی، که سوزلرینك جدیت و صمیمیت ایله نسبت و علاقه‌سنی درعقب اولچمك عموم ایچون سهیل دکلدی. بواسبابك فوقنده، اك مهم عامل درونی، اعتراف اولمق لازمدر، که غیر مسئول، امر واقع، جمهوریتدن صوکرده شکل، کله‌لری، اوزرنده یاپیلان منفی پروپاگاندا، افکار و حسیانی ترده و کوشه‌کلکه سوق ایتشدی.

وضعیتی، جمهوریت مسئله‌سی خارجنده، عصمت پاشا و رؤف بك منازعه‌سی کی آلانلرك حالت ذهنیه‌لری ده، معناسز بر قرارله اکتفایه سائق اولدینی محققدیر.
 افندیلر؛ بو قرار یوزندن، رؤف بك و آرقداشلیینه، برمدت ده، فرقه‌نك ایچنده، فرقه‌ی ییقماق ایچون، چالیشمق فرصتی ویرلش اولدی.
 استانبوله کی بعض غزته‌لرك مملکت و جمهوریت منافع عالییه‌سنی اخلال ایدر طرزده دوام ایدن نشریاتی ده، اوراده اوילה بر هوا یاراتدی، که مجلس، استانبوله بر استقلال محکمه‌سی کوندرمه‌ی ضروری عد ایتدی.

* *

محترم افندیلر؛ هر مسئله ده و هر صفحه اجرا آتده، کندنندن بحث ایتدیرمش اولان خلیفه‌یه و خلافتیه بردفعه ده تماس ایده حکم.
 ۱۳۴۰ سنه‌سی ابتداسنده، بویوک مقیاسده، برارد و حرب اویونی تقرر ایتشدی. بو حرب اویونی از میرده یابه جقدق. بومناسنله ۱۳۴۰ سنه‌سی کانون ثانی ابتداسنده، از میره کیشدم. اوراده ابی آی قدر قالدیم.
 خلافتك لغوی زمانك کلدیکنه اوراده ایکن حکم ویرمشدم. مسئله‌نك، صورت جریاتی، اولدینی کی خلاصه ایتیمکه چالیشه جنم.
 باش وکیل عصمت پاشادن ۲۲ کانون ثانی ۱۳۴۰ تاریخلی بر شیفره آلام. اونی عیناً عرض ایدیم:

شیفره

تورکیه رئیس جمهوری حضور ریاستپناهیلرینه

بر مدتدنبری غزته‌لرده مقام خلافتك وضعیتی و خلیفه‌نك شخصلری حقنده سوء تلقیاته مساعد نشریاته تصادف ایدلمکده اولدیفندن وبلا سبب واقع اولان نشریات حرمتشکنانه دن وخاصة آره صره استانبوله کیدن ارکان حکومتك و رسمی هیأتك کندیسيله تماسدن متباعد

و مجتنب بوللمرندن خليفه نك بويوك بر تائر دويديني جهتله سرقرينلرينك آنقره يه اعزاميله و ياشايان اعتماد بر ذاتك استانبوله زدينه كوندرلمسني رجا صورتيه حسيات و تمنياتى ابلاغ ايتمكي تأمل ايتمش ايسهده سوء تفسيره اوغرامسى احتماليه قارشى بوندن ده صرفنظر ايتديكفي بيان ايدلكرى باش كاتب بك طرفندن اشعار قلمقمده و تخصيصات مسئلهسى اوزون اوزادى يه تفصيل ايديلهرك خزينه خلافتك استطاعتى فوقنده و مكلفيتى خارجندهكى مصارف ايچون خزينه ماليه جه معاونته بولونيله جنى حقنده حكومتجه ۱۵ نيسان ۳۳۹ تاريخنده واقع اشعارك تدقيق و تأمين ايجابى علاوه ايدلمكده در. كيفيت هيئت و كيله جه تذكر ايديله جكدر. نتيجه يي آيروجه عرض ايدرم افندم.

عصمت

§ بو تلغرافه جواباً ما كنه باشنده يازديغم تلغرافنامه عيناً شورد :

ما كنه باشنده

ازمير

آنقره ده باش وكيل عصمت پاشا حضر تلرينه

ج ۲۲۰ - ۱ - ۳۴۰ شيفره به :

مقام خلافتك و خليفه نك شخصلرى حقنده سوء تلقيات و سوء تفسيرات زمينى ، خليفه نك كندى طرز و طور و حر كندن نشئت ايتكمده در. خليفه ، حيات داخله و بالخاصه حيات خارجيه سيله اجدادى پادشاهلرك مسلكنى مقب كورونمكده در. جمعه آلايلرى ، اجنبى ممثللرى زدينه مأمورلر اعزامى صورتيه مناسبات ، طنطنه لى كز بئتيلا ، سراى حياتى ، سراينده احتياط ضابطلرينه واريخيه قدر قبول و اونلرك اشتكارينى استماع و اونلرله برابر آغلامق كي حركتلر بو قبيلدنر . خليفه توركيه جمهوريتى و توركيه خلقى ايله ، قارشى قارشى به ، وضعيتى مطالعه ايتديكى زمان ، انكئتره قرالغى ايله هندستان اهالى اسلاميه سنه و يافغان دولتي ايله افغان خلقه قارشى خلافتك و خليفه نك وضعيتى واحد قياسى اوله رق نظر دقتده طومئيدر. خليفه و بوتون جهان ، قطعى اوله رق بيلمك لازمدر كه موجود و محفوظ اولان خليفه و خليفه مقامنك ، حقيقتده ، نه ديناً و نه ده سياست هيج بر معنا و حكمت موجوديتى بو قدر. توركيه جمهوريتى سفسطه لرله موجوديتى ، استقلالنى تهلكيه معرض براقه من. خلافت مقامى ، بزجه اك نهايت ، تاريخى برخاطره اولمق دن فضله براهميتى حائز اولاماز توركيه جمهوريتى رجالتك و يارسى هيئتلك ، كنديسيله تماسنى طلب ايتمى دى جمهوريتك استقلالنه صريح تجاوزدر . سرقرينى آنقره يه كوندرمك و ياشايان اعتماد بر ذاتك زدينه اعزامى صورتيه ؛ حكومه ابلاغ حسيات و تمنيات طلبنده بولمى دى حكومت جمهوريه ايله قارشى قارشى به وضعيت آلمى ديمكدر. بوكاده صلاحيتدار دكلدر. كنديسيله حكومت جمهوريه آرمسند بوش كاتبى مخبريه توسط ايتمى ده فضله در . باش كاتب بكك بويه كستا خلقدن مجابى لزومى كنديسنه اخطار اولمئيدر. خليفه نك تأمين حيات و معيشتى ايچون توركيه رئيس جمهوريتك تخصيصاتندن مطلقاً دون بر تخصيصات كافى كلب . مقصد ؛ دبدبه ودارات دكل . انسانجه حيات و معيشت تأميندن عبارتدر . خزينه خلافتدن مقصد نه اولديغنى آ كلايه مدم . خلافتك خزينه سى

یوقدر واولاماز . بویله بر خزینه به اجدادن توارث ایش ایسه رسماً وواضحاً معلومات استحصال واعطا بویورولمسی رجا ایدرم . خلیفه نك آلدینی مخصوصاتله غیر قابل تأمین اولان تکالیف نهلر ایش ۱۵ نیشان ۳۳۹ تاریخده حکومت نه کی مواعید و اشعارانده بولنشدیر ؟ بونی ده لطفاً اشعار بیوریکیز . خلیفه نك اقامتگاهنی تصریح و تثبیت ایتک ، حکومتک شمدی به قدر یامیش اولمسی لازم کلن بر وظیفه ایدی . استانبولده ، ملتک بوغازدن کسيلمش پاره لرله یاپيلمه بر چوق سرايلر و بو سرايلرک ایچنده کی بر چوق قیمتی اشیا و لوازمات ، حکومتک وضعیتی عدم تثبیتی یوزندن محو و هدر اولیور . خلیفه منسوبلری ، سرايلرک اک قیمتی لوازماتی بک اوغلنده ، شوراده ، بوراده صابورلر دییه روایتلر واردر . حکومت بونلره بر آن اول وضعید ایتلمیدر . صایلمق لازم ایسه حکومت صایلمیدر . خلافت قادروسی جدی تدقیق و تدقیق اولمق لازمدرکه سرقینلر ، سر کاتبلر موجودیتی ، خلیفه بی ، حالا سلطنت خلیاسی ایچنده اویونماسین ! فرانسرلرک ، قرال ، خاندان و منسوبینی فرانسه به صوققده ، استقلال و حاکمیتلری ایچون یوز سنه صوکره ، بوکون دنخی محذور کوروب طورورکن هرکون افقدن سلطنت کونشنک طلوعنه دماجی برخاندان و منسوبینی حقنده کی معامله مزده ، تورکیه جمهوریتی ، نزاکت و سفسطه قوربانی ایده میز . خلیفه ، کندینک و مقامنک نه اولدیغنی صریح اوله رق بيلمی و بونکله اکفا ایتلمیدر . حکومتجه جدی ، اساسلی تدابیر اتخاذ ایله اشعارینی رجا ایدرم افندم .

تورکیه رئیس جمهوری

غازی مصطفی کمال

بو مخبره دن صوکره حرب اویونی مناسبتیه عصمت پاشا و مدافعه ملیه و کیلی بولنان کاظم پاشاده ازمیره کلشوردی . ارکان حربیه عمومیه رئیسی فوزی پاشاده ذاتاً اوراده بولونیوردی . خلافتک الفاسی لزومنده ، قناعتلرمز مطابق ایدی . عینی زمانده شرعیه و اوقاف و کالتنی ده الفا و تدریساتی توحید ائلك قرارنده ایدی .

۱۳۴۰ سنه سی ماوتنک برنجی کونی مجلسک طرفدن کشادی ایجاب ایدیوردی .
۲۳ شباط ۳۳۹ کونی آنقریه عودت ایش ایدک . اوراده ده ایجاب ایدن ذواتی ، قرارمدن خبردار ایتدم .

مجلسده ، بودجه مذاکره سی دوام ایدیوردی . خاندان تخصیصاتی و شرعیه و اوقاف و کالتی بودجه لری اوزرنده ، توقف ایدمک لازمدی . آرقداشلر ، مقصده متوجه بیانات و تنقیداته باشلادیلر ؛ مذاکره و مناقشه ادامه ایتدیرلدی . ۱ مارت کونی ، بوبوک ملت مجلسنک بشنچی مساعی سنه سی مناسبتیه و یردیکم نقطده ، شو اوچ نقطه به صورت مخصوصه ده اشارت ایتدم :

« ۱ — ملت ، جمهوریتک حالاً و آتیا بالمله تعرضادن قطعاً وابدیاً مصون بولندیرلمسینی طلب ایتکده در . ملتک طلبی ، جمهوریتک محرب و مثبت اولان کافه اساسانه بر آن اول و تماماً ایتنا ایتدیرلمسی صورنده افاده اولنه بیلیر . »

« ۲ — ملتک آرای عمومیه سنده تثبیت اولنان تربیه و تدریس آنک توحیدی عمده سنک بلا افاته آن تطبیق لزومی مشاهده ایدیورز . »

« ۳ — ... دیانت اسلامییه، عصر لردنبری متعامل اولدینی وجهله بر واسطه سیاست موقعندن تنزیه و اعلا ایتک الزم اولدینی حقیقتی ده مشاهده ایدیورز . »

۲ مارت کونی ، فرقه غروپی اجتماع ایتدیرلدی . اشارت ایتدیکم ، بواوچ مسئله ، موضوع بحث ومذاکره ایدلدی . اساسلر اوزرنده آکلاشیلدی . ۳ مارت کونی ، مجلسک برنجی جلسه سنده ، اوراق وارده میاننده شو تقریرلر اوقوندی :

۱ — خلافتک الغاسنه و خاندان عثمانینک تورکیه خارجنه چیقارلمسنه دائر شیخ صفوت افندی ایله الی رفیقنک تکلیف قانونیسی .

۲ — شرعیه و اوقاف ، ارکان حربیه و کالتلرینک الغاسنه دائر سعرد مبعوثی خلیل خلقی افندی والی رفیقنک تکلیف قانونیسی .

۳ — توحید تدریسات حقننده صاروخان مبعوثی واصف بک والی رفیقنک تقریرلری وارد اولمشدر .

مقام ریاستده بولنان فتحی بک — افندم ! متعدد امضالره کلن بو تکلیف قانونیلرک ، درحال مذاکره سنه دائر تکلیفلر واردر . رأی عالیکنزه وضع ایده جکم . دیدی و انجمنلره کیتمه دن ، درحال مذاکره سنی رأیه قویدی و قبول ایدلدیکنی بیان ایتدی .

ایلیک اعتراض ، قسطنیونی مبعوثی خالد بک طرفندن واقع اولدی . مذاکره نک جریانی اناسنده ، خالد بکه دها بر ایکی ذات التحاق ایتدی ، تکلیفلرک لهنده ، اوزون بیاناتده بولنان بر جوق قیمتی خطیلر کرسییه چقیدیلر . تقریر صاحبیلرندن بشقه ، مرحوم سید بک وعصمت پاشانک علمی و مقنع خطابه لری هر زمان ایچون مطالعه یه شایاندر . مذاکره و مناقشه بش ساعت قدر دوام ایتدی . ساعت ۶،۴۵ ده مذاکره ختام بولدینی زمان ، تورکیه بویوک ملت مجلسی ، ۴۲۹ ، ۴۳۰ و ۴۳۱ نجی قانونلرینی چیقارمش بولونیوردی .

بو قانونلره نظر آ « تورکیه جمهوریتنده ، معاملات ناسه دائر اولان احکامک تشریع و انفاذی تورکیه بویوک ملت مجلسی ایله اونک تشکیل ایتدیکی حکومت هائده » و « شرعیه و اوقاف و کالتی ملغا ، اولدی . تورکیه داخلنده کی بوتون مؤسسات علمییه و تدریسیه .. بالجمله مدرسه لر معارف و کالتنه دور وربط ایدلدی .

خلیفه خلع و خلافت مقامی لغو اولندی و مخلوع خلیفه و عثمانلی سلطنت مندرسه سی خاندانک بالجمله اعضاسی ، تورکیه جمهوریتی مالکی داخلنده اقامت ایتک حقندن ابدیاً ممنوع قیلندی .

§ افندیلر ، خلافت مقامنک محافظه سنده ، دینی و سیاسی منفعت و ضرورت بولندینی ذهاندنه بولنان بعض ذوات ، عرض ایتدیکم قرارلرک آلتقده اولدینی ، صوک دقیقه لرده ، خلافتک ، طرفندن درعهده ایدلمسی تکلیفنده بولندیلر .

بو کیلره ، ایجابی کی ، درحال رد جوابی ویرمشدم .

بالوسيله ، ديكر بر نقطه ي ده عرض ايديم . بويوك ملت مجلسي ، خلافتي لغوايتديكي زمان ،
 آنطاليه مبعوثي ، علمادن راسخ افندي ، هلال احمر نامه ، هندستانده بولنان برهيتك رياستنده
 ايدى . راسخ افندي ، مصره اوغرا يارق آنقره يه عودت ايتدى . بندن ملاقات طلب ايدرك
 شويانانده بولندى : (سياحت ايتديكي مملكتلرده اهل اسلام ، بنم خليفه اولمى ايتيورهش ..
 صاحب صلاحيت اسلام هيئتلى ، راسخ افندي ني ، بكاو خصوصى تبليغ ايتك ايچون توكل
 ايتمش ..) راسخ افندي به ويرديكم جرابده ، اسلاملك بكاو لان توجهو محبتلرينه تشكر ايتدكن
 صوكره ، ديدم ، كه ذات عاليكز علماي ديندنسكز ! خليفه لك رئيس دولت ديمك اولديغنى بيليرسكز .
 باشارنده ، قراللى ، ايمراطورلى بولنان تبعه لك بكا ايصال ايتديككز آرزو و تكليفلى
 بن ، ناصل قبول ايدم بيليرم . قبول ايتدم ، ديسم ، بوا ، اوتبعه لك ، متبوعلى راضى اولورمى !
 خليفه لك امر و نهى ايفا اولنور . بنى خليفه ياقى ايسسته نلر ، امرلىرى انفاذه مقتدر ميدرلر ؟
 بناء عليه موضوعي ، مدلولي اوليان موهوم بر صفى طاقتمق كولونج اولزمى ؟
 § افنديلر ، آچيق وقطى سويله مى يم ، كه اهل اسلامى بر خليفه هيولاسيله حالا اشغال
 و اغفال غيرتنده بولنانلر ، يالكز و آنجق و آنجق اهل اسلامك وبالخاصه توركيه لك دشمنليرد . بويله
 برايوونه ربط خيال ايتكده ، آنجق و آنجق جهل و غفلت اثرى اوله بيلير .
 رؤف بكلك ، وهيب باشلك ، چركس ادهم ورشيدلك بوتون يوز اليلكلك ، ملاغلاخت
 وسلطنت خاندانى منسوبلرينك بوتون توركيه دشمنلرينك ، آل الله ويردرك عليهمزده كي حرارتلى
 سعى وغيرتلى ، دين غيرتيله مى وقوع بولمقدهدر ؟ حدودلريمزه ، ياديشيق ، مركزلرله حالا
 توركيه يي محو ايتك ايچون « مقدس اختلال » نامى آلتنده حيدود چته لرى ، سوء قصد ترتيبلى
 ايله چيلغنجه عليهمزده چالیشانلرك حقيقه مقصدلى مقدسميدر ؟ بوكا اينامق ايچون جدا ، قره
 جاهل و قوبوغافل اولمق لازمدر .
 ام اسلاميه يي وتورك ملتى بودر كه ده فرض ايتك واسلام عالمك نزاهت وجدانيه سندن ، نزاکت
 خلقيه سندن سفيلى وجانيانه مقصدلر ايچون استفاده يولنده دوام ايتك آرقق ، اوقدر قولاي
 اوليه جقدر . كستاخلغكده بدرجه سى واردر .

* *

مدى ، محترم افنديلر ، آرزو ايدرسه كز ، سزه ، بويوك بر (قومپلو)
 حقه ده معلومات ويره يم .

۱۳۴۰ سنه سى تشرين اولنك ۲۶ نجى كوني ، كچ وقت ، برنجى
 ردو مفتشك ، مفتشكدن استعفا ايتديكندن خبردار ايدلدم . مفتش
 پاشانك ، ارکان حربيه عموميه رياسته ويرديكي ، استعفانامه سى عينا شودر :

« ارکان حربيه عموميه رياسته »

« برسنه لك اردو مفتشلكم زماننده كرك نفتيشلرم نتيجه سى ويرديكم راپورلك و كركسه

اردو مزك تعالى وتقويه سی ایچون تقدیم استدیكم لایحه لرمك نظر دفته آلتدیغنی کورمكله تأثر ویاسم فوق العاده در. عهدمه دوشن وظیفه می مبعوثلق صفیهلدها مسترخ الوجدان یابه جقمه قناعت نامه حاصل استدیكمدن اردو مفتشلكندن استعفا استدیكمی عرض ایلرم افندم .

مدافعه مایه وكالتنده عرض اولمشدر. ۲۶ تشرین اول ۱۳۴۰ . كاظم قره بگر «
بو استعفا نامه نك آلتنده ، رنكلی قلمله ، شونلر یازیلیدر . « استعفایه موافقت استدیكمی بیلیدرم . فكرنده اصرار استدی . یاربین وظیفه تشریعیه سنه عودت ایده جكنی بیلیدردی . »
بوسطرلك آلتنده امضا یوقدر . فقط ، ارکان حربیه عمومیه رئیس طرفندن یازلدیغنی آ كلاشیلور .
بوسطرلك آلتنده ، قمر می مر كبله یازلمش ، شونوطار واردر : « - ویریلن راپور ولا یحعلرك كافه سنی كوریم . - بونلرك هانكی موادی حقنده نلر یایلمش وهانكی مواد یایلمه مش ، اونلری دوسیه لرله كوریم . » بونوطارك آلتنده کی تاریخ ۲۸ تشرین اولدر .

افندیلر ؛ كاظم قره بگر پاشانك راپورلری ولا یحعلری ارکان حربیه عائد اولدیغنی شعبه لرحه تدقیق اولمش محتویاتندن شایان قبول و قابل تطبیق اولانلر نظر دفته آلتمش و تطبیق ایدلمش ایدی .
آنحق تطبیق دولتک استطاعتی خارجنده بولنان و بار قیمت علمیه بی حائز اولمیوب خیالی و عندی اولان تكلیف لری بالطبع نظر دفته آلتامشدی . كاظم قره بگر پاشابه راپورلر ولا یحعلر ویردیكندن دولایی بر تقدیر نامه ده ویرمكه لزوم كورولممشدی .

۳۰ تشرین اول كونی ، ده ، ایكنجی اردو مفتشی علی فؤاد پاشانك قونییه دن كلدیكی بیلدیرلدی .
كندیسنی ، آقشام یمكنه ، چاك قیایه دعوت ایتدم . كچه وقتیه قدر ، بگله دیکم حالده ، پاشا كلدی .
كندیسنی ، آراتیر كن ، مطلع اولدم ، كه فؤاد پاشا ، آنقریه موصلتنده رؤف بك طرفندن استاسیونده استقبال اولمش ، مدافعه ملیه وكالتنه و بعض رفقا ایله قیصه تماسلردن صو كره ، ارکان حربیه عمومیه ریاستنه كیتمش ، بر مدت فوزی پاشا ایله ملاقاتنده بولمش ، چیقار كن ، فوزی پاشانك یاورینه ، شو كاغدی براقش :

۳۰ - ۱۰ - ۳۴۰

« ارکان حربیه عمومیه ریاست علیه سنه »

« مبعوثلق وظیفه تشریعیه سنه باشلایه جقمدن ایكنجی اردو مفتشلكندن عفویمی عرض واسترحام ایلرم افندم .
آنقره مبعوثی

علی فؤاد

افندیلر ؛ مبعوثلقدن استعفا استدیكی ، مجلس ریاستنه بیلدیرمش اولان ، رأفت پاشانكده استعفا نامه سنك رؤف بك طرفندن كری آلدیرلدیغنی او كره نمشدم .
دوملو پكار مراسمنی متعاقب ، بروسه وقره دكز سواحلی ایله ارضروم حوالیسینده دوام ایدن بر بحق آیلق بر سیاحتدن صو كره تشرین اولك ۱۸ نجی كونی آنقریه عودت ایتشدم . بر جوق مبعوث آرقداشلر وسائر طرفندن استقبال اولمشدم . بومیانده آنقره ده بولنان رؤف ، عدنان بكلری كورمه مشدم . حالبوكه ، اظهار اغبرار کی تلقیسی بك ممكن اولان بو طرز حركتلر نه انتظار ایتیموردم .

افندیلر ؟ بر قومپلو ، قارشوسنده بولندیغمزده ، بر ثانیه دخی تردد ایتمدم .

§ بو وضعیت ومنظره ، شویله تحلیل ومطالعه اولنه بیلردی : برسنه اولدن ، رؤف بکک هیئت وکیله ریاستندن چکیلدیکنندبری ، رؤف بک ، کاظم قره بکر پاشا ، علی فؤاد پاشا ، رأفت پاشا ، وسائر آره سنده بر ترتیب دوشونولمشدر . بونده موفق اوله بیلیمک ایچون اردوبی آله آلمق لزوملی کورولمشدر . بو مقصدله ، کاظم قره بکر پاشا برنجی اردو مفتشلکنه تعیین اولندقدن صوکره ، سابق قوماندانلی منطقه سی اولان ، شرق ولایتلرنده دولاشیرکن ، علی فؤاد پاشاده بولتیقه دن حظ ایتمدیکنی و حیاتی عسکرلک مسلکنه حصر ایلمک ایستدیکنی ایلری سورهرک ترفیعاً ایکنجی اردو مفتشلکنه کیتدی . اوچنجی اردو مفتشی اولان جواد پاشانک وبومفتشلک داخلنده کی قول اردونک قوماندانی اولان جعفر طیار پاشانک ده عینی ترتیه داخل اوله بیله جککری قبول ایتدیلر . برسنه ، اردولر اوزرنده ، کندی نقطه نظرلرینه کوره چالیشدیلر وار دولری کندی لهلرنده قازاندقلرینه ذاهب اولدیلر . استعفا لرندن اول ، بعض قوماندانلری کندیلرله برابر حرکتیه اماله ایچون چالیشدیلر . بو برسنه طرفنده ، جمهوریتک اعلانی ، خلافتک لغوی کی اجرا آتمز ، مشترک ترتیب صاحب لری ده ازیاده بر برینه تقرب و مشترک حرکتیه سائق اولدی . حرکتیه بولتیقه بولندن کجه جککردی . بونک ایچون ، مناسب آن وفرصته مترقب ایلدیلر . سیاسی ساحه ده واردوده حاضرقلری کافی عد ایدیورلردی . فی الحقیقه ، رؤف بک وامثالی فرقه ایچنده محافظه سنه موفق اولدقلری وضعیتلری ایله مجلسک تعطیل دورینه تصادف ایدن آیلرده ، اعضا اوزرنده ویکی اتحادیه موفق اوله میان ، ایکنجی غروپ منسوبلری واسطه سیله ، بوتون مملکتده ، ماتنی علمه مزده افساد ایچون چالیشمق فرصته مالک اولدیلر . مملکت داخلنده بعض خفی تشکیلات و تشبثاتده کچدیلر . استانبولده وطن ، طنین ، توحید افکار و صوک تلغراف و آطنه ده عبدالقادر کمالی بک طرفندن چیقاریلان (طوق سوز) کی غزته لرله برلشدیلر . بو غزته لرله علمه مزه بر (بر آنونیم تعرضه) کچدیلر . مملکتده عمومی بر تشقت افکار حاصل ایتدیلر . حکامری منطقه سنده ، اردومزله نسطوری تأدیباتی یاقمقده اولدیغمز ر صره ده ، انکلتزه دخی حکومتیه بر اولتیمونوم ویردی . مجلسی فوق الماده اوله رق اجتماعه دعوت ایتمدم . انکلتزه نک ، اولتیمونونه ، معلوم اولدینی وجهله جواب ویردک . حرب احتمالی کوزه آلدق . ایشته بحث ایتمدیکمز ذوات ، بومشکل آنده ، بر اجنبی دولتک بزه هجوم ایده بیله جکی زمانده ، کندیلرینکده ، بزه ، تعرض وهجوم ایدرک هدفرینه سهولته واصل اوله بیله جککری تخیل ایتدیلر . محاربه یه حاضر و آماده بولندیرمغه مجبور اولدقلری اردولرینی باشسز بر اقوب ، وقتیه له حظ ایتمدکلرینی افاده ایلدکلری ، بولتیقه ساحه سنه شتاب ایتدیلر .

اجتماع ایش اولان مجلسده ، اورته یه آتیلان بر مسئله ده ، بوشتابی تمجیل ایده جک ماهیتده ایدی . فی الحقیقه ، مبعوثلردن خواجه اسمد افندی ، ۲۰ تشرین اول ۳۴۰ تاریخلی تقریرله ، مبادله واسکان مهاجرینه طائد ولیلی مکتبلره نه قدر مجانی طلبه آلدنیغه وزه لرده ابتدائی مکتبلر آچیلدیغه دائر برطاقم سؤالری طائد اولدقلری وکیللردن صوریوردی . بوسؤاللرک ، شامل اولدینی

خصوصات ، جداً ملتی علاقہ دار ایدن مسائل ایدی . بومسئلہ لر ، وکیللری تقید ایتک ایچون پک مساعد ایدی . بالخاصہ ، مبادلہ واسکان ایشلرندہ ہر کسی مشغول ایدن نقطہ لری ایدی . بالذات بن دخی سیاحتیم ائناسندہ کی مشہود ائمہ ، مبادلہ واسکان ایشلرینک صورت جریانندن شکایت اتمش و آقرہ بہ عودئندہ بو وکالتک لقویله ، بوتون حکومت وسائطنک بوخصوصہ علاقہ و فعالیتنی تأمین ایدہ جک بر شکلی ، حکومتہ تکلیف ایتش ایدم ؛ بوندہ مطابق قالمشدرق . بو خصوص دخی تعرضہ کچہ جکلرک بو زمیندہ ، چوق طرفدار قازاملری احتمالی تقویہ ایتکدہ ایدی . افندیلر ، قومیلوی کشف ایتد کدن سوکرہ ، ندیری نی بولمقدہ مشکلات اولمدی . براقدیغمز نقطہ دن اعتباراً وضعیتی صفحہ صفحہ عرض ایدہ یم .

خواجہ اسعد افندیکنک ، سؤال تقریری ۲۷ دہ یعنی قرہ بکر پاشانک استعفا سنک فرداسندہ استیضاحہ قلب ایدلمشدی . فؤاد پاشانک استعفانامہ سنک نارنجی اولان ۳۰ تشرین اول کونی مجلسدہ استیضاح باشلامشدی . بوکونک آقشامی ، یمکہ انتظار ایتدیکم فؤاد پاشا کلدی . فقط ، باش وکیل عصمت ومدافعہ ملیہ وکیل کاظم پاشا لکلدی .

چوق قیصہ بر مداولہ افکار قومیلوہ قارشی صورت حرکتی تقرر ایتدیردی . در حال تلفونلہ ، مبعوث بولغان ، ارکان حربیہ عمومیہ رئیس فوزی پاشا حضر تلرندن ، مبعوثلغندن استعفا ایتدیکنی ، مجلس ریاستنہ بیلدر مسنی رجائتدم . بو فکرنی اولجہ مدافعہ ملیہ وکیلنہ بیلدر دیکنہ ذاتاً مطلع اولدیغم پاشا ، رجائی در عقب اسعاف ایتدی . مبعوث اولان قوماندانلر دہ شو شیفرہ تلغرافی چکدم :

اوچنجی اردو مفتشی جواد پاشا حضر تلرینہ

- ق ۱ ق . عزالدین « «
- ق ۲ ق . علی حکمت « «
- ق ۳ ق . شکری نائی « «
- ق ۵ ق . فخرالدین « «
- ق ۷ ق . جعفر طیار « «

شیفرہ ماکنہ باشندہ در .

۱ — بکا اولان اعتماد و محبتکزرہ استناداً کوردیکم جدی لزوم اوزربنہ در حال مبعوثلغندن استعفانامہ کزی ، تلغرافلہ مجلس ریاستنہ بیلدر مکزی تکلیف ایدرم . مهم اولان وظیفہ عسکریہ کزہ بلا قید و شرط حصر موجودیت ایتک ، سببی ، شایان قیددر .

۲ — ارکان حربیہ عمومیہ رئیس مشیر فوزی پاشا حضر تلری عینی لزومہ مبنی تکلیفم اوزربنہ استعفانامہ سنی ویرمشدر .

۳ — اوچنجی اردو مفتشی جواد ، ق ۱ عزالدین ، ق ۲ علی حکمت ، ق ۳ شکری نائی ، ق ۵ فخرالدین ، ق ۷ جعفر طیار پاشا لر حضراتنہ یازلمشدر .

۴ — تلغراف باشندہ کیفیتدن خبردار ایتکزرہ منتظر یم .

رئیس مجلس

غازی م . کال

۴۰-۱۰-۳۰

افندیلر ۳۰، تشرین اول صباحنه قدر، برنجی قول اردو قوماندانی عزالدین پاشادان ازمیردن؛ ایکنجی قول اردو قوماندانی علی حکمت پاشادان قره‌سیدن؛ اوچنجی قول اردو قوماندانی شکری نائی پاشادان پانقالیمدن؛ بشنجی قول اردو قوماندانی فخرالدین پاشادان آطنه‌دن؛ ماکنه باشنده آلدیغم جوابلرده، تکلیفمک حرفیاً و درعقب تطبیق اولندینی بیلدیرلدی.

افندیلر؛ بوکزیده قوماندانلرک، بووسیله ایله‌ده، حقمده کوستردکری بویوک امنیت و اعتماد بوراده تشکر ایتمکی بروطفه عدا ایدرم.

§ اوچنجی اردو مفتشی ایله، یدنجی قول اردو قوماندانک دیاربکردن ویردکری جوابلر عیناً شونلر ایدی:

مفتش پاشانک جوابی:

دیاربکر

۳۰-۱۰-۳۴۰

آقره‌ده رئیس جمهور غازی پاشا حضرتلرینه

ذات فخیانه‌لرینه قارشی اولان اعتماد و محبتدن امین بولملرینی عرض ایلر و آنجق بوبله بروطفه وطنیه‌دن مستعجلاً فراغله ملت و دائرة انتخابیه نظرند مسؤل و معاتب طوقلمه منلغم ایچون امر بیوریلان استعفای ایحاب ایتدیرن اسبابک توضیحه مساعده دولترینی حرمله استرحام ایلرم.

اوچنجی اردو مفتشی

هراد

قول اردو قوماندانک جوابی:

دیا بکر

۳۰-۱۰-۳۴۰

رئیس جمهور غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

۱ — ذات سامی ریاستپناهیلرینه قارشی پرورده ایلدیکم حرمت و محبته اعتماد بیورولسنی رجا ایدرم.

۲ — بودقیقه‌ده دائرة انتخابیه‌له هیچ بر استشاره‌ده بولمندن تکلیف فخیانه‌لرینی قبول ایتمککم نظر ملتده مسؤل اولقلانی موجب اوله بیلر.

۳ — منافع وطن و ملت مبعوثلقدن درحال استعفای ایحاب ایتدیر بیوروسه قرار قطعی ویره بیلیمککم ایچون وضعیتدن تنویر بیورولقلغی عرض واسترحام ایدرم افندم.

ق ۷ قوماندانی

مصرف طیار

§ هر ایکی تلغرافده، حقمده کی اعتماد و محبت تأمین اولندقدن صوکره، دائرة انتخابیه‌لرینه قارشی وضعیتلرندن بحث اولمقده و تکلیفمک سبی صورولمقده در.

ویردیکم جوابی عیناً عرض ایدهیم:

۳۱-۱۰-۳۴۰

ماکنه باشنده شیفره :

اوچنجی اردو مفتشی جواد پاشا حضرتلرینه

ق ۷ . ق جعفر طیار پاشا حضرتلرینه

قوماندانلرک مبعوث بولملری اردوده و امرو قومانداده مطلوب انضباط ایله غیر قابل تألیف اولدیغنه قناعت حاصل اولمشدر . برنجی وایکنجی اردو مفتشلرینک وظیفه لرندن استعفا ایدرک مجلسه عودتله اردولری مناسب کورولمین برزمانده باشسز براقش اولملری بومطالعہنی تأیید ایدر . دائرة انتخابیه کز خلقی اردونک سلامت انضباطی ایچون اعطا بیوره جفکز قراردن البته ممنون اولور . سابق اشعارمه نظر آ قرارکزک بیلدیرلمسینی رجا ایدرم .
رئیس جمهور

غازی . م . کمال

§ بو اشعارمه جواد پاشانک جوابی شودر :

دیاربکر

۳۱-۱۰-۳۴۰

ماکنه باشنده

رئیس جمهور غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

أمر و قومانداده مطلوب انضباط ایله غیر قابل تألیف اولدیغندن قوماندانلرک مبعوث بولنملری حقننده کی قناعت ریاستپناهیلرینه بونون قلمله اشتراک ایدر و حین انتخابده عفویمی خاکبای فخیانه لرندن استرحامکده بوقناعته معطوف ایدوکنی عرض ایلرم . آنحق بوکون مقام فخیانه لرندن ویرین بر أمر ایله مبعوثلقدن استعفانک تخمین دولتلری وجهله ملت و دائرة انتخابیه جه ابی کورولیه جکنه قانعم و بو قناعتله هیچده مناسب کورمدیکم شو مهم زمانده اردودن ایرلمه مضطر قاله جغمی دوشونهرک متالم اولدیغمی عرض ایلرم .
اوچنجی اردو مفتشی

جواد

§ جواد پاشا ، آنقره به کلدکدن صوکره ، وضعیتی آ کلامش و تکلیفمک لازم التطبيق اولدیغنه قانع اوله رق ، درحال ، مبعوثلقدن استعفا ایلمشدر . مشارالیهک ، احداث ایدلک ایسته نیلن وضعیتلره هیچ بر تماس وعلاقه سی اولمدیغی بزجه ده تحقق ایتمشدر . کرچه ، کاظم قره بکر پاشا ، استعفا ایتدیکنی فلان کون و فلان ساعتده کی تصریحانله چوق قوماندانلره و بو میانده جواد پاشایه ده بیلدیرمش ایسه ده ، بو اشعار دیاربکرده ایکن تکلیفمک سبب حقیقیسینی آ کلامقده زرددی موجب اولقدن بشقه بر تأثیر یایمه مشدر .

جعفر طیار پاشاده بو جوابی ویردی :

دیاربکر

۳۱-۱۰-۳۴۰

ماکنه باشنده

آنقره ده : رئیس جمهور غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

مبعوثلق و قوماندانلق صفتلرندن برینک شخصمزدن نزعی لزومی تدسیب بیورولدیغی تقدیرده

وظائف مليه نك اكه محترمی عدايلديكم وظيفه تشریعیه بی ایفای ترجیح ایلکده اولدیقمی حرمتلرمله
عرض ایلرم افندم .

ق ۷ فرماندانی میرلوا

جعفر طیار

فندیلر ؛ مبعوث اولان ارکان حربیه عمومیه رئیس و قوماندانلر، اردوده
سیاستله علاقه دار عنصر بولمیسند کی محذوری تقدیر ایدرك ، بوباده کی
تکلیفی حسن تلقی و بکا فعلاً اعتمادلرینی اظهار ایتدکن صوکره
جواد و جعفر طیار پاشالرك مفتشلك و قوماندانلقده قالملی جائز
کوريله مزدی . بناء علیه در حال عسکری وظیفه لرینه ختام ویرلدی .

یرلرینه ایجاب ایدنلر تعیین و کیفیت مدافعه ملیه وکالتجه هموم اردویه تعمیماً تبلیغ اولندی .
کاظم قره بکر و علی فؤاد پاشالره ، مدافعه ملیه وکالتی طرفندن بر امر تبلیغ اولنهرق ،
یرلرینه تعیین اولنان ذوانه وظائف عسکریره لرینی علی الاصول دور و تسلیم و انبای ایتدکن صوکره
مجلسه داخل و وظیفه تشریعیه لرینی ایفایه مأذون اولایله جکری بیلدیرلدی . بو خصوص
باش وکیل طرفندن مجلس ریاستنده رسماً بیلدیرلدی .

مجلسه کیرمش اولان ، کاظم قره بکر و فؤاد پاشالر ، مجلسدن چیقارلدی . فؤاد پاشا
وظیفه عسکریه سنی ختامه ایردیرمک اوزره ، تکرار قونیه کیتدی . کاظم قره بکر پاشا ،
صاری قامیشدن کله جک اولان خلفنه انتظاراً مجلس خارجنده قالمغه مجبور ایدلدی . مبعوثقلرینی
محافظه اتمک ایسته ین ایکی قوماندانک اردو ایله علاقه سی قطع اولندی . بو صورتله قومپلو
ترتیب ایدنلرك مجلسه وافکار عمومیه به قارشی ، اردوایله باقمق ایسته دکری ، بلوف ، میدانه چیقارلدی .
افندیلر ؛ ۱ تشرین ثانی ۳۴۰ کونی مجلسک ایکنجی اجتماع سنه سی ایدی .

بو مناسبتله ، جلسه بی ، بن کشاد ایتدم . معتاد لفظی ایراد ایلدم . بن ، ریاست کرسیسنی
ترك ایتدکن صوکره ، فوزی ، فخرالدین ، عزت الدین ، علی حکمت ، شکری نائلی پاشالرك
استعفانامه لری و باش وکیل پاشانک ، اردوده قوماندان تبدلنه عائد ۳۱-۱۰-۳۴۰ تاریخلی تذکره سی
صره ایله او قوندی . مجلس ، ۵ تشرین ثانی کونی اجتماع ایتک اوزره ، جلسه تعطیل ایدلدی .
افندیلر ؛ کاظم قره بکر پاشا ، ۱ تشرین ثانی ۳۴۰ تاریخلی بر تذکره ایله مجلس ریاستنه
مراجعت ایدرك ، مدافعه ملیه وکالتنک ؛ کنديسنی مجلسه التحاقدن منع ایتدیکندن شکایت
ایتدی . ۵ تشرین ثانی کونی ، مجلسده او قونان بو تذکره ده ، کاظم قره بکر پاشا ، دیوردی ، که
استعفامدن بش کون صوکره (۳۰-۱۰-۳۴۰ جمعه کونی آقشامی کیجه لین) مدافعه ملیه
وکیلنک صاری قامیشدن کله جک اولان اصلک ورودینه قدر بنی مجلسه التحاقدن آلیقویمق
ایسته ین بر تبلیغی آلام . تذکره ، شو جله ایله ختام بولیوردی : « معافیله بو خصوصده ،
صلاحیتدار اولان مجلس عالینک قرارینه انتظار ایلدیکمی عرض ایلرم . »

کاظم قره بکر پاشا ، مدافعه ملیه وکالتنده عینی تاریخده بر تذکره یازهرق ، « دور و تسلیم
وسيله سیله غیرمعین بر مدت ایچون وظیفه تشریعیه به دوام اتمه مکلمکم تبلیغ بیوریلور . » استعفا

ایتدیکم کون ، اصیله انتظار بختی ایلری سورولمه مشدی . « بش کون صو کره بیلیم نهدن بویه
بروسیه احداث بیورلدی . » ، « مجلسه التحاق ایتدکدن صو کره ولوموقت بر صورتده اولسون
تکرار بر وظیفه بی قبول ، هم آرزومه ، هم ده بویوک ملت مجلسنک قرارینه متوقف اولدیغندن
کیفیتی مذکور مجلس ریاستنه یازدیغی عرض ایلرم . . »

§ افندیلر ، « اردومزک تعالی و تقویه سی ایچون » لایحه لر تقدیم ایتدیکندن بحث ایدن واونلر
نظر دقته آلتدیغندن « تأثر و یأسم فوق العاده در » دین سابق مفتش پاشا ، مملکتک اوچده برینه
شامل قوص قوجه براردوی ، کیفنک ایستدیکی آنده ، بش سطرلق بر کاغذله باشسز براقه نك
نه قدر خفیف و اردونك تعالی و تقویه سی نقطه نظرندن اساس اولان انضباطی نه درجه مخل بر حرکت
اولدیغنک فارقی کورونمور . نظر دقته آلتدیغی ادا ایتدیکی راپورلری و لایحه لر یله یاهم مدینی ایشی
دولتک بر اولتیاوم آلدینی و اوندن طولانی فوق العاده اوله رق طولادیغی مجلسده یامغه قالدشدیغی
درمیان ایدن مفتش پاشا ، کنیدیسی کبی حرکت ایدن آرقداش لر یله برابر پك نامناسب بر زمانده ،
اردویه نه فنا بر آنارشی نمونه سی کوستردیکنی آ کلامق ایسته میور . .

اردومزک ، تعالی سی ایچون ، فکر و مطالعه لرینک تقدیر کورم دیکندن مغیر اولان ذات ؛
وظائف عسکریه نك دور و تسلیم نك قانونی بر وظیفه اولدیغی ، اردونك سلامت اداره و انضباطی
ایچون اونی یامغه مجبور بولندیغی بیلمز کبی کورونیور . .

عهده سینده کی وظیفه عسکریه نك ختام بولدیغی ، مجلسه رسماً بیلدیره جک مقامک ، اوکا وظیفه
عسکریه و یرمش اولان مقام اولق طیبی بولندیغی نظر دقته آلیور . .
افندیلر ، کاظم قره بکر پاشانک مجلس ریاستنه اولان تذکره سنی متعاقب باش وکیلک بر
تذکره سی وایکی ملفوفی ده اوقوندی .

باش وکیل پاشا ، قره بکر پاشانک ، مدافعه ملیه و کالته اولان مراجعتی و وکالتک اوکا ویردیکی
جوابی عیناً مجلسه عرض ایدیوردی .

مدافعه ملیه وکیل ، کاظم قره بکر پاشانک ، بوتون مدعیات و مطالعاتک دوغرو اولدیغی
ایضاح ایتدکدن صو کره اوکا « اردو مفتش لکینه عائد وظائف و محرم و ثائقک بالذات » خلفه دور
وتسلیم و انبانی تکرار تأیید و امر ایدیوردی .

عجباء بوسوک اخطاردن صو کره ، سابق مفتش پاشا ، آ کلامشیدر ، که وطنک مدافعه سی
ایچون اردوسنه متعلق مهم وظیفه بی ، محرم و ثائق دولت اونک شخصنه امنیت و تسلیم ایتددر .
اونلری ، دولته ، شخصاً مسئول اوله جق ، خلقی کوسترله دن ، کنیدیلکندن ، ایستدیکنه ترک
وتسلیم ایتسی بویوک بر خطادر ؛ آغیر معامله قانونیه بی مستلزمدر . بونلری آ کلامشیدر ؟

افندیلر ، کاظم قره بکر پاشانی ، مجلسه بر آن اول التحاق ایتدیر مکده ، استعجال ایدنلر ، یادیغمز
معامله بی ابطاله چالیشمقده قصور ایتدیلر . فریدون فکری بک (درسم مبعوثی) ایلک اوله رق
اورته آتیلدی . وهی بک (قره سی مبعوثی) « مجلسه التحاق ایدن بر آرقداشی ، بر اعضایی مذاکره
اشتراکدن ، هر هانکی بر قوت آلیقویه بیلیرمی ؟ بویه شی اولورمی ؟ » دیه خطاب و عتابه باشلادی .

§ محترم مبعوث ، فکر آرقداشنى بر آن اول مجلسده فعاليتنه كچيره بيلمك ايجون ، قانون قونى ، اونك قهار قدرنى واقوت و قدرنى استعمال ايجون ، مجلس مالينك وملك امنيت و اعتمادينه مظهر اولمش انسانلرك عزم و قرارلارنده نه درجه قطى اولدقلىرى اونوتمش كچي كورونيوردى . — عصمت پاشا نك بياننى ، بو يايغارلرى صوصودوردى . بوكا دائر اولان مذاكره قياندى . پاشالره ؛ ورييلن اوامر حريفاً تطبيق ايتديرلدى . § مجلس ، عمومى مذاكره سنه كچدى . موضوع بحث مسئله (مبادلله ، اعمار ، اسكان و كالتندن) استيضاح ايدى .

باش و كيل عصمت پاشا ، كرسى يه چيقرق شو تكليفده بولندى : — « برچوق خطيبلرك اعمار و اسكان ايشلرى اوزرلنده دكل ، مختلف و كالتلره عائد ايشلره تماس ايتدكلرني كوردم . حتى بعض خطيبلر ، باش و كيلك ، دولتك سياست داخليله و خارجيه سى حقيده عريض و عميق تفصيلات و يرمىسى آرزوسنى اظهار بيورمشلردر . بو آرزولره تماماً و مع الممنونيه اقتفا ايدسيورم . مبادلله و كيل ، مجلس عالينك آراوتنسييله رئيس و كيللكنه انتخاب ايدلشدر . فقط بو مناسبته استيضاحك اهميت و شمولنك هيچ بر صورتله انقطاع ايتمه سنى تكليف ايدرم . بن ، كوزل (ناكيتك) ي سوه ردم . » § بو صورتله ، حكومت ، صحنه نك پرده سنى قالديردى و او يون حاضرلى ياپانلرك ، او يونلرني تطبيق ايتمى تعجيل ايتدى . حكومت ، مصادمه يي آچيقدن وجهه دن قبول ايتمش بولونيوردى . افنديلر ؛ لهده و عليهده اولق اوزره اوتوز قدر خطيب سوز سويلدى . عدليه و معارف و كيللرى ده بيانلنده بولنديلر . مناقشه بش ساعت نتيجه سز دوام ايتدى . استيضاح مذاكره سى ايرتسى كونه تعليق ايدلدى .

ايرتسى كونى ، اوكلندن صوكره ساعت ۲،۳۰ ده مذاكره يه باشلاندى . ايلك ، كرسى يه چيقان ، داخليله و كيلى و مبادلله ، اعمار و اسكان و كالتى و كيلى رجب بك اولدى . اوزون ايضاحات و بيانلنده بولندى . مخالفلر ، يرلردن ، رجب بكه قيصة تعريضلر ياپيولردى . رجب بك بر نقطه ده ، ديدى كه : بعض غزتلر و بعض ذوات ، دييورلر كه آنقره ده بر حكومت وارمش ، مجلسك بوتون تعطيل زماننده ، ملكتى ، نه قدر قانونسز قللر ، نه قدر اصولسزلكلر وارسه ، هپ بونلرله اداره ايتمش .. روايته كوره ، بعض آرقداشلرك بر طاقم كيزلى دفترلر ده وارمش ، اوراده و كيللرك ياپدقلىرى قانونسز حركتلر مقيد ايتمش .. بر كون كله جكمش ؛ مجلس طوپلانه حق و اوراده حكومتى حسابيه چكه جكلر مش . اوزمان او كيزلى دفترلر محتوياتى مواجهه ملتده حكومتدن صوريله جقمش . ايشته ؛ او كون لكشدر ! اودفترلر محتوياتى ، حضور ملتده و كسونلر ! فريدون فكرى بك ، آرقداشلى نامنه جمع صيغه سييله جواب و يردى ؛ — « صره سنده دوكه جكز ! » ديدى .

رجب بك مقابله ايتدى — « دو كو كز افندم ؛ بكه يورز . حكومت ، حضور ملتده ، سينه مسئولىتى دائماً كشاده اوله رق قارشى كزده در » ديدى و شوسوزلى علاوه ايتدى : « ملكستك اهامه ، اغلاقه ،

وضوح سز لڼه ، ترده مخملی یوقدر . آچیق وظیفه تنقید پایلمق سزین ، آفاقه ، برطاقم شبهه بلوطلرینک ، هر کون دولاشدیغنی ، فیصله ایهرق ، تورکیه جمهوریتنک ، بوتاره وجودک ، حیائنده مضر تشوشلار وارمش کی کوسترمک ، بوملکته خیانتدر . « هرکسک کوشهده ، بوجاقده ، قوریدورلرده ، شوراده بوراده ، برطاقم موهوم ظنون باطله ایله افکاری اغلاق ایتمکدنسه ، بوهر کسه متساویاً کشاده اولان ملت کرسیمسند کلوب حقیقی سویله مسی لازمدر . حقیقت سویلممز وینه بومو موهوم تلقینانه دوام ایدیلیرسه ، بوملکتک عاقبتی ایله کوتلی وصیمی برعلاقه اولمديغنه علامت عد ایده جکم . بن شخصاً سویله عد ایده جکم وطن ایدرم ، ملتده سویله عد ایده جکدر . بوکرسی به دعوت ایدیورم نا که ملت ، بیلسین ، حقیقت نه طرفده در . ظن ، وهم ، اسناد ، اتهام نه طرفده در . »

رجب بکدن صوکره ، علیده بیاننده بولنان برطاقم ذوات دیکلندی . اونلرده تجارت وکیلی حسن بک (طربزن مبعوثی) ومدافعه ملیه وکیلی کاظم پاشا جواب ویردیلر .

علیده سوز آلانلر میاننده رؤف بکده واردی . اوکاده سوز صره سی کلدی .

رؤف بک ، اعمار واسکان وکالتندن اولان سؤال واستیضاحک ، حکومتک هیئت عمومیه سنه تشمیلانی موافق بولمه مغله برابر ، باش وکیل پاشانک بوحرکتنی جوانمردانه بولدی وسوزلرینک باشنده « مجلس ، برقصد قارشوسنده بولنان حکومه هجوم وضعیتی آلمشدر . » دیدی .

— یونس نادى بک ؛ « آ کلامدق ! » دیدی . رؤف بک ایضاح ایتدی ؛ دیدی که — « منقدرلر ، حکومه خطاب ایدرکن ، قصداً برایش پامشلاواوکا هجوم ایدیورلر وضعیتی کوریورم . » — رؤف بک ، خطیلرک ، آغیرکله قوللانمه ملری ، حکومتی کوچوک دوشوره جک شکله افادانده بولونیلمامسی کبی ناصحانه ومایمانه بر طور وطرز ایله فریدون فکری بکک تکلیفنه تماس واونی مدافعه ایتدی . درسم مبعوثنک تکلیفی ، (آنکته پارلمانتهر) ایدی ؛ (مجلس تحقیقاتی) هیئت تشکیلنک مستعجلاً تحت قراره آلمسی ایسته نیوردی . فریدون فکری بکک بوکا دائر برتقریری وبوتقریرک تعیین اسامی ایله رایه وضعی ایچونده فریدون فکری بکله برابر ده ۱۶ آرقداشنک دیکر برتقریری واردی .

رؤف بک دیدی ، که « تدقیق هیئت دییه ترجمه ایتدیکم برهیئندن بحث بیورلدی . » — بحث بیوران فریدون فکری بکدر — رؤف بک سوزینه سویله دوام ایتدی :

« وکیللر سویله برهیئنک قبولی ، بوآنه قدر کزیده اولان حسیات وطنیه وملیه یه قارشی برشائبه وبردلت دییه تلقی ایتدیلر . »

یونس نادى بک ، رؤف بکک سوزینی کسدى . « برآز اويله » دیدی . رؤف بک تکرار دوام ایتدی .. « هیمزک لایحطی اولمديغنی قبول ایدرک عرض ایدیورم وبونک لازم اولدیغنی ، (...) بنده علاقه دار اولدیغم ایچون هرکسدن اول ، بن طلب ایدیورم . » دیدی .

§ رؤف بک ، سوز سویلرکن ، مجلسه قارشی چوق حرمتکار اولدیغنی کوسترمک ایچونده وسیله آرامغه اهمیت ویریوردی . برمناسبت کتیره رک دیدی . که « بومجلس مالینک وضع ایتدیکی قانونلره ، بعض صفات توجه ایدلمشدر . (قوریدور قانونلری) دیلمشدر . »

§ رۇف بك ، مجلس عالي به حرمت طلب ايديوردى .
رۇف بك ، مجلس عاليك جمهوريتى اعلان ايدن قانۇنى اوزرينه آلدینی صایغیسز وضعیتک اونوتولدیغنی ظن ایتیش اوله جق !

مظهر مفید بك (دكزلى مبعوثى) « اونی ایلک اوکجه ، رفیق محترمکز مختار بك افندی سويله مشدر . » دیدی . بوسوز ، رۇف بكه استقامت کلامنی دكیشدر تدی . فقط ، مختار بك آلندی . صائب بك (قوزان) سوزه قاریشیدی . نهایت ، مقام ریاستک مداخله و اخطاريله رۇف بك سوزینه دوام ایتدیرلدى .

رۇف بك ، دوندى دولاشدی ، نهایت ، پرنسپ مسئله سنه دایاندی . « شعارمز ، مسلکمز ، بلا قید و شرط ، حاکمیت ملیه اساسیدر . » دیدی .

یونس نادى بكك صداسی ایشیدلدى - جمهوریت !...

§ رۇف بك جواب ویرمدى . باشلادیغنی جمله نی شوصورتله اكمال ایتدی : « حاکمیت ملیه نك ، یكانه تجلیکاهی اولان بویوك ملت مجلسیدر . »

§ (جمهوریت سسلری) بوتون مجلس سالونى دولدوردى .

على صائب بك (قوزان) ، « جمهوریت !... » دیدی .

رۇف بك ، على صائب بكه قونوشمغه باشلادی . احسان بك مداخله ایتدی ، « افاده عالیکیز صریح دکلر رۇف بك افندی . » دیدی .

رۇف بك ، « صریحدر . جوق رجا ایدرم احسان بك افندی . » احسان بك ؛ « اوقدر صریح دکلر . اوزون زماندنبری ذات عالیکیزله آ کلاشه مدق ! » رۇف بك ، احسان بكك یو کسك عدالت حسیله متحسس بولندیغندن ، حاکمک ایتیش اولدیغندن بحث ایدرك اوکا دیدی ، که « برأت ذمت اصلدر . عکسنی اثبات ایدم دکجه ، برطرفی سوء ظن آلتنده بولندیرمق و بویله افاده اتمک دوعرو دکلر . » احسان بك جواب وردی ؛ « حقیقتی افاده ایتمین مظلوندن شبهه ایتمکده حاکم حقیدر . » دیدی .

رۇف بكه ، احسان بك آراسنده کی بر محاوره بو آرز اوزادی . رئیس مداخله ایتدی . رۇف بك دوام ایتدی و « تشکیلات اساسیه قانونده ، وکیللرک وظیفه و صلاحیتی حتمده بر قانون تدوینی موضوع بحث ایدی . بوتدوین ایدلیمی ؟ بونی سؤال ایدرم . » دیدی .

§ افندیلر ؛ قانونلرک مجلس طرفندن تدوین اولنسی طیبی بولندیغنه نظر آ ، رۇف بك ، حکومتدن دکل ، کنديسنک ده اعضا اوله رق داخل بولندیغنی مجلسدن سؤال صوریوردی .

— رۇف بك ، شورای دولت تشکیلاتنه تماس ایتدکن صوکره . « منع شقاوت قانونی تطبیق ایدلمشیدر ؟ کوی قانونی تطبیق ایدلمشیدر ؟ » طرزنده ، داخلیه وکیلندن باشلایه رق ، نافع ، تجارت ، زراعت ، مدافعه ملیه ، عدلیه ، معارف وکیللرینه متعدد سؤاللر توجیه ایتدی . بوتون ، بوسؤاللرله ، رۇف بكك ، ملت و اوردونک نظر دقتنی جلب اتمک ایستدیکی آ کلاشیلیوردی . مثلاً ، قره دره اورمانلری حقمده بر معامله اولدیغنی مطبوعاتده گورمش ؛ او ایش ناصل اولمش ؟

و «فداکار و قهرمان اردو مزك، استقلال حربى متعاقب، حال سفر دن، حضره انتقالنده، بو يوك برانظام و مكانت كوستردىكنى ايشتك وافتخار ايتك . فقط اوندن صوكره ايايه ، اعاشه نقطه نظرندن ، وضعيتى عىنى درجهده قوتله قبول و محاكمه ايدى بيليرمى يز ؟ بو جهندن بزي تنوير بيورملىرى رجايدرز .» ديدى .

رؤف بكك ، بو سؤالك ، مشترك بر سؤال اولدينى ، كندى افاده سندن آكلاشيلور «رجايدرز» ديور . فى الحقيقه ، بو سؤالك ، اوكونه قدر ، اردولرك باشنده بولنان، ايكي اردو مفتشكده اشتراكيله ترتيب ايدلمش اولديغنه حكم ايتيمك همچون برسبب بوقدر .

— رؤف بك ، عدليهده ، تشكيلاتك تحولى دولاييسيله واقع اولان ، تطبيقك ، عدالتى تأمين همچون اك مناسب شكل و صورت اولوب اولديغى اوكرمك ايسيتوردى . معارف و كيلندنده، تحصيل ابتدائى مدتك قانونه مغاير اوله رق همچون آزالتيديفك ايصاحنى طلب ايتدى .

— رؤف بك ، استانبول واليسنك كيجه مانوره سندن ، استانبولك امانته اداره سسنگ ، خالقك حقوقنه تجاوز اولديغندنده بحث ايتكدن صوكره ؛

معارف وكيلى واصف بك ايله مطبوعات آره سنده تىكون ايدن بر حادته دن وبومناستيله معلملردن بحث ايدى كه «معلم اردوسنگ ، منور اردونك شو ويا بو طرفى رجيس ايدر ، تقويه ايدر طرزده نشر يانده بولملىرى ، دوغروميدر ؟»

رؤف بك ، بونك دوغرو اولديغى سويله رك نطقنى شو جمله ايله يتيردى : «الله وطنى ، ملتى و همىزى محافظه بيورسون .»

بو جمله بك ، قارشيلاندينى ، آقشيردن صوكره ، داخليه وكيلى كرسى به چيقدى . كموشخانه مبعوثى ذكى بك اوكا تقدم ايتك داعيه سنده بولدى . وهى بك ؛ «افندم بومسئله وكيلىك مجلسدن استيصاحى اولدى .» ديدى . رياست وكيلىك حق كلامنه دائر ، نظامنامه داخلى بي خاطر لاندى . رجب بكده ، غايت واسع راستيصاحه معروض بولنان وكيلىك ، نظامنامه ايله مؤيد اولان ، سوز سويله مك حقليينه ، مساعد ايدلمديكى تقديرده ، حقيقتك توضحنه ياردم ايدلمه مش اوله جفى بيان ايتكدن صوكره ، توجيه اولنان سؤاللردن كئدينه عائد بولنانلرينه برر ، برر جواب وپردى . بيانقى صره سنده — «رؤف بكك كرسى به بر وضع ناصحانه ايله چيقدىنى اشارتله ؛ بو مجلس ، هيچ بوقت سكون تام ايله حركت ايتمكه مجبور نه برمكتب ونه ده برفن آفاده ميسيدر .» ديدى ، رؤف بكك كرسيده ، بوكون دخى واضح اولديغنه ، آنمكت اسمنى تلفظ ايتيمرك فريدون فكري بكك برسته لك مساعى به عائد واوچ وكالته شامل اولان معناسز ، حقسز ، منطقسز وقتونسز وموازنه حكومتى بيقان برشكلده كى «آنمكت پارلمانتهر» تكليفى طلب ايتديكنه ، هيئت عموميه نك نظر دقنى جلب ايتدى . فريدون فكري بك — برندن ، رجب بكك «منطقسزدر» ديديكنه اعتراض ايتدى . بوسوزى كرى به آلمنى ايستىدى . رجب بك — «كرى به آلمورم افندم ؛ منطقسزدر ، حقيقت اولدينى كى افاده ايديلير ؛ ديدى .» فريدون فكري بكك —

«منطقسز سوزینی قبول ایتیمورم» سوزینه ، رجب بك جواب وپردی ، « فریدون فکری بك - دیدی - سزدها آغیر شیلری قبول ایتیمکه آیشقینسکزر .. »

دها آغیر شیلر ، عدلیه وکیلی نجاتی بك طرفندن توجیه ایدلمش ... فریدون فکری بك «عدلیه وکیلی سوزلرینی کری آلدیلر» دیدی . نجاتی بك ، یرندن فیلایهرق «سوزلریمی کری آلدیم ..» دیدی . برآز کورولتو اولدی . نهایت ، رئیس - رجا ایدرم کورولتویی کسهلم ! دیدی . رجب بك دوام ایتدیکی ایضاحاتنده : « .. برحق ذواتده ، دفترلر وار ایش دیمشدم . شیمدی رؤف بکک سوزلرینه کوره ، حاضر لائش سؤالردن اون ، اون بش دانه سنک ، طرح ایدلمسی فرصتی بوله جغز . ایشته ، افندیلر ، - دیدی - دفترلرک یاواش یاواش مبادیسی چقیور . » رجب بك ، رؤف بکک بیانانده قوللاندینی (تافیق) اشارت ایدرک ، دیدی ، که رؤف بك هم بوتون بوسؤاللری صوریورلر وهمده «اصلا رم - مؤلیتی ویاخود اسقاط کبی برشیی استهداف ایتیمورم» دیورلر . بر استیضاح کونی ، ملت کرسیسنه چیقان ذات ، یا لهده ویا علیهده در . لهده ایسه حکومتی طومسنی ایستر . علیهده ایسه اسقاطنی ایستر و بونی آچیق و صراحتله سوبله مک لازمدر . «یوقسه رؤف بك افندیکنک سوزلری مالایعنی دن عبارتدر . »

رجب بکک بوجهله سی ، رؤف بککه آرملرنده قیسه بر محاوره یه یول آچدی ؛ « فقط تجاوز ایدیورسکزر » ؛ « سزده مداخله ایدیورسکزر .. » کبی سوزلر تعاطی ایدلای . نهایت رجب بك ، بیانانده دوام ایدرک دیدی ، که «محترم افندیلر ، بر طاقم سؤالر صوریورلر . احمد کلشمیدر؟ قانون تطبیق اولنشمیدر ؟

« بورکیه بویوک ملت مجلسی کرسیسی - بویله استیضاح یاپیلیرکن - هدفسز اولهرق صوبله جق وسویلنه جک شیلرد بر مقام اولاماز . » بورایه چقیورلر ، سویلورلر ، سویلورلر ، نتیجهده سویلورم ، سویلورم آما برشی یوقدر دیورلر . بویله اولونجه مالایعنی در وظایه سزدر . وضعیتک تعریفی بودر . « رجب بك سوزلرینه شو بولده دوام ایتدی : چوق دقت ایتدم ، رؤف بك «بورایه چقیدیلر ، صره سی کلدی ، ایجاب ایتدی ، بشقه بر تعریف یابدیلر ، جمهوریت کلمه سنی تلفظ ایدم دیلر . » « محترم آرقداشلر - دیدی - لطیفه ایتیمورز . بویوک بر انقلابدن چقدق ، منور بر استقباله کیدیورز . بوتون احکامی ، بوتون شرائطی ، بوتون وضوحیله بر هدفه یوریورز . » رؤف بکده «نه در بوکوسکونلک ، که صره سی کلش و آرقداشلر بالوسبله فرصت ویرمش ایکن ، یومقدس اسمی ، تافظ ایتمه . کده عناد واصرار ایتمشلردر . » « فقط شایان دقتدر ، بوذات ، استانبولده ، قیامتلی قوپاردی . » « لندن کن هر قونی صرف ایتدی . » و « حضور کزه چقیدینی زمان ، بوتون اونلردن رجعت ایتدی ویمین ایدرک دیدی ، که بن جمهور تجییم . » بوکون کن دیسندن شبهه ایدیورم . بوقاعتک یا کلش اولدیغنه ، اقناع ایتیمکی ، کندیلی ایچون ، بر مسئله عدایدرلر سه ، چقیسونلر کرسیدن ویا بشقه بر محلدن سویلسونلر ، که ! بویله بر ترده محل یوقدر . عکسی تقدیرده ، رؤف بکک جمهوریت اولان مربوطیتندن ، شههم واردر ووشههم دوام ایده جکدر . حقیقت بودر . »

رجب بك ، ایضاحاتی ییتیریرکن ، «محترم آرقداشلر - دیدی - بوکونه قدر بوغاز مزه قدرقان

ایچنده غوریله رق بودعوانی بومقدس وطنک اعتلای قطعینی تأمین ایده جک اولان بودعوانی بوکونکی مرتبه قدر کتیردک. بوکوندن سوکره اک بویوک خطا، ترددلر، شبهلر، وضوحسزلقلردر. بونلرک بزه واردقلرینی کیمسه بیله مز.

رجب بک کرسیدن اینرکن، مقام ریاست، طلبی اوزینه کنندینی مدافعه ایتک ایچون رؤف بکه سوز ویردی.

رؤف بک — سنک هر وقت وهر تردد ایتدیکنر زمانده، بن تکرار یمین وقسم ایتکه مجبور یم؟ دیدی. (مجبورسک) سسلری یوکسلدی. رؤف بک بوسسلره — «خیر افندیلر، کیمسه نک کیمسه دن شبهه ایتکه حتی یوقدر.» جمله سیله جواب ویردی.

بوکا، قره حصار صاحب مبعوثی علی بک، یرندن مقابله ده بولندی. — «سن ده او وقت، بو طوپراقده او طوره مزسک. اجدادیکک، بابا کک وده کک کلدیکی ره کیدرسک. بو طوپراق بونی ایستیور.» دیدی. بونک اوزرینه، رؤف بک مخالف اولدینی نقطه یی ایضاح یوللو بیاناتده بولنهرق دیدی، که «بلا قید و شرط حاکمیت ملیه اساسنه مستند براداره یی، دموقراسی دینیلن خلق اداره سی اساسلرینی تأسیس ایتک ایچون وبواساسلر اوزرینه ملتدن وکالت آلدق.» برطاقم آرقداشلر مز، ملتک بو حقی مجلسدن آلوب شو ویا بومقامه، مجلسی فسخ وقانونلری رد حقی ویرمک ذهنت واستقامتی کوستردیلر. ایشته بن بوکا مخالفم.

رجب بک، بوسوزلره جواب ویردی و ایضاح ایتدی، که رؤف بک اعتراض ومخالفت ایتدیکی زمان هنوز تشکیلات اساسیه قانونی وبویله برطاقم حقلرک کیمسه یه ویرلمسی ویا ویرلمه سی موضوع بحث دخی دکلدی. بومسائلدن، آنجق آیلرجه سوکره بحث اولندی. رجب بک «افندیلر، بومغالطه در» دیدی.

رؤف بک، سبب مخالفتی ابی آکلاته بیلمک ایچون، شویله بر ایضاحده بولنغه لزوم کوردی؛ دیدی، که «افندیلر، دکل خلیفه جی وسلطانجی، بومقامک حقوقی آلمق استعدادنده اولان، هر هانکی برمقامک علیهنده یم.»

رؤف بک، خلیفه جی وسلطانجی اولدینی افاده ایدرکن ریاست جمهور مقامک، رئیس جمهورک علیهنده اولدینی ایضاح واعلان ایدیوردی. ده اول، بالمناسبه بیان ایتدیکنم وجهله، رؤف بک، «تورکیه بویوک مات مجلسی» حکومتی شکلنده مصر ایدی. اسمک تبدیلیله، یعنی جمهوریت عنوانی آلمش اولقله برابر، تشکیلاتک اوماهیته نک محفوظیتی تأمین ایتک ایستیوردی. نه ایچون؟ چونکه؛ ریاست جمهور مقامی، خلافت وسلطنت مقاملرینک حقوقی آلمق استعدادنده ایش..

افندیلر؛ اجتهاد دیسه اورته یه آتیلان بوسوزلر، رجب بکک دیدیکی کی «مالایینی» دکلدن ندر؟ بوکی سوزلره قورولان منطق «مغالطه» دکلدن ندر؟!

— بواجتهادک وبومنتقک معنا ومدلولی، رؤف بکک بوکونکی مساعی وفعالیتی بک کوزل کوسترمکده در. فقط، بزبونی آکلامق ایچون، بوکونلره قدر، انتظار غفلتمده قالامزدق.

بوندن دولای بزی معذور کورسونلر.

§ افندیلر؛ بو کونده استیضاح نتیجه لمدی. مذاکره ایتسی کونه تعلیق ایدلدی. ۸ تشرین ثانی
کونی جریان ایده جک مذاکره به انتظار آ، برآزده، او کونلرده کی بعض نشریاتی کوزدن کچیره لم.
وطن غزته سنک ۵ تشرین ثانی ۳۴۰ تاریخی نسخه سنده کی، باش مقاله ده، حکومتی
تقید ایدلر و مخالف جبهه کوسترنلر مدح و ثنا و حکومت طرفدارلری تقبیح اولمقده در. باش
محرر «هنوز آغزنی آچیان، منقد نامزدلرینه قارشی، هر کون قولاقدن قولاغه یکی بر تجاوز کار
سوز فیصله ایدلر. حکومتی حربه منسوب کیمه تصادف ایدر سه کز او کونک خفی امر بومیسنده
موجود سوزلری عیناً ایشید بر سکر.» دیدکدن سوکره سوزلری تأیید ایچون بر طاقم مثاللر
صایور و «کور کورینه امره اویمایان، حقیقتی کورن و سه یله مک ایسته بن شخصیتلری، ایتداندن
صو صدیر مق ایچون هر واسطه به مراجعت» ایدیورلر و «کیفی اراده، حال طبعینک واستقرارک
فوقنده، بر عامل ماهیتنی محافظه ایده جکدر.» دیور.

افندیلر، محرر «خفی امر یومی» و «کیفی اراده» تعییر لیه، ملت نهی خبر ویرمک
ایستیوردی؟ خفی امر یومیلر ویرن، کیفی اراده سنی حامل قیلان کیمدی؟ بواهملی تعییرلری
قوللانان صاحب مقاله، نهایت، بزه، «ایکی طرفی، بیطرفانه، بر حکم حالیه جانغیروب دیکله مک،
ریاست جمهورک اک نازک و مهم وظیفه سیدر» نصیحتی ویریور. بو وظیفه نک همان یا پالمسینی
ایستیور و چونکه «یارین پک کچ اوله بیلیر!» دیه تهدید ایدیور.

بر کون سوکره، بنم سنه باشی فطقمندن بحث ایدن عینی محرر، «تقید میلی کوسترن اک
مستقل فکرلی وطنداشتری، زمان زمان، بر طرف ایتکه چالیشان انحصارچی بر سیاسی سیستم،
انکشاف و ترقی ایچون، قهر ایدیحی، بر جهنم مقامنده در.» جمله سیله تعقیب ایتدیکمز سیستم حقنده،
پک حقسنز و انصافسنز بر افترا ده بولونیور و «مشئوم کیدیشک معین بر نقطه ده توقیف ایدلسی،
یکی ر چیغیر آچیلیمسی لازمدر» دیه رک، بزه، تکرار وظیفه منزی اخطار ایدیوردی.

وطن محرری، بر کون سوکره یازدیخی «سوقاقده کی آدم» سر لوحه لی باش مقاله سنی
«انشاء الله ابی اولور؛ دیمکدن بشقه یاه حق شی قالمش کی کورونیور.» جمله سیله بیتیریوردی.
§ ۸ تشرین ثانی ۳۴۰ تاریخی وطن غزته سنده انتشار ایدن، بر آتقره تلغرافنده،
«مجلس، یوکسک موقعده بولتائیلرک تصویب اولمقسن، قابینه بی اسقاط ایده میه جکدر» طرزنده،
بویوک حرفلره یازلمش انطباعر و «وؤف بک، دونکی نطقنده، استیضاح خارچنده اهمیتسنز
شیلردن بحث ایتکه، استیضاح طرفدارلرینک موقعی واستیضاح دعواسنی ضعفه دوشوردیکی
سویلنمکده در.» کی خبرلر وارد در.

— وطن غزته سنک، استیضاح دعواسنی تعقیب ایچون صورت مخصوصده کوندردیکی
مخبری، انطباعرلنده بک اصابت کوستره میورسه ده، استیضاح دعواسنک، سبب ضعفی حقنده
ویردیکی خبرده الدائمش کورونمیوردی.

افندیلر، توحید افکارک باش محرری ده، بر سورو باش مقاله لر ایه، مخالفی تقویه و تشجیع
ایدیور و کندینی مدافعه ایدن حکومتک و موافق مبعوثلرک، کندینی مدافعه ایتلرینی و سوز

سویلرینی دخی ایسته میوردی . بوباش محرر، دیوردی ، که « مجلسده ، موافق مبعوثلر بویله ، هر مهم ایشی ، کورولنویه بوغق اکلنجه سنده دوام ایدرک منقدرلی صوصدوردقجه ، عصمت پاشا حکومتی هیچ شهسز اعتماد رأی آله جقدر . فقط بو اعتماد رأینک ماهیت حقیقیه سی ، نهایت ، بر صندوقچه ک ایچنه فضله مقدارده بیاض کاغد آتیلش اولسندن عبارت قاله جقدر)

بو سفسطهلر اوزرنده ، وقفه لزوم یوقدر . بر آزده ، طنین غزنه سینه بقالم ! طنینک ، « سیاسی تخمرات » عنوانلی بر باش مقاله سنده « حرکت ملیه مجاهده سنده بوبوک خدمتلیله تمیز ایش شایان حرمت و اعتماد بعض سیمالر آره سنده بر تشریک حرکت مقدمانی باشلادینی » خبر آاندیغندن و « خلق فرقه سیله و حکومتله صمیمی مناسباتی اولان مطبوعاتک » « بوخبرلی پک ناخوش برشکلده قارشیلاملرندن و تفسیر ایتلرندن » و « ده شمدیدن مستقبل فرقه نی کوزدن دوشوره جک صورتده مطالعات سر دینه قیام » ایدلسندن بحث اولنقه در . مقاله ده ، پروغرام مسئله سینه تماس ایدیلرک ، خلق فرقه سنک پروغرامی اولدیغنه اشارت ایدلکدن سوکره « بز خلق فرقه سندن هیچ نمون دکلز . فقط خلق فرقه سنک پرنسیپلری نامنه سویله ن و کوریلن شیله تماماً طرفداز . » دینیلور و خلق فرقه سی پرنسیپلرندن نه آکلاشیدینی ایضاح اولنهرق « فقط ، عجبا ، حقیقته ده بویله میدر ؟ » سؤالی اورتیه آتیلور . محرر ، بو سؤاله منفی جواب ور ییور و « قارشیمزده بویله بفرقه تجدد و اصلاحات کورمکی کوکلز ایستدیکی ایچون ، خلق فرقه سنی بو دیدیکمز شکلده خولیا ایلورز . » دیور . اوندن سوکره ، محرر ، شونلری سویلیور : « خلق فرقه سنک پروغرامی و سوزلری باشقه در ، طوتدینی بول باشقه در . خلق فرقه سنک ، دموقراٹلی دوداقلرنده در . »

بو مطالعه ک صاحبی ، رنجی جله سیله ، قصد ایدیورسه ، که خلق فرقه سی ، جمهوریت اعلان ایدمکک ، خلافتی لغو ایلیمکک پروغرامنه یازوب اعلان ایتدی و سویله مدی ؛ فقط فعلاً یایدی ، دوغرودر ! آنجق ، ایکنجی جله ایلله خلق فرقه سینه اسناد ایتدیکی دوغرو دکلدر . مقاله صاحبی ، مخالف ذواتک ، موقع اقتداره کچمک ایسته ملرینک مشروعتنی اثبات ایچون ، صرف ایتدیکی برچوق سوزلره شونی ده علاوه ایدیور : « وطن دوشونجه سیله حرکت ایتک ، یالکز موقع اقتداره کی ذاتلره می - من طرف الله - انحصار شکننده بخش اولنور بر فضیلتدر . » طنین باش محرری ۴ تشرین ثانی ۱۳۴۰ تاریخنده ، یازدینی اردو و سیاست عنوانلی بر باش مقاله ده ، شو مطالعه ده بولونیور : « شکل حکومت جمهوریتدر . فقط ، حکومتک یالکز آدینی دیکشدریمک هیچ بر فائده تأمین ایتز . اصل تبدیل ایدلمی ایجاب ایدن نقطه ایشک رو حیدر ، پرنسیپلریدر . بوکون متحده آمریکا استئنا ایدیلیرسه آمریقاده یکریمی قدر مملکت واردر که هپسنک اسمی ده جمهوریتدر . حتی هپ زنجیلردن ترکب ایدن هاییتی بیله بر جمهوریت ایدی . فقط بورالرده جمهوریتک حکومت مطلقه دن فرقی پک آزددر . ارثی بر حکمدار یرینه ، زورلریاست جمهوره چیقمش بر متغلبه کورورز . ایشته بو قدر ! رئیس جمهور نامنی طاشیان مستبد ، کیف مایشا اداره حکومت ایدر ، بر حکمدار مطلق کبی کیف وهوسندن بشقه بر قانون طانماز . »

طنین باش محوری ، بو آمریکا جمهوریتلرندن شیلی یی استئنا ایدرک دیکرلری ایچون دیور ، که « هیچ بریسی ، بوکون ، حقیقی جمهوریت نامنی طاشیمغه لایق دکلدر . چونکه ده موقراسی به ... استناد ایتیمورلر . » ؛ « جمهوریت نامی آلتنده حکومت مطلقه لرك ، حکمفرما اولمسی ، عسکری رؤسا یوزندندر . »

بوراده ، بر آن توقف ایتک ایسترم . افندیلر ؛ بو مقاله ، مبعوث اولان قوماندانلرك ، مبعوثلقدن استعفالری اوزربنه و او مناسبتله یازیلور . فقط ، او یله بر زمانده یازیلور ، که اردولرمزك مفتشلی ، اردولری ترك ایدوب حکومتی اسقاط ایچون مجلسه ککشلردر و بو محرر ، اونلرك موقع اقتداره کچمک ایسته ملرینک مشروعتینی اثبات ایچون دها برکون اول ، ستونلرجه یازی یازمشدر . جمهوریتك حکومت مطلقه دن فرقسز اوله یله جکسه مثاللر کترین و بوکا سبب ، ده موقراسی به استناد ایتمهك اولدیغنی سویله یین محرر ، « حکومت فرقه سنک ده موقراتلنی دوداقلرنده در . » دین ذاتدر . بونک بویه اولمسی « عسکری رؤسا یوزندندر . » دین ذات ، تورکیا رئیس جمهورینک ده رؤسای عسکریه دن بری اولدیغنی بیلان ذاتدر . بو ذاتدر ، که رؤسای عسکریه دن فلان وفلانلری ؛ رؤسای عسکریه دن اولان تورک رئیس جمهوری و رؤسای عسکریه دن اولان تورک باش و کیلی ایله قارشى قارشى به جبهه آلدیرمق ایچون حرارتله چالیشور و صوکره سومدیکی طرفك ییقلیمسنی ، ملته لزوملی کوستره بیلیمک ایچون ، کویا ، شایان تدقیق و عبرت مثاللر سویلیور و « هانکی جنرال معیتنه دها چوق عاصی طوپلایه بیلیرسه ، ریاست جمهوره او کچر . » و « اردو قوماندانلری ، اشقیا رئیسلی بربرلیله چارپیشه رق ، ریاست جمهور موقعن غصب ایدیورلر . » دیور .

افندیلر ؛ بو و بوکا ممائل سوزلرك ، نه مقصده ونه حس ایله یازیلدیغنی ، فرق ایتمهك و بوکی نشریاتك مجلس اعضاسنده و افکار عمومیه ده براقه جخی منفی و مضر تاثیرلری آ کلامه مق ، ممکن دکلدی . فی الحقیقه ، بو افسادکار تاثیرات مع التأسف فعلی عکسلرینی کوسترمشدر .

§ رأفت ، کاظم قره بکر و علی فؤاد پاشالرك ، مدافعه ملیه انجمنه انتخاب ایدله مش اولدقلرندن متأثر اولان عینی جمهوریتی محرر ، بو دفعه ده ، اردو قوماندانلرینک ، اردولره مؤثر اوله بیله جک بر هیئته انتخاب ایدیله مش اولدیغنی ابی بولیور . بو نقطه ده ، پک سودیکنی آ کلامتی ایستدیکی ده موقراسی به امثالدن دخی واز کچیور . بو فکرلری احتوا ایدن جمله لری ، هپ برابر مطالعه ایدلم .

« سیاسیات » سرلوحه سی آلتنده یازلمش یازیلر آره سنده « مدافعه ملیه انجمنی ، ملت مجلسنک هان هان اک آز سیاسی اولان ، حتی سیاسیانله هیچ علاقه سی بولنمیان بر ساحه فعالیتدر . جمله سی اوقونور . محرر ، بو جمله ایله ، مجلسه داخل اولان ، اردو مفتشلینک ، سیاستله علاقه سی بولنمیان ساحه ده چالیشملرینه نهدن ونه ایچون میدان ویرلمدی ؛ دیمک ایستیور . بوکا ، شوبولده ، جواب ویرمک ممکندر . چونکه ، حقیقه ، مدافعه ملیه انجمنی سیاستله علاقه سی

بولنهمق لازم كن ، بر ساحه فعاليت ايسه ، اورايه ، محضا ، سياسياتله اشتغال ايلك اوزره مجلسه
كلش اولانلري ادخال ايلسكده محذور اولديني ايجون !

محرر ، بوجله دن صوكره دوام ايدرك دييوركه ، « بوراده ، وطنك ناموس و استقلالني
مدافعه ايدجك اردوبي ، ادراه ، اصلاح ، تنسيق ايتمهك ودها مترقي بر حاله صوققه خادم
قانونلر تنظيم اولنه جقدر . پولتيقه جيلقي احتراضاته كنديلرني قاپدير ميوبده ، يالكز وطني دوشونلر
ايجون بو وظيفه ، اركان عسكريه آره سنده ، الكمقدر ذاتلره توديع ايلمك بر وجيهه حيتدر ،
بوجله لر اوزرندهده بر آز توقف ايدجكم .

اردونك ، اداره ، اصلاح ، تنسيق واونك دها مترقي بر حاله كتيرلسي مسئله سي چوق مهمدر .
بو خصوصده موظف و مشغول مقام « اركان حربه عوميه » در . بو مقامده محرركده
ديديك كهي الكممتاز اركان عسكريه مز بولمقددر . اردونك اداره سي ، اصلاحي ، تنسيق خصوصاتي
درعهده ايدن بو بويوك اركان حربه ، بو خصوصلرده ، لزوم كوردكجه حكومه تكليفاته
بولنور .

اركان حربه نك و حكومه داخل مدافعه مليه نك عريض وعميق دوشونوب تثبيت ايلدكلري
مسائل ، هر سنه ، اجتماع ايدن (عالي عسكري شورا) طرفندن تدقيق ومذاكره اولنور .
عالي عسكري شورايي ، اركان حربه عوميه رئيسي ، مدافعه وبحريه و كيللري واردومفتشاري
تشكيل ايدر . عالي عسكري شورانك ، تدقيقتدن كچن وتطبيقي موافق كورولن خصوصاتدن
ايجاب ايدنلر ، حكومه تكليف اولنور . بو تكليفلردن تطبيقي ايجون ، كسب قانونيت ايلسي
لازم اولانلر وارسه ، ايسته اونلر مجلسه عرض اولنور . مجلسده ، اصولاً مدافعه مليه انجمنندن
وتعلق اولورسه بشقه انجمنلردن ده كچدكدن صوكره ، مجلس هيئت عوميه سنده مذاكره وتقين
اولنور .

مدافعه مليه انجمننده كي اعضانك عسكرلكدن آكلامسي لازمدر . فقط ، يالكز عسكرلكدن
آكلامسي كافي دكلدر . دولتك ماليه سندن ، سياستندن ودها چوق شيلردن ده آكلامسي
لزومليدر . يالكز عسكرلكدن آكلامق ، اردويه متعلق قانون لايحه لري يايتمق ايجون كافي
كلسه يدي ، اركان حربه عوميه نك تثبيت وعالي شوراي عسكرينك ده تصويندن صوكره آيروجه
بر انجمنده ويا انجمنلرده تدقيقه حاجت قالمازدي . زيرا ، پولتيقه ايله اشتغال ايدن ذوات ،
عسكرلكدن دخي كلش اولسلر ، حياتي ، علوم وفنون وهر كونكي ترقيات عسكريه يي تعقيب
وتطبيقي ايتمهكه امرار ايدن ذواتدن دها متخصص ودها صاحب صلاحيت اوله ماز .

اردونك اداره ، اصلاح وتنسيق ايجون مصيب افكار و بويوك تجربلره مالك اولديغني ظن
ايدن وعالي شوراي عسكريده قانوناً اعضا بولنان اردو مفتشاري ايجون الك مساعد ساحه فعاليت
اردولرك باشنده وعالي شوراي عسكري ايجنده كي موقعلري ايدى . [جديت طلب ايدن بوموقعك
قيمت واهميتني تقدير ايتيوب ، حكومتي ، مدافعه مليه وكالتي ، اركان حربه عوميه يي بكنميوب ؛
اونلري ، كندى مطالعات وتصورات عسكريه سني تقديردن اوزاق كوره رك ، سياسي ساحهده

چالیشمنی ترجیح ایدن قوماندانلرک ، مدافعه ملیه انجمنه ادخاله چالیشمق ؛ اولرک ، اردویه متعلق ، حکومتدن مجلسه کن ، هر نوع تکلیفلرک انتاجنی مشکلاشدیرمک وبونلری وسیله اتخاذ ایدرک حکومتی دوش-ورمک و ارکان حریه عمومیه رئیسنی دیکشدرمک کبی منفی هوسلریی تطمین ایتک غایه سنه معطوف اوله ییلیر . [ظنین باش محررینک ده ، بو نقطه ده کی غایه سنک بشقه بر شی اولدیغنی ظن ایتک عبثدر .

غایه سنک ، عدم حصولدن « متألّم ومأیوس » اولان محرر ، « قدیم آتیه جمهوریتنده دهموقراسی اساساتنه او قدر افراط ایله مربوط ایدیلرکه شعبات اداره نک هیچ برنده و قوف واختصاص اعتباریله ییله بر تمیز اساسی قبول ایدمه مشلردی . » دهموقراسیده کی بو افراطه رغماً « آتیه دهموقراسیسنده جنراللر بو اصولدن مستثنا ایدیلیر . »

— خلق فرقه سنک دهموقراتلنی دوداقلرنده اولدیغندن جمهوریتک مطلقیتدن فرقسز اولدیغنی ملته آ کلامغه چالیشان ، برذاتک ، بو سفسطه سنک هنوز اوقونقمده بولندیغنی کونلرده ، موقع اقتداره کچیرمک غیرتنده بولندیغنی جنراللرک ، دهموقراسیدن دخی استشاری جائز اوله ییله جکی فکریی درمیان ایتسی ، ظن ایدرم ، درست انسانلردن واقع اوله ییله جک حرکتلردن دکلدیر .

افندیلر ؛ کین واحتراس ، برانسانک دماغنی ووجداتی قارارتدیغی زمان ناصل قونوشور ، بوکا بر مثال ایسترمیسکز ؟

ایشته ، بیوریکز ، عینی محررک ، شو سوزلرینی دیکله ییکز ؛ « خلق فرقه سنک ، عصمت پاشا حکومتک ، مملکته عرض ایتدیکی چیرکین چهره ! احتراصات شخصییه پیشنده بوقدراسیر اولان زمامدارلر ، ملی بر فرقه وجوده کتیرمک ، ملتی تمثیل ایتک اداسنه قالدیه مزلر ، « امید استقبال ایله پر غلیان کنجبلر ، تازه وتمیز جانلرینی فدا ایتدیلر : مملکتی قورتارمق ایچون ! مملکتی ، شخصلردن واحتراسلردن بشقه برشی دوشونمه یین بولتیقه جیلر آئنده او نهجاق یامق ایچون دکل . »

§ حقیقتک ضدکاملنی افاده ایدن بو ، مغالطه وسفسطه صاحبی ، بزم تشکیل ایتدیکمز فرقه بیی و بزم حکومت تشکیلنه مأمور ایلدیکمز عصمت پاشانک وحکومتک ، چهره سنی چیرکین کوریور و کوستریور ..

افندیلر ؛ بزم چهره مز ، هر زمان ، تمیز و پاک ایدی ودائماً تمیز و پاک قالدیه جقدر . چهره سی چیرکین ، وجدانی چیرکینلرله دولو اولانلر ، بزم ، وطنپرورانه ، وجدانپرورانه وناموسکارانه حرکتلری خسیس وچیرکین احتراصلری یوزندن ، چیرکین کوسترمکه قالدیشانلردو .

§ افندیلر ؛ ۸ تشرین ثانی کونی ، مجلسده ، عمومی استیضاحک مذا کره سنه دوام اولندی . — فریدون فکری بکک (آنکته پارلمانتهر) ک قبولی حقنده کی اوزون بیاناتی ، مختلف

خطيبارك ، سوزلرله قاريشه رق خيلي دوام ايتدى . اوندن سوكره ، يونس نادى بك كرسى به چيقه رق ، « افنديلر - ديدى - مملكتك رثيى موضوع بحثدر . » هرشيدن اول ، بومسئله يى كوروشمك لازمدر . يونس نادى بك ، رؤف بكك بركون اولكى بياناته تماس ايدركه حاكيت مليه مى جمهوريتك تكامليدر ، جمهوريتى حاكيت مليه نك تكامليدر ؟ كې بر نظريه نك موضوع مناقشه اولمسنه محل اولمديغى ايضاح ايتدى .

رؤف بكك ، دكل خليفه نك ، سلطانك ، بومقامك حقوقى آلق استعدادنده اولان ، هر هانكى بر مقامك عليه ندهم ؛ طرزنده كى سوزلر يى ، يونس نادى بك شو صورتله ايضاح ايتدى : « بومقامك رؤف بكجه حقوقى واردر ؛ صريحدر افاده ؛ محفوظ حقوقى واردر . صاقين كيمسه آلمسون . كونك برنده بلكه لازم اوله جقدر . » « حالبوكه تشكيلات اساسيه چيتمشدر . بوتون مقاملر تثبيت اولمشدر . بوتون وضعيتلر قانون حالته قونولمشدر . حالا افسانه دن ، سفسطه دن بحث ايدر . » بوندن سوكره ، يونس نادى بك ، شو سوزلرى سويلدى : « .. جمهوريتى بكنمى ين آدملر واردر . اعتراف ايتدكلرى شيئى فكنرنده بسله ين مخلوقات واردر و ايجمزه درلر . » « .. اويله آدملر ققاسى آزيلير ، افنديلر ! »

يونس نادى بك ، رؤف بك و آرقداشلىرى نك ، نمايشكار وضعيتلر نندن ، مفتش پاشا لرك استعفا لر نندن و مجلسك ايجنده اويون اويناييله ميه جفنندن بحث ايتدكدن سوكره ديدى ، كه « خصوصى و كيزلى ترتيبات ايله بعض مقاصدى استحصال ايدر زعمنده بولمق و توركيه بويوك ملت مجلسك كوشه سنده اوطوره رق بوشيلرده بولمق حرمتسز لكدر . قبول ايدمىز افندم »

يونس نادى بك ، رؤف پاشايه ايليشه رك شو بياناتده بولندى : « رؤف پاشا حضرتلرى ، معلوم حاليكز اولديغى وجهله ، آلتى ، يدى آى مقدم مطمئن و معناسز .. بعض اعلانات و بيانات ايله مبعوثلقدن استعفا بيورمشلردر . غريب بر حادته در ، اسباب موجب اوله رق علاوه ايتشلردى ، كه مبعوثلقدن سبب استعفا قاراللق اوطه ده ، ياران آره سنده بر عهد مليه ؟ نه ، برشى وارمش . اوراده طوپلانان آرقداشلىرى ايش باشه كتمره جكمش . افندم چوق مراق ايتدم بوايشه . » قره حصار مبعوثى على بك ، يرندن سوزه قاريشدى و - « يعنى جنراللر حكومتى . » ديدى . يونس نادى بك ؛ « چوق مراق ايتدم بوايشه » ديه رك سوزينه دوام ايتدى و ديدى كه « .. تشكيلات اساسيه واردر . جمهوريت تأسس ايتمشدر . حكومت ناصل ياپيله جقدر ، اوراده ، يازيليدر . بوتون بونلرى اداره ايدن بر توركيه بويوك ملت مجلسى واردر . خاير ، بونلر كافى دكلدر ؛ رؤف پاشا مبعوثلقدن استعفا ايتسين ، لازمدر ! و كيتسون حكومت بايسين ، ياران طوپلاسين . نه قناعتدر بو ؟ »

« .. افندم داغ باشنده مى يز ؟ ديمرجى افه يى آلوب كلوبده ، حكومتى يابه جقدى . مجلس بوقيدر ؟ تشكيلات اساسيه بوقيدر ؟ بو نه منطقسزجه حركتدر . » رؤف پاشا ، يونس نادى بكه جواب ويرمك اوزره ، كرسى به چيقدى . كندى مدافعه به چاليشيركن ، رؤف بكه آره لر نده موجود فكنر براكندن و رؤف بكك سويلديكى هر شيئك اونك

حسابنه ده قیدایلمسی ایجاب ایده جکندن بحث ایتد کدن صوکره «ایکی عسکر مبعوثک مجلسه عودت ایتسنی آرزو ایتشمه ، عجا چینه اولدینی کی بر جمهوریتی یا بحق ایسته مش اولورم؟» دیدی . رأفت پاشانک بیاناته، مختلف ذوات ، پرلرندن قیسه جوابلر ویرمهک باشلادیلر ، عادتا مناقشه لی بر محاوره جریان ایتدی . نهایت ، کرسی بشقه بر مخالف خطیه ترك اولئدی . بوندن صوکره کرسی به چیقان محمود اسعد بك (از میر) : « . . . کونلردنبری دوام ایتکده اولان مناقشاته وهنوز نتیجه نی کله بن مذاکراته ، نه انقلابک ونه ده ملتک تحمیلی واردر ، دیدکدن صوکره ایضاح ایتدی ، که وضعیت « انقلاب نامنه ، انقلابی ایلری کوتورمک نامنه اسقاط » دن عبارت دکلدلر .

محمود اسعد بك ، هرشیدن اول کیدیله جک یوللری تعیین ایتک لزومنی و او تقدیرده دها صمیمی ودها قطعی یورونه بیله جکنی بیان ایتدی ورؤف بکک نظریه سنه تماسله ، شو تحلیلانده بولندی ؛ « حاکمیت ملیه بشقه بر مسئله در . جمهوریت ، مشروطیت ، طلقیت اداره ، استبداد ، ینه بشقه بر مسئله در . بر قسمی اشکال حکومندر . دیگرکی ملتک اراده سنک انفاذ و تطبیقیدر . بو درت شکل ایچنده ، مختلف شکله ، حاکمیت ملیه نک ، تطبیق ایدلیکنی کورمکده یز . حتی استبدادده بیله بر پارچه واردر . مشروطیتده بر آز دها فضله ، جمهوریتده دها فضله ، بناء علیه بو نقطه دن بو ایکی شئی قاریشدرمه مق لازمدر . حاکمیت ملیه جمهوریتک تکاملی دیمک دکلدلر . چونکه حاکمیت ملیه شکل دکلدلر . روح و اساس مسئله سیدر . »

محمود اسعد بك ، رؤف بکک اجتهاد دیه اورته به آتدینی سوزلر اوزرنده لزومی قدر توقدن صوکره : « تورک انقلابی یوکسه لیور . . » . آنحق ، بو انقلابی ، سرعته ، هدفه ، ملتجه بکله نیلن هدفه ایصال ایتک ایچون ، بر آن اول حقیقی وضعیتک توضیح ایتسی لازمدر . تورک ملتکی ، اورته ده ، ده موقراسی نامنه چکیلمش ، بر قلنج کی ، بونی بکله مکده در . سوزلریله بیاناته ختام ویردی . § بوندن صوکره عدلیه وکیلی نجاتی و معارف وکیلی واصف بککر ، مخالف خطیلرک استیضاحلرینه اوزون بیاناته بولنهرق جواب ویردیلر .

— مالیه وکیلی مصطفی عبدالحاق بک ، ایضاحانه باشلامه دن اول ، رضا نور بکدن ، ضبطده کی سوزلرندن بعضیلرینک ایضاحی ایتدی . رضا نور بک ، یانیه لیلرک تورکلیکنی مشکوک کوستره جک طرزده افاده لرده بولنمشدی . عبدالحاق بک ، رضا نور بکک ، ذهابی شوصورتله تصحیح ایتدی : دو قنور بک ، « آتی یوز سنه اول ، آرانوودلفک بر قسمندن اولان یانیه کیدن اجداد منرک اوراده ، بر اقدقلری انسانی بشقه بر تهمله اتهام ایدیور . هم کیم ؟ مع الاسف اویله محترم بر آرقداشم ، که آتی سنه دنبری متعصب بر ملیتچی اولمشدر . ده اول دکلدی . کندیلری دها ابی بیلیرلر . بن ، اویانیه لی دیدکلری آدم ، تورکک ایچون سلاحه مجادله ایدر کن ، کندیلری بالعکس (تورکک علیه) عصیان تشویق ایتشدلر . »

§ فی الحقیقه رضا نور بکک سیاسی حیاتنده ، بر چوق مجادلاته اشتراک ایتدیکی معلوم ایدی . بو اشتراکلری ، ملیتپور اولهرق بویوک ملت مجلسی دورنده اوکا خدمت و فعالیت ساحلری کوسترلمسه ، مانع تلقی ایدلمه مشدی . فقط ، تورکک روم ایلدن چیقارلمسی کی ، هر تورکک قلمبنده

ابدی والیم بر هجران یشتان بویوک فلاکت حادثه سنده مفرط میلتهرور رضا نور بکک آرناوود عاصیری ایله برابر، تورکر علیهنده، فعالیتده بولندیغی بیلیموردق. بوکا اطلاع حاصل اولنجه، بویوک ملت مجلسنی، حقیق بر حیرت ودهشت استیلا ایتدی.

بو بختدن سوکره مالیه وکیلی، دیگر ایضاحاتی وردی. اونی زراعت وکیلی شکری قیابک تعقیب ایتدی. شکری قیابک، بالخاصه زراعت وکالتی تنقیدایدن بر خطیه جواب وردی وزاعت ایشلرینک کوزل جملهلر، کوزل افادهلر، کوزل منطقلره کیزلنهجک برشی اولدیغی ایضاحدن سوکره «بو، طور اغه یازیلان بر اثر در. اولک محیفه لری آجیق وهر کس طرفندن اوقونمده در.» دیدی وعلاوه ایتدی: «قالقوبده مجلس حالینک حضورنده، شویله یاپیلدی، بویله یاپیلدی کبی مغالطه یاپیله بیلیری؟ بونه جرأندر؟»

تجارت وکیلی حسن بک ونافعه وکیلی مرحوم سلیمان سری بکدن سوکره ایضاحات ویرمک صرهمی خارجیه یه وباش وکالته کلدی.

§ افندیلر؛ باش وکیل عصمت پاشا استیضاحک عمومی اولمسنی تکلیف ایتدیکی کوندن سوکره مذاکراته اشتراک ایدهمیهجک درجهده خسته لاش، یاسوردی. مدافعه ملیه وکیلی کاظم پاشا، عصمت پاشایه وکالت کرسی یه حقیقه رق ایجاب ایدن بیانات وایضاحانده بولندی.

§ آرتق استیضاح مذاکره سته ختام ویرمک زمانی کلمشدی. مذاکره کافی کورولد کدن سوکره، فریدون فکری بکک «آنکته پارلمنتر» تقریری رد اولندی.

۱۹ رایه قارشی ۱۴۸ رایه ایله عصمت پاشا حکومتنه اعتماد ایدلدی. بررای ده مستنکف ایدی. افندیلر؛ مجلسده مغلوب اولانلرک، غزتهجی آرقداشلری، بو نتیجهدن، بالطبع هیچ نمون اولمدیلر. دها کوسکون وعنود بر صورتده هجوملره کچدیلر.

۹ تشرین ثانی تاریخی وطن غزته سنک باش مقاله سی: «موجود اداره شکلی، لفظ اعتباریله، ملی حاکمیتک ال یوکسک درجه سی اولمشدر. فقط، حکومتجیلرک ذهنیتی، بر از قازیلسه، همان هیچ دیکشمه مش اولدینی کورولور.» و

«بوکون، مرتجع کلمه سی یکیدن رواج بولمشدر.» طرنده تنقیدلره مالیدر.

۱۰ تشرین ثانی تاریخی وطنک «میدان محاربه سنک نتیجه سی» سرلوحه لی باش مقاله سی، تیمورلنک فیل حکایه سی تکراردن سوکره حکومتی اسقاطه چالیشانلرک، ائی حرکت ایدهمدکلرندن شکایتی تضمن ایدن، شو مطالعه لری احتوا ایدیوردی: «آنقرده ایلک استیضاح باشلادیغی زمان، اورته ده منقد، عزیمکار بر اکثریت واردی.» «منقدر بو وضعیتی اداره ایدهمدیلر. تشکیلاتسز فردلر حالنده، منفرد تنقیدلرده بولندیلر.» منفرد تنقیدلر بیله، اساسلی بر صورتده ادامه ایدیه مدی. استیضاح عمومیه شنبه، تعطیل زماننده کی نوط دفترینی آجان اولمدی. اک شدتلی منقدر بیله، دیلارینک آلتنده کنی سوبله مکدن چکیندیلر.» صاحب مقاله وضعیته، پولتیقه جیاق نقطه نظرندن باقهرق، دیورکه «حکومتجیلرک مکمل

بر سوق و اداره و استادن صوكنه قدر دوشونولش بر پلانله حركت ايتدكاري كورولور .
§ بوراده ؛ انسانك صاحب مقاله يه ، شويله بر سوال صوره جني كليور !

ملتك مقدراتي مسئوليتني ، اللرينه آلديرمق ايسستديكيز ذوات ، آيلرجه و آيلرجه حاضر لاندقدن و استانبولده كي ريفقاريله دخی اوزون بويلو كوروشدكدن صوكره ، سزكده ايضاح ايتديكيز كي ، ديلاربنك آلتنده كني سويله مكدن چكينه جك قدر ، كنديلرينه اعناده ايدمه زلرسه اك نهايت اون طقوز بحق كيشينك مجلسده حركتني توحيد ايدمه ميه جك قدر عاجز اولور لرسه ، بوذوات ، دولتك رأس كارينه كچمك لياقتنده فرض اولنه بيليرمي ؟

افنديلر ؛ طنينك (مرصاد عبرت) ستونندن ده برقچ جمله اوقويه جغم . بوستوني دولدوران محرر ، بوتون مملكتيه مجلس منظره سني سير استديريور و اوكا « - ايواه ! بوده اونه كيلر كي چيقدي . » دديريور .

بوصوبه ياتان ، بو محرر ، قولاغنه شو سوزلرك فيصيلداندغيني ده ايشيديور : «... اسي انقاضله ياييلان بر بنادن نه اومارسك كه ! .. »

عجبا ، بو يازيلري يازمش اولان ذات ، حقيقه اوكون ، بويله مي متحسس ايدى ؟ يوقسه ، بومعناسز سوزلري ، ملتي علمهزه تحريك ايچون بالالتزامي يازيوردي ؟ ايستر اويله و ايستر بويله اولسون ، هر ايكي سي ده دوغرو دكلدى . بو نوع ، قلم اربابي ، جمهوريته فنالق ايتمشلردر .

§ افنديلر ؛ توحيد افكاركده ، بر معتاد « فائده سز و قيمتسز برظفر » ديه فائده سز و قيمتسز يازيلري دوام ايديوردي .

محترم افنديلر ؛ (قوميلو) بحثي ايضاحده و قوميلونك مجلس داخنده كي صفحه سني تصويرده اهميتسز كي تلقى اولنه بيله جك بعض تفرعاه تماس ايتدم . بونده بني معذور كوره جك كزي اميد ايدرم . خاطره كيلر ، كه هر حكومتدن ، هر زمان استيضاح ياپيلير ؛ بر استيضاحه بو قدر اهميت ويرمك جائز ميدر ؟ عرض ايتلييم ، كه موضوع بحث اولان استيضاح ، نورمال بر استيضاح دكلدى . قوميلونك بر صفحه مخصوصه سي ايدى . بو استيضاح صحنه سندن صوكره در ، كه مخالفلر ماسكه لرني آتمغه مجبور ايدلدير . معلوم اولدغيني وجهله (ترقى پرور جمهوريت فرقه سي) ديه بر فرقه تشكيل ايتدير . بو فرقه نك ، كيزلى اللر طرفندن ، چيزيلان پروگرامني ده اورته يه آتدير .

(جمهوريت) كله سني تلفظدن دخی اجتناب ايدنلرك ؛ جمهوريتي ، دوغديني كون ، بوغمق ايسته ينلرك ، تشكيل ايتدكاري فرقيه (جمهوريت) و همده (ترقى پرور جمهوريت) عنواني ويرملري ، ناصل جدى و نه درجه يه قدر صميمي تلقى اولنه بيلير ؟

رؤف بك و آرقداش لرينك تشكيل ايتدكاري فرقه ، محافظه كار عنواني آلتنده ميدانه چقمسه بدي ، بلكه معناسي اولوردى . فقط ، بزدن ده زياده جمهوري نجي و بزندن ده زياده ترقى پرور اولدق لرني ادمايه قالميشملري ، باطبع دوغرو دكلدى .

§ « فرقه افكار و اعتقادات دينيه حرمتكاردر . » دستوريني بايراق اوله رق آلنه آلان ذواتدن ، حسن نيته انتظار اولنه بيليرميدى ؟ بو بايراق ، عصرلر دنبري ، جاهل و متعصب لري ،

خرافه پرستلری اغفال ایدرهك خصوصی مقصدلر تأمیننه قالدیشمش اولانلرک طاشیدقلری بایراق دکلیدی؟ تورک ملتی، عصرلردنبری، نهایتسنز فلا کتله، اینچندن چیقهبیلمک انچون، بویوک فدا کارقلر استلزام ایدن، ملوث بطاقلقلره، هپ بو بایراق کوستریلهرك سوق اولنماشمیدی؟ جمهوریتی ورتقی پرور اولدقلربی ظن ایتدیرمک ایستهینلرک، عینی بایراقله اورتیه آیلملری، دینی تعصبی غلبانه کتیرهرك، ملتی، جمهوریتک، رتی و تجددک تماماعلینه تشویق ایتک دکلیدی؟ یکی فرقه، افکار واعتمادات دینه به حرمتکارلق پرده سی آلتنده، بز خلاقتی تکرار ایسترز؛ بز یکی قانونلر ایسته میز؛ بزجه بحله کافیدر؛ مدرسه لر، تسکله لر، جاهل سوقته لر، شیخلر، مریدلر، بز سزی همایه ایده جکیز؛ بزمله برابر اولیکیز. چونکه مصطفی کمالک فرقه سی خلاقتی لغو ایتدی. اسلامیتی رخنه دار ایدیور. سزی کاوور یابه حق، سزه شایقه کیدیره جکدر دینه باغیر میورمیدی! یکی فرقه نك قوللاندینی فورمول، بوار تجماعکارانه فریادلرله دولودکلدر دینیله بیلمی؟ باقیکز افندیلر؛ بوفورمول طرفدارلرلندن برینک ده اچوق اول [۱۰ مارت ۳۳۹ تاریخده] مصلوب جیرانلی کورد خالد بکه یازدینی مکتوبده کی شو جمله لره: «عالم اسلامک مابه البقاسی اولان اساسانه هجوم» ایدیورلر. «بو خصوصده کی تشریحاتکیزی آرقداشلرده اوقودم. هپسنده زید غیرتی موجب اولدی.» «غربه تمثل ایتک، تاریخمزی، مدنیتمزی غائب الملک» ی ضروری قیلار. «... خلافت مؤسسه سی ییقمق، لادینی بر حکومت تأسیسینی دوشونمک، هپ استقبال اسلامی تهید ایده جک عامللری وجوده کتیر مکدن بشقه بر نتیجه ویره مز.»

افندیلر؛ وقایع وحادثات دخی اظهار واثبات ایتدی، که (رتقی پرور جمهوریت فرقه سی) پروغرامی الک خائن دماغلرک محصولدر؛ بوفرقه، مملکتده سوء قصدجیلرک؛ مرتجعیلرک تحصنکاهی، امید استنادی اولدی؛ خارجی دشمنلرک، یکی تورک دولتی، تازه تورک جمهوریتی محو ایتک معطوف پلانلرینک سهولت تطبیقاتنه خدمته چالیشدی. تاریخ، (مرتب، عمومی، ارتجاعی) اولان شرق عصیان، اسبابی تدقیق و تحری ایتدیکی زمان، اونک مهم وبارز سبیلری میانده (رتقی پرور جمهوریت فرقه) سنک دینی مواعدینی و شرقه کوندردکلری کاتب مسئوللرینک تشکیلات و تحریکاتی بوله جقدر.

خاطرات دفترینی [نافله و تهجد نمازلرینک] نوایندن باحث حدیثلرله دولدوران، بوکاتب مسئول، شرق ولایتلر مزده تحریکات دینه ده بولنورکن، فرقه سنک پروغرامنی تطبیق ایتیمورمیدی؟ معصوم خاقه، بش وقت نمازدن ماعدا، کیچه لریده فضله نماز قیلنی وعظ ونصیحت ایتک، بلکه ده عمرنده نماز قیلمه مش اولان برپولتیقه جی طرفندن واقع اولورسه، بوحرکتک هدفی آ کلاشیلماز، اولورمی؟

افندیلر؛ یادیغمز انقلابک وسعت وعظمتی قارشوسنده، اسکی خرافات ومؤسساتک برر برسقوطنی کورن متعصب وار تجماعکار عناصر، «افکار واعتمادات دینه به حرمتکار» اولدیغنی اعلان ایدن بفرقه به وبخصوص بوفرقه نك اینچنده اسملری شهرت بولش ذواته درت آل ایله صاریلارمی؟ یکی فرقه یابان ذوات بو حقیقتی مدرک دکلیدرلر؟ اوحالده، اللرینه آلدقلری،

دين بيراغى ايله ، ملت و مملكتى زره كوتورمك ايسستيورلردى ؟ بويله برسؤاله ويرلسى لازم كلن جوابده ، حسن نيت ، غفلت ، قيدسزلق كې سوزلر ؛ مملكتى زرقى به ايصال ايدى جكم ديه اورته به آتيلان برفرقه رؤساسى ايچون معذرت تشكىل ايدى مز !

افنديلر ؛ يكي فرقه ، عنوان اتخاذايتديكى « ترقى » و « جمهوريت » ناملرينك ضد تاملريله انكشاف ايتشدر . بوفرقة نك رؤساسى ، حقيقه مرتجعله اميد وقوت ويرمشدر . بوكا مثال اوله رق عرض ايدىم ؛ ارغى ده ، عصانك والديكنى قبول ايدىن مصلوب قدرى ، شيخ سعيده يازدىنى بر مكتوبده « ملت مجلسنده ، قره بكر كاظم پاشانك فرقه سى ، احكام شرعيه به رعيتكار ودينداردى . زره مظاهرات ايدى جكلرينه شبهه ايتىم . حتى شيخ ايوب [*] نرذنده بولنان كاتب مسئولى ؛ فرقة نك نظامنامه سنى كتيرمشدر . . . ديسور . شيخ ايوبده ، محاكهمسى صره سنده « دىنى قورتاره جق يكانه فرقه نك ، كاظم قره بكر پاشانك تشكىل ايتديكى فرقه اولوب ، احكام شرعيه به رعيت ايديله جكنك فرقه نظامنامه سنده اعلان ايدليكنى » سويله مشدر . افنديلر ؛ « ترقى پرور » و « جمهوريت » كلهلرني قوللانهرق ، زره ومنوران ملت قارشى دين بايراغى كيزله مك تدبيرنده بولنانلر ، مملكتده عمومى ارتجاع وعصيان يايقى ايچون ، داخل وخارجده ترتيبلر وتشويقلر يايقله مشغول اولانلر موجوديتندن بى خبر فرض اولنه بيليرلر ؛ يكي فرقه به داخل اولانلر ، تكميل اعضاسى موضوع بحث اولسه بيله ، دىنى مواعدى ، موقفيت ايچون مؤثر عامل قبول ايدىن بوكا دائر فورمولى نظامنامه لرينه ادخال ايدىن كيمسeler ، مملكته متوجه ، شخصلر مزه متوجه سوء قصدلردن بى خبر قبول ايديله مزلر !

عصيانك وقوعندن آيلرجه مقدم ، مملكتك شوراسنده بوراسنده ، ياپيلان خفى اجتماعلردن ، و « جمعيت خفيه اسلاميه » تشكىلاتندن ، استانبولده نقش بندى مشايخنك يادىنى اجتماعده ، احضار ايديله جك قيامه مظاهرت وعد ايدليكنندن ونهايت مى حدودلر مزك خارجنده بولنوب شرق عصياتى تحريك ايدنلر بياننامه لرنده كاظم قره بكر پاشانك فرقه سندن اميد ايله بحث اولنديقندن [*] خبردار اولدقلرني فرض ايدىم . فقط ، فتحى بك حكومتى زماننده ، بالذات فتحى بك واسطه سيله ، كنديلرينه فرقه لرينك مضر وعصيان وارنجاعه مشوق وضع وماهيتده

[*] رؤاى عصيان اولوب اعدام ايدلشدر .

[**] حليده طبع اولنهرق كردستانه توزيع اولنان شاهين پاشا زاده لك بياننامه سى

اولدينى بيلدبرلديكى زمان اولسون ، حقيقى مطالعه ومشاهده ايتلر لازم كلزميدى ؟ حكومتك ونىم ، بك خالصانه اوله رق بواخطار اتمزدن صوكره اولسون حقيقى آ كلامارى واوكا كوره حركت ايتلر ايجاب ايدردى . اولنر ، بالعكس ، بودفعده « افكار واعتقادات دينيه به رعيتكارز » قايشه سنى ، بوسبوتون عكسى معناده تفسيره قالدقشديلر . كويا ، معلوم فورمول ايله ، نظرلرنده ، هرديك وهر دين سالكنك افكار واعتقاداته رعيتكار اولدينى افاده ايتك . . . كنش حريت پرور اولدقلرني آ كلامى ايسستيورلر مش . . . افنديلر ، بو طرز حر كته درست ، صميمى دينه مز !

بولتيقه عالمنده ، برچوق اويونلر كورولور . فقط ، مقدس برمفكوره نك ، تجليسي اولان جمهوريت اداره يه ، عصرى حر كته قارشى جهل وتغصب وهرنوع خصومت آياغه قالديني زمان بالخاصه ترقى پرور وجمهوريتجي اولانلرك ىرى ، حقيقى ترقى وجمهوريتجي اولانلرك يانيدر؛ يوقسه مرتجهرلك اميد وفعاليت منبى اولان صف دكل ...

نه اولدى ؟! حكومت ومجلس ، فوق العاده تدبيرلر آلمغه لزوم كوردى . تقرير سكون قابوتى چيقاردى . استقلال محاكمه لىنى فعاليتيه كچيردى . اردونك سكز ، طقوز ، سفر بر فرقه سنى ، اوزون مدت تأديباته حصر ايتدى . « ترقى پرور جمهوريت فرقه سى » ديفلين مضر تشكىل سياسى سى سى ايتدى .

نتيجه ، بالطبع ، جمهوريتك موفقيتيله تجلى ايتدى . طاصيرلر احيا ايدلى . فقط ، جمهوريت دشمنلرى ، بويوك قوميلونك صفحانى ختام بولدينى قبول ايتديلر . نامردانه ، صوك تشبته كيريشديلر . بوتشبت از مير سوء قصدى صورتنده تظاهرا ايتدى . جمهوريت محكمه لىنك قهار پنجه سى ، بودفهمده ، جمهوريتى ، سوء قصدچيلرك آلندن قورتارمغه موفق اولدى .

* *

محترم افنديلر ؛ جدى ايجابات اوزرينه ، حكومتجه فوق العاده تدبيرلر آلمسى لزومنه دائر ايلك اظهار قناعت ايتديكمز زمان ، بونى حسن تلقى ايتمينلر واردى .

تقرير سكون قابوتى واستقلال محكمه لىنى ، واسطه استبداد اوله رق قوللانه جفمز فكرى اورته يه آتالروبوفكرى تلقينه چاليشانلر اولدى .

شبهه يوق ، كه زمان ووقايع ، بوشايان نفرت فكرى تلقينه چاليشانلرى ، البته خجیل موقعه دوشور مشدر .

بز ، فوق العاده اتخاذ اولنان فقط قانونى اولان تدبيرلرى ، هيچ بروقت وهيچ بر صورتله ، قانونك فوقه حقيقى ايچون ، واسطه اوله رق قوللانمى ، بالعكس ، ملكتده سكرن وآسايش تأسيسى ايچون تطبيق ايتلك ؛ دولتك حيات واستقلالنى ، تأمين ايچون قوللاندى . بز ، او تدبيرلرى ، ملكت مدنى واجتماعى انكشافنده استفاده لى قىلدق .

افنديلر ؛ آلدیغمز فوق العاده تدبيرلرك تطبيقنه لزوم قالدینی كورولدكجه ، اولنرك ، تطبيقندن صرف نظر ايدلمكده ، تردد كوسترله مشدر . نته كيم ، استقلال محكمه لى ، زماننده تعطيل فعاليت ايلدكلى كچى ، تقرير سكون قانونى ده ، مدت مرعيتى ختامنده ، تكرار بويوك ملت مجلسنك حضور تدقيقنه عرض اولندى . مجلس قانونك بر مدت ده ادا مة مرعيتى لزوملى كورمش ايسه ، البته ، بو ، ملت وجمهوريتك عالى منفعتارى ايجابى اولديغندندر ؛ مجلس عالى نك بو قرارى ، بزه ، واسطه استبداد ويرمك مقصدينه معطوف تصور اولنه ييليرمى ؟

افندیلر؛ تقریر سکون قانوننک جاری واستقلال محکمه لرینک حال فعالیتده بولندی مدت ظرفنده یاپیلان ایشلری، کوز اوکنه کتیره جک اولورسه کز؛ مجلسک وملتک امنیت واعتمادینک، تماماً محله مصروف اولدینی کندیلکندن آ کلاشیلیر .

ملکته افقایدیلن، بویوک عصیان وسوء قصدلر برطرف ایدیلرک، تأمین اولنان آسایش وحضور، البته، عموجه موجب ممنونیت اولمشدر .

افندیلر؛ ملتیزک باشنده، جهل، غفلت وتعصبک وترقی وتمدن دشمنلغنک، علامت فارقه سی کی تلقی اولنان فسی آتهرق اونک ریته بوتون مدنی عالمجه سرپوش اوله رق قوللانیلان شایقه بی کیمک وبوصورتله، تورک ماتنک، مدنی هیئت اجتماعیه دن، ذهنیت اعتباریلده، هیچ رفرفی اولدیغنی کوسترمک برلازمه ایدی . بونی، تقریر سکون قانونی، جاری اولدینی زمانده یایدق . بوقانون جاری اولسه ییدی، ینه یاپه جقدق . فقط، بونده، قانونک مرعیتی ده، سهولت بخش اولدی دینیرسه، بو، چوق دوعرودر . فی الحقیقه تقریر سکون قانوننک مرعیتی، بعض مرتجع لرک، ملتی واسع مقیاسده تسیم ایتسنه میدان برافه مشدر . کرچه، بربرسه مبعوثی، بوتون حیات تشریعیه سنده، هیچ بروقت کرسی به حقیقه مش و هیچ بروقت مجلسده، ملت و جمهوریت منفعتلری مدافعه ایچون، برتک کلمه دخی تلفظ ایتهمش اولان بربرسه مبعوثی، نورالدین پاشا، یالکز شایقه اکسای علیهنده، اوزون برتقریر ویرمش وبونی مدافعه ایچون کرسی به حقیقه مشدر . شایقه اکتسایسنک « حقوق اسیماسیه و حاکمیت ملیه ومصونیت شخصییه خلافتده معامله » اولدیغنی ادما ایتمش وبونک « خلقه عدم تطبیقنک تأمین وتأیید » اولنسنه چالیشمشدر . فقط، نورالدین پاشانک، ملت کرسیسنده غلیانه کتیرمه که موفق اولدینی تعصب وارتجاع حسلری، نهایت برقاج یرده، یالکز برقاج مرتجعک، استقلال محکمه لرنده، حساب ویرمه لریله سوندی .

افندیلر؛ تنکیه وزاویه لره، تر به لرک سدی وعلی العموم طریقتلره شیخلک، درویشلک، مریدلک چلی لک، فالجلیق، بویوجیلک وتر به دارلق واخل کی برطاقم عنوانلرک منع والغاسی ده تقریر سکون قانونی دورنده یایلمشدر . بوخصوصده کی اجرا آت وتطبیقات، هیئت اجتماعیه مزک، خرافه برست، ابتدائی برقوم اولدیغنی کوسترمک نقطه نظرندن، نه قدر الزم ایدی؛ بو، تقدیر اولنور . برطاقم شیخلرک، دده لرک، سیدلرک، چلی لرک، بالارک، امیرلرک آرقه سندن سوروکلنه وفالجیلره، بویوجیلره، اوفوروکجیلره، نسخه جیلره طالع وحیاتلری امنیت ایدن انسانلردن مرکب برکتله یه، مدنی برملت نظریله باقیله بیلیرمی؟ ملتیزک حقیقی ماهیتی، یالکش معناده کوستره بیلن وعصرلرجه کوسترمش اولان بوکی عناصر ومؤسسات، یکی تورکیه دولتنده، تورک جمهوریتنده ادامه ایدلمی میدی؟ بوکا عطف اهمیت ایتهمک، ترقی وتجدد نامه، اک بیوک وغیر قابل تلافی خطا اولزمیددی؟ ایشته، بز، تقریر سکون قانوننک مرعیتندن استفاده ایتدک ایسه، بوتاریخی خطائی ارتکاب ایتهمک ایچون ملتیزک ناصیه سنی اولدینی کی آچیق وپاک کوسترمک ایچون؛ ملتیزک متعصب وقرون وسطائی ذهنیتده اولدیغنی اثبات ایتک ایچون استفاده ایتدک .

افندیلر ؛ ملتزمك اجتماعی ، اقتصادی ، خلاصه بالجمله مدنی معاملات و مناسباتنده فیضلی نتیجه لرك ضامن اولان یكی قانونلرمزده . . حریت نسوانی تأمین و حیات عائله یی ترصین ایدن قانون مدنی ده بویخت ایتدیكمز دوروده وجوده کتیریلشدر . بناء علیه ، بز ، هر واسطه دن ، بالکزو آنجق ، بر نقطه نظر دن استفاده ایدرز . اونقطه نظر شودر : تورک ملتیی ، مدنی جهانده ، لایق اولدییی موقعه اصعاد ایتک و تورک جمهوریتنی صاریلماز تمللری اوزرنده ، هر کون ، دها زیاده تقویه ایتک . . و بونک ایچونده ، استبداد فکریی تولدورمک . .

محترم افندیلر ؛ سزى ، کونلرجه اشغال ایدن ، اوزون و تفرعاتلی بیاناتم ، اک نهایت ، ماضی اولمش بر دورک حکایه سیدر . بونده ، ملتیم ایچون و مستقبل اولدلرمن ایچون دقت و تیقظی دعوت ایده بیله جک ، بعض نقطه لر ، تبارز ایتدیره بیلمش ایسه ، کندیمی بختیار عد ایده جکم .

افندیلر ؛ بویاناتمله ، ملی حیاتی ختام بولمش فرض ایدیلن بویوک برملتک ؛ استقلاللی ناصل قزاندیغنی و علم و فنک اک صوک اساسلرینه مستند ، ملی و عصری بردولتی ، ناصل قوردیغنی افاده به چالیشدم .

بوکون واصل اولدیغمز نتیجه ، عصرلردنبری چکیلن ملی مصیبتلرک انتباهی و بو عزیز وطنک ، هر گوشه سنی صولایان قانلرک بدلیدر .

بونتیجه یی تورک کنجلیکنه امانت ایدیورم .

ای تورک کنجلیکی ! برنجی وظیفه ک ، تورک استقلاللی ، تورک جمهوریتنی ، الی الابد ، محافظه و مدافعه ایتکدر .

موجودیتک واستقبالک یکانه تملی بودر . بونمل ، سنک ، اک قیمتی خزینه کدر . استقبالده دخی ، سنی ، بو خزینه دن ، محروم ایتک ایستیه جک ، داخلی و خارجی ، بدخواه لرك اوله جقدر . برکون ، استقلال و جمهوریتی مدافعه مجبوریتنه دوشرسه ک ، وظیفه یه آتیلماق ایچون ، ایچنده بولنه جفک وضعیت امکان و شرائطنی دوشونیه جکسک ! بوا مکان و شرائط ، چوقنا مساعد بر ماهیتده تظاهر ایده بیلیر .

استقلال و جمهوریتکه قصد ایده جک دشمنلر ، بوتون دنیاده امثالی کورولمه مش بر غالبیتک ممثلی اوله بیلیرلر . جبراً و حیله ایله عزیز وطنک ، بوتون قلعه لری ضبط ایدلمش ، بوتون ترسانه لرینه کیرلمش ، بوتون اردولری داغیتلمش و مملکتک هر گوشه سی بالفعل اشغال ایدلمش اوله بیلیر . بوتون بو شرائطدن دها آلمی ودها وخیم اولماق اوزره ، مملکتک داخلنده ، اقتداره صاحب اولانلر غفلت و ضلالت و حتی خیانت ایچنده بولنه بیلیرلر . حتی بو اقتدار صاحب لری شخصی منفعتلری ، مستولیلرک سیاسی امللر یله توحید ایده بیلیرلر . ملت ، فقر و ضرورت ایچنده خراب و بیتاب دوشمش اوله بیلیر .

ای تورک استقبالنک اولادی ! ایشه ، بو احوال و شرائط ایچنده دخی ، وظیفه ک ، تورک استقلال و جمهوریتنی قورتارمقدر ! محتاج اولدیغک قدرت ، دامارلر کده کی اصیل قانده ، موجوددر !

صوک

